

---

kauTilIya arthashAstraM

——
कौटिलीय अर्थशास्त्रम्

——
Document Information

Text title : kauTilIya arthashAstraM

File name : artha.itx

Category : samAjashAstra, sociology_astrology

Location : doc_z_misc_sociology_astrology

Latest update : October 1, 2010

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 16, 2023

sanskritdocuments.org

कौटिलीय अर्थशास्त्रम्

- 01.1.01 पृथिव्या लाभे पालने च यावन्त्यर्थशास्त्राणि पूर्वाचार्यैः प्रस्तावितानि प्रायशस्तानि संसृत्यकमिदमर्थशास्त्रं कृतम्
- 01.1.02 तस्यायं प्रकरणाधिकरणसमुद्देशः
- 01.1.03a विद्यासमुद्देशः, वृद्धसमुद्देशः, छन्द्रीयजयः, अमात्य उत्पत्तिः, मन्त्रिपुरोद्धित उत्पत्तिः, उपधाभिः शौचाशौचज्ञानं अमात्यानां, -
- 01.1.03b गूढपुरुषप्रणिधिः, स्वविषये कृत्याकृत्यपक्षरक्षां, परविषये कृत्याकृत्यपक्ष उपग्रहः,
- 01.1.03ch मन्त्राधिकारः, दूतप्रणिधिः, राजपुत्ररक्षां, अपरुद्धवृत्तं, अपरुद्धे वृत्तिः, राजप्रणिधिः, निशान्तप्रणिधिः, आत्मरक्षितकं, , छति विनयाधिकारिकं प्रथमं अधिकरणम्
- 01.1.04a जनपदनिवेशः, भूमिच्छिद्रापिधानं, दुर्गाविधानं, दुर्गनिवेशः, सम्रिधातृनिचयकर्म, समाहर्तृसमुद्यप्रस्थापनं, अक्षपटले गाणनिख्याधिकारः,
- 01.1.04b समुद्यस्य युक्तापहृतस्य प्रत्यानयनं, उपयुक्तपरीक्षा, शासनाधिकारः, कोशप्रवेश्यरत्नपरीक्षा, आकरकर्मान्तप्रवर्तनं, अक्षशालायां सुवर्णाध्यक्षः
- 01.1.04ch विशिषायां सौवर्णिकप्रचारः, कोष्ठागाराध्यक्षः, पण्यध्यक्षः, कुष्याध्यक्षः, आयुधाध्यक्षः, तुलामानपौतवं,
- 01.1.04d देशकालमानं, शुल्काध्यक्षः, सूत्राध्यक्षः, सीताध्यक्षः, सुराडध्यक्षः, सूनाध्यक्षः, गणिकाडध्यक्षः,
- 01.1.04e नावडध्यक्षः, गोडध्यक्षः, अश्व्याध्यक्षः, उस्त्यडध्यक्षः, रथाध्यक्षः, पत्न्यडध्यक्षः, सेनापतिप्रचारः, मुद्राडध्यक्षः, विवीताध्यक्षः, समाहर्तृप्रचारः,
- 01.1.04f गृहपतिकवैदेडकतापसव्यञ्जनाः प्रणिधयः, नागरिकप्रणिधिः छत्यध्यक्षप्रचारो द्वितीयं अधिकरणम्
- 01.1.05a व्यवहारस्थापना, विवाहपदनियन्त्रः, विवाहसम्युक्तं, दायविभागः, वास्तुकं, समयस्य अनपाकर्म, ऋणादानं, औपनिधिकं, दासकर्मकरकल्पः,
- 01.1.05b सम्भूय समुत्थानं, विक्रीतक्रीतानुशयः, दत्तस्य अनपाकर्म, अस्वामिविक्रयः, स्वस्वामिसम्बन्धः, साडसं, वाज्यारुन्धं, दण्डपारुन्धं, धूतसमाह्वयं, प्रकीर्णकं - छति, धर्मस्थीयं तृतीयं अधिकरणम्
- 01.1.06a कारुकरक्षां, वैदेडकरक्षां, उपनिपातप्रतीकारः, गूढाञ्जविनां रक्षा, सिद्धव्यञ्जनैर्माणवप्रकाशनं, शङ्करूपकर्माभिग्रहः,
- 01.1.06b आशुभृतकपरीक्षा, वाज्यकर्मनुयोगः, सर्वाधिकरणरक्षां

- 01.1.06ch अेकाङ्गवधनिष्कयः, शुद्धश्चित्रश्च दण्ड कल्पः, कन्याप्रकर्म, अतिचारदण्डाः - एति कण्टकशोधनं यतुर्थं अधिकरणम्
- 01.1.07 दण्डकर्मिकं, कोशाभिसंहरणं, भृत्यभरणीयं, अनुज्जिवित्तं, समयचारिकं, राज्यप्रतिसन्धानं, अेकांश्वर्थ - एति योगवृत्तं पञ्चमं अधिकरणम्
- 01.1.08 प्रकृतिसम्पदः, शमव्यायामिकं - एति माण्डलयोनिः षष्ठं अधिकरणम्
- 01.1.09a षाङ्गुण्यसमुद्देशः, क्षयस्थानवृद्धिनिश्चयः, संश्रयवृत्तिः, समडीनजयायसां गुण्णाभिनिवेशः, डीनसन्धयः, विगृह्य आसनं, सन्धाय आसनं, विगृह्य यानं, सन्धाय यानं,
- 01.1.09b सम्भूय प्रयाणं, यातव्यामित्रयोरभिग्राहयिन्ता, क्षयलोभविरागडेतवः प्रकृतीनां, सामवायिकविपरिमर्शः,
- 01.1.09ch संडित प्रयाणिकं, परिपणितपरिपणितापसृताः सन्धयः, द्वैधीभाविकाः सन्धिविड्ढमाः, यातव्यवृत्तिः, अनुग्राह्यमित्रविशेषाः,
- 01.1.09d मित्रडिरण्यभूमिकर्मसन्धयः, पाण्डिग्राहयिन्ता, डीनशक्तिपूरणं, बलवता विगृह्य उपरोधडेतवः, दण्ड उपनतवृत्तं,
- 01.1.09e दण्ड उपनायिवृत्तं, सन्धिकर्म, समाधिभोक्षः, मध्यमचरितं, उदासीनचरितं, माण्डलचरितं - एति षाङ्गुण्यं सप्तमं अधिकरणम्
- 01.1.10 प्रकृतिसनवर्गः, राजराजयथोर्व्यसनयिन्ता, पुरुषव्यसनवर्गः, पीडनवर्गः, स्तम्भवर्गः, कोशसङ्गवर्गः, मित्रव्यसनवर्गः - एति व्यसनाधिकारिकं अष्टमं अधिकरणम्
- 01.1.11a शक्तिदेशकालबलाबलज्ञानं, यात्राकालाः, बल उपादानकालाः, सम्राडगुणाः, प्रतिबलकर्म, पश्चात् कोपयिन्ता, बाह्याभ्यन्तरप्रकृतिकोपप्रतीकाराः
- 01.1.11b क्षयव्ययलाभविपरिमर्शः, बाह्याभ्यन्तराश्चापदः, दुष्यशत्रुसम्युक्ताः, अर्थानर्थसंशययुक्ताः, तासां उपायविकल्पजाः सिद्धयः - एत्यभियास्यत् कर्म नवमं अधिकरणम्
- 01.1.12 स्कन्धावारनिवेशः, स्कन्धावारप्रयाणं, बलव्यसनावस्कन्धकालरक्षणं, कूटयुद्धविकल्पाः, स्वसैन्य उत्साहनं, स्वबलान्यबलव्यायोगः, युद्धभूमयः, पत्स्युश्चरथडस्तिकर्माणि, पक्षकक्ष उरस्यानां बलाग्रतो व्यूलविभागः, सारकृष्ट्युबलविभागः, पत्स्युश्चरथडस्तियुद्धानि, दण्डभोगमाण्डलासंघतव्यूलव्यूलनं, तस्य प्रतिव्यूलस्थापनं - एति साङ्गामिकं दशमं अधिकरणम्
- 01.1.13 भेद उपादानानि, उपांशुदण्डाः - एति सङ्घवृत्तं अेकादशं अधिकरणम्
- 01.1.14 दूतकर्म, मन्त्रयुद्धं, सेनामुष्यवधः, माण्डलप्रोत्साहनं, शस्त्राग्निरसप्रणियधः, वीवधासारप्रसारवधः, योगातिसन्धानं, दण्डातिसन्धानं, अेकविजयः - एत्याबलीयसं द्वादशं अधिकरणम्
- 01.1.15 उपजायः, योगवामनं, अपसर्पप्रणियधिः, पर्युपासनकर्म, अवमर्दः, लब्धप्रशमनं - एति दुर्गलम्भ उपायः त्रयोदशं अधिकरणम्
- 01.1.16 परबलघातप्रयोगः, प्रलम्भनं, स्वबल उपघातप्रतीकारः - एत्यौपनिषटिकं यतुर्दशं अधिकरणम्
- 01.1.17 तन्त्रयुक्तयः - एति तन्त्रयुक्तिः पञ्चदशं अधिकरणम्

01.1.18 શાસ્ત્રસમુદ્દેશઃ પગ્ચદશાધિકરણાનિ સ-અશીતિપ્રકરણશતં સ-પગ્ચાશદ્ધ્યાયશતં ષટ્શ્લોકસહસ્રાણિ ઇતિ

01.1.19ab સુખગ્રહણવિજ્ઞેયં તત્વાર્થપદનિશ્ચિતમ્ ।

01.1.19chd કૌટિલ્યેન કૃતં શાસ્ત્રં વિમુક્તગ્રન્થવિસ્તરમ્ (ઇતિ)

Chapt . Section.1: Enumeration of the sciences

i) Establishing (the necessity of) philosophy

01.2.01 આન્વીક્ષિકી ત્રયી વાર્તા દણ્ડનીતિશ્ચ ઇતિ વિદ્યાઃ

01.2.02 ત્રયી વાર્તા દણ્ડ નીતિશ્ચ ઇતિ માનવાઃ

01.2.03 ત્રયી વિશેષો ડ્યાન્વીક્ષિકી ઇતિ

01.2.04 વાર્તા દણ્ડનીતિશ્ચ ઇતિ બાર્ડસ્પત્યાઃ

01.2.05 સંવરણમાત્રં હિ ત્રયી લોકયાત્રાવિદ ઇતિ

01.2.06 દણ્ડનીતિરેકા વિદ્યા ઇત્યૌશનસાઃ

01.2.07 તસ્યાં હિ સર્વવિદ્યાડડરમ્ભાઃ પ્રતિબદ્ધા ઇતિ

01.2.08 ચતસ્ર એવ વિદ્યા ઇતિ કૌટિલ્યઃ

01.2.09 તાભિર્ધર્માર્થો યદ્ વિદ્યાત્ તદ્ વિદ્યાનાં વિદ્યાત્વમ્

01.2.10 સાડ્ધ્યં યોગો લોકાયતં ચ ઇત્યાન્વીક્ષિકી

01.2.11 ધર્માધર્મો ત્રયાં અર્થાનર્થો વાર્તાયાં નયાનયૌ દણ્ડનીત્યાં બલાબલે ચ એતાસાં હેતુભિરન્વીક્ષમાણા લોકસ્ય ઉપકરોતિ વ્યસનેડભ્યુદયે ચ બુદ્ધિં અવસ્થાપયતિ પ્રજ્ઞાવાક્યક્રિયાવૈશારદ્યં ચ કરોતિ

01.2.12ab પ્રદીપઃ સર્વવિદ્યાનાં ઉપાયઃ સર્વકર્મણામ્ ।

01.2.12chd આશ્રયઃ સર્વધર્માણાં શશ્વદ્ આન્વીક્ષિકી મતા (ઇતિ)

Chapt . Section.1, (I) Establishing (the necessity of) the Vedic Lore

01.3.01 સામ । ઋગ્યજુર્વેદાઃ ત્રયઃ ત્રયી

01.3.02 અથર્વવેદ ઇતિહાસવેદૌ ચ વેદાઃ

01.3.03 શિક્ષા કલ્પો વ્યાકરણં નિરુક્તં છન્દોવિચિતિજ્યોતિષં ઇતિ ચાડ્ગાનિ

01.3.04 એષ ત્રયીધર્મશ્ચતુર્ણાં વાર્ણાનાં આશ્રમાણાં ચ સ્વધર્મસ્થાપનાદ્ ઔપકારિકઃ

01.3.05 સ્વધર્મો બ્રાહ્મણસ્ય અધ્યયનં અઘ્યાપનં યજનં યાજનં દાનં પ્રતિગ્રહશ્ચ

01.3.06 ક્ષત્રિયસ્યાધ્યયનં યજનં દાનં શસ્ત્રાજીવો ભૂતરક્ષણં ચ

01.3.07 વૈશ્યસ્યાધ્યયનં યજનં દાનં કૃષિપાશુપાલ્યે વણિજયા ચ

01.3.08 શૂદ્રસ્ય દ્વિજાતિશુશ્રૂષા વાર્તા કારુકુશીલવકર્મ ચ

01.3.09 ગૃહસ્થસ્ય સ્વધર્માજીવઃ તુલ્યૈરસમાન । ઋષિભિર્વૈવાહ્યં ઋતુગામિત્વં દેવપિતૃડતિથિપૂજા ભૃત્યેષુ ત્યાગઃ શેષભોજનં ચ

01.3.10 બ્રહ્મચારિણઃ સ્વાધ્યાયો અગ્નિકાર્યાભિષેકૌ ભૈક્ષપ્રતિત્વં આચાર્યે પ્રાણાન્તિકી વૃત્તિઃ તદ્દસભાવે ગુરુપુત્રે સ-બ્રહ્મચારિણિ વા

01.3.11 વાનપ્રસ્થસ્ય બ્રહ્મચર્યં ભૂમૌ શય્યા જટાડજિનધારણં અગ્નિહોત્રાભિષેકૌ દેવતાપિતૃડતિથિપૂજા વન્યશ્ચાહારઃ

01.3.12 પરિવ્રાજકસ્ય જિત ઇન્દ્રિયત્વં અનારમ્ભો નિષ્કિન્ચનત્વં સડ્ગત્યાગો ભૈક્ષપ્રતં અનેકત્રારણ્યે ચ વાસો બાહ્યાભ્યન્તરં ચ શૌચમ્

01.3.13 સર્વેષાં અહિંસા સત્યં શૌચં અનસૂય આનૃશંસ્યં ક્ષમા ચ

01.3.14 સ્વધર્મઃ સ્વર્ગાયાનન્ત્યાય ચ

01.3.15 તસ્યાતિક્રમે લોકઃ સહુરાદ્ ઉચ્છિદ્યેત

01.3.16ab તસ્માત્ સ્વધર્મં ભૂતાનાં રાજા ન વ્યભિચાર્યેત્ ।

01.3.16chd સ્વધર્મં સન્દધાનો હિ પ્રેત્ય ચ ઇહ ચ નન્દતિ

01.3.17ab વ્યવસ્થિતાર્યમર્યાદઃ કૃતવર્ણાશ્રમસ્થિતિઃ ।

01.3.17chd ત્રય્યાડભિરક્ષિતો લોકઃ પ્રસીદતિ ન સીદતિ (ઇતિ)

Chapt . Ii) Establishing (the necessity of) Economics, and (iv) the Science of Politics

01.4.01 કૃષિપાશુપાલ્યે વણિજ્યા ચ વાર્તા, ધાન્યપશુહિરણ્યકુખ્યવિષ્ટિપ્રદાનાદ્ ઔપકારિકી

01.4.02 તયા સ્વપક્ષં પરપક્ષં ચ વશીકરોતિ કોશદણ્ડાભ્યામ્

01.4.03 આન્વીક્ષિકી ત્રયી વાર્તાનાં યોગક્ષેમસાધનો દણ્ડઃ, તસ્ય નીતિર્દણ્ડ નીતિઃ, અલબ્ધલાભાર્થા લબ્ધપરિરક્ષણી રક્ષિતવિવર્ધની વૃદ્ધસ્ય તીર્થે પ્રતિપાદની ચ

01.4.04 તસ્યાં આયત્તા લોકયાત્રા

01.4.05 તસ્માલ્લોકયાત્રાડર્થી નિત્યં ઉદ્યતદણ્ડઃ સ્યાત્

01.4.06 ન હ્યેવંવિધં વશ ઉપનયનં અસ્તિ ભૂતાનાં યથા દણ્ડઃ । ઇત્યાચાર્યાઃ

01.4.07 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

01.4.08 તીક્ષ્ણદણ્ડો હિ ભૂતાનાં ઉદ્દેજનીયો ભવતિ

01.4.09 મૃદુદણ્ડઃ પરિભૂયતે

01.4.10 યથાડર્હદણ્ડઃ પૂજ્યતે

01.4.11 સુવિજ્ઞાતપ્રણીતો હિ દણ્ડઃ પ્રજા ધર્માર્થકામૈર્યોજયતિ

01.4.12 દુષ્પ્રણીતઃ કામક્રોધાભ્યાં અવજ્ઞાનાદ્ વા વાનપ્રસ્થપરિવ્રાજકાન્ અપિ કોપયતિ, કિંડડ્ગુ પુનર્ગૃહસ્થાન્

01.4.13 અપ્રણીતઃ તુ માત્સ્યન્યાયં ઉદ્ભાવયતિ

01.4.14 બલીયાન્ અબલં હિ ગ્રસતે દણ્ડધરાભાવે

01.4.15 સ તેન ગુમઃ પ્રભવતિ ઇતિ

01.4.16ab ચતુર્વર્ણાશ્રમો લોકો રાજા દણ્ડેન પાલિતઃ ।

01.4.16chd સ્વધર્મકર્માભિરતો વર્તતે સ્વેષુ વર્ત્મસુ (ઇતિ)

Chapt . Section.2: Association with elders

- 01.5.01 તસ્માદ્ દણ્ડમૂલાઃ તિસ્નો વિદ્યાઃ
 01.5.02 વિનયમૂલો દણ્ડઃ પ્રાણભૂતાં યોગક્ષેમાવહઃ
 01.5.03 કૃતકઃ સ્વાભાવિકશ્ચ વિનયઃ
 01.5.04 ક્રિયા હિ દ્રવ્યં વિનયતિ નાદ્રવ્યમ્
 01.5.05 શુશ્રૂષા શ્રવણગ્રહણધારણવિજ્ઞાન ઊહાપોહતત્વાભિનિવિષ્ટબુદ્ધિં વિદ્યા વિનયતિ ન ઇતરમ્
 01.5.06 વિદ્યાનાં તુ યથાસ્વં આચાર્યપ્રામાણ્યાદ્ વિનયો નિયમશ્ચ
 01.5.07 વૃત્તચૌલકર્મા લિપિં સ્પૃખ્યાનં ચ ઉપયુજ્જીત
 01.5.08 વૃત્ત ઉપનયનઃ ત્રયીં આન્વીક્ષિકીં ચ શિષ્ટેભ્યો વાર્તાં અધ્યક્ષેભ્યો દણ્ડનીતિં વક્તુપ્રયોક્તુભ્યઃ
 01.5.09 બ્રહ્મચર્યં ચ ષોડશાદ્ વર્ષાત્
 01.5.10 અતો ગોદાનં દારકર્મ ચાસ્ય
 01.5.11 નિત્યશ્ચ વિદ્યાવૃદ્ધસમ્યોગો વિનયવૃદ્ધ્યર્થઃ, તન્મૂલત્વાદ્ વિનયસ્ય
 01.5.12 પૂર્વં અહર્ભાગં હસ્ત્યુદ્ધરથપ્રહરણવિદ્યાસુ વિનયં ગચ્છેત્ ।
 01.5.13 પશ્ચિમં ઇતિહાસશ્રવણે
 01.5.14 પુરાણં ઇતિવૃત્તં આખ્યાયિક ઉદાહરણં ધર્મશાસ્ત્રં અર્થશાસ્ત્રં ચ ઇતિ ઇતિહાસઃ
 01.5.15 શેષં અહોરાત્રભાગં અપૂર્વગ્રહણં ગૃહીતપરિચયં ચ કુર્યાત્, અગૃહીતાનાં આભીક્ષણશ્રવણં ચ
 01.5.16 શ્રુતાદ્ હિ પ્રજ્ઞા ઉપજાયતે પ્રજ્ઞાયા યોગો યોગાદ્ આત્મવત્તા ઇતિ વિદ્યાનાં સામર્થ્યમ્
 01.5.17ab વિદ્યાવિનીતો રાજા હિ પ્રજ્ઞાનાં વિનયે રતઃ ।
 01.5.17chd અનન્યાં પૃથિવીં ભુક્તે સર્વભૂતહિતે રતઃ (ઇતિ)

Chapt . Section.3: Control over the senses, (i) Casting out the group of six enemies

- 01.6.01 વિદ્યા વિનયહેતુરિન્દ્રિયજયઃ કામક્રોધલોભમાનમદહર્ષત્યાગાત્ કાર્યઃ
 01.6.02 કર્ણત્વગ્ડક્ષિજિહ્વાદ્વાણ ઇન્દ્રિયાણાં શબ્દસ્પર્શરૂપરસગન્ધેષ્વવિપ્રતિપત્તિરિન્દ્રિયજયઃ, શાસ્ત્રાનુષ્ઠાનં વા
 01.6.03 કૃત્સ્નં હિ શાસ્ત્રં ઇદં ઇન્દ્રિયજયઃ
 01.6.04 તદ્ વિરુદ્ધવૃત્તિરવશ્ય ઇન્દ્રિયશ્ચાતુરન્તો અપિ રાજા સદ્યો વિનશ્યતિ
 01.6.05 યથા દાણ્ડક્રયો નામ ભોજઃ કામાદ્ બ્રાહ્મણકન્યાં અભિમન્યમાનઃ સ-બન્ધુરાષ્ટ્રો વિનનાશ, કરાલશ્ચ વૈદેહઃ
 01.6.06 કોપાજ્ જનમેજયો બ્રાહ્મણેષુ વિકાન્તઃ, તાલજ્ઞઘશ્ચ ભૃગુષુ
 01.6.07 લોભાદ્ ઐલશ્ચાતુર્વર્ણ્યં અત્યાહારયમાણઃ, સૌવીરશ્ચાજબિન્દુઃ ।
 01.6.08 માનાદ્ રાવણઃ પરદારાન્ અપ્રયચ્છન્, દુર્યોધનો રાજ્યાદ્ અંશં ચ
 01.6.09 મદાદ્ દમ્ભોદ્ભવો ભૂતાવમાની, હૈહયશ્ચાર્જુનઃ
 01.6.10 હર્ષાદ્ વાતાપિરગસ્ત્યં અત્યાસાદયન્, વૃષ્ણેસઙ્ઘશ્ચ દ્વૈપાયનં ઇતિ
 01.6.11ab એતે ચાન્યે ચ બહવઃ શત્રુષ્ઠ્ઠર્ગ આશ્રિતાઃ ।
 01.6.11chd સ-બન્ધુરાષ્ટ્રા રાજાનો વિનેશુરજિત ઇન્દ્રિયાઃ

01.6.12ab શત્રુષદ્વર્ગ ઉત્સૃજ્ય જામદગ્ન્યો જિત ઇન્દ્રિયઃ ।

01.6.12chd અમ્બરીષશ્ચ નાભાગો બુભુજાતે ચિરં મહીમ્ (ઇતિ)

Chapt . I) The life of a sage-like king

01.7.01 તસ્માદ્ અરિષદ્વર્ગત્યાગેન ઇન્દ્રિયજયં કુર્વાત, વૃદ્ધસમ્યોગેન પ્રજ્ઞાં, ચારેણ ચક્ષુઃ, ઉત્યાનેન યોગક્ષેમસાધનં, કાર્યાનુશાસનેન સ્વધર્મસ્થાપનં, વિનયં વિદ્યા ઉપદેશેન, લોકપ્રિયત્વં અર્થસમ્યોગેન વૃત્તિમ્

01.7.02 એવં વશ્ય ઇન્દ્રિયઃ પરસ્ત્રીદ્રવ્યહિંસાશ્ચ વર્જયેત્, સ્વપ્નં લૌલ્યં અનૂતં ઉદ્ધતવેષત્વં અનર્થસમ્યોગં અધર્મસમ્યુક્તં અનર્થસમ્યુક્તં ચ વ્યવહારમ્

01.7.03 ધર્માર્થાવિરોધેન કામં સેવેત, ન નિહ્સુખઃ સ્યાત્

01.7.04 સમં વા ત્રિવર્ગં અન્યોન્યાનુબદ્ધમ્

01.7.05 એકો હ્યત્યાસેવિતો ધર્માર્થકામાનાં આત્માનં ઇતરૌ ચ પીડયતિ

01.7.06 અર્થ એવ પ્રધાન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

01.7.07 અર્થમૂલૌ હિ ધર્મકામાવિતિ

01.7.08 મર્યાદાં સ્થાપયેદ્ આચાર્યાન્ અમાત્યાન્ વા, ય એનં અપાય સ્થાનેભ્યો વારયેયુઃ, છાયાનાલિકાપ્રતોદેન વા રહસિ પ્રમાદન્તં અભિતુદેયુઃ

01.7.09ab સહાયસાધ્યં રાજત્વં ચક્રં એકં ન વર્તેતે ।

01.7.09chd કુર્વાત સચિવાંઃ તસ્માત્ તેષાં ચ શૃણુયાન્ મતમ્ (ઇતિ)

Chapt . Appointment of ministers

01.8.01 સહાધ્યાયિનો અમાત્યાન્ કુર્વાત, દૃષ્ટશૌચસામર્થત્વાત્ ઇતિ ભારદ્વાજઃ

01.8.02 તે હ્યસ્ય વિશ્વાસ્થ્યા ભવન્તિ ઇતિ

01.8.03 ન ઇતિ વિશાલાક્ષઃ

01.8.04 સહકીડિતત્વાત્ પરિભવન્ત્યેનમ્

01.8.05 યે હ્યસ્ય ગુહ્યસધર્માણઃ તાન્ અમાત્યાન્ કુર્વાત, સમાનશીલવ્યસનત્વાત્

01.8.06 તે હ્યસ્ય મર્મજ્ઞભયાન્નાપરાધ્યન્તિ ઇતિ

01.8.07 સાધારણ એષ દોષઃ ઇતિ પારાશરાઃ

01.8.08 તેષાં અપિ મર્મજ્ઞભયાત્ કૃતાકૃતાન્યનુવર્તેત

01.8.09ab યાવદ્ભ્યો ગુહ્યં આચરે જનેભ્યઃ પુરુષાધિપઃ ।

01.8.09chd અવશઃ કર્મણા તેન વશ્યો ભવતિ તાવતામ્

01.8.10 ય એનં આપત્સુ પ્રાણાબાધયુક્તાસ્વનુગૃહ્ણીયુઃ તાન્ અમાત્યાન્ કુર્વાત, દૃષ્ટાનુરાગત્વાત્ ઇતિ

01.8.11 ન ઇતિ પિશુનઃ

01.8.12 ભક્તિરેષા ન બુદ્ધિગુણઃ

01.8.13 સડ્પ્યાતાર્થેષુ કર્મસુ નિયુક્તા યે યથાડડદિષ્ટે અર્થ સવિશેષં વા કુર્યુઃ તાન્ અમાત્યાન્ કુર્વાત, દૃષ્ટગુણત્વાત્ ઇતિ

01.8.14 ન ઇતિ કૌણપદન્તઃ

01.8.15 અન્યૈરમાત્યગુણૈરયુક્તા હ્યેતે

01.8.16 પિતૃપૈતામહાન્ અમાત્યાન્ કુર્વાત, દૃષ્ટાવદાનત્વાત્

01.8.17 તે હ્યેનં અપચરન્તં અપિ ન ત્યજન્તિ, સગન્ધત્વાત્

01.8.18 અમાનુષેષ્વપિ ચ એતદ્ દૃશ્યતે

01.8.19 ગાવો હ્યસગન્ધં ગોણાં અતિક્રમ્ય સગન્ધેષ્વેવાવતિષ્ઠન્તે ઇતિ

01.8.20 ન ઇતિ વાતવ્યાધિઃ

01.8.21 તે હ્યસ્ય સર્વં અવગૃહ્ય સ્વામિવત્ પ્રચરન્તિ

01.8.22 તસ્માત્રીતિવિદો નવાન્ અમાત્યાન્ કુર્વાત

01.8.23 નવાઃ તુ ચમસ્થાને દણ્ડધરં મન્યમાના નાપરાધ્યન્તિ ઇતિ

01.8.24 ન ઇતિ બાહુદન્તી પુત્રઃ

01.8.25 શાસ્ત્રવિદ્ અદૃષ્ટકર્મા કર્મસુ વિષાદં ગચ્છેત્

01.8.26 તસ્માદ્ અભિજનપ્રજ્ઞાશૌચશૌચાનુરાગયુક્તાન્ અમાત્યાન્ કુર્વાત, ગુણપ્રાધાન્યાત્ ઇતિ

01.8.27 સર્વં ઉપપન્નં ઇતિ કૌટિલ્યઃ

01.8.28 કાર્યસામર્થ્યાદ્ હિ પુરુષસામર્થ્યં કલ્પ્યતે

01.8.29ab સામર્થ્યશ્ચ વિભજ્યામાત્યવિભવં દેશકાલૌ ચ કર્મ ચ ।

01.8.29chd અમાત્યાઃ સર્વં એવ એતે કાર્યાઃ સ્યુર્ન તુ મન્ત્રિણઃ (ઇતિ)

Chapt . Appointment of counsellors and chaplain

01.9.01 જાનપદો અભિજાતઃ સ્વવગ્રહઃ કૃતશિલ્પશ્ચક્ષુષ્માન્ પ્રાણો ધારયિષ્ણુર્દક્ષો વાગ્મી પ્રગલ્ભઃ પ્રતિપત્તિમાન્ ઉત્સાહપ્રભાવયુક્તઃ કલેશસહઃ શુચિર્મેત્રો દૃઢભક્તિઃ શીલબલારોગ્યસત્ત્વયુક્તઃ સ્તમ્ભચાપલહીનઃ સમ્પ્રિયો વૈરાણાં અકર્તા ઇત્યમાત્યસમ્પત્

01.9.02 અતઃ પાદાર્ધગુણહીનો મધ્યમાવરૌ

01.9.03 તેષાં જનપદ્ભિજનં અવગ્રહં ચાસતઃ પરીક્ષેત, સમાનવિદોભ્યઃ શિલ્પં શાસ્ત્રચક્ષુષ્મતાં ચ, કર્મારંભેષુ પ્રજ્ઞાં ધારયિષ્ણુતાં દાક્ષ્યં ચ, કથાયોગેષુ વાગ્મિત્વં પ્રાગલ્ભ્યં પ્રતિભાનવત્ત્વં ચ, સંવાસિભ્યઃ શીલબલારોગ્યસત્ત્વયોગં અસ્તમ્ભં અચાપલં ચ, પ્રત્યક્ષતઃ સમ્પ્રિયત્વં અવૈરત્ત્વં ચ

01.9.04 પ્રત્યક્ષપરોક્ષાનુમેયા હિ રાજવૃત્તિઃ

01.9.05 સ્વયં દ્રષ્ટં પ્રત્યક્ષમ્

01.9.06 પર ઉપદિષ્ટં પરોક્ષમ્

01.9.07 કર્મસુ કૃતેનાકૃતાવેક્ષણં અનુમેયમ્

01.9.08 યૌગપદ્યાત્ તુ કર્મણાં અનેકત્વાદ્ અનેકસ્થત્યાચ્ચ દેશકાલાત્યયો મા ભૂદ્ ઇતિ પરોક્ષં અમાત્યૈઃ કારયેત્ ઇત્યમાત્યકર્મ ।

01.9.09 પુરોહિતં ઉદિત ઉદિતકુલશીલં સ-અડ્ગો વેદે દૈવે નિમિત્તે દણ્ડનીત્યાં ચાભિવિનીતં આપદાં દૈવમાનુષીણાં અથર્વાભિરુપાયૈશ્ચ પ્રતિકર્તારં કુર્વાત

01.9.10 તં આચાર્ય શિષ્યઃ પિતરં પુત્રો ભૂત્યઃ સ્વામિનં ઇવ ચાનુવર્તેત

01.9.11ab બ્રાહ્મણેન એધિતં ક્ષત્રં મન્ત્રિમન્ત્રાભિમન્ત્રિતમ્ ।

01.9.11chd જયત્યજિતં અત્યન્તં શાસ્ત્રાનુગમશસ્ત્રિતમ્ (ઇતિ)

Chapt . Ascertainment of the integrity or the absence of integrity of ministerby means of secret tests

01.10.01 મન્ત્રિપુરોહિતસખઃ સામાન્યેષ્વધિકરણેષુ સ્થાપયિત્વાડમાત્યાન્ ઉપધાભિઃ શોધયેત્

01.10.02 પુરોહિતં અયાજયયાજનાધ્યાપને નિયુક્તં અમૃષ્યમાણં રાજાડવક્ષિપેત્

01.10.03 સ સત્ત્રિભિઃ શપથપૂર્વં એકૈકં અમાત્યં ઉપજાપયેત્ - અધાર્મિકો અયં રાજા, સાધુ ધાર્મિકં અન્યં અસ્ય તત્કુલીનં અપરુદ્ધં કુલ્યં એકપ્રગ્લં સામન્તં આટવિકં ઔપપાદિકં વા પ્રતિપાદયામઃ, સર્વેષાં એતદ્ રોચતે, કથં વા તવ ઇતિ

01.10.04 પ્રત્યાખ્યાને શુચિઃ । ઇતિ ધર્મ ઉપધા

01.10.05 સેનાપતિરસત્રગ્રહેણાવક્ષિમઃ સત્ત્રિભિરેકૈકં અમાત્યં ઉપજાપયેત્ લોભનીયેનાર્થેન રાજવિનાશાય, સર્વેષાં એતદ્ રોચતે, કથં વા તવ ઇતિ

01.10.06 પ્રત્યાખ્યાને શુચિઃ । ઇત્યર્થ ઉપધા

01.10.07 પરિત્રાજિકા લબ્ધવિશ્વાસાડન્તઃપુરે કૃતસત્કારા મહામાત્રં એકૈકં ઉપજાપેત્ - રાજમહિષી ત્વાં કામયતે કૃતસમાગમ ઉપાયા, મહાન્ અર્થશ્ચ તે ભવિષ્યતિ ઇતિ

01.10.08 પ્રત્યાખ્યાને શુચિઃ । ઇતિ કામ ઉપધા

01.10.09 પ્રહવણનિમિત્તં એકો અમાત્યઃ સર્વાન્ અમાત્યાન્ આવાહયેત્

01.10.10 તેન ઉદ્ભેગેન રાજા તાન્ અવરુન્ધ્યાત્

01.10.11 કાપટિકશ્ચાત્ર પૂર્વાવરુદ્ધઃ તેષાં અર્થમાનાવક્ષિમં એકૈકં અમાત્યં ઉપજાપેત્ - અસત્ પ્રવૃત્તો અયં રાજા, સાધ્વેનં હત્વાડન્યં પ્રતિપાદયામઃ, સર્વેષાં એતદ્ રોચતે, કથં વા તવ ઇતિ

01.10.12 પ્રત્યાખ્યાને શુચિઃ । ઇતિ ભય ઉપધા

01.10.13 તત્ર ધર્મ ઉપધાશુદ્ધાન્ ધર્મસ્થીયકણ્ટકશોધનેષુ કર્મસુ સ્થાપયેત્, અર્થ ઉપધાશુદ્ધાન્ સમાહર્તૃસન્નિધાતૃનિચયકર્મસુ, કામ ઉપધા શુદ્ધાન્ બાહ્યાભ્યન્તરવિહારરક્ષાસુ, ભય ઉપધાશુદ્ધાન્ આસન્નકાર્યેષુ રણઃ

01.10.14 સર્વ ઉપધાશુદ્ધાન્ મન્ત્રિણઃ કુર્યાત્

01.10.15 સર્વત્રાશુચીન્ ખનિદ્રવ્યહસ્તિવનકર્માન્તેષુ ઉપયોજયેત્

01.10.16ab ત્રિવર્ગભયસંશુદ્ધાન્ અમાત્યાન્ સ્વેષુ કર્મસુ ।

01.10.16chd અધિકુર્યાદ્ યથા શૌચં ઇત્યાચાર્યા વ્યવસ્થિતાઃ

01.10.17ab ન ત્વેવ કુર્યાદ્ આત્માનં દેવીં વા લક્ષ્યં ઇશ્વરઃ ।

- 01.10.17chd શૌચહેતોરમાત્યાનાં એતત્ કૌટિલ્યદર્શનમ્
 01.10.18ab ન દૂષણં અદુષ્ટસ્ય વિષેણ ઇવામ્ભસશ્ચરેત્ ।
 01.10.18chd કદાચિદ્ દ્વિ પ્રદુષ્ટસ્ય નાધિગમ્યેત ભેષજમ્
 01.10.19ab કૃતા ચ કલુષાબુદ્ધિરુપધાભિશ્ચતુર્વિધા ।
 01.10.19chd નાગત્વાડન્તં નિવર્તેત સ્થિતા સત્ત્વવતાં ધૃતૌ
 01.10.20ab તસ્માદ્ બાહ્યં અધિષ્ઠાનં કૃત્વા કાર્યં ચતુર્વિધે ।
 01.10.20chd શૌચાશૌચ્યં અમાત્યાનાં રાજા માર્ગેત સત્ત્રિભિઃ (ઇતિ)
 Chapt . Appointment of persons in secret service
 01.11.01 ઉપધાભિઃ શુદ્ધામાત્યવર્ગો ગૂઢપુરુષાન્ ઉત્પાદયેત્ કાપટિક ઉદાસ્થિતગૃહપતિકવૈદેહકતાપસવ્યઞ્જનાન્
 સત્ત્રિતીષ્ણરસદભિક્ષુકીશ્ચ
 01.11.02 પરમર્મણઃ પ્રગલ્ભશ્ચાત્રઃ કાપટિકઃ
 01.11.03 તં અર્થમાનાભ્યાં પ્રોત્સાહ્ય મન્ત્રી બ્રૂયાત્ - રાજાનં માં ચ પ્રમાણં કૃત્વા યસ્ય યદ્ અકુશલં પશ્યસિ તત્
 તદાનીં એવ પ્રત્યાદિશ ઇતિ
 01.11.04 પ્રવ્રજ્યા પ્રત્યવસિતઃ પ્રજ્ઞાશૌચયુક્ત ઉદાસ્થિતઃ
 01.11.05 સ વાર્તાકર્મપ્રદિષ્ટાયાં ભૂમૌ પ્રભૂતહિરણ્યાન્તેવાસી કર્મ કારયેત્
 01.11.06 કર્મકલાચ્ચ સર્વપ્રવ્રજિતાનાં ગ્રાસાચ્છાદનાવસથાન્ પ્રતિવિદ્ય્યાત્
 01.11.07 વૃત્તિકામાંશ્ચ ઉપજપેત્ - એતેન એવ વેષેણ રાજાર્થશ્ચરિતવ્યો ભક્તવેતનકાલે ચ ઉપસ્થાતવ્યમ્ ઇતિ
 01.11.08 સર્વપ્રવ્રજિતાશ્ચ સ્વં સ્વં વર્ગં એવં ઉપજપેયુઃ
 01.11.09 કર્ષકો વૃત્તિક્ષીણઃ પ્રજ્ઞાશૌચયુક્તો ગૃહપતિકવ્યઞ્જનઃ
 01.11.10 સ કૃષિકર્મપ્રદિષ્ટાયાં ભૂમૌ - ઇતિ સમાનં પૂર્વેણ
 01.11.11 વાણિજકો વૃત્તિક્ષીણઃ પ્રજ્ઞાશૌચયુક્તો વૈદેહકવ્યઞ્જનઃ
 01.11.12 સ વણિકર્મપ્રદિષ્ટાયાં ભૂમૌ - ઇતિ સમાનં પૂર્વેણ
 01.11.13 મુણ્ડો જટિલો વા વૃત્તિકામઃ તાપસવ્યઞ્જનઃ
 01.11.14 સ નગરાભ્યાશે પ્રભૂતમુણ્ડજટિલાન્તેવાસી શાકં યવમુષ્ટિં વા માસદ્ધિમાસાન્તરં પ્રકાશં અશ્રીયાત્, ગૂઢં
 ઇષ્ટં આહારમ્
 01.11.15 વૈદેહકાન્તેવાસિનશ્ચ એનં સમિદ્ધયોગૈરર્થયેયુઃ
 01.11.16 શિષ્યાશ્ચાસ્ત્રાવેદયેયુઃ - અસૌ સિદ્ધઃ સામેધિકઃ ઇતિ
 01.11.17 સમેધાશાસ્ત્રિભિશ્ચાભિગતાનાં અડગવિદ્યા શિષ્યસંજ્ઞાભિશ્ચ કર્માણ્યભિજને અવસિતાન્યાદિશેત્ -
 અલ્પલાભં અગ્નિદાહં ચોરભયં દૂષ્યવધં તુષ્ટિદાનં વિદેશપ્રવૃત્તિજ્ઞાનં, ઇદં અથ શ્ચો વા ભવિષ્યતિ, ઇદં વા રાજા
 કશિષ્યતિ ઇતિ
 01.11.18 તદ્ અસ્ય ગૂઢાઃ સત્ત્રિણશ્ચ સમ્પાદયેયુઃ
 01.11.19 સત્ત્વપ્રજ્ઞાવાક્યશક્તિસમ્પન્નાનાં રાજભાગ્યં અનુવ્યાહરેત્, મન્ત્રિસમ્ભોગં ચ બ્રૂયાત્

01.11.20 मन्त्री य ओषां वृत्तिकर्मभ्यां वियतेत

01.11.21 ये य कारणाद् अभिक्षुद्धाः तान् अर्थमानाभ्यां शमयेत्, अकारणकुद्धाः तूष्णीं दण्डेन, राजद्विष्टकारिणश्च

01.11.22ab पूजिताश्चार्थमानाभ्यां राज्ञा राज उपश्रुविनाम् ।

01.11.22chd जनीयुः शौचं धत्तेताः पञ्चसंस्थाः प्रकीर्तिताः (धृति)

Chapt . Appointment of roving spies Rules for secret servants

01.12.01 ये याप्यस्मभन्धिनो अवश्यभर्तव्याः ते लक्षाणं अङ्गविधां जम्भकविधां मायागतं आश्रमधर्मं निमित्तं
अन्तर्यकं धत्तधीयानाः सत्रिणः, संसर्गविधां य

01.12.02 ये जनपदे शूराः त्यक्तात्मानो हस्तिनं व्यालं वा द्रव्यडेतोः प्रतियोधयेयुः ते तीक्ष्णाः

01.12.03 ये बन्धुषु निहृस्नेहाः क्रूरा अलसाश्च ते रसदाः

01.12.04 परिप्राजिका वृत्तिकामा हरिद्रा विधवा प्रगल्भा ब्राह्मण्यन्तःपुरे कृतसत्कारा मलामात्रकुलान्यभिगच्छेत्

01.12.05 अेतया मुण्डा वृषल्यो व्याप्याताः धृति सञ्चाराः ।

01.12.06 तान् राज स्वविषये मन्त्रिपुरोहितसेनापतियुवराजदौवारिकान्तर्वेशिकप्रशास्तृ

समाहर्तुसन्निधातृप्रदेष्टृनायकपौरव्यावहारिककार्मान्तिकमन्त्रिपरिषद्सध्यक्षदण्ड

दुर्गान्तपालाटविकेषु श्रद्धेयदेशवेषशिल्पभाषाऽभिजनापदेशान् भक्तितः

सामर्थ्ययोगाख्यापसर्पयेत्

01.12.07 तेषां बाह्यं चारं छत्रभृङ्गारव्यजनपादुकासनयानवाहन उपग्राहिणः तीक्ष्णा विधुः

01.12.08 तं सत्रिणः संस्थास्वप्रयेयुः

01.12.09 सूदारालिकस्नापकसंवाहकास्तरककल्पप्रसाधक उदकपरियारका रसदाः

कुञ्जवामनकिरातमूकबधिरजडान्धखमानो नटनर्तकगायनवाद्यकवाञ्छ्वनकुशीलवाः

स्त्रियश्चाभ्यन्तरे चारं विधुः

01.12.10 तं भिक्षुक्यः संस्थास्वप्रयेयुः

01.12.11 संस्थानां अन्तेवासिनः संज्ञाविपिमिश्रासञ्चारं कुर्युः

01.12.12 न यान्योन्यं संस्थाः ते वा विधुः

01.12.13 भिक्षुकीप्रतिषेधे द्वावृत्थपरम्परा मातापितृव्यञ्जनाः शिल्पकारिकाः कुशीलवा द्वास्थो

वा गीतपाठ्यवाद्यभाण्डगूढलेप्यसंज्ञाभिर्वा चारं निर्दरेयुः

01.12.14 दीर्घरोग उन्मादाग्निरसविसर्गेण वा गूढनिर्गमनम्

01.12.15 त्रयाणां श्रेकवाक्ये सम्प्रत्ययः

01.12.16 तेषां अभीक्ष्णविनिपाते तूष्णीन्द्ण्डः प्रतिषेधः

01.12.17 कण्टकशोधन उक्ताश्चापसर्पाः परेषु कृतवेतना वसेयुरसम्प्रातिनश्चारार्थम्

01.12.18 त उभयवेतनाः

01.12.19ab गृहीतपुत्रदारान्श्च कुर्याद् उभयवेतनान् ।

01.12.19chd तांश्चारिप्रहितान् विधात् तेषां शौचं य तद्विधैः

- 01.12.20ab એવં શત્રૌ ચ મિત્રે ચ મધ્યમે ચાવપેચ્ચરાન્ ।
 01.12.20chd ઉદાસીને ચ તેષાં ચ તીર્થેષ્વષ્ટાદશસ્વપિ
 01.12.21ab અન્તર્ગુહચરાઃ તેષાં કુબ્જવામનપણ્ડકાઃ ।
 01.12.21chd શિલ્પવત્યઃ સ્ત્રિયો મૂકાશ્ચિત્રાશ્ચ મ્લેચ્છજાતયઃ
 01.12.22ab દુર્ગેષુ વણિજઃ સંસ્થા દુર્ગાન્તે સિદ્ધતાપસાઃ ।
 01.12.22chd કર્ષક ઉદાસ્થિતા રાષ્ટ્રે રાષ્ટ્રાન્તે વ્રજવાસિનઃ
 01.12.23ab વને વનચરાઃ કાર્યાઃ શ્રમણાટવિકાદયઃ ।
 01.12.23chd પરપ્રવૃત્તિજ્ઞાનાર્થાઃ શીઘ્રાશ્ચારપરમ્પરાઃ
 01.12.24ab પરસ્ય ચ એતે બોદ્ધવ્યાઃ તાદૃશૈરેવ તાદૃશાઃ ।
 01.12.24chd ચારસગ્ચારિણઃ સંસ્થા ગૂઢાશ્ચાગૂઢસંજિતાઃ
 01.12.25ab અકૃત્યાન્ કૃત્યપક્ષીયૈર્દર્શિતાન્ કાર્યહિતુભિઃ ।
 01.12.25chd પરાપસર્પજ્ઞાનાર્થ મુખ્યાન્ અન્તેષુ વાસયેત્ (ઇતિ)

Chapt . keeping a watch over the seducible and non-seducible parties in ones own territory

- 01.13.01 કૃતમહામાત્રાપસર્પઃ પૌરજાનપદાન્ અપસર્પયેત્
 01.13.02 સત્રિણો દ્વન્દ્વનઃ તીર્થસભાપૂજનસમવાયેષુ વિવાદં કુર્યુઃ
 01.13.03 સર્વગુણસમ્પન્નશ્ચાયં રાજા શ્રૂયતે, ન ચાસ્ય કશ્ચિદ્ ગુણો દૃશ્યતે યઃ પૌરજાનપદાન્ દણ્ડકરાભ્યાં પીડયતિ ઇતિ
 01.13.04 તત્ર ચેડનુપ્રશંસેયુઃ તાન્ ઇતરઃ તં ચ પ્રતિષેધયેત્
 01.13.05 માત્સ્યન્યાયાભિભૂતાઃ પ્રજા મનુ વૈવસ્વતં રાજાનં ચકિરે
 01.13.06 ધાન્યષડ્ભાગં પણ્યદશભાગં હિરણ્યં ચાસ્ય ભાગધેયં પ્રકલ્પયામ્-આસુઃ
 01.13.07 તેન ભૂતા રાજાનઃ પ્રજાનાં યોગક્ષેમાવહાઃ
 01.13.08 તેષાં કિલ્બિષં અદણ્ડકરા હરન્ત્યયોગક્ષેમાવહાશ્ચ પ્રજાનામ્
 01.13.09 તસ્માદ્ ઉગ્ચષડ્ભાગં આરણ્યકાડપિ નિર્વપન્તિ - તસ્ય એતદ્ ભાગધેયં ચોડસ્માન્ ગોપાયતિ ઇતિ
 01.13.10 ઇન્દ્રયમસ્થાનં એતદ્ રાજાનઃ પ્રત્યક્ષહેડપ્રસાદાઃ
 01.13.11 તાન્ અવમન્યમાનાન્ દૈવોડપિ દણ્ડઃ સ્પૃશતિ
 01.13.12 તસ્માદ્ રાજાનો નાવમન્તવ્યાઃ
 01.13.13 ઇત્યેવં ક્ષુદ્રકાન્ પ્રતિષેધયેત્
 01.13.14 કિંવદન્તીં ચ વિદ્યુઃ
 01.13.15 ચે ચાસ્ય ધાન્યપશુહિરણ્યાન્યાજીવન્તિ, તૈરુપકુર્વન્તિ વ્યસનેડભ્યુદયે વા, કુપિતં બન્ધું રાષ્ટ્રં વા વ્યાવર્તયન્તિ, અમિત્રં આટવિકં વા પ્રતિષેધયન્તિ, તેષાં મુણ્ડજટિલવ્યગ્જનાઃ તુષ્ટાતુષ્ટત્વં વિદ્યુઃ
 01.13.16 તુષ્ટાન્ ભૂયોડર્થમાનાભ્યાં પૂજયેત્

- 01.13.17 अतुष्टाः तुष्टिहेतोः त्यागेन साम्ना य प्रसाद्येत्
 01.13.18 परस्परार्द्धं वा भेद्येद् अेनान्, सामन्ताटविकतत्तुलीनापरुद्धेभ्यश्च
 01.13.19 तथाऽप्यतुष्ट्यतो दण्डकरसाधनाधिकारेण जनपदविद्वेषं ग्राहयेत्
 01.13.20 विविष्टान् उपांशुदण्डेन जनपदकोपेन वा साधयेत्
 01.13.21 गुप्तपुत्रदारान् आकरकर्मान्तेषु वा वासयेत् परेषां आस्पदभयात्
 01.13.22 कुद्धलुब्धभीतमानिनः तु परेषां कृत्याः
 01.13.23 तेषां कार्तान्तिकनैमित्तिकमौडूर्तिकव्यञ्जनाः परस्परामिसम्बन्धं अमित्राटविकसम्बन्धं वा विद्युः
 01.13.24 तुष्टान् अर्थमानाभ्यां पूजयेत् ।
 01.13.25 अतुष्टान् सामदानभेददण्डैः साधयेत्
 01.13.26ab अेवं स्वविषये कृत्यान् अकृत्यांश्च विवक्ष्णः ।
 01.13.26chd पर उपजापात् सन्नक्षेत् प्रधानान् क्षुद्रकान् अपि (धति)

Chapt . Winning over the seducible and non-seducible parties in the enemy territory

- 01.14.01 कृत्याकृत्यपक्ष उपग्राहः स्वविषये व्याभ्यातः, परविषये वाच्यः
 01.14.02 संश्रुत्यार्थान् विप्रलब्धः, तुल्यकारिणोः शिल्पे वा उपकारे वा विमानितः, वल्लभावरुद्धः,
 समाहूय पराजितः, प्रवास उपतप्तः, कृत्वा व्ययं अलब्धकार्यः, स्वधर्माद् दयाधाद् वा उपरुद्धः,
 मानाधिकाराभ्यां भ्रष्टः, कुल्यैरन्तर्हितः, प्रसभाभिमृष्टस्त्रीकः, काराभिन्यस्तः,
 पर उक्तदण्डितः, मिथ्याऽऽचारवारितः, सर्वस्वं आहारितः, अन्धनपरिजिल्ष्टः, प्रवासितबन्धुः
 धति कुद्धवर्गः
 01.14.03 स्वयं उपहतः, विप्रकृतः, पापकर्माभिभ्यातः, तुल्यदोषदण्डेन उद्विग्नः, पर्यात्तभूमिः, दण्डेन उपनतः,
 सर्वाधिकारस्थः, सडसा उपयितार्थः, तदुलीन उपाशंसुः, प्रद्विष्टो राज्ञा, राजद्वेषी य - धति भीतवर्गः
 01.14.04 परिक्षीणः, अन्यात्तस्वः, कर्धर्यः, व्यसनी, अत्याहितव्यवहारश्च - धति लुब्धवर्गः
 01.14.05 आत्मसम्भावितः, मानकामः, शत्रुपूजाऽमर्षितः, नीचैरुपहितः, तीक्ष्णः, साडसिकः, भोगेनासन्तुष्टः -
 धति मानिवर्गः
 01.14.06 तेषां मुण्डजटिलव्यञ्जनैर्यो यद्भक्तिः कृत्यपक्षीयः तं तेन उपजापयेत्
 01.14.07 यथा मदाधो ढस्ती मत्तेनाधिष्ठितो यद् यद् आसाद्यति तत् सर्वं प्रमृदाति, अेवं अयं अशास्त्रयक्षुरन्धो
 राज्ञा पौरजनपदवधायाभ्युत्थितः, शङ्कं अस्य प्रतिडस्तिप्रोत्साडनेनापकर्तुं, अमर्षः क्षिंयताम् धति कुद्धवर्ग
 उपजापयेत्
 01.14.08 यथा लीनः सर्पो यस्माद् भयं पश्यति तत्र विषं उत्सृजति, अेवं अयं राज्ञा जातदोषाशङ्कः त्वयि पुरा
 क्रोधविषं उत्सृजति, अन्यत्र गम्यताम् धति भीतवर्गः । उपजापयेत्
 01.14.09 यथा श्वगणिनां धेनुः श्वभ्यो दृड्यते न ब्राह्मणोभ्यः, अेवं अयं राज्ञा सत्त्वप्रज्ञावाञ्छशक्तिहीनेभ्यो
 दृड्यते नात्मगुणसम्पन्नेभ्यः, असौ राज्ञा पुरुषविशेषज्ञः, तत्र गम्यताम् धति लुब्धवर्गः । उपजापयेत्

01.14.10 યથા ચણ્ડાલ ઉદપાનશ્ચણ્ડાલાનાં એવ ઉપભોગ્યો નાન્યેષાં, એવં અયં રાજા નીચો નીચાનાં એવ ઉપભોગ્યો ન ત્વદ્વિધાનાં આર્યાણાં, અસૌ રાજા પુરુષવિશેષણઃ, તત્ર ગમ્યતામ્ ઇતિ માનિવર્ગ ઉપજાપયેત્

01.14.11ab તથા ઇતિ પ્રતિપન્નાં: તાન્ સંહિતાન્ પણકર્મણા ।

01.14.11chd યોજયેત યથાશક્તિ સ-અપસર્પાન્ સ્વકર્મસુ

01.14.12ab લભેત સામદાનાભ્યાં કૃત્યાંશ્ચ પરભૂમિષુ ।

01.14.12chd અકૃત્યાન્ ભેદદણ્ડાભ્યાં પરદોષાંશ્ચ દર્શયન્ (ઇતિ)

Chapt . The topic of counsel

01.15.01 કૃતસ્વપક્ષપરપક્ષ ઉપગ્રહઃ કાર્યારમ્ભાંશ્ચિન્તયેત્

01.15.02 મન્ત્રપૂર્વાઃ સર્વારમ્ભાઃ

01.15.03 તદ્ ઉદ્દેશઃ સંવૃતઃ કથાનાં અનિહ્ન્યાવી પક્ષિભિરપ્યનાલોક્યઃ સ્યાત્ ।

01.15.04 શ્રૂયતે હિ શુકસારિકાભિર્મન્ત્રો ભિન્નઃ, શ્ચભિરપ્યન્યૈશ્ચ તિર્યગ્યોનિભિરિતિ

01.15.05 તસ્માન્ મન્ત્ર ઉદ્દેશં અનાયુક્તો ન ઉપગચ્છેત્

01.15.06 ઉચ્છિદ્યેત મન્ત્રભેદી

01.15.07 મન્ત્રભેદો હિ દૂતામાત્યસ્વામિનાં ઇડ્ગિતાકારાભ્યામ્

01.15.08 ઇડ્ગિતં અન્યથાવૃત્તિઃ

01.15.09 આકૃતિગ્રહણં આકારઃ

01.15.10 તસ્ય સંવરણં આયુક્તપુરુષરક્ષણં આકાર્યકાલાદ્ ઇતિ

01.15.11 તેષાં હિ પ્રમાદમદસુમપ્રલાપાઃ, કામાદિરુત્સૈકઃ, પ્રચ્છન્નોડવમતો વા મન્ત્રં ભિન્નતિ

01.15.12 તસ્માદ્ આદ્રક્ષેન્ મન્ત્રમ્

01.15.13 મન્ત્રભેદો હ્યયોગક્ષેમકરો રાણઃ તદ્ આયુક્તપુરુષાણાં ચ

01.15.14 તસ્માદ્ ગુહ્યં એકો મન્ત્રયેત ઇતિ ભારદ્વાજઃ

01.15.15 મન્ત્રિણાં અપિ હિ મન્ત્રિણો ભવન્તિ, તેષાં અપ્યન્યે

01.15.16 સા એષા મન્ત્રિપરમ્પરા મન્ત્રં ભિન્નતિ

01.15.17ab તસ્માન્નાસ્ય પરે વિદ્યુઃ કર્મ ક્લિષ્ટિચ્ચિડીર્ષિતમ્ ।

01.15.17chd આરબ્ધારઃ તુ જાનીયુરારબ્ધં કૃતં એવ વા

01.15.18 ન એકસ્ય મન્ત્રસિદ્ધિરસ્તિ ઇતિ વિશાલાક્ષઃ

01.15.19 પ્રત્યક્ષપરોક્ષાનુમેયા હિ રાજવૃત્તિઃ

01.15.20 અનુપલબ્ધસ્ય જ્ઞાનં ઉપલબ્ધસ્ય નિશ્ચિતબલાધાનં અર્થદ્વૈધસ્ય સંશયચ્છેદનં એકદેશદૃષ્ટસ્ય શેષ ઉપલબ્ધિરિતિ મન્ત્રિસાધ્યં એતત્

01.15.21 તસ્માદ્ બુદ્ધિવૃદ્ધેઃ સાર્ધં અધ્યાસીત મન્ત્રમ્

01.15.22ab ન કચ્ચિદ્ અવમન્યેત સર્વસ્ય શ્ણ્ણુયાન્ મતમ્ ।

01.15.22chd બાલસ્યાપ્યર્થવદ્ભાક્યં ઉપયુગ્જીત પણ્ડિતઃ ।

- 01.15.23 अेतन् मन्त्रज्ञानं, न अेतन् मन्त्ररक्षाणाम् षति पाराशराः
- 01.15.24 यद् अस्य कार्यं अभिप्रेतं तत्प्रतिरूपकं मन्त्रिणः पृच्छेत् - कार्यं षदं अेवं आसीत्, अेवं वा यद्दि भवेत्, तत् कथं कर्तव्यम् षति
- 01.15.25 ते यथा ब्रूयुः तत् कुर्यात्
- 01.15.26 अेवं मन्त्र उपलब्धिः संवृतिश्च भवति षति
- 01.15.27 न षति पिशुनः
- 01.15.28 मन्त्रिणो षि व्यवहितं अर्थं वृत्तं अवृत्तं वा पृष्ट्वा अनादरेण ब्रुवन्ति प्रकाशयन्ति वा
- 01.15.29 स षोषः
- 01.15.30 तस्मात् कर्मसु ये षेष्वभिप्रेताः तैः सल मन्त्रयेत
- 01.15.31 तैर्मन्त्रयमाणो षि मन्त्रसिद्धिं गुप्तिं य लभते षति
- 01.15.32 न षति कौटिल्यः
- 01.15.33 अनवस्था ष्येषा
- 01.15.34 मन्त्रिभिः त्रिभिश्चतुर्भिर्वा सल मन्त्रयेत
- 01.15.35 मन्त्रयमाणो ष्येकेनार्थकृच्छ्रेषु निश्चयं नाधिगच्छेत्
- 01.15.36 अेकश्च मन्त्री यथा षष्टे अनवग्रलश्चरति
- 01.15.37 द्वाभ्यां मन्त्रयमाणो द्वाभ्यां संलताभ्यां अवगृह्यते, विगृहीताभ्यां विनाश्यते
- 01.15.38 तत् त्रिषु चतुषु वा कृच्छ्रेण उपपद्यते
- 01.15.39 मललदोषं उपपन्नं तु भवति
- 01.15.40 ततः परेषु कृच्छ्रेणार्थनिश्चयो गभ्यते, मन्त्रो वा रक्ष्यते
- 01.15.41 देशकालकार्यवशेन त्वेकेन सल द्वाभ्यां अेको वा यथासामर्थ्यं मन्त्रयेत alterNative views approved
- 01.15.42 कर्मणां आरम्भ उपायः पुरुषद्रव्यसम्पद् देशकालविभागो विनिपातप्रतीकारः कार्यसिद्धिरिति पञ्चाङ्गो मन्त्रः
- 01.15.43 तान् अेकैकशः पृच्छेत् समस्तांश्च
- 01.15.44 षेतुभिश्च अेषां मतिप्रविवेकान् विधात्
- 01.15.45 अवाप्तार्थः कालं नातिक्वामयेत्
- 01.15.46 न दीर्घकालं मन्त्रयेत, न तेषां पक्षीर्येषां अपकुर्यात्
- 01.15.47 मन्त्रिपरिषदं द्वादशामात्यान् कुर्यात् षति मानवाः
- 01.15.48 षोडश षति बार्हस्पत्याः
- 01.15.49 विंशतिम् षत्यौशनसाः
- 01.15.50 यथासामर्थ्यं षति कौटिल्यः
- 01.15.51 ते ष्यस्य स्वपक्षं परपक्षं य चिन्तयेयुः
- 01.15.52 अकृतारम्भं आरब्धानुष्ठानं अनुष्ठितविशेषं नियोगसम्पदं य कर्मणां कुर्युः

- 01.15.53 આસન્નેઃ સહ કર્માણિ પશ્યેત્
 01.15.54 અનાસન્નેઃ સહ પત્રસમ્પ્રેષણેન મન્ત્રયેત
 01.15.55 ઇન્દ્રસ્ય હિ મન્ત્રિપરિષદ્ । ઋષીણાં સહસ્રમ્
 01.15.56 સ તચ્યક્ષુઃ
 01.15.57 તસ્માદ્ ઇમં દ્યુઃકસં સહસ્રાક્ષં આહુઃ
 01.15.58 આત્યયિકે કાર્યે મન્ત્રિણો મન્ત્રિપરિષદં ચાહુય બ્રૂયાત્
 01.15.59 તત્ર ચદ્ભૂયિષ્ઠા બ્રૂયુઃ કાર્યસિદ્ધિકરં વા તત્ કુર્યાત્
 01.15.60 કુર્વતશ્ચ
 01.15.60ab નાસ્ય ગુહ્યં પરે વિદ્યુશ્ચિદ્રં વિદ્યાત્ પરસ્ય ચ ।
 01.15.60chd ગૂહેત્ કૂર્મ ઇવાઙ્ગાનિ યત્ સ્યાદ્ વિવૃતં આત્મનઃ
 01.15.61ab યથા હ્યશ્રોત્રિયઃ શ્રાદ્ધં ન સતાં ભોક્તું અર્હતિ ।
 01.15.61chd એવં અશ્રુતશાસ્ત્રાર્થો ન મન્ત્રં શ્રોતું અર્હતિ (ઇતિ)

Chapt . Rules for the envoy

- 01.16.01 ઉદ્ભૂતમન્ત્રો દૂતપ્રણિધિઃ
 01.16.02 અમાત્યસમ્પદા ઉપેતો નિસૃષ્ટાર્થઃ
 01.16.03 પાદગુણહીનઃ પરિમિતાર્થઃ
 01.16.04 અર્ધગુણહીનઃ શાસનહરઃ
 01.16.05 સુપ્રતિવિહિતયાનવાહનપુરુષપરિવાપઃ પ્રતિષ્ઠેત
 01.16.06 શાસનં એવં વાચ્યઃ પરઃ, સ વક્ષ્યત્યેવં, તસ્ય ઇદં પ્રતિવાક્યં, એવં અતિસન્ધાતવ્યં, ઇત્યધીયાનો ગચ્છેત્
 01.16.07 અટવ્યુન્તપાલપુરરાષ્ટ્રમુખ્યૈશ્ચ પ્રતિસંસર્ગા ગચ્છેત્
 01.16.08 અનીકસ્થાનયુદ્ધપ્રતિગ્રહાપસારભૂમીરાત્મનઃ પરસ્ય ચાવેક્ષેત
 01.16.09 દુર્ગરાષ્ટ્રપ્રમાણં સારવૃત્તિગુપ્તિચ્છિદ્રાણિ ચ ઉપલભેત
 01.16.10 પરાધિષ્ઠાનં અનુજ્ઞાતઃ પ્રવિશેત્
 01.16.11 શાસનં ચ યથા ઉક્તં બ્રૂયાત્, પ્રાણાભાધેઽપિ દૃષ્ટે
 01.16.12 પરસ્ય વાચિ વક્ત્રે દૃષ્ટ્યાં ચ પ્રસાદં વાક્યપૂજનં ઇષ્ટપરિપ્રશ્નં ગુણકથાસઙ્ગં આસન્નં આસનં સત્કારં
 ઇષ્ટેષુ સ્મરણં વિશ્વાસગમનં ચ લક્ષ્યેત્ તુષ્ટસ્ય, વિપરીતં અતુષ્ટસ્ય
 01.16.13 તં બ્રૂયાત્ - દૂતમુખા હિ રાજાનઃ, ત્વં ચાન્યે ચ
 01.16.14 તસ્માદ્ ઉદ્યતેષ્વપિ શસ્ત્રેષુ યથા ઉક્તં વક્તારો દૂતાઃ
 01.16.15 તેષાં અન્તાવસાયિનોઽપ્યવધ્યાઃ, ડિં અઙ્ગ પુનર્બ્રાહ્મણાઃ
 01.16.16 પરસ્ય એતદ્ વાક્યમ્
 01.16.17 એષ દૂતધર્મઃ ઇતિ
 01.16.18 વસેદ્ અવિસૃષ્ટઃ પૂજયા ન ઉત્સિક્તઃ

- 01.16.19 परेषु बलित्वं न मन्येत
 01.16.20 वाङ्मयं अनिष्टं सङ्केत
 01.16.21 स्त्रियः पानं य वर्जयेत्
 01.16.22 अेकः शयीत
 01.16.23 सुप्तमत्तयोर्द्धि भावज्ञानं दृष्टम्
 01.16.24 कृत्यपक्षे उपजापं अकृत्यपक्षे गूढप्रणिधानं रागापरागौ भर्तारि रन्ध्रं य प्रकृतीनां
 तापसवैदेडकव्यञ्जनाभ्यां उपलभेत, तयोरन्तेवासिभिश्चिदित्सकपाषाणव्यञ्जन उभयवेतनैर्वा
 01.16.25 तेषां असम्भाषायां याचकमत्त उन्मत्तसुप्तप्रलापैः पुण्यस्थानदेवगृहचित्रलेख्यसंज्ञाभिर्वा यारं
 उपलभेत
 01.16.26 उपलब्धस्य उपजापं उपेयात्
 01.16.27 परेण य उक्तः स्वासां प्रकृतीनां प्रमाणं नायक्षीत
 01.16.28 सर्वं वेद भवान् षति भूयात्, कार्यसिद्धिकरं वा
 01.16.29 कार्यस्यासिद्धावुपरुध्यमानः तर्कयेत् - किं भर्तुर्मे व्यसनं आसन्नं पश्यन्, स्वं वा व्यसनं प्रतिकर्तुं कामः,
 पाष्पिर्ग्राहं आसारं अन्तःकोपं आटविकं वा समुत्थापयितुं कामः, मित्रं आकन्दं वा व्याघातयितुं कामः, स्वं वा परतो
 विग्रहं अन्तःकोपं आटविकं वा प्रतिकर्तुं कामः, संसिद्धं वा मे भर्तुर्यात्रिकावं अभिदन्तुं कामः, सस्यपण्यकुप्यसङ्ग्रहं
 दुर्गकर्म बलसमुद्धानं वा कर्तुं कामः, स्वसैन्यानां वा व्यायामस्य देशकालावाकाङ्क्षमाणाः, परिभवप्रमादाभ्यां वा,
 संसर्गानुबन्धार्थां वा, मां उपरुण्णद्धि षति
 01.16.30 ज्ञात्वा वसेद् अपसरेद् वा
 01.16.31 प्रयोजनं षष्टे अवेक्षेत वा
 01.16.32 शासनं अनिष्टं उक्त्वा बन्धवधभयाद् अविस्मृष्टोऽप्यपगच्छेत्, अन्यथा नियम्येत
 01.16.33ab प्रेषणं सन्धिपालत्वं प्रतापो मित्रसङ्ग्रहः ।
 01.16.33chd उपजापः सुदुर्दमेदो गूढदण्डातिसारणम्
 01.16.34ab बन्धुरत्नापडरणं यारज्ञानं पराक्रमः ।
 01.16.34chd समाधिभोक्षो दूतस्य कर्म योगस्य याश्रयः
 01.16.35ab स्वदूतैः कारयेद् अेतत् परदूतांश्च रक्षयेत् ।
 01.16.35chd प्रतिदूतापसर्पाभ्यां दृश्यादृश्यैश्च रक्षिभिः (षति)
 Chapt . Guarding against princes
 01.17.01 रक्षितो राजा राज्यं रक्षत्यासन्नेभ्यः परेभ्यश्च, पूर्वं दारेभ्यः पुत्रेभ्यश्च
 01.17.02 दाररक्षणं निशान्तप्रणिधौ वक्ष्यामः
 01.17.03 पुत्ररक्षणं तु
 01.17.04 जन्मप्रभृति राजपुत्रान् रक्षेत्
 01.17.05 कर्कटकसधर्माणो ङि जनकभक्षा राजपुत्राः

- 01.17.06 તેષાં અજાતસ્નેહે પિતર્યુપાંશુદણ્ડઃ શ્રેયાન્ ઇતિ ભારદ્વાજઃ
- 01.17.07 નૃશંસં અદુષ્ટવધઃ ક્ષત્રબીજવિનાશશ્ચ ઇતિ વિશાલાક્ષઃ
- 01.17.08 તસ્માદ્ એકસ્થાનાવરોધઃ શ્રેયાન્ ઇતિ
- 01.17.09 અહિભયં એતદ્ ઇતિ પારાશરાઃ
- 01.17.10 કુમારો હિ વિક્રમભયાન્ માં પિતાડવરુણહિ ઇતિ જ્ઞાત્વા તં એવાકુંઠે કુર્યાત્
- 01.17.11 તસ્માદ્ અન્તપાલદુર્ગો વાસઃ શ્રેયાન્ ઇતિ
- 01.17.12 ઔરભં ભયં એતદ્ ઇતિ પિશુનઃ
- 01.17.13 પ્રત્યાપત્તેર્હિ તદ્ એવ કારણં જ્ઞાત્વાડન્તપાલસખઃ સ્યાત્
- 01.17.14 તસ્માત્ સ્વવિષયાદ્ અપકૃષ્ટે સામન્તદુર્ગો વાસઃ શ્રેયાન્ ઇતિ
- 01.17.15 વત્સસ્થાનં એતદ્ ઇતિ કૌણ્ડપદન્તઃ
- 01.17.16 વત્સેન ઇવ હિ ઘેનું પિતરં અસ્ય સામન્તો દુહ્યાત્
- 01.17.17 તસ્માન્ માતૃબન્ધુષુ વાસઃ શ્રેયાન્ ઇતિ
- 01.17.18 ધ્વજસ્થાનં એતદ્ ઇતિ વાતવ્યાધિઃ
- 01.17.19 તેન હિ ધ્વજેનાદિતિકૌશિકવદ્ અસ્ય માતૃબાન્ધવા ભિક્ષેરન્
- 01.17.20 તસ્માદ્ ગ્રામ્ય સુખેષ્વેનં અવસૃજેત્
- 01.17.21 સુખ ઉપરુદ્ધા હિ પુત્રાઃ પિતરં નાભિદ્રુહ્યન્તિ ઇતિ
- 01.17.22 જીવન્મરણં એતદ્ ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 01.17.23 કાષ્ઠે ઇવ ઘુણજગ્ધં રાજકુલં અવિનીતપુત્રં અભિયુક્તમાત્રં ભજયેત
- 01.17.24 તસ્માદ્ ઋતુમત્યાં મહિષ્યાં ઋત્વિજશ્ચરં ઐન્દ્રાબાર્હસ્પત્યં નિર્વપેયુઃ
- 01.17.25 આપન્નસન્તવાયાઃ કૌમારભૃત્યો ગર્ભભર્મણિ પ્રસવે ચ વિચતેત
- 01.17.26 પ્રજાતાયાઃ પુત્રસંસ્કારં પુરોહિતઃ કુર્યાત્
- 01.17.27 સમર્થં તદ્વિદો વિનયેયુઃ
- 01.17.28 સત્રિણાં એકશ્ચ એનં મૃગયાદૂતમદસ્ત્રીભિઃ પ્રલોભયેત્ પિતરિ વિક્રમ્ય રાજ્યં ગૃહાણ ઇતિ
- 01.17.29 તં અન્યઃ સત્રી પ્રતિષેધયેત્ ઇત્યામ્ભીયાઃ
- 01.17.30 મહાદોષં અબુદ્ધબોધનં ઇત્ કૌટિલ્યઃ
- 01.17.31 નવં હિ દ્રવ્યં યેન યેનાર્થજાતેન ઉપદિહ્યતે તત્ તદ્ આચૂષતિ
- 01.17.32 એવં અયં નવબુદ્ધિર્યદ્ યદ્ ઉચ્યતે તત્ તત્શાસ્ત્ર ઉપદેશં ઇવાભિજ્ઞાનાતિ
- 01.17.33 તસ્માદ્ ધર્મ્યં અર્થ્યં ચાસ્ય ઉપદિશેન્નાધર્મ્યં અનર્થ્યં ચ
- 01.17.34 સત્રિણઃ ત્વેનં તવ સ્મઃ ઇતિ વદન્તઃ પાલયેયુઃ
- 01.17.35 યૌવન ઉત્સેકાત્ પરસ્ત્રીષુ મનઃ કુર્વાણં આર્યાવ્યગ્જનાભિઃ સ્ત્રીભિરમેધ્યાભિઃ શૂન્યાગારેષુ રાત્રાવુદ્વેજયેયુઃ
- 01.17.36 મદ્યકામં યોગપાનેન ઉદ્વેજયેયુઃ

- 01.17.37 धूतकामं कापटिकैरुद्वेजयेयुः
 01.17.38 मृगयाकामं प्रतिरोधकव्यञ्जनैः त्रासयेयुः
 01.17.39 पितरि विक्रमबुद्धिं तथा धृत्यनुप्रविश्य भेदयेयुः - अप्रार्थनीयो राजा, विपन्ने धातः, सम्पन्ने नरकपातः, सङ्कोशः, प्रजाभिरेकलोष्टवधश्च एति
 01.17.40 विरागं वेदयेयुः
 01.17.41 प्रियं ऐकपुत्रं बध्नीयात्
 01.17.42 बहुपुत्रः प्रत्यन्तं अन्यविषयं वा प्रेषयेद् यत्र गर्भः पण्यं डिम्बो वा न भवेत्
 01.17.43 आत्मसम्पन्नं सैनापत्ये यौवराज्ये वा स्थापयेत्
 01.17.44 बुद्धिमान्। आढार्यबुद्धिर्दुर्बुद्धिरिति पुत्रविशेषाः
 01.17.45 शिष्यमाणो धर्मार्थावुपलभते यानुतिष्ठति य बुद्धिमान्
 01.17.46 उपलभमानो नानुतिष्ठत्याढार्यबुद्धिः
 01.17.47 अपायनित्यो धर्मार्थद्वेषी य एति दुर्बुद्धिः
 01.17.48 स यद्वैकपुत्रः पुत्र उत्पत्तावस्य प्रयतेत
 01.17.49 पुत्रिकापुत्रान् उत्पादयेद् वा
 01.17.50 वृद्धः तु व्याधितो वा राजा मातृबन्धुकुल्यगुणवत्सामन्तानां अन्यतमेन क्षेत्रे बीजं उत्पादयेत्
 01.17.51 न य ऐकपुत्रं अविनीतं राज्ये स्थापयेत्
 01.17.52ab बहूनां ऐकसम्प्रोधः पिता पुत्रडितो भवेत् ।
 01.17.52chd अन्यत्रापिद षैश्वर्यं जयेष्ठमागि तु पूज्यते
 01.17.53ab कुलस्य वा भवेद् राज्यं कुलसङ्घो ङि दुर्जयः ।
 01.17.53chd अराजव्यसनाभाधः शश्वद् आवसति क्षितिम् (एति)
 Chapt . The conduct of a prince in disfavour
 Behaviour towards a prince in disfavour
 01.18.01 विनीतो राजपुत्रः कृच्छ्रवृत्तिरसदृशो कर्मणि नियुक्तः पितरं अनुवर्तेत, अन्यत्र प्राणाभाधकप्रकृति कोपकपातकेभ्यः
 01.18.02 पुण्ये कर्मणि नियुक्तः पुरुषं अधिष्ठातारं यायेत्
 01.18.03 पुरुषाधिष्ठितश्च सविशेषं आदेशं अनुतिष्ठेत्
 01.18.04 अभिज्ञपं य कर्मकुलं औपायनिकं य लाभं पितुरुपनाययेत्
 01.18.05 तथाऽप्यतुष्यन्तं अन्यस्मिन् पुत्रे दारेषु वा स्निह्यन्तं अरण्यायापृच्छेत्
 01.18.06 बन्धवधभयाद् वा यः सामन्तो न्यायवृत्तिर्धार्मिकः सत्यवाग्द्विसंवादकः प्रतिग्रहीता मानयिता
 याम्बिपन्नानां तं आश्रयेत्
 01.18.07 तत्रस्थः कोशदाण्डसम्पन्नः प्रवीरपुरुषकन्यासम्बन्धं अटवीसम्बन्धं कृत्यपक्ष उपग्रहं य कुर्यात्
 01.18.08 ऐकयरः सुवर्णपाकमणिरागळेभ्यः पण्यपाण्याकरकर्मान्तान् आश्रवेत्

01.18.09 પાષણસડ્ધદ્રવ્યં અશ્રોત્રિય ઉપભોગ્યં વા દેવદ્રવ્યં આઢ્યવિધવાદ્રવ્યં વા ગૂઢં અનુપ્રવિશ્ય સાર્થયાનપાત્રાણિ ચ મદનરસયોગેનાતિસન્ધાયાપહરેત્

01.18.10 પારગ્રામિકં વા યોગં આતિષ્ઠેત્

01.18.11 માતુઃ પરિજન ઉપગ્રહેણ વા ચેષ્ટેત

01.18.12 કારુશિલ્પિકુશીલવચિકિત્સકવાગ્જીવનપાષણ્ડચ્છદ્ધાભિર્

વા નષ્ટરૂપઃ તદ્વ્યગ્જનસખશ્ચિદ્રેષુ પ્રવિશ્ય રાજ્ઞઃ શસ્ત્રરસાભ્યાં

પ્રહૃત્ય બ્રૂયાત્ - અહં અસૌ કુમારઃ, સહભોગ્યં ઇદં રાજ્યં, એકો

નાર્હતિ ભોક્તું, ચે કામયન્તે માં ભર્તું તાન્ અહં દ્વિગુણેન

ભક્તવેતનેન ઉપસ્થાસ્યામિ ઇતિ ઇત્યપરુદ્ધવૃત્તમ્ ।

01.18.13 અપરુદ્ધં તુ મુખ્યપુત્રાપસર્પાઃ પ્રતિપાદાનયેયુઃ, માતા વા પ્રતિગૃહીતા

01.18.14 ત્યક્તં ગૂઢપુરુષાઃ શસ્ત્રરસાભ્યાં હન્યુઃ

01.18.15 અત્યક્તં તુલ્યશીલાભિઃ સ્ત્રીભિઃ પાનેન મૃગયયા વા પ્રસગ્જયિત્વા તાત્રાવુપગૃહ્યાનયેયુઃ

01.18.16ab ઉપસ્થિતં ચ રાજ્યેન મદ્ । ઊર્ધ્વં ઇતિ સાન્તવયેત્ ।

01.18.16chd એકસ્થં અથ સમ્બ્રુચ્યાત્ પુત્રવાઃ તુ પ્રવાસયેત્ (ઇતિ)

Chapt . Rules for the king

01.19.01 રાજાનં ઉત્થિતં અનૂત્તિષ્ઠન્તે ભૃત્યાઃ

01.19.02 પ્રમાદ્યન્તં અનુપ્રમાદ્યન્તિ

01.19.03 કર્માણિ ચાસ્ય ભક્ષયન્તિ

01.19.04 દ્વિષદ્ભિશ્ચાતિસન્ધીયતે ।

01.19.05 તસ્માદ્ ઉત્થાનં આત્મનઃ કુર્વાત

01.19.06 નાલિકાભિરહરણઘા રાત્રિં ચ વિભજેત્, છાયાપ્રમાણેન વા

01.19.07 ત્રિપૌરુષી પૌરુષી ચતુર્હડ્ડગુલા નષ્ટચ્છાયો મધ્યાહ્ન ઇતિ ચત્વારઃ પૂર્વે દિવસસ્યાષ્ટભાગાઃ

01.19.08 તૈઃ પશ્ચિમા વ્યાખ્યાતાઃ

01.19.09 તત્ર પૂર્વે દિવસસ્યાષ્ટભાગે રક્ષાવિધાનં આયવ્યયૌ ચ શૃણુયાત્

01.19.10 દ્વિતીયે પૌરજાનપદાનાં કાર્યાણિ પશ્યેત્

01.19.11 તૃતીયે સ્નાનભોજનં સેવેત, સ્વાધ્યાયં ચ કુર્વાત

01.19.12 ચતુર્થે હિરણ્યપ્રતિગ્રહં અધ્યક્ષાંશ્ચ કુર્વાત

01.19.13 પચ્ચમે મન્ત્રિપરિષદા પત્રસમ્પ્રેષણેન મન્ત્રયેત, ચારગુહ્યબોધનીયાનિ ચ બુધ્યેત

01.19.14 ષષ્ઠે સ્વૈરવિહારે મન્ત્રં વા સેવેત

01.19.15 સપ્તમે હસ્ત્ય્ડશ્ચરથાયુધીયાન્ પશ્યેત્

01.19.16 અષ્ટમે સેનાપતિસખો વિક્રમં ચિન્તયેત્

01.19.17 પ્રતિષ્ઠિતેઽહનિ સન્ધ્યાં ઉપાસીત

- 01.19.18 प्रथमे रात्रिभागे गूढपुरुषान् पश्येत्
 01.19.19 द्वितीये स्नानभोजनं कुर्वीत, स्वाध्यायं च
 01.19.20 तृतीये तूर्यघोषेण संविष्टश्चतुर्थपञ्चमौ शयीत
 01.19.21 षष्ठे तूर्यघोषेण प्रतिभुङ्क्षुः शास्त्रं छतिकर्तव्यतां च चिन्तयेत्
 01.19.22 सप्तमे मन्त्रं अध्यासीत, गूढपुरुषांश्च प्रेषयेत्
 01.19.23 अष्टमे ऋत्विग्। आचार्यपुरोहितस्वस्त्ययनानि प्रतिगृह्णीयात्, चिकित्सकमाडानसिकमौडूर्तिकांश्च पश्येत्
 01.19.24 सवस्तां धेनुं वृषभं च प्रदक्षिणीकृत्य उपस्थानं गच्छेत्
 01.19.25 आत्मबलानुकूल्येन वा निशाऽऽडर्भागान् प्रविभज्य कार्याणि सेवेत
 01.19.26 उपस्थानगतः कार्यार्थिनां अद्वारासङ्गं कारयेत्
 01.19.27 दूर्दृशो हि राजा कार्याकार्यविपर्यासं आसन्नैः कार्यते
 01.19.28 तेन प्रकृतिकोपं अरिवशं वा गच्छेत्
 01.19.29 तस्माद् देवताऽऽश्रमपाषण्डश्रोत्रियपशुपुण्यस्थानानां बालवृद्धव्याधितव्यसन्ऽनाथानां स्त्रीणां च क्मेण कार्याणि पश्येत्, कार्यगौरवाद् आत्ययिकवशेन वा
 01.19.30ab सर्वं आत्ययिकं कार्यं शृणुयान्नातिपातयेत् ।
 01.19.30chd कृष्णसाध्यं अतिक्रान्तं असाध्यं वाऽपि जायते
 01.19.31ab अञ्चऽगारगतः कार्यं पश्येद् वैधतपस्विनाम् ।
 01.19.31chd पुरोहिताचार्यसभः प्रत्युत्थायाभिवाधे च
 01.19.32ab तपस्विनां तु कार्याणि त्रैविधैः सऽहं कारयेत् ।
 01.19.32chd मायायोगविदां शैव न स्वयं कोपकारणात्
 01.19.33ab राज्ञो हि व्रतं उत्थानं यज्ञः कार्यानुशासनम् ।
 01.19.33chd दक्षिणा वृत्तिसाम्यं तु दीक्षा तस्याभिषेचनम्
 01.19.34ab प्रजासुभे सुभं राज्ञः प्रजानां च हिते हितम् ।
 01.19.34chd नात्मप्रियं हितं राज्ञः प्रजानां तु प्रियं हितम्
 01.19.35ab तस्मान्नित्यं उत्थितो राजा दुर्याद् अर्थानुशासनम् ।
 01.19.35chd अर्थस्य मूलं उत्थानं अनर्थस्य विपर्ययः
 01.19.36ab अनुत्थाने ध्रुवो नाशः प्राप्तस्यानागतस्य च ।
 01.19.36chd प्राप्यते क्लृप्तं उत्थानात्त्वलभते यार्थसम्पदम् (छति)
 Chapt . Regulation for the royal residence
 01.20.01 वास्तुकप्रशस्ते देशे सप्राकारपरिभाद्दारं अनेककक्ष्यापरिगतं अन्तःपुरं कारयेत्

01.20.02 કોશગૃહવિધાનેન મધ્યે વાસગૃહં, ગૂઢભિત્તિસગ્ચારં મોહનગૃહં તન્મધ્યે વા વાસગૃહં, ભૂમિગૃહં વાડસન્નચૈત્યકાષ્ટદેવતાડપિધાનદ્વારં અનેકસુરુડ્ગાસગ્ચારં તસ્ય ઉપરિ પ્રાસાદં ગૂઢભિત્તિસોપાનં સુષિરસ્તમ્ભપ્રવેશાપસારં વા વાસગૃહં યન્નબદ્ધતલાવપાતં કારયેત્, આપત્તત્રીકારાર્થં આપદિ વા

01.20.03 અતોડન્યથા વા વિકલ્પયેત્, સહાધ્યાયિભયાત્

01.20.04 માનુષેણાગ્નિના ત્રિરપસવ્યં પરિગતં અન્ત:પુરં અગ્નિરન્યો ન દહતિ, ન ચાત્રાન્યોડગ્નિર્જલતિ, વૈદ્યુતેન ભસ્મના મૃત્સમ્યુક્તેન કરકવારિણાડવલિમં ચ

01.20.05 જીવન્તીશ્ચેતામુષ્કપુષ્પવન્દાકાભિરક્ષીવે જાતસ્યાશ્ચત્યસ્ય પ્રતાનેન ગુમં સર્પા વિષાણિ વા ન પ્રભવન્તિ

01.20.06 મયૂરનકુલપૃષ્ઠત ઉત્સર્ગ: સર્પાન્ ભક્ષયતિ

01.20.07 શુક: સારિકા ભુડ્ગરાજો વા સર્પવિષશક્ટ્યાં કોશતિ

01.20.08 કૌચ્યો વિષાભ્યાશે માદ્યતિ, ગ્લાયતિ જીવગ્જીવક:, મિચતે મત્તકોકિલ:, ચકોરસ્યાક્ષિણી વિરજયેતે

01.20.09 ઇત્યેવં અગ્નિવિષસર્પેભ્ય: પ્રતિકુર્વાત

01.20.10 પૃષ્ઠત: કક્ષ્યાવિભાગે સ્ત્રીનિવેશો ગર્ભવ્યાધિસંસ્થા વૃક્ષ ઉદકસ્થાનં ચ

01.20.11 બહિ: કન્યાકુમારપુરમ્

01.20.12 પુરસ્તાદ્ અલકુારભૂમિર્મન્નભૂમિરુપસ્થાનં કુમારાધ્યક્ષસ્થાનં ચ

01.20.13 કક્ષ્યાન્તરેષ્વન્તર્વશિકસૈન્યં તિષ્ઠેત્

01.20.14 અન્તર્ગૃહગત: સ્થવિરસ્ત્રીપરિશુદ્ધાં દેવીં પશ્યેત્

01.20.15 દેવીગૃહે લીનો હિ ભ્રાતા ભદ્રસેનં જધાન, માતુ: શય્યાડન્તર્ગતશ્ચ પુત્ર: કારુષમ્

01.20.16 લાજાન્ મધુના ઇતિ વિષેણ પર્યસ્ય દેવી કાશિરાજં, વિષદિગ્ધેન નૂપ્રેણ વૈરન્ત્યં, મેખલામણિના સૌવીરં, જાલૂથં આદર્શેન, વેણ્યાં ગૂઢે શસ્ત્રં કૃત્વા દેવી વિદૂરથં જધાન

01.20.17 તસ્માદ્ એતાન્યાસ્પદાનિ પરિહરેત્

01.20.18 મુણ્ડજટિલકુલકપ્રતિસંસર્ગં બાહ્યાભિશ્ચ દાસીભિ: પ્રતિષેધયેત્

01.20.19 ન ચ એના: કુલ્યા: પશ્યેયુ: અન્યત્ર ગર્ભવ્યાધિસંસ્થાભ્ય:

01.20.20 રૂપાજીવા: સ્નાનપ્રઘર્ષશુદ્ધશરીરા: પરિવર્તિતવસ્ત્રાલકુારા: પશ્યેયુ:

01.20.21 અશીતિકા: પુરુષા: પગ્યાશાલ્કા: સ્ત્રિયો વા માતાપિતૃત્યગ્જના: સ્થવિરવર્ષધરાભ્યાગારિકાશ્ચાવરોધાનાં શૌચાશૌચં વિદ્યુ: સ્થાપયેયુશ્ચ સ્વામિહિતે,

01.20.22ab સ્વભૂમૌ ચ વસેત્ સર્વ: પરભૂમૌ ન સગ્ચરેત્ ।

01.20.22chd ન ચ બાહ્યેન સંસર્ગં કશ્ચિદ્ આભ્યન્તરો પ્રજેત્

01.20.23ab સર્વં ચાવેક્ષિતં દ્રવ્યં નિબદ્ધાગમનિર્ગમમ્ ।

01.20.23chd નિર્ગચ્છેદ્ અભિગચ્છેદ્ વા મુદ્રાસડ્કાન્તભૂમિકમ્ (ઇતિ)

Chapt . Concerning the protection of (the kings) own person

01.21.01 શયનાદ્ ઉચિત: સ્ત્રીગર્ભૈર્ધન્યિભિ: પરિગૃહ્યતે, દ્વિતીયસ્યાં કક્ષ્યાયાં કગ્ચુક ઉષ્ણીષિભિર્વર્ષધરાભ્યાગારિકૈઃ, તૃતીયસ્યાં કુબ્જવામનકિરાતૈઃ, ચતુર્થ્યાં મન્ત્રિભિ: સમ્બન્ધિભિર્દૌવારિકૈશ્ચ પ્રાસપાણિભિ:

- 01.21.02 पितृपैतामहं सम्भन्धानुबद्धं शिक्षितं अनुरक्तं कृतकर्माणां यं जनं आसन्नं कुर्वीत, नान्यतोदेशीयं अकृतार्थमानं स्वदेशीयं वाऽप्यपकृत्य उपगृहीतम्
- 01.21.03 अन्तर्वंशिकसैन्यं राजानं अन्तःपुरं यं रक्षेत्
- 01.21.04 गुप्ते देशे माडानसिकः सर्वं आस्वादभाडुल्येन कर्म कारयेत्
- 01.21.05 तद् रजा तथैव प्रतिभुञ्जत पूर्वं अज्ञये वयोभ्यश्च बलिं कृत्वा
- 01.21.06 अग्नेर्वालाधूमनीलता शब्दस्फोटनं यं विषयुक्तस्य, वयसां विपत्तिश्च
- 01.21.07a अन्नस्य ऒष्मा भयूरग्नीवाभः शैत्यं आशु क्लिष्टस्य ष्व वैवाण्यं स-उदकत्वं अक्लिन्नत्वं यं
- 01.21.07b व्यञ्जनानां आशु शुष्कत्वं यं क्वाथध्यामङ्गेनपटलविच्छिन्नभावो गन्धस्पर्शरसवधश्च
- 01.21.07ch द्रवेषु ढीनातिरिक्तच्छायादर्शनं कुनपटलसीमन्तं ऒर्ध्वराञ्जदर्शनं यं
- 01.21.07d रसस्य मध्ये नीला राञ्ज, पयसः ताम्रा, मधतोययोः काली, दध्नः श्यामा, मधुनः श्वेता, द्रव्याणां आर्द्राणां आशु प्रम्बानत्वं उत्पक्वभावः क्वाथनीलश्यावता यं
- 01.21.07e शुष्काणां आशु शातनं वैवाण्यं यं,
- 01.21.07f कठिनानां मृदुत्वं मृदूनां यं कठिनत्वं, तद्दसभ्याशे क्षुद्रसत्त्ववधश्च,
- 01.21.07g आस्तरणप्रवरणानां ध्याममण्डलता तन्तुरोमपक्ष्मशातनं यं,
- 01.21.07h लोडमणिमयानां पङ्कमलोपदेडता स्नेहारागगौरवप्रभाववर्णस्पर्शवधश्च - षति विषयुक्तस्य विद्गानि
- 01.21.08 विषप्रदस्य तु शुष्कश्याववक्त्रता वाकसङ्गः स्वेदो विजृम्भाणं यातिमात्रं वेपथुः प्रस्मलनं वाक्यविप्रेक्षाणां आवेगः कर्मणि स्वभूमौ यानवस्थानं षति
- 01.21.09 तस्माद् अस्य जाङ्गुलीविदो भिषजश्चासन्नाः स्युः
- 01.21.10 भिषग्वैषज्यागाराद् आस्वादविशुद्धं औषधं गृहीत्वा पायकपेषकाभ्यां आत्मना यं प्रतिस्वाद्यं राज्ञे प्रयच्छेत्
- 01.21.11 पानं पानीयं याऒषधेन व्याप्यातम्
- 01.21.12 कल्पप्रसाधकाः स्नानशुद्धवस्त्रोदस्ताः समुद्रं उपकरणां अन्तर्वंशिकोदस्ताद् आदाय परिचरेयुः
- 01.21.13 स्नापकसंवादकास्तरकरजकमालाकारकर्म दास्यः प्रसिद्धशौथाः कुर्युः, ताभिरधिष्ठिता वा शिल्पिनः
- 01.21.14 आत्मयक्षुषि निवेश्य वस्त्रमाल्यं दधुः, स्नानानुलेपनप्रधर्षयूर्णवासस्नानीयानि यं स्ववक्षोभाडुषु यं
- 01.21.15 अतेन परस्माद् आगतकं व्याप्यातम्
- 01.21.16 कुशीलवाः शस्त्राग्निरसकीडावर्जं नर्मयेयुः
- 01.21.17 आतोधानि यं ओषां अन्तः तिष्ठेयुः, अश्वरथद्विपालङ्काराश्च
- 01.21.18 आभपुरुषाधिष्ठितं यानवाहनं आरोहेत्, नावं यामनाविकाधिष्ठितम्
- 01.21.19 अन्यनौप्रतिभ्रुं वातवेगवशां यं न उपेयात्
- 01.21.20 उदकान्ते सैन्यं आसीत्
- 01.21.21 मत्स्यग्राहविशुद्धं उदकं अवगाहेत्

- 01.21.22 વ્યાલગ્રાહવિશુદ્ધં ઉદ્યાનં ગચ્છેત્
- 01.21.23 લુબ્ધકશ્ચગણિભિરપાસ્તસ્તેનવ્યાલપરાબાધભયં ચલલક્ષ્યપરિચયાર્થં મૃગારણ્યં ગચ્છેત્
- 01.21.24 આમશસ્ત્રગ્રાહાધિષ્ઠિતઃ સિદ્ધતાપસં પશ્યેત્, મન્ત્રિપરિષદા સહ સામન્તદૂતમ્
- 01.21.25 સમ્રાજ્યોઽશ્વં હસ્તિનં વાઽઽરુઢઃ સમ્રાજ્યં અનીકં પશ્યેત્
- 01.21.26 નિર્ચાણેઽભિયાને ચ રાજમાર્ગે ઉભયતઃ કૃતારક્ષં શસ્ત્રિભિર્દણિઽભિશ્ચાપાસ્તશસ્ત્રહસ્તપ્રવ્રજિતવ્યઙ્ગં ગચ્છેત્
- 01.21.27 ન પુરુષસમ્બાધં અવગાહેત
- 01.21.28 યાત્રાસમાજ ઉત્સવપ્રહવાણાનિ ચ દશવર્ગિકાધિષ્ઠિતાનિ ગચ્છેત્
- 01.21.29ab યથા ચ યોગપુરુષૈરન્યાન્ રાજાઽધિતિષ્ઠતિ ।
- 01.21.30chd તથાઽયં અન્યાબાધેભ્યો રક્ષેદ્ આત્માનં આત્મવાન્ (ઈતિ)
- Book . The activity of the head of departments
- Chapt . Sec, 19: Settlement of the countryside
- 02.01.01 ભૂતપૂર્વ અભૂતપૂર્વ વા જનપદં પરદેશાપવાહનેન સ્વદેશાભિષ્યન્દવમનેન વા નિવેશયેત્
- 02.01.02 શૂદ્રકર્ષકપ્રાચં કુલશતાવરં પચ્ચકુલશતપરં ગ્રામં કોશદ્વિકોશસીમાનં અન્યોન્યારક્ષં નિવેશયેત્
- 02.01.03 નલીશૈલવનભૃષ્ટિદરીસેતુબન્ધશમીશાલ્મલીક્ષીરવૃક્ષાન્ અન્તેષુ સીમાં સ્થાપયેત્
- 02.01.04 અષ્ટશતગ્રામ્યા મધ્યે સ્થાનીયં, ચતુર્હશતગ્રામ્યા દ્રોણમુખં, દ્વિશતગ્રામ્યાઃ કાર્વટિકં, દશગ્રામીસઙ્ગહોણ સઙ્ગ્રહં સ્થાપયેત્
- 02.01.05 અન્તેષ્વન્તપાલદુર્ગાણિ જનપદદ્વારાણ્યન્તપાલાધિષ્ઠિતાનિ સ્થાપયેત્
- 02.01.06 તેષાં અન્તરાણિ વાગુરિકશબરપુલિન્દચણ્ડાલારાણ્યચરા રક્ષેયુઃ
- 02.01.07a ઋત્વિગ્ । આચાર્યપુરોહિતશ્રોત્રિયેભ્યો બ્રહ્મદેયાન્યદણ્ડકારાણ્યભિરૂપદાયાદકાનિ પ્રયચ્છેત્
- 02.01.07b અધ્યક્ષસઙ્ખ્યાયકાદિભ્યો ગોપસ્થાનિકાનીકસ્થચિકિત્સકામ્નદમકજઙ્ઘાકારિકેભ્યશ્ચ વિક્રયાધાનવર્જાનિ
- 02.01.08 કરદેભ્યઃ કૃતક્ષેત્રાણ્યૈકપુરુષિકાણિ પ્રયચ્છેત્
- 02.01.09 અકૃતાનિ કર્તૃભ્યો નાદેયાનિ
- 02.01.10 અકૃષતાં આછિધાન્યેભ્યઃ પ્રયચ્છેત્
- 02.01.11 ગ્રામભૂતકવૈદેહકા વા કૃષેયુઃ
- 02.01.12 અકૃષન્તો વાઽવહીનં દધુઃ
- 02.01.13 ધાન્યપશુહિરણ્યૈશ્ચ એતાન્ અનુગૃહ્ણીયાત્
- 02.01.14 તાન્યનુ સુખેન દધુઃ
- 02.01.15 અનુગ્રહપરિહારૌ ચ એતેભ્યઃ કોશવૃદ્ધિકરૌ દદ્યાત્, કોશ ઉપઘાતકૌ વર્જયેત્
- 02.01.16 અલ્પકોશો હિ રાજા પૌરજાનપદાન્ એવ ગ્રસતે
- 02.01.17 નિવેશસમકાલં યથાઽઽગતકં વા પરિહારં દદ્યાત્

- 02.01.18 निवृत्तपरिडारान् पिता एवानुगृह्णीयात्
 02.01.19 आकरकर्मन्तद्रव्यलक्षितवनप्रजवाणिक्रयप्रथारान् वारिस्थलपथपण्यपत्तनानि च निवेशयेत्
 02.01.20 सख उदकं आहार्यं उदकं वा सेतुं बन्धयेत्
 02.01.21 अन्येषां वा भद्रतां भूमिमार्गवृक्ष उपकरणानुग्रहं कुर्यात्, पुण्यस्थानारामाणां च
 02.01.22 सम्भूयसेतुबन्धाद् अपक्रामतः कर्मकरबलीवर्दाः कर्म कुर्युः
 02.01.23 व्ययकर्मणि च भागी स्यात्, न यांशं लभेत
 02.01.24 मत्स्यप्लवडरितपाण्यानां सेतुषु राजा स्वाम्यं गच्छेत्
 02.01.25 दासाहितकबन्धून् अशृण्वतो राजा विनयं ग्राहयेत्
 02.01.26 बालवृद्धव्यसन्नुनाथांश्च राजा बिभृयात्, स्त्रियं अप्रजतां प्रजतायश्च पुत्रान्
 02.01.27 बालद्रव्यं ग्रामवृद्धा वर्धयेयुरा व्यवहारप्रापणात्, देवद्रव्यं च
 02.01.28 अपत्यदारं मातापितरौ भ्रातृन् अप्रामव्यवहारान् भगिनीः कन्या विधवाश्चाभिभूतः शक्तिमतो
 द्वादशपाणो दण्डः, अन्यत्र पतितेभ्यः, अन्यत्र मातुः
 02.01.29 पुत्रदारं अप्रतिविधाय प्रप्रजतः पूर्वः साहसदण्डः, स्त्रियं च प्रप्राजयतः
 02.01.30 लुप्तव्यायामः प्रप्रजेद् आपृच्छ्य धर्मस्थान्
 02.01.31 अन्यथा नियम्येत
 02.01.32 वानप्रस्थाद् अन्यः प्रप्रजितभावः, सजाताद् अन्यः सङ्घः, सामुत्थायिकाद् अन्यः समयानुबन्धो वा
 नास्य जनपदं उपनिविशेत
 02.01.33 न च तत्रारामा विडारार्थां वा शालाः स्युः
 02.01.34 नटनर्तकगायनवाद्यकवाग्ज्वनकुशीलवा न कर्मविघ्नं कुर्युः
 02.01.35 निराश्रयत्वाद् ग्रामाणां क्षेत्राभिरतत्वाच्च पुरुषाणां कोशविष्टिद्रव्यधान्यरसवृद्धिर्भवति
 02.01.36ab परयकाटवीअस्तं व्याधिदुर्भिक्षपीडितम् ।
 02.01.36chd देशं परिडरेद् राजा व्ययक्रीडाश्च वारयेत्
 02.01.37ab दण्डविष्टिकराभाघै रक्षेद् उपडतां कृषिम् ।
 02.01.37chd स्तेनव्यालविषत्राडैर्व्याधिभिश्च पशुप्रजान्
 02.01.38ab वल्लभैः कार्मिकैः स्तेनैरन्तपावैश्च पीडितम् ।
 02.01.38chd शोधयेत् पशुसङ्घैश्च क्षीयमाणां वणिक्रयम्
 02.01.39ab अयं द्रव्यद्विपवनं सेतुबन्धं अथाकरान् ।
 02.01.39chd रक्षेत् पूर्वङ्गतान् राजा नवांश्चाभिप्रवर्तयेत् (धृति)
 Chapt . Disposal of non-agricultural land
 02.2.01 अकृष्यायां भूमौ पशुभ्यो विवीतानि प्रयच्छेत्
 02.2.02 प्रदिष्टाभयस्थावरजङ्गमानि च ब्रह्मसोमारण्यानि तपस्विभ्यो गोरुतपराणि प्रयच्छेत्

- 02.2.03 तावन्मात्रं ऐकद्वारं भातगुप्तं स्वादुङ्कलगुल्मगुच्छं अकण्टकिद्रुमं उत्तानतोयाशयं दान्तमृगयतुष्पदं
भग्ननाभदंष्ट्रव्यालं मार्गयुक्तुस्तित्तिनीकलभं मृगवनं विडाराथं राज्ञः कारयेत्
- 02.2.04 सर्वातिथिमृगं प्रत्यन्ते यान्यन्मृगवनं भूमिवशेन वा निवेशयेत्
- 02.2.05 कुम्भप्रदिष्टानां च द्रव्याणां ऐक ऐकशो वनानि निवेशयेत्, द्रव्यवनकर्मान्तान् अटवीश्च द्रव्यवनापाश्रयाः
- 02.2.06 प्रत्यन्ते उस्तिवनं अटव्य् । आरक्षं निवेशयेत्
- 02.2.07 नागवनाध्यक्षः पार्वतं नादियं सारसमानूपं च नागवनं विदितपर्यन्तप्रवेशनिष्कासं नागवनपालैः पालयेत्
- 02.2.08 उस्तिघातिनं उन्त्युः
- 02.2.09 दन्तयुगं स्वयंमृतस्याडरतः सपाद्यतुष्पाणो लाभः
- 02.2.10 नागवनपावा उस्तिपकपाद्यपाशिक्तसैमिकवनयरकपारिकर्मिकसभा उस्तिमूत्रपुरीषश्चन्नगन्धा
भल्लातकीशाभाप्रश्नत्राः पञ्चभिः सप्तभिर्वा उस्तिबन्धकीभिः सड यरन्तः शय्यास्थानपद्यालेडकुलघात
उद्देशेन उस्तिकुलपर्यग्नं विद्युः
- 02.2.11 यूथयरं ऐकयरं निर्यूथं यूथपतिं उस्तिनं व्यालं मत्तं पोतं बन्धमुक्तं च निबन्धेन विद्युः
- 02.2.12 अनीकस्थप्रमाणाः प्रशस्तव्यञ्जनायारान् उस्तिनो गृह्णीयुः
- 02.2.13 उस्तिप्रधानं विजयो राज्ञः
- 02.2.14 परानीकव्यूडदुर्गस्कन्धावारप्रमर्दना ज्यतिप्रमाणशरीराः प्राण्डरकर्माणो उस्तिनः
- 02.2.15ab कालिङ्गाङ्गरजाः श्रेष्ठाः प्राय्याश्चेदिकरुषजाः ।
- 02.2.15chd दशाणांश्चापरान्ताश्च द्विपानां मध्यमा मताः
- 02.2.16ab सौराष्ट्रिकाः पाञ्चनदाः तेषां प्रत्यवराः स्मृताः ।
- 02.2.16chd सर्वेषां कर्मणा वीर्यं जवः तेजश्च वर्धते (धति)
- Chapt . Construction of forts
- 02.3.01 यतुर्दृशं जनपदान्ते साम्परायिकं दैवकृतं दुर्गं कारयेत्, अन्तर्द्वीपं स्थलं वा निम्नावरुद्धं औदकं, प्रास्तरं
गुडां वा पार्वतं, निरुदकस्तम्भं धरिणं वा धान्वनं, षञ्जन उदकं स्तम्भगडनं वा वनदुर्गम्
- 02.3.02 तेषां नदीपर्वतदुर्गां जनपदारक्षस्थानं, धान्वनवनदुर्गां अटवीस्थानं आपद्यपसारो वा
- 02.3.03 जनपदमध्ये समुद्ययस्थानं स्थानीयं निवेशयेत्, वास्तुकप्रशस्ते देशे नदीसङ्गमे ब्रह्मस्याविशोषस्याङ्के
सरसः तटाकस्थ वा, वृत्तं दीर्घं यतुर्दृशं वा वास्तुवशेन वा प्रदक्षिण उदकं पाण्यपुटभेदनं अंसपथवारिपथाभ्यां
उपेतम्
- 02.3.04 तस्य परिभाः तिस्रो दण्डान्तराः कारयेत् यतुर्दृश द्वादश दश धति दण्डान् विस्तीर्णाः, विस्ताराद्
अवगाढाः पाद ङनं अर्धं वा, त्रिभागमूलाः, मूलयतुर्दृश वा, पाषाण उपडिताः पाषाण षष्टकाभङ्गपार्श्वं वा,
तोयान्तीकीरागन्तुतोयपूर्णा वा सपरिवाडाः पद्मग्राहवतीश्च
- 02.3.05 यतुर्दृशापकृष्टं परिभायाः षड्दण्ड उच्छ्रितं अवरुद्धं तद्विगुणविष्वम्भं भाताद् वप्नं कारयेद् उर्ध्वयथं
मन्थपृष्ठं कुम्भकुक्षिकं वा उस्तिभिर्गोभिश्च क्षुण्णं कण्टकिगुल्मविषवल्लीप्रतानवन्तम्
- 02.3.06 पांसुशेषेण वास्तुच्छिद्रं राजभवनं वा पूरयेत्

- 02.3.07a वप्रस्य उपरि प्राकारं विष्कम्भद्विगुणं उत्सेधं औष्टकं द्वादशशस्ताद् उर्ध्वं ओजं युग्मं वा आ यतुर्विशतिःशस्ताद् एति कारयेत्
- 02.3.07b रथयथासञ्चारं तालमूलं मुरजकैः कपिशिषकैश्चायिताग्रम्
- 02.3.08 पृथुशिलासंलतं वा शैलं कारयेत्, न त्वेव काष्टमयम्
- 02.3.09 अग्निस्वडितो ङि तस्मिन् वसति
- 02.3.10 विष्कम्भयतुर्दश्रं अट्टालकं उत्सेधसमावक्षेपसोपानं कारयेत् त्रिंशद्दशान्तरं य
- 02.3.11 द्वयोरट्टालकयोर्मध्ये सडभ्यद्वितलं अध्यक्ष्यायायामां प्रतोलीं कारयेत्
- 02.3.12 अट्टालकप्रतोलीमध्ये त्रिधानुष्ठाधिष्ठानं स-अपिधानस्थिद्रङ्गलकसंलतं षड्द्रकोशं कारयेत्
- 02.3.13 अन्तरेषु द्विडस्तविष्कम्भं पार्श्वे यतुर्गुणायामं देवपथं कारयेत्
- 02.3.14 दशान्तरा द्विदशान्तरा वा यथाः कारयेत्, अग्राख्ये देशे प्रधावनिकां निष्करिद्वारं य
- 02.3.15 अडिर्जनुभञ्जनीशूलप्रकरकूपकूटावपातकएकप्रतिसराडिपृष्ठतालपत्रशर्ङ्गाटकश्वदंष्ट्रागल उपस्कन्दनपादुकाभरीष उदपानकैः प्रतिस्त्रन्नं छन्नपथं कारयेत्
- 02.3.16 प्राकारं उभयतो मेडकं अध्यक्ष्यदशान्तरं कृत्वा प्रतोलीषट्त्तुलाऽन्तरं द्वारं निवेशयेत् पञ्चदशदशान्तरं अक उत्तरं आडष्टदशदशान्तरं एति यतुर्दश्रं षड्भागं आयामाद्दधिकं अष्टभागं वा
- 02.3.17 पञ्चदशदशान्तरं अक उत्तरं आडष्टदशदशान्तरं एति तल उत्सेधः
- 02.3.18 स्तम्भस्य परिक्षेपः षड्। आयामो, द्विगुणो निष्पातः, यूविकायाश्चतुर्भागः
- 02.3.19 आदितलस्य पञ्चभागाः शाला वापी सीमागृहं य
- 02.3.20 दशभागिकौ द्वौ प्रतिमञ्चौ, अन्तरं आणीडभ्यं य
- 02.3.21 समुच्छ्रयाद् अर्धतले स्थूणाभन्धश्च
- 02.3.22 अर्धवास्तुकं उत्तमागारे, त्रिभागान्तरं वा, षष्टकाऽवभद्रपार्श्वं, वामतः प्रदक्षिणसोपानं गूढभित्तिःसोपानं एतरतः
- 02.3.23 द्विडस्तं तोरणशिरः
- 02.3.24 त्रिपञ्चभागिकौ द्वौ कपाटयोगौ
- 02.3.25 द्वौ परिधौ
- 02.3.26 अरन्निरिन्द्रकीलः
- 02.3.27 पञ्चडस्तं आण्डिद्वारम्
- 02.3.28 यत्वारो डस्तिपरिधाः
- 02.3.29 निवेशार्धं डस्तिनभम्
- 02.3.30 मुभसमः सड्कमः संडार्यो भूमिमयो वा निरुदके
- 02.3.31 प्राकारसमं मुभं अवस्थाप्य त्रिभागगोधामुभं गोपुरं कारयेत्
- 02.3.32 प्राकारमध्ये वापीं कृत्वा पुष्करिणीद्वारं, यतुःशालं अध्यक्ष्यान्तरं साण्डिकं कुमारीपुरं, मुण्डडभ्यद्वितलं मुण्डडद्वारं, भूमिद्रव्यवशेन वा निवेशयेत्

02.3.33 ત્રિભાગાધિકાયામા ભાણ્ડવાહિનીઃ કુલ્યાઃ કારયેત્

02.3.34ab તાસુ પાષાણકુદ્દાલાઃ કુદારીકાણ્ડકલ્પનાઃ ।

02.3.34chd મુષુણ્ડીમુદ્રા દણ્ડાશ્ચક્રયન્ત્રશતદ્વયઃ

02.3.35ab કાર્યાઃ કાર્મારિકાઃ શૂલા વેધનાગ્રાશ્ચ વેણ્વઃ ।

02.3.35chd ઉદ્ધ્રગ્રીવ્યોડગ્નિસમ્યોગાઃ કુપ્યકલ્પે ચ યો વિધિઃ (ઇતિ)

Chapt . Lay-out of the fortified city

02.4.01 ત્રયઃ પ્રાચીના રાજમાર્ગાઃ ત્રય ઉદીચીના ઇતિ વાસ્તુવિભાગઃ

02.4.02 સ દ્વાદશદ્વારો યુક્ત ઉદકભ્રમચ્છન્નપથઃ

02.4.03 ચતુર્દણ્ડાન્તરા રથ્યાઃ

02.4.04 રાજમાર્ગદ્રોણમુખસ્થાનીયરાષ્ટ્રવિવીતપથાઃ સમ્યાનીયવ્યૂહશ્મશાનગ્રામપથાશ્ચાષ્ટદણ્ડાઃ

02.4.05 ચતુર્દણ્ડઃ સેતુવનપથઃ, દ્વિદણ્ડો હસ્તિક્ષેત્રપથઃ, પચ્ચારત્તયો રથપથઃ, ચત્વારઃ પશુપથઃ, દ્વૈ ક્ષુદ્રપશુમનુષ્યપથઃ

02.4.06 પ્રવીરે વાસ્તુનિ રાજનિવેશશ્ચાતુર્વણ્ડેર્યસમાજીવે

02.4.07 વાસ્તુહૃદયાદ્ ઉત્તરે નવભાગે યથા ઉક્તવિધાનં અન્તઃપુરં પ્રાન્મુખં ઉદન્મુખં વા કારયેત્

02.4.08 તસ્ય પૂર્વ ઉત્તરં ભાગં આચાર્યપુરોહિત ઇજ્યાતોયસ્થાનં મન્ત્રિણશ્ચાવસેયુઃ, પૂર્વદક્ષિણં ભાગ્ મહાનસં હસ્તિશાલા કોષ્ટાગારં ચ

02.4.09 તતઃ પરં ગન્ધમાલ્યરસપણ્યાઃ પ્રસાધનકારવઃ ક્ષત્રિયાશ્ચ પૂર્વા દિશં અધિવસેયુઃ

02.4.10 દક્ષિણપૂર્વ ભાગં ભાણ્ડાગારં અક્ષપટલં કર્મનિષદ્યાશ્ચ, દક્ષિણપશ્ચિમં ભાગં કુપ્યગૃહં આયુધાગારં ચ

02.4.11 તતઃ પરં નગરધાન્યવ્યાવહારિકકાર્માન્તિકબલાધ્યક્ષાઃ પકવાન્નસુરામાંસપણ્યા રૂપાજીવાઃ તાલાવચરા વૈશ્યાશ્ચ દક્ષિણાં દિશં અધિવસેયુઃ

02.4.12 પશ્ચિમદક્ષિણં ભાગં ખર ઉદ્ધ્રગુપ્તિસ્થાનં કર્મગૃહં ચ, પશ્ચિમ ઉત્તરં ભાગં યાનરથશાલાઃ

02.4.13 તતઃ પરં ઊર્ણાસૂત્રવેણુચર્મવર્મશસ્ત્રાવરણકારવઃ શૂદ્રાશ્ચ પશ્ચિમાં દિશં અધિવસેયુઃ

02.4.14 ઉત્તરપશ્ચિમં ભાગં પણ્યભૈષજ્યગૃહં, ઉત્તરપૂર્વ ભાગં કોશો ગવાશ્ચં ચ

02.4.15 તતઃ પરં નગરરાજદેવતાલોહમણિકારવો બ્રાહ્મણાશ્ચ ઉત્તરાં દિશં અધિવસેયુઃ

02.4.16 વાસ્તુચ્છિદ્રાનુશાલેષુ શ્રેણીપ્રપણિનિકાયા આવસેયુઃ

02.4.17 અપરાજિતાપ્રતિહતજયન્તવૈજયન્તકોષ્ટાન્ શિવવૈશ્રવણાશ્ચિગ્રીમદિરાગૃહાણિ ચ પુરમધ્યે કારયેત્

02.4.18 યથા ઉદ્દેશં વાસ્તુદેવતાઃ સ્થાપયેત્

02.4.19 બ્રાહ્માઈન્દ્રયામ્યસૈનાપત્યાનિ દ્વારાણિ

02.4.20 બહિઃ પરિખાયા ધનુઃશતાપકૃષ્ટાશ્ચૈત્યપુણ્યસ્થાનવનસેતુબન્ધાઃ કાર્યાઃ, યથાદિશં ચ દિગ્દેવતાઃ

02.4.21 ઉત્તરઃ પૂર્વો વા શ્મશાનભાગો વર્ણ ઉત્તમાનાં, દક્ષિણેન શ્મશાનં વર્ણાવરાણામ્

02.4.22 તસ્યાતિક્રમે પૂર્વઃ સાહસદણ્ડઃ

02.4.23 પાષણ્ડયણ્ડાલાનાં શ્મશાનાન્તે વાસઃ

- 02.4.24 कर्मान्तक्षेत्रवशेन कुटुम्बिनां सीमानं स्थापयेत्
- 02.4.25 तेषु पुष्पकलवाटान् धान्यपाण्यनिययांश्चानुज्ञाताः कुर्युः
- 02.4.26 दशकुलीवाटं कूपस्थानम्
- 02.4.27 सर्वस्नेहधान्यक्षारलवणगन्धमैषज्यशुष्कशाक्यवसवल्लूरतृणकाष्ठलोहयर्माङ्गारस्नायुविषविषाणवेणुवल्कलसार
अनेकवर्ष उपभोगसङ्गान् कारयेत्
- 02.4.28 नवेनानवं शोधयेत्
- 02.4.29 उस्तिऽश्चरथपादातं अनेकमुष्यं अवस्थापयेत्
- 02.4.30 अनेकमुष्यं छि परस्परभयात् पर उपजापं न उपैति
- 02.4.31 अतेनान्तपालदुर्गसंस्कारा व्याख्याताः
- 02.4.32ab न य बाहिरिकान् कुर्यात् पुरे राष्ट्र उपघातकान् ।
- 02.4.32chd क्षिपेज् जनपदे य अेतान् सर्वान् वा दापयेत् करान् (छति)
- Chapt . The work of store-keeping by the director of stories
- 02.5.01 समिधाता कोशगृहं पण्यगृहं कोष्ठागारं कुष्यगृहं आयुधागारं बन्धनागारं य कारयेत्
- 02.5.02 यतुर्दश्रां वार्षीं अन-उदक उपस्नेहं भानयित्वा पृथुशिलाभिरुभयतः पार्श्वं मूलं य प्रयित्य
सारदारुपञ्जरं भूमिसमं त्रितलं अनेकविधानं कुट्टिमदेशस्थानतलं ऐकद्वारं यन्त्रयुक्तसोपानं भूमिगृहं कारयेत्
- 02.5.03 तस्य उपरि उभयतोनिषेधं स-प्रग्रीवं अैष्टकं भाण्डवाहिनीपरिक्षिप्तं कोशगृहं कारयेत्, प्रासादं वा
- 02.5.04 जनपदान्ते ध्रुवनिधिं आपद्दुर्गं अभित्यक्तैः कारयेत्
- 02.5.05a पञ्च छष्टकास्तम्भं यतुःशालं ऐकद्वारं अनेकस्थानतलं विवृतस्तम्भापसारं उभयतः पण्यगृहं
कोष्ठागारं य
- 02.5.05b दीर्घबहुशालं कक्ष्यावृतकुड्यं अन्तः कुष्यगृहं, तद् ऐव भूमिगृहयुक्तं आयुधागारं
- 02.5.05ch पृथग्धर्मस्थीयं मलामात्रीयं विभक्तस्त्रीपुरुषस्थानं अपसारतः सुगुप्तकक्ष्यं बन्धनागारं कारयेत्
- 02.5.06 सर्वेषां शालाः भात उदपानवर्षस्नानगृहाग्निविषत्राणामार्जरनकुलारक्षास्वदैवतपूजनयुक्ताः कारयेत्
- 02.5.07 कोष्ठागारे वर्षमानं अरत्निमुषं कुण्डं स्थापयेत्
- 02.5.08 तज्जतकरणाधिष्ठितः पुराणं नवं य रत्नं सारं हृत्गु कुष्यं वा प्रतिगृहीयात्
- 02.5.09 तत्र रत्न उपधावुत्तमो दण्डः कर्तुः कारयितुश्च सार उपधौ मध्यमः, हृत्गुकुष्य उपधौ तत् य तावत् य दण्डः
- 02.5.10 रुपदर्शकविशुद्धं छिरण्यं प्रतिगृहीयात्
- 02.5.11 अशुद्धं छेद्येत्
- 02.5.12 आहर्तुः पूर्वः साडसदण्डः
- 02.5.13 शुद्धं पूर्णं अभिनवं य धान्यं प्रतिगृहीयात्
- 02.5.14 विपर्यये मूल्यद्विगुणो दण्डः
- 02.5.15 तेन पण्यं कुष्यं आयुधं य व्याख्यातम्
- 02.5.16 सर्वाधिकरक्षेषु युक्त उपयुक्ततत्पुरुषाणां पण्यद्विगुणपण्यपरमापडारेषु पूर्वमध्यम उत्तमवधा दण्डाः

02.5.17 કોશાધિષ્ઠિતસ્ય કોશાવચ્છેદે ધાતઃ

02.5.18 તદ્વૈયાવૃત્યકરાણાં અર્ધદાણ્ડાઃ

02.5.19 પરિભાષણં અવિજ્ઞાતે

02.5.20 ચોરાણાં અભિપ્રધર્ષણે ચિત્રો ધાતઃ

02.5.21 તસ્માદ્ આમપુરુવાધિષ્ઠિતઃ સમ્નિધાતા નિચયાન્ અનુતિષ્ઠેત્

02.5.22a બાહ્યં અભ્યન્તરં ચાયં વિદ્યાદ્ વર્ષશતાદ્ અપિ ।

02.5.22b યથા પૃષ્ઠો ન સજ્જેત વ્યયે શેષે ચ સગ્યયે (ઇતિ)

Chapt . chapter 24 The setting up of revenue by the administration

02.6.01 સમાહર્તા દુર્ગા રાષ્ટ્રે ખર્નિં સેતું વનં વ્રજં વણિક્ષયં ચાવેક્ષેત

02.6.02 શુલ્કં દણ્ડઃ પૌતવં નાગરિકો લક્ષણાધ્યક્ષો મુદ્રાડધ્યક્ષઃ સુરા સૂના સૂત્રં તૈલં ઘૃતં ક્ષારઃ સૌવર્ણિકઃ પાણ્યસંસ્થા વેશ્યા ધૂતં વાસ્તુકં કારુશિલ્પિગણો દેવતાડધ્યક્ષો દ્વારબહિરિકાડડદેયં ચ દુર્ગમ્

02.6.03 સીતા ભાગો બલિઃ કરો વણિક્ષુ નદીપાલઃ તરો નાવઃ પત્તનં વિવિચિતં વર્તની રજ્જુશ્ચોરરજ્જુશ્ચ રાષ્ટ્રમ્

02.6.04 સુવર્ણરજતવજમણિમુક્તાપ્રવાલશર્ખલોહલવણભૂમિપ્રસ્તરરસઘાતવઃ ખનિઃ

02.6.05 પુષ્પકલવાટષણ્ડકેદારમૂલવાપાઃ સેતુઃ

02.6.06 પશુમૃગદ્રવ્યહસ્તિવનપરિગ્રહો વનમ્

02.6.07 ગોમહિષં અજાવિકં ખર ઉષ્કં અશ્વાશ્વતરં ચ વ્રજઃ

02.6.08 સ્થલપથો વારિપથશ્ચ વણિક્ષયઃ

02.6.09 ઇત્યાયશરીરમ્

02.6.10 મૂલ્યં ભાગો વ્યાજી પરિઘઃ કલ્પમ્(કલ્પમમ્) રૂપિકં અત્યયશ્ચાયમુખમ્

02.6.11 દેવપિતૃપૂજાદાનાર્થં, સ્વસ્તિવાચનં, અન્તઃપુરં, મહાનસં, દૂતપ્રાવર્તિમં, કોષ્ટાગારં, આયુધાગારં, પાણ્યગૃહં, કુચ્યગૃહં, કર્માન્તો, વિષ્ટિઃ, પત્તિડશ્વરથદ્વિપરિગ્રહો, ગોમણ્ડલં, પશુમૃગપક્ષિવ્યાલવાટાઃ, કાષ્ટતૃણવાટાશ્ચ ઇતિ વ્યયશરીરમ્

02.6.12 રાજવર્ષ માસઃ પક્ષો દિવસશ્ચ વ્યુષ્ટં, વર્ષાહિમન્તગ્રીષ્માણાં તૃતીયસપ્તમા દિવસ ઊનાઃ પક્ષાઃ શેષાઃ પૂર્ણાઃ, પૃથગ્ઘિમાસકઃ, ઇતિ કાલઃ

02.6.13 કરણીયં સિદ્ધં શેષં આયવ્યયૌ નીવી ચ

02.6.14 સંસ્થાનં પ્રચારઃ શરીરાવસ્થાપનં આદાનં સર્વસમુદયપિણ્ડઃ સગ્જાતં - એતત્ કરણીયમ્

02.6.15 કોશાર્પિતં રાજહારઃ પુરવ્યયશ્ચ પ્રવિષ્ટં પરમસંવત્સરાનુવૃત્તં શાસનમુક્તં મુખાણામં ચાપાતનીયં - એતત્ સિદ્ધમ્

02.6.16 સિદ્ધિકર્મયોગઃ દણ્ડશેષં આહરણીયં બલાહૃતપ્રતિષ્ઠ્યં અવમૃષ્ટં ચ પ્રશોધ્યં - એતત્શેષં, અસારં અલ્પસારં ચ

02.6.17 વર્તમાનઃ પર્યુષિતોડન્યજાતશ્ચાયઃ

02.6.18 દિવસાનુવૃત્તો વર્તમાનઃ

- 02.6.19 परमसांवत्सरिकः परप्रचारसङ्क्रान्तो वा पर्युषितः
 02.6.20 नष्टप्रभृतं आयुक्तदण्डः पार्श्वं पारिडीणिकं औपायनिकं उभरगतकस्वं अपुत्रकं निषिश्चान्यजतः
 02.6.21 विक्षेपव्याधितान्तरारम्भशेषं च व्ययप्रत्यायः
 02.6.22 विक्रिये पाण्यानां अर्धवृद्धिरुपजा, मान उन्मानविशेषो व्याजो, ऋयसङ्घर्षे वार्धवृद्धिः - इत्यायः
 02.6.23 नित्यो नित्य उत्पादिको लाभो लाभ उत्पादिक इति व्ययः
 02.6.24 द्विवसानुवृत्तो नित्यः

- 02.6.25 पक्षमाससंवत्सरलाभो लाभः
 02.6.26 तयोरुत्पन्नो नित्य उत्पादिको लाभ उत्पादिक इति व्ययः
 02.6.27 सञ्जाताद् आयव्ययविशुद्धा नीवी, प्राप्ता यानुवृत्ता च
 02.6.28ab अवे कुर्यात् समुद्यं वृद्धिं यायस्य दृश्येत् ।
 02.6.28chd द्वारासं व्ययस्य च प्राज्ञः साधयेच्च विपर्ययम् (इति)

Chapt . The topic of accounts in the records and audit office

- 02.7.01 अक्षपटवं अध्यक्षः प्रान्मुषं उदन्मुषं वा विभक्त उपस्थानं निबन्धपुस्तकस्थानं कारयेत्
 02.7.02 तत्राधिकरणानां सङ्ख्याप्रचारसञ्जाताग्रं, कर्मान्तानां द्रव्यप्रयोगवृद्धिक्षयव्ययप्रयामव्याजयोगस्थानवेतनविष्टिप्रम
 रत्नसारकुल्युक्त्यानां अर्धप्रतिवर्षिकमानप्रतिमान उन्मानावमानभाण्डं, देशग्रामजतिकुलसङ्घानां
 धर्मव्यवहार्यरित्रसंस्थानं, राज उपजोविनां प्रगुडप्रदेशभोगपरिहारभक्तवेतनलाभं, राज्ञश्च पत्नीपुत्राणां
 रत्नभूमिलाभं निर्देश उत्पातिकप्रतीकारलाभं, मित्रामित्राणां च सन्धिविग्रहप्रदानादानं निबन्धपुस्तकस्थं कारयेत्
 02.7.03 ततः सर्वाधिकरणानां करणीयं सिद्धं शेषं आयव्ययौ नीवीं उपस्थानं प्रचारं यरित्रं संस्थानं च निबन्धेन
 प्रयच्छेत्
 02.7.04 उत्तममध्यमावरेषु च कर्मसु तज्जातिकं अध्यक्षं कुर्यात्, सामुद्यिकेष्ववकलूमिकम्(अवकलूमिकम्) यं
 उपलत्य राजा नानुत्पयेत्
 02.7.05 सडग्राडिणः प्रतिभुवः कर्म उपजोविनः पुत्रा भ्रातरो भार्या दुहितरो भृत्याश्चास्य कर्मच्छेदं वडेयुः
 02.7.06 त्रिशतं यतुःपञ्चाशत् याडोरानाणां कर्मसंवत्सरः
 02.7.07 तं आषाढीपर्यवसानं त्रिं पूर्णं वा दद्यात्
 02.7.08 करणाधिष्ठितं अधिमासकं कुर्यात्
 02.7.09 अपसर्पाधिष्ठितञ्च प्रचारम्
 02.7.10 प्रचार्यरित्रसंस्थानान्यनुपलभमानो हि प्रकृतः समुद्यं अज्ञानेन परिहापयति, उत्थानकलेशासडत्वाद्
 आलस्येन, शब्दादिष्विन्द्रियार्थेषु प्रसक्तः प्रमादेन, सङ्कोशाधर्मानर्थभीरुभायेन, कार्यार्थिष्वनुग्राडबुद्धिः कामेन,
 लिंसाबुद्धिः कोपेन, विधाद्रव्यवल्लभापात्रयाद् दर्पोऽ, तुलामानतर्कगणितान्तर उपधानात् लोभेन
 02.7.11 तेषां आनुपूर्व्यां यावान् अर्थ उपघातः तावान् अेक उत्तरो दण्डः इति मानवाः
 02.7.12 सर्वत्राष्टगुणः इति पाराशराः
 02.7.13 दशगुणः इति बार्दस्पत्याः

- 02.7.14 વિંશતિગુણઃ ઇત્યૌશનસાઃ
- 02.7.15 યથાડપરાધં ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 02.7.16 ગાણનિક્યાનિ આષાઢીં આગચ્છેયુઃ
- 02.7.17 આગતાનાં સમુદ્રપુસ્તકભાણડનીવીકાનાં એકત્રાસમ્ભાષાડવરોધં કારયેત્
- 02.7.18 આયવ્યયનીવીનાં અગ્રાણિ શ્રુત્વા નીવીં અવહારયેત્
- 02.7.19 યચ્ચાગ્રાદ્ આયસ્યાન્તરપર્ણોં નીવ્યાં વર્ષેત વ્યયસ્ય વા યત્ પરિહાપયેત્, તદ્ અષ્ટગુણં અધ્યક્ષં દાપયેત્
- 02.7.20 વિપર્યયે તં એવ પ્રતિ સ્યાત્
- 02.7.21 યથાકાલં અનાગતાનાં અપુસ્તકભાણડનીવીકાનાં વા દેયદશબન્ધો દણ્ડઃ
- 02.7.22 કાર્મિકે ચ ઉપસ્થિતે કારણિકસ્યાપ્રતિબદ્ધતઃ પૂર્વઃ સાહસદણ્ડઃ
- 02.7.23 વિપર્યયે કાર્મિકસ્ય દ્વિગુણઃ
- 02.7.24 પ્રચારસમં મહામાત્રાઃ સમગ્રાઃ શ્રાવયેયુરવિષમમન્ત્રાઃ
- 02.7.25 પૃથગ્ભૂતો મિથ્યાવાદી ચ એષાં ઉત્તમં દણ્ડં દદ્યાત્
- 02.7.26 અકૃતાહોરૂપહરં માસં આકાઙ્ક્ષેત
- 02.7.27 માસાદ્ ઊર્ધ્વં માસદ્વિશત ઉત્તરં દણ્ડં દદ્યાત્
- 02.7.28 અલ્પશેસલેખ્યનીવીકં પચ્ચરાત્રં આકાઙ્ક્ષેત
- 02.7.29 તતઃ પરં કોશપૂર્વં અહોરૂપહરં ધર્મવ્યવહારચરિત્રસંસ્થાનસહુલનનિર્વર્તનાનુમાનચારપ્રયોગૈરવેક્ષેત
- 02.7.30 દિવસપચ્ચરાત્રપક્ષમાસચાતુર્માસ્યસંવત્સરૈશ્ચ પ્રતિસમાનયેત્
- 02.7.31 વ્યુષ્ટદેશકાલમુખ ઉત્પત્તિડનુવૃત્તિપ્રમાણદાયકદાપકનિબન્ધકપ્રતિગ્રાહકૈશ્ચાચં સમાનયેત્
- 02.7.32 વ્યુષ્ટદેશકાલમુખલાભકારણદેયયોગપ્રમાણાણાપક ઉદ્ધારકવિધાતૃકપ્રતિગ્રાહકૈશ્ચ વ્યયં સમાનયેત્
- 02.7.33 વ્યુષ્ટદેશકાલમુખાનુવર્તનરૂપલક્ષણપ્રમાણનિક્ષેપભાજનગોપાયકૈશ્ચ નીવીં સમાનયેત્
- 02.7.34 રાજાર્થે કારણિકસ્યાપ્રતિબદ્ધતઃ પ્રતિષેધયતો વાડડણાં નિબન્ધાદ્ આયવ્યયં અન્યથા નીવીં અવલિખતો દ્વિગુણઃ
- 02.7.35 કમાવહીનં ઉત્કમં અવિજ્ઞાતં પુનર્ ઉક્તં વા વસ્તુકં અવલિખતો દ્વાદશપણો દણ્ડઃ
- 02.7.36 નીવીં અવલિખતો દ્વિગુણઃ
- 02.7.37 ભક્ષયતોડષ્ટગુણઃ
- 02.7.38 નાશયતઃ પચ્ચબન્ધઃ પ્રતિદાનં ચ
- 02.7.39 મિથ્યાવાદે સ્તેયદણ્ડઃ
- 02.7.40 પશ્ચાત્પ્રતિજ્ઞાતે દ્વિગુણઃ, પ્રસ્મૃત ઉત્પન્ને ચ
- 02.7.41ab અપરાધં સહેતાલ્પં તુષ્યેદ્ અલ્પેડપિ ચ ઉદયે ।
- 02.7.41chd મહા ઉપકારં ચાધ્યક્ષં પ્રગ્રહેણાભિપૂજયેત્ (ઇતિ)

Chapt . Recovery of revenue misappropriated by state employees

02.8.01 કોશપૂર્વાઃ સર્વારમ્ભાઃ

02.8.02 तस्मात् पूर्वं कोशं अवेक्षेत

02.8.03 प्रथारसमृद्धिश्चरित्रानुग्रहश्चोरनिग्रहो युक्ताप्रतिषेधः सस्यसम्पत् पाण्यबाहुल्यं उपसर्गप्रमोक्षः परिहारक्षयो हिरण्य उपायनं इति कोशवृद्धिः

02.8.04 प्रतिबन्धः प्रयोगो व्यवहारोऽवस्तारः परिहापाणं उपभोगः परिवर्तनं अपहारश्च इति कोशक्षयः

02.8.05 सिद्धीनां असाधनं अनवताराणं अप्रवेशनं वा प्रतिबन्धः

02.8.06 तत्र दशबन्धो दण्डः

02.8.07 कोशद्रव्याणां वृद्धिप्रयोगाः प्रयोगः

02.8.08 पाण्यव्यवहारो व्यवहारः

02.8.09 तत्र कृत्वद्विगुणो दण्डः

02.8.10 सिद्धं कालं अप्राप्तं करोति अप्राप्तं प्राप्तं वा इत्यवस्तारः

02.8.11 तत्र पञ्चबन्धो दण्डः

02.8.12 क्लृप्तम् (कृप्तम्) आयं परिहापयति व्ययं वा विवर्धयति इति परिहापाणम्

02.8.13 तत्र डीनयतुर्गुणो दण्डः

02.8.14 स्वयं अन्यैर्वा राजद्रव्याणां उपभोगेन उपभोगः

02.8.15 तत्र रत्न उपभोगे घातः, सार उपभोगे मध्यमः साहसदण्डः, कृत्वकुच्य उपभोगे तथ्य तावत् य दण्डः

02.8.16 राजद्रव्याणां अन्यद्रव्येनादानं परिवर्तनम्

02.8.17 तद् उपभोगेन व्याभ्यातम्

02.8.18 सिद्धं आयं न प्रवेशयति, निबद्धं व्ययं न प्रयच्छति, प्राप्तां नीवीं विप्रतिजानीत इत्यपहारः

02.8.19 तत्र द्वादशगुणो दण्डः

02.8.20 तेषां उरण उपायाश्चत्वारिंशत्

02.8.21a पूर्वं सिद्धं पश्चाद् अवतारितं, पश्चात् सिद्धं पूर्वं अवतारितं, साध्यं न सिद्धं, असाध्यं सिद्धं, सिद्धं असिद्धं कृतं, असिद्धं सिद्धं कृतं, अल्पसिद्धं बहु कृतं, बहुसिद्धं अल्पं कृतं, अन्यत् सिद्धं अन्यत् कृतं, अन्यतः सिद्धं अन्यतः कृतं,

02.8.21b दैयं न दत्तं, अदैयं दत्तं, काले न दत्तं, अकाले दत्तं, अल्पं दत्तं बहु कृतं, बहु दत्तं अल्पं कृतं, अन्यद् दत्तं अन्यत् कृतं, अन्यतो दत्तं अन्यतः कृतं,

02.8.21ch प्रविष्टे अप्रविष्टे कृतं, अप्रविष्टे प्रविष्टे कृतं, कुप्यं अदत्तमूल्यं प्रविष्टे, दत्तमूल्यं न प्रविष्टे

02.8.21d सङ्क्षेपो विक्षेपः कृतः, विक्षेपः सङ्क्षेपो वा, मडाडर्धं अल्पार्धेण परिवर्तितं, अल्पार्धं मडाडर्धेण वा

02.8.21e समारोपितोऽर्धः, प्रत्यवरोपितो वा, संवत्सरो मासविषमः कृतः, मासो द्विवसविषमो वा, समागमविषमः, मुषविषमः, कार्मिकविषमः

02.8.21f निर्वर्तनविषमः, पिण्डविषमः, वार्णविषमः, अर्धविषमः, मानविषमः, मापनविषमः, भाजनविषमः - इति उरण उपायाः

02.8.22 तत्र उपयुक्तनिधायकनिबन्धकप्रतिग्राहकदायकदापकमन्त्रिवैयावृत्यकरान् अेक अेकशोऽनुयुञ्जत

- 02.8.23 મિથ્યાવાદે ચ એષાં યુક્તસમો દણ્ડઃ
 02.8.24 પ્રચારે ચાવધોષયેત્ અમુના પ્રકૃતેન ઉપહતાઃ પ્રજ્ઞાપયન્તુ ઇતિ
 02.8.25 પ્રજ્ઞાપયતો યથા ઉપદાતાં દાપયેત્
 02.8.26 અનેકેષુ ચાભિયોગેષ્વપવ્યયમાનઃ સકૃદ્ એવ પર ઉક્તઃ સર્વ ભજેત
 02.8.27 વૈષમ્યે સર્વત્રાનુયોગં દદાત્
 02.8.28 મહત્યર્થાપહારે ચાલ્પેનાપિ સિદ્ધઃ સર્વ ભજેત
 02.8.29 કૃતપ્રતિઘાતાવસ્થઃ સૂચકો નિષ્પન્નાર્થઃ ષષ્ઠં અંશં લભેત, દ્વાદશં અંશં ભૂતકઃ
 02.8.30 પ્રભૂતાભિયોગાદ્ અલ્પનિષ્પત્તૌ નિષ્પન્નરચાંશં લભેત
 02.8.31 અનિષ્પન્ને શારીરં હૈરણ્યં વા દણ્ડં લભેત, ન ચાનુગ્રાહ્યઃ
 02.8.32ab નિષ્પત્તૌ નિક્ષિપેદ્ વાદં આત્માનં વાડપવાહયેત્ ।
 02.8.32chd અભિયુક્ત ઉપજાપાત્ તુ સૂચકો વધં આપ્રુયાત્ (ઇતિ)

Chapt . Inspection of the Rork of officers

- 02.9.01 અમાત્યસમ્પદા ઉપેતાઃ સર્વાધ્યક્ષાઃ શક્તિતઃ કર્મસુ નિયોજ્યાઃ
 02.9.02 કર્મસુ ચ એષાં નિત્યં પરીક્ષાં કારયેત્, ચિત્તાનિત્યત્વાત્ મનુષ્યાનામ્
 02.9.03 અશ્વસધર્માણો હિ મનુષ્યા નિયુક્તાઃ કર્મસુ વિકુર્વતે
 02.9.04 તસ્માત્ કર્તારં કરણં દેશં કાલં કાર્યં પ્રક્ષેપં ઉદયં ચ એષુ વિદ્યાત્
 02.9.05 તે યથાસન્દેશં અસંહતા અવિગૃહીતાઃ કર્માણિ કુર્યુઃ
 02.9.06 સંહતા ભક્ષયેયુઃ, વિગૃહીતા વિનાશયેયુઃ
 02.9.07 ન ચાનિવેદ્ય ભર્તુઃ કચ્ચિદ્ આરમ્ભં કુર્યુઃ, અન્યત્રાપત્રતીકારેભ્યઃ
 02.9.08 પ્રમાદસ્થાનેષુ ચ એષાં અત્યયં સ્થાપયેદ્ દિવસવેતનવ્યયદ્વિગુણમ્
 02.9.09 યશ્ચ એષાં યથાડડદિષ્ટં અર્થં સવિશેષં વા કરોતિ સ સ્થાનમાનૌ લભેત
 02.9.10 અલ્પાયતિશ્ચેત્ મહાવ્યયો ભક્ષયતિ
 02.9.11 વિપર્યયે યથાડડયતિવ્યયશ્ચ ન ભક્ષયતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
 02.9.12 અપસર્પેણ એવ ઉપલભ્યેત ઇતિ કૌટિલ્યઃ
 02.9.13 યઃ સમુદયં પરિહાપયતિ સ રાજાર્થં ભક્ષયતિ
 02.9.14 સ ચેદ્ અજ્ઞાનાદિભિઃ પરિહાપયતિ તદ્ એનં યથાગુણં દાપયેત્
 02.9.15 યઃ સમુદયં દ્વિગુણં ઉદ્ભાવયતિ સ જનપદં ભક્ષયતિ
 02.9.16 સ ચેદ્ રાજાર્થં ઉપનયત્યલ્પાપરાધે વારયિતવ્યઃ, મહતિ યથાડપરાધં દણ્ડયિતવ્યઃ
 02.9.17 યઃ સમુદયં વ્યયં ઉપનયતિ સ પુરુષકર્માણિ ભક્ષયતિ
 02.9.18 સ કર્મદિવસદ્રવ્યમૂલ્યપુરુષવેતનાપહારેષુ યથાડપરાધં દણ્ડયિતવ્યઃ
 02.9.19 તસ્માદ્ અસ્ય યો યસ્મિન્ અધિકરણે શાસનસ્થઃ સ તસ્ય કર્મણો યાથાતથ્યં આયવ્યયૌ ચ વ્યાસસમાસાભ્યાં આચક્ષીત

- 02.9.20 मूलदरतादात्विककदर्याश्च प्रतिषेधयेत्
 02.9.21 यः पितृपैतामहं अर्थं अन्यायेन भक्षयति स मूलदरः
 02.9.22 यो यद् यद् उत्पद्यते तत् तद् भक्षयति स तादात्विकः
 02.9.23 यो भृत्यात्मपीडाभ्यां उपचिनोत्यर्थं स कदर्यः
 02.9.24 स पक्षवांश्चेद् अनादयः, विपर्यये पर्यादातव्यः
 02.9.25 यो महत्यर्थसमुद्ये स्थितः कदर्यः समिधत्तेऽवनिधत्तेऽवस्त्राययति वा - समिधत्ते स्ववेश्मनि, अवनिधत्ते पौरजानपदेषु, अवस्त्राययति परविषये - तस्य सत्री मन्त्रिमित्रभृत्यबन्धुपक्षं आगतिं गतिं च द्रव्याणां उपलभेत
 02.9.26 यश्चास्य परविषये सञ्चारं कुर्यात् तं अनुप्रविश्य मन्त्रं विधात्
 02.9.27 सुविदिते शत्रुशासनापदेशेन येनं घातयेत्
 02.9.28 तस्माद् अस्याध्यक्षाः सङ्ख्यायकलेभकडुपदर्शकनीवीग्राहक उत्तराध्यक्षसभाः कर्मणि कुर्युः
 02.9.29 उत्तराध्यक्षा उस्तिऽश्चरथारोडाः
 02.9.30 तेषां अन्तेवासिनः शिल्पशौचयुक्ताः सङ्ख्यायकादीनां अपसर्पाः
 02.9.31 बहुमुष्यं अनित्यं याधिकरणं स्थापयेत्
 02.9.32ab यथा ह्यनास्वादयितुं न शक्यं जिह्वातलस्थं मधुञ्च वा विषं वा ।
 02.9.32chd अर्थः तथा ह्यर्थयरेण राज्ञः स्वल्पोऽप्यनास्वादयितुं न शक्यः
 02.9.33ab मत्स्या यथाऽन्तः सलिले यरन्तो ज्ञातुं न शक्याः सलिलं पिबन्तः ।
 02.9.33chd युक्ताः तथा कार्यविधौ नियुक्ता ज्ञातुं न शक्या धनं आददानाः
 02.9.34ab अपि शक्या गतिर्ज्ञातुं पततां भे पतत्रिणाम् ।
 02.9.34chd न तु प्रच्छन्नभावानां युक्तानां यरतां गतिः
 02.9.35ab आस्त्रावयेच्च उपचितान् विपर्यस्येच्च कर्मसु ।
 02.9.35chd यथा न भक्षयन्त्यर्थं भक्षितं निर्वमन्ति वा
 02.9.36ab न भक्षयन्ति ये त्वर्थात्र्यायतो वर्धयन्ति य ।
 02.9.36chd नित्याधिकाराः कार्याः ते राज्ञः प्रियछिते रताः (धृति)

Chapt . On edicts

- 02.10.01 शासने शासनं धत्याचक्षते
 02.10.02 शासनप्रधाना डि राजानः, तन्मूलत्वात् सन्धिविग्रहयोः
 02.10.03 तस्माद् अमात्यसम्पदा उपेतः सर्वसमयविद् आशुग्रन्थश्चारुऽक्षरो लेभनवाचनसमर्थो लेभकः स्यात्
 02.10.04 सोऽप्यग्रमना राज्ञः सन्देशं श्रुत्वा निश्चितार्थं लेभं विदध्यात् देशाध्वर्यवंशानामधेय उपचारं ध्वरस्य, देशनामधेय उपचारं अनीश्वरस्य
 02.10.05ab जातिं कुलं स्थानवयःश्रुतानि कर्म । ऋद्धिशीलान्यथ देशकालौ ।
 02.10.05chd यौनानुबन्धं च समीक्ष्य कार्ये लेभं विदध्यात् पुरुषानुवृत्तम्
 02.10.06 अर्थकर्मः सम्बन्धः परिपूर्णाता माधुर्यं औदार्यं स्पष्टत्वं धृतिं लेभसम्पत्

- 02.10.07 તત્ર યથાવદ્ અનુપૂર્વક્રિયા પ્રધાનસ્વાર્થસ્ય પૂર્વ અભિનિવેશ ઇત્યર્થક્રમઃ
- 02.10.08 પ્રસ્તુતસ્વાર્થસ્થાનુપરોધાદ્ ઉત્તરસ્ય વિધાનં આસમામેરિતિ સમ્બન્ધઃ
- 02.10.09 અર્થપદાક્ષરાણાં અન્યુનાતિરિક્તતા હેતુ ઉદાહરણદૃષ્ટાન્તૈરર્થ ઉપવર્ણનાડશ્રાન્તપદતા ઇતિ પરિપૂર્ણતા
- 02.10.10 સુખ ઉપનીતચારુડર્થશબ્દાભિધાનં માધુર્યમ્
- 02.10.11 અગ્રામ્યશબ્દાભિધાનં ઔદાર્યમ્
- 02.10.12 પ્રતીતશબ્દપ્રયોગઃ સ્પષ્ટત્વં ઇતિ
- 02.10.13 અકારાદયો વર્ણાઃ ત્રિષષ્ટિઃ
- 02.10.14 વર્ણસંઘાતઃ પદમ્
- 02.10.15 તચ્યતુર્વિધં નામાખ્યાત ઉપસર્ગનિપાતાશ્ચ ઇતિ
- 02.10.16 તત્ર નામ સત્વાભિધાયિ
- 02.10.17 અવિશિષ્ટલિડ્ગં આખ્યાતં ક્રિયાવાચિ
- 02.10.18 ક્રિયાવિશેષકાઃ પ્રાદય ઉપસર્ગાઃ
- 02.10.19 અવ્યયાશ્ચાદયો નિપાતાઃ
- 02.10.20 પદસમૂહો વાક્યં અર્થપરિસમામૌ
- 02.10.21 એકપદાવરઃ ત્રિપદપરઃ પરપદાર્થાનુપરોધેન વર્ગઃ કાર્યઃ
- 02.10.22 લેખપરિસંહરણાર્થ ઇતિશબ્દો વાચિકં અસ્ય ઇતિ ચ
- 02.10.23ab નિન્દા પ્રશંસા પૃચ્છા ચ તથાડપ્યાનં અથાર્થના ।
- 02.10.23chd પ્રત્યાખ્યાનં ઉપાલભ્ભઃ પ્રતિષેધોડય ચોદના
- 02.10.24ab સાન્ત્વં અભ્યુપપત્તિશ્ચ ભર્ત્સનાનુનયૌ તથા ।
- 02.10.24chd એતેષ્વર્થાઃ પ્રવર્તન્તે ત્રયોદશસુ લેખજાઃ
- 02.10.25 તત્રાભિજનશરીરકર્મણાં દોષવચનં નિન્દા
- 02.10.26 ગુણવચનં એતેષાં એવ પ્રશંસા
- 02.10.27 કથં એતદ્ ઇતિ પૃચ્છા
- 02.10.28 એવમ્ ઇત્યાખ્યાનમ્
- 02.10.29 દેહિ ઇત્યર્થના
- 02.10.30 ન પ્રચચ્છામિ ઇતિ પ્રત્યાખ્યાનમ્
- 02.10.31 અનનુરૂપં ભવતઃ ઇત્યુપાલભ્ભઃ
- 02.10.32 મા કાર્ષીઃ ઇતિ પ્રતિષેધઃ
- 02.10.33 ઇદં ક્રિયતામ્ ઇતિ ચોદના
- 02.10.34 ચોડહં સ ભવાન્, યન્ મમ દ્રવ્યં તદ્ ભવતઃ ઇત્યુપગ્રહઃ સાન્ત્વમ્
- 02.10.35 વ્યસનસાહાય્યં અભ્યુપપત્તિઃ

- 02.10.36 सदोषं आयतिप्रदर्शनं अभिभर्त्सनम्
 02.10.37 अनुनयः त्रिविधोऽर्थकृतावतिक्रमे पुरुषादिव्यसने च धति
 02.10.38ab प्रज्ञापनाज्ञापारिदानलोभाः तथा परीडारनिसृष्टिलेभौ ।
 02.10.38chd प्रावृत्तिकश्च प्रतिलेभ एव सर्वत्रगश्च धति छि शासनानि
 02.10.39ab अनेन विज्ञापितं अवं आड तद् दीयतां येद् यदि तत्त्वं अस्ति ।
 02.10.39chd राज्ञः समीपे वरकारं आड प्रज्ञापना ओषा विविधा उपदिष्टा
 02.10.40ab भर्तुराज्ञा भवेद् यत्र निग्रहानुग्रहौ प्रति ।
 02.10.40chd विशेषेण तु भृत्येषु तद् । आज्ञालेभलक्षणात्
 02.10.41ab यथाऽर्द्धगुणसम्भुक्ता पूजा यत्र उपलक्ष्यते ।
 02.10.41chd अप्याधौ परिदाने वा भवतः तावुपग्रहौ
 02.10.42ab जातेर्विशेषेषु परेषु यैव ग्रामेषु देशेषु च तेषु तेषु ।
 02.10.42chd अनुग्रहो यो नृभेर्निदेशात् तजृज्ञः परीडार धति व्यवस्येत्
 02.10.43ab निसृष्टिस्थाऽऽपना कार्यकरणे वयने तथा ।
 02.10.43chd ओष वाचिकलेभः स्याद् भवेन्नैसृष्टिकोऽपि वा
 02.10.44ab विविधां दैवसम्भुक्तां तत्त्वज्ञां यैव मानुषीम् ।
 02.10.44chd द्विविधां तां व्यवस्थन्ति प्रवृत्तिं शासनं प्रति
 02.10.45ab दृष्ट्वा लेभं यथातत्त्वं ततः प्रत्यनुभाष्य च ।
 02.10.45chd प्रतिलेभो भवेत् कार्यो यथा राजवयः तथा
 02.10.46ab यत्र ईश्वरांश्चाधिकृतांश्च राजा रक्षा उपकारौ पथिकार्थं आड ।
 02.10.46chd सर्वत्रगो नाम भवेत् स मार्गो देशे च सर्वत्र च वेदितव्यः
 02.10.47 उपायाः साम उपप्रदानभेददण्डाः
 02.10.48 तत्र साम पञ्चविधं - गुणसङ्कीर्तनं, सम्भन्ध उपाभ्यानं, परस्पर उपकारसन्दर्शनं, आयतिप्रदर्शनं, आत्म उपनिधानं धति
 02.10.49 तत्राभिजनशरीरकर्मप्रकृतिश्रुतद्रव्यादीनां गुणग्रहणं प्रशंसा स्तुतिर्गुणसङ्कीर्तनम्
 02.10.50 ज्ञातियौनमौभस्रौवकुलदृष्टयमित्सङ्कीर्तनं सम्भन्ध उपाभ्यानम्
 02.10.51 स्वपक्षपरपक्षयोरन्योन्य उपकारसङ्कीर्तनं परस्पर उपकारसन्दर्शनम्
 02.10.52 अस्मिन् अवं कृत धदं आवयोर्भवति धत्याशाजननं आयतिप्रदर्शनम्
 02.10.53 योऽर्द्धं स भवान्, यन् मम द्रव्यं तद् भवता स्वकृत्येषु प्रयोज्यताम् धत्यात्म उपनिधानम् । धति
 02.10.54 उपप्रदानं अर्थ उपकारः
 02.10.55 शङ्काजननं निर्भर्त्सनं च भेदः
 02.10.56 वधः परिक्रवेशोऽर्थदण्डं दण्डः । धति
 02.10.57 अकान्तिर्व्याघातः पुनर् । उक्तं अपशब्दः सम्मलव धति लेभदोषः

- 02.10.58 तत्र कालपत्रकं अचारुविषं अविरागाक्षरत्वं अकान्तिः
 02.10.59 पूर्वोऽपि पश्चिमस्यानुपपत्तिर्व्याघातः
 02.10.60 उक्तस्याविशेषेऽपि द्वितीयं उच्यारणं पुनर् । उक्तम्
 02.10.61 विद्गवचनकालकारकाणां अन्यथाप्रयोगोऽपशब्दः
 02.10.62 अवर्गे वर्गकारणं यावर्गक्रिया गुणविपर्यासः सम्भवः । एति
 02.10.63ab सर्वशास्त्राण्यनुक्रम्य प्रयोगं उपलभ्य य ।
 02.10.63chd कौटिल्येन नर धन्द्वार्थे शासनस्य विधिः कृतः (एति)

Chapt . Examination of the precious articles to be received into the treasury

- 02.11.01 कोशाध्यक्षः कोशप्रवेश्यं रत्नं सारं कृत्वुं कुप्यं वा तज्जगतकरणाधिष्ठितः प्रतिगृह्णीयात्
 02.11.02 ताम्रपर्णिकं पाण्ड्यकवाटकं पाशिष्यं कौलेयं यौर्ण्यं माडेन्द्रं कार्दमिकं स्रौतसीयं द्राहीयं डैमवतं य
 मौक्तिकम्
 02.11.03 शुक्तिः शङ्खः प्रकीर्णकं य योनयः
 02.11.04 मसूरकं त्रिपुटकं डूर्मकं अर्धयन्द्रकं डञ्चुकितं यमकं कर्तकं भरकं सिक्तकं कामण्ड्युकं श्यावं नीलं द्रुविद्धं
 याप्रशस्तम्
 02.11.05 स्थूलं वृत्तं निस्तलं भ्राजिष्णुं श्वेतं गुरुं सिग्धं देशविद्धं य प्रशस्तम्
 02.11.06 शीर्षकं उपशीर्षकं प्रकाण्डकं अवघाटकं तरलप्रतिबद्धं य एति यष्टिप्रभेदाः
 02.11.07 यष्टीनां अष्टसडस्रं धन्द्र्यन्तः
 02.11.08 ततोऽर्धं विजयन्तः
 02.11.09 यतुष्षष्टिरर्धकारः
 02.11.10 यतुष्षाद्याशद् रश्मिकलापः
 02.11.11 द्वात्रिंशद् गुच्छः
 02.11.12 सप्तविंशतिर्नक्षत्रमाला
 02.11.13 यतुर्विंशतिरर्धगुच्छः
 02.11.14 विंशतिर्माण्डवकः
 02.11.15 ततोऽर्धं अर्धमाण्डवकः
 02.11.16 अत एव मणिमध्याः तन्माण्डवका भवन्ति
 02.11.17 ऐकशीर्षकः शुद्धो डारः
 02.11.18 तद्भ्रशेषाः
 02.11.19 मणिमध्योऽर्धमाण्डवकः
 02.11.20 त्रिकलकः कलकडारः, पञ्चकलको वा
 02.11.21 सूत्रं ऐकावली शुद्धा
 02.11.22 सा एव मणिमध्या यष्टिः

- 02.11.23 डेममणियित्रा रत्नावली
 02.11.24 डेममणिमुक्ताडन्तरोडपवर्तकः
 02.11.25 सुवर्णसूत्रान्तरं सोपानकम्
 02.11.26 मणिमध्यं वा मणिसोपानकम्
 02.11.27 तेन शिरोडस्तपाडकटीकलापजालकविकल्पा व्याप्याताः
 02.11.28 मणिः कौटोमालेयकः पारसमुद्रकश्च
 02.11.29 सौगन्धिकः पद्मरागोडनवधरागः पारिजातपुष्पको बालसूर्यकः
 02.11.30 वैदूर्य उत्पलवर्णः शिरीषपुष्पक उदकवर्णो वंशरागः शुक्पत्रवर्णः पुष्परागो गोमूत्रको गोमेदकः
 02.11.31 धन्नीलो नीलावलीयः कलायपुष्पको मडानीलो जम्बू । आभो ज़ूमूतप्रभो नन्दकः अवनमध्यः
 02.11.32 शुद्धस्फटिको मूलाटवर्णः शीतवृष्टिः सूर्यकान्तश्च । एति मणयः
 02.11.33 षड्त्रयशतुरस्रो वृत्तो वा तीव्ररागः संस्थानवान् अछः स्निग्धो गुरुरर्थिभान् अन्तर्गतप्रभः
 प्रभाडनुलेपी य एति मणिगुणाः
 02.11.34 मन्दरागप्रभः स-शर्करः पुष्पच्छिद्रः भाडो दुर्विद्धो लेभाकीर्णो एति दोषाः
 02.11.35 विमलकः सस्यकोडज्जनमूलकः पित्तकः सुलभको लोडिताक्षो मृगाशमको ज्योतीरसको
 मालेयकोडडिच्छत्रकः कूर्पः प्रतिङ्कूर्पः सुगन्धिकूर्पः क्षीरवकः शुकुक्त्यूर्णकः शिलाप्रवालकः पुलकः शुक्लपुलक
 एत्यन्तरजातयः
 02.11.36 शेषाः कायमणयः
 02.11.37 सभाराष्ट्रकं तज्जभाराष्ट्रकं कास्तीरराष्ट्रकं श्रीकटनकं मणिमन्तकं धन्द्रवानकं य वज्रम्
 02.11.38 भनिः स्रोतः प्रकीर्णकं य योनयः
 02.11.39 मार्जराक्षकं शिरीषपुष्पकं गोमूत्रकं गोमेदकं शुद्धस्फटिकं मूलाटीवर्णं मणिवर्णानां अन्यतमवर्णं एति
 वज्रवर्णाः
 02.11.40 स्थूलं गुरु प्रडारसडं समकोटिकं भाजनलेभि तर्कुभ्रामि भ्राजिष्यु य प्रशस्तम्
 02.11.41 नष्टकोणं निराश्रि पार्श्वपिवृतं याप्रशस्तम्
 02.11.42 प्रवालकं आलकन्दकं वैवर्णिकं य, रक्तं पद्मरागं य करटगर्भिणिकावर्णं एति
 02.11.43 यन्दनं सातनं रक्तं भूमिगन्धि
 02.11.44 गोशीर्षकं कालताम्रं मत्स्यगन्धि
 02.11.45 डस्त्रिन्दनं शुक्पत्रवर्णं आम्रगन्धि, तार्णसं य
 02.11.46 ग्रामेरुकं रक्तं रक्तकालं वा बस्तमूत्रगन्धि
 02.11.47 दैवसमेयं रक्तं पद्मगन्धि, जपकं य
 02.11.48 ज़ोड्गकं रक्तं रक्तकालं वा स्निग्धं, तौड्रुपं य
 02.11.49 मालेयकं पाण्डुरक्तम्
 02.11.50 कुचन्दनं रुक्षं अगुरुकालं रक्तं रक्तकालं वा

- 02.11.51 કાલપર્વતકં રક્તકાલં અનવઘવર્ણં વા
 02.11.52 કોશાગારપર્વતકં કાલં કાલચિત્રં વા
 02.11.53 શીત ઉદકીયં પદ્માભં કાલસ્નિગ્ધં વા
 02.11.54 નાગપર્વતકં રૂક્ષં શૈવલવર્ણં વા
 02.11.55 શાકલં કપિલમ્ । ઇતિ
 02.11.56 લઘુ સ્નિગ્ધં અશ્યાનં સર્પિઃસ્નેહલેપિ ગન્ધસુખં ત્વગ્ડનુસાર્યનુલ્બાણં અવિરાગ્યુષણસહં દાહગ્રાહિ સુખસ્પર્શનં ઇતિ ચન્દનગુણાઃ
 02.11.57 અગુરુ જોડ્ગકં કાલં કાલચિત્રં મણ્ડલચિત્રં વા
 02.11.58 શ્યામં દોડ્ગકમ્
 02.11.59 પારસમુદ્રકં ચિત્રરૂપં ઉશીરગન્ધિ નવમાલિકાગન્ધિ વા । ઇતિ
 02.11.60 ગુરુ સ્નિગ્ધં પેશલગન્ધિ નિર્હાર્યગ્નિસહં અસમ્લુતધૂમં વિમર્દસહં ઇત્યગુરુગુણાઃ
 02.11.61 તૈલપર્ણિકં અશોકગ્રામિકં માંસવર્ણં પદ્મગન્ધિ
 02.11.62 જોડ્ગકં રક્તપીતકં ઉત્પલગન્ધિ ગોમૂત્રગન્ધિ વા
 02.11.63 ગ્રામેરુકં સ્નિગ્ધં ગોમૂત્રગન્ધિ
 02.11.64 સૌવર્ણકુડ્યકં રક્તપીતં માતુલુડ્ગગન્ધિ
 02.11.65 પૂર્ણકદ્વીપકં પદ્મગન્ધિ નવનીતગન્ધિ વા
 02.11.66 ભદ્રશ્રિયં પારલૌહિત્યકં જાતીવર્ણમ્
 02.11.67 આન્તરવત્યં ઉશીરવર્ણમ્
 02.11.68 ઉભયં કુષ્ઠગન્ધિ ચ । ઇતિ
 02.11.69 કાલેયકઃ સ્વાર્ણભૂમિજઃ સ્નિગ્ધપીતકઃ
 02.11.70 ઔત્તરપર્વતકો રક્તપીતકઃ ઇતિ સારાઃ ।
 02.11.71 પિણ્ડકવાથધૂમસહં અવિરાગિ યોગાનુવિધાયિ ચ
 02.11.72 ચન્દનાગુરુવચ્ચ તેષાં ગુણાઃ
 02.11.73 કાન્તનાવકં પ્રૈયકં ચ ઉત્તરપર્વતકં ચર્મ
 02.11.74 કાન્તનાવકં મયૂરગ્રીવાભમ્
 02.11.75 પ્રૈયકં નીલપીતશ્વેતલેખાભિન્દુચિત્રમ્
 02.11.76 તદ્ । ઉભયં અષ્ટાડ્ગુલાયામમ્
 02.11.77 બિસી મહાબિસી ચ દ્વાદશગ્રામીયે
 02.11.78 અવ્યક્તરૂપા દુહિલિતિકા ચિત્રા વા બિસી
 02.11.79 પરુષા શ્વેતપ્રાયા મહાબિસી
 02.11.80 દ્વાદશાડ્ગુલાયામં ઉભયમ્
 02.11.81 શ્યામિકા કાલિકા કદલી ચન્દ્ર ઉત્તરા શાકુલા ચારોહજાઃ

- 02.11.82 कपिला बिन्दुचित्रा वा श्यामिका
 02.11.83 कालिका कपिला कपोतवर्णा वा
 02.11.84 तद् उभयं अष्टाङ्गुलायामम्
 02.11.85 परुषा कदली उस्तायता
 02.11.86 सा अथ यन्द्रचित्रा यन्द्र उत्तरा
 02.11.87 कदलीत्रिभागा शाङ्गुला कोठमण्डलचित्रा कृतकर्णिकाऽञ्जिनचित्रा वा । एति
 02.11.88 सामूरं यीनसी सामूली य बाह्वेयाः
 02.11.89 षट्त्रिंशद्ऽङ्गुलं अञ्जनवर्णं सामूरम्
 02.11.90 यीनसी रक्तकाली पाण्डुकाली वा
 02.11.91 सामूली गोधूमवर्णा । एति
 02.11.92 सान्तिना नलतूला वृत्तपृष्ठा यौद्राः
 02.11.93 सान्तिना कृष्णा
 02.11.94 नलतूला नलतूलवर्णा
 02.11.95 कपिला वृत्तपृष्ठा य एति यर्मजातयः ।
 02.11.96 यर्मणां मृदु स्निग्धं बहुलरोमं य श्रेष्ठम्
 02.11.97 शुद्धं शुद्धरक्तं पक्षरक्तं याविकं, भयितं वानचित्रं भाण्डसङ्घात्यं तन्तुविच्छिन्नं य
 02.11.98 कम्बलः कौर्यपकः कुलमितिका सौमितिका तुरगास्तरणं वर्णकं तलिय्छकं वारवाणः परिस्तोमः
 समन्तभद्रकं याविकम्
 02.11.99 पिच्छिलं आर्द्रं एव य सूक्ष्मं मृदु य श्रेष्ठम्
 02.11.100 अष्टप्रोतिसङ्घात्या कृष्णा भिङ्गिसी वर्षवारणं अपसारक एति नैपालकम्
 02.11.101 सम्मुटिका यतुर्दश्रिका लम्बरा कटवानकं प्रावरकः सत्तलिका एति मृगरोम
 02.11.102 वाङ्गकं श्वेतं स्निग्धं दृक्कूलम्
 02.11.103 पौण्ड्रकं श्यामं मणिस्निग्धम्
 02.11.104 सौवर्णकुज्यकं सूर्यवर्णं मणिस्निग्धं उदकवानं यतुर्दश्रवानं व्यामिश्रवानं य
 02.11.105 अतेषां अेकांशुकं अर्धद्वित्रियतुर्दशुकं एति
 02.11.106 तेन काशिकं पौण्ड्रकं य क्षौमं व्याप्यातम्
 02.11.107 मागधिका पौण्ड्रिका सौवर्णकुज्यका य पत्रं त्रिणा
 02.11.108 नागवृक्षो लिङ्गयो बहुलो वटश्च योनयः
 02.11.109 पीतिका नागवृक्षिका
 02.11.110 गोधूमवर्णा लैकुथी
 02.11.111 श्वेता बाङ्गुली
 02.11.112 शेषा नवनीतवर्णा

02.11.113 તાસાં સૌવર્ણકુડ્યકા શ્રેષ્ઠા

02.11.114 તથા કૌશેયં ચીનપટ્ટાશ્ચ ચીનભૂમિજા વ્યાખ્યાતાઃ

02.11.115 માધુરં આપરાન્તકં કાલિડુગં કાશિકં વાડુગકં વાત્સકં માહિષકં ચ કાર્પાસિકં શ્રેષ્ઠમ્ । ઇતિ

02.11.116 અતઃ પરેષાં રત્નાનાં પ્રમાણં મૂલ્યલક્ષણમ્ ।

02.11.117 જાતિં રૂપં ચ જાનીયાત્રિધાનં નવકર્મ ચ

02.11.118 પુરાણપ્રતિસંસ્કારં કર્મ ગુહ્યં ઉપસ્કરાન્ ।

02.11.119 દેશકાલપરીભોગં હિંસ્રાણાં ચ પ્રતિક્રિયામ્ (ઇતિ)

Chapt . Starting ore mines and factories

02.12.01 આકરાધ્યક્ષઃ શુલ્બધાતુશાસ્ત્રરસપાકમણિરાગણઃ તજ્ઞસખો વા તજ્જાતકર્મકર ઉપકરણસમ્યન્નઃ કિટ્ટમૂષાડુગારભસ્મલિડુગં વાડડકરં ભૂતપૂર્વં અભુતપૂર્વં વા ભૂમિપ્રસ્તરરસધાતું અત્યર્થવર્ણગૌરવં ઉગ્રગન્ધરસં પરીક્ષેત

02.12.02 પર્વતાનાં અભિજ્ઞાત ઉદ્દેશાનાં બિલગુહ ઉપત્યકાલયનગૂઢખાતેષ્વન્તઃ પ્રસ્યન્દિનો જમ્બૂયૂતતાલકૃલપકવહરિદ્રાભેદઃ સર્વાર્ણ ઉદકોષધિપર્યન્તાશ્ચિક્કણા વિશદા ભારિકાશ્ચ રસાઃ કાગ્યનિકાઃ

02.12.03 અપ્સુ નિષ્ક્રયૂતાઃ તૈલવદ્ધિસર્પિણઃ ષડુમલગ્રાહિણશ્ચ તામ્રરૂપ્યયોઃ શતાદ્ ઉપરિ વેદ્યારઃ

02.12.04 તત્પ્રતિરૂપકં ઉગ્રગન્ધરસં શિલાજતુ વિદ્યાત્

02.12.05 પીતકાસ્તામ્રકાઃ તામ્રપીતકા વા ભૂમિપ્રસ્તરધાતવો ભિન્ના નીલરાજીવન્તો મુદ્રમાષકુસરવર્ણા વા દધિભિન્દુપિણ્ડચિત્રા હરિદ્રાહરીતકીપદ્મપત્રશૈવલયકૃત્વીહાનવધવર્ણા ભિન્નાશ્ચુચુવાલુકાલેખાભિન્દુસ્વસ્તિકવન્તઃ સુગુલિકા અર્થિષ્મન્તઃ તાપ્યમાના ન ભિદ્યન્તે બહુકૈનધૂમાશ્ચ સુવર્ણધાતવઃ પ્રતીવાપાર્થાઃ તામ્રરૂપ્યવેધનાઃ

02.12.06 શડ્બકર્પૂરસ્ફટિકનવનીતકપોતપારાવતવિમલકમચૂરગ્રીવાવર્ણાઃ સસ્યકગોમેદકગુડમત્સ્યણિડકાવર્ણાઃ કોવિદારપદ્મપાટલીકલાયક્ષૌમાતસીપુષ્પવર્ણાઃ સ-સીસાઃ સાગ્જના વિસ્રા ભિન્નાઃ શ્વેતાભાઃ કૃષ્ણાઃ કૃષ્ણાભાઃ શ્વેતાઃ સર્વે વા લેખાભિન્દુચિત્રા મૃદવો ધ્યાયમાના ન સ્ફુટન્તિ બહુકૈનધૂમાશ્ચ રૂપ્યધાતવઃ

02.12.07 સર્વધાતૂનાં ગૌરવવૃદ્ધૌ સત્ત્વવૃદ્ધિઃ

02.12.08 તેષાં અશુદ્ધા મૂઢગર્ભા વા તીક્ષ્ણમૂત્રક્ષરભાવિતા રાજવૃક્ષવટપીલુગોપિત્તરોચનામહિષખરકરભમૂત્રલેણ્ડપિણ્ડબદ્ધા તત્પ્રતીવાપાઃ તદ્દડવલેપા વા વિશુદ્ધાઃ સ્વન્તિ

02.12.09 યવમાષતિલપલાશપીલુક્ષારૈર્ગૌક્ષીરાજક્ષીરૈર્વા કદલીવજકન્દ્રપ્રતીવપો માર્દવકરઃ

02.12.10ab મધુમધુકં અજાપયઃ સ-તૈલં ઘૃતગુડકિણ્ણયુતં સ-કન્દલીકમ્ ।

02.12.10chd યદ્ અપિ શતસહસ્રધા વિભિન્નં ભવતિ મૃદુ ત્રિભિરેવ તન્નિષેકૈઃ

02.12.11 ગોદન્તશ્ડુગપ્રતીવાપો મૃદુસ્તમ્ભનઃ

02.12.12 ભારિકઃ સ્નિગ્ધો મૃદુશ્ચ પ્રસ્તરધાતુર્ભૂમિભાગો વા પિડુગલો હરિતઃ પાટલો લોહિતો વા તામ્રધાતુઃ

02.12.13 કાકમોચકઃ કપોતરોચનાવર્ણાઃ શ્વેતરાજિનદ્ધો વા વિસ્રઃ સીસધાતુઃ

02.12.14 ઉષરકર્બુરઃ પકવલોષ્ઠવર્ણો વા ત્રપુધાતુઃ

02.12.15 ખરુમ્ભઃ પાણ્ડુરોહિતઃ સિન્દુવારપુષ્પવર્ણો વા તીક્ષ્ણધાતુઃ

- 02.12.16 काकाएऽभुजपत्रवर्णो वा वैदृन्तकधातुः
 02.12.17 अखः स्निग्धः स-प्रभो घोषवान् शीतः तीव्रः तनुरागश्च मणिधातुः
 02.12.18 धातुसमुत्थं तज्जगतकर्मन्तेषु प्रयोजयेत्
 02.12.19 कृतभाएऽव्यवहारं ऐकमुष्णं, अत्ययं यान्यत्र कर्तृकृतृविद्वेत्तृणां स्थापयेत्
 02.12.20 आकरिकं अपहरन्तं अष्टगुणं दानयेद् अन्यत्र रत्नेभ्यः
 02.12.21 स्तेनं अनिसृष्ट उपज्जुविनं य बद्धं कर्म कारयेत्, दण्ड उपकारिणं य
 02.12.22 व्ययङ्कियाभारिकं आकरं भागेन प्रकयेत् वा दधात्, लाघविकं आत्मना कारयेत्
 02.12.23 लोडाध्यक्षः ताम्रसीसत्रपुवैदृन्तकारकूटवृत्तकंसताललोडकर्मन्तान् कारयेत्, लोडभाएऽव्यवहारं य
 02.12.24 लक्षाणाध्यक्षश्चतुर्भागताम्रं रुच्यरूपं तीक्ष्णत्रपुसीसाञ्जनानां अन्यतममाषणीजयुक्तं कारयेत् - पणं
 अर्धपणं पादं, अष्टभागं षति, पादाञ्चतुर्भागं ताम्ररूपं - माषकं अर्धमाषकं काकणीं अर्धकाकणीं षति
 02.12.25 रूपदर्शकः पणयानां व्यावहारिकीं कोशप्रवेश्यां य स्थापयेत्
 02.12.26 रूपिकं अष्टकं शतं, पञ्चकं शतं व्याञ्च, पारीक्षिकं अष्टभागिकं, शतं, पञ्चविंशतिपणं अत्ययं य
 अन्यत्रकर्तृकृतृविद्वेत्तृपरीक्षितृभ्यः
 02.12.27 भन्युऽध्यक्षः शऽभवज्जमणिमुक्ताप्रवालक्षारकर्मन्तान् कारयेत्, पणनव्यवहारं य
 02.12.28 लवणाध्यक्षः पाकमुक्तं लवणभागं प्रकयं य यथाकालं सऽगृह्णीयाद्, विक्रयान्न्य मूल्यं रूपं व्याञ्च य
 02.12.29 आगन्तुलवणं षड्भागं दधात्
 02.12.30 दत्तभागविभागस्य विक्रयः, पञ्चकं शतं व्याञ्च रूपं रूपिकं य
 02.12.31 केता शुल्कं राजपण्यच्छेदानुरूपं य वैधरणं दधात्, अन्यत्र केता षट्छतं अत्ययं य
 02.12.32 विलवणं उत्तमं दण्डं दधाद्, अनिसृष्ट उपज्जुवी यान्यत्र वानप्रस्थेभ्यः
 02.12.33 श्रोत्रियाः तपस्विनो विष्टयश्च भक्तलवणं लरेयुः
 02.12.34 अतोऽन्यो लवणक्षारवर्गः शुल्कं दधात्
 02.12.35ab अयं मूल्यं य भागं य व्याञ्च परिधं अत्ययम् ।
 02.12.35chd शुल्कं वैधरणं दण्डं रूपं रूपिकं अयं य
 02.12.36ab भनिभ्यो द्वादशविधं धातुं पण्यं य संदरेत् ।
 02.12.36chd अयं सर्वेषु पण्येषु स्थापयेन् मुभसऽग्राहम्
 02.12.37ab आकरप्रभः कोशः कोशाद् दण्डः प्रजायते ।
 02.12.37chd पृथिवी कोशदण्डाभ्यां प्राप्यते कोशभूषण (षति)

Chapt . Superintendent of gold in the RorkShop

- 02.13.01 सुवर्णाध्यक्षः सुवर्णरजतकर्मन्तानां असम्भन्धावेशनयतुःशालां ऐकद्वारां अक्षशालां कारयेत्
 02.13.02 विशिषामध्ये सौवर्णिकं शिल्पवन्तं अलिज्जतं प्रात्ययिकं य स्थापयेत्
 02.13.03 जाम्बूनदं शातकुम्भं डाटकं वैणवं शऽगृह्णुञ्जितं ज्ञातं रूपं रसविद्धं आकर उद्गतं य सुवर्णम्
 02.13.04 डिञ्जलवर्णं मृदु स्निग्धं अनादिं भ्राजिषण्यं य श्रेष्ठं, रक्तपीतकं मध्यमं, रक्तं अवरम्

- 02.13.05 श्रेष्ठानां पाण्डु श्वेतं चाप्राप्तकम्
 02.13.06 तद् येनाप्राप्तकं तव्यतुर्गुणेन सीसेन शोधयेत्
 02.13.07 सीसान्वयेन विद्यमानं शुष्कपटलैर्धार्पयेत्
 02.13.08 रुक्षत्वाद् विद्यमानं तैलगोमये निषेचयेत्
 02.13.09 आकर उद्गतं सीसान्वयेन विद्यमानं पाकपत्राणि कृत्वा गण्डिकासु कुट्टयेत्, कदलीवज्रकन्दकले वा निषेचयेत्
 02.13.10 तुथ उद्गतं गौडिकं काम्बुकं याकवालिकं च रुष्यम्
 02.13.11 श्वेतं स्निग्धं मृदु च श्रेष्ठम्
 02.13.12 विपर्यये स्फोटनं च दृष्टम्
 02.13.13 तत्सीसयतुर्भागेन शोधयेत्
 02.13.14 उद्गतयूविकं अरुं भ्राजिष्णु दधिवर्णं च शुद्धम्
 02.13.15 शुद्धस्य ऐको छारिद्रस्य सुवर्णो वर्णकः
 02.13.16 ततः शुल्बकाकण्यं। उत्तरापसारिता आयतुःसीमान्ताद् एति षोडश वर्णकाः
 02.13.17 सुवर्णं पूर्वं निकष्य पश्चाद् वर्णिकां निकषयेत्
 02.13.18 समरागलेपं अनिम्न उन्नते देशे निकषितं, परिमृदितं परिलीढं नभान्तराद् वा गैरिकेणावयूर्णितं उपधिं विधात्
 02.13.19 जातिङ्गुलुकेन पुष्पकासीसेन वा गोमूत्रभावितेन द्विग्वेनाग्राडस्तेन संस्पृष्टं सुवर्णं श्वेतीभवति
 02.13.20 स-केसरः स्निग्धो मृदुर्भाजिष्णुश्च निकषरागः श्रेष्ठः
 02.13.21 कालिङ्गकः तापीपाषाणो वा मुद्गवर्णो निकषः श्रेष्ठः
 02.13.22 समरागी विक्रयक्यडितः
 02.13.23 उस्तिच्छविकः सडरितः प्रतिरागी विक्रयडितः
 02.13.24 स्थिरः परुषो विषमवर्णाश्चाप्रतिरागी क्यडितः
 02.13.25 छेदश्चिक्कणः समवर्णः श्वक्षणो मृदुर्भाजिष्णुश्च श्रेष्ठः
 02.13.26 तापो बडिरुन्तश्च समः किञ्जल्कवर्णः कुरण्डकपुष्पवर्णो वा श्रेष्ठः
 02.13.27 श्यावो नीलश्चाप्राप्तकः
 02.13.28 तुलाप्रतिमानं पौतवाध्यक्षे वक्ष्यामः
 02.13.29 तेन उपदेशेन रुष्यसुवर्णं दद्याद् आददीत च
 02.13.30 अक्षशालां अनायुक्तो न उपगच्छेत्
 02.13.31 अभिगच्छन् उच्छेद्यः
 02.13.32 आयुक्तो वा स रुष्यसुवर्णः तेन अथेव जुयेत
 02.13.33 विथितवस्त्रदस्तगुड्याः काञ्चनपृषतत्वष्टतपनीयकारवो ध्मायक्यरकपांसुधावकाः प्रविशेष्युर्निष्कसेयुश्च
 02.13.34 सर्वं च अेषां उपकरणं अनिष्ठिताश्च प्रयोगाः तत्र अेवावतिष्ठेरन्

- 02.13.35 गृहीतं सुवर्णं धृतं च प्रयोगं करणमध्ये दधात्
 02.13.36 सायं प्रातश्च लक्षितं कर्तृकारयितृमुद्राभ्यां निदध्यात्
 02.13.37 क्षेपाणो गुणः क्षुद्रकं ऽति कर्माणि
 02.13.38 क्षेपाणः कायार्पणादीनि
 02.13.39 गुणः सूत्रवानादीनि
 02.13.40 धनं सुषिरं पृषतादियुक्तं क्षुद्रकं ऽति
 02.13.41 अर्पयेत् कायकर्मणः पञ्चभागं काञ्चनं दशभागं कटुमानम्
 02.13.42 ताम्रपाद्ययुक्तं रुष्यं रुष्यपाद्ययुक्तं वा सुवर्णं संस्कृतकं, तस्माद् रक्षेत्
 02.13.43 पृषतकायकर्मणः त्रयो ङि भागाः परिभाण्डं द्वौ वास्तुकं, यत्वारो वा वास्तुकं त्रयः परिभाण्डम्
 02.13.44 त्वष्टकर्मणः शुल्बभाण्डं समसुवर्णेन सम्युडयेत्
 02.13.45 रुष्यभाण्डं धनं सुषिरं वा सुवर्णार्धनावलेपयेत्
 02.13.46 यतुर्भाण्डसुवर्णं वा वालुकाङ्गुलुकस्य रसेन यूर्णेन वा वासयेत् ।
 02.13.47 तपनीयं जयेष्ठं सुवर्णं सुरागं समसीसातिष्ठान्तं पाकपत्रपकवं सैन्धविकया उज्ज्वालितं
 नीलपीतश्चेतडरितशुकपत्रवर्णानां प्रकृतिर्भवति
 02.13.48 तीक्ष्णं यास्य मयूरग्रीवाभं श्वेतभङ्गं त्रिमिश्रितं पीतयूर्णितं काङ्किकः सुवर्णरागः
 02.13.49 तारं उपशुद्धं वा - अस्थितुष्ये यतुः समसीसे यतुः शुष्कतुष्ये यतुः कपाले त्रिर्गोमये द्विरेवं
 सप्तदशतुष्यातिष्ठान्तं सैन्धविकया उज्ज्वालितम्
 02.13.50 श्वेतस्मात् काङ्किकः । उत्तरमाद् विमाषाद् ऽति सुवर्णं देयं, पश्चाद् रागयोगः, श्वेततारं भवति ।
 02.13.51 त्रयोऽंशाः तपनीयस्य द्वात्रिंशद्भागश्चेततारं उच्छ्रिताः तत् श्वेतलोहितकं भवति
 02.13.52 ताम्रं पीतकं करोति
 02.13.53 तपनीयं उज्ज्वाल्य रागत्रिभागं दधात्, पीतरागं भवति
 02.13.54 श्वेततारभागौ द्वावेकः तपनीयस्य मुद्गवर्णं करोति
 02.13.55 कालायसस्यार्धभागोऽभ्यक्तं कृष्णं भवति
 02.13.56 प्रतिवेपिना रसेन द्विगुणाभ्यक्तं तपनीयं शुकपत्रवर्णं भवति
 02.13.57 तस्यारम्भे रागविशेषेषु प्रतिवर्णिकां गृह्णीयात्
 02.13.58 तीक्ष्णताम्रसंस्कारं च बुध्येत
 02.13.59 तस्माद् वज्रमणिमुक्ताप्रवालरुपाणां अपनेथिमानं च रुष्यसुवर्णभाण्डबन्धप्रमाणां च
 02.13.60ab समरागं समद्वन्द्वं असक्तपृषतं स्थिरम् ।
 02.13.60chd सुप्रमृष्टं असम्मीतं विभक्तं धारणो सुभम्
 02.13.61ab अभिनीतं प्रभायुक्तं संस्थानं अधुरं समम् ।
 02.13.61chd मनोनेत्राभिराभं च तपनीयगुणाः स्मृताः (ऽति)

- 02.14.01 સૌવર્ણિકઃ પૌરજનપદાનાં રૂપ્યસુવર્ણાં આવેશનિભિઃ કારયેત્
- 02.14.02 નિર્દિષ્ટકાલકાર્યં ચ કર્મ કુર્યુઃ, અનિર્દિષ્ટકાલં કાર્યાપિદેશમ્
- 02.14.03 કાર્યસ્યાન્યથાકરણે વેતનનાશઃ, તદ્વિગુણશ્ચ દણઃ
- 02.14.04 કાલાતિપાતને પાદહીનં વેતનં તદ્વિગુણશ્ચ દણઃ
- 02.14.05 યથાવર્ણપ્રમાણં નિક્ષેપં ગૃહ્ણીયુઃ તથાવિધં એવાર્પયેયુઃ
- 02.14.06 કાલાન્તરાદ્ અપિ ચ તથાવિધં એવ પ્રતિગૃહ્ણીયુઃ, અન્યત્ર ક્ષીણપરિશીર્ણાભ્યામ્
- 02.14.07 આવેશનિભિઃ સુવર્ણપુદ્ગલલક્ષણપ્રયોગેષુ તત્તજ્ જાનીયાત્
- 02.14.08 તમકલધૌતકયોઃ કાકણિકઃ સુવર્ણો ક્ષયો દેયઃ
- 02.14.09 તીક્ષ્ણકાકણી - રૂપ્યદ્વિગુણઃ - રાગપ્રક્ષેપઃ, તસ્ય ષડ્ભાગઃ ક્ષયઃ
- 02.14.10 વર્ણહીને માષાવરે પૂર્વઃ સાહસદણઃ, પ્રમાણહીને મધ્યમઃ, તુલાપ્રતિમાન ઉપધાવુત્તમઃ, કૃતભાણ્ડ ઉપધૌ ચ
- 02.14.11 સૌવર્ણિકેનાદૃષ્ટે અન્યત્ર વા પ્રયોગં કારયતો દ્વાદશપણો દણઃ
- 02.14.12 કર્તુદ્વિગુણઃ સ-અપસારશ્ચેત્
- 02.14.13 અનપસારઃ કણ્ટકશોધનાય નીયેત
- 02.14.14 કર્તુશ્ચ દ્વિશતો દણઃ પણચ્છેદનં વા
- 02.14.15 તુલાપ્રતિમાનભાણ્ડં પૌતવહસ્તાત્ ક્રીણીયુઃ
- 02.14.16 અન્યથા દ્વાદશપણો દણઃ
- 02.14.17 ઘનં સુષિરં સમ્યૂહ્યં અવલેપ્યં સડ્ઘાત્યં વાસિતકં ચ કારુકમ્
- 02.14.18 તુલાવિષમં અપસારણં વિસ્ત્રાવણં પેટકઃ પિક્કુશ્ચ ઇતિ હરણ ઉપાયાઃ
- 02.14.19 સન્નામિન્યુહીર્ણિકા ભિન્નમસ્તક ઉપકણ્ઠી કુશિકયા સકટુકક્ષયા પરિવેલ્યાડયસ્કાન્તા ચ દુષ્ટતુલાઃ
- 02.14.20 રૂપ્યસ્ય દ્વૌ ભાગાવેકઃ શુલ્બસ્ય ત્રિપુટકમ્
- 02.14.21 તેનાકરોદ્ ગતં અપસાર્યતે તત્ત્રિપુટકાપસારિતમ્
- 02.14.22 શુલ્બેન શુલ્બાપસારિતં, વેલ્લકેન વેલ્લકાપસારિતં, શુલ્બાર્ધસારેણ હેમ્ના હેમાપસારિતમ્
- 02.14.23 મૂકમૂષા પૂતિકિટ્ટુઃ કરટુકમુખં નાલી સન્દશો જોડ્ગની સુવર્ચિકાલવણં તદ્ એવ સુવર્ણ ઇત્યપસારણમાર્ગઃ
- 02.14.24 પૂર્વપ્રણિહિતા વા પિણ્ડવાલુકા મૂષાભેદાદ્ અગ્નિષ્ઠાદ્ ઉદ્ગ્રિયન્તે
- 02.14.25 પશ્ચાદ્ બન્ધને આથિતકપત્રપરીક્ષાયાં વા રૂપ્યરૂપેણ પરિવર્તનં વિસ્ત્રાવણં, પિણ્ડવાલુકાનાં લોહપિણ્ડવાલુકાભિર્વા
- 02.14.26 ગાઢશ્ચાભ્યુદ્ધાર્યશ્ચ પેટકઃ સમ્યૂહ્યાવલેપ્યસડ્ઘાત્યેષુ ક્રિયતે
- 02.14.27 સીસરૂપં સુવર્ણપત્રેણાવલિમં અભ્યન્તરં અષ્ટકેન બદ્ધ ગાઢપેટકઃ
- 02.14.28 સ એવ પટલસમ્પુટેષ્વભ્યુદ્ધાર્યઃ
- 02.14.29 પત્રં આશ્લિષ્ટં યમકપત્રં વાડવલેપ્યેષુ ક્રિયતે

- 02.14.30 शुल्बं तारं वा गर्भः पत्राणां सङ्घात्येषु क्लियते
 02.14.31 शुल्बग्रुपं सुवर्णपत्रसंघतं प्रभृष्टं सुपार्श्वं, तद् अवे यमकपत्रसंघतं प्रभृष्टं ताम्रताररुपं च उत्तरवर्णकः
 02.14.32 तद् उभयं तापनिकषाभ्यां निङ्शष्ट उल्लेभनाभ्यां वा विधात्
 02.14.33 अभ्युद्धार्यं भदराभ्ये लवणं उदके वा सादयन्ति एति पेटकः
 02.14.34 धने सुषिरे वा रुपे सुवर्णमृन्मालुकाडिङ्गुलुककल्पो वा तमोऽवतिष्ठते
 02.14.35 दृढवास्तुके वा रुपे वालुकाभिर्भ्रं जतु गान्धारपङ्गो वा तमोऽवतिष्ठते
 02.14.36 तयोः तापनं अवर्ध्वसनं वा शुद्धिः
 02.14.37 स-परिभाएउे वा रुपे लवणं उल्कया कटुशर्करया तमं अवतिष्ठते
 02.14.38 तस्य क्वाथनं शुद्धिः
 02.14.39 अन्नपटलं अष्टकेन द्विगुणवास्तुके वा रुपे भध्यते
 02.14.40 तस्यापिडितकायकस्य उदके निमज्जत अेकदेशः सीदति, पटलान्तरेषु वा सूय्या भिद्यते
 02.14.41 मणयो रुप्यं सुवर्णं वा धनसुषिराणां पिङ्गुः
 02.14.42 तस्य तापनं अवर्ध्वसनं वा शुद्धिः । एति पिङ्गुः
 02.14.43 तस्माद् वज्रमणिमुक्ताप्रवालरुपाणां जातिरुपवर्णप्रमाणापुद्गलक्षणाभ्युपलभेत
 02.14.44 कृतभाएडपरीक्षायां पुराणभाएडप्रतिसंस्कारे वा यत्वारो डरण उपायाः - परिकुट्टनं अवच्छेदनं
 उल्लेभनं परिमर्दनं वा
 02.14.45 पेटकापदेशेन पृषतं गुणं पिटकां वा यत् परिशातयन्ति तत्परिकुट्टनम्
 02.14.46 यद्द्विगुणवास्तुकानां वा रुपे सीसरुपं प्रक्षिप्याभ्यन्तरं अवच्छिन्दन्ति तद् अवच्छेदनम्
 02.14.47 यद् धनानां तीक्ष्णेन उल्लिभन्ति तद् उल्लेभनम्
 02.14.48 हरितालमनःशिलाडिङ्गुलुकयूर्णानां अन्यतमेन कुरुविन्दयूर्णेन वा वस्त्रं सम्यूज्य यत् परिमृद्नन्ति तत्
 परिमर्दनम्
 02.14.49 तेन सौवर्णराजतानि भाएडानि क्षीयन्ते, न य अेषां डिञ्चिद् अवरुगणं भवति
 02.14.50 भग्नभाएडघृष्टानां सम्यूज्यानां सदृशेनानुमानं कुर्यात्
 02.14.51 अवलेप्यानां यावद् उत्पाटितं तावद् उत्पाट्यानुमानं कुर्यात्
 02.14.52 विरुपाणां वा तापनं उदकपेषणं च बहुशः कुर्यात्
 02.14.53 अवक्षेपः प्रतिमानं अग्निर्गाएडोका भाएडोकाधिकरणी पिञ्चः सूत्रं येत्वं भोल्लनं शिर उत्सङ्गो मक्षिका
 स्वकाय षष्ठा दृतिरुदकशरावं अग्निं एति कायं विधात्
 02.14.54 राजतानां विस्रं मलग्राडि परुषं प्रस्तीनं विवर्णं वा दृष्टे एति विधात्
 02.14.55ab अवं नवं च जूर्णं च विरुपं यापि भाएडकम् ।
 02.14.55chd परीक्षेतात्ययं च अेषां यथा उद्दिष्टं प्रकल्पयेत् (एति)

Chapt . Superintendent of the magashin

- 02.15.01 કોષ્ટાગારાધ્યક્ષઃ સીતારાષ્ટ્રકથિમપરિવર્તકપ્રામિત્યકાપમિત્યકસંહનિકાન્યજાતવ્યયપ્રત્યાય ઉપસ્થાનાન્યુપલભેત્
- 02.15.02 સીતાઽધ્યક્ષ ઉપનીતઃ સસ્યવર્ણકઃ સીતા
- 02.15.03 પિણ્ડકરઃ ષડ્ભાગઃ સેનાભક્તં બલિઃ કર ઉત્સડ્ગઃ પાર્શ્વ પારિહીણિકં ઔપાયનિકં કૌષ્ઠેયકં ચ રાષ્ટ્રમ્
- 02.15.04 ધાન્યમૂલ્યં કોશનિર્હારઃ પ્રયોગપ્રત્યાદાનં ચ કથિમમ્
- 02.15.05 સસ્યવર્ણાનાં અર્ધાન્તરેણ વિનિમયઃ પરિવર્તકઃ
- 02.15.06 સસ્યયાચનં અન્યતઃ પ્રામિત્યકમ્
- 02.15.07 તદ્ એવ પ્રતિદાનાર્થ આપમિત્યકમ્
- 02.15.08 કુટ્ટકરોચકસક્તુશુક્તપિષ્ટકર્મ તજ્જીવનેષુ તૈલપીડનમૌદ્રયાકિકેષ્વિક્ષૂણાં ચ ક્ષારકર્મ સંહનિકા
- 02.15.09 નષ્ટપ્રસ્મૃતાદિરન્યજાતઃ
- 02.15.10 વિક્ષેપવ્યાધિતાન્તરારમ્ભશેષં ચ વ્યયપ્રત્યાયઃ
- 02.15.11 તુલામાનાન્તરં હસ્તપૂરણં ઉત્કરો વ્યાજી પર્યુષિતં પ્રાજિતં ચ ઉપસ્થાનમ્ । ઇતિ
- 02.15.12 ધાન્યસ્નેહક્ષારલવણાનાં ધાન્યકલ્પં સીતાઽધ્યક્ષે વક્ષ્યામઃ
- 02.15.13 સર્પિસ્તૈલવસામજ્જાનઃ સ્નેહાઃ
- 02.15.14 ક્ષાણિતગુડમત્સ્યણ્ડિકાખણ્ડશર્કરાઃ ક્ષારવર્ગઃ
- 02.15.15 સૈન્ધવસામુદ્રબિડયવક્ષારસૌવર્યલ ઉદ્ભેદજા લવણવર્ગઃ
- 02.15.16 ક્ષૌદ્રં માર્દ્રાકં ચ મધુ
- 02.15.17 ઇક્ષુરસગુડમધુક્ષાણિતજામ્ભવપનસાનાં અન્યતમો મેષશ્ૃંગીપિપ્પલીકવાચાભિષુતો માસિકઃ ષાણ્માસિકઃ સાંવત્સરિકો વા ચિદ્ભિટોર્વારુક ઇક્ષુકાણ્ડામ્નફલામલકાવસુતઃ શુદ્ધો વા શુક્તવર્ગઃ
- 02.15.18 વૃક્ષામ્લકરમર્દામ્નિવલદામલકમાતુલુડ્ગકોલબદરસૌવીરકપરૃષકાદિઃ ફલામ્લવર્ગઃ
- 02.15.19 દધિધાન્યામ્લાદિર્દ્રવામ્લવર્ગઃ
- 02.15.20 પિપ્પલીમરિચશ્ૃંગિબેરાડજાજીકિરાતતિક્તગૌરસર્ષપકુસ્તુમ્બુરુચોરકદમનકમરુવકશિગ્નુકાણ્ડાદિઃ કટુકવર્ગઃ
- 02.15.21 શુષ્કમત્સ્યમાંસકન્દમૂલફલશાકાદિ ચ શાકવર્ગઃ
- 02.15.22 તતોડર્ધ આપદ્ડર્ધ જાનપદાનાં સ્થાપયેદ્, અર્ધ ઉપયુજ્જીત
- 02.15.23 નવેન ચાનવં શોધયેત્
- 02.15.24 ક્ષુણ્ણઘૃષ્ટપિષ્ટભૃષ્ટાનાં આર્દ્રશુષ્કસિદ્ધાનાં ચ ધાન્યાનાં વૃદ્ધિક્ષયપ્રમાણાનિ પ્રત્યક્ષીકુર્વાતિ
- 02.15.25 કોદ્રવત્રીહીણાં અર્ધ સારઃ, શાલીનાં અર્ધભાગ ઊનઃ, ત્રિભાગ ઊનો વરકાણામ્
- 02.15.26 પ્રિયડ્ગૂણાં અર્ધ સારો નવભાગવૃદ્ધિશ્ચ
- 02.15.27 ઉદારકઃ તુલ્યઃ, યવા ગોધૂમાશ્ચ ક્ષુણ્ણાઃ, તિલા યવા મુદ્રમાશ્ચ ઘૃષ્ટાઃ
- 02.15.28 પચ્યભાગવૃદ્ધિર્ગોધૂમઃ, સક્તવશ્ચ
- 02.15.29 પાદ ઊના કલાયચમસી

- 02.15.30 मुद्रमाषाणां अर्धपाद ङिना
 02.15.31 शौम्भ्यानां अर्ध सारः, त्रिभाग ङिनो मसूराणाम्
 02.15.32 पिष्टे आमं कुल्माषाश्चाध्यर्धगुणः
 02.15.33 द्विगुणो यावकः, पुलाकः, पिष्टे य सिद्धम्
 02.15.34 कोद्रववरक उदारकप्रियङ्गूणां त्रिगुणं अन्नं, यतुर्गुणं व्रीडीणां, पञ्चगुणं शालीनाम्
 02.15.35 तिमितं अपरान्नं द्विगुणं, अर्धाधिकं विरुढानाम्
 02.15.36 पञ्चभागवृद्धिर्भृष्टानाम्
 02.15.37 कलायो द्विगुणः, लाजा भरुजाश्च
 02.15.38 षट्कं तैलं अतसीनाम्
 02.15.39 निम्बकुशाम्बकपित्थादीनां पञ्चभागः
 02.15.40 यतुर्भागिकाः तिलकुसुमभमधूकं षड्गुणस्नेहाः
 02.15.41 कार्पासक्षौमाणां पञ्चपले पलं सूत्रम्
 02.15.42 पञ्चद्रोणो शालीनां द्वादशाढकं तण्डुलानां कलभभोजनं, ऐकादशकं व्यालानां, दशकं औपवाल्यानां नवकं साम्राज्यानां, अष्टकं पत्तीनां, सप्तकं मुष्यानां, षट्कं देवीकुमाराणां, पञ्चकं राज्ञां, अप्पाडपरिशुद्धानां वा तुअण्डुलानां प्रस्थः
 02.15.43 तण्डुलानां प्रस्थः यतुर्भागः सूपः सूपघोडशो लवणस्यांशः यतुर्भागः सर्पिषः तैलस्य वा ऐकं आर्यभक्तं पुंसः
 02.15.44 षड्भागः सूपः अर्धस्नेहं अवराणाम्
 02.15.45 पाद ङिनं स्त्रीणाम्
 02.15.46 अर्धं बालानाम्
 02.15.47 मांसपलविंशत्या स्नेहार्धकुडुबः पलिको लवणस्यांशः क्षारपलयोगो द्विधरणिः कटुकयोगो ध्मुश्चार्धप्रस्थः
 02.15.48 तेन उत्तरे व्याप्यातम्
 02.15.49 शाकानां अध्यर्धगुणः, शुष्काणां द्विगुणः, स यैव योगः
 02.15.50 उस्त्युश्चयोः तद्दध्यक्षे विधाप्रमाणं वक्ष्यामः
 02.15.51 बलीवर्दानां माषद्रोणं यवानां वा पुलाकः, शेषं अश्वविधानम्
 02.15.52 विशेषो घाणपिण्याकतुला, कण्डुकुण्डकं दशाढकं वा
 02.15.53 द्विगुणं मडिष उष्ट्राणाम्
 02.15.54 अर्धद्रोणं भरपृषतरोडितानाम्
 02.15.55 आढकं ऐण्डुकुरङ्गाणाम्
 02.15.56 अर्धाढकं अज ऐडकवराडाणां, द्विगुणं वा कण्डुकुण्डकम्
 02.15.57 प्रस्थोदनः शुनाम्

02.15.58 ढंसकौज्यमयूराणां अर्धप्रस्थः

02.15.59 शेषाणां अतो मृगपशुपक्षिव्यालानां अेकलज्जाद् अनुमानं आडयेत्

02.15.60 अडुगाराः तुषान् लोडकर्मन्तभित्तिलेप्यानां डारयेत्

02.15.61 कणिका दासकर्मकरसूपकाराणां, अतोऽन्यद् औदनिकापूपिकेभ्यः प्रयच्छेत्

02.15.62 तुलामानभाण्डं रोयनीदृषन्मुसल उलूभलकुट्टकरोयकयन्त्रपत्रकशूर्पयालनिकाकण्डोलीपिटकसम्मार्जन्यश्च
उपकराणि

02.15.63 मार्जकरक्षकधरकमायकमापकदायकदापकशलाकाप्रतिग्राडकदासकर्मकरवर्गश्च विष्टिः

02.15.64ab उअैर्धान्यस्य निक्षेपो मूताः क्षारस्य संडताः ।

02.15.64chd मृत्ताष्ठकोष्ठाः स्नेडस्य पृथिवी लवणस्य य (धति)

Chapt . Director of trade

02.16.01 पाण्याध्यक्षः स्थलजलजानां नानाविधानां पाण्यानां स्थलपथवारिपथ उपयातानां सारकृत्वडर्धान्तरं
प्रियाप्रियतां य विधात्, तथा विक्षेपसङ्क्षेपक्यविक्रयप्रयोगकालान्

02.16.02 यय्य पाण्यं प्रयुरं स्यात् तद् अेकीकृत्यार्ध आरोपयेत्

02.16.03 प्राप्तेऽर्धे वाऽर्धान्तरं कारयेत्

02.16.04 स्वभूमिजानां राजपाण्यानां अेकमुषं व्यवडारं स्थापयेत्, परभूमिजानां अनेकमुषम्

02.16.05 उभयं य प्रजानां अनुग्राडेण विक्रापयेत्

02.16.06 स्थूलं अपि य लाभं प्रजानां औपघातिकं वारयेत्

02.16.07 अजस्रपाण्यानां काल उपरोधं सङ्कुलदोषं वा न उत्पादयेत्

02.16.08 बहुमुषं वा राजपाण्यं वैडेडकाः कृतार्धं विक्रीणीरन्

02.16.09 छेदानुरूपं य वैधरणां दधुः

02.16.10 षोडशभागे मानव्याज्ज, विंशतिभागः तुलामानं, गण्यपाण्यानां अेकादशभागः

02.16.11 परभूमिजं पाण्यं अनुग्राडेणावाडयेत्

02.16.12 नाविकसार्थवाडेभ्यश्च परिडारं आयतिकम् दधात्

02.16.13 अनभियोगश्चार्थेज्वागन्तूनां, अन्यत्र सभ्या उपकारिभ्यः

02.16.14 पाण्याधिष्ठातारः पाण्यमूल्यं अेकमुषं काष्ठद्रोण्यां अेकस्त्रिद्रापिधानायां निदधुः

02.16.15 अरुश्चाष्टमे भागे पाण्याध्यक्षस्यार्पयेयुः - धं विक्रीतं, धं शेषम् धति

02.16.16 तुलामानभाण्डं चार्पयेयुः

02.16.17 धति स्वविषये व्याख्यातम्

02.16.18 परविषये तु - पाण्यप्रतिपाण्ययोरर्धं मूल्यं यागमय्य शुडकवर्तन्याऽऽतिवाडिकगुल्लभतरडेयलभक्तभागव्ययशुद्धं
उदयं पश्येत्

02.16.19 असत्युदये भाण्डनिर्वडणेन पाण्यप्रतिपाण्यानयनेन वा लाभं पश्येत्

02.16.20 ततः सारपाडेन स्थलव्यवडारं अध्वना क्षेमेण प्रयोजयेत्

02.16.21 अटव्युदन्तपालपुराष्ट्रमुष्यैश्च प्रतिसंसर्गं गच्छेद् अनुग्रहार्थम्

02.16.22 आपदि सारं आत्मानं वा मोक्षयेत्

02.16.23 आत्मनो वा भूमिं प्राप्तः सर्वदयविशुद्धं व्यवहरेत्

02.16.24 वास्त्रिये वा यानभागकपथ्युदैनपय्यप्रतिपय्यार्धप्रमाय्यात्राकालभयप्रतीकारपय्यपत्तन्यास्त्रियाय्युपलभेत

02.16.25ab नदीपथे च विज्ञाय व्यवहारं चरित्रतः ।

02.16.25chd यतो लाभः ततो गच्छेद् अलाभं परिवर्जयेत् (धति)

Chapt . Director of forest produce

02.17.01 कुष्याध्यक्षो द्रव्यवनपालैः कुष्यं आनाययेत्

02.17.02 द्रव्यवनकर्मान्तांश्च प्रयोजयेत्

02.17.03 द्रव्यवनच्छिद्रां च देयं अत्ययं च स्थापयेद् अन्यत्रापदभ्यः

02.17.04 कुष्यवर्गः - शाकतिनिशधन्वनार्जुनमधूकतिलकसालशिंशपाडस्त्रिमिदराजाननशिरीषभदिरसरलतालसर्जश्चकर्णसोम
सारदारुवर्गः

02.17.05 उतजयिमियथापवेणुवंशसातिनकएकभात्वूकादिवेणुवर्गः

02.17.06 वेत्रशीकवल्लीवाशीश्यामलतानागलताडदिवल्लीवर्गः

02.17.07 मालतीमूर्वादकशाणवेधुकाडतस्य । आदिवल्कवर्गः

02.17.08 मुञ्जबल्लभादि रज्जुभाण्डम्

02.17.09 तालीतालभूर्जानां पत्रम्

02.17.10 किंशुककुसुम्भकुसुमानां पुष्पम्

02.17.11 कन्दमूलकृवादिरीषधवर्गः

02.17.12 कालकूटवत्सनाभडालाडलमेषशृङ्गमुस्ताकुष्ठमडाविषवेत्लितकगौरार्द्रभाकमार्कटडैमवतकालिङ्गकदारदकाङ्गो
उष्ट्रकादीनि विषाणि, सर्पाः कीटाश्च त एव कुम्भगताः विषवर्गः

02.17.13 गोघासेरकद्वीप्य । ऋक्षशिंशुमारसिंढव्याघ्रस्तितमडिषयमरसुमरभृङ्गगोमृगगवयानां
यर्मास्थिपित्तस्नायुदक्षिदन्तशृङ्गभुरपुच्छानि, अन्येषां वाडपि मृगपशुपक्षिव्यालानाम्

02.17.14 कालायसताम्रवृत्तकंससीसत्रपुवैकृन्तकारकूटानि लोडानि

02.17.15 विदलमृत्तिकाभयं भाण्डम्

02.17.16 अङ्गारतुषभस्मानि, मृगपशुपक्षिव्यालवाटाः काष्ठतृणवाटाश्च । धति

02.17.17ab भडिरन्तश्च कर्मान्ता विभक्तताः सार्वभाण्डिकाः ।

02.17.17chd आञ्जवपुररक्षाडर्थाः कार्याः कुष्य उपञ्जयिना (धति)

Chapt . Superintendent of the armoury

02.18.01 आयुधागाराध्यक्षः साङ्ग्रामिकं दौर्गकर्मिकं परपुराभिधातिकं च यन्नं आयुधं आवरणं उपकरणं च
तज्जगतकारुशिष्यिभिः कृतकर्मप्रमाणाकालवेतनकृलनिष्पत्तिभिः कारयेत्, स्वभूमिषु च स्थापयेत्

02.18.02 स्थानपरिवर्तनं आतपप्रवातप्रदानं च बहुशः कुर्यात्

- 02.18.03 ઊષ્મ ઉપસ્નેહકિંમિભિરુપહન્યમાનં અન્યથા સ્થાપયેત્
- 02.18.04 જાતિરૂપલક્ષણપ્રમાણાગમમૂલ્યનિક્ષેપૈશ્ચ ઉપલભેત
- 02.18.05 સર્વતોભદ્રજામદગ્ન્યબહુમુખવિશ્વાસઘાતિસડ્ઘાટીયાનકપર્જન્યકબાહુ । ઊર્ધ્વબાહુડર્ધબાહુનિ સ્થિતયન્ત્રાણિ
- 02.18.06 પાગ્ચાલિકદેવદણ્ડસૂકરિકામુસલયચિહ્નિહસ્તિવારકતાલવૃન્તમુદ્રરગદાસ્પૃક્તલાકુદુલાસ્ફાટિમ ઉત્પાટિમ ઉદ્ધાટિમશતઘ્નિશૂલચક્રાણિ ચલયન્ત્રાણિ
- 02.18.07 શક્તિપ્રાસકુન્તાહાટકભિણ્ડિપાલશૂલતોમરવરાહકર્ણકણચકર્પણત્રાસિકાદીનિ ચ હુલમુખાનિ
- 02.18.08 તાલયાપદારવશાર્ડ્ગાણિ કાર્મુકકોદણ્ડદૂણા ધનૂષિ
- 02.18.09 મૂર્વાડર્કશનગવેધુવેણુસ્નાયૂનિ જયા:
- 02.18.10 વેણુશરશલાકાદણ્ડાસનનારાયાશ્ચ ઇષવ:
- 02.18.11 તેષાં મુખાનિ છેદનભેદનતાડનાન્યાયસાસ્થિદારવાણિ
- 02.18.12 નિસ્ત્રિંશમણ્ડલાગ્રાસિયષ્ટયઃ ખડ્ગા:
- 02.18.13 ખડ્ગમહિષવારણવિષાણદારુવેણુમૂલાનિ ત્સરવ:
- 02.18.14 પરશુકુઠારપટ્ટસખનિત્રકુદ્દાલકકચકાણ્ડચ્છેદનાઃ ક્ષુરકલ્યા:
- 02.18.15 ચન્નગોષ્પણમુષ્ટિપાષાણરોચનીદૃષદશ્ચાશ્માયુધાનિ
- 02.18.16 લોહજાલિકાપટ્ટકવચસૂત્રકકુટશિશુમારકખડ્ગિઘેનુકહસ્તિગોચર્મખુરશ્ડ્ગસડ્ઘાતં વર્માણિ
- 02.18.17 શિરસ્ત્રાણકણ્ઠત્રાણકૂર્પાસકચ્ચુકવારવાણપટ્ટનાગ ઉદરિકાઃ પેટીચર્મહસ્તિકર્ણતાલમૂલધમનિકાકપાટકિટિકાડાપ્રિ
- 02.18.18 હસ્તિરથવાજિનાં યોગ્યાભાણં આલકુારિકં સમ્પ્રાહકલ્પનાશ્ચ ઉપકરણાનિ
- 02.18.19 ઐન્દ્રજાલિકં ઔપનિષદિકં ચ કર્મ
- 02.18.20ab કર્માન્તાનાં ચ - ઇચ્છાં આરમ્ભનિષ્પત્તિં પ્રયોગં વ્યાજં ઉદ્યમ્ ।
- 02.18.20chd ક્ષયવ્યયૌ ચ જાનીયાત્ કુપ્યાનાં આયુધ ઇશ્વરઃ (ઇતિ)
- Chapt . Standardization of Rights and measures
- 02.19.01 પૌતવાધ્યક્ષઃ પૌતવકર્માન્તાન્ કારયેત્
- 02.19.02 ધાન્યમાષા દશ સુવર્ણમાષકઃ, પગ્ચ વા ગુગ્જા:
- 02.19.03 તે ષોડશ સુવર્ણઃ કર્ષો વા
- 02.19.04 ચતુષ્કર્ષ પલમ્
- 02.19.05 અષ્ટાશીતિર્ગૌરસર્ષપા રૂપ્યમાષકઃ
- 02.19.06 તે ષોડશ ધરણં, શૌમ્બ્યાનિ વા વિંશતિઃ
- 02.19.07 વિંશતિતણ્ડુલં વજ્રધરણમ્
- 02.19.08 અર્ધમાષકઃ માષકઃ દ્વૌ ચત્વારઃ અઘૌ માષકાઃ સુવર્ણો દ્વૌ ચત્વારઃ, અઘૌ સુવર્ણાઃ દશ વિંશતિઃ ત્રિંશત્ ચત્વારિંશત્ શતં ઇતિ
- 02.19.09 તેન ધરણાનિ વ્યાખ્યાતાનિ

- 02.19.10 प्रतिमानान्यथोभयानि मागधमेकलशैलमयानि यानि वा न उदकप्रदेहाभ्यां वृद्धिं गच्छेयुरुष्णो न वा
 द्रासम्
- 02.19.11 षडङ्गुलाद् ओर्ध्वं अष्टाङ्गुल उत्तरा दश तुलाः कारयेत् लोडपलाद् ओर्ध्वं ऐकपल उत्तराः, यन्त्रं
 उभयतःशिक्ष्यं वा
- 02.19.12 पञ्चत्रिंशत्पललोडां द्विसप्तत्युङ्गुलायामां समवृत्तां कारयेत्
- 02.19.13 तस्याः पञ्चपलिकं माण्डलं बद्ध्वा समकराणं कारयेत्
- 02.19.14 ततः कर्षं उत्तरं पलं पल उत्तरं दशपलं द्वादश पञ्चदश विंशतिरिति पदानि कारयेत्
- 02.19.15 तत आशताद् दश उत्तरं कारयेत्
- 02.19.16 अक्षेषु नान्दीपिनद्धं कारयेत्
- 02.19.17 द्विगुणलोडां तुलां अतः षण्णवत्युङ्गुलायामां परिमार्णां कारयेत्
- 02.19.18 तस्याः शतपदाद् ओर्ध्वं विंशतिः पञ्चाशत् शतं एति पदानि कारयेत्
- 02.19.19 विंशतितौलिको भारः
- 02.19.20 दशधारणिकं पलम्
- 02.19.21 तत्पलशतं आयमान्नी
- 02.19.22 पञ्चपलावरा व्यावहारिकी भाजन्यन्तःपुरभाजनी य
- 02.19.23 तासां अर्धधराणावरं पलं, द्विपलावरं उत्तरलोडं, षडङ्गुलावराश्चायामाः
- 02.19.24 पूर्वयोः पञ्चपलिकः प्रथामो मांसलोडलवणमणिवर्जम्
- 02.19.25 काष्ठतुला अष्टलस्ता पदवती प्रतिमानवती मयूरपदाधिष्ठिता
- 02.19.26 काष्ठपञ्चविंशतिपलं ताण्डुलप्रस्थसाधनम्
- 02.19.27 अेष प्रदेशो बह्वुल्ययोः
- 02.19.28 एति तुलाप्रतिमानं व्याख्यातम्
- 02.19.29 अथ धान्यमाषद्विपलशतं द्रोणं आयमानं, सप्ताशीतिपलशतं अर्धपलं य व्यावहारिकं,
 पञ्चसप्ततिपलशतं भाजनीयं, द्विषष्टिपलशतं अर्धपलं यान्तःपुरभाजनीयम्
- 02.19.30 तेषां आढकप्रस्थकुडुभाश्चतुर्भागावराः
- 02.19.31 षोडशद्रोणा षारी
- 02.19.32 विंशतिद्रोणिकः कुम्भः
- 02.19.33 कुम्भैर्दशभिर्वलः
- 02.19.34 शुष्कसारदारुमयं समं यतुर्भागशिपं मानं कारयेत्, अन्तःशिपं वा
- 02.19.35 रसस्य तु सुरायाः पुष्पकलयोः तुषाङ्गाराणां सुधायाम् शिपामानं द्विगुण उत्तरा वृद्धिः
- 02.19.36 स-पादपणो द्रोणमूल्यं आढकस्य पाद ङिनः, षण्माषकाः प्रस्थस्य, माषकः कुडुबस्य
- 02.19.37 द्विगुणं रसादीनां मानमूल्यम्
- 02.19.38 विंशतिपलाः प्रतिमानस्य

- 02.19.39 तुलामूल्यं त्रिभागः
 02.19.40 यतुर्मासिकं प्रातिवेधनिकं कारयेत्
 02.19.41 अप्रतिविद्धस्यात्ययः स-पादः समविंशतिपालः
 02.19.42 प्रातिवेधनिकं काकणीकं अउरुः पौतवाध्यक्षाय दधुः
 02.19.43 द्वात्रिंशद्भागः तमव्याञ्च सर्पिषः, यतुःषष्टिभागः तैलस्य
 02.19.44 पञ्चाशद् भागो मानस्त्रायो द्रवाणाम्
 02.19.45 कुडुबार्धयतुर्दृष्टभागानि मानानि कारयेत्
 02.19.46 कुडुभाश्चतुर्दृष्टीतिर्वारकः सर्पिषो मतः
 02.19.47 यतुःषष्टिः तु तैलस्य पादश्च घटिकाऽनयोः

Chapt . Measures of space and time

- 02.20.01 मानाध्यक्षयो देशकालमानं विधात्
 02.20.02 अष्टौ परमाणवो रथयकविप्रुट्
 02.20.03 ता अष्टौ विक्षा
 02.20.04 ता अष्टौ यूका
 02.20.05 ता अष्टौ यवमध्यः
 02.20.06 अष्टौ यवमध्या अङ्गुलम्
 02.20.07 मध्यमस्य पुरुषस्य मध्यमाया अनुगुल्या मध्यप्रकर्षो वाऽङ्गुलम्
 02.20.08 यतुर्दृष्टुलो धनुर्गुलः
 02.20.09 अष्टाङ्गुला धनुर्मुष्टिः
 02.20.10 द्वादशाङ्गुला वितस्तिः, छायापौरुषं च
 02.20.11 यतुर्दृष्टाङ्गुलं शमः शलः परीरयः पदं च
 02.20.12 द्विवितस्तिररतिः प्राजापत्यो उस्तः
 02.20.13 स-धनुर्गुलः पौतवविवीतमानम्
 02.20.14 स-धनुर्मुष्टिः कुष्ठुः कंसो वा
 02.20.15 द्वित्रयत्वारिंशद्दृष्टुलः तक्षणः काकयनिककिष्कुः स्कन्धावारदुर्गराजपरिग्रहमानम्
 02.20.16 यतुष्पञ्चाशद्दृष्टुलः कूप्यवनउस्तः
 02.20.17 यतुर्दृष्टीत्युङ्गुलो व्यामो रञ्जुमानं भातपौरुषं च
 02.20.18 यतुर्दृष्टरतिर्दृष्टो धनुर्नालिका पौरुषं च गार्डपत्यम्
 02.20.19 अष्टशताङ्गुलं धनुः पथिप्राकारमानं पौरुषं यात्रियित्यानाम्
 02.20.20 षट्कंसो दृष्टो ब्रह्मदेयातिथ्यमानम्
 02.20.21 दशदृष्टो रञ्जुः
 02.20.22 द्विरञ्जुकः परिदेशः

- 02.20.23 त्रिरञ्जुङ्क निवर्तनं अेकतः
 02.20.24 द्विदण्डाधिको बाहुः
 02.20.25 द्विधनुःसङ्ग्रं गोरुतम्
 02.20.26 यतुर्गोरुतं योजनम्
 02.20.27 धति देशमानम्
 02.20.28 कालमानं अत और्ध्वम्
 02.20.29 तुटो लवो निमेषः काष्ठा कल्वा नालिका मुडूर्तः पूर्वापरभागौ द्विवसो रात्रिः पक्षो मास ऋतुरयनं संवत्सरो
 युगं धति कालाः
 02.20.30 द्वौ तुटौ लवः
 02.20.31 द्वौ लवौ निमेषः
 02.20.32 पञ्चनिमेषाः काष्ठाः
 02.20.33 त्रिंशत्काष्ठाः कलाः
 02.20.34 यत्वारिंशत्कलाः नालिका
 02.20.35 सुवर्णमाषकाश्चत्वारश्चतुर्दशङ्गुलायामाः कुम्भच्छिद्रं आढकं अम्भसो वा नालिका
 02.20.36 द्विनालिको मुडूर्तः
 02.20.37 पञ्चदशमुडूर्तो द्विवसो रात्रिश्च यैत्रे याश्वयुजे च मासि भवतः
 02.20.38 ततः परं त्रिभिर्मुडूर्तैरन्यतरः षण्मासं वर्धते द्रसते च धति
 02.20.39 छायायां अष्टपौरुष्यां अष्टादशभागश्छेदः, षट्पौरुष्यां यतुर्दशभागः, त्रिपौरुष्यां अष्टभागः,
 द्विपौरुष्यां षड्भागः, पौरुष्यां यतुर्भागः, अष्टाङ्गुलायां त्रयो दशभागाः, यतुर्दशङ्गुलायां त्रयोदशभागाः,
 अस्थायो मध्याह्न धति
 02.20.40 परावृत्ते द्विवसे शेषं अेवं विधात्
 02.20.41 आषाढे मासि नष्टस्थायो मध्याह्नो भवति
 02.20.42 अतः परं श्रावणादीनां षण्मासानां द्वाव्यङ्गुल उत्तरा माघादीनां द्वाव्यङ्गुलावरा छाया धति
 02.20.43 पञ्चदशाहोरात्राः पक्षः
 02.20.44 सोमाध्यायनः शुक्लः
 02.20.45 सोमावच्छेदनो बहुलः
 02.20.46 द्विपक्षो मासः
 02.20.47 त्रिंशद्दहोरात्रः कर्ममासः
 02.20.48 स-अर्धः सौरः
 02.20.49 अर्ध-न्यूनश्चान्द्रमासः
 02.20.50 सप्तविंशतिर्नाक्षत्रमासः
 02.20.51 द्वात्रिंशद् बहुलमासः

- 02.20.52 પચ્યત્રિશદ્ અશ્વવાહાયાઃ
 02.20.53 ચત્વારિંશદ્ધસ્તિવાહાયાઃ
 02.20.54 દ્વૌ માસાવૃત્તઃ
 02.20.55 શ્રાવણઃ પ્રૌષ્ઠપદશ્ચ વર્ષાઃ
 02.20.56 આશ્વયુજઃ કાર્તિકશ્ચ શરત્
 02.20.57 માર્ગશીર્ષઃ પૌષશ્ચ હેમન્તઃ
 02.20.58 માઘઃ ફાલ્ગુનશ્ચ શિશિરઃ
 02.20.59 ચૈત્રો વૈશાખશ્ચ વસન્તઃ
 02.20.60 જ્યેષ્ઠામૂલીય આષાઢશ્ચ ગ્રીષ્મઃ
 02.20.61 શિશિરાધુત્તરાયણમ્
 02.20.62 વર્ષાદિ દક્ષિણાયનમ્
 02.20.63 દ્વ્યુચ્ચનઃ સંવત્સરઃ
 02.20.64 પચ્યસંવત્સરો યુગમ્ । ઇતિ
 02.20.65ab દિવસસ્ય હરત્યર્કઃ ષષ્ટિભાગં ઋતૌ તતઃ ।
 02.20.65chd કરોત્યેકં અહશ્છેદં તથા એવ એકં ચ ચન્દ્રમાઃ
 02.20.66ab એવં અર્ધતૃતીયાનાં અબ્દાનાં અધિમાસકમ્ ।
 02.20.66chd ગ્રીષ્મે જનયતઃ પૂર્વં પચ્યાબ્દાન્તે ચ પશ્ચિમમ્ (ઇતિ)

Chapt . Collector of chostums and tolls

- 02.21.01 શુલ્કાધ્યક્ષઃ શુલ્કશાલાં ધ્વજં ચ પ્રાન્મુખં ઉદન્મુખં વા મહાદ્વારાભ્યાશે નિવેશયેત્
 02.21.02 શુલ્કાદાયિનશ્ચત્વારઃ પચ્ય વા સાર્થ ઉપયાતાન્ વણિજો લિખ્તેયુઃ - કે કુતસ્ત્યાઃ કિયત્પાણ્યાઃ ક્વ ચાભિજ્ઞાનં મુદ્રા વા કૃતા ઇતિ
 02.21.03 અમુદ્રાણાં અત્યયો દેયદ્વિગુણઃ
 02.21.04 કૂટમુદ્રાણાં શુલ્કાષ્ટગુણો દણ્ડઃ
 02.21.05 ભિન્નમુદ્રાણાં અત્યયો ઘટિકાસ્થાને સ્થાનમ્
 02.21.06 રાજમુદ્રાપરિવર્તને નામકૃતે વા સ-પાદપણિકં વહનં દાપયેત્
 02.21.07 ધ્વજમૂલ ઉપસ્થિતસ્ય પ્રમાણં અર્ધં ચ વૈદેહિકાઃ પાણ્યસ્ય બ્રૂયુઃ એતત્પ્રમાણેનાર્ધેણ પાણ્યં ઇદં કઃ કેતા ઇતિ
 02.21.08 ત્રિરુદ્ધ ઉષિતં અર્થિભ્યો દદાત્
 02.21.09 કેતૃસઙ્ઘર્ષે મૂલ્યવૃદ્ધિઃ સ-શુલ્કા કોશં ગચ્છેત્
 02.21.10 શુલ્કભયાત્ પાણ્યપ્રમાણ મૂલ્યં વા હીનં બ્રુવતઃ તદ્ અતિરિક્તં રાજા હરેત્
 02.21.11 શુલ્કં અષ્ટગુણં વા દદાત્

- 02.21.12 तद् अेव निविष्टपण्यस्य भाण्डस्य डीनप्रतिवण्डिनार्धापकर्षणो सारभाण्डस्य इण्डुभाण्डेन प्रतिष्ठाणने य कुर्यात्
- 02.21.13 प्रतिङ्केतुभयाद् वा पण्यमूल्याद् उपरि मूल्यं वर्धयतो मूल्यवृद्धिं राजा ङरेत्, द्विगुणं वा शुल्कं कुर्यात्
- 02.21.14 तद् अेवाष्टगुणं अध्यक्षस्य य् । छाडयतः
- 02.21.15 तस्माद् विक्रयः पण्यानां धृतो मितो गणितो वा कार्यः, तर्कः इण्डुभाण्डानां आनुग्राहिकाणां य
- 02.21.16 ध्वजमूलं अतिकान्तानां याकृतशुल्कानां शुल्काद् अष्टगुणो दण्डः
- 02.21.17 पथिक उत्पथिकाः तद् विधुः
- 02.21.18 वैवाडिकं अन्वायनं औपायिकं यज्ञकृत्यप्रसवनैमित्तिकं देव षज्याथौल उपनयनगोदानव्रतदीक्षाऽऽदिषु क्रियाविशेषेषु भाण्डं उख्युल्कं गख्येत्
- 02.21.19 अन्वथावादिनः स्तेयदण्डः
- 02.21.20 कृतशुल्केनाकृतशुल्कं निर्वाडयतो द्वितीयं अेकमुद्रया भित्वा पण्यपुटं अपडरतो वैदेडकस्य तस्य तावस्य दण्डः
- 02.21.21 शुल्कस्थानाद् गोमयपलालं प्रमाणं कृत्वाऽपडरत उत्तमः साडसदण्डः
- 02.21.22 शस्त्रवर्कवयलोडरथरत्नधान्यपशूनां अन्वतमं अनिर्वाड्यं निर्वाडयतो यथाऽवधुषितो दण्डः पण्यनाशश्च
- 02.21.23 तेषां अन्वतमस्यानयने बडिरेव उख्युल्को विक्रयः
- 02.21.24 अन्तपालः स-पादपण्डिकां वर्तनीं गृहीयात् पण्यवडनस्य, पण्डिकां अेकपुरस्य, पशूनां अर्धपण्डिकां क्षुद्रपशूनां पाण्डिकां, अंसभारस्य माषिकाम्
- 02.21.25 नष्टापडृतं य प्रतिविदध्यात्
- 02.21.26 वैदेश्यं सार्थं कृतसारइण्डुभाण्डविययनं अभिज्ञानं मुद्रां य दत्वा प्रेषयेद् अध्यक्षस्य
- 02.21.27 वैदेडकव्यञ्जनो वा सार्थप्रमाणं राज्ञः प्रेषयेत्
- 02.21.28 तेन प्रदेशेन राजा शुल्काध्यक्षस्य सार्थप्रमाणं उपदिशेत् सर्वज्ञाभ्यापनार्थम्
- 02.21.29 ततः सार्थं अध्यक्षोऽभिगम्य ब्रूयात् षडं अमुष्यां उष्य य सारभाण्डं इण्डुभाण्डं य, न निडूडितव्यं, अेष राज्ञः प्रभावः षति
- 02.21.30 निडूडतः इण्डुभाण्डं शुल्काष्टगुणो दण्डः, सारभाण्डं सर्वापडारः
- 02.21.31ab राष्ट्रपीडाकरं भाण्डं उखिन्ध्याद् अङ्कलं य यत् ।
- 02.21.31chd मडा उपकारं उख्युल्कं कुर्याद् बीजं य दुर्लभम् (षति)
- Chapt . Tariff of duties and tolls
- 02.22.01 बाड्यं आभ्यन्तरं यातिथ्यम्
- 02.22.02 निष्काभ्यं प्रवेश्यं य शुल्कम्
- 02.22.03 प्रवेश्यानां मूल्यपञ्चभागः
- 02.22.04 पुष्यङ्कलशाकमूलकन्डवाल्किडयबीजशुष्कमत्स्यमांसानां षड्भागं गृहीयात्

- 02.22.05 શુભવજમણિમુક્તાપ્રવાલહારાણાં તજ્જાતપુરુષૈઃ કારયેત્ કૃતકર્મપ્રમાણકાલવેતનફલનિષ્પત્તિભિઃ
- 02.22.06 ક્ષૌમદુકૂલકિમિતાનકકુટહરિતાલમનઃશિલાડગ્જનહિડ્ગુલુકલોહવર્ણધાતૂનાં ચન્દનાગુરુકટુકકિણવાવરાણાં ચર્મદન્તાસ્તરણપ્રાવરણકિમિજાતાનાં આજ એડકસ્ય ચ દશભાગઃ પગ્યદશભાગો વા
- 02.22.07 વસ્ત્રચતુષ્પદદ્વિપદસૂત્રકાર્પાસગન્ધભૈષજ્યકાષ્ટવેણુવલ્કલચર્મમૂદ્ભાણાનાં ધાન્યસ્નેહક્ષારલવણમધપકવાત્રાદીનાં ચ વિંશતિભાગઃ પગ્યવિંશતિભાગો વા
- 02.22.08 દ્વારાદેયં શુલ્કં પગ્યભાગઃ આનુગ્રાહિકં વા યથાદેશ ઉપકારં સ્થાપયેત્
- 02.22.09 જાતિભૂમિષુ ચ પાણ્યાનાં વિક્રયઃ
- 02.22.10 ખનિભ્યો ધાતુપાણ્યાદાને ષટ્છતં અત્યયઃ
- 02.22.11 પુષ્પફલવાટેભ્યઃ પુષ્પફલાદાને ચતુષ્પગ્યાશત્યાણો દણઃ
- 02.22.12 ષણ્ડેભ્યઃ શાકમૂલકન્દાદાને પાદ ઊનં દ્વિપગ્યાશત્યાણો દણઃ
- 02.22.13 ક્ષેત્રેભ્યઃ સર્વસથ્યાદાને ત્રિપગ્યાશત્યાણઃ
- 02.22.14 પણોડધ્યર્ધપણશ્ચ સીતાડત્યયઃ
- 02.22.15ab અતો નવપુરાણાં દેશજાતિચરિત્રતઃ ।
- 02.22.15chd પાણ્યાનાં સ્થાપયેચ્ચુકલં અત્યયં ચાપકારતઃ (ઇતિ)
- Chapt . Superintendent of yarns (and textiles)
- 02.23.01 સૂત્રાધ્યક્ષઃ સૂત્રવર્મવસ્ત્રરજ્જુવ્યવહારં તજ્જાતપુરુષૈઃ કારયેત્
- 02.23.02 ઊર્ણાવલ્કકાર્પાસતૂલશણક્ષૌમાણિ ચ વિધવાન્યડ્ગાકન્યાપ્રગ્જિતાદણપ્રતિકારિણીભી રૂપાજીવામાતૃકાભિર્વૃદ્ધરાજદાસીભિર્વ્યુપરત ઉપસ્થાનદેવદાસીભિશ્ચ કર્તયેત્
- 02.23.03 શ્વક્ષણસ્થૂલમધ્યતાં ચ સૂત્રસ્ય વિદિત્વા વેતનં કલ્પયેત્, બહ્વડલ્પતાં ચ
- 02.23.04 સૂત્રપ્રમાણ જ્ઞાત્વા તૈલામલક ઉદ્વર્તનૈરેતા અનુગૃહ્ણીયાત્
- 02.23.05 તિથિષુ પ્રતિમાનદાનેશ્ચ કર્મ કારયિતવ્યાઃ
- 02.23.06 સૂત્રહાસે વેતનહાસો દ્રવ્યસારાત્
- 02.23.07 કૃતકર્મપ્રમાણકાલવેતનફલનિષ્પત્તિભિઃ કારુભિશ્ચ કર્મ કારયેત્, પ્રતિસંસર્ગ ચ ગચ્છેત્
- 02.23.08 ક્ષૌમદુકૂલકિમિતાનરાહુવકાર્પાસસૂત્રવાનકર્માન્તાંશ્ચ પ્રયુગ્જાનો ગન્ધમાલ્યદાનૈરન્યૈશ્ચાઉપગ્રાહિકૈરાશયેત્
- 02.23.09 વસ્ત્રાસ્તરણપ્રાવરણવિકલ્યાન્ ઉત્થાપયેત્
- 02.23.10 કકુટકર્માન્તાંશ્ચ તજ્જાતકારુશિલ્પિભિઃ કારયેત્
- 02.23.11 યાશ્ચાનિષ્કાસિન્યઃ પ્રોષિતા વિધવા ન્યડ્ગાઃ કન્યકા વાડડત્માનં બિભૃયુઃ તાઃ સ્વદાસીભિરનુસાર્યં સ-ઉપગ્રહં કર્મ કારયિતવ્યાઃ
- 02.23.12 સ્વયં આગચ્છન્તીનાં વા સૂત્રશાલાં પ્રત્યુષસિ ભાણ્ડવેતનવિનિમયં કારયેત્
- 02.23.13 સૂત્રપરીક્ષાડર્થમાત્રઃ પ્રદીપઃ
- 02.23.14 સ્ત્રિયા મુખસન્દર્શનિડન્યકાર્યસમ્ભાષાયાં વા પૂર્વઃ સાહસદણઃ, વેતનકાલાતિપાતને મધ્યમઃ, અકૃતકર્મવેતનપ્રદાને ચ

02.23.15 गृहीत्वा वेतनं कर्माकुर्वत्या अङ्गुष्ठसन्दंशं दापयेत्, भक्षितापहृतावस्कन्दितानां च

02.23.16 वेतनेषु च कर्मकराणां अपराधतो दण्डः

02.23.17 रज्जुवर्तकैर्वर्माकारैश्च स्वयं संसृज्येत

02.23.18 भाण्डानि च वस्त्रादीनि वर्तयेत्

02.23.19ab सूत्रवल्कमयी रज्जुर्वस्त्रा वैत्रवैणवीः ।

02.23.19chd साम्राज्या बन्धनीयाश्च यानयुग्यस्य करयेत् (धति)

Chapt . Director of agriculture

02.24.01 सीताऽध्यक्षः कृषितन्त्रशुल्बवृक्षायुर्वेदज्ञः तज्ज्ञसभो वा सर्वधान्यपुष्पङ्गलशाककन्दमूलवाल्मिक्यक्षौमकार्पासभीजा यथाकालं गृह्णीयात्

02.24.02 बहुलपरिकृष्टायां स्वभूमौ दासकर्मकरदण्डप्रतिकर्तृभिर्वापयेत्

02.24.03 कर्षण्यन्त्र उपकरणबलीवर्द्धैश्च ओषां असाङ्गं कारयेत्, कारुभिश्च कर्मारकुट्टाकमेदकरज्जुवर्तकसर्पात्राडादिभिश्च

02.24.04 तेषां कर्मङ्गलविनिपाते तद्गुल्लानं दण्डः

02.24.05 षोडशद्रोणं जाङ्गलानां वर्षप्रमाणं, अर्धर्ध आनूपानां देशवापानां, अर्धत्रयोदशाशमकानां, त्रयोविंशतिरवन्तीनां, अमितं अपरान्तानां उमन्यानां च, कुल्याऽऽवापानां च कालतः

02.24.06 वर्षत्रिभागाः पूर्वपश्चिमभासयोः, द्वौ त्रिभागौ मध्यमयोः - सुषमारुपम्

02.24.07 तस्य उपलधिर्बृहस्पतेः स्थानगमनगर्भाधानेत्यः शुक्ल उदयास्तमयचारेत्यः सूर्यस्य प्रकृतिवैकृताश्च

02.24.08 सूर्याद् बीजसिद्धिः, बृहस्पतेः सस्यानां स्तम्भकारिता, शुक्लाद् वृष्टिः । धति

02.24.09ab त्रयः समाडिका मेघा अशीतिः कणशीकराः ।

02.24.09chd षष्टिरातपमेधानां ओषा वृष्टिः समा ङिता

02.24.10ab वातं आतपयोगं च विभजन् यत्र वर्षति ।

02.24.10chd त्रीन् करीषांश्च जनयः तत्र सस्यागमो ध्रुवः

02.24.11 ततः प्रभूत उदकं अल्प उदकं वा सस्यं वापयेत्

02.24.12 शालित्रीडिकोद्रवतिलप्रियङ्गु । उदारकवरकाः पूर्वावापाः

02.24.13 मुद्गमाषशैम्भ्या मध्यवापाः

02.24.14 कुसुम्भसूरकुलत्थयवगोधूमकलायातसीसर्षपाः पश्चाद्वापाः

02.24.15 यथा । ऋतुवशेन वा बीजवापाः

02.24.16 वापातिरिक्तं अर्थसीतिकाः कुर्युः, स्ववीर्यं उपज्जुविनो वा यतुर्थपञ्चभागाः

U2.24.17 यथा धष्टे अनवसितभागं दधुः, अन्यत्र कृच्छ्रेभ्यः

U2.24.18 स्वसेतुभ्यो उस्तप्रावर्तिमं उदकभागं पञ्चमं दधुः, स्कन्धप्रावर्तिमं यतुर्थं, स्रोतोयन्त्रप्रावर्तिमं य तृतीयं, यतुर्थं नदीसरस्तटाककूप उद्घाटम्

U2.24.19 कर्म उदकप्रमाणेन कैदारं उमनं त्रैष्मिकं वा सस्यं स्थापयेत्

U2.24.20 शाल्य् । आदि ज्येष्ठं, चण्डो मध्यमः, षष्णुः प्रत्यवरः

02.24.21 ઇક્ષવો હિ બહ્ આબાધા વ્યયગ્રાહિણાશ્ચ

02.24.22 કૈનાઘાતો વલ્લીકૃલાનાં, પરીવાહાન્તાઃ પિષ્પલીમૃદ્વીક ઇક્ષૂણાં, કૂપપર્યન્તાઃ શાકમૂલાનાં, હરણીપર્યન્તા હરિતકાનાં, પાલ્યો લવાનાં ગન્ધભૈષજ્ય ઉશીરહ્લીબેરપિણ્ડાલુકાદીનામ્

02.24.23 યથાસ્વં ભૂમિષુ ચ સ્થાવ્યાશ્ચાનૂપ્યાશ્ચોષધીઃ સ્થાપયેત્

02.24.24 તુષારપાયનમ્બુષણશોષણં ચાસમરાત્રાદ્ ઇતિ ધાન્યબીજાનાં, ત્રિરાત્રં વા પચ્ચરાત્રં વા કોશીધાન્યાનાં, મધુઘૃતસૂકરવસાભિઃ શકૃદ્યુક્તાભિઃ કાણ્ડબીજાનાં છેદલેપો, મધુઘૃતેન કન્દાનાં, અસ્થિબીજાનાં શકૃદ્ આલેપઃ, શાખિનાં ગર્તદાહો ગોડસ્થિશકૃદ્ભિઃ કાલે દૌહૃદં ચ

02.24.25 પ્રરૂઢાંશ્ચાશુષ્કટુમત્સ્યાંશ્ચ સ્નુહિક્ષીરેણ પાયયેત્

02.24.26ab કાર્પાસસારં નિર્મોકં સર્પસ્ય ચ સમાહરેત્ ।

02.24.26chd ન સર્પાઃ તત્ર તિષ્ઠન્તિ ધૂમો યત્ર એષ તિષ્ઠતિ

02.24.27 સર્વજીજાનાં તુ પ્રથમવાપે સુવાર્ણ ઉદકસમ્લુતાં પૂર્વમુષ્ટિં વાપયેદ્, અમું ચ મન્ત્રં બ્રૂયાત્ - પ્રજાપતયે કાશ્યપાય દેવાય ચ નમઃ સદા । સીતા મે ઋધ્યતાં દેવી બીજેષુ ચ ધનેષુ ચ

02.24.28 ષણ્ડવાટગોપાલકદાસકર્મકરેભ્યો યથાપુરુષપરિવાપં ભક્તં કુર્વાત્, સ-પાદપણિકં ચ માસં દદ્યાત્

02.24.29 કર્માનુરૂપં કારુભ્યો ભક્તવેતનમ્

02.24.30 પ્રશીર્ણં ચ પુષ્પફલં દેવકાર્યાર્થં વ્રીહિયવં આગ્રયણાર્થં શ્રોત્રિયાઃ તપસ્વિનશ્ચાહરેયુઃ, રાશિમૂલં ઉચ્છવૃત્તયઃ

02.24.31ab યથાકાલં ચ સસ્યાદિ જાતં જાતં પ્રવેશયેત્ ।

02.24.31chd ન ક્ષેત્રે સ્થાપયેત્ ક્ષિપ્ચિત્ પલાલં અપિ પાણિતઃ

02.24.32ab પ્રાકારાણાં સમુચ્છયાન્ વલભીર્વા તથાવિધાઃ ।

02.24.32chd ન સંહતાનિ કુર્વીત ન તુચ્છાનિ શિરાંસિ ચ

02.24.33ab ખલસ્ય પ્રકરાન્ કુર્વાન્ મણ્ડલાન્તે સમાશ્રિતાન્ ।

02.24.33chd અનગ્નિકાઃ સ-ઉદકાશ્ચ ખલે સ્યુઃ પરિકર્મિણઃ (ઇતિ)

Chapt . Controller of spiritual liquors

02.25.01 સુરાડધ્યક્ષઃ સુરાકિણ્ડવ્યવહારાન્ દુર્ગે જનપદે સ્કન્ધાવારે વા તજજાતસુરાકિણ્ડવ્યવહારિભિઃ કારયેદ્, એકમુખં અનેકમુખં વા વિક્રયક્રયવશેન વા

02.25.02 ષટ્શતં અત્યયં અન્યત્ર કર્તુકેતૃવિકેતૃણાં સ્થાપયેત્

02.25.03 ગ્રામાદ્ અનિર્ણયણં અસમ્પાતં ચ સુરાયાઃ, પ્રમાદભયાત્ કર્મસુ ઝિજ્ઞેદિષ્ટાનાં, મર્યાદાતિક્રમભયાદ્ આર્યાણાં, ઉત્સાહભયાચ્ચ તીષ્ઠણાનામ્

02.25.04 લક્ષિતં અલ્પં વા ચતુર્ભાગં અર્ધકુડુબં કુડુબં અર્ધપ્રસ્થં પ્રસ્થં વા ઇતિ જ્ઞાતશૌચ્યા નિહરિયુઃ

02.25.05 પાનાગારેષુ વા પિબેયુરસચ્ચારિણઃ

02.25.06 નિક્ષેપ ઉપનિધિપ્રયોગાપહૃતાનાં અનિષ્ટ ઉપગતાનાં ચ દ્રવ્યાણાં જ્ઞાનાર્થ અસ્વામિકં કુચ્યં હિરણ્યં ચ ઉપલભ્ય નિષ્કેમારં અન્યત્ર વ્યપદેશેન ગ્રાહયેદ્, અતિવ્યયકર્તારં અનાયતિવ્યયં ચ

02.25.07 ન ચાનર્ઘેણ કાલિકાં વા સુરાં દદ્યાદ્, અન્યત્ર દુષ્ટસુરાયાઃ

- 02.25.08 तां अन्यत्र विहापयेत्
- 02.25.09 दासकर्मकरेभ्यो वा वेतनं दधात्
- 02.25.10 वालनप्रतिपानं सूकरपोषणं वा दधात्
- 02.25.11 पानागाराण्यूनैककक्ष्याणि विभक्तशयनासनवन्ति पान उद्देशानि गन्धमाल्य उदकवन्ति ऋतुसुभानि कारयेत्
- 02.25.12 तत्रस्थाः प्रकृत्युत्पत्तिकौ व्ययौ गूढा विद्युः, आगन्तूश्च
- 02.25.13 क्लेशां मत्तसुभानां अलङ्कारात्छादनछिराण्यानि च विद्युः
- 02.25.14 तत्राशो वणिजः तस्य तावस्य दण्डं दधुः
- 02.25.15 वणिजश्च तु संवृतेषु कक्ष्याविभागेषु स्वदासीभिः पेशलरुपाभिरागन्तूनां वास्तव्यानां चार्थरुपाणां मत्तसुभानां भावं विद्युः
- 02.25.16 मेदकप्रसन्नासवारिष्टमैरेयमधूनाम्
- 02.25.17 उदकद्रोणं तद्गुलानां अर्धाढकं त्रयः प्रस्थाः डिण्वस्य षति मेदकयोगः
- 02.25.18 द्वादशाढकं पिष्टस्य पञ्च प्रस्थाः डिण्वस्य ङमुकत्वङ्कलयुक्तो वा जातिसम्भारः प्रसन्नायोगः
- 02.25.19 कपित्थतुला क्वाणितं पञ्चतौलिकं प्रस्थो मधुन षत्यासवयोगः
- U2.25.20 पाण्डुधिको ज्येष्ठः पाण्डुनीः कनिष्ठः
- U2.25.21 चिकित्सकप्रमाणाः प्रत्येकशो विकाराणां अरिष्टाः
- U2.25.22 मेषशर्ङ्गीत्वङ्कवाथाभिषुतो गुडप्रतीवापः पिप्पलीमरिचसम्भारः त्रिङ्गलायुक्तो वा मैरेयः
- U2.25.23 गुडयुक्तानां वा सर्वेषां त्रिङ्गलासम्भारः
- U2.25.24 मृद्धीकारसो मधु
- u2.25.25 तस्य स्वदेशो व्याप्यानं कापिशायनं छारदूरकं षति
- U2.25.26 माषकलनीद्रोणामां सिद्धं वा त्रिभागाधिकताएदुलं मोरटादीनां कार्षिकभागायुक्तं डिण्वबन्धः
- 02.25.27 पाढावोघ्नतेजोवत् । अलावावुकमधुकमधुरसाप्रियङ्गुद्वारुडिरिद्रामरिचपिप्पलीनां च पञ्चकार्षिकः सम्भारयोगो मेदकस्य प्रसन्नायाश्च
- 02.25.28 मधुकनिर्यूलयुक्ता कटशर्करा वर्णप्रसादनी च
- 02.25.29 योच्यत्रिकविलङ्गागजपिप्पलीनां च कार्षिकः ङमुकमधुकमुस्तालोघ्राणां द्विकार्षिकश्चासवसम्भारः
- 02.25.30 दशाभागाश्च अेषां बीजबन्धः
- 02.25.31 प्रसन्नायोगः श्वेतसुरायाः
- 02.25.32 सडकारसुरा रस उत्तरा बीज उत्तरा वा मडासुरा सम्भारिकी वा
- 02.25.33 तासां मोरटापलाशपत्तूरमेषशर्ङ्गीकरञ्जक्षीरवृक्षकषायभावितं दग्धकटशर्करायूर्णं लोघ्नश्चित्रकविलङ्गापाढामुस्ताकविलङ्गायवदारुडिरिद्रं छन्दीवरशतपुष्पापामार्गसामपर्णनिम्बास्फोटकल्कार्थयुक्तं अन्तर्नभो मुष्टिः कुम्भी राजपेयां प्रसादयति
- 02.25.34 क्वाणितः पञ्चपलिकश्चात्र रसवृद्धिर्द्वयः

02.25.35 कुटुम्बिनः कृत्येषु श्वेतसुरां, औषधार्थं वारिष्टं, अन्यद् वा कर्तुं लभेरन्

02.25.36 उत्सवसमाजयात्रासु यतुरदः सौरिको दैयः

02.25.37 तेष्वननुज्ञातानां प्रद्वनान्तं दैवसिकं अत्ययं गृह्णीयात्

02.25.38 सुराकिण्वविययं स्त्रियो बालाश्च कुर्युः

02.25.39 अराजपण्याः पञ्चकं शतं शुल्कं दधुः, सुरकामेदकारिष्टमधुकलाभ्वाभ्लशीधूनां य

02.25.40ab अह्नश्च विक्रयं ज्ञात्वा व्याजं मानडिरण्ययोः ।

02.25.40chd तथा वैधरणं कुर्याद् उचितं यानुवर्तयेत् (छति)

Chapt . Supervisor of (animal-)slaughter

02.26.01 सूनाड्यक्षः प्रदिष्टाभयानां अभयवनवासिनां य मृगपशुपक्षिमत्स्यानां बन्धवधडिंसायां उत्तमं दण्डं कारयेत्, कुटुम्बिनां अभयवनपरिग्रहेषु मध्यमम्

02.26.02 अप्रवृत्तवधानां मत्स्यपक्षिणां बन्धवधडिंसायां पाद ङनसप्तविंशतिपणं अत्ययं कुर्यात्, मृगपशूनां द्विगुणम्

02.26.03 प्रवृत्तडिंसानां अपरिगृहीतानां षड्भागं गृह्णीयात्, मत्स्यपक्षिणां दशभागं वाडधिकं, मृगपशूनां शुल्कं वाडधिकम्

02.26.04 पक्षिमृगाणां ज्वत् षड्भागं अभयवनेषु प्रमुञ्चेत्

02.26.05 सामुद्रदस्त्युडश्चपुरुषवृषगर्दभाकृतयो मत्स्याः सारसा नादियाः तटाककुल्या उद्भवा वा कौञ्च उल्कोशकदात्यूलडंसयकवाकज्वज्वकभृडगराजयडोरमत्तडोडिलमयूरशुकमदनशारिका विडारपक्षिणो मड्गल्याश्चान्येडपि प्राणिनः पक्षिमृगा डिंसाबाधेभ्यो रक्ष्याः

02.26.06 रक्षाडतिक्रमे पूर्वः साडसदण्डः

02.26.07 मृगपशूनां अनस्थिमांसं सधोडतं विक्रीणीरन्

02.26.08 अस्थिमत्तः प्रतिपातं दधुः

02.26.09 तुलाडीने डीनाष्टगुणम्

02.26.10 वत्सो वृषो धेनुश्च अेषां अवध्याः

02.26.11 ध्रतः पञ्चाशत्को दण्डः, डिलिष्टघातं घातयतश्च

02.26.12 परिशूनं अशिरःपादास्थि विगन्धं स्वयंमृतं य न विक्रीणीरन्

02.26.13 अन्यथा द्वादशपणो दण्डः

02.26.14ab दृष्टाः पशुमृगव्याला मत्स्यश्चाभयथारिणः ।

02.26.14chd अन्यत्र गुप्तिस्थानेभ्यो वधबन्धं अवाप्युः (छति)

Chapt . Superintendent of courtesans

02.27.01 गण्डिकाडध्यक्षो गण्डिकाडन्वयां अगण्डिकाडन्वयां वा रुपयौवनशिल्पसम्पन्नां सडस्रेण गण्डिकां कारयेत्, कुटुम्भार्धेन प्रतिगण्डिकाम्

02.27.02 निष्पतितप्रेतयोर्दुडिता भगिनी वा कुटुम्भं भरेत्, माता वा प्रतिगण्डिकां स्थापयेत्

- 02.27.03 तासां अभावे राजा उरेत्
- 02.27.04 सौभाग्यालङ्कारवृद्ध्या सदस्रोरा वारं कनिष्ठं मध्यमं उत्तमं वाऽऽरोपयेत् छत्रभृद्गारव्यजनशिबिकापीठिकारथेषु य विशेषार्थम्
- 02.27.05 सौभाग्यभङ्गे मातृकां कुर्यात्
- 02.27.06 निष्क्यश्चतुर्विंशतिसादस्रो गणिकायाः, द्वादशसादस्रो गणिकापुत्रस्य
- 02.27.07 अष्टवर्षात् प्रभृति राज्ञः कुशीलवकर्म कुर्यात्
- 02.27.08 गणिकादासी भग्नभोगा कोष्ठागारे मखानसे वा कर्म कुर्यात्
- 02.27.09 अविशन्ती सपादपणं अवरुद्धा मासवेतनं दधात्
- 02.27.10 भोगं दायमायं व्ययं आयतिं य गणिकाया निबन्धयेत्, अतिव्ययकर्म य वारयेत्
- 02.27.11 मातृदस्ताद् अन्यत्र अमराणान्यासे सपादयतुष्पाणो दण्डः
- 02.27.12 स्वापतेयं विक्रयं आधानं वा नयन्त्याः सपादपञ्चाशत्पणः पाण्डोर्धर्षणस्थेदने
- 02.27.13 अकामायाः कुमार्या वा सादसे उत्तमो दण्डः, सकामायाः पूर्वं सादसदण्डः
- 02.27.14 गणिकां अकामां रुन्धतो निष्पातयतो वा प्रणविदारणेन वा रुपं। उपघ्नतः सदस्रं दण्डः
- 02.27.15 स्थान्विशेषेण वा दण्डवृद्धिः आनिष्क्यद्विगुणात्
- 02.27.16 प्राप्ताधिकारं गणिकां घतयतो निष्क्यत्रिगुणो दण्डः
- 02.27.17 मातृकादुहितृकाऽपदासीनां धाते उत्तमः सादसदण्डः
- 02.27.18 सर्वत्र प्रथमेऽपराधे प्रथमः, द्वितीये द्विगुणः, तृतीये त्रिगुणः, यतुर्थे यथाकामी स्यात्
- 02.27.19 राज्ञाया पुरुषं अनभिगच्छन्ती गणिका शिङ्कासदस्रं लभीत, पञ्चसदस्रं वा दण्डः
- 02.27.20 भोगं गृहीत्वा द्विषत्या भोगद्विगुणो दण्डः
- 02.27.21 वसतिभोगापडारे भोगं अष्टगुणं दधाद् अन्यत्र व्याधिपुरुषदोषेभ्यः
- 02.27.22 पुरुषं धृत्याश्चितप्रतापेऽप्यु प्रवेशनं वा
- 02.27.23 गणिकाभरणं अर्थं भोगं वाऽपडरतोऽष्टगुणो दण्डः
- 02.27.24 गणिका भोगं आयतिं पुरुषं य निवेदयेत्
- 02.27.25 अतेन नटनर्तकगायनवादकवाग्जुवनकुशीलवप्लवकसौमिकयारणानां स्त्रीव्यवहारिणां स्त्रियो गूढाञ्जुवाश्च व्याप्याताः
- 02.27.26 तेषां तूर्यं आगन्तुकं पञ्चपणं प्रेक्षावेतनं दधात्
- 02.27.27 रुपाञ्जुवा भोगद्वयगुणं मासं दधुः
- 02.27.28 गीतवाद्यपाठयनृत्यनाट्याक्षरचित्रवीणावेणुमृदङ्गपरचित्तज्ञानगन्धमाल्यसम्बूढनसंवादनसंवादनवैशिककलाज्ञाना गणिका दासी रङ्ग उपज्जुविनीश्च ग्राहयतो राजमण्डलाद् आञ्जवं कुर्यात्
- 02.27.29 गणिकापुत्रान् रङ्ग उपज्जुविनां य मुष्यान्निष्पादयेयुः, सर्वतालावयराणां य
- 02.27.30ab संज्ञाभाषाऽन्तरज्ञाश्च स्त्रियः तेषां अनात्मसु ।
- 02.27.30chd यारघातप्रमादार्थं प्रयोज्या बन्धुवाडनाः (धति)

Chapt . Controller of shipping

- 02.28.01 नाव्दध्यक्षः समुद्रसम्भाननदीमुपतरप्रयारान् देवसरोविसरोनदीतरांश्च स्थानीयादिष्वेक्षेत
- 02.28.02 तद्वेलाङ्गलग्रामाः क्लृप्तं दधुः
- 02.28.03 मत्स्यबन्धका नौकाभाटकं षड्भागं दधुः
- 02.28.04 पत्तनानुवृत्तं शुल्कभागं वणिजो दधुः, यात्रावेतनं राजनौभिः सम्पत्तन्तः
- 02.28.05 शङ्खमुक्ताग्रादिणो नौकाभाटकं दधुः, स्वनौभिर्वा तरेयुः
- 02.28.06 अध्यक्षश्च अेषां भन्वदध्यक्षेण व्याख्यातः
- 02.28.07 पत्तनाध्यक्षनिबद्धं पाण्यपत्तनयारित्रं नाव्दध्यक्षः पालयेत्
- 02.28.08 मूढवाताडता नावः पिता ष्वानुगृह्णीयात्
- 02.28.09 उदकप्राप्तं पाण्यं अशुल्कं अर्धशुल्कं वा कुर्यात्
- 02.28.10 यथानिर्दिष्टाश्च अेताः पाण्यपत्तनयात्राकालेषु प्रेषयेत्
- 02.28.11 सम्भ्यातीर्नावः क्षेत्रानुगताः शुल्कं यायेत्
- 02.28.12 लिस्त्रिका निर्धातयेत्, अभित्रविषयातिगाः पाण्यपत्तनयारित्र उपघातिकाश्च
- 02.28.13 शासकनियामकदात्राश्चिग्राडक उत्सेयकाधिष्ठिताश्च मडानावो डेमन्तग्रीष्मतायांसु मडानदीषु प्रयोजयेत्, क्षुद्रिकाः क्षुद्रिकासु वर्षास्राविणीषु
- 02.28.14 बाधतीर्थाश्च अेताः कार्या राजद्विष्टकारिणां तरणामयात्
- 02.28.15 अकालेऽतीर्थे य तरतः पूर्वः साडसदण्डः
- 02.28.16 काले तीर्थे यानिषृष्टतारिणः पाद डनसप्तविंशतिपणः तरत्ययः
- 02.28.17 डैवर्तकाष्टतृणारुपुष्पकृलवाटषण्डगोपालकानां अनत्ययः, सम्भाव्यदूतानुपातिनां य सेनाभाण्डप्रयोगाणां य स्वतरणैः तरतां, बीजभक्तद्रव्य उपस्करांश्चानूपग्रामाणां तारयताम्
- 02.28.18 ब्राह्मणप्रप्रजितभालवृद्धव्याधितशासनडरगर्भिण्यो नाव्दध्यक्षमुद्राभिः तरेयुः
- 02.28.19 कृतप्रवेशाः पारविषयिकाः सार्धप्रमाणे वा प्रविशेयुः
- 02.28.20 परस्य भार्या कन्यां वित्तं वाऽपडरन्तं शवित्तं वाऽपडरन्तं शङ्कितं आवित्रं उद्भाण्डीकृतं मडाभाण्डेन मूर्ध्नि भारेणवखण्डयन्तं सधोगृहीतलिङ्गिनं अलिङ्गिनं वा प्रप्रजितं अलक्ष्यव्याधितं भयविकारिणां गूढसारभाण्डशासनशस्त्राग्रियोगं विषडस्तं दीर्घपथिकं अमुद्रं य उपग्राडयेत्
- 02.28.21 क्षुद्रपशुर्भनुष्यश्च सम्भारो माषकं दधात्, शिरोभारः कायभारो गवाशं य द्वौ, उष्ट्रमडिषं यतुरः, पञ्च लभुयानं, षड् गोलिङ्गं, सप्त शकटं, पन्थभारः पादम्
- 02.28.22 तेन भाण्डभारो व्याख्यातः
- 02.28.23 द्विगुणो मडानदीषु तरः
- 02.28.24 क्लृप्तं आनूपग्रामा भक्तवेतनं दधुः
- 02.28.25 प्रत्यन्तेषु तराः शुल्कं आतिवाडिकं वर्तनीं य गृह्णीयुः, निर्गच्छतश्चामुद्रद्रव्यस्य भाण्डं डरेयुः, अतिभारेणावेलायां अतिर्थे तरतश्च

02.28.26 पुरुष उपकरणीनीयां असंस्कृतायां वा नावि विपन्नायां नावृद्धयक्षो नष्टे विनष्टे वाऽभ्यावडेत्

02.28.27ab समाहवृत्तां आषाढीं कार्त्तिकीं चान्तरा तरः ।

02.28.27chd कार्मिकः प्रत्ययं दधान्नित्यं याह्निकं आवडेत् (धति)

Chapt . Superintendent of cattle

02.29.01 गोऽध्यक्षो वेतन उपत्राडिकं करप्रतिकरं भग्ना उत्सृष्टकं भागानुप्रविष्टकं प्रजपर्यग्रं नष्टे विनष्टे क्षीरघृतसञ्जातं च उपलभेत

02.29.02 गोपालकपिण्डारकदोडकमन्यकलुब्धकाः शतं शतं धेनूनां डिण्यभृताः पालयेयुः

02.29.03 क्षीरघृतभृता डि वत्सान् उपडन्युः । धति वेतन उपत्राडिकम्

02.29.04 जरद्भुधेनुगर्भिणीपञ्चौडीवत्सतरीणां समविभागं उपशतं अेकः पालयेत्

02.29.05 घृतस्थाष्टौ वारकान् पण्डिकं पुच्छं अङ्गुयर्म च वार्षिकं दधात् । धति करप्रतिकरः

02.29.06 व्याधितान्यङ्गाऽनन्यदोडीदुर्दोडापुत्रघ्नीनां च समविभागं उपशतं पालयन्तः तज्जातिकं भागं दधुः । धति भग्ना उत्सृष्टकम्

02.29.07 परयकाटवीभयाद् अनुप्रविष्टानां पशूनां पालनधर्मेण दशभागं दधुः । धति भागानुप्रविष्टकम्

02.29.08 वत्सा वत्सतरा दम्या वडिनो वृषा उक्षाणश्च पुङ्गवाः, युगवाहनशकटवडा वृषभाः सूनामडिषाः पृष्टस्कन्धवाडिनश्च मडिषाः, वत्सिका वत्सतरी पष्टुडोडी गर्भिणी धेनुश्चाप्रजाता वन्ध्याश्च गावो मडिष्यश्च, मासद्विमासजाताः तासां उपजा वत्सा वत्सिकाश्च

02.29.09 मासद्विमासजातान् अङ्गुयेत्

02.29.10 मासद्विमासपर्युषितं अङ्गुयेत्

02.29.11 अङ्गुं चिह्नं वर्णं शङ्गान्तरं च लक्षाणं अेवं उपजा निबन्धयेत् । धति प्रजपर्यग्रम्

02.29.12 योरुत्तं अन्ययूथप्रविष्टे अवलीनं वा नष्टम्

02.29.13 पङ्गुविषमव्याधिजरातोयाडारावसन्नं वृक्षतटकाष्ठशिलाऽभिडतं धशानव्यालसर्पग्राहदावाग्निविपन्नं विनष्टम्

02.29.14 प्रमादाद् अभ्यावडेयुः

02.29.15 अेवं उपग्रां विधात्

02.29.16 स्वयं उन्ता घातयिता डर्ता डारयिता च वध्यः

02.29.17 परपशूनां राजड्ढेन परिवर्तयिता उपस्य पूर्वं साडसदएडं दधात्

02.29.18 स्वदृेशीयानां योरुत्तं प्रत्यानीय पण्डितं उपं डरेत्

02.29.19 परदृेशीयानां मोक्षयिताऽर्धं डरेत्

02.29.20 बालवृद्धव्याधितानां गोपालकाः प्रतिकुर्युः

02.29.21 लुब्धकश्चाणिभिरपास्तः तेनाव्यालपराभाघभयं ऋतुविभक्तं अरण्यं चारयेयुः

02.29.22 सर्पव्यालत्रासनार्थं गोचरानुपातज्ञानार्थं च त्रसूनां घण्टातूर्यं च बध्नीयुः

02.29.23 समयूढतीर्थं अकईमग्राडं उडकं अवतारयेयुः पालयेयुश्च

- 02.29.24 स्तेनव्यालसर्पग्राहगृहीतं व्याधिजराऽवसन्नं यावेदयेयुः, अन्यथा रुपमूल्यं भजेरन्
- 02.29.25 कारणमृतस्याङ्गुयर्म गोमलिषस्य, कर्णलक्षां अजविकानां, पुच्छं अङ्गुयर्म याश्चपर उष्ट्राणां, बालचर्मभस्तिपित्तस्नायुदन्तपुशश्ङ्गास्थीनि याडरेयुः
- 02.29.26 मांसं आर्द्रं शुष्कं वा विक्रीणीयुः
- 02.29.27 उदश्चित्त्ववराडेभ्यो दधुः
- 02.29.28 कुर्याकां सेनाभक्तार्थं आडरेयुः
- 02.29.29 डिवाटो घाणपिण्याककलेदार्थः
- 02.29.30 पशुविक्रेता पादिकं रुपं दधात्
- 02.29.31 वर्षाशरद्धेमन्तान् उभयतःकालं दृढ्युः, शिशिरवसन्तग्रीष्मान् अेककालम्
- 02.29.32 द्वितीयकालदोग्धुरङ्गुष्ठच्छेदो दण्डः
- 02.29.33 दोहनकालं अतिक्रामतः तद्वल्लानं दण्डः
- 02.29.34 अेतेन नस्यदभ्ययुगपिङ्गनवर्तनकाला व्याप्याताः
- 02.29.35 क्षीरद्रोणो गवां घृतप्रस्थः, पञ्चभागाधिको मलिषीणां, द्विभागाधिकोऽजवीनाम्
- 02.29.36 मन्थो वा सर्वेषां प्रमाणम्
- 02.29.37 भूमितृण उदकविशेषाद् ङि क्षीरघृतवृद्धिर्भवति
- 02.29.38 यूथवृषं वृषेणावपातयतः पूर्वः साडसदण्डः, घातयत उत्तमः
- 02.29.39 वार्णवरोधेन दशती रक्षा
- 02.29.40 उपनिवेशदिग्विभागो गोप्रयाराद् बलान्वयतो वा गवां रक्षासामर्थ्याच्च
- 02.29.41 अजवीनां चण्मासिकीमूर्णां ग्राडयेत्
- 02.29.42 तेनाश्चपर उष्ट्रवराडज्जा व्याप्याताः
- 02.29.43 बलीवर्दानां नस्याश्चलद्रगतिवाडिनां यवसस्यार्धभारः तृणस्य द्विगुणं, तुला घाणपिण्याकस्य, दशाढकं कण्डुकुण्डकस्य, पञ्चपलिकं मुभलवनां, तैलकुडुबो नस्यं प्रस्थः पानं, मांसतुला, दध्नश्चाढकं, यवद्रोणं माषाणां वा पुलाकः, क्षीरद्रोणं अर्धाढकं वा सुरायाः स्नेहप्रस्थः क्षारदशपलं शङ्गुगिभेरपलं च प्रतिपानम्
- 02.29.44 पाद डिनं अश्चतरगोभराणां, द्विगुणं मलिष उष्ट्राणाम्
- 02.29.45 कर्मकरबलीवर्दानां पायनार्थानां च घेनूनां कर्मकालतः कृततश्च विधादनम्
- 02.29.46 सर्वेषां तृण उदकप्राकाम्यम्
- 02.29.47 षति गोमण्डलं व्याप्यातम्
- 02.29.48ab पञ्च । ऋषभं भराश्चानां अजवीनां दश । ऋषभम् ।
- 02.29.48chd शत्यं गोमलिष उष्ट्राणां यूथं कुर्याच्चतुर्वृषम् (षति)

Chapt . Superintendent of horses

- 02.30.01 अश्चाध्यक्षः पण्यागारिकं ड्य उपागतं आडवलब्धं आजातं साडाय्यागतकं पणस्थितं यावत्कालिकं वाऽश्चपर्यत्रं कुलवयोवर्णशिह्ववर्गागमैर्लेभयेत्

- 02.30.02 अप्रशस्तन्यङ्गव्याधितांश्चावेदयेत्
- 02.30.03 कोशकोष्ठागाराभ्यां य गृहीत्वा मासलाभं अश्ववाडश्चिन्तयेत्
- 02.30.04 अश्वविभवेनायतां अश्व्यायां अद्विगुणविस्तारां यतुर्द्धार उपावर्तनमध्यां स-प्रग्रीवां प्रद्वारासनङ्कलक्युक्तानां वानरमयूरपृषतनकुलयकोरशुकसारिकाकीर्णां शावां निवेशयेत्
- 02.30.05 अश्व्यायां अयतुर्दश्रश्वक्षणाङ्कलकारतारं स-भादनकोष्ठकं स-मूत्रपुरीष उत्सर्गं अेक अेकशः प्रान्मुपं उदन्मुपं वा स्थानं निवेशयेत्
- 02.30.06 शावावशेन वा द्विज्विभागं कल्पयेत्
- 02.30.07 वडवावृषकिशोराणां अेकान्तेषु
- 02.30.08 वडवायाः प्रजतायाः त्रिरात्रं घृतप्रस्थः पानम्
- 02.30.09 अत उर्ध्वं सक्तुप्रस्थः स्नेहलैषज्यप्रतिपानं दशरात्रम्
- 02.30.10 ततः पुलाको यवसं आर्तवश्चाडारः
- 02.30.11 दशरात्राद् उर्ध्वं किशोरस्य घृतयतुर्भागः सक्तुकुडुभः क्षीरप्रस्थश्चाडार आषाणमासात्
- 02.30.12 ततः परं मास उत्तरं अर्धवृद्धिर्यवप्रस्थ आत्रिवर्षात्, द्रोण आयतुर्वर्षात्
- 02.30.13 अत उर्ध्वं यतुर्वर्षः पञ्चवर्षो वा कर्मण्यः पूर्णप्रमाणः
- 02.30.14 द्वात्रिंशद्दङ्गुलं मुपं उत्तमाश्वस्य, पञ्चमुपान्यायामो, विंशत्य्दङ्गुला जङ्घा, यतुर्जङ्घ उत्सेधः
- 02.30.15 त्र्यङ्गुलावरं मध्यमावरयोः
- 02.30.16 शताङ्गुलः परिणालः
- 02.30.17 पञ्चभागावरो मध्यमावरयोः
- 02.30.18 उत्तमाश्वस्य द्विद्रोणं शालिग्रीडियवप्रियङ्गूणां अर्धशुष्कं अर्धसिद्धं वा मुद्गमाषाणां वा पुलाकः स्नेहप्रस्थश्च, पञ्चपलं लवाणस्य, मांसं पञ्चाशत्पलिकं रसस्याढकं द्विगुणं वा दध्नः पिएडकलेदनार्थं, क्षारपञ्चपलिकः सुरायाः प्रस्थः पयसो वा द्विगुणः प्रतिपानम्
- 02.30.19 दीर्घपथभारकलान्तानां य भादनार्थं स्नेहप्रस्थोऽनुवासनं कुडुभो नस्यकर्मणः, यवसस्यार्धभारः तृणस्य द्विगुणः षड्दरतिपरिक्षेपः पुञ्जलत्राडो वा
- 02.30.20 पादावरं अेतन् मध्यमावरयोः
- 02.30.21 उत्तमसमो रथ्यो वृषश्च मध्यमः
- 02.30.22 मध्यमसमश्चावरः
- 02.30.23 पादलीनं वडवानां पारशमानां य
- 02.30.24 अतोऽर्धं किशोराणां य
- 02.30.25 धृति विधायोगः
- 02.30.26 विधापायकसूत्रग्राहकचिकित्सकाः प्रतिस्वादभाजः
- 02.30.27 युद्धव्याधिजराकर्मक्षीणाः पिएडगोचरिकाः स्युः
- 02.30.28 असमरप्रयोग्याः पौरजनपदानां अर्थेन वृषा वडवास्वायोज्याः

02.30.29 પ્રયોગ્યાનાં ઉત્તમાઃ કામ્બોજસૈન્ધવારટ્ટવનાયુજાઃ, મધ્યમા બાહ્લીકપાપેયકસૌવીરકતૈતલાઃ, શેષાઃ પ્રત્યવરાઃ

02.30.30 તેષાં તીષ્ણણભદ્રમન્દવશેન સામ્રાજ્યં ઔપવાહ્યકં વા કર્મ પ્રયોજયેત્

02.30.31 ચતુર્ઠશ્રં કર્માશ્ચસ્ય સામ્રાજ્યમ્

02.30.32 વલ્ગનો નીચૈર્ગતો લઙ્ઘનો ધોરણો નારોષ્ટ્રશ્ચાઉપવાહ્યાઃ

02.30.33 તત્રાઉપવેણુકો વર્ધમાનકો યમક આલીઢપ્લુતઃ પૃથુગ્ડસ્ત્રિકયાલી ચ વલ્ગનઃ

02.30.34 સ એવ શિરઃકર્ણવિશુદ્ધો નીચૈર્ગતઃ, ષોડશમાર્ગો વા

02.30.35 પ્રકીર્ણકઃ પ્રકીર્ણ ઉત્તરો નિષણ્ણઃ પાશ્ચાન્નુવૃત્ત ઊર્મિમાર્ગઃ શરભકીડિતઃ શરભપ્લુતઃ ત્રિતાલો બાહ્યાનુવૃત્તઃ પચ્ચપાણિઃ સિંહાયતઃ સ્વાધૂતઃ ક્વિલષ્ટઃ શ્વિડ્ગિતો બૃહિતઃ પુષ્પાભિકીર્ણશ્ચ ઇતિ નીચૈર્ગતમાર્ગઃ

02.30.36 કપિપ્લુતો ભેકપ્લુતેણપ્લુત એકપાદપ્લુતઃ કોકિલસગ્ચાર્ય્ | ઉરસ્યો બકચારી ચ લઙ્ઘનઃ

02.30.37 કાઢ્ઢો વારિકાઢ્ઢો માયૂરોડર્ધમાયૂરો નાકુલોર્ધનાકુલો વારાહોડર્ધવારાહશ્ચ ઇતિ ધોરણઃ

02.30.38 સંજ્ઞાપ્રતિકારો નાર ઉષ્ટ્ર ઇતિ

02.30.39 ષણ્ણવ દ્વાદશ ઇતિ યોજનાન્ધ્વા રથ્યાનાં, પચ્ચ યોજનાન્ધ્વાષ્ટમાનિ દશ ઇતિ પૃષ્ઠવાહિનાં અશ્વાનાં અધ્વા

02.30.40 વિક્રમો ભદ્રાશ્ચાસો ભારવાહ્ય ઇતિ માર્ગાઃ

02.30.41 વિક્રમો વલ્ગિતં ઉપકણં ઉપજવો જવશ્ચ ધારાઃ

02.30.42 તેષાં બન્ધન ઉપકરણં યોગ્યાચાર્યાઃ પ્રતિદિશેયુઃ, સાડગ્રામિકં રથાશ્ચાલકુારં ચ સૂતાઃ

02.30.43 અશ્વાનાં ચિકિત્સકાઃ શરીરહ્રાસવૃદ્ધિપ્રતીકારં ઋતુવિભક્તં ચાહારમ્

02.30.44 સૂત્રગ્રાહકાશ્ચબન્ધકયાવસિકવિધાપાયકસ્થાનપાલકેશકારજાડ્ગુલીવિદશ્ચ સ્વકર્મભિરશ્વાન્ આરાધયેયુઃ

02.30.45 કર્માતિક્રમે ચ એષાં દિવસવેતનચ્છેદનં કુર્યાત્

02.30.46 નીરાજન ઉપરુદ્ધં વાહ્યતશ્ચિકિત્સક ઉપરુદ્ધં વા દ્વાદશપણો દણ્ડઃ

02.30.47 ક્રિયાભૈષજ્યસડ્ગેન વ્યાધિવૃદ્ધૌ પ્રતીકારદ્વિગુણો દણ્ડઃ

02.30.48 તદ્દપરાધેન વૈલોમ્યે પત્રમૂલ્યં દણ્ડઃ

02.30.49 તેન ગોમણ્ડલં ખર ઉષ્ટ્રમહિષં અજાવિકં ચ વ્યાખ્યાતમ્

02.30.50ab દ્વિરભઃ સ્નાનં અશ્વાનાં ગન્ધમાલ્યં ચ દાપયેત્ |

02.30.50chd કૃષ્ણસન્ધિષુ ભૂત ઇજ્યાઃ શુકલેષુ સ્વસ્તિવાચનમ્

02.30.51ab નીરાજનાં આશ્ચયુજે કારયેન્નવમેડહિનિ |

02.30.51chd યાત્રાડડદાવવસાને વા વ્યાધૌ વા શાન્તિકે રતઃ (ઇતિ)

Chapt . Superintendent of elephants

02.31.01 હસ્ત્યુડઘ્યક્ષો હસ્તિવનરશાં દમ્યકર્મક્ષાન્તાનાં હસ્તિહસ્તિનીકલભાનાં શાલાસ્થાનશચ્યાકર્મવિધાયવસપ્રમાણં કર્મસ્વાયોગં બન્ધન ઉપકરણં સાડગ્રામિકં અલકુારં ચિકિત્સકાનીકસ્થાઉપસ્થાયિકવર્ગં ચાનુતિષ્ઠેત્

- 02.31.02 उस्त्य् । आयामद्विगुण उत्सेधविष्वम्भायामां उस्तिनीस्थानाधिकां सप्रग्रीवां कुमारीसङ्ग्राहं प्रान्मुष्णीं
 उदन्मुष्णीं वा शालां निवेशयेत्
- 02.31.03 उस्त्य् । आयामयत्तुर्दश्रश्चक्षणावानस्तम्भकलकास्तरकं स-मूत्रपुरीष उत्सर्गं स्थानं निवेशयेत्
- 02.31.04 स्थानसमां शय्यां अर्धापाश्रयां दुर्गं साम्राज्याउपवाज्यानां बर्हिर्दम्यव्यावानाम्
- 02.31.05 प्रथमसप्तम अष्टमभागावहः स्नानकालौ, तद्दन्तन्तरं विधायः
- 02.31.06 पूवह्नि व्यायामकालः, पश्चाह्नः प्रतिपानकालः
- 02.31.07 रात्रिभागौ द्वौ स्वप्नकाला, त्रिभागः संवेशन उत्थानिकः
- 02.31.08 त्रीष्मे अङ्गकालः
- 02.31.09 विंशतिवर्षो ग्राज्यः
- 02.31.10 विष्की मोढो मक्कणो व्याधितो गर्भिणी घेनुका उस्तिनी याग्राज्याः
- 02.31.11 समारन्नि उत्सेधो नवायामो दश परिणालः प्रमाणतश्चात्वारिंशद्दर्षो भवत्युत्तमः, त्रिंशद्दर्षो मध्यमः,
 पञ्चविंशतिवर्षोऽवरः
- 02.31.12 तयोः पादावरो विधाविधिः
- 02.31.13 अरत्नौ तण्डुलद्रोणः, अर्धाढकं तैलस्य, सर्पिषः त्रयः प्रस्थाः, दशपलं लवणस्य, मांसं पञ्चाशत्पलिकं,
 रसस्याढकं द्विगुणं वा दध्नः पिण्डकलेदनार्थं, क्षारदशपलिकं मधस्याढकं द्विगुणं वा पयसः प्रतिपानं, गात्रावसेकः
 तैलप्रस्थः, शिरसोऽष्टभागः प्रादीपिकश्च, यवसस्य द्वौ भारौ स-पादौ, शष्पस्य शुष्कस्यार्धतृतीयो भारः,
 कडङ्गुरस्यानियमः
- 02.31.14 समारन्निना तुल्यभोजनोऽष्टारन्निरत्यरालः
- 02.31.15 यथाउस्तं अवशेषः षड्दरन्निः पञ्चारन्निश्च
- 02.31.16 क्षीरयावसिको विष्कः क्रीडाऽर्थं ग्राज्यः
- 02.31.17 सञ्जतलोडिता प्रतिस्थन्ना सम्ब्लिमपक्षा समकक्ष्या व्यतिकीर्णमांसा समतल्पतला जातद्रोणिका एति
 शोभाः
- 02.31.18ab शोभावशेन व्यायामं लद्म मन्द्ं च कारयेत् ।
- 02.31.18chd मृगं सङ्घीर्णलिङ्गं च कर्मस्वतुवशेन वा
- Chapt . Activity of elephants
- 02.32.01 कर्मस्कन्धाश्चत्वारो दम्यः साम्राज्य औपवाज्यो व्यालश्च
- 02.32.02 तत्र दम्यः पञ्चविधः स्कन्धगतः स्तम्भगतो वारिगतोऽवपातगतो यूथगतश्च एति
- 02.32.03 तस्य उपविचारो विष्ककर्म
- 02.32.04 साम्राज्यः सप्तद्विपाथ उपस्थानं संवर्तनं सम्भ्यानं वधावधो उस्तियुद्धं नागरायणं साङ्ग्रामिकं च
- 02.32.05 तस्य उपविचारः कक्ष्याकर्म त्रैवेयकर्म यूथकर्म च
- 02.32.06 औपवाज्योऽष्टविध आचरणः कुञ्जराउपवाज्यो धोरण आधानगतिको यष्ट्युपवाज्यः तोत्र
 उपवाज्यः शुद्ध उपवाज्यो मार्गयुक्तश्च एति

- 02.32.07 તસ્ય ઉપવિચારઃ શારદકર્મ હીનકર્મ નાર ઉષ્ટકર્મ ચ
- 02.32.08 વ્યાલ એકક્રિયાપથઃ શક્રિતોડવરુદ્ધો વિષમઃ પ્રભિન્નઃ પ્રભિન્નવિનિશ્ચયો મદહેતુવિનિશ્ચયશ્ચ
- 02.32.09 તસ્ય-ઉપવિચાર આયમ્ય એકરક્ષાકર્મ
- 02.32.10 ક્રિયાવિપન્નો વ્યાલઃ શુદ્ધઃ સુવ્રતો વિષમઃ સર્વદોષપ્રદુષ્ટશ્ચ
- 02.32.11 તેષાં બન્ધન ઉપકરણં અનીકસ્થપ્રમાણમ્
- 02.32.12 આલાનઞ્ચૈવેયકક્ષ્યાપારાયણપરિક્ષેપ ઉત્તરાદિકં બન્ધનમ્
- 02.32.13 અદુશવેણુચન્નાદિકં ઉપકરણમ્
- 02.32.14 વૈજયન્તીક્ષુરપ્રમાલાસ્તરણકુથાડડદિકં ભૂષણમ્
- 02.32.15 વર્મતોમરશરાવાપયન્નાદિકઃ સાડગ્રામિકાલકુારઃ
- 02.32.16 ચિકિત્સકાનીકસ્થારોહકાધોરણહસ્તિપકૌપચારિકવિધાપાચકયાવસિકપાદપાશિકકુટીર્ક્ષકાઉપશયૈકાદિરૌપસ્થા
- 02.32.17 ચિકિત્સકકુટીરક્ષવિધાપાચકાઃ પ્રસ્થોદનં સ્નેહપ્રસૃતિં ક્ષારલવણયોશ્ચ દ્વિપલિકં હરેયુઃ, દશપલં માંસસ્ય, અન્યત્ર ચિકિત્સકેભ્યઃ
- 02.32.18 પથિવ્યાધિકર્મમદજરાડભિતમાનાં ચિકિત્સકાઃ પ્રતિકુર્યુઃ
- 02.32.19 સ્થાનસ્યાશુદ્ધિર્ચવસસ્યાગ્રહણં સ્થલે શાયનં અભાગે ઘાતઃ પરારોહણં અકાલે યાનં અભૂમાવતીર્થેડવતારણં તરુષણ્ણ ઇત્યત્યયસ્થાનાનિ
- 02.32.20 તં એષાં ભક્તવેતનાદ્ આદદીત
- 02.32.21ab તિસ્રો નીરાજનાઃ કાર્યાશ્ચાતુર્માસ્ય | ઋતુસન્ધિષુ |
- 02.32.21chd ભૂતાનાં કૃષ્ણસન્ધી ઇજ્યાઃ સેનાન્યઃ શુકલસન્ધુષુ
- 02.32.22ab દન્તમૂલપરીણાહદ્વિગુણં પ્રોજ્ઞય કલ્પયેત્ |
- 02.32.22chd અબ્દે દ્વ્યુર્ધે નદીજાનાં પગ્ચાબ્દે પર્વતોકસામ્ (ઇતિ)
- Chapt . Superintendent of chariots
- Superintendent of foot-soldiers
- Activity of the commandant of the army
- 02.33.01 અશ્વાધ્યક્ષેણ રથાધ્યક્ષો વ્યાખ્યાતઃ
- 02.33.02 સ રથકર્માન્તાન્ કારયેત્
- 02.33.03 દશપુરુષો દ્વાદશાન્તરો રથઃ
- 02.33.04 તસ્માદ્ એકાન્તરાવરા આષડ્ડન્તરાદ્ ઇતિ સમ રથાઃ
- 02.33.05 દેવરથપુષ્પરથસાડગ્રામિકપારિયાણિકપરપુરાભિયાનિકવૈનચિકાંશ્ચ રથાન્ કારયેત્
- 02.33.06 ઇષ્વડસ્ત્રપહરણાવરણ ઉપકરણકલ્પનાઃ સારથિરથિકરથ્યાનાં ચ કર્મસ્વાયોગં વિદ્યાત્, આકર્મભ્યશ્ચ ભક્તવેતનં ભૂતાનાં અભૂતાનાં ચ યોગ્યારક્ષાડનુષ્ઠાનં અર્થમાનકર્મ ચ
- 02.33.07 એતેન પત્યુડધ્યક્ષો વ્યાખ્યાતઃ

02.33.08 स मौलभृतश्रेणिमित्रामित्राटवीबलानां सारङ्गल्युतां विधात्, निम्नस्थलप्रकाशकूटम्नकाकाशदिवारात्रियुद्धव्यायामं य, आयोगं अयोगं य कर्मसु

02.33.09 तेद् एव सेनापतिः सर्वयुद्धप्रदणविधाविनीतो ऽस्त्युद्धरथयर्थासङ्घुष्टश्चतुर्ऽङ्गस्य बलस्थानुष्ठानाधिष्ठानं विधात्

02.33.10 स्वभूमिं युद्धकालं प्रत्यनीकं अभिन्नभेदनं भिन्नसन्धानं संडतभेदनं भिन्नवधं दुर्गवधं यात्राकालं य पश्येत्

02.33.11ab तूर्यध्वजपताकाभिव्यूहसंज्ञाः प्रकल्पयेत् ।

02.33.11chd स्थाने याने प्रदरणे सैन्यानां विनये रतः (धति)

Chapt . Superintendent of passports

Superintendent of pasture lands

02.34.01 मुद्राऽध्यक्षो मुद्रां माषकेण दधात्

02.34.02 स-मुद्रो जनपदं प्रवेष्टुं निष्कमितुं वा लभेत

02.34.03 द्वादशपणं अमुद्रो जनपदो दधात्

02.34.04 कूटमुद्रायां पूर्वः साडसदण्डः तिरोजनपदस्य उत्तमः

02.34.05 विवीताध्यक्षो मुद्रां पश्येत्

02.34.06 ग्रामान्तरेषु य विवीतं स्थापयेत्

02.34.07 योरव्यालभयान्निम्नारणयानि शोधयेत्

02.34.08 अनुदके कूपसेतुबन्ध उत्सान् स्थापयेत्, पुष्पङ्गलवाटांश्च

02.34.09 लुब्धकश्चगाणिः परित्रजेयुररणयानि

02.34.10 तस्करामित्राभ्यागमे शङ्भङ्गुभिशब्दं अग्राह्याः कुर्युः शैलवृक्षाधिष्ठिता वा शीघ्रवाडना वा

02.34.11 अभित्राटवीसञ्चारं य राज्ञो गृहकपोतैर्मुद्रायुक्तैर्दरयेत्, धूमाग्निपरम्परया वा

02.34.12ab द्रव्यडस्तिवनाञ्जुवं वर्तनीं योररक्षणम् ।

02.34.12chd सार्थातिवाह्यं गोरक्ष्यं व्यवहारं य कारयेत् (धति)

Chapt . Activity of the administrator

Secret agents in the disguise of householders, traders, and ascetics

02.35.01 समाडर्ता यतुर्धा जनापदं विभज्य ज्येष्ठमध्यमकनिष्ठविभागेन ग्रामाग्रं परिहारकं आयुधीयं धान्यपशुहिरण्यकुयविष्टिप्रतिकरं धं अेतावद् धति निबन्धयेत्

02.35.02 तत्प्रदिष्टः पञ्चग्रामीं दशग्रामीं वा गोपश्चिन्तयेत्

02.35.03 सीमावरोधेन ग्रामाग्रं, कृष्टाकृष्टस्थलकेदाराराभषण्डवाटवनवास्तुयैत्येवगृहसेतुबन्धमशानसत्प्रपापुण्यस्थान-क्षेत्राग्रं, तेन सीमां क्षेत्राणां य करदाकरदसङ्ख्यानेन

02.35.04 तेषु य अेतावस्थातुर्वाण्यं, अेतावन्तः कर्षकगोरक्षकवैदेडककारुकर्मकरदासाश्च, अेतावस्थ्य द्विपद्यतुष्पदं, धं य अेषु हिरण्यत्विष्टिशुल्कदण्डं समुत्तिष्ठति धति

02.35.05 कुलानां य स्त्रीपुरुषाणां बालवृद्धकर्मयस्त्रिनाञ्जुवव्ययपरिमाणं विधात्

- 02.35.06 अेवं य जनपद्यतुर्भागं स्थानिकश्चिन्तयेत्
- 02.35.07 गोपस्थानिकस्थानेषु प्रदेशारः कार्यकराणं बलिप्रग्राहं य कुर्युः
- 02.35.08 समाहर्तृप्रदिष्टाश्च गृहपतिकव्यञ्जना येषु ग्रामेषु प्रदिष्टिताः तेषां ग्रामाणां क्षेत्रगृहकुलाग्रं विद्युः, मानसञ्जताभ्यां क्षेत्राणि भोगपरिहाराभ्यां गृहाणि वार्णिकर्मभ्यां कुलानि य
- 02.35.09 तेषां जड्घात्रं आयव्यथौ य विद्युः
- 02.35.10 प्रस्थितागतानां य प्रवासावासकाराणं, अनर्घ्यानां य स्त्रीपुरुषाणां यारप्रयारं य विद्युः
- 02.35.11 अेवं वैदेहकव्यञ्जनाः स्वभूमिजानां राजपाण्यानां भनिसेतुवनकर्मान्तक्षेत्रजानां प्रमाणां अर्घं य विद्युः
- 02.35.12 परभूमिजानां वारिस्थलपथ उपयातानां सारकृत्वगुपुण्यानां कर्मसु य शुल्कवर्तस्य् । आतिवाहिकगुल्मतरदेयभागात् विद्युः
- 02.35.13 अेवं समाहर्तृप्रदिष्टाः तापसव्यञ्जनाः कर्षकगोरक्षकवैदेहकानां अध्यक्षाणां य शौर्याशौर्यं विद्युः
- 02.35.14 पुराण योरव्यञ्जनाश्चात्तेवासिनश्चैत्ययतुष्पथशून्यपद उदपाननदीनिपानतीर्थयतनाश्रमाराण्यशौलवनगडनेषु स्तेनामित्रप्रवीरपुरुषाणां य प्रवेशनस्थानगमनप्रयोजनान्युपलभेरन्
- 02.35.15ab समाहर्ता जनपदं चिन्तयेद् अेवं उत्थितः ।
- 02.35.15chd चिन्तयेद्युश्च संस्थाः ताः संस्थाश्चान्याः स्वयोनयः (धृति)
- Chapt . Rules for the city-superintendent
- 02.36.01 समाहर्तृवन्नागरिको नगरं चिन्तयेत्
- 02.36.02 दशकुलीं गोपो विंशतिकुलीं यत्वारिंशत्कुलीं वा
- 02.36.03 स तस्यां स्त्रीपुरुषाणां जातिगोत्रनामकर्मभिः जड्घात्रं आयव्यथौ य विधात्
- 02.36.04 अेवं दूर्गयतुर्भागं स्थानिकश्चिन्तयेत्
- 02.36.05 धर्मावसथिनः पाषण्डिपथिकान् आवेद्य वासयेयुः, स्वप्रत्ययाश्च तपस्विनः श्रोत्रियाश्च
- 02.36.06 कारुण्डिपिनः स्वकर्मस्थानेषु स्वजनं वासयेयुः, वैदेहकाश्चान्योन्यं स्वकर्मस्थानेषु
- 02.36.07 पाण्यानां अदेशकालविकेतां अस्वकराणं य निवेद्येयुः
- 02.36.08 शौण्डिकपाडवमांसिकाउदनिडकृपाञ्जवाः परिज्ञातं आवासायेयुः
- 02.36.09 अतिव्ययकर्तारं अत्याहितकर्माणां य निवेद्येयुः
- 02.36.10 चिकित्सकः प्रच्छन्नराणप्रतीकारकारयितारं अपथ्यकारिणां य गृहस्वामी य निवेद्य गोपस्थानिकयोर्भुञ्ज्येत, अन्यथा तुल्यदोषः स्यात्
- 02.36.11 प्रस्थितागतौ य निवेद्येत्, अन्यथा रात्रिदोषं भजेत्
- 02.36.12 क्षेमरात्रिषु त्रिपाणं दधात्
- 02.36.13 पथिक उत्पथिकाश्च बडिर्दन्तश्च नगरस्य देवगृहपुण्यस्थानवनश्मशानेषु स-प्राणं अनिष्ट उपकराणं उद्भाण्डीकृतं आविग्नं अतिस्वप्नं अध्वकलान्तं अपूर्वं वा गृह्णीयुः
- 02.36.14 अेवं अत्यन्तरे शून्यनिवेशावेशनशौण्डिकाउदनिडपाडवमांसिकद्यूतपाषण्डावासेषु विचयं कुर्युः
- 02.36.15 अग्निप्रतीकारं य ग्रीष्मे

- 02.36.16 मध्यमयोररुश्चतुर्भागयोरष्टभागोऽग्निदण्डः
 02.36.17 अर्द्धद्विभ्रयणं वा कुर्युः
 02.36.18 पादः पञ्चघटीनां कुम्भद्रोणिनिर्द्ध्रेणीपरशुशूर्पाङ्कुशक्यग्रहणीदृतीनां याकरणे
 02.36.19 तृणकटश्चन्नान्यपनयेत्
 02.36.20 अग्निज्विन ओकस्थान् वासयेत्
 02.36.21 स्वगृहप्रद्वारेषु गृहस्वामिनो वसेयुः असम्प्रातिनो रात्रौ
 02.36.22 रथ्यासु कुटप्रजाः सदस्रं तिष्ठेयुः, यतुष्यद्वाराजपरिग्रहेषु य
 02.36.23 प्रदीप्तं अनभिधावतो गृहस्वामिनो द्वादशपणो दण्डः, षट्पणोऽवकथिणः
 02.36.24 प्रमादाद् दीप्तेषु यतुष्यञ्चाशत्पणो दण्डः
 02.36.25 प्रदीपिकोऽग्निना वध्यः
 02.36.26 पांसुन्यासे रथ्यायां अष्टभागो दण्डः, पङ्क उदकसन्निरोधे पादः
 02.36.27 राजमार्गे द्विगुणः
 02.36.28 पण्यस्थान उदकस्थानदेवगृहराजपरिग्रहेषु पण उत्तरा विष्टादण्डाः, भूत्रेष्वर्धदण्डाः
 02.36.29 लैषज्यव्याधिभयनिमित्तं अदण्ड्याः
 02.36.30 मार्जरश्चनकुलसर्पप्रेतानां नगरस्थान्तरं उत्सर्गे त्रिपणो दण्डः, भर उष्ट्राश्चतराश्वप्रेतानां षट्पणः, मनुष्यप्रेतानां पञ्चाशत्पणः
 02.36.31 मार्गविपर्यासे शवद्वाराद् अन्यतश्च शवनिर्णयने पूर्वः साडसदण्डः
 02.36.32 द्वाःस्थानां द्विशतम्
 02.36.33 श्मशानाद् अन्यत्र न्यासे दण्डे य द्वादशपणो दण्डः
 02.36.34 विषण्डालिकं उभयतोरात्रं यामतूर्यम्
 02.36.35 तूर्यशब्दे राज्ञो गृह्णाभ्याशे सपादपाण्डक्ष्णताडनं प्रथमपश्चिमयामिकं, मध्यमयामिकं द्विगुणं, अन्तश्चतुर्गुणम्
 02.36.36 शङ्कनीये देशे लिङ्गे पूर्वापदाने य गृहीतं अनुयुञ्जत
 02.36.37 राजपरिग्रह उपगमने नगररक्षाऽऽरोहणे य मध्यमः साडसदण्डः
 02.36.38 सूतिकाथिकित्सकप्रेतप्रदीपयाननागरिकतूर्यप्रेक्षाऽग्निनिमित्तं मुद्रामिथ्याग्राह्याः
 02.36.39 याररात्रिषु प्रथमविपरीतवेषाः प्रप्रजिता दण्डशस्त्रोऽस्ताश्च मनुष्या द्रोषतो दण्ड्याः
 02.36.40 रक्षिणां अवार्यं वासयतां वार्यं यावासयतां क्षणद्विगुणो दण्डः
 02.36.41 स्त्रियं दासीं अधिमेडयतां पूर्वः साडसदण्डः, अदासीं मध्यमः, कृतावरोधां उत्तमः, कुलस्त्रियं वधः
 02.36.42 येतनायेतनिकं रात्रिदोषं अशंसतो नागरिकस्य द्रोषानुत्पणो दण्डः, प्रमादस्थाने य
 02.36.43 नित्यं उदकस्थानमार्गभ्रमश्चन्नपथवप्रप्राकाररक्षाऽवेक्षां नष्टप्रस्मृतापसृतानां य रक्षणम्
 02.36.44 बन्धनागारे य बालवृद्धव्याधितानाथानां जातनक्षत्रपौर्णमासीषु विसर्गः
 02.36.45 पण्यशीलाः समयानुभङ्गा वा द्रोषनिष्कथं दद्युः

02.36.46ab દિવસે પચ્ચરાત્રે વા બન્ધનસ્થાન્ વિશોધયેત્ ।

02.36.46chd કર્મણા કાયદણેન હિરણ્યાનુગ્રહણે વા

02.36.47ab અપૂર્વદેશાધિગમે યુવરાજાભિષેચને ।

02.36.47chd પુત્રજન્મનિ વા મોક્ષો બન્ધનસ્ય વિધીયતે (ઇતિ)

Book . Determination of (valid and invalid) transactions

Chapt . Filing of law-suits

03.1.01 ધર્મસ્થા: ત્રય: ત્રયોડમાત્યા જનપદસન્ધિસડ્ગ્રહણદ્રોણામુખસ્થાનીયેષુ વ્યાવહારિકાન્ અર્થાન્ કુર્યુ:

03.1.02 તિરોહિતાન્તર્ડગારનક્તારણ્ય ઉપધ્ય્ । ઉપહરકૃતાંશ્ચ વ્યવહારાન્ પ્રતિષેધયેયુ:

03.1.03 કર્તુ: કારયિતુ: પૂર્વ: સાહસદણ્ડ:

03.1.04 શ્રોતૃણાં એક એકં પ્રત્યર્ધદણ્ડા:

03.1.05 શ્રદ્ધેયાનાં તુ દ્રવ્યવ્યપનય:

03.1.06 પરોક્ષેણાધિક । ઋણગ્રહણં અવક્તવ્યકરા વા તિરોહિતા: સિધ્ધેયુ:

03.1.07 દાયનિક્ષેપ ઉપનિધિવિવાહયુક્તા: સ્ત્રીણાં અનિષ્કાસિનીનાં વ્યાધિતાનાં ચામૂઢસંજ્ઞાનાં અન્તર્ડગારકૃતા: સિધ્ધેયુ:

03.1.08 સાહસાનુપ્રવેશકલહવિવાહરાજનિયોગયુક્તા: પૂર્વરાત્રવ્યવહારિણાં ચ રાત્રિકૃતા: સિધ્ધેયુ:

03.1.09 સાર્થવ્રજાશ્રમવ્યાધચારણામધ્યેષ્વરણ્યચારણાં અરણ્યકૃતા: સિધ્ધેયુ:

03.1.10 ગૂઢાજીવિષુ ચ ઉપધિકૃતા: સિધ્ધેયુ:

03.1.11 મિથ:સમવાયે ચ ઉપહરકૃતા: સિધ્ધેયુ:

03.1.12 અતોડન્યથા ન સિધ્ધેયુ: , અપાશ્રયવદ્ભિશ્ચ કૃતા: , પિતૃમતા પુત્રેણ, પિત્રા પુત્રવતા, નિષ્કુલેન ભ્રાત્રા, કનિષ્ઠેનાવિભક્તાંશેન, પતિમત્યા પુત્રવત્યા ચ સ્ત્રિયા, દાસાહિતકાભ્યાં, અપ્રાપ્તાતીતવ્યવહારાભ્યાં, અભિશસ્તપ્રજિતન્યડ્ગવ્યસનિભિશ્ચ, અન્યત્ર નિષૃષ્ટવ્યવહારેભ્ય:

03.1.13 તત્રાપિ કુદ્ધેનાર્તેન મત્તેન ઉન્મત્તેનાવગૃહીતેન વા કૃતા વ્યવહારા ન સિધ્ધેયુ:

03.1.14 કર્તૃકારયિતૃશ્રોતૃણાં પૃથગ્ ચથા ઉક્તા દણ્ડા:

03.1.15 સ્વે સ્વે તુ વર્ગે દેશે કાલે ચ સ્વકરણકૃતા: સમ્પૂર્ણાચારા: શુદ્ધદેશા દૃષ્ટરૂપલક્ષણપ્રમાણગુણા: સર્વવ્યવહારા: સિધ્ધેયુ:

03.1.16 પશ્ચિમં ચ એષાં કરણં આદેશાધિવર્જ શ્રદ્ધેયમ્ ઇતિ વ્યવહારસ્થાપના ।

03.1.17 સંવત્સરં ઋતુ માસં પક્ષં દિવસં કરણં અધિકરણં ઋણં વેદકાવેદકયો: કૃતસમર્થાવસ્થયોર્દેશગ્રામજાતિગોત્રનામકર્માણિ ચાભિલિખ્ય વાદિપ્રતિવાદિપ્રશ્નાન્ અર્થાનુપૂર્વ્યાં નિવેશયેત્

03.1.18 નિવિષ્ટાંશ્ચાવેક્ષેત

03.1.19 નિબદ્ધં વાદં ઉત્સૃજ્યાન્યં વાદં સડ્કામતિ, પૂર્વ ઉક્તં પશ્ચિમેનાર્થેન નાભિસન્ધત્તે, પરવાક્યં અનભિગ્રાહ્યં અભિગ્રાહ્યાવતિષ્ઠતે, પ્રતિજ્ઞાય દેશં નિર્દેશ ઇત્યુક્તે ન નિર્દેશતિ, હીનદેશં અદેશં વા નિર્દેશતિ, નિર્દેષાદ્ દેશાદ્

अन्यं देशं उपस्थापयति, उपस्थिते देशेऽर्थवचनं न अत्रैव धृत्यपव्ययते, साक्षिभिरवधृतं न धृष्यति, असम्भाष्ये देशे साक्षिभिर्मिथः सम्भाषते, एति परा उक्तलेतवः

03.1.20 परा उक्तदण्डः पञ्चभन्धः

03.1.21 स्वयंवादिदण्डो दशभन्धः

03.1.22 पुरुषभृतिरष्टांशः

03.1.23 पथिभक्तं अर्धविशेषतः

03.1.24 तद् उभयं नियम्यो दधात्

03.1.25 अभियुक्तो न प्रत्यभियुञ्जत, अन्यत्र कलङ्कसाडससार्थसमवायेभ्यः

03.1.26 न याभियुक्तोऽभियोगेऽस्ति

03.1.27 अभियोक्ता येत् प्रत्युक्तः तद्दण्डरेव न प्रतिभूयात् परा उक्तः स्यात्

03.1.28 कृतकार्यविनिश्चयो ज्यभियोक्ता नाभियुक्तः

03.1.29 तस्याप्रतिभ्रुवतः त्रिरात्रं समरात्रं एति

03.1.30 अत उर्ध्वं त्रिपादावरार्धं द्वादशपादापरं दण्डं कुर्यात्

03.1.31 त्रिपक्षाद् उर्ध्वं अप्रतिभ्रुवतः परा उक्तदण्डं कृत्वा यान्यस्य द्रव्याणि स्युः ततोऽभियोक्तारं प्रतिपादयेद्, अन्यत्र वृत्त्युः। उपकरणेभ्यः

03.1.32 तद् अत्रैव निष्पततोऽभियुक्तस्य कुर्यात्

03.1.33 अभियोक्तुर्निष्पातसमकालः परा उक्तभावः

03.1.34 प्रेतस्य व्यसनिनो वा साक्षिवचनं असारम्

03.1.35 अभियोक्ता दण्डं दत्त्वा कर्म कारयेत्

03.1.36 आधिं वा स कामं प्रवेशयेत्

03.1.37 रक्षोघ्नरक्षितं वा कर्मणा प्रतिपादयेद्, अन्यत्र ब्राह्मणात्

03.1.38ab यतुर्वर्णाश्रमस्यायं लोकस्याचाररक्षाणात् ।

03.1.38chd नश्यतां सर्वधर्माणां राजा धर्मप्रवर्तकः

03.1.39ab धर्मश्च व्यवहारश्च यस्मिन् राजशासनम् ।

03.1.39chd विवाद्यार्थश्चतुष्पादः पश्चिमः पूर्वभाषकः

03.1.40ab तत्र सत्ये स्थितौ धर्मो व्यवहारः तु साक्षिषु ।

03.1.40chd यस्मिन् सङ्गले पुंसां राज्ञां आज्ञा तु शासनम्

03.1.41ab राज्ञः स्वधर्मः स्वर्गाय प्रजा धर्मोऽज्ञा रक्षितुः ।

03.1.41chd अरक्षितुर्वा क्षेमोर्वा मिथ्यादण्डं अतोऽन्यथा

03.1.42ab दण्डो हि केवलो लोकं परं य एतं य रक्षति ।

03.1.42chd राज्ञा पुत्रे य शत्रौ य यथादोषं समं धृतः

03.1.43ab अनुशासद् हि धर्मोऽज्ञा व्यवहारेण संस्थया ।

- 03.1.43chd ન્યાયેન ચ ચતુર્થેન ચતુર્ડન્તાં વા મહીં જયેત્
 03.1.44ab સંસ્થા યા ધર્મશાસ્ત્રેણ શાસ્ત્રં વા વ્યાવહારિકમ્ ।
 03.1.44chd ચસ્મિન્ અર્થે વિરુદ્ધેત ધર્મેણાર્થં વિનિર્ણયિત્
 03.1.45ab શાસ્ત્રં વિપ્રતિપદ્યેત ધર્મે ન્યાયેન કેનચિત્ ।
 03.1.45chd ન્યાયઃ તત્ર પ્રમાણં સ્યાત્ તત્ર પાઠો હિ નશ્યતિ
 03.1.46ab દૃષ્ટદોષઃ સ્વયંવાદઃ સ્વપક્ષપરપક્ષયોઃ ।
 03.1.46chd અનુયોગાર્જવં હેતુઃ શપથશ્ચાર્થસાધકઃ
 03.1.47ab પૂર્વ ઉત્તરાર્થવ્યાઘાતે સાક્ષિવક્તવ્યકારણે ।
 03.1.47chd ચારહસ્તાશ્ચ નિષ્પાતે પ્રદેષ્ટવ્યઃ પરાજયઃ (ઇતિ)

Chapt . Concerning marriage

(i) Law of marriage (I) Rules concerning women property(ii) Concerning supersession (of a wife) by a second marriage

- 03.2.01 વિવાહપૂર્વો વ્યવહારઃ
 03.2.02 કન્યાદાનં કન્યાં અલકૃત્ય બ્રાહ્મો વિવાહઃ
 03.2.03 સહધર્મચર્યા પ્રાજાપત્યઃ
 03.2.04 ગોમિથુનાદાનાદ્ આર્ષઃ
 03.2.05 અન્તર્વેદ્યાં ઋત્વિજે દાનાદ્ દૈવઃ
 03.2.06 મિથઃસમવાયાદ્ ગાન્ધર્વઃ
 03.2.07 શુક્લાદાનાદ્ આસુરઃ
 03.2.08 પ્રસહ્યાદાનાદ્ રાક્ષસઃ
 03.2.09 સુમમત્તાદાનાત્ પૈશાચઃ
 03.2.10 પિતૃપ્રમાણાશ્ચત્વારઃ પૂર્વે ધર્મ્યાઃ, માતાપિતૃપ્રમાણાઃ શેષાઃ
 03.2.11 તૌ હિ શુલ્કહરૌ દુહિતુઃ, અન્યતરાભાવેડન્યતરો વા
 03.2.12 દ્વિતીયં શુલ્કં સ્ત્રી હરેત
 03.2.13 સર્વેષાં પ્રીત્ય્ | આરોપણં અપ્રતિષિદ્ધમ્ ઇતિ વિવાહધર્મઃ ।
 03.2.14 વૃત્તિરાબન્ધ્યં વા સ્ત્રીધનમ્
 03.2.15 પરદ્વિસાહસ્રા સ્થાપ્યા વૃત્તિઃ, આબન્ધ્યાનિયમઃ
 03.2.16 તદ્ આત્મપુત્રસ્નુષાભર્મણિ પ્રવાસાપ્રતિવિધાને ચ ભાર્યાયા ભોક્તું અદોષઃ, પ્રતિરોધકવ્યાધિદુર્ભિક્ષભયપ્રતીકારે ધર્મકાર્યે ચ પત્યુઃ, સમ્ભૂય વા દમ્પત્યોર્મિથુનં પ્રજાતયોઃ
 03.2.17 ત્રિવર્ષ ઉપભુક્તં ચ ધર્મિષ્ઠેષુ વિવાહેષુ નાનુયુગ્જીત
 03.2.18 ગાન્ધર્વાસુર ઉપભુક્તં સ-વૃદ્ધિકં ઉભયં દાપ્યેત, રાક્ષસપૈશાચ ઉપભુક્તં સ્તેયં દદ્યાત્
 03.2.19 મૃતે ભર્તરિ ધર્મકામા તદાનીં એવ સ્થાપ્યાભરાણં શુલ્કશેષં ચ લભેત

- 03.2.20 लब्ध्वा वा विन्दमाना स-वृद्धिकं उभयं दद्यात्
- 03.2.21 कुटुम्बकामा तु श्वशुरपतिदत्तं निवेशकाले लभेत
- 03.2.22 निवेशकालं छि दीर्घप्रवासे व्याख्यास्यामः
- 03.2.23 श्वशुरप्रातिलोभ्येन वा निविष्टा श्वशुरपतिदत्तं ज्ञेयम्
- 03.2.24 ज्ञातिहस्ताद्दामिभृष्टाया ज्ञातयो यथागृहीतं दद्युः
- 03.2.25 न्याय उपगतायाः प्रतिपत्ता स्त्रीधनं गोपयेत्
- 03.2.26 पतिदायं विन्दमाना ज्ञेयम्
- 03.2.27 धर्मकामा भुञ्जते
- 03.2.28 पुत्रवती विन्दमाना स्त्रीधनं ज्ञेयम्
- 03.2.29 तत् तु स्त्रीधनं पुत्रा उदरेयुः
- 03.2.30 पुत्रभरणार्थं वा विन्दमाना पुत्रार्थं स्थातीकुर्यात्
- 03.2.31 बहुपुरुषप्रजानां पुत्राणां यथापितृदत्तं स्त्रीधनं अवस्थापयेत्
- 03.2.32 कामकरणीयं अपि स्त्रीधनं विन्दमाना पुत्रसंस्थं कुर्यात्
- 03.2.33 अपुत्रा पतिशयनं पालयन्ती गुरुसमीपे स्त्रीधनं आयुःक्षयाद् भुञ्जते
- 03.2.34 आपद्दर्थं छि स्त्रीधनम्
- 03.2.35 उर्ध्वं दद्याद् गच्छेत्
- 03.2.36 ज्ञेयम् भर्तारि मृतायाः पुत्रा दृढितरश्च स्त्रीधनं विभजेत्, अपुत्राया दृढितरः, तद्दत्त्वात्
- 03.2.37 शुल्कं अन्वाधेयं अन्यद् वा बन्धुभिर्दत्तं बान्धवा उदरेयुः षति स्त्रीधनकल्पः ।
- 03.2.38 वर्षाण्यष्टावप्रजयमानां अपुत्रां वन्ध्यां याकाङ्क्षेत, दश निन्दुं, द्वादश कन्याप्रसविनीम्
- 03.2.39 ततः पुत्रार्थां द्वितीयां विन्देत्
- 03.2.40 तस्यातिक्रमे शुल्कं स्त्रीधनं अर्धं याधिवेदनिकं दद्यात्, यत्पूर्वशतिपक्षापरं च ददाम्
- 03.2.41 शुल्कं स्त्रीधनं अशुल्कस्त्रीधनायाः तत्प्रमाणां याधिवेदनिकं अनुवृत्तां च वृत्तिं दत्त्वा बह्वीरपि विन्देत्
- 03.2.42 पुत्रार्थां छि स्त्रियः
- 03.2.43 तीर्थसमवाये यासां यथाविवाहं पूर्वं उद्वेष्टं ज्ञेयम् वा पूर्वं गच्छेत्
- 03.2.44 तीर्थगूढनागमने षण्णवतिर्ददाम्
- 03.2.45 पुत्रवतीं धर्मकामां वन्ध्यां निन्दुं नीरजस्कां वा नाकामां उपेयात्
- 03.2.46 न याकामः पुरुषः कुञ्चिन्नीं उन्मत्तां वा गच्छेत्
- 03.2.47 स्त्री तु पुत्रार्थं अवेवम्भूतं वा उपगच्छेत्
- 03.2.48ab नीयत्वं परदेशं वा प्रस्थितो राजकिल्बिषी ।
- 03.2.48chd प्राणाभिहन्ता पतितः त्याज्यः क्वीबोऽपि वा पतिः (षति)

Chapt . iv) Marital duty, (v) Maintenance, (vi) Cruelty, (vI) Disaffection, (vII) Misconduct, (ix) Prohibition of favours and dealings

- 03.3.01 દ્વાદશવર્ષા સ્ત્રી પ્રામવ્યવહારા ભવતિ, ષોડશવર્ષઃ પુમાન્
- 03.3.02 અત ઊર્ધ્વ અશુશ્રૂષાયાં દ્વાદશપણઃ સ્ત્રિયા દણ્ઃ, પુંસો દ્વિગુણઃ ઇતિ શુશ્રૂષા ।
- 03.3.03 ભર્મણયાં અનિર્દેષકાલાયાં ગ્રાસાચ્છાદનં વાડધિકં યથાપુરુષપરિવાપં સવિશેષં દદ્યાત્
- 03.3.04 નિર્દેષકાલાયાં તદ્ એવ સડ્પ્થયાય બન્ધં ચ દદ્યાત્
- 03.3.05 શુલ્કસ્ત્રીધનાધિવેદનિકાનાં અનાદાને ચ
- 03.3.06 શ્વશુરકુલપ્રવિષ્ટાયાં વિભક્તાયાં વા નાભિયોજ્યઃ પતિઃ ઇતિ ભર્મ ।
- 03.3.07 નષ્ટે વિનષ્ટે ન્યડ્ગે અપિતૃકે અમાતૃકે ઇત્યનિર્દેશેન વિનયગ્રાહણમ્
- 03.3.08 વેણુદલરજ્જુહસ્તાનાં અન્યતમેન વા પૃષ્ઠે ત્રિરાઘાતઃ
- 03.3.09 તસ્યાતિક્રમે વાગદણ્ડપારુષ્યદણ્ડાભ્યાં અર્ધદણ્ડઃ
- 03.3.10 તદ્ એવ સ્ત્રિયા ભર્તરિ પ્રસિદ્ધદોષાયાઃ
- 03.3.11 ઈર્ષયા બાહ્યવિહારેષુ દ્વારેષ્વત્યયો યથાનિર્દેષ્ટઃ ઇતિ પારુષ્યમ્ ।
- 03.3.12 ભર્તારં દ્વિષતી સ્ત્રી સમાર્તાવાન્યમણ્ડયમાના તદાનીં એવ સ્થાપ્યાભરણં નિધાય ભર્તારં અન્યયા સહ શયાનં અનુશયીત
- 03.3.13 ભિક્ષુક્યડનાધિહ્માતિકુલાનાં અન્યતમે વા ભર્તા દ્વિષન્ સ્ત્રિયં એકાં અનુશયીત
- 03.3.14 દૃષ્ટલિડ્ગે મૈથુનાપહારે સવર્ણાપસર્પ ઉપગમે વા મિથ્યાવાદી દ્વાદશપણં દદ્યાત્
- 03.3.15 અમોક્ષ્યા ભર્તુરકામસ્ય દ્વિષતી ભાર્યા, ભાર્યાયાશ્ચ ભર્તા
- 03.3.16 પરસ્પરન્દ્રેષાન્ મોક્ષઃ
- 03.3.17 સ્ત્રીવિપ્રકારાદ્ વા પુરુષશ્ચેન્ મોક્ષં ઇચ્છેદ્ યથાગૃહીતં અસ્યૈ દદ્યાત્
- 03.3.18 પુરુષવિપ્રકારાદ્ વા સ્ત્રી ચેન્ મોક્ષં ઇચ્છેન્નાસ્યૈ યથાગૃહીતં દદ્યાત્
- 03.3.19 અમોક્ષો ધર્મવિવાહાનામ્ ઇતિ દ્વેષઃ ।
- 03.3.20 પ્રતિષિદ્ધા સ્ત્રી દર્પમઘક્રીડાયાં ત્રિપણં દણ્ડં દદ્યાત્
- 03.3.21 દિવા સ્ત્રીપ્રેક્ષાવિહારગમને ષટ્પણો દણ્ડઃ, પુરુષપ્રેક્ષાવિહારગમને દ્વાદશપણઃ
- 03.3.22 રાત્રૌ દ્વિગુણઃ
- 03.3.23 સુમમત્તપ્રવ્રજને ભર્તુરદાને ચ દ્વારસ્ય દ્વાદશપણઃ
- 03.3.24 રાત્રૌ નિષ્કસને દ્વિગુણઃ
- 03.3.25 સ્ત્રીપુંસયોર્મૈથુનાર્થેનાડ્ગવિચેષ્ટાયાં રહોડશ્ચીલસમ્ભાષાયાં વા ચતુર્વિંશતિપણઃ સ્ત્રિયા દણ્ઃ, પુંસો દ્વિગુણઃ
- 03.3.26 કેશનીવિદન્તનખાલખ્બનેષુ પૂર્વઃ સાહસદણ્ડઃ, પુંસો દ્વિગુણઃ
- 03.3.27 શહ્ણિતસ્થાને સમ્ભાષાયાં ચ પણસ્થાને શિક્ષાદણ્ડઃ
- 03.3.28 સ્ત્રીણાં ગ્રામમધ્યે ચણ્ડાલઃ પક્ષાન્તરે પગ્ન્યશિક્ષા દદ્યાત્
- 03.3.29 પણિકં વા પ્રહારં મોક્ષયેત્ ઇત્યતીચારઃ ।

03.3.30 प्रतिषिद्धयोः स्त्रीपुंसयोरेवोन्मत्त उपाकारे क्षुद्रकद्रव्याणां द्वादशपणो दण्डः, स्थूलकद्रव्याणां यत्तुर्विंशतिपणः, डिण्डयसुवर्णयोश्चतुष्पञ्चाशत्पणः स्त्रिया दण्डः, पुंसोर्द्विगुणः

03.3.31 त ओवागम्ययोरर्धदण्डाः, तथा प्रतिषिद्धपुरुषव्यवहारेषु य एति प्रतिषेधः ।

03.3.32ab राजद्विष्टातियाराभ्यां आत्मापङ्कमणेन य ।

03.3.32chd स्त्रीधनानीतशुल्कानां अस्वाम्यं जायते स्त्रियाः (एति)

Chapt . Leaving home, goi.g away(with a man), Short absence from home, Long absence from home

03.4.01 पतिकुलान्निष्पतितायाः स्त्रियाः षट्पणो दण्डः, अन्यत्र विप्रकारात्

03.4.02 प्रतिषिद्धायां द्वादशपणः

03.4.03 प्रतिवेशगृहातिगतायाः षट्पणः

03.4.04 प्रातिवेशिकभिक्षुकवैदेडकानां अवकाशभिक्षापण्यदाने द्वादशपणो दण्डः

03.4.05 प्रतिषिद्धानां पूर्वः साडसदण्डः

03.4.06 परगृहातिगतायाश्चतुर्विंशतिपणः

03.4.07 परभार्याऽवकाशदाने शत्यो दण्डः, अन्यत्रापङ्क्यः

03.4.08 वारणाज्ञानयोर्निर्दोषः

03.4.09 पतिविप्रकारात् पतिज्ञातिसुभावस्थग्रामिका-वाधिभिक्षुकीज्ञातिकुलानां अन्यतमं अपुरुषं गन्तुं अदोषः एति आचार्याः

03.4.10 स-पुरुषं वा ज्ञातिकुलम्

03.4.11 कुतो हि साध्वीजनस्यच्छलम्

03.4.12 सुभं अतद् अवभोक्षुं, एति कौटिल्यः

03.4.13 प्रेतव्याधिव्यसनगर्भनिमित्तं अप्रतिषिद्धं अवे ज्ञातिकुलगमनम्

03.4.14 तन्निमित्तं वारयतो द्वादशपणो दण्डः

03.4.15 तत्रापि गूढमाना स्त्रीधनं जुयेत, ज्ञातयो वा छाद्यन्तः शुल्कशेषम् एति निष्पतनम् ।

03.4.16 पतिकुलान्निष्पत्य ग्रामान्तरगमने द्वादशपणो दण्डः स्थाप्याऽऽभरणालोपश्च

03.4.17 गम्येन वा पुंसा सड प्रस्थाने यत्तुर्विंशतिपणः सर्वधर्मलोपश्च, अन्यत्र भर्मदानतीर्थगमनाभ्याम्

03.4.18 पुंसः पूर्वः साडसदण्डः तुल्यश्रेयसोः, पापीयसो मध्यमः

03.4.19 बन्धुर्दण्डयः

03.4.20 प्रतिषेधेऽर्धदण्डाः

03.4.21 पथि व्यन्तरे गूढदृशाभिगमने मैथुनार्थेन शङ्कितप्रतिषिद्धायां वा पथ्यन्नुसरणे सङ्ग्राहणं विधात्

03.4.22 तालावयरथारणमत्स्यबन्धकलुब्धकगोपालकशौण्डिकानां अन्येषां य प्रसृष्टस्त्रीकाणां पथ्यन्नुसरणं अदोषः

03.4.23 प्रतिषिद्धे वा नयतः पुंसः स्त्रियो वा गच्छन्त्याः त ओवार्धदण्डाः एति पथ्यन्नुसरणम् ।

- 03.4.24 ડ્રસ્વપ્રવાસિનાં શૂદ્રવૈશ્યક્ષત્રિયબ્રાહ્મણાનાં ભાર્યાઃ સંવત્સર ઉત્તરં કાલં આકાઙ્ક્ષેરન્ અપ્રજાતાઃ, સંવત્સરાધિકં પ્રજાતાઃ
- 03.4.25 પ્રતિવિહિતા દ્વિગુણં કાલમ્
- 03.4.26 અપ્રતિવિહિતાઃ સુખાવસ્થા ભિભૃયુઃ, પરં ચત્વારિ વર્ષાણ્યથૌ વા જ્ઞાતયઃ
- 03.4.27 તતો યથાદત્તં આદાય પ્રમુચ્ચેયુઃ
- 03.4.28 બ્રાહ્મણં અધીયાનં દશવર્ષાણ્યપ્રજાતા, દ્વાદશ પ્રજાતા, રાજપુરુષં આયુઃક્ષયાદ્ આકાઙ્ક્ષેત
- 03.4.29 સવર્ણતશ્ચ પ્રજાતા નાપવાદં લભેત
- 03.4.30 કુટુમ્બ | ઋદ્ધિલોપે વા સુખાવસ્થૈર્વિમુક્તા યથા ઇદં વિન્દેત, જીવિતાર્થં આપદ્રતા વા
- 03.4.31 ધર્મવિવાહાત્ કુમારી પરિગ્રહીતારં અનાખ્યાય પ્રોષિતં અશ્રૂયમાણં સમ તીર્થાન્યાકાઙ્ક્ષેત, સંવત્સરં શ્રૂયમાણમ્
- 03.4.32 આખ્યાય પ્રોષિતં અશ્રૂયમાણં પચ્ય તીર્થાન્યાકાઙ્ક્ષેત, દશ શ્રૂયમાણમ્
- 03.4.33 એકદેશદત્તશુલ્કં ત્રીણિ તીર્થાન્યશ્રૂયમાણં, શ્રૂયમાણં સમ તીર્થાન્યાકાઙ્ક્ષેત
- 03.4.34 દત્તશુલ્કં પચ્ય તીર્થાન્યશ્રૂયમાણં, દશ શ્રૂયમાણમ્
- 03.4.35 તતઃ પરં ધર્મસ્થૈર્વિસૃષ્ટા યથા ઇદં વિન્દેત
- 03.4.36 તીર્થ ઉપરોધો હિ ધર્મવધ ઇતિ કૌટિલ્યઃ ઇતિ ડ્રસ્વપ્રવાસઃ ॥
- 03.4.37 દીર્ઘપ્રવાસિનઃ પ્રવ્રજિતસ્ય પ્રેતસ્ય વા ભાર્યા સમ તીર્થાન્યાકાઙ્ક્ષેત, સંવત્સરં પ્રજાતા
- 03.4.38 તતઃ પતિસોદર્યં ગચ્છેત્
- 03.4.39 બહુષુ પ્રત્યાસન્ન ધાર્મિકં ભર્મસમર્થં કનિષ્ઠં અભાર્યં વા
- 03.4.40 તદ્દભાવેડપ્યસોદર્યં સપિણ્ડં કુલ્યં વાડડસન્નમ્
- 03.4.41 એતેષાં એષ એવ ક્રમઃ
- 03.4.42ab એતાન્ ઉલ્કમ્ય દાયાદાન્ વેદને જારકર્મણિ ।
- 03.4.42chd જારસ્ત્રીદાતૃવેત્તારઃ સમ્પ્રાપ્તાઃ સડ્ગ્રહાત્યયમ્ (ઇતિ)
- Chapt . Partition of inheritance
- Orderof inheritance
- 03.5.01 અનીશ્વરાઃ પિતૃમન્તઃ સ્થિતપિતૃમાતૃકાઃ પુત્રાઃ
- 03.5.02 તેષાં ઊર્ધ્વં પિતૃતો દાયવિભાગઃ પિતૃદ્રવ્યાણામ્
- 03.5.03 સ્વયં | આર્જિતં અવિભાજ્યં, અન્યત્ર પિતૃદ્રવ્યાદ્ ઉત્થિતેભ્યઃ
- 03.5.04 પિતૃદ્રવ્યાદ્ અવિભક્ત ઉપગતાનાં પુત્રાઃ પૌત્રા વા આચતુર્થાદ્ ઇત્યંશભાજઃ
- 03.5.05 તાવદ્ અવિચ્છિન્નઃ પિણ્ડો ભવતિ
- 03.5.06 વિચ્છિન્નપિણ્ડાઃ સર્વે સમં વિભજેરન્
- 03.5.07 અપિતૃદ્રવ્યા વિભક્તપિતૃદ્રવ્યા વા સહ જીવન્તઃ પુનર્વિભજેરન્

- 03.5.08 यतश्च उत्तिष्ठेत स द्यूडंशं लभेत
- 03.5.09 द्रव्यं अपुत्रस्य सोढर्यां भ्रातरः सड्जुविनो वा डरेयुः कन्याश्च
- 03.5.10 रिक्थं पुत्रवतः पुत्रा दृडितरो वा धर्मिष्ठेषु विवाडेषु जाताः
- 03.5.11 तद्दभावे पिता धरमाणः
- 03.5.12 पित्र्दभावे भ्रातरो भ्रातृपुत्राश्च
- 03.5.13 अपितृका बडवोऽपि य भ्रातरो भ्रातृपुत्राश्च पितुरेकं अंशं डरेयुः
- 03.5.14 सोढर्याणां अनेकपितृकाणां पितृतो दायविभागः
- 03.5.15 पितृभ्रातृपुत्राणां पूर्वे विधमाने नापरं अवलम्बन्ते, ज्येष्ठे य कनिष्ठे अर्थग्राहिएम्
- 03.5.16 जुवद्विभागे पिता न ऐकं विशेषयेत्
- 03.5.17 न य ऐकं अकारणान्निर्विभजेत
- 03.5.18 पितुरसत्यर्थे ज्येष्ठाः कनिष्ठान् अनुगृहीयुः, अन्यत्र मिथ्यावृत्तेभ्यः
- 03.5.19 प्रामव्यवहाराणां विभागः
- 03.5.20 अप्रामव्यवहाराणां देयविशुद्धं मातृबन्धुषु ग्रामवृद्धेषु वा स्थापयेयुः आव्यवहारप्रापणात्, प्रोषितस्य वा
- 03.5.21 सन्निविष्टसमं असन्निविष्टेभ्यो नैवेशानिकं दद्युः, कन्याभ्यश्च प्रादानिकम्
- 03.5.22 ऋणरिक्थयोः समो विभागः
- 03.5.23 उदपात्राण्यपि निष्किञ्चना विभजेरन् षत्याचार्याः
- 03.5.24 छलं अेतद् षति कौटिल्यः
- 03.5.25 सतोऽर्थस्य विभागो नासतः
- 03.5.26 अेतावान् अर्थः सामान्यः तस्य अेतावान् प्रत्युडंशं षत्यनुभाष्य ब्रुवन् साक्षिषु विभागं कारयेत्
- 03.5.27 दृर्विभक्तं अन्योन्यापडुतं अन्तर्हितं अविज्ञात उत्पन्नं वा पुनर्विभजेरन्
- 03.5.28 अदायादकं राजा डरेत् स्त्रीवृत्तिप्रेतकार्यवर्जं, अन्यत्र श्रोत्रियद्रव्यात्
- 03.5.29 तत् त्रैवेद्येभ्यः प्रयच्छेत्
- 03.5.30 पतितः पतिताजू जातः क्लीबश्चानंशाः, जड उन्मत्तान्धकुष्ठिनश्च
- 03.5.31 सति भार्याथे तेषां अपत्यं अतद्विधं भागं डरेत्
- 03.5.32 ग्रासाच्छादनं षतरे पतितवर्जः
- 03.5.33ab तेषां य कृतदाशाणां लुभे प्रजनने सति ।
- 03.5.33chd सृजेयुर्भान्धवाः पुत्राः तेषां अंशान् प्रकल्पयेत् (षति)
- Chapt . Division into shares
- 03.6.01 ऐकस्त्रीपुत्राणां ज्येष्ठांशः - ब्राह्मणाणां अजाः, क्षत्रियाणां अश्वाः, वैश्यानां गावः, शूद्राणां अवयः
- 03.6.02 काणलङ्गाः तेषां मध्यमांशः, भिन्नवर्णाः कनिष्ठांशः
- 03.6.03 यतुष्पदाभावे रत्नवर्जानां दशानां भागं द्रव्याणां ऐकं ज्येष्ठो डरेत्

- 03.6.04 પ્રતિમુક્તસ્વધાપાશો હિ ભવતિ
 03.6.05 ઇત્યૌશનસો વિભાગઃ
 03.6.06 પિતુઃ પરિવાપાદ્ યાનં આભરણં ચ જ્યેષ્ઠાંશઃ, શયનાસનં ભુક્તકાંસ્યં ચ મધ્યમાંશઃ, કૃષણં ધાન્યાયસં ગૃહપરિવાપો ગૌશકટં ચ કનિષ્ઠાંશઃ
 03.6.07 શેષદ્રવ્યાણાં એકદ્રવ્યસ્ય વા સમો વિભાગઃ
 03.6.08 અદાયાદા ભગિન્યઃ, માતુઃ પરિવાપાદ્ ભુક્તકાંસ્યાભરણભાગિન્યઃ
 03.6.09 માનુષહીનો જ્યેષ્ઠઃ તૃતીયં અંશં જ્યેષ્ઠાંશાલ્ભેત, ચતુર્થં અન્યાયવૃત્તિઃ, નિવૃત્તધર્મકાર્યો વા
 03.6.10 કામાચારઃ સર્વં જીયેત
 03.6.11 તેન મધ્યમકનિષ્ઠૌ વ્યાખ્યાતૌ
 03.6.12 તયોર્માનુષ ઉપેતો જ્યેષ્ઠાંશાદ્ અર્ધં લભેત
 03.6.13 નાનાસ્ત્રીપુત્રાણાં તુ સંસ્કૃતાસંસ્કૃતયોઃ કન્યાકૃતક્ષતયોરભાવે ચ એકસ્યાઃ પુત્રયોર્યમયોર્વા પૂર્વજન્મના જ્યેષ્ઠભાવઃ
 03.6.14 સૂતમાગધગ્રાત્યરથકારાણાં ઐશ્વર્યતો વિભાગઃ
 03.6.15 શેષાઃ તં ઉપજીવેયુઃ
 03.6.16 અનીશ્વરાઃ સમવિભાગાઃ
 03.6.17 ચાતુર્વર્ણપુત્રાણાં બ્રાહ્મણીપુત્રશ્ચતુરોંશાન્ હરેત્, ક્ષત્રિયાપુત્રસ્ત્રીન્ અંશાન્, વૈશ્યાપુત્રો દ્વાવંશૌ, એકં શૂદ્રાપુત્રઃ
 03.6.18 તેન ત્રિવર્ણદ્વિવર્ણપુત્રવિભાગઃ ક્ષત્રિયવૈશ્યયોર્વ્યાખ્યાતઃ
 03.6.19 બ્રાહ્મણસ્થાનન્તરાપુત્રઃ તુલ્યાંશઃ
 03.6.20 ક્ષત્રિયવૈશ્યયોરર્ધાંશઃ તુલ્યાંશો વા માનુષ ઉપેતઃ
 03.6.21 તુલ્યાતુલ્યયોરેકપુત્રઃ સર્વં હરેત્, બન્ધૂશ્ચ ભિભૃયાત્
 03.6.22 બ્રાહ્મણાનાં તુ પારશવઃ તૃતીયં અંશં લભેત, દ્વાવંશૌ સપિણ્ડઃ કુલ્યો વાડડસન્નઃ, સ્વધાદાનહેતોઃ
 03.6.23 તદ્ભાવે પિતુરાચાર્યોંન્તેવાસી વા
 03.6.24ab ક્ષેત્રે વા જનયેદ્ અસ્ય નિયુક્તઃ ક્ષેત્રજં સુતમ્ ।
 03.6.24chd માતૃબન્ધુઃ સગોત્રો વા તસ્મૈ તત્ પ્રદિશેદ્ ધનમ્ (ઇતિ)

Chapt . Classification of sons

- 03.7.01 પરપરિગ્રહે બીજં ઉત્સૃષ્ટં ક્ષેત્રિણઃ ઇત્યાચાર્યાઃ
 03.7.02 માતા ભસ્ત્રા, યસ્ય રેતઃ તસ્યાપત્યમ્ ઇત્યપરે
 03.7.03 વિદ્યમાનં ઉભયં ઇતિ કૌટિલ્યઃ
 03.7.04 સ્વયન્જાતઃ કૃતક્રિયાયાં ઔરસઃ
 03.7.05 તેન તુલ્યઃ પુત્રિકાપુત્રઃ
 03.7.06 સગોત્રેણાન્યગોત્રેણ વા નિયુક્તેન ક્ષેત્રજાતઃ ક્ષેત્રજઃ પુત્રઃ

- 03.7.07 जनयितुरसत्यन्यस्मिन् पुत्रे स अवे द्विपितृको द्विगोत्रो वा द्वयोरपि स्वधारिष्ठ्यभाग् भवति
 03.7.08 तत्सधर्मा बन्धूनां गृहे गूढजातः तु गूढजः
 03.7.09 बन्धुना उत्सृष्टोऽपविष्टः संस्कृतुः पुत्रः
 03.7.10 कन्यागर्भः कानीनः
 03.7.11 सगर्भ उद्विधायाः सः उद्विः
 03.7.12 पुनर्भूतायाः पौनर्भवः
 03.7.13 स्वयञ्जातः पितुर्बन्धूनां य दायार्थः
 03.7.14 परजातः संस्कृतुरेव न बन्धूनाम्
 03.7.15 तत्सधर्मा मातापितृभ्यां अद्भिर्भुक्तो दत्तः
 03.7.16 स्वयं बन्धुभिर्वा पुत्रभाव उपगत उपगतः
 03.7.17 पुत्रत्वेऽधिकृतः कृतकः
 03.7.18 परिकीतः कीतः धति ।
 03.7.19 औरसे तु उत्पन्ने सवर्णाः तृतीयांशहराः, असवर्णा ग्रासाच्छादनभागिनः
 03.7.20 ब्राह्मणक्षत्रिययोरनन्तरापुत्राः सवर्णाः, अकान्तरा असवर्णाः
 03.7.21 ब्राह्मणस्य वैश्यायां अम्भष्ठः, शूद्रायां निषादः पारशवो वा
 03.7.22 क्षत्रियस्य शूद्रायां उग्रः
 03.7.23 शूद्र अवे वैश्यस्य
 03.7.24 सवर्णासु य ओषां अचरितव्रतेभ्यो जाता प्रात्याः
 03.7.25 धत्यनुलोमाः
 03.7.26 शूद्राद् आयोगवक्षत्तयाऽऽलाः
 03.7.27 वैश्यान् मागधवैदेडकौ
 03.7.28 क्षत्रियात् सूतः
 03.7.29 पौराणिकः त्वन्यः सूतो मागधश्च, ब्राह्मणक्षत्राद् विशेषः
 03.7.30 त अते प्रतिलोमाः स्वधर्मातिक्रमाद् राज्ञः सम्भवन्ति
 03.7.31 उग्रान्नैषाधां कुक्कुटः, विपर्यये पुल्कसः
 03.7.32 वैदेडिकायां अम्भष्ठाद् वैणः, विपर्यये कुशीलवः
 03.7.33 क्षत्तायां उग्रान्नपाकः
 03.7.34 धत्येतेऽन्ये यान्तरालाः
 03.7.35 कर्मणा वैश्यो रथकारः
 03.7.36 तेषां स्वयोनौ विवाहः, पूर्वापरगामित्वं वृत्तानुवृत्तं च
 03.7.37 शूद्रसधर्माणो वा, अन्यत्र याऽऽलेभ्यः
 03.7.38 डेवलं अवे वर्तमानः स्वर्गं आप्नोति राजा, नरकं अन्यथा

03.7.39 સર્વેષાં અન્તરાવાનાં સમો વિભાગઃ

03.7.40ab દેશસ્ય જાત્યાઃ સડ્ધસ્ય ધર્મો ગ્રામસ્ય વાડપિ યઃ ।

03.7.40chd ઉચિતઃ તસ્ય તેન એવ દાયધર્મ પ્રકલ્પયેત્ (ઇતિ)

Chapt . Immovable property

Dwelling-places

03.8.01 સામન્તપ્રત્યયા વાસ્તુવિવાદાઃ

03.8.02 ગૃહ ક્ષેત્રં આરામઃ સેતુબન્ધઃ તટાકં આધારો વા વાસ્તુઃ

03.8.03 કર્ણકીલાયસસમ્બન્ધોડનુગૃહં સેતુઃ

03.8.04 યથાસેતુભોગં વેશ્મ કારયેત્

03.8.05 અભૂતં વા પરકુડ્યાદ્ અપકમ્ય દ્વાવરત્વી ત્રિપદીં વા દેશબન્ધં કારયેત્

03.8.06 અવસ્કરં ભ્રમં ઉદપાનં વા ન ગૃહ ઉચિતાદ્ અન્યત્ર, અન્યત્ર સૂતિકાકૂપાદ્ આનિર્દેશાહાદ્ ઇતિ

03.8.07 તસ્યાતિક્રમે પૂર્વઃ સાહસદણ્ડઃ

03.8.08 તેન ઇન્ધનાવધાતનકૃતં કલ્યાણકૃત્યેષ્વાચામ ઉદકમાર્ગાશ્ચ વ્યાખ્યાતાઃ

03.8.09 ત્રિપદીપ્રતિક્રાન્તં અધ્યર્થ અરત્નિં વા ગાઢપ્રસૂતં ઉદકમાર્ગ પ્રસવણપ્રપાતં વા કારયેત્

03.8.10 તસ્યાતિક્રમે ચતુષ્પગ્ન્યાશત્પણો દણ્ડઃ

03.8.11 એકપદીપ્રતિક્રાન્તં અરત્નિં વા ચક્રિયતુષ્પદસ્થાનં અગ્નિષ્ઠ ઉદગ્જરસ્થાનં રોચનીં કુટ્ટનીં વા કારયેત્

03.8.12 તસ્યાતિક્રમે ચતુર્વિંશતિપણો દણ્ડઃ

03.8.13 સર્વવાસ્તુકયોઃ પ્રાક્ષિમકયોર્વા શાલયોઃ કિષ્કુરન્તરિકા ત્રિપદી વા

03.8.14 તયોશ્ચતુરડ્ડગુલં નીપ્રાન્તરમ્ નીપ્રાન્તરમ્? સમારૂઢકં વા

03.8.15 કિષ્કુમાત્રં આણિદ્વારં અન્તરિકાયાં ખણ્ડકુલ્લાર્થ અસમ્પાતં કારયેત્

03.8.16 પ્રકાશાર્થ અલ્પં ઊર્ધ્વ વાતાયનં કારયેત્

03.8.17 તદ્ડવસિતે વેશ્મનિચ્છાદયેત્

03.8.18 સમ્ભૂય વા ગૃહસ્વામિનો યથા ઇષ્ટં કારયેયુઃ, અનિષ્ટં વારયેયુઃ

03.8.19 વાનલટયાશ્ચ ઊર્ધ્વ આવાર્યભાગં કટપચ્છન્નં અવમર્શાભિત્તિં વા કારયેદ્ વર્ષાબાધભયાત્

03.8.20 તસ્યાતિક્રમે પૂર્વઃ સાહસદણ્ડઃ, પ્રતિલોમદ્વારવાતાયનબાધાયાં ચ, અન્યત્ર રાજમાર્ગરથ્યાભ્યઃ

03.8.21 ખાતસોપાનપ્રણાલીનિશ્ચેષ્ટવસ્કરભાગૈર્બહિર્બાધાયાં ભોગનિગ્રહે ચ

03.8.22 પરકુડ્યં ઉદકેન ઉપદ્ધતો દ્વાદશપણો દણ્ડઃ, મૂત્રપુરીષ ઉપધાતે દ્વિગુણઃ

03.8.23 પ્રણાલીમોક્ષો વર્ષતિ, અન્યથા દ્વાદશપણો દણ્ડઃ

03.8.24 પ્રતિષિદ્ધસ્ય ચ વસતઃ, નિરસ્યતશ્ચાવકચિણં અન્યત્ર પારુષ્યસ્તેયસાહસસડ્ગ્રહણમિથ્યાભોગેભ્યઃ

03.8.25 સ્વચંડભિપ્રસ્થિતો વર્ષાવક્યશેષં દધાત્

03.8.26 સામાન્યે વેશ્મનિ સાહાય્યં અપ્રચચ્છતઃ, સામાન્યં ઉપરુન્ધતો ભોગં ચ ગૃહે દ્વાદશપણો દણ્ડઃ

03.8.27 વિનાશયતઃ તદ્વિગુણઃ

03.8.28ab कोष्ठकाङ्गाणवर्थांना अग्निकुट्टनशावयोः ।

03.8.28chd विवृतानां च सर्वेषां सामान्यो भोग एष्यते (धति)

Chapt . sale of immovable property Fixing of boundaries Enchroachment and Damage

03.9.01 ज्ञातिसामन्तधनिकाः कमेण भूमिपरिग्रहान् कृतुं अव्याभवयुः

03.9.02 ततोऽन्ये बाध्याः

03.9.03 सामन्तयत्वारिशक्तुषु गृहप्रतिभुमे वेश्म श्रावयेयुः, सामन्तग्रामवृद्धेषु क्षेत्रं आरामं सेतुबन्धं तटाकं आधारं वा मर्यादासु यथासेतुभोगं अनेनार्घ्येण कः क्रेता धति

03.9.04 त्रिराधुषितं अव्याडतं क्रेता क्रेतुं लभेत

03.9.05 स्पर्धया वा मूल्यवर्धने मूल्यवृद्धिः स-शुल्का कोशं गच्छेत्

03.9.06 विक्रयप्रतिकोशे शुल्कं दधात्

03.9.07 अस्वामिप्रतिकोशे यतुर्विशतिपणो दण्डः

03.9.08 समरात्राद् उर्ध्वं अनभिसरतः प्रतिकुष्टो विक्रीणीत

03.9.09 प्रतिकुष्टातिक्रमे वास्तुनि द्विशतो दण्डः, अन्यत्र यतुर्विशतिपणो दण्डः धति वास्तुविक्रयः ।

03.9.10 सीमविवादं ग्रामयोरुभयोः सामन्ता पञ्चग्रामी दशग्रामी वा सेतुभिः स्थावरैः कृत्रिमैर्वा कुर्यात्

03.9.11 कर्षकगोपालकवृद्धाः पूर्वभुक्तिका वा बाध्याः सेतूनां अभिज्ञा बलव एको वा निर्दिश्य सीमसेतून् विपरीतवेषाः सीमानं नयेयुः

03.9.12 उद्विष्टानां सेतूनां अदृशनि सडस्रं दण्डः ।

03.9.13 तद् एव नीते सीमापडारिणां सेतुच्छिदां च कुर्यात्

03.9.14 प्रनष्टसेतुभोगं वा सीमानं राजा यथा उपकारं विभजेत् धति सीमविवादः ।

03.9.15 क्षेत्रविवादं सामन्तग्रामवृद्धाः कुर्युः

03.9.16 तेषां द्वैधीभावे यतो बलवः शुचयोऽनुमता वा ततो नियच्छेयुः मध्यं वा गृह्णीयुः

03.9.17 तद् । उभयपरा उक्तं वास्तु राजा हरेत्, प्रनष्टस्वामिकं च

03.9.18 यथा उपकारं वा विभजेत्

03.9.19 प्रसज्यादाने वास्तुनि स्तेयदण्डः

03.9.20 कारणादाने प्रयासं आजुवं च परिसङ्ख्याय बन्धं दधात् धति क्षेत्रविवादः ।

03.9.21 मर्यादाऽपडरणे पूर्वः साडसदण्डः

03.9.22 मर्यादाभेदे यतुर्विशतिपणः

03.9.23 तेन तपोवनविवीतमडापथश्मशानदेवकुलयजनपुण्यस्थानविवादा व्याप्याताः धति मर्यादास्थापनम् ।

03.9.24 सर्व एव विवादाः सामन्तप्रत्ययाः

03.9.25 विवीतस्थलकेदारषण्डभलवेश्मवाडनकोष्ठानां पूर्वम्पूर्वं आभाधं सडेत

03.9.26 ब्रह्मसोमारण्यदेवयजनपुण्यस्थानवर्जाः स्थलप्रदेशाः

03.9.27 आधारपरिवादकेदार उपभोगैः परक्षेत्रकृष्टबीजडिसायां यथा उपघातं मूल्यं दधुः

- 03.9.28 डेदारारामसेतुबन्धानां परस्परखिसायां खिसाद्विगुणो दण्डः
- 03.9.29 पश्चान्निविष्टे अधरतटाकं न उपरितटाकस्य डेदारं उदकेनाप्लावयेत्
- 03.9.30 उपरिनिविष्टे नाधरतटाकस्य पूरास्त्रावं वारयेद्, अन्यत्र त्रिवर्षे उपरतकर्मणः
- 03.9.31 तस्यातिक्रमे पूर्वः साडसदण्डः, तटाकवामनं च
- 03.9.32 पञ्चवर्षे उपरतकर्मणः सेतुबन्धस्य स्वाम्यं लुप्येत, अन्यत्रापद्व्यः
- 03.9.33 तटाकसेतुबन्धानां नवप्रवर्तने पाञ्चवर्षिकः परिहारः, भग्ने उत्सृष्टानां यातुर्वर्षिकः, समुपाड्डानां त्रैवर्षिकः, स्थलस्य द्वैवर्षिकः
- 03.9.34 स्वात्माधाने विक्रये च
- 03.9.35 भातप्रावृत्तिं अनदीनिबन्धायतनतटाकडेदारारामषण्डवापानां सस्यवर्णभाग उत्तरिकं अन्येभ्यो वा यथा उपकारं दधुः
- 03.9.36 प्रक्यावक्याधिभागभोगनिषृष्ट उपभोक्तारश्च अेषां प्रतिकुर्युः
- 03.9.37 अर्पतीकारे डीनद्विगुणो दण्डः
- 03.9.38ab सेतुभ्यो मुञ्चतः तोयं अवारे षट्पणो दमः ।
- 03.9.38chd वारे वा तोयं अन्येषां प्रमादेन उपरुञ्चतः (धति)
- Chapt . Damage to pastures, fields and roads
- 03.10.01 कर्म उदकमार्गं उचितं रुञ्चतः कुर्वतोऽनुचितं वा पूर्वः साडसदण्डः, सेतुकूपपुण्यस्थानयैत्यदेवायतनानि च परभूमौ निवेशयतः
- 03.10.02 पूर्वानुवृत्तं धर्मसेतुं आधानं विक्रयं वा नयतो नाययतो वा मध्यमः साडसदण्डः, श्रोतृणां उत्तमः, अन्यत्र भग्ने उत्सृष्टात्
- 03.10.03 स्वाम्यभावे ग्रामाः पुण्यशीला वा प्रतिकुर्युः
- 03.10.04 पथिप्रमाणं दृग्निवेशे व्याभ्यातम्
- 03.10.05 क्षुद्रपशुमनुष्यपथं रुञ्चतो द्वादशपणो दण्डः, मडापशुपथं यतुर्विंशतिपणः, उस्तिक्क्षेत्रपथं यतुष्यञ्चाशत्पणः, सेतुवनपथं षट्शतः, श्मशानग्रामपथं द्विशतः, द्रोणमुष्पथं पञ्चशतः, स्थानीयराष्ट्रविचीतपथं साडसः
- 03.10.06 अतिकर्षणे च अेषां दण्डयतुर्था दण्डाः
- 03.10.07 कर्षणे पूर्व उक्तः
- 03.10.08 क्षेत्रिकस्याक्षिपतः क्षेत्रं उपवासस्य वा त्यजतो बीजकाले द्वादशपणो दण्डः, अन्यत्र दोष उपनिपाताविषय्येभ्यः
- 03.10.09 करदाः करदेष्वाधानं विक्रयं वा कुर्युः, भ्रष्टमदेयिका भ्रष्टमदेयिकेषु
- 03.10.10 अन्यथा पूर्वः साडसदण्डः
- 03.10.11 करदस्य वाऽकरदग्रामं प्रविशतः
- 03.10.12 करदं तु प्रविशतः सर्वद्रव्येषु प्राकाम्यं स्यात्, अन्यत्रागारात्

- 03.10.13 तद् अप्यस्मै दधात्
- 03.10.14 अनादयेयं अकृषतोऽन्यः पञ्चवर्षाण्युपभुज्य प्रयासनिष्क्येण दधात्
- 03.10.15 अकरदाः परत्र वसन्तो भोगं उपज्जवेयुः
- 03.10.16 ग्रामार्थेन ग्रामिकं व्रजन्तं उपवासाः पर्यायेणानुगच्छेयुः
- 03.10.17 अननुगच्छन्तः पणार्धपणिकं योजनं दधुः
- 03.10.18 ग्रामिकस्य ग्रामाद् अस्तेनपारदारिकं निरस्यतश्चतुर्विंशतिपणो दण्डः, ग्रामस्य उत्तमः
- 03.10.19 निरस्तस्य प्रवेशो ष्यभिगमेन व्याभ्यातः
- 03.10.20 स्तम्भैः समन्ततो ग्रामाद् धनुःशतापकृष्टं उपसालं कारयेत्
- 03.10.21 पशुप्रयारार्थं विवीतं आलवनेन उपज्जवेयुः
- 03.10.22 विवीतं भक्षयित्वाऽपसृतानां उष्ट्रमहिषाणां पादिकं रुपं गृह्णीयुः, गवाश्चभराणां चार्धपादिकं, क्षुद्रपशूनां षोडशाभागिकम्
- 03.10.23 भक्षयित्वा निषण्णानां अेत अेव द्विगुणा दण्डाः, परिवसतां यतुर्गुणाः
- 03.10.24 ग्रामदेववृषा वाऽनिर्दशाडा वा धेनुरुक्षाणो गोवृषाश्चादण्ड्याः
- 03.10.25 सस्यभक्षणे सस्य उपघातं निष्पत्तितः परिसङ्ख्याय द्विगुणं दापयेत्
- 03.10.26 स्वामिनश्चानिवेद्ये यारयतो द्वादशपणो दण्डः, प्रमुञ्च्यतश्चतुर्विंशतिपणः
- 03.10.27 पालिनां अर्धदण्डाः
- 03.10.28 तद् अेव षण्णभक्षणे कुर्यात्
- 03.10.29 वाटभेदे द्विगुणः वेश्मभलवलयगतानां च धान्यानां भक्षणे
- 03.10.30 खिसाप्रतीकारं कुर्यात्
- 03.10.31 अभयवनमृगाः परिगृहीता वा भक्षयन्तः स्वामिनो निवेद्ये यथाऽवध्याः तथा प्रतिषेध्व्याः
- 03.10.32 पशवो रश्मिप्रतोदाभ्यां वारयितव्याः
- 03.10.33 तेषां अन्यथा खिसायां दण्डपारुष्यदण्डाः
- 03.10.34 प्रार्थयमाना दृष्टापराधा वा सर्वं उपायैर्नियन्तव्याः छति क्षेत्रपथखिसा ।
- 03.10.35 कर्षकस्य ग्रामं अभ्युपेत्याकुर्वतो ग्राम अेवात्ययं हरेत्
- 03.10.36 कर्माकरणे कर्मवितनद्विगुणं, छिरण्यादाने प्रत्यंशद्विगुणं, भक्ष्यपेयादाने च प्रडवणेषु द्विगुणं अंशं दधात्
- 03.10.37 प्रेक्षायां अनंशदः, स-स्वजनो न प्रेक्षेत
- 03.10.38 प्रच्छन्नव्रणं छक्षणे च सर्वच्छिते च कर्माणि निगडेण द्विगुणं अंशं दधात्
- 03.10.39 सर्वछितं अेकस्य भ्रुवतः कुर्युराज्ञाम्
- 03.10.40 अकरणे द्वादशपणो दण्डः
- 03.10.41 तं येत् सम्भूय वा हन्युः पृथग् अेषां अपराधद्विगुणो दण्डः
- 03.10.42 उपहन्तृषु विशिष्टः

03.10.43 બ્રાહ્મણશ્ચ એષાં જ્યૈષ્ઠ્યં નિયમ્યેત

03.10.44 પ્રહવણેષુ ચ એષાં બ્રાહ્મણા નાકામાઃ કુર્યુઃ, અંશં ચ લભેરન્

03.10.45 તેન દેશજાતિકુલસડ્ધાનાં સમયસ્થાનપાકર્મ વ્યાખ્યાતમ્

03.10.46ab રાજા દેશહિતાન્ સેતૂન્ કુર્વતાં પથિ સડ્ધમાન્ ।

03.10.46chd ગ્રામશોભાશ્ચ રક્ષાશ્ચ તેષાં પ્રિયહિતં ચરેત્ (ઇતિ)

Chapt . Non-payment of debts

03.11.01 સપાદપણા ધર્મ્યા માસવૃદ્ધિઃ પણશતસ્ય, પગ્યપણા વ્યાવહારિકી, દશપણા કાન્તારગણાં, વિંશતિપણા સામુદ્રાણામ્

03.11.02 તતઃ પરં કર્તુઃ કારયિતુશ્ચ પૂર્વઃ સાહસદણ્ઃ, શ્રોતૃણાં એક એકં પ્રત્યર્ધદણ્ઃ

03.11.03 રાજન્યયોગક્ષેમાવહે તુ ધનિકધારણિકયોશ્ચરિત્રં અવેક્ષેત

03.11.04 ધાન્યવૃદ્ધિઃ સસ્યનિષ્પત્તાવુપાર્ધા, પરં મૂલ્યકૃતા વર્ષેત

03.11.05 પ્રક્ષેપવૃદ્ધિરુદયાદ્ અર્ધં સન્નિધાનસત્રા વાર્ષિકી દેયા

03.11.06 ચિરપ્રવાસઃ સ્તમ્ભપ્રવિષ્ટો વા મૂલ્યદ્વિગુણં દદ્યાત્

03.11.07 અકૃત્વા વૃદ્ધિં સાધયતો વર્ધયતો વા, મૂલ્યં વા વૃદ્ધિં આરોપ્ય શ્રાવયતો બન્યયતુર્ગુણો દણ્ઃ

03.11.08 તુચ્છશ્રાવણાયાં અભૂતયતુર્ગુણઃ

03.11.09 તસ્ય ત્રિભાગં આદાતા દદ્યાત્, શેષં પ્રદાતા

03.11.10 દીર્ઘસત્રવ્યાધિગુરુકુલ ઉપરુહ્યં બાલં અસારં વા નઋણં અનુવર્ષેત

03.11.11 મુચ્યમાનં ઋણં અપ્રતિગૃહ્ણતો દ્વાદશપણો દણ્ઃ

03.11.12 કારણાપદેશેન નિવૃત્તવૃદ્ધિકં અન્યત્ર તિષ્ઠેત્

03.11.13 દશવર્ષ ઉપેક્ષિતં ઋણં અપ્રતિગ્રાહ્યં, અન્યત્ર બાલવૃહ્દવ્યાધિતવ્યસનિપ્રોષિતદેશત્યાગરાજ્યવિભ્રમેભ્યઃ

03.11.14 પ્રેતસ્ય પુત્રાઃ કુસીદં દદ્યુઃ, દાયાદા વા રિક્થહરાઃ, સહગ્રાહિણઃ, પ્રતિભુવો વા

03.11.15 ન પ્રાતિભાવ્યં અન્યત્

03.11.16 અસારં બાલપ્રાતિભાવ્યમ્

03.11.17 અસડ્ધ્યાતદેશકાલં તુ પુત્રાઃ પૌત્રા દાયાદા વા રિક્થં હરમાણા દદ્યુઃ

03.11.18 જીવિતવિવાહભૂમિપ્રાતિભાવ્યં અસડ્ધ્યાતદેશકાલં તુ પુત્રાઃ પૌત્રા વા વહેયુઃ

03.11.19 નાનાઋણસમવાયે તુ ન એકં દ્વૌ યુગપદ્ અભિવદેયાતાં, અન્યત્ર પ્રતિષ્ઠમાનાત્

03.11.20 તત્રાપિ ગૃહીતાનુપૂર્વ્યાં રાજશ્રોત્રિયદ્રવ્યં વા પૂર્વં પ્રતિપાદયેત્

03.11.21 દમ્પત્યોઃ પિતાપુત્રયોઃ ભ્રાતૃણાં ચાવિભક્તાનાં પરસ્પર । કૃતાં ઋણં અસાધ્યમ્

03.11.22 અગ્રાહ્યાઃ કર્મકાલેષુ કર્ષકા રાજપુરુષાશ્ચ

03.11.23 સ્ત્રી ચાપ્રતિશ્રાવિણી પતિકૃતાં ઋણં, અન્યત્ર ગોપાલકાર્ધસીતિકેભ્યઃ

03.11.24 પતિઃ તુ ગ્રાહ્યઃ સ્ત્રીકૃતાં ઋણં, અપ્રતિવિધાય પ્રોષિત ઇતિ

03.11.25 સમ્પ્રતિપત્તાવૃત્તમઃ

- 03.11.26 अस्मप्रतिपत्तौ तु साक्षिणः प्रमाणं प्रात्ययिकः शुचयोऽनुमता वा त्रयोऽवराध्याः
 03.11.27 पक्षानुमतौ वा द्वौ, ऋणं प्रति न त्वेव अेकः
 03.11.28 प्रतिषिद्धाः स्यालसहायान्वर्धिघनिकधारणिकवैरिन्यङ्गधृतदण्डाः, पूर्वे चाव्यवहाराः
 03.11.29 राजश्रोत्रियग्रामभृतककुष्ठिप्रणिनः पतितयण्डालकुत्सितकर्माणोऽन्धबधिरमूकाडंवादिनः
 स्त्रीराजपुरुषाश्च, अन्यत्र स्ववर्गोभ्यः
 03.11.30 पारुष्यस्तेयसङ्ग्राहणेषु तु वैरिस्थालसहायवर्जः
 03.11.31 रडस्यव्यवहारेष्वेका स्त्री पुरुष उपश्रोता उपद्रष्टा वा साक्षी स्याद् राजतापसवर्जम्
 03.11.32 स्वामिनो भृत्यानां ऋत्विग् आचार्याः शिष्याणां मातापितरौ पुत्राणां यानिगडेण साक्ष्यं कुर्युः, तेषां
 एतरे वा
 03.11.33 परस्परामियोगे य एषां उत्तमाः परा उक्ता दशबन्धं द्युः, अवराः पञ्चबन्धम् एति साक्ष्यधिकारः
 ॥
 03.11.34 ब्राह्मण उदकुम्भाग्रिसकाशे साक्षिणः परिगृहीयात्
 03.11.35 तत्र ब्राह्मणं भूयात् सत्यं ब्रूहि एति
 03.11.36 राजन्यं वैश्यं वा मा तव एष्टापूरुतुलं, कपालडस्तः शत्रुकुलं भिक्षाऽर्थी गच्छेः एति
 03.11.37 शूद्रं जन्मरएान्तरे यद् वः पुण्यङ्गलं तद् राजानं गच्छेद्, राज्ञश्च डिम्बिषं युष्मान् अन्यथावाटे,
 दण्डश्चानुबद्धः, पश्चाद् अपि ज्ञायेत यथादृष्टश्रुतं, अेकमन्त्राः सत्यं उपडरत एति
 03.11.38 अनुपडरतां समरात्राद् ऽर्ध्वं द्वादशपणो दण्डः, त्रिपक्षाद् ऽर्ध्वं अभियोगं द्युः
 03.11.39 साक्षिभेदे यतो बडवः शुचयोऽनुमता वा ततो नियच्छेयुः, मध्यं वा गृहीयुः
 03.11.40 तद् वा द्रव्यं राजा डरेत्
 03.11.41 साक्षिणश्चेद् अभियोगाद् ऽनं ब्रूयुरतिरिक्तस्याभियोक्ता बन्धं दद्यात्
 03.11.42 अतिरिक्तं वा ब्रूयुः तद्दतिरिक्तं राजा डरेत्
 03.11.43 बालिश्याद् अभियोक्तुर्वा दुष्टश्रुतं दुर्विभितं प्रेताभिनवेशं वा समीक्ष्य साक्षिप्रत्ययं अेव स्यात्
 03.11.44 साक्षिबालिश्येष्वेव पृथग्दनुयोगे देशकालकार्याणां पूर्वमध्यम उत्तमा दण्डाः एतयौशनसाः
 03.11.45 कूटसाक्षिणो यं अर्थं अभूतं कुर्युर्भूतं वा नाशयेयुः तद् दशगुणं दण्डं द्युः एति मानवाः
 03.11.46 बालिश्याद् वा विसंवाद्यतां यित्रो घातः एति बार्डस्पत्याः
 03.11.47 न एति कौटिल्यः
 03.11.48 ध्रुवं छि साक्षिभिः श्रोतव्यम्
 03.11.49 अशृण्वतां यतुर्विशतिपणो दण्डः, ततोऽर्धं अब्रुवाणानाम्
 03.11.50ab देशकालाविदूरस्थान् साक्षिणः प्रतिपादयेत् ।
 03.11.50chd दूरस्थान् अप्रसारान् वा स्वाभिवान्धयेन साधयेत् (एति)

03.12.01 उपनिधिरूपेण व्याख्यातः

03.12.02 पश्यकाटविकाभ्यां दुर्गाराष्ट्रविलोपे वा, प्रतिरोधकैर्वा ग्रामसार्धत्रजविलोपे, यङ्गयुक्तनाशे वा, ग्राममध्याग्न्या। उदकाभाषे ज्वालावेग उपरुद्धे वा, नावि निमग्रायां मुषितायां वा स्वयं उपरुद्धो न उपनिधिं अभ्यावडेत्

03.12.03 उपनिधिभोक्ता देशकालानुसृपं भोगवेतनं दधात्, द्वादशपात्रं च दण्डम्

03.12.04 उपभोगनिमित्तं नष्टं विनष्टं वाऽभ्यावडेत्, यतुर्विशतिपात्राश्च दण्डः, अन्यथा वा निष्पतने

03.12.05 प्रेतं व्यसनगतं वा न उपनिधिं अभ्यावडेत्

03.12.06 आधानविङ्ग्यापव्ययनेषु यास्य यतुर्गुणपञ्चबन्धो दण्डः

03.12.07 परिवर्तने निष्पातने वा मूल्यसमः

03.12.08 तेनाधिप्रणेश उपभोगविङ्ग्याधानापडारा व्याख्याताः

03.12.09 नाधिः स-उपकारः सीदित्, न यास्य मूल्यं वर्धेत, अन्यत्र निसर्गात्

03.12.10 निरुपकारः सीदित्, मूल्यं यास्य वर्धेत

03.12.11 उपस्थितस्याधिं अप्रयच्छतो द्वादशपात्रो दण्डः

03.12.12 प्रयोजकासन्निधाने वा ग्रामवृद्धेषु स्थापयित्वा निष्क्यं आधिं प्रतिपद्येत

03.12.13 निवृत्तपृद्धिको वाऽऽधिः तत्कालकृतमूल्यः तत्र अेवावतिष्ठेत, अनाशविनाशकरणाधिष्ठितो वा

03.12.14 धारणिकासन्निधाने वा विनाशभयाद् उद्गतार्धं धर्मस्थानुज्ञातो विक्रीणीत, आधिपालप्रत्ययो वा

03.12.15 स्थावरः तु प्रयासभोग्यः कृलभोग्यो वा प्रक्षेपवृद्धिमूल्यशुद्धं आश्रुवं अमूल्यक्षयेण उपनयेत्

03.12.16 अनिसृष्ट उपभोक्ता मूल्यशुद्धं आश्रुवं बन्धं च दधात्

03.12.17 शेषं उपनिधिना व्याख्यातम्

03.12.18 अेतेनादेशोऽन्वाधिश्च व्याख्यातौ

03.12.19 सार्धेनान्वाधिऽस्तो वा प्रदिष्टं भूमिं अप्राप्तश्चोरैर्भञ्ज उत्सृष्टो वा नान्वाधिं अभ्यावडेत्

03.12.20 अन्तरे वा मृतस्य दायार्थोऽपि नाभ्यावडेत्

03.12.21 शेषं उपनिधिना व्यकल्यतम्

03.12.22 याचितकं अवकीतकं वा यथाविधं गृह्णीयुः तथाविधं अेवार्पयेयुः

03.12.23 श्रेष उपनिपाताभ्यां देशकाल उपरोधि दत्तं नष्टं विनष्टं वा नाभ्यावडेयुः

03.12.24 शेषं उपनिधिना व्याख्यातम्

03.12.25 वैयावृत्यविङ्ग्यः तु - वैयावृत्यकरा यथादेशकालं विक्रीणानाः पात्रं यथाजतं मूल्यं उदयं च दद्युः

03.12.26 देशकालातिपातने वा परिधीणं सम्प्रदानकालिकेनार्धेण मूल्यं उदयं च दद्युः

03.12.27 यथासम्भाषितं वा विक्रीणाना न उदयं अधिगच्छेयुः, मूल्यं अेव दद्युः

03.12.28 अर्धपतने वा परिधीणं यथापरिधीणं मूल्यं त्रिनं दद्युः

03.12.29 सांव्यवहारिकेषु वा प्रात्ययिकेष्वराजवाय्येषु श्रेष उपनिपाताभ्यां नष्टं विनष्टं वा मूल्यं अपि न दद्युः

03.12.30 देशकालान्तरितानां तु पाण्यानां क्षयव्ययविशुद्धं मूल्यं उदयं च दद्युः, पाण्यसमवायानां च प्रत्यंशम्

- 03.12.31 शेषे उपनिधिना व्याख्यातम्
 03.12.32 अयेतेन वैयावृत्यविक्रयो व्याख्यातः
 03.12.33 निक्षेपश्च उपनिधिना
 03.12.34 तं अन्येन निक्षिपतं अन्यस्वार्थयतो ढीयेत
 03.12.35 निक्षेपापडारे पूर्वापदानं निक्षेप्ताश्च प्रमाणात्
 03.12.36 अशुचयो हि कारवः
 03.12.37 न अेषां करणपूर्वो निक्षेपधर्मः
 03.12.38 करणहीनं निक्षेपं अपव्ययमानं गूढभित्तिन्यस्तान् साक्षिणो निक्षेप्ता रडसि प्राणिपातेन प्रज्ञापयेत्, वनान्ते वा मद्यप्रडवणविश्रासेन
 03.12.39 रडसि वृद्धो व्याधितो वा वैदेडकः कश्चित् कृतलक्षाणां द्रव्यं अस्य उस्ते निक्षिप्यापगच्छेत्
 03.12.40 तस्य प्रतिदेशेन पुत्रो भ्राता वाऽभिगम्य निक्षेपं यायेत
 03.12.41 दाने शुचिः, अन्यथा निक्षेपं स्तेयदण्डं य दधात्
 03.12.42 प्रप्रज्याऽभिमुषो वा श्रद्धेयः कश्चित् कृतलक्षाणां द्रव्यं अस्य उस्ते निक्षिप्य प्रतिष्ठेत्
 03.12.43 ततः कालान्तरगतो यायेत
 03.12.44 दाने शुचिः, अन्यथा निक्षेपं स्तेयदण्डं य दधात्
 03.12.45 कृतलक्षणेन वा द्रव्येण प्रत्यानयेद् अेनम्
 03.12.46 बालिशजातीयो वा राज्ञो राजदायिकाक्षाणामीतः सारं अस्य उस्ते निक्षिप्यापगच्छेत्
 03.12.47 स अेनं बन्धनागारगतो यायेत
 03.12.48 दाने शुचिः, अन्यथा निक्षेपं स्तेयदण्डं य दधात्
 03.12.49 अभिज्ञानेन चास्य गृहे जन्मं उभयं यायेत
 03.12.50 अन्यतर्तादाने यथा उक्तं पुरस्तात्
 03.12.51 द्रव्यभोगानां आगमं चास्यानुयुञ्जत, तस्य चार्थस्य व्यवहार उपलिङ्गनं, अभियोक्तुश्चार्यसामर्थ्यम्
 03.12.52 अयेतेन मिथःसमवायो व्याख्यातः
 03.12.53ab तस्मात् साक्षिमद् अखन्नं कुर्यात् सम्यग्विभाषितम् ।
 03.12.53chd स्वे परे वा जने कार्यं देशकालाग्रवर्णितः (धृति)
 Chapt . Law concerning slaves and labourers
 03.13.01 उदरदासवर्जं आर्यप्राणं अप्राप्तव्यवहारं शूद्रं विक्रयाधानं नयतः स्वजनस्य द्वादशपणो दण्डः, वैश्यं द्विगुणः, क्षत्रियं त्रिगुणः, ब्राह्मणं चतुर्गुणः
 03.13.02 परजनस्य पूर्वमध्यम उत्तमवधा दण्डाः, केतुश्रोतृणां च
 03.13.03 भ्लेच्छानां अदोषः प्रजं विक्रेतुं आधातुं वा
 03.13.04 न त्वेवार्थस्य दासभावः

- 03.13.05 अथवाऽऽर्य आधाय कुलबन्धन आर्याणां आपदि, निष्क्यं याधिगम्य बालं साडाभ्यदातारं वा पूर्वं निष्क्रीणीरन्
- 03.13.06 सकृद् आत्माधाता निष्पतितः सीदित्, द्विरन्येनाडितकः, सकृद् उभौ परविषयाभिमुभौ
- 03.13.07 वित्तापडासिणो वा दासस्थार्यभावं अपडरतोऽर्धदण्डः
- 03.13.08 निष्पतितप्रेतव्यसनिनां आधाता मूल्यं भजेत
- 03.13.09 प्रेतविण्मूत्र उच्छिष्टग्राहणं आडितस्य नग्नस्नापनं दण्डप्रेषणं अतिक्रमणं च स्त्रीणां मूल्यनाशकरं, धात्रीपरिचारिकार्धसीतिक उपचारिकाणां च मोक्षकरम्
- 03.13.10 सिद्धं उपचारकस्याभिप्रजातस्थापकमणम्
- 03.13.11 धात्री आडितिकां वाऽकामां स्ववशां गच्छतः पूर्वं साडसदण्डः, परवशां मध्यमः
- 03.13.12 कन्यां आडितिकां वा स्वयं अन्येन वा दृषयतो मूल्यनाशः शुल्कं तद्द्वुगुणश्च दण्डः
- 03.13.13 आत्मविडयिणः प्रजा आर्या विधात्
- 03.13.14 आत्माधिगतं स्वामिकर्माविरुद्धं लभेत, पित्र्यं च दायम्
- 03.13.15 मूल्येन चार्यत्वं गच्छेत्
- 03.13.16 तेन उदरदासाडितकौ व्याप्यातौ
- 03.13.17 प्रक्षेपानुत्पन्नास्य निष्क्यः
- 03.13.18 दण्डप्रणीतः कर्मणा दण्डं उपनयेत्
- 03.13.19 आर्यप्राणो ध्वजादृतः कर्मकालानुत्पेण मूल्यार्धेन वा विमुच्येत
- 03.13.20 गृहेजातदायागतलब्धक्रीतानां अन्यतमं दासं त्रिनाष्टवर्षं विबन्धुं अकामं नीचे कर्मणि विदेशे दासीं वा सगर्भा अप्रतिविडितगर्भभर्मण्यां विडयाधानं नयतः पूर्वं साडसदण्डः, केतुश्रोतृणां च
- 03.13.21 दासं अनुत्पेण निष्क्येणार्थं अकुर्वतो द्वादशपाणो दण्डः, संरोधश्चाकरणात्
- 03.13.22 दासद्रव्यस्य ज्ञातयो दायादाः, तेषां अभावे स्वामी
- 03.13.23 स्वामिनः स्वस्यां दास्यां जातं समातृकं अदासं विधात्
- 03.13.24 गृह्या येत् कुटुम्भार्थं चिन्तनी माता भ्राता भगिनी यास्या अदासाः स्युः
- 03.13.25 दासं दासीं वा निष्क्रीय पुनर्विडयाधानं नयतो द्वादशपाणो दण्डः, अन्यत्र स्वयंवादिभ्यः षति दासकल्पः ।
- 03.13.26 कर्मकरस्य कर्मसम्बन्धं आसन्ना विधुः
- 03.13.27 यथासम्भाषितं वेतनं लभेत, कर्मकालानुत्पन्नं असम्भाषितवेतनः
- 03.13.28 कर्षकः सस्यानां गोपालकः सर्पिषां वैदेडकः पाण्यानां आत्मना व्यवहृतानां दशभागं असम्भाषितवेतनो लभेत
- 03.13.29 सम्भाषितवेतनः तु यथासम्भाषितम्
- 03.13.30 कारुशिल्पिकुशीलवचिकित्सकवाग्ज्वनपरिचारकादिराशाकारिकवर्गः तु यथाऽन्यः तद्विधः कुर्याद् यथा वा कुशलाः कल्पयेयुः तथा वेतनं लभेत

- 03.13.31 साक्षिप्रत्ययं अवे स्यात्
 03.13.32 साक्षिणां अभावे यतः कर्म ततोऽनुयुञ्जत
 03.13.33 वेतनादाने दशबन्धो दण्डः, षट्पणो वा
 03.13.34 अपव्ययमाने द्वादशपणो दण्डः, पञ्चबन्धो वा
 03.13.35 नदीवेगज्वालावास्तेनव्याल उपरुद्धः सर्वस्वपुत्रदारात्मदानेनार्तः त्रातारं आहूय निष्तीर्णः कुशलप्रदिष्टं
 वेतनं दधात्
 03.13.36 तेन सर्वत्रार्तदानानुशया व्याख्याताः
 03.13.37ab लभेत पुंश्वली भोगं सङ्गमस्य उपलिङ्गनात् ।
 03.13.37chd अतियाज्ञा तु ज्ञयेत दौर्मत्याविनयेन वा (धृति)
 Chapt . Duties of servants
 Undertaking in partnership
 03.14.01 गृहीत्वा वेतनं कर्माकुर्वतो भृतकस्य द्वादशपणो दण्डः, संरोधश्चाकरणात्
 03.14.02 अशक्तः कुत्सिते कर्मणि व्याधौ व्यसने वाऽनुशयं लभेत, परेषां वा कारयितुम्
 03.14.03 तस्यव्ययकर्मणा लभेत भर्ता वा कारयितुम्
 03.14.04 नान्यः त्वया कारयितव्यो, मया वा नान्यस्य कर्तव्यम् छत्यवरोधे भर्तुरकारयतो भृतकस्याकुर्वतो वा
 द्वादशपणो दण्डः
 03.14.05 कर्मनिष्ठापने भर्तुरन्यत्र गृहीतवेतनो नासकामः कुर्यात्
 03.14.06 उपस्थितं अकारयतः कृतं अवे विधाद् छत्याचार्याः
 03.14.07 न धृति कौटिल्यः
 03.14.08 कृतस्य वेतनं नाकृतस्यास्ति
 03.14.09 स येद् अल्पं अपि कारयित्वा न कारयेत् कृतं अवेवास्य विधात्
 03.14.10 देशकालातिपातनेन कर्मणां अन्यथाकरणे वा नासकामः कृतं अनुमन्येत
 03.14.11 सम्भाषिताद् अधिकङ्कियायां प्रयासं न मोघं कुर्यात्
 03.14.12 तेन सङ्घभृता व्याख्याताः
 03.14.13 तेषां आधिः समरात्रं आसीत्
 03.14.14 ततोऽन्यं उपस्थापयेत्, कर्मनिष्ठाङ्कं च
 03.14.15 न यानिवेद्ये भर्तुः सङ्घः कञ्चित् परिहरेद् उपनयेद् वा
 03.14.16 तस्यातिक्रमे यत्पूर्वैशतिपणो दण्डः
 03.14.17 सङ्घेन परिहृतस्यार्धदण्डः धृति भृतकाधिकारः ॥
 03.14.18 सङ्घभृताः सम्भूयसमुत्थातारो वा यथासम्भाषितं वेतनं समं वा विभजेरन्
 03.14.19 कर्षणवैदेडका वा सस्थापण्यारम्भपर्यवसानान्तरे सन्नस्य यथाकृतस्य कर्मणः प्रत्यंशं दधुः

- 03.14.20 પુરુષ ઉપસ્થાને સમગ્રં અંશં દધુઃ
 03.14.21 સંસિદ્ધે તુ ઉદ્ધૃતપાણ્યે સન્નસ્ય તદાનીં એવ પ્રત્યંશં દધુઃ
 03.14.22 સામાન્યા હિ પથિસિદ્ધિશ્ચાસિદ્ધિશ્ચ
 03.14.23 પ્રકાન્તે તુ કર્મણિ સ્વસ્થસ્થાપકામતો દ્વાદશપણો દણઃ
 03.14.24 ન ચ પ્રાકામ્યં અપક્રમણે
 03.14.25 ચોરં ત્વભયપૂર્વં કર્મણઃ પ્રત્યંશેન ગ્રાહયેદ્, દદ્યાત્ પ્રત્યંશં અભયં ચ
 03.14.26 પુનઃસ્તેયે પ્રવાસનં, અન્યત્રગમને ચ
 03.14.27 મહાડપરાધે તુ દૂષ્યવદ્ આચરેત્
 03.14.28 યાજકાઃ સ્વાપ્રચારદ્રવ્યવર્જં યથાસમ્માષિતં વેતનં સમં વા વિભજેરન્
 03.14.29 અગ્નિષ્ટોમાદિષુ ચ ક્તુષુ દીક્ષણાદ્ ઊર્ધ્વં તૃતીયં અંશં, મધ્યમ ઉપસદ ઊર્ધ્વં અર્ધં અંશં, સુત્યે પ્રાતઃસવનાદ્ ઊર્ધ્વં પાદ ઊનં અંશમ્
 03.14.30 માધ્યન્દિનાત્ સવનાદ્ ઊર્ધ્વં સમગ્રં અંશં લભેત
 03.14.31 નીતા હિ દક્ષિણા ભવન્તિ
 03.14.32 બૃહસ્પતિસવવર્જં પ્રતિસવનં હિ દક્ષિણા દીયન્તે
 03.14.33 તેનાર્હર્ગણદક્ષિણા વ્યાખ્યાતાઃ
 03.14.34 સનાનાં આદશાહોરાત્રાત્શોષભૃતાઃ કર્મ કુર્યુઃ, અન્યે વા સ્વપ્રત્યયાઃ
 03.14.35 કર્મણ્યસમાપ્તે તુ યજમાનઃ સીદેદ્, ઋત્વિજઃ કર્મ સમાપય્ય દક્ષિણાં હરેયુઃ
 03.14.36 અસમાપ્તે તુ કર્મણિ યાજ્યં યાજકં વા ત્યજતઃ પૂર્વઃ સાહસદણઃ
 03.14.37ab અનાહિતાગ્નિઃ શતગુરુયજવા ચ સહસ્રગુઃ ।
 03.14.37chd સુરાપો વૃષલીભર્તા બ્રહ્મહા ગુરુતલ્પગઃ
 03.14.38ab અસત્પ્રતિગ્રહે યુક્તઃ સ્તેનઃ કુત્સિતયાજકઃ ।
 03.14.38chd અદોષઃ ત્યક્તું અન્યોન્યં કર્મસકુરનિશ્ચયાત્ (ઇતિ)

Chapt . Rescission of sale and purchase

- 03.15.01 વિક્રીય પાણ્યં અપ્રયચ્છતો દ્વાદશપણો દણઃ, અન્યત્ર દોષ ઉપનિપાતાવિષલ્યેભ્યઃ
 03.15.02 પાણ્યદોષો દોષઃ
 03.15.03 રાજચોરાગ્ન્ય્ । ઉદકબાધ ઉપનિપાતઃ
 03.15.04 બહુગુણાહીનં આર્તકૃતં વાડવિષલ્યમ્
 03.15.05 વૈદેહકાનાં એકરાત્રં અનુશયઃ, કર્ષકાણાં ત્રિરાત્રં, ગોરક્ષકાણાં પચ્ચરાત્રમ્
 03.15.06 વ્યામિશ્રાણાં ઉત્તમાનાં ચ વર્ણાનાં વૃત્તિવિક્રયે સમરાત્રમ્
 03.15.07 આતિપાતિકાનાં પાણ્યાનાં અન્યત્રાવિક્રેયમ્ ઇત્યવરોધેનાનુશયો દેયઃ
 03.15.08 તસ્યાતિક્રમે ચતુર્વિંશતિપણો દણઃ, પાણ્યદશભાગો વા
 03.15.09 ક્ષીત્વા પાણ્યં અપ્રતિગૃહ્ણતો દ્વાદશપણો દણઃ, અન્યત્ર દોષ ઉપનિપાતાવિષલ્યેભ્યઃ

- 03.15.10 समानश्चानुशयो विडेतुरनुशयेन
 03.15.11 विवादानां तु त्रयाणां पूर्वेषां वार्दानां पाणिग्रहणात् सिद्धं उपावर्तनं, शूद्राणां च प्रकर्मणः
 03.15.12 वृत्तपाणिग्रहणयोरपि दोषं औपशाधिकं दृष्ट्वा सिद्धं उपावर्तनम्
 03.15.13 न त्वेवाभिप्रजातयोः
 03.15.14 कन्यादोषं औपशाधिकं अनाप्याय प्रयच्छतः कन्यां षण्णवतिर्दण्डः, शुल्कस्त्रीधनप्रतिदानं च
 03.15.15 वरयितुर्वा वरदोषं अनाप्याय विन्दतो द्विगुणः, शुल्कस्त्रीधननाशश्च
 03.15.16 द्विपद्यतुष्पदानां तु कुण्डव्याधिताशुचीनां उत्साहस्वास्थ्यशुचीनां आप्याने द्वादशपणो दण्डः
 03.15.17 आत्रिपक्षाद् एति यतुष्पदानां उपावर्तनं, आसंवत्सराद् एति मनुष्याणाम्
 03.15.18 तावता छि कालेन शक्यं शौयाशौये ज्ञातुम्
 03.15.19ab दाता प्रतिग्रहीता च स्यातां न उपलतौ यथा ।
 03.15.19chd दाने क्ये वाऽनुशयं तथा कुर्युः सभासदः (एति)
 Chapt . Non-conveyance of gifts
 sale without ownership
 Relation of ownership
 03.16.01 दत्तस्याप्रदानं ऋणादानेन व्याप्यातम्
 03.16.02 दत्तं अव्यवहार्यं ऐकत्रानुशये वर्तेत
 03.16.03 सर्वस्वं पुत्रदारं आत्मानं वा प्रदायानुशयिनः प्रयच्छेत्
 03.16.04 धर्मदानं असाधुषु कर्मसु याउपघातिकेषु वा, अर्थदानं अनुपकारिष्वपकारिषु वा, कामदानं अनर्द्धेषु च
 03.16.05 यथा च दाता प्रतिग्रहीता च न उपलतौ स्यातां तथाऽनुशयं कुशलाः कल्पयेयुः
 03.16.06 दण्डभयाद् आक्रोशभयाद् अनर्थभयाद् वा भयदानं प्रतिगृह्यतः स्तेयदण्डः, प्रयच्छतश्च
 03.16.07 रोषदानं परहिंसायां, राज्ञां उपरि धर्मदानं च
 03.16.08 तत्र उत्तमो दण्डः
 03.16.09 प्रातिभाव्यं दण्डशुल्कशेषं आक्षिप्य सौरिकं च नाकामः पुत्रो दाय्यादो वा रिज्यहरो दद्यात् एति
 दत्तस्यानपाकर्म ।
 03.16.10 अस्वामिविद्वयः तु - नष्टापलुतं आसाध स्वामी धर्मस्थेन ग्राहयेत्
 03.16.11 देशकालातिपत्तौ वा स्वयं गृहीत्वा उपलरेत्
 03.16.12 धर्मस्थश्च स्वामिनं अनुयुञ्जत कुतः ते लब्धम् एति
 03.16.13 स येद् आचारकर्मं दर्शयेत्, न विडेतारं, तस्य द्रव्यस्यातिसर्गोणं मुच्येत
 03.16.14 विडेता येद् दृश्येत, मूल्यं स्तेयदण्डं च दद्यात्
 03.16.15 स येद् अपसारं अधिगच्छेद् अपसरेद् आऽपसारक्षयात्
 03.16.16 क्षये मूल्यं स्तेयदण्डं च दद्यात्
 03.16.17 नाष्टिकश्च स्वकरणं कृत्वा नष्टप्रत्यालुतं लभेत

- 03.16.18 स्वकरणाभावे पञ्चबन्धो दण्डः
- 03.16.19 तस्य द्रव्यं राजधर्मं स्यात्
- 03.16.20 नष्टापहृतं अनिवेद्य उत्कर्षतः स्वामिनः पूर्वं साहसदण्डः
- 03.16.21 शुल्कस्थाने नष्टापहृत उत्पन्नं तिष्ठेत्
- 03.16.22 त्रिपक्षाद् उर्ध्वं अनभिसारं राजा हरेत्, स्वामी वा स्वकरणेन
- 03.16.23 पञ्चपण्डिकं द्विपदत्रयस्य निष्क्यं दद्यात्, यतुष्पण्डिकं ऐक्यपुरस्य, द्विपण्डिकं गोमहिषस्य, पाण्डिकं क्षुद्रपशूनाम्
- 03.16.24 रत्नसारकृत्व्युक्त्यानां पञ्चकं शतं दद्यात्
- 03.16.25 पर्यङ्कटवीहृतं तु प्रत्यानीय राजा यथास्वं प्रयच्छेत्
- 03.16.26 योरहृतं अविद्यमानं स्वद्रव्येभ्यः प्रयच्छेत्, प्रत्यानेतुं अशक्तो वा
- 03.16.27 स्वयङ्ग्राहणहृतं प्रत्यानीय तन्निष्क्यं वा प्रयच्छेत्
- 03.16.28 परविषयाद् वा विक्रमेणानीतं यथाप्रदिष्टं राजा भुञ्जत, अन्यत्रार्यप्राणेष्वो देवब्राह्मणतपस्विद्रव्येभ्यश्च धृत्यस्वामिविक्रयः ।
- 03.16.29 स्वस्वामिसम्बन्धः तु - भोगानुवृत्तिरुच्छिन्नदेशानां यथास्वं द्रव्याणाम्
- 03.16.30 यत् स्वं द्रव्यं अन्यैर्भुज्यमानं दश वर्षाण्युपेक्षेत, ढीयेतास्य, अन्यत्र बालवृद्ध्याधितव्यसनिप्रोषितदेशत्यागराज्या
- 03.16.31 विंशतिवर्षं उपेक्षितं अनवसितं वास्तु नानुयुञ्जत
- 03.16.32 ज्ञातयः श्रोत्रियाः पाषण्डा वा राज्ञां असंसिद्धौ परवास्तुषु विवसन्तो न भोगेन हरेयुः, उपनिधिं आधिनिधिं निक्षेपं स्त्रियं सीमानं राजश्रोत्रियद्रव्याणि च
- 03.16.33 आश्रमिणः पाषण्डा वा मलत्पवकाशे परस्परं अबाधमाना वसेयुः
- 03.16.34 अल्पां बाधां सहरेन्
- 03.16.35 पूर्वागतो वा वासपर्यायं दद्यात्
- 03.16.36 अप्रदाता निरस्येत
- 03.16.37 वानप्रस्थयतिब्रह्मचारिणां आचार्यशिष्यधर्मभ्रातृसमानतीर्थ्या रिक्त्यभाजः क्रमेण
- 03.16.38 विवाहपदेषु च ओषां यावन्तः पणा दण्डाः तावती रात्रीः क्षपणाभिषेकाग्निकार्यमहाकच्छवर्धनानि राज्ञश्चरेयुः
- 03.16.39 अहिरण्यसुवर्णाः पाषण्डाः साधवः
- 03.16.40 ते यथास्वं उपवासप्रतैराराधयेयुः, अन्यत्र पारुष्यस्तेयसाहससङ्ग्राहणेषुः
- 03.16.41 तेषु यथा उक्ता दण्डाः कार्याः
- 03.16.42ab प्रप्रज्यासु वृथाऽऽचारान् राजा दण्डेन वारयेत् ।
- 03.16.42chd धर्मो ह्यधर्म उपहतः शास्तारं हन्त्युपेक्षितः (धृति)

Chapt . Forcible seizure

03.17.01 साहसं अन्वयवत् प्रसभकर्म

- 03.17.02 निरन्वये स्तेयं, अपव्ययने च
 03.17.03 रत्नसारकृत्वुङ्कुप्यानां साडसे मूल्यसमो दण्डः एति मानवाः
 03.17.04 मूल्यद्विगुणः ष्टयौशनसाः
 03.17.05 यथाऽपराध एति कौटिल्यः
 03.17.06 पुष्पकूलशाकमूलकन्दपक्वान्नयर्मवेणुमृद्भाडादीनां क्षुद्रकद्रव्याणां द्वादशपणावरोऽष्टयत्वारिंशत्पणपरः
 दण्डः
 03.17.07 कालायसकाष्ठरञ्जुद्रव्यक्षुद्रपशुपटादीनां स्थूलकद्रव्याणां यत्तुर्विंशत्पणावरोऽष्टयत्वारिंशत्पणपरः
 दण्डः
 03.17.08 ताम्रवृत्तकंसकायदन्तभाडादीनां स्थूलकद्रव्याणां अष्टयत्वारिंशत्पणावरोऽष्टयत्वारिंशत्पणपरः पूर्वः
 साडसदण्डः
 03.17.09 मडापशुमनुष्यक्षेत्रगृहडिरण्यसुवर्णसूक्ष्मवस्त्रादीनां स्थूलकद्रव्याणां द्विशतावरोऽष्टयत्वारिंशत्पणपरः मध्यमः
 साडसदण्डः
 03.17.10 स्त्रियं पुरुषं वाऽभिषद्य बध्नतो बन्धयतो बन्धं वा मोक्षयतः पञ्चशतावरोऽष्टयत्वारिंशत्पणपरः उत्तमः
 साडसदण्डः ष्टयार्याः ॥
 03.17.11 यः साडसं प्रतिपत्ता एति कारयति स द्विगुणं दधात्
 03.17.12 यावद् डिरण्यं उपयोक्षते तावद् द्वास्यामि एति स यत्तुर्गुणं दण्डं दधात्
 03.17.13 यः अेतावद् डिरण्यं द्वास्यामि एति प्रमाणां उद्दिश्य कारयति स यथा उक्तं डिरण्यं दण्डं च दधात् एति
 बार्दस्यत्याः
 03.17.14 स येत् कोपं मद् मोडं वाऽपदिशेद् यथा उक्तवद् दण्डं अेनं कुर्याद् एति कौटिल्यः
 03.17.15ab दण्डकर्मसु सर्वेषु त्रुपं अष्टपणां शतम् ।
 03.17.15chd शतात् परेषु व्याञ्जं च विधात् पञ्चपणां शतम्
 03.17.16ab प्रजानां दोषबाहुल्याद् राज्ञां वा भावदोषतः ।
 03.17.16chd त्रुपव्याज्यावधर्मिष्ठे धर्म्या तु प्रकृतिः स्मृता (एति)
 Chapt . Verbal i njury
 03.18.01 वाक्पारुष्यं उपवादः कुत्सनं अभिभर्त्सनं एति
 03.18.02 शरीरप्रकृतिश्रुतवृत्तिजनपदानां शरीर उपवादे काणभञ्जादिभिः सत्ये त्रिपणो दण्डः, मिथ्या उपवादे
 षट्पणो दण्डः
 03.18.03 शोभनाक्षिभन्तः एति काणभञ्जादीनां स्तुतिनिन्दायां द्वादशपणो दण्डः
 03.18.04 कुष्ठ उन्मादक्लैब्यादिभिः कुत्सायां च सत्यमिथ्यास्तुतिनिन्दासु द्वादशपण उत्तरा दण्डः तुल्येषु
 03.18.05 विशिष्टेषु द्विगुणाः, डीनेष्वर्धदण्डाः, परस्त्रीषु द्विगुणाः, प्रमादमदमोडादिभिरर्धदण्डाः

03.18.06 कुष्ठ उन्माद्योश्चिकित्सकाः सनिदृष्टा पुमांसश्च प्रमाणां, क्लीबभावे स्त्रियो मूत्रक्रेनोऽप्यु विष्ठानिमज्जनं
य

03.18.07 प्रकृत्यु। उपवादे ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रान्तावसायिनां अपरेण पूर्वस्य त्रिपाण उत्तरा दण्डाः,
पूर्वेणापरस्य द्विपाणाधराः, कुब्राह्मणादिभिश्च कुत्सायाम्

03.18.08 तेन श्रुत उपवाद्यो वाग्ज्वनानां, कारुकुशीलवानां वृत्त्यु। उपवाद्यः, प्राञ्जलपाकगान्धारादीनां य जनपद
उपवाद्या व्याख्याताः

03.18.09 यः परं एवं त्वां कश्चिन्मि एति करणेनाभिभत्सयेद्, अकरणे यः तस्य करणे दण्डः ततोऽर्धदण्डं दधात्

03.18.10 अशक्तः कोपं मदं मोहं वाऽपदिशेद् द्वादशपाणं दण्डं दधात्

03.18.11 जातवैराशयः शक्तश्चापकर्तुं यावज्जिविकावस्थं दधात्

03.18.12ab स्वदेशग्रामयोः पूर्वं मध्यमं जातिसङ्घयोः ।

03.18.12chd आक्रोशाद् देवयैत्यानां उत्तमं दण्डं अर्हति (एति)

Chapt . Physical injury

03.19.01 दण्डपारुष्यं स्पर्शनं अवगूर्णं प्रहृतं एति

03.19.02 नाभेरधःकायं उस्तपङ्कभस्मापांसुभिरिति स्पृशतः त्रिपाणो दण्डः, तैरेवामेध्वैः पादघ्नीविकाभ्यां य
षट्पाणः, छर्दिमूत्रपुरीषादिभिर्द्वादशपाणः

03.19.03 नाभेरुपरि द्विगुणाः, शिरसि यतुर्गुणाः समेषु

03.19.04 विशिष्टेषु द्विगुणाः, लीनेष्वर्धदण्डाः, परस्त्रीषु द्विगुणाः, प्रमादमदमोहादिभिरर्धदण्डाः

03.19.05 पादवस्त्रहस्तकेशावलम्बनेषु षट्पाण उत्तरा दण्डाः

03.19.06 पीडनावेष्टनाञ्चनप्रकर्षणार्थासनेषु पूर्वः साडसदण्डः

03.19.07 पातयित्वाऽपङ्कामतोऽर्धदण्डः

03.19.08 शूद्रो येनाङ्गेन ब्राह्मणं अभिहन्त्यात् तद् अस्यच्छेद्येत्

03.19.09 अवगूर्णो निष्क्यः, स्पर्शोऽर्धदण्डः

03.19.10 तेन यदुःखं वा शुक्ययो व्याख्यातः

03.19.11 उस्तानावगूर्णो त्रिपाणावरो द्वादशपाणापरो दण्डः, पादेन द्विगुणः, दुःखेन उत्पादनेन द्रव्येण पूर्वः
साडसदण्डः, प्राणाबाधिकेन मध्यमः

03.19.12 काष्ठलोष्टपाषाणलोडदण्डरज्जुद्रव्याणां अन्यतमेन दुःखं अशोषितं उत्पाद्यतश्चतुर्विंशतिपाणो दण्डः,
शोषितं उत्पादने द्विगुणः, अन्यत्र दृष्टशोषितात्

03.19.13 मृतकल्पं अशोषितं घ्नतो उस्तपादपारग्यिकं वा कुर्वतः पूर्वः साडसदण्डः, पाणिपादहन्तभङ्गे
कर्णनासाच्छेदेन प्राणविदारणे च, अन्यत्र दृष्टप्रणोभ्यः

03.19.14 सखित्रीवाभञ्जने नेत्रभेदने वा वाक्ययेष्टाभोजन उपरोधेषु च मध्यमः साडसदण्डः समुत्थानव्ययश्च

03.19.15 विपत्तौ कष्टकशोधनाय नीयेत

03.19.16 मडाजनस्य अकं घ्नतः प्रत्येकं द्विगुणो दण्डः

- 03.19.17 પર્યુષિતઃ કલહોઽનુપ્રવેશો વા નાભિયોજયઃ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 03.19.18 નાસ્ત્યપકારિણો મોક્ષ ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 03.19.19 કલહે પૂર્વાગતો જયતિ, અક્ષમમાણો હિ પ્રધાવતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 03.19.20 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 03.19.21 પૂર્વ પશ્ચાદ્ વાડભિગતસ્ય સાક્ષિણઃ પ્રમાણં, અસાક્ષિકે ઘાતઃ કલહ ઉપલિડ્ગનં વા
- 03.19.22 ઘાતાભિયોગં અપ્રતિબ્રુવતઃ તદ્ અહરેવ પશ્ચાત્કારઃ
- 03.19.23 કલહે દ્રવ્યં અપહરતો દશપણો દણઃ, ક્ષુદ્રકદ્રવ્યહિંસાયાં તચ્ચ તાવચ્ચ દણઃ, સ્થૂલકદ્રવ્યહિંસાયાં તચ્ચ દ્વિગુણશ્ચ દણઃ, વસ્ત્રાભરણહિરણ્યસુવર્ણભાણ્ડહિંસાયાં તચ્ચ પૂર્વશ્ચ સાહસદણઃ
- 03.19.24 પરકુડ્યં અભિઘાતેન ક્ષોભયતઃ ત્રિપણો દણઃ, છેદનભેદને ષટ્પણાઃ, પ્રતીકારશ્ચ
- 03.19.25 દુષ્પ ઉત્પાદનં દ્રવ્યં અન્યવેશ્મનિ પ્રક્ષિપતો દ્વાદશપણો દણઃ, પ્રાણાબાધિકં પૂર્વઃ સાહસદણઃ
- 03.19.26 ક્ષુદ્રપશૂનાં કાષ્ઠાદિભિર્દુષ્પ ઉત્પાદને પણો દ્વિગુણો વા દણઃ, શોણિત ઉત્પાદને દ્વિગુણઃ
- 03.19.27 મહાપશૂનાં એતેષ્વેવ સ્થાનેષ્ઠિદ્ગુણો દણઃ સમુત્થાનવ્યયશ્ચ
- 03.19.28 પુર ઉપવનવનસ્પતીનાં પુષ્પફલચ્છાયાવતાં પ્રરોહચ્છેદને ષટ્પણાઃ, ક્ષુદ્રશાખાચ્છેદને દ્વાદશપણાઃ, પીનશાખાચ્છેદને ચતુર્વિંશતિપણાઃ, સ્કન્ધવધે પૂર્વઃ સાહસદણઃ, સમુચ્છિતૌ મધ્યમઃ
- 03.19.29 પુષ્પફલચ્છાયાવદ્રુલ્મલતાસ્વર્ધદણ્ડાઃ, પુણ્યસ્થાનતપોવનશ્મશાનદ્રુમેષુ ચ
- 03.19.30ab સીમવૃક્ષેષુ ચૈત્યેષુ દ્રુમેષ્વાલક્ષિતેષુ ચ ।
- 03.19.30chd ત એવ દ્વિગુણા દણ્ડાઃ કાર્યા રાજવનેષુ ચ (ઇતિ)
- Chapt . Gambling and betting
- Mischellaneous
- 03.20.01 ધૂતાધ્યક્ષો ધૂતં એકમુખં કારયેત્
- 03.20.02 અન્યત્ર દીવ્યતો દ્વાદશપણો દણ્ડો ગૂઢાજીવિજ્ઞાપનાર્થમ્
- 03.20.03 ધૂતાભિયોગે જેતુઃ પૂર્વઃ સાહસદણઃ, પરાજિતસ્ય મધ્યમઃ
- 03.20.04 બાલિશજાતીયો હ્યેષ જેતુકામઃ પરાજયં ન ક્ષમતે ઇત્યાચાર્યાઃ
- 03.20.05 ન ઇત્કૌટિલ્યઃ
- 03.20.06 પરાજિતશ્ચેદ્ દ્વિગુણદણ્ડઃ ક્રિયેત ન કશ્ચન રાજાનં અભિસરિષ્યતિ
- 03.20.07 પ્રાયશો હિ કિતવાઃ કૂટદેવિનઃ
- 03.20.08 તેષાં અધ્યક્ષાઃ શુદ્ધાઃ કાકણીરક્ષાંશ્ચ સ્થાપયેયુઃ
- 03.20.09 કાકણ્ડક્ષાણાં અન્ય ઉપધાને દ્વાદશપણો દણ્ડઃ, કૂટકર્મણિ પૂર્વઃ સાહસદણ્ડો જિતપ્રત્યાદાનં, ઉપધૌ સ્તેયદણ્ડશ્ચ
- 03.20.10 જિતદ્રવ્યાદ્ અધ્યક્ષઃ પચ્ચંક શતં આદદીત, કાકણ્ડક્ષારાલાશલાકાડવકચં ઉદકભૂમિકર્મકચં ચ
- 03.20.11 દ્રવ્યાણાં આધાનં વિકચં ચ કુર્યાત્
- 03.20.12 અક્ષભૂમિહસ્તદોષાણાં ચાપ્રતિષેધને દ્વિગુણો દણ્ડઃ

03.20.13 તેન સમાહ્ચયો વ્યાખ્યાતઃ, અન્યત્ર વિદ્યાશિલ્પસમાહ્ચયાત્ । ઇતિ

03.20.14 પ્રકીર્ણકં તુ - ચાચિતકાવક્રીતકાહિતકનિક્ષેપકાણાં યથાદેશકાલં અદાને, યામચ્છાયાસમુપવેશસંસ્થિતીનાં વા દેશકાલાતિપાતને, ગુલ્મતરદેયં બ્રાહ્મણં સાધયતઃ, પ્રતિવેશાનુવેશયોરુપરિ નિમન્ત્રણે ચ દ્વાદશપણો દાણઃ

03.20.15 સન્દિષ્ટે અર્થ અપ્રચચ્છતો, ભ્રાતૃભાર્યા હસ્તેન લઙ્ઘયતો, રૂપાજીવાં અન્ય ઉપરુદ્ધાં ગચ્છતઃ, પરવક્તવ્યં પાણ્યં કીણાનસ્ય, સમુદ્રં ગૃહં ઉદ્ભિન્દતઃ, સામન્તયત્વારિંશતુલ્યાબાધાં આચરતશ્ચાષ્ટયત્વારિંશત્યણો દાણઃ

03.20.16 કુલનીવીગ્રાહકસ્યાપવ્યયને, વિધવાં છન્દવાસિનીં પ્રસહ્યાધિચરતઃ, ચણ્ડાલસ્યાર્યા સ્મૃશતઃ, પ્રત્યાસન્નં આપદનભિધાવતો, નિષ્કારણં અભિધાવનં કુર્વતઃ, શાક્યાજીવકાદીન્ વૃષલપ્રવ્રજિતાન્ દેવપિતૃકાર્યેષુ ભોજયતઃ શત્યો દાણઃ

03.20.17 શપથવાક્યાનુયોગં અનિષ્ટં કુર્વતઃ, યુક્તકર્મ ચાયુક્તસ્ય, ક્ષુદ્રપશુવૃષાણાં પુંસ્ત્વ ઉપધાતિનઃ, દાસ્યા ગર્ભ ઔષધેન પાતયતશ્ચ પૂર્વઃ સાહસદાણઃ

03.20.18 પિતાપુત્રયોર્દમ્પત્યોભ્રાતૃભગિન્યોર્માતૃલભગિનેયયોઃ શિષ્યાચાર્યયોર્વા પરસ્પરં અપતિતં ત્યજતઃ, સાર્થાભિપ્રયાતં ગ્રામમધ્યે વા ત્યજતઃ પૂર્વઃ સાહસદાણઃ, કાન્તારે મધ્યમઃ, તન્નિમિત્તં ભ્રેષયત ઉત્તમઃ, સહપ્રસ્થાધિષ્વન્ચેષ્વર્ધદાણઃ

03.20.19 પુરુષં અબન્ધનીયં બદ્ધતો બન્ધયતો બન્ધં વા મોક્ષયતો, બાલં અપ્રામવ્યવહારં બદ્ધતો બન્ધયતો વા સહસ્રં દાણઃ

03.20.20 પુરુષાપરાધવિશેષેણ દાણવિશેષઃ કાર્યઃ

03.20.21 તીર્થકરઃ તપસ્વી વ્યાધિતઃ ક્ષુત્પિપાસાઽધ્વકલાન્તઃ તિરોજનપદો દાણપ્તેદો નિષ્કિચ્ચનશ્ચાનુગ્રાહ્યાઃ

03.20.22 દેવબ્રાહ્મણતપસ્વિસ્ત્રીબાલવૃદ્ધવ્યાધિતાનાં અનાથાનાં અનભિસરતાં ધર્મસ્થાઃ કાર્યાણિ કુર્યું, ન ચ દેશકાલભોગચ્છલેનાતિહરેયુઃ

03.20.23 પૂજ્યા વિદ્યાબુદ્ધિપૌરુષાભિજનકર્માતિશયતશ્ચ પુરુષાઃ

03.20.24ab એવં કાર્યાણિ ધર્મસ્થાઃ કુર્યુરચ્છલદર્શિનઃ ।

03.20.24chd સમાઃ સર્વેષુ ભાવેષુ વિશ્વાસ્યા લોકસમ્પ્રિયાઃ (ઇતિ)

Book . suppression of criminals

Chapt . keeping a watch over artisans

04.1.01 પ્રદેષ્ટારઃ ત્રયઃ ત્રયોડમાત્યાઃ કણ્ટકશોધનં કુર્યું

04.1.02 અર્ચ્યપ્રતીકારાઃ કારુશાસિતારઃ સંનિક્ષેતારઃ સ્વવિત્તકારવઃ શ્રેણીપ્રમાણા નિક્ષેપં ગૃહ્નીયુઃ

04.1.03 વિપત્તૌ શ્રેણી નિક્ષેપં ભજેત

04.1.04 નિર્દિષ્ટદેશકાલકાર્યં ચ કર્મ કુર્યું, અનિર્દિષ્ટદેશકાલં કાર્યાપદેશમ્

04.1.05 કાલાતિપાતને પાદહીનં વેતનં તદ્વિગુણશ્ચ દાણઃ

04.1.06 અન્યત્ર ભ્રેષ ઉપનિપાતાભ્યાં નષ્ટં વિનષ્ટં વાડભ્યાવહેયુઃ

04.1.07 કાર્યસ્યાન્યથાકરણે વેતનનાશઃ તદ્વિગુણશ્ચ દાણઃ

04.1.08 તન્તુવાયા દશ એકાદશિકં સૂત્રં વર્ધયેયુઃ

- 04.1.09 वृद्धिच्छेदे छेदद्विगुणो दण्डः
- 04.1.10 सूत्रमूल्यं वानवेतनं, क्षौमकौशेयानां अध्वर्धगुणं, पत्राणाम् कम्बलदुङ्कुलानां द्विगुणम्
- 04.1.11 मान्डीने लीनावलीनं वेतनं तद्विगुणश्च दण्डः, तुलाडीने लीनयतुर्गुणो दण्डः, सूत्रपरिवर्तने मूल्यद्विगुणः
- 04.1.12 तेन द्विपटवानं व्याख्यातम्
- 04.1.13 उर्णातुलायाः पञ्चपलिको विडननच्छेदो रोमच्छेदश्च
- 04.1.14 रजकाः काष्ठकृलकश्मक्ष्णशिलासु वस्त्राणि नेनिज्युः
- 04.1.15 अन्यत्र नेनिजतो वस्त्रे उपघातं षट्पाणं च दण्डं दधुः
- 04.1.16 मुद्गराङ्गाद् अन्यद् वासः परिधयानाः त्रिपाणं दण्डं दधुः
- 04.1.17 परवस्त्रविक्रयवक्याधानेषु च द्वादशपाणो दण्डः, परिवर्तने मूल्यद्विगुणो वस्त्रदानं च
- 04.1.18 मुकुलावघातं शिलापट्टशुद्धं धौतसूत्रवर्णं प्रमृष्टश्वेतं च अकरात्र उत्तरं दधुः
- 04.1.19 पञ्चरात्रिकं तनुरागं, षड्रात्रिकं नीलं, पुष्पलाक्षामञ्जिष्ठारक्तं गुरुपरिकर्म यत्न उपचार्यं जात्यं वासः समरात्रिकम्
- 04.1.20 ततः परं वेतनानि प्राप्स्युः
- 04.1.21 श्रद्धेया रागविवादेषु वेतनं कुशलाः कल्पयेयुः
- 04.1.22 परार्थानां पाणो वेतनं, मध्यमानां अर्धपाणः, प्रत्यवराणां पादः, स्थूलकानां माषकद्विमाषकं, द्विगुणं रक्तकानाम्
- 04.1.23 प्रथमनेजने यतुर्भागः क्षयः, द्वितीये पञ्चभागः
- 04.1.24 तेन उत्तरं व्याख्यातम्
- 04.1.25 रजकैः तुन्नवाया व्याख्याताः
- 04.1.26 सुवर्णकाराणां अशुचिदस्ताद् रुप्यं सुवर्णं अनाप्याय सङ्घं क्रीडातां द्वादशपाणो दण्डः, विरुपं यतुर्विशतिपाणः, योरुदस्ताद् अष्टयत्वारिंशत्पाणः
- 04.1.27 प्रच्छन्नविरुपमूल्यलीनक्येषु स्तेयदण्डः, कृतभाण्ड उपधौ च
- 04.1.28 सुवर्णान् माषकं अपडरतो द्विशतो दण्डः, रुप्यधरणान् माषकं अपडरतो द्वादशपाणः
- 04.1.29 तेन उत्तरं व्याख्यातम्
- 04.1.30 वर्णं उत्कर्षं अपसारणं योगं वा साधयतः पञ्चशतो दण्डः
- 04.1.31 तयोरपयरणो रागस्थापलारं विधात्
- 04.1.32 माषको वेतनं रुप्यधरणस्य, सुवर्णस्याष्टभागः
- 04.1.33 शिक्षाविशेषेण द्विगुणो वेतनवृद्धिः
- 04.1.34 तेन उत्तरं व्याख्यातम्
- 04.1.35 ताम्रवृत्तकंसवैकृन्तकारकूटकानां पञ्चकं शतं वेतनम्
- 04.1.36 ताम्रपिण्डो दशभागक्षयः
- 04.1.37 पलडीने लीनद्विगुणो दण्डः

- 04.1.38 तेन उत्तरं व्याख्यातम्
 04.1.39 सीसत्रपुपिण्डो विंशतिभागक्षयः
 04.1.40 काकणी यास्य पलवेतनम्
 04.1.41 कालायसपिण्डः पञ्चभागक्षयः
 04.1.42 काकणीद्वयं यास्य पलवेतनम्
 04.1.43 तेन उत्तरं व्याख्यातम्
 04.1.44 उपदर्शकस्य स्थितां पश्यात्रां अकोप्यां कोपयतः कोप्यां अकोपयतो द्वादशपणो दण्डः
 04.1.45 व्याजुपरिशुद्धौ पश्यात्रा
 04.1.46 पणान् माषकं उपजुवतो द्वादशपणो दण्डः
 04.1.47 तेन उत्तरं व्याख्यातम्
 04.1.48 कूटरूपं कारयतः प्रतिगृह्णतो निर्यापयतो वा सडस्रं दण्डः, कोशे प्रक्षिपतो वधः
 04.1.49 चरकपांसुधावकाः सारत्रिभागं, द्वौ राज्ञ रत्नं च
 04.1.50 रत्नापडार उत्तमो दण्डः
 04.1.51 अनिरत्ननिधिवेदनेषु षष्ठं अंशं निवेत्ता लभेत, द्वादशं अंशं भृतकः
 04.1.52 शतसडस्राद् उर्ध्वं राजगामी निधिः
 04.1.53 उने षष्ठं अंशं दधात्
 04.1.54 पौर्वपौरुषिकं निधिं जानपदः शुचिः स्वकरणेन समग्रं लभेत
 04.1.55 स्वकरणेन पञ्चशतो दण्डः, प्रच्छन्नादाने सडस्रम्
 04.1.56 भिषजः प्राणाबाधिकं अनाभ्याय उपक्रममाणस्य विपत्तौ पूर्वः साडसदण्डः, कर्मपराधेन विपत्तौ मध्यमः
 04.1.57 मर्मवधवैगुण्यकरणे दण्डपारुष्यं विधात्
 04.1.58 कुशीलवा वर्षारत्रं ऐकस्था वसेयुः
 04.1.59 कामदानं अतिमात्रं ऐकस्यातिवाद् य वज्रयेयुः
 04.1.60 तस्यातिक्रमे द्वादशपणो दण्डः
 04.1.61 कामं देशजातिगोत्रयरणमैथुनावलासेन नर्मयेयुः
 04.1.62 कुशीलवैश्वारणा भिक्षुकाश्च व्याख्याताः
 04.1.63 तेषां अयःशूलेन यावतः पणान् अभिवदेयुः तावन्तः शिङ्गप्रदारा दण्डः
 04.1.64 शेषाणां कर्मणां निष्पत्तिवेतनं शिल्पिनां कल्पयेत्
 04.1.65ab एवं योरान् अयोरप्यान् वणिक्कारुकुशीलवान् ।
 04.1.66chd भिक्षुकान् कुडकांश्चान्यान् वारयेद् देशपीडनात् (धृति)
 Chapt . keeping a watch overtraders
 04.2.01 संस्थाडध्यक्षः पण्यसंस्थायां पुराणभाण्डानां स्वकरणविशुद्धानां आधानं विक्रयं वा स्थापयेत्
 04.2.02 तुलामानभाण्डानि यावेक्षेत पौतवापयारात्

- 04.2.03 परिभाषीद्रोणयोर्धर्मपलडीनातिरिक्तं अदोषः
 04.2.04 पलडीनातिरिक्ते द्वादशपणो दण्डः
 04.2.05 तेन पल उत्तरा दण्डवृद्धिव्याख्याता
 04.2.06 तुलायाः कर्षडीनातिरिक्तं अदोषः
 04.2.07 द्विकर्षडीनातिरिक्ते षट्पणो दण्डः
 04.2.08 तेन कर्ष उत्तरा दण्डवृद्धिव्याख्याता
 04.2.09 आढकस्यार्धकर्षडीनातिरिक्तं अदोषः
 04.2.10 कर्षडीनातिरिक्ते त्रिपणो दण्डः
 04.2.11 तेन कर्ष उत्तरा दण्डवृद्धिव्याख्याता
 04.2.12 तुलामानविशेषाणां अतोऽन्येषां अनुमानं कुर्यात्
 04.2.13 तुलामानाभ्यां अतिरिक्ताभ्यां क्रीत्वा डीनाभ्यां विक्रीणानस्य त एव द्विगुणा दण्डः
 04.2.14 गण्यपण्येष्वष्टभागं पण्यमूत्येष्वपडरतः षण्णवतिर्दण्डः
 04.2.15 काष्ठबोडमण्णिमयं रज्जुयर्मण्णिमयं सूत्रवल्करोममयं वा जात्यं षत्यजात्यं विक्रयाधानं नयतो मूल्याष्टगुणो दण्डः
 04.2.16 सारभाण्डं षत्यसारभाण्डं तज्जातं षत्यतज्जातं राधायुक्तं षत्युपधियुक्तं समुद्रपरिवर्तिमं वा विक्रयाधानं नयतो डीनमूल्यं यत्तुष्यञ्चाशत्पणो दण्डः, पणामूल्यं द्विगुणो, द्विपणामूल्यं द्विशतः
 04.2.17 तेनार्धवृद्धौ दण्डवृद्धिव्याख्याता
 04.2.18 कारुशिल्पिनां कर्मगुणपकर्षं आश्रुवं विक्रयक्य उपघातं वा सम्भूय समुत्थापयतां सदस्रं दण्डः
 04.2.19 वैदेडकानां वा सम्भूय पण्यं अवरुन्धतां अनर्घेण विक्रीणतां वा सदस्रं दण्डः
 04.2.20 तुलामानान्तरं अर्धवर्णान्तरं वा - धरकस्य मायकस्य वा पणामूल्याद् अष्टभागं उस्तदोषेणायरतो द्विशतो दण्डः
 04.2.21 तेन द्विशत उत्तरा दण्डवृद्धिव्याख्याता
 04.2.22 धान्यस्नेहक्षारलवणगन्धलैषज्यद्रव्याणां समवर्णं उपघाने द्वादशपणो दण्डः
 04.2.23 यन्निषुष्टे उपश्रुवेयुः तद् ओषां द्विवससज्जातं सङ्ख्याय वणिङ्कं स्थापयेत्
 04.2.24 केतुविक्रेत्रोरन्तरपतितं आदायाद् अन्यद् भवति
 04.2.25 तेन धान्यपण्यनिययांश्चानुज्ञाताः कुर्युः
 04.2.26 अन्यथानियितं ओषां पणयाध्यक्षो गृह्णीयात्
 04.2.27 तेन धान्यपण्यविक्रये व्यवहरेतानुग्रहेण प्रजानाम्
 04.2.28 अनुज्ञातक्याद् उपरि य ओषां स्वदेशीयानां पणयानां पञ्चकं शतं आश्रुवं स्थापयेत्, परदेशीयानां दशकम्
 04.2.29 ततः परं अर्धं वर्धयतां क्ये विक्रये वा भावयतां पणशते पञ्चपणो द्विशतो दण्डः
 04.2.30 तेनार्धवृद्धौ दण्डवृद्धिव्याख्याता

- 04.2.31 સમ્ભૂયકચે ચ એષાં અવિક્રીતે નાન્યં સમ્ભૂયકચં દદ્યાત્
- 04.2.32 પાણ્ય ઉપધાતે ચ એષાં અનુગ્રહં કુર્યાત્
- 04.2.33 પાણ્યબાહુલ્યાત્ પાણ્યાધ્યક્ષઃ સર્વપાણ્યાન્યેકમુખાનિ વિક્રીણીત
- 04.2.34 તેષ્વવિક્રીતેષુ નાન્યે વિક્રીણીરન્
- 04.2.35 તાનિ દિવસવેતનેન વિક્રીણીરન્ અનુગ્રહેણ પ્રજાનામ્
- 04.2.36ab દેશકાલાન્તરિતાનાં તુ પાણ્યાનાં - પ્રક્ષેપં પાણ્યનિષ્પત્તિં શુલ્કં વૃદ્ધિં અવકચમ્ ।
- 04.2.36chd વ્યયાન્ અન્યાંશ્ચ સડ્પ્રખ્યાય સ્થાપયેદ્ અર્ઘ અર્ઘવિત્ (ઇતિ)
- Chapt . Remedial measures during calamities
- 04.3.01 દૈવાન્યથૌ મહાભયાનિ - અગ્નિરુદકં વ્યાધિર્દુર્ભિક્ષં મૂષિકા વ્યાલાઃ સર્પા રક્ષાંસિ ઇતિ
- 04.3.02 તેભ્યો જનપદં રક્ષેત્
- 04.3.03 ગ્રીષ્મે બહિરડધિશ્રયણં ગ્રામાઃ કુર્યુઃ, દશમૂલીસડ્ગ્રહેણાધિષ્ઠિતા વા
- 04.3.04 નાગરિકપ્રણિધાવગ્નિપ્રતિષેધો વ્યાખ્યાતઃ, નિશાન્તપ્રણિધૌ રાજપરિગ્રહે ચ
- 04.3.05 બલિહોમસ્વસ્તિવાચનૈઃ પર્વસુ ચાગ્નિપૂજાઃ કારયેત્
- 04.3.06 વર્ષારાત્રં આનૂપગ્રામાઃ પૂરવેલાં ઉત્સૃજ્ય વસેયુઃ
- 04.3.07 કાષ્ટવેણુનાવશ્ચ ઉપગૃહ્ણીયુઃ
- 04.3.08 ઉહ્યમાનં અલાબુદ્ધતિપ્લવગણિડકાવેણિકાભિઃ તારયેયુઃ
- 04.3.09 અનભિસરતાં દ્વાદશપણો દણઃ, અન્યત્ર પ્લવહીનેભ્યઃ
- 04.3.10 પર્વસુ ચ નદીપૂજાઃ કારયેત્
- 04.3.11 માયાયોગવિદો વેદવિદો વા વર્ષ અભિચરેયુઃ
- 04.3.12 વર્ષાવગ્રહે શચીનાથગડ્ગાપર્વતમહાકચ્છપૂજાઃ કારયેત્
- 04.3.13 વ્યાધિભયં ઔપનિષદિકૈઃ પ્રતીકારૈઃ પ્રતિકુર્યુઃ, ઔષધૈશ્ચિકિત્સકાઃ શાન્તિપ્રાયશ્ચિત્તૈર્વા સિદ્ધતાપસાઃ
- 04.3.14 તેન મરકો વ્યાખ્યાતઃ
- 04.3.15 તીર્થાભિષેચનં મહાકચ્છવર્ધનં ગવાં શ્મશાનાવદોહનં કબન્ધદહનં દેવરાત્રિં ચ કારયેત્
- 04.3.16 પશુવ્યાધિમરકે સ્થાનાર્થનીરાજનં સ્વદૈવતપૂજનં ચ કારયેત્
- 04.3.17 દુર્ભિક્ષે રાજા બીજભક્ત ઉપગ્રહં કૃત્વાડનુગ્રહં કુર્યાત્, દુર્ગસેતુકર્મ વા ભક્તાનુગ્રહેણ, ભક્તસંવિભાગં વા, દેશનિક્ષેપં વા
- 04.3.18 મિત્રાણિ વા વ્યાપાશ્રયેત, કર્શનં વમનં વા કુર્યાત્
- 04.3.19 નિષ્પન્નસસ્યં અન્યવિષયં વા સજનપદો યાયાત્, સમુદ્રસરસ્તટાકાનિ વા સંશ્રયેત
- 04.3.20 ધાન્યશાકમૂલફલાવાપાન્ વા સેતુષુ કુર્વીત, મૃગપશુપક્ષિવ્યાલમત્સ્યારમ્ભાન્ વા
- 04.3.21 મૂષિકભયે માર્જારનકુલ ઉત્સર્ગઃ
- 04.3.22 તેષાં ગ્રહણહિંસાયાં દ્વાદશપણો દણઃ, શુનાં અનિગ્રહે ચાન્યત્રારણ્યચરેભ્યઃ
- 04.3.23 સ્નુહિક્ષીરલિમાનિ ધાન્યાનિ વિસૃજેદ્, ઉપનિષદ્યોગયુક્તાનિ વા

- 04.3.24 मूषिककरं वा प्रयुञ्जत
 04.3.25 शान्तिं वा सिद्धतापसाः कुर्युः
 04.3.26 पर्वसु य मूषिकपूजाः कारयेत्
 04.3.27 तेन शलभपक्षिकिमिभयप्रतीकारा व्याख्याताः
 04.3.28 व्यालभये मदनरसयुक्तानि पशुशवानि प्रसृजेत्, मदनकोद्रवपूर्णा-च्यौदर्याणि वा
 04.3.29 लुब्धकाः श्वगणिनो वा कूटपञ्चरावपातैश्चरेयुः
 04.3.30 आवरणिनः शस्त्रपाणयो व्यालान् अभिहन्युः
 04.3.31 अनभिस्तर्तुर्द्रादशपाणो दण्डः
 04.3.32 स अथेव लाभो व्यालघातिनः
 04.3.33 पर्वसु य पर्वतपूजाः कारयेत्
 04.3.34 तेन मृगपशुपक्षिसङ्घग्राहप्रतीकारा व्याख्याताः
 04.3.35 सर्पभये मन्त्रैरोषधिमिश्र जाङ्गुलीविदश्चरेयुः
 04.3.36 सम्भूय वाऽपि सर्पान् हन्युः
 04.3.37 अथर्ववेदविदो वाऽभियरेयुः
 04.3.38 पर्वसु य नागपूजाः कारयेत्
 04.3.39 तेन उदकप्राणिभयप्रतीकारा व्याख्याताः
 04.3.40 रक्षोभये रक्षोघ्ना-न्यथर्ववेदविदो मायायोगविदो वा कर्माणि कुर्युः
 04.3.41 पर्वसु य वितर्हिश्चन उल्लोपिकाहस्तपताकाच्छाग उपहारैश्चैत्यपूजाः कारयेत्
 04.3.42 यरु वश्वरामः हत्येवं सर्वभयेष्वडोरान्नं यरेयुः
 04.3.43 सर्वत्र य उपहतान् पिता धवानुगृह्णीयात्
 04.3.44ab मायायोगविदः तस्माद् विषये सिद्धतापसाः ।
 04.3.44chd वसेयुः पूजिता राज्ञा देवापत्प्रतिकारिणः (धति)

Chapt . Guarding against persons with secret means of income

- 04.4.01 समालर्तृप्रणिधौ जनपदरक्षायां उक्तम्
 04.4.02 तस्य कष्टकशोधनं वक्ष्यामः
 04.4.03 समालर्ता जनपदे सिद्धतापसप्रप्रजितयक्यरथारण्डकुलप्रश्चन-ककार्तान्तिकनैमित्तिकमौर्तृत्तिकित्सक
 उन्मत्तमूकबधिरजडान्धवैदेहककारुशिल्पिकुशीलववेशशौण्डिकपूपिकपाङ्कवमांसिकाउदनिक्वञ्जान्
 प्रणिधयात्
 04.4.04 ते ग्रामाणां अध्यक्षानां य शौचाशौचं विद्युः
 04.4.05 यं यात्र गूढाञ्जविनं शङ्केत तं सत्रिणाऽपसर्पयेत्
 04.4.06 धर्मस्थं विश्वास उपगतं सत्री भूयात् - असौ मे बन्धुरभियुक्तः, तस्यायं अनर्थः प्रतिक्रियतां, अयं यार्थः
 प्रतिगृह्यताम् धति

04.4.07 સ ચેત્ તથા કુર્યાદ્ ઉપદાગ્રહક ઇતિ પ્રવાસ્યેત

04.4.08 તેન પ્રદેષારો વ્યાખ્યાતા:

04.4.09 ગ્રામકૂટં અધ્યક્ષં વા સત્રી બ્રૂયાત્ - અસૌ જાલ્મ: પ્રભૂતદ્રવ્ય: , તસ્યાયં અનર્થ: , તેન એનં આહારયસ્વ ઇતિ

04.4.10 સ ચેત્ તથા કુર્યાદ્ ઉલ્લોચક ઇતિ પ્રવાસ્યેત

04.4.11 કૃતકાભિયુક્તો વા કૂટસાક્ષિણોઽભિજ્ઞાતાનર્થવૈપુલ્યેનારભેત

04.4.12 તે ચેત્ તથા કુર્યુઃ કૂટસાક્ષિણ ઇતિ પ્રવાસ્યેરન્

04.4.13 તેન કૂટશ્રાવણકારકા વ્યાખ્યાતા:

04.4.14 યં વા મન્ત્રયોગમૂલકર્મભિ: શ્માશાનિકૈર્વા સંવદનકરકં મન્ચેત તં સત્રી બ્રૂયાત્ - અમુષ્ય ભાર્યા સ્નુષાં દુહિતરં વા કામયે, સા માં પ્રતિકામયતાં, અયં ચાર્થ: પ્રતિગૃહ્યતામ્ ઇતિ

04.4.15 સ ચેત્ તથા કુર્યાત્ સંવદનકારક ઇતિ પ્રવાસ્યેત

04.4.16 તેન કૃત્યાભિચારશીલૌ વ્યાખ્યાતૌ

04.4.17 યં વા રસસ્ય કર્તારં કેતારં વિકેતારં ભૈષજયાહારવ્યવહારિણં વા રસદં મન્ચેત તં સત્રી બ્રૂયાત્ - અસૌ મે શત્રુ: , તસ્ય ઉપઘાત: ક્ષિયતાં, અયં ચાર્થ: પ્રતિગૃહ્યતામ્ ઇતિ

04.4.18 સ ચેત્ તથા કુર્યાદ્ રસદ ઇતિ પ્રવાસ્યેત

04.4.19 તેન મદનયોગવ્યવહારી વ્યાખ્યાત:

04.4.20 યં વા નાનાલોહક્ષારાણાં અઙ્ગારભસ્માસન્દંશમુષ્ટિકાધિકરણીભિમ્બ | ટકુમૂષાણાં અભીક્ષણકેતારં મષીભસ્મધૂમદિગ્ધહસ્તવસ્ત્રલિડ્ગં કર્માર ઉપકરણસંસર્ગં કૂટરૂપકારકં મન્ચેત તં સત્રી શિષ્યત્વેન સંવ્યવહારેણ ચાનુપ્રવિશ્ય પ્રજ્ઞાપયેત્

04.4.21 પ્રજ્ઞાત: કૂટરૂપકારક ઇતિ પ્રવાસ્યેત

04.4.22 તેન રાગસ્થાપહર્તા કૂટસુવર્ણવ્યવહારી ચ વ્યાખ્યાત:

04.4.23ab આરબ્ધાર: તુ હિસાયાં ગૂઢાજીવા: ત્રયોદશ |

04.4.23chd પ્રવાસ્યા નિષ્ઠચાર્યં વા દ્યુર્દોષવિશેષત: (ઇતિ)

Chapt . Detection of criminals through secret agents in the disguise of holymen

04.5.01 સત્ત્રિપ્રયોગાદ્ ઊર્ધ્વં સિદ્ધવ્યગ્જના માણવાન્ માણવવિદ્યાભિ: પ્રલોભયેયુઃ, પ્રસ્વાપનાન્તર્ધાનદ્વારાપોહમન્ત્રેણ પ્રતિરોધકાન્, સંવદનમન્ત્રેણ પારતલ્પિકાન્

04.5.02 તેષાં કૃત ઉત્સાહાનાં મહાન્તં સઙ્ઘં આદાય રાત્રાવન્યં ગ્રામં ઉદિશ્યાન્યં ગ્રામં કૃતકસ્ત્રીપુરુષં ગત્વા બ્રૂયુઃ - ઇહ એવ વિદ્યાપ્રભાવો દૃશ્યતાં, કૃચ્છ: પરગ્રામો ગન્તુમ્ ઇતિ

04.5.03 તતો દ્વારાપોહમન્ત્રેણ દ્વારાણ્યપોહ્ય પ્રવિશ્યતામ્ ઇતિ બ્રૂયુઃ

04.5.04 અન્તર્ધાનમન્ત્રેણ જાત્રતાં આરક્ષિણાં મધ્યેન માણવાન્ અતિકામયેયુઃ

04.5.05 પ્રસ્વાપનમન્ત્રેણ પ્રસ્વાપયિત્વા રક્ષિણ: શયાભિર્માણૈ: સગ્ચારયેયુઃ

04.5.06 સંવદનમન્ત્રેણ ભાર્યાવ્યગ્જના: પરેષાં માણૈ: સમ્મોદયેયુઃ

- 04.5.07 उपलब्धविधाप्रभावाणां पुरश्चरणाऽऽद्याद्विशेष्युरभिज्ञानार्थम्
- 04.5.08 कृतलक्षणाद्रव्येषु वा वेश्मसु कर्म कारयेयुः
- 04.5.09 अनुप्रविष्टा वा ऐकत्र ग्राहयेयुः
- 04.5.10 कृतलक्षणाद्रव्यकयविक्रयानेषु योगसुरामत्तान् वा ग्राहयेयुः
- 04.5.11 गृहीतान् पूर्वापदानसङ्ख्यान् अनुयुञ्जत
- 04.5.12 पुराणयोरव्यञ्जना वा योरान् अनुप्रविष्टाः तथा एव कर्म कारयेयुर्ग्राहयेयुश्च
- 04.5.13 गृहीतान् समाहर्ता पौरजनपदानां दर्शयेत् - योरग्रहणीं विधां अधीते राजा, तस्य उपदेशाद् धमे योरा गृहीताः, भूयश्च गृहीष्यामि, वारयितव्यो वः स्वजनः पापाचारद् धति
- 04.5.14 यं यात्रापसर्प उपदेशेन शम्भाप्रतोदादीनां अपहर्तारं जानीयात् तं अेषां प्रत्यादिशेत् अेष राज्ञः प्रभावः धति
- 04.5.15 पुराणयोरगोपालकव्याधश्चगणिनश्च वनयोराटविकान् अनुप्रविष्टाः प्रभूतकूटडिराण्यकुप्यभाण्डेषु सार्थव्रजगामेष्वेनान् अभियोजयेयुः
- 04.5.16 अभियोगे गूढबलैर्घातयेयुः, मदनरसयुक्तेन वा पथ्युऽदनेन
- 04.5.17 गृहीतलोभारान् आयतगतपरिश्रान्तान् प्रस्वपतः प्रवृषोषु योगसुरामत्तान् वा ग्राहयेयुः
- 04.5.18ab पूर्ववच्य गृहीत्वा येनान् समाहर्ता प्ररूपयेत् ।
- 04.5.18chd सर्वज्ञाभ्यापनं राज्ञः कारयन् राष्ट्रवासिषु (धति)
- Chapt . Arrest on suspicion, with the stolen article and by indication of the act
- 04.6.01 सिद्धप्रयोगाद् और्ध्वं शङ्करूपकर्माभिग्रहः
- 04.6.02a क्षीणरायकुटुम्भं, अल्पनिर्वेशं, विपरीतदेशजातिगोत्रनामकर्मापदेशं, प्रच्छन्नवृत्तिकर्माणां,
- 04.6.02b मांससुराभक्ष्यभोजनगन्धमाव्यवस्त्रविभूषणेषु प्रसक्तं, अतिव्ययकर्तारं, पुंश्चलीधूतशौण्डिकेषु प्रसक्तं,
- 04.6.02ch अभीक्ष्णप्रवासिनं, अविज्ञातस्थानगमनं, ऐकान्तराण्यनिष्कृतविकालचारिणां, प्रच्छन्ने सामिषे वा देशे भङ्गुमन्त्रसंनिपातं,
- 04.6.02d सधःक्षतव्रणानां गूढप्रतीकारकारयितारं, अन्तर्गृहनिर्त्यं, अल्पधिगन्तारं, कान्तापरं,
- 04.6.02e परपरिग्रहाणां परस्त्रीद्रव्यवेश्मनां अभीक्ष्णप्रचारं, कुत्सितकर्मशास्त्र उपकरणसंसर्गं,
- 04.6.02f विरात्रे छत्रकुड्यच्छायासञ्चारिणां, विरूपद्रव्याणां अदेशकालविकेतारं, जातवैरशयं, डीनकर्मजातिं,
- 04.6.02g विगूढमानरूपं, लिङ्गनालिङ्गिनं, लिङ्गिनं वा भिन्नाचारं, पूर्वकृतापदानं, स्वकर्मभिरपदिष्टं,
- 04.6.02h नागरिकमडामात्रदर्शने गुडमानं अपसरन्तं अनुच्छ्वास उपवेशिनं आविर्गं शुष्कभित्तस्वरमुभयवर्णं,
- 04.6.02i शस्त्रस्तमनुष्यसम्पातवासिनं, डिंस्त्रस्तेननिधिनिक्षेपापडारपरप्रयोगगूढाञ्जविनां अन्यतमं शङ्कृत धति शङ्काऽभिग्रहः ॥
- 04.6.03 रूपाभिग्रहः तु - नष्टापहृतं अविद्यमानं तज्जातव्यवहारिषु निवेद्येत्

- 04.6.04 તચ્ચેન્નિવેદિતં આસાદ્ય પ્રચ્છાદયેયુઃ સાચિવ્યકરદોષં આપુયુઃ
- 04.6.05 અજાનન્તોડસ્ય દ્રવ્યસ્યાતિસર્ગેણ મુચ્ચેરન્
- 04.6.06 ન ચાનિવેદ્ય સંસ્થાડધ્યક્ષસ્ય પુરાણભાણડાનાં આધાનં વિકચં વા કુર્યુઃ
- 04.6.07 તચ્ચેન્નિવેદિતં આસાદ્યેત, રૂપાભિગૃહીતં આગમં પૃચ્છેત્ કુતઃ તે લબ્ધમ્ ઇતિ
- 04.6.08 સ ચેત્ બ્રૂયાત્ દાયાદાદ્ અવામં, અમુષ્માલ્લભ્યં કીતં કારિતં આધિપ્રચ્છન્નં, અયં અસ્ય દેશઃ કાલશ્ચ ઉપસમ્પ્રાપ્તેઃ, અયં અસ્યાર્થઃ પ્રમાણં લક્ષણં મૂલ્યં ચ ઇતિ, તસ્યાગમસમાધૌ મુચ્ચેત
- 04.6.09 નાષ્ટિકશ્ચેત્ તદ્ એવ પ્રતિસન્દધ્યાત્, ચસ્યા પૂર્વો દીર્ઘશ્ચ પરિભોગઃ શુચિર્વા દેશઃ તસ્ય દ્રવ્યં ઇતિ વિદ્યાત્
- 04.6.10 ચતુષ્પદદ્વિપદાનાં અપિ હિ રૂપલિડ્ગસામાન્યં ભવતિ, કિં અડ્ગ પુનરેકયોનિદ્રવ્યકર્તૃપ્રસૂતાનાં કુપ્યાભરણભાણડાનાં ઇતિ
- 04.6.11 સ ચેદ્ બ્રૂયાત્ ચાચિતકં અવકીતકં આહિતકં નિક્ષેપં ઉપનિધિં વૈયાવૃત્યકર્મ વાડમુષ્ય ઇતિ, તસ્યાપસારપ્રતિસન્ધાનેન મુચ્ચેત
- 04.6.12 ન એવમ્ ઇત્યપસારો વા બ્રૂયાત્, રૂપાભિગૃહીતઃ પરસ્ય દાનકારણં આત્મનઃ પ્રતિગ્રહકારણં ઉપલિડ્ગનં વા દાયકદાપકનિબન્ધકપ્રતિગ્રહક ઉપદ્રષ્ટ્ભિરુપશ્રોતૃભિર્વા પ્રતિસમાનયેત્
- 04.6.13 ઉજ્જિઝતપ્રનષ્ટનિષ્પતિત ઉપલબ્ધસ્ય દેશકાલલાભ ઉપલિડ્ગનેન શુષ્ટિઃ
- 04.6.14 અશુદ્ધઃ તચ્ચ તાવચ્ચ દણ્ડં દદ્યાત્
- 04.6.15 અન્યથા સ્તેયદણ્ડં ભજેત ઇતિ રૂપાભિગ્રહઃ ।
- 04.6.16 કર્માભિગ્રહઃ તુ - મુષિતવેશ્મનઃ પ્રવેશનિષ્કસનં અદ્વારેણ, દ્વારસ્ય સન્ધિના બીજેન વા વેધં, ઉત્તમાગારસ્ય જાલવાતાયનનીપ્રવેધં, આરોહણાવતરણે ચ કુડયસ્ય વેધં, ઉપખનનં વા ગૂઢદ્રવ્યનિક્ષેપણગ્રહણ ઉપાયં, ઉપદેશ ઉપલભ્યં અભ્યન્તરચ્છેદ ઉત્કરપરિમર્દ ઉપકરણં અભ્યન્તરકૃતં વિદ્યાત્
- 04.6.17 વિપર્યયે બાહ્યકૃતં, ઉભયત ઉભયકૃતમ્
- 04.6.18a અભ્યન્તરકૃતે પુરુષં આસન્નં વ્યસનિનં કૂરસહાયં તસ્કર ઉપકરણસંસર્ગં, સ્ત્રિયં વા દરિદ્રકુલાં અન્યપ્રસક્તાં વા,
- 04.6.18b પરિચારકજનં વા તદ્વિધાચારં, અતિસ્વપ્નં, નિદ્રાકલાન્તં, આવિગ્રમ્ । શુષ્ટભિન્નસ્વરમુખવર્ણાં, અનવસ્થિતં,
- 04.6.18ch અતિપ્રલાપિનં, ઉચ્ચારોહણસંરબ્ધગાત્રં, વિલૂનનિઘૃષ્ટભિન્નપાટિતશરીરવસ્ત્રં, જાતકિણસંરબ્ધહસ્તપાદં,
- 04.6.18d પાંસુપુણકિશનખં વિલૂનભુગ્રકેશનખં વા, સમ્યક્સ્નાતાનુલિખં તૈલપ્રમૃષ્ટગાત્રં સઘોદૈતહસ્તપાદં વા,
- 04.6.18e પાંસુપિચ્છિલેષુ તુલ્યપાદપદનિક્ષેપં, પ્રવેશનિષ્કસનયોર્વા તુલ્યમાલ્યમઘગન્ધવસ્ત્રચ્છેદવિલેપનસ્વેદં પરીક્ષેત
- 04.6.19 ચોરં પારદારિકં વા વિદ્યાત્
- 04.6.20ab સગોપસ્થાનિકો બાહ્યં પ્રદેષ્ટા ચોરમાર્ગણમ્ ।
- 04.6.20chd કુર્યાન્નાગરિકશ્ચાન્તર્દુર્ગો નિર્દેષ્ટહેતુભિઃ (ઇતિ)

- 04.7.01 तैलाभ्यक्तं आशुमृतकं परीक्षेत
 04.7.02 निष्ठीर्णमूत्रपुरीषं वातपूर्णाकोष्ठत्वक्कं शूनपादपाणिमान् मीलिताक्षं सव्यञ्जनकण्ठं पीटननिरुद्ध
 उच्छ्वासदतं विधात्
 04.7.03 तं अेव सङ्कुचितभाडुसङ्घिं उद्धन्धतं विधात्
 04.7.04 शूनपाणिपाद उदरे अपगताक्षं उद्धृत्तनाभिं अवरोपितं विधात्
 04.7.05 निस्तब्धगुदाक्षं सन्दृष्टिह् आघ्मात् उदरे उदकदतं विधात्
 04.7.06 शोणितानुसिक्तं भ्रमन्निन्नगात्रं काष्ठैरश्मभिर्वा उतं विधात्
 04.7.07 सम्भ्रमन्नुत्कृष्टितगात्रं अवक्षिप्तं विधात्
 04.7.08 श्यावपाणिपाददन्तनभ्रं शिथिलमांसरोमयर्माणां हेन उपदिग्धमुष्णं विषदतं विधात्
 04.7.09 तं अेव स-शोणितदंशं सर्पकीटदतं विधात् ।
 04.7.10 विक्षिप्तवस्त्रगात्रं अतिवन्तविरिक्तं मदनयोगदतं विधात्
 04.7.11 अतोऽन्यतमेन कारणेन उतं उत्वा वा दण्डभयाद् उद्धृत्तनिकृत्तकण्ठं विधात्
 04.7.12 विषदतस्य भोजनशेषं वयोभिः परीक्षेत
 04.7.13 लृद्यद् उद्धृत्याग्नौ प्रक्षिप्तं चितिचिटायद् । छन्द्रधनुर्वर्णं वा विषयुक्तं विधात्, दग्धस्य लृद्यं अदग्धं दृष्ट्वा
 वा
 04.7.14 तस्य परिचारकजनं वाग्दण्डपारुष्यातिलब्धं मार्गेत, दुग्ध उपदतं अन्यप्रसक्तं वा स्त्रीजनं,
 दायवृत्तिस्त्रीजनाभिमन्तारं वा भन्धुम्
 04.7.15 तद् अेव उत उद्धृत्तस्य परीक्षेत
 04.7.16 स्वयं उद्धृत्तस्य वा विप्रकारं अयुक्तं मार्गेत
 04.7.17 सर्वेषां वा स्त्रीदायाद्यदोषः कर्मस्पर्धा प्रतिपक्षद्वेषः पाण्यसंस्थासमवायो वा विवाहपदानां अन्यतमद् वा
 शेषस्थानम्
 04.7.18 रोषनिमित्तो धातः
 04.7.19 स्वयं । आदिष्टपुरुषैर्वा, योरैरर्थनिमित्तं, सादृश्याद् अन्यवैरिभिर्वा उतस्य धातं आसन्नेत्यः परीक्षेत
 04.7.20 येनाडूतः सड स्थितः प्रस्थितो उतभूमिं आनीतो वा तं अनुयुञ्जत
 04.7.21 ये यास्य उतभूमावासन्नयराः तान् अेक अेकशः पृच्छेत् केनायं षडानीतो उतो वा, कः सशस्त्रः सङ्गूडमान
 उद्धृत्तो वा युष्माभिर्दृष्टः षति
 04.7.22 ते यथा ब्रूयुः तथाऽनुयुञ्जत
 04.7.23ab अनाथस्य शरीरस्थं उपभोगं परिच्छेदम् ।
 04.7.23chd वस्त्रं वेषं विभूषां वा दृष्ट्वा तद्व्यवहारिणः
 04.7.24ab अनुयुञ्जत संयोगं निवासं वासकारणम् ।
 04.7.24chd कर्म य व्यवहारे य ततो मार्गणं आयरेत्
 04.7.25ab रज्जुशस्त्रविषैर्वाऽपि कामकोधवशेन यः ।

04.7.25chd घातयेत् स्वयं आत्मानं स्त्री वा पापेन मोडिता

04.7.26ab रञ्जुना राजमार्गे तांश्चाण्डालेनापकर्षयेत् ।

04.7.26chd न श्मशानविधिः तेषां न सम्बन्धिः क्रियाः तथा

04.7.27ab अन्धुः तेषां तु यः कुर्यात् प्रेतकार्यक्रियाविधिम् ।

04.7.27chd तद्गतिं स यरेत् पश्चात् स्वजनाद् वा प्रमुच्यते

04.7.28ab संवत्सरेण पतति पतितेन समाचरन् ।

04.7.28chd याजनाध्यापनाद् यौनात् तैश्चान्योऽपि समाचरन् (धति)

Chapt . Investigation throughH interrogation and throughH torture

04.8.01 मुषितसंनिधौ बाढ्यानां अभ्यन्तराणां च साक्षिणां अभिशस्तस्य देशजातिगोत्रनामकर्मसारसहायनिवासान् अनुयुञ्जत

04.8.02 तांश्चापदेशैः प्रतिसमानयेत्

04.8.03 ततः पूर्वस्थाः प्रयारं रात्रौ निवासं य<chA> गृह्णाद् धत्यनुयुञ्जत

04.8.04 तस्यापसारप्रतिसन्धाने शुद्धः स्यात्, अन्यथा कर्मप्राप्तः

04.8.05 त्रिरात्राद् उर्ध्वं अग्राह्यः शङ्कितः पृच्छाऽभावाद् अन्यत्र उपकरणदर्शनात्

04.8.06 अथोरे योर धत्यभिव्याडरतश्चोरसमो दण्डः, योरे प्रच्छाद्यतश्च

04.8.07 योरेणाभिशस्तो वैरद्वेषाभ्यां अपदिष्टः शुद्धः स्यात्

04.8.08 शुद्धं परिवासयतः पूर्वः साडसदण्डः

04.8.09 शङ्कानिष्पन्नं उपकरणमन्त्रिसहायवैयवैयावृत्त्यकरान्निष्पाद्येत्

04.8.10 कर्मणाश्च प्रदेशद्रव्यादानांशविभागैः प्रतिसमानयेत्

04.8.11 अतेषां कारणानां अनभिसन्धाने विप्रलपन्तं अथोरे विधात्

04.8.12 दृश्यते ध्ययोरोऽपि योरमार्गे यदृच्छया संनिपाते योरवेषशस्त्रभाण्डसामान्येन गृह्यमाणश्चोरभाण्डस्य उपवासेन वा, यथाऽणिभाण्डव्यः कर्मकलेशभयाद् अथोरः योरोऽस्मि धति ङुवाणः

04.8.13 तस्मात् समाप्तकरणं नियमयेत्

04.8.14 मन्दापराधं बालं वृद्धं व्याधितं मत्तं उन्मत्तं क्षुत्पिपासाऽध्वक्लान्तं अत्याशितं आमकाशितं दुर्बलं वा न कर्म कारयेत्

04.8.15 तुल्य शीलपुंश्वलीप्रापाविककथाऽवकाशभोजनदातृभिरपसर्पयेत्

04.8.16 अेवं अतिसन्ध्यात्, यथा वा निक्षेपापडारे व्याप्यातम्

04.8.17 आसदोषं कर्म कारयेत्, न त्वेव स्त्रियं गर्भिणीं सूतिकां वा मासावरप्रजाताम्

04.8.18 स्त्रियाः त्वर्धकर्म, वाक्यानुयोगो वा

04.8.19 ब्राह्मणस्य सन्निपरिगृहः श्रुतवतः तपस्विनश्च

04.8.20 तस्यातिक्रम उत्तमो दण्डः कर्तुः कारयितुश्च, कर्मणा व्यापादनेन च

04.8.21 व्यावहारिकं कर्मयतुष्कं - षड् दण्डाः, सप्त कशाः, द्वावुपरिनिबन्धौ, उदकनालिका च

04.8.22 परे पापकर्माणां नव वेत्रवताः, द्वादश कशाः, द्वावूरुवेष्टौ, विंशतिर्नक्तमालवताः, द्वात्रिंशत्तलाः, द्वौ वृश्चिकबन्धौ, उल्लम्बने य द्वे, सूथी उस्तस्य, यवागूपीतस्य ऐकपर्वदण्डं अङ्गुल्याः, स्नेहपीतस्य प्रतापनं ऐकं अङ्गः, शिशिररात्रौ बल्लभाग्रशय्या य

04.8.23 एत्यष्टादशकं कर्म

04.8.24 तस्य उपकरणं प्रमाणं प्रहरणं प्रधरणं अवधारणं य भरपट्टाद् आगमयेत्

04.8.25 द्विवसान्तरं ऐक ऐकं य कर्म कारयेत्

04.8.26 पूर्वकृतापदानं प्रतिज्ञायापडरन्तं ऐकदेशदृष्टद्रव्यं कर्मणा उपोष वा गृहीतं राजकोशं अवस्तृणन्तं कर्मवध्यं वा राजवचनात् समस्तं व्यस्तं अभ्यस्तं वा कर्म कारयेत्

04.8.27 सर्वापराधेष्वपीडनीयो ब्राह्मणः

04.8.28 तस्याभिशास्ताङ्गो ललाटे स्याद् व्यवहारपतनाय, स्तेयोश्चा, मनुष्यवधे कबन्धः, गुरुतल्पे ळगं, सुरापाने मधध्वजः

04.8.29ab ब्राह्मणं पापकर्माणं उद्बुध्याङ्गुतप्रणाम् ।

04.8.29chd कुर्यान्निर्ययं राजा वासयेद् आकरेषु वा (एति)

Chapt . keeping a watch over officers of all departments

04.9.01 समाहर्तृप्रदेशारः पूर्वं अध्यक्षाणां अध्यक्षपुरुषाणां य नियमनं कुर्युः

04.9.02 अनिसारकर्मान्तेभ्यः सारं रत्नं वाऽपडरतः शुद्धवधः

04.9.03 कृत्वाद्रव्यकर्मान्तेभ्यः कृत्वाद्रव्यं उपस्करं वा पूर्वं साडसदण्डः

04.9.04 पण्यभूमिभ्यो वा राजपण्यं माषमूल्याद् और्ध्वं आपादमूल्याद् एत्यपडरतो द्वादशपण्यो दण्डः, आद्विपादमूल्याद् एति यतुर्विंशतिपण्यः, आत्रिपादमूल्याद् एति षट्त्रिंशत्पण्यः, आपण्यमूल्याद् एत्यष्टयत्वारिंशत्पण्यः, आद्विपाण्यमूल्याद् एति पूर्वं साडसदण्डः, आयतुष्पाण्यमूल्याद् एति मध्यमः, आऽष्टपण्यमूल्याद् एत्युत्तमः, आदशपण्यमूल्याद् एति वधः

04.9.05 कोष्ठपण्यकुष्यायुधागारेभ्यः कुष्यभाण्ड उपस्करापडारेष्वर्धमूल्याषु ऐत ऐव दण्डः

04.9.06 कोशभाण्डागाराक्षशालाभ्यश्चतुर्भागमूल्याषु ऐत ऐव द्विगुणा दण्डः

04.9.07 योराणां अभिप्रधर्षणे यित्रो घातः

04.9.08 एति राजपरिग्रहेषु व्याख्यातम्

04.9.09 बाज्येषु तु - प्रथमं अडनि क्षेत्रभलवेशभाण्योभ्यः कुष्यभाण्डं उपस्करं वा माषमूल्याद् और्ध्वं आपादमूल्याद् एत्यपडरतः त्रिपण्यो दण्डः, गोमयप्रदेहेन वा प्रविष्यावधोषणम् आद्विपादमूल्याद् एति षट्पण्यः, गोमयभस्मना वा प्रविष्यावधोषणं, आत्रिपादमूल्याद् एति नवपण्यः, गोमयभस्मना वा प्रविष्यावधोषणं, शरावमेभलया वा। आपण्यमूल्याद् एति द्वादशपण्यः, मुण्डनं प्रप्राजनं वा। आद्विपाण्यमूल्याद् एति यतुर्विंशतिपण्यः, मुण्डस्य षष्टकाशकलेन प्रप्राजनं वा। आयतुष्पाण्यमूल्याद् एति षट्त्रिंशत्पण्यः आपण्यपण्यमूल्याद् एत्यष्टयत्वारिंशत्पण्यः, आदशपण्यमूल्याद् एति पूर्वं साडसदण्डः आविंशतिपण्यमूल्याद् एत् द्विशतः

આત્રિશત્પણમૂલ્યાદ્ ઇતિ પચ્ચશતઃ આયત્વારિંશત્પણમૂલ્યાદ્ ઇતિ સાહસ્રઃ આપચ્ચાશત્પણમૂલ્યાદ્ ઇતિ વધઃ

04.9.10 પ્રસહ્ય દિવા રાત્રૌ વાડડન્તર્યામિકં અપહરતોડર્ધમૂલ્યેષુ એત એવ દણ્ડાઃ

04.9.11 પ્રસહ્ય દિવા રાત્રૌ વા સ-શસ્ત્રસ્થાપહરતશ્ચતુર્ભાગમૂલ્યેષુ એત એવ દ્વિગુણા દણ્ડાઃ

04.9.12 કુટુમ્બિકાધ્યક્ષમુખ્યસ્વામિનાં કૂટશાસનમુદ્રાકર્મસુ પૂર્વમધ્ય ઉત્તમવધા દણ્ડાઃ, યથાડપરાધં વા

04.9.13 ધર્મસ્થશ્ચેદ્ વિવદમાનં પુરુષં તર્જયતિ ભત્સંયત્પસારયત્યભિગ્રસતે વા પૂર્વં અસ્મૈ સાહસદણ્ડં કુર્યાત્, વાક્ષ્પારુષ્યે દ્વિગુણમ્

04.9.14 પૃચ્છ્યં ન પૃચ્છતિ, અપૃચ્છ્યં પૃચ્છતિ, પૃષ્ઠ્વા વા વિસૃજતિ, શિક્ષયતિ, સ્મારયતિ, પૂર્વં દદાતિ વા, ઇતિ મધ્યમં અસ્મૈ સાહસદણ્ડં કુર્યાત્

04.9.15 દેયં દેશં ન પૃચ્છતિ, અદેયં દેશં પૃચ્છતિ, કાર્યં અદેશેનાતિવાહયતિ, છલેનાતિહરતિ, કાલહરણેન શ્રાન્તં અપવાહયતિ, માર્ગાપત્રં વાહ્યં ઉલ્કમયતિ, મતિસાહાર્યં સાક્ષિભ્યો દદાતિ, તારિતાનુશિષ્ટં કાર્યં પુનરપિ ગૃહ્ણાતિ, ઉત્તમં અસ્મૈ સાહસદણ્ડં કુર્યાત્

04.9.16 પુનર્ડપરાધે દ્વિગુણં સ્થાનાદ્ વ્યવરોપણં ચ

04.9.17 લેખકશ્ચેદ્ ઉક્તં ન લિખતિ, અનુક્તં લિખતિ, દુરુક્તં ઉપલિખતિ, સૂક્તં ઉલ્લિખતિ, અર્થ ઉત્પત્તિં વા વિકલ્પયતિ, ઇતિ પૂર્વં અસ્મૈ સાહસદણ્ડં કુર્યાદ્, યથાડપરાધં વા

04.9.18 ધર્મસ્થઃ પ્રદેષ્ટા વા હૈરણ્યદણ્ડં અદણ્ડ્યે ક્ષિપતિ ક્ષેપદ્વિગુણં અસ્મૈ દણ્ડં કુર્યાત્, હીનાતિરિક્તાષ્ટગુણં વા

04.9.19 શરીરદણ્ડં ક્ષિપતિ શારીરં એવ દણ્ડં ભજેત, નિષ્ક્યદ્વિગુણં વા

04.9.20 યં વા ભૂતં અર્થં નાશયતિ અભૂતં અર્થં કરોતિ તદ્દણ્ડગુણં દણ્ડં દદાત્

04.9.21 ધર્મસ્થીયે ચારકે બન્ધનાગારે વા શય્યાડડસનભોજન ઉચ્ચારસચ્ચારોઘબન્ધનેષુ ત્રિપણ ઉત્તરા દણ્ડાઃ કર્તુઃ કારયિતુશ્ચ

04.9.22 ચારકાદ્ અભિયુક્તં મુચ્યતો નિષ્પાતયતો વા મધ્યમઃ સાહસદણ્ડઃ, અભિયોગદાનં ચ, બન્ધનાગારાત્ સર્વસ્વં વધશ્ચ

04.9.23 બન્ધનાગારાધ્યક્ષસ્ય સંરુદ્ધકં અનાખ્યાય ચારયતશ્ચતુર્વિંશતિપણો દણ્ડઃ, કર્મ કારયતો દ્વિગુણઃ, સ્થાનાન્યત્વં ગમયતોડન્નપાનં વા રુન્ધતઃ ષણ્ણવતિર્દાણ્ડઃ, પરિકલેશયત ઉલ્કોટયતો વા મધ્યમઃ સાહસદણ્ડઃ, ઘ્નતઃ સાહસ્રઃ

04.9.24 પરિગૃહીતાં દાર્શી આહિતિકાં વા સંરુદ્ધિકાં અધિચરતઃ પૂર્વઃ સાહસદણ્ડઃ, ચોરડઃામરિકભાર્યા મધ્યમઃ, સંરુદ્ધિકાં આર્યા ઉત્તમઃ

04.9.25 સંરુદ્ધસ્ય વા તત્ર એવ ઘાતઃ

04.9.26 તદ્ એવાક્ષણગૃહીતાયાં આર્યાયાં વિદ્યાત્, દાસ્યાં પૂર્વઃ સાહસદણ્ડઃ

04.9.27 ચારકં અભિત્વા નિષ્પાતયતો મધ્યમઃ, ભિત્વા વધઃ, બન્ધનાગારાત્ સર્વસ્વં વધશ્ચ

04.9.28ab એવં અર્થચરાન્ પૂર્વં રાજા દણ્ડેન શોધયેત્ ।

04.9.28chd શોધયેયુશ્ચ શુદ્ધાઃ તે પૌરજાનપદાન્ દમૈઃ (ઇતિ)

Chapt . Redemption from the cutting of individual limbs

04.10.01 तीर्थघातग्रन्थिभेद उर्ध्वकराणां प्रथमेऽपराधे सन्देशच्छेदनं यत्तुष्पञ्चाशत्पाणो वा दण्डः, द्वितीये छेदनं पाणस्य शक्त्यो वा दण्डः, तृतीये दक्षिणहस्तवधश्चतुःशतो वा दण्डः, यत्तुर्थे यथाकामौ वधः

04.10.02 पञ्चविंशतिपाणावरेषु कुक्कुटनकुलमार्जारश्वसूकरस्तेषु खिसायां वा यत्तुष्पञ्चाशत्पाणो दण्डः, नासाग्रच्छेदनं वायाडालारण्यचराणां अर्धदण्डः

04.10.03 पाशजालकूटावपातेषु बह्दानां मृगपशुपक्षिव्यालमत्स्यानां आदाने तस्य तावच्च दण्डः

04.10.04 मृगद्रव्यवनान् मृगद्रव्यापहारे शाक्त्यो दण्डः

04.10.05 भिम्भविडारमृगपक्षिस्तेषु खिसायां वा द्विगुणो दण्डः

04.10.06 कारुशिल्पिकुशीलवतपस्विनां क्षुद्रकद्रव्यापहारे शक्त्यो दण्डः, स्थूलकद्रव्यापहारे द्विशतः, कृषिद्रव्यापहारे च

04.10.07 दुर्गं अकृतप्रवेशस्य प्रविशतः प्राकारस्थिद्राद् वा निक्षेपं गृहीत्वाऽपसरतः काण्डरावधो, द्विशतो वा दण्डः

04.10.08 यक्ष्युक्तं नावं क्षुद्रपशुं वाऽपहरत ऐकपादवधः, त्रिशतो वा दण्डः

04.10.09 कूटकाकण्डूक्षारावाशवाकाहस्तविषमकारिण ऐकहस्तवधः, यत्तुःशतो वा दण्डः

04.10.10 स्तेनपारदारिकयोः सावित्यकर्मणि स्त्रियाः सङ्गृहीतायाश्च कर्णनासाच्छेदनं, पञ्चशतो वा दण्डः, पुंषो द्विगुणः

04.10.11 मडापशुं ऐकं दासं दासीं वाऽपहरतः प्रेतभाण्डं वा विक्रीणानस्य द्विपादवधः, षट्शतो वा दण्डः

04.10.12 वर्षां उत्तमानां गुरुणां च हस्तपादलङ्घने राजयानवाडनाध्। आरोहणे च ऐकहस्तपादवधः, सप्तशतो वा दण्डः

04.10.13 शूद्रस्य ब्राह्मणवादिनो देवद्रव्यं अवस्तृणतो राजद्विष्टं आदिशतो द्विनेत्रभेदिनश्च योगाञ्जनेनान्धत्वं, अष्टशतो वा दण्डः

04.10.14 योरं पारदारिकं वा मोक्षयतो राजशासनं तान् अतिरिक्तं वा लिभतः कन्यां दासीं वा स-हिरण्यं अपरहतः कूटव्यवहारिणो विमांसविक्रयिणश्च वामहस्तद्विपादवधो, नवशतो वा दण्डः

04.10.15 मानुषमांसविक्रये वधः

04.10.16 देवपशुप्रतिमामनुष्यक्षेत्रगृहहिरण्यसुवर्णरत्नसस्यापहारिणो उत्तमो दण्डः, शुक्रवधो वा

04.10.17ab पुरुषं चापराधं च कारणां गुरुलाघवम् ।

04.10.17chd अनुबन्धं तदात्वं च देशकालौ समीक्ष्य च

04.10.18ab उत्तमावरमध्यत्वं प्रदेष्टा दण्डकर्मणि ।

04.10.18chd राज्ञश्च प्रकृतीनां च कल्पयेद् अन्तरा स्थितः (छति)

Chapt . Law of capital punishment, simple and with torture

04.11.01 कलहे धृतः पुरुषं चित्रो घातः

04.11.02 सप्तरात्रस्यान्तर्भृते शुक्रवधः, पक्षस्यान्तरुत्तमः, मासस्यान्तः पञ्चशतः समुत्थानव्ययश्च

- 04.11.03 शस्त्रेण प्रहरत उत्तमो दण्डः
- 04.11.04 मदेन हस्तवधः, मोडेन द्विशतः
- 04.11.05 वधे वधः
- 04.11.06 प्रहारेण गर्भं पातयत उत्तमो दण्डः, भैषज्येन मध्यमः, परिक्लेशेन पूर्वः साडसदण्डः
- 04.11.07 प्रसभस्त्रीपुरुषघातकाभिसारकनित्राडकावधोषकावस्कन्दक उपवेधकान् पथिवेशमप्रतिरोधकान् राजहस्त्युद्धरथानां हिसकान् स्तेनान् वा शूलान् आरोडयेयुः
- 04.11.08 यश्च अनान् दडेद् अपनयेद् वा स तं अवे दण्डं लभेत, साडसं उत्तमं वा
- 04.11.09 हिसस्तेनानां भक्तवास उपकरणाग्निमन्त्रदानवैयावृत्यकर्मसु उत्तमो दण्डः, परिभाषणं अविज्ञाते
- 04.11.10 हिसस्तेनानां पुत्रदारं असमन्त्रं विसृजेत्, समन्त्रं आदधीत्
- 04.11.11 राज्यकामुकं अन्तःपुरप्रधर्षकं अटव्युडमित्र उत्साडकं दुर्गराष्ट्रदण्डकोपकं वा शिरोहस्तप्रदीपिकं घातयेत्
- 04.11.12 ब्राह्मणं तमः प्रवेशयेत्
- 04.11.13 मातृपितृपुत्रभ्रात्र्। आचार्यतपस्विघातकं वाऽत्वक्षिरःप्रादीपिकं घातयेत्
- 04.11.14 तेषां आक्रोशे जिह्वाच्छेदः, अङ्गामिरदने तद्दण्डगान् मोच्यः
- 04.11.15 यदृच्छाघाते पुंसः पशुयुथस्तेये य शुद्धवधः
- 04.11.16 दशावरं य यूथं विधात्
- 04.11.17 उदकधारणं सेतुं भिन्दतः तत्र अवेवाप्यु निमज्जनं, अनुदकं उत्तमः साडसदण्डः, भग्न उत्सृष्टकं मध्यमः
- 04.11.18 विषदायकं पुरुषं स्त्रियं य पुरुषघ्नी अपः प्रवेशयेद् अगर्भिणीं, गर्भिणीं मासावरप्रजाताम्
- 04.11.19 पतिगुरुप्रजाघातिकां अग्निविषदां सन्धिच्छेदिकां वा गोभिः पाटयेत्
- 04.11.20 विवीतक्षेत्रभलवेशमद्रव्यहस्तिवनादीपिकं अग्निना दाडयेत्
- 04.11.21 राजाक्रोशकमन्त्रभेदकयोरनिष्टप्रवृत्तिकस्य ब्राह्मणमडानसावलेडिनश्च जिह्वां उत्पाटयेत्
- 04.11.22 प्रहरेणारणस्तेनं अनायुधीयं षष्ठुभिर्घातयेत्
- 04.11.23 आयुधीयस्य उत्तमः
- 04.11.24 मेढ्रकूल उपघातिनः तद् अवेच्छेदयेत्
- 04.11.25 जिह्वानास उपघाते सन्धशवधः
- 04.11.26ab अते शास्त्रेष्वनुगताः क्लेशदण्डा मडात्मनाम् ।
- 04.11.26chd अक्लिष्टानां तु पापानां धर्म्यः शुद्धवधः स्मृतः (४ति)
- Chapt . Violation of maidens
- 04.12.01 सवर्णा अप्राप्तकृलां प्रकुर्वतो हस्तवधः, यतुःशतो वा दण्डः
- 04.12.02 मृतायां वधः
- 04.12.03 प्राप्तकृलां प्रकुर्वतो मध्यमाप्रदेशिनीवधो, द्विशतो वा दण्डः
- 04.12.04 पितृश्रावडीनं दधात्
- 04.12.05 न य प्राकाम्यं अकामायां लभेत

- 04.12.06 सकामायां यतुष्यञ्चाशत्पणो दण्डः, स्त्रियाः त्वर्धदण्डः
- 04.12.07 परशुल्कावरुद्धायां हस्तवधः, यतुःशतो वा दण्डः, शुल्कदानं च
- 04.12.08 समार्तवप्रजातं वरणाद् उर्ध्वं अलभमानः प्रकृत्य प्राकाभी स्यात्, न च पितुरवलीनं दधात्
- 04.12.09 ऋतुप्रतिरोधिभिः स्वाम्याद् अपकामति
- 04.12.10 त्रिवर्षप्रजातार्तवायाः तुल्यो गन्तुं अदोषः, ततः परं अतुल्योऽप्यनलङ्कृतायाः
- 04.12.11 पितृद्रव्यादाने स्तेयं भजेत
- 04.12.12 परं उद्दिश्यान्यस्य विन्दतो द्विशतो दण्डः
- 04.12.13 न च प्राकायां अकामायां लभेत
- 04.12.14 कन्यां अन्यां दर्शयित्वाऽन्यां प्रयच्छतः शत्यो दण्डः तुल्यायां, लीनायां द्विगुणः
- 04.12.15 प्रकर्मण्यकुमार्याश्चतुष्यञ्चाशत्पणो दण्डः, शुल्कव्ययकर्मणी य प्रतिदधात्
- 04.12.16 अवस्थाय तज्जातं पश्चात्कृता द्विगुणं दधात्
- 04.12.17 अन्यशोषित उपधाने द्विशतो दण्डः, मिथ्याऽभिशांसिनश्च पुंसः
- 04.12.18 शुल्कव्ययकर्मणी च जुयेत
- 04.12.19 न च प्राकायां अकामायां लभेत
- 04.12.20 स्त्रीप्रकृता सकामा समाना द्वादशपणं दण्डं दधात्, प्रकर्त्री द्विगुणम्
- 04.12.21 अकामायाः शत्यो दण्ड आत्मरागार्थं, शुल्कदानं च
- 04.12.22 स्वयं प्रकृता राजदास्यं गच्छेत्
- 04.12.23 बलिग्रामस्य प्रकृतायां मिथ्याऽभिशांसने च द्विगुणो दण्डः
- 04.12.24 प्रसह्य कन्यां अपहरतो द्विशतः, स-सुवर्णा उत्तमः
- 04.12.25 बहूनां कन्याऽपहारिणां पृथग् यथा उक्ता दण्डाः
- 04.12.26 गण्डिकादुहितरं प्रकुर्वतश्चतुष्यञ्चाशत्पणो दण्डः, शुल्कं मातुर्भोगः षोडशगुणः
- 04.12.27 दासस्य दास्या वा दूहितरं अदासीं प्रकुर्वतश्चतुर्विंशतिपणो दण्डः शुल्काबन्ध्यदानं च
- 04.12.28 निष्क्यानुत्तुपां दासीं प्रकुर्वतो द्वादशपणो दण्डो वस्त्राबन्ध्यदानं च
- 04.12.29 सायिव्यावकाशदाने कर्तृसभो दण्डः
- 04.12.30 प्रोषितपतिकं अपचरन्तीं पतिबन्धुः तत्पुरुषो वा सङ्गृहीयात्
- 04.12.31 सङ्गृहीता पतिं आकङ्क्षेत्
- 04.12.32 पतिश्चेत् क्षमेत विसृज्येत उभयम्
- 04.12.33 अक्षमायां स्त्रियाः कर्षानासाच्छेदनं, वधं जारश्च प्राप्नुयात्
- 04.12.34 जारं योरुं धृत्यभिहरतः पञ्चशतो दण्डः, छिरण्येन मुञ्चतः तद्दण्डगुणः
- 04.12.35 केशाकेशिकं सङ्ग्रहणं, उपविद्गनाद् वा शरीर उपभोगानां, तज्जातेभ्यः(तज्ज्जातेभ्यः? chf.N12.60), स्त्रीवचनाद् वा

04.12.36 પરચકાટવીહૃતાં ઓઘપ્રવ્યૂઢાં અરણ્યેષુ દુર્ભિક્ષે વા ત્યક્તાં પ્રેતભાવ ઉત્સૃષ્ટાં વા પરસ્ત્રિયં નિસ્તારયિત્વા
યથાસમ્માષિતં સમુપભુજ્જીત

04.12.37 જાતિવિશિષ્ટાં અકામાં અપત્યવર્તીં નિષ્કયેણ દદાત્

04.12.38ab ચોરહસ્તાન્નદીવેગાદ્ દુર્ભિક્ષાદ્ દેશવિભ્રમાત્ ।

04.12.38chd નિસ્તારયિત્વા કાન્તારાન્નદ્યાં ત્યક્તાં મૃતા ઇતિ વા

04.12.39ab ભુજ્જીત સ્ત્રિયં અન્યેષાં યથાસમ્માષિતં નરઃ ।

04.12.39chd ન તુ રાજપ્રતાપેન પ્રમુક્ત્યાં સ્વજનેન વા

04.12.40ab ન ચ ઉત્તમાં ન ચાકામાં પૂર્વાપત્યવર્તીં ન ચ ।

04.12.40chd ઈદૃશીં ત્વનુરૂપેણ નિષ્કયેણાપવાહયેત્ (ઇતિ)

Chapt . Punishments for transgressions

04.13.01 બ્રાહ્મણં અપેયં અભક્ષ્યં વા ગ્રાસયત ઉત્તમો દણ્ઃ, ક્ષત્રિયં મધ્યમઃ, વૈશ્યં પૂર્વઃ સાહસદણ્ઃ, શૂદ્રં
ચતુષ્પાઞ્ચાશત્પણો દણ્ઃ

04.13.02 સ્વયં ગ્રસિતારો નિર્વિષયાઃ કાર્યાઃ

04.13.03 પરગૃહાભિગમને દિવા પૂર્વઃ સાહસદણ્ઃ, રાત્રી મધ્યમઃ

04.13.04 દિવા રાત્રી વા સશસ્ત્રસ્ય પ્રવિશત ઉત્તમો દણ્ઃ

04.13.05 ભિક્ષુકવૈદેહકૌ મત્ત ઉન્મત્તૌ બલાદ્ આપદિ ચાતિસંનિક્ષ્ણઃ પ્રવૃત્તપ્રવેશાશ્ચાદણ્યાઃ, અન્યત્ર પ્રતિષેધાત્

04.13.06 સ્વવેશ્મનો વિરાત્રાદ્ ઊર્ધ્વ પરિવારં આરોહતઃ પૂર્વઃ સાહસદણ્ઃ, પરવેશ્મનો મધ્યમઃ,
ગ્રામારામવાટભેદિનશ્ચ

04.13.07 ગ્રામેષ્વન્તઃ સાર્થિકા જ્ઞાતસારા વસેયુઃ

04.13.08 મુષિતં પ્રવાસિતં ચ એષાં અનિર્ગતં રાત્રી ગ્રામસ્વામી દદાત્

04.13.09 ગ્રામાન્તરેષુ વા મુષિતં પ્રવાસિતં વિવીતાધ્યક્ષો દદાત્

04.13.10 અવિવીતાનાં ચોરરજ્જુકઃ

04.13.11 તથાઽપ્યગુમાનાં સીમાવરોધેન વિચયં દદ્યુઃ

04.13.12 અસીમાવરોધે પચ્ચગ્રામી દશગ્રામી વા

04.13.13 દુર્બલં વેશ્મ શકટં અનુત્તબ્ધં ઊર્ધ્વસ્તમ્ભં શસ્ત્રં અનપાશ્રયં અપ્રતિચ્છન્નં શ્વભ્રં કૂપં કૂટાવપાતં વા કૃત્વા
હિંસાયાં દણ્ડપારુષ્યં વિદાત્

04.13.14 વૃક્ષચ્છેદને દંચરશ્મિહરણે ચતુષ્પદાનાં અદાન્તસેવને વાહને વા કાષ્ઠલોષ્ટપાષાણદણ્ડબાણબાહુવિક્ષેપણેષુ
યાને હસ્તિના ચ સ્મઘટ્ટને અપેહિ ઇતિ પ્રકોશન્ અદણ્ડયઃ

04.13.15 હસ્તિના રોષિતેન હતો દ્રોણાન્નં મઘકુમ્ભં મલ્યાનુલેપનં દન્તપ્રમાર્જનં ચ પટં દદાત્

04.13.16 અશ્વમેધાવભૃથસ્નાનેન તુલ્યો હસ્તિના વધ ઇતિ પાદપ્રક્ષાલનમ્

04.13.17 ઉદાસીનવધે ચાતુરુત્તમો દણ્ઃ

04.13.18 શ્દ્ગિણા દંષ્ટ્રિણા વા હિંસ્યમાનં અમોક્ષયતઃ સ્વામિનઃ પૂર્વઃ સાહસદણ્ઃ, પ્રતિકુષ્ટસ્ય દ્વિગુણઃ

- 04.13.19 शृङ्गिदंष्ट्रिभ्यां अन्योन्यं घातयतः तस्य तावस्य दण्डः
- 04.13.20 देवपशुं ऋषभं उक्षाणं गोकुमारीं वा वाडयतः पञ्चशतो दण्डः, प्रवासयत उत्तमः
- 04.13.21 लोमदोडवाडनप्रजनन उपकारिणां क्षुद्रपशूनां अदाने तस्य तावस्य दण्डः, प्रवासने च, अन्यत्र देवपितृकार्येभ्यः
- 04.13.22 छिन्ननस्यं लग्नयुगं तिर्यङ्प्रतिमुष्पागतं प्रत्यासरद् वा यक्षयुक्तं याता पशुमनुष्यसम्भाषे वा ङिसायां अदण्ड्यः
- 04.13.23 अन्यथा यथा उक्तं मानुषप्राणिङिसायां दण्डं अब्यावडेत्
- 04.13.24 अमानुषप्राणिवधे प्राणिदानं च
- 04.13.25 बाले यातरि यानस्थः स्वामी दण्ड्यः, अस्वामिनि यानस्थः, प्रामव्यवहारी वा याता
- 04.13.26 बालाधिष्ठितं अपुरुषं वा यानं राजा डरेत्
- 04.13.27 कृत्याभियाराभ्यां यत्परं आपादयेत् तद् आपादयितव्यः
- 04.13.28 कामं भार्यायां अनिच्छन्त्यां कन्यायां वा दारार्थिनो भर्तारि भार्याया वा संवदनकरणम्
- 04.13.29 अन्यथाङिसायां मध्यमः साडसदण्डः
- 04.13.30 मातापित्रोर्भगिनीं मातुलानीं आचार्याणीं स्नुषां दृष्टितरं भगिनीं वाडधियरतः त्रिविड्गच्छेदनं वधश्च
- 04.13.31 सकामा तद् अवे लभेत, दासपरियारकाडितकमुक्ता च
- 04.13.32 ब्राह्मण्यं अगुमायां क्षत्रियस्य उत्तमः, सर्वस्वं वैश्यस्य, शूद्रः कटाग्निना दड्येत
- 04.13.33 सर्वत्र राजभार्यागमने कुम्भीपाकः
- 04.13.34 श्वपाडीगमने कृतकभन्धाडुः परविषयं गच्छेत्, श्वपाकत्वं वा शूद्रः
- 04.13.35 श्वपाकस्यार्यागमने वधः, स्त्रियाः कर्णनासाच्छेदनम्
- 04.13.36 प्रप्रजितागमने यतुर्विशतिपणो दण्डः
- 04.13.37 सकामा तद् अवे लभेत
- 04.13.38 रुपाञ्जवायाः प्रसड्य उपभोगे द्वादशपणो दण्डः
- 04.13.39 बडूनां अेकां अधियरतां पृथक् यतुर्विशतिपणो दण्डः
- 04.13.40 स्त्रियं अयोनी गच्छतः पूर्वः साडसदण्डः, पुरुषं अधिमेडतश्च
- 04.13.41ab मैथुने द्वादशपणः तिर्यङ्योनिष्वनात्मनः ।
- 04.13.41chd दैवतप्रतिमानां च गमने द्विगुणः स्मृतः
- 04.13.42ab अदण्ड्यदण्डने राज्ञो दण्डः त्रिंशद्गुणोडम्भसि ।
- 04.13.42chd वरुणाय प्रदातव्यो ब्राह्मणोभ्यः ततः परम्
- 04.13.43ab तेन तत् पूयते पापं राज्ञो दण्डापचारणम् ।
- 04.13.43chd शास्ता ङि वरुणो राज्ञां मिथ्या व्यायरतां नृषु (ठति)

Book .

Chapt . Infliction of secret punishment

- 05.1.01 दुर्गराष्ट्रयोः कष्टकशोधनं उक्तम्
- 05.1.02 राजराज्ययोर्वक्ष्यामः
- 05.1.03 राजानं अवगृह्य उपज्ज्विनः शत्रुसाधारणा वा ये मुष्याः तेषु गूढपुरुषप्रणिधिः कृत्यपक्ष उपग्रहो वा सिद्धिः यथा उक्तं पुरस्ताद्, उपजापोऽपसर्पो वा यथा पारग्रामिके वक्ष्यामः
- 05.1.04 राज्य उपघातिनः तु वल्लभाः संडता वा ये मुष्याः प्रकाशं अशक्याः प्रतिषेद्धुं दूष्याः तेषु धर्मरुचिरुपांशुदण्डं प्रयुञ्जत
- 05.1.05 दूष्यमडामात्रभ्रातरं असत्कृतं सत्नी प्रोत्साह्य राजानं दृश्येत्
- 05.1.06 तं राजा दूष्यद्रव्य उपभोगातिसर्गोऽण दूष्ये विक्रमयेत्
- 05.1.07 शस्त्रेण रसेन वा विक्रान्तं तत्र अथैव घातयेद् भ्रातृघातकोऽयम् इति
- 05.1.08 तेन पारशवः परियारिकापुत्रश्च व्याप्यातौ
- 05.1.09 दूष्यमडामात्रं वा सत्त्रिप्रोत्साहितो भ्राता दायं यायेत्
- 05.1.10 तं दूष्यगृहप्रतिद्वारि रात्रापुपशयानं अन्यत्र वा वसन्तं तीक्ष्णो ऽन्ता भ्रूयाद् उतोऽयं दायकामुकः इति
- 05.1.11 ततो उतपक्षं उपगृह्य एतरे निगृह्णीयात्
- 05.1.12 दूष्यसमीपस्था वा सत्त्रिणो भ्रातरं दायं यायमानं घातेन परिभर्त्सयेयुः
- 05.1.13 तं रात्रौ इति समानम्
- 05.1.14 दूष्यमडामात्रयोर्वा यः पुत्रः पितुः पिता वा पुत्रस्य दारान् अधियरति, भ्राता वा भ्रातुः, तयोः कापटिकमुभः क्लृप्तः पूर्वोऽण व्याप्यातः
- 05.1.15 दूष्यमडामात्रपुत्रं आत्मसम्भावितं वा सत्नी राजपुत्रः त्वं, शत्रुभयाद् एव न्यस्तोऽसि इत्युपजपेत्
- 05.1.16 प्रतिपन्नं राजा रक्षसि पूजयेत् प्राप्तयौवराज्यकालं त्वां मडामात्रभयान्नामिषिञ्चामि इति
- 05.1.17 तं सत्नी मडामात्रवधे योजयेत्
- 05.1.18 विक्रान्तं तत्र अथैव घातयेत् पितृघातकोऽयम् इति
- 05.1.19 भिक्षुकी वा दूष्यभार्या सांवदनिकीभिरौषधीभिः संवास्य रसेनातिसन्ध्यात्
- 05.1.20 इत्याप्यप्रयोगः
- 05.1.21 दूष्यमडामात्रं अटवीं परग्रामं वा ऽन्तुं कान्तास्त्ववहिते वा देशे राष्ट्रपालं अन्तपालं वा स्थापयितुं नागरस्थानं वा कुपितं अवग्राहितुं सार्थातिवाह्यं प्रत्यन्ते वा स-प्रत्यादेयं आदातुं कृत्वुगुणं तीक्ष्णयुक्तं प्रेषयेत्
- 05.1.22 रात्रौ द्विवा वा युद्धे प्रवृत्ते तीक्ष्णाः प्रतिरोधकव्यञ्जना वा ऽन्युः अभियोगे उतः इति
- 05.1.23 यात्राविडारगतो वा दूष्यमडामात्रान् दर्शनायाह्वयेत्
- 05.1.24 ते गूढशस्त्रैः तीक्ष्णैः सड प्रविष्टा मध्यमकक्ष्यायां आत्मविषयं अन्तःप्रवेशनार्थं दधुः
- 05.1.25 ततो दौवारिकाभिगृहीताः तीक्ष्णाः दूष्यप्रयुक्ताः स्म इति भ्रूयुः
- 05.1.26 ते तद्दमिषिप्याप्य दूष्यान् ऽन्युः
- 05.1.27 तीक्ष्णस्थाने यान्ये वध्याः
- 05.1.28 अडिर्विडारगतो वा दूष्यान् आसन्नावासान् पूजयेत्

- 05.1.29 तेषां दैवीव्यञ्जना वा दुःस्त्री रात्रावावासेषु गृह्येत इति समानं पूर्वेण।
- 05.1.30 दूष्यमडामात्रं वा सूदो भक्षकारो वा ते शोभनः इति स्तवेन भक्ष्यभोज्यं याचेत्, बडिर्वा क्वचिद्
अध्वगतः पानीयम्
- 05.1.31 तद्। उभयं रसेन योजयित्वा प्रतिस्वादने तावेव उपयोजयेत्
- 05.1.32 तद्दडिभिविष्याप्य रसदौ इति घातयेत्
- 05.1.33 अभिचारशीलं वा सिद्धव्यञ्जनो गोधाकूर्मकडकडूटानां लक्षण्यानां अन्यतमप्राशनेन मनोरथान्
अवाप्स्यसि इति ग्राहयेत्
- 05.1.34 प्रतिपन्नं कर्मणि रसेन लोडमुसलैर्वा घातयेत् कर्मव्यापदा उतः इति
- 05.1.35 चिडित्सकव्यञ्जनो वा दौरात्मिकं असाध्यं वा व्याधिं दूष्यस्य स्थापयित्वा भैषज्यादारयोगेषु
रसेनातिसन्ध्यात्
- 05.1.36 सूदारालिकव्यञ्जना वा प्रणिडिता दूष्यं रसेनातिसन्ध्याः
- 05.1.37 धत्युपनिषत्प्रतिषेधः
- 05.1.38 उभयदूष्यप्रतिषेधः तु
- 05.1.39 यत्र दूष्यः प्रतिषेद्धव्यः तत्र दूष्यं अवे कृत्वुबलतीक्ष्णयुक्तं प्रेषयेत्, गच्छ, अमुष्मिन् दुर्गे
राष्ट्रे वा सैन्यं उत्थापय छिदर्यं वा, वल्लभाद् वा छिदर्यं आदारय, वल्लभकन्यां वा प्रसख्यानय,
दुर्गसेतुवणिक्पथशून्यनिवेशमनिद्रव्यउस्तिवनकर्मणां अन्यतमद् वा कारय राष्ट्रपाल्यं अन्तपाल्यं वायश्च
त्वा प्रतिषेधयेत् वा ते साडाध्यं दधात् स अन्यव्यः स्यात् इति
- 05.1.40 तथैव धतरेषां प्रेषयेद् अमुष्माविनयः प्रतिषेद्धव्यः इति
- 05.1.41 तं अतेषु कलडस्थानेषु कर्मप्रतिघातेषु वा विवदमानं तीक्ष्णाः शस्त्रं पातयित्वा प्रच्छन्नं उच्युः
- 05.1.42 तेन दोषेण धतरे नियन्तव्याः
- 05.1.43 पुराणां ग्रामाणां कुलानां वा दूष्याणां सीमाक्षेत्रफलवेश्ममर्यादासु द्रव्य उपकरणसस्यवाहनडिंसासु
प्रेक्षाकृत्य उत्सवेषु वा समुत्पन्ने कलडे तीक्ष्णैरुत्पादिते वा तीक्ष्णाः शस्त्रं पातयित्वा ब्रूयुः अवे क्विन्ते येडमुना
कलडायन्तेः इति
- 05.1.44 तेन दोषेण धतरे नियन्तव्याः
- 05.1.45 येषां वा दूष्याणां जातमूलाः कलडाः तेषां क्षेत्रफलवेश्मान्यादीपयित्वा बन्धुसम्बन्धिषु वाडनेषु वा
तीक्ष्णाः शस्त्रं पातयित्वा तथैव ब्रूयुः अमुना प्रयुक्ताः स्मः इति
- 04.4.46 तेन दोषेण धतरे नियन्तव्याः
- 05.1.47 दुर्गराष्ट्रदूष्यान् वा सत्रिणः परस्परस्थावेशनिकान् कारयेयुः
- 05.1.48 तत्र रसदा रसं दधुः
- 05.1.49 तेन दोषेण धतरे नियन्तव्याः
- 05.1.50 भिक्षुकी वा दूष्यराष्ट्रमुष्यं दूष्यराष्ट्रमुष्यस्य भार्या स्नुषा दुडिता वा कामयते धत्युपजपेत्

05.1.51 પ્રતિપત્રસ્થાભરણં આદાય સ્વામિને દર્શયેત્ અસૌ તે મુખ્યો યૌવન ઉત્સિક્તો ભાર્યા સ્નુષાં દુહિતરં વાડભિમન્યતે ઇતિ

05.1.52 તયોઃ કલહો રાત્રૌ ઇતિ સમાનમ્

05.1.53 દૂષ્યદાણ ઉપનતેષુ તુ - યુવરાજઃ સેનાપતિર્વા કિઞ્ચિદ્ અપકૃત્યાપકાન્તો વિક્રમેત

05.1.54 તતો રાજા દૂષ્યદાણ ઉપનતાન્ એવ પ્રેષયેત્ કલ્પુબલતીક્ષણયુક્તાન્ ઇતિ સમાનાઃ સર્વ એવ યોગાઃ

05.1.55 તેષાં ચ પુત્રેષ્વનુક્ષિયત્સુ યો નિર્વિકારઃ સ પિતૃદાયં લભેત

05.1.56 એવં અસ્ય પુત્રપૌત્રાન્ અનુવર્તતે રાજ્યં અપાસ્તપુરુષદોષમ્

05.1.57ab સ્વપક્ષે પરપક્ષે વા તૂષર્ણી દાણં પ્રયોજયેત્ ।

05.1.57chd આયત્યાં ચ તદાત્વે ચ ક્ષમાવાન્ અવિશક્રિતઃ (ઇતિ)

Chapt . Replenishment of the treasury

05.2.01 કોશં અકોશઃ પ્રત્યુત્પન્નાર્થકૃચ્છઃ સઙ્ગૃહ્ણીયાત્

05.2.02 જનપદં મહાન્તં અલ્પપ્રમાણં વાડદેવમાતૃકં પ્રભૂતધાન્યં ધાન્યસ્થાંશં તૃતીયં ચતુર્થં વા યાયેત, યથાસારં મધ્યં અવરં વા

05.2.03 દુર્ગસેતુકર્મવણિક્ષયથશૂન્યનિવેશખનિદ્રવ્યહસ્તિવનકર્મ ઉપકારિણં પ્રત્યન્તં અલ્પપ્રમાણં વા ન યાયેત

05.2.04 ધાન્યપશુહિરણ્યાદિ નિવેશમાનાય દદ્યાત્

05.2.05 ચતુર્થં અંશં ધાન્યાનાં બીજભક્તશુદ્ધં ચ હિરણ્યેન કીર્ણીયાત્

05.2.06 અરણ્યજાતં શ્રોત્રિયસ્વં ચ પરિહરેત્

05.2.07 તદ્ અપ્યનુગ્રહેણ કીર્ણીયાત્

05.2.08 તસ્થાકરણે વા સમાહર્તૃપુરુષા ગ્રીષ્મે કર્ષકાણાં ઉદ્ધાપં કારયેયુઃ

05.2.09 પ્રમાદાવસ્કન્નસ્થાત્યયં દ્વિગુણં ઉદાહરન્તો બીજકાલે બીજલેખ્યં કુર્યુઃ

05.2.10 નિષ્પન્ને હરિતપકવાદાનં વારયેયુઃ, અન્યત્ર શાકકટભઙ્ગમુષ્ટિભ્યાં દેવપિતૃપૂજાદાનાર્થં ગર્વાર્થં વા

05.2.11 ભિક્ષુકગ્રામભૂતકાર્થં ચ રાશિમૂલં પરિહરેયુઃ

05.2.12 સ્વસસ્થાપહારિણઃ પ્રતિપાતોડષ્ટગુણઃ

05.2.13 પરસસ્થાપહારિણઃ પગ્ચાશદ્ગુણઃ સીતાડત્યયઃ, સ્વવર્ગસ્ય, બાહ્યસ્ય તુ વધઃ

05.2.14 ચતુર્થં અંશં ધાન્યાનાં ષષ્ઠે વન્યાનાં તૂલલાક્ષાક્ષૌમવલ્કકાર્પાસરૌમકૌશેયકૌષધગન્ધપુષ્પકૃલશાકપણ્યાનાં કાષ્ઠવેણુમાંસવલ્લૂરાણાં ચ ગૃહ્ણીયુઃ, દન્તાજિનસ્થાર્ધમ્

05.2.15 તદ્ અનિસૃષ્ટં વિકીર્ણાનસ્ય પૂર્વઃ સાહસદાણઃ

05.2.16 ઇતિ કર્ષકેષુ પ્રણયઃ

05.2.17 સુવર્ણરજતવજ્રમણિમુક્તાપ્રવાલાશ્ચહસ્તિપણ્યાઃ પગ્ચાશત્કરાઃ

05.2.18 સૂત્રવસ્ત્રતામ્રવૃત્તકંસગન્ધભૈષજ્યશીઘુપણ્યાશ્ચત્વારિંશત્કરાઃ

05.2.19 ધાન્યરસલોહપણ્યાઃ શકટવ્યવહારિણશ્ચ ત્રિંશત્કરાઃ

05.2.20 કાચવ્યવહારિણો મહાકારવશ્ચ વિંશતિકરાઃ

- 05.2.21 क्षुद्रकारवो बन्धकीपोषकाश्च दशकराः
 05.2.22 काष्ठवेणुपाषाणमृद्भाण्डपकवान्नदरितपण्याः पञ्चकराः
 05.2.23 कुशीलवा रुपाञ्जवाश्च वेतनार्धं दधुः
 05.2.24 डिण्डयकरं कर्मणान् आढारयेयुः, न य अेषां कञ्चिद् अपराधं परिहरेयुः
 05.2.25 ते ष्यपरिगृहीतं अभिनीय विक्रीणीरन्
 05.2.26 धति व्यवहारिषु प्राणयः
 05.2.27 कुङ्कुटसूकरं अर्धं दधात्, क्षुद्रपशवः षड्भागं, गोमहिषाश्चतुरभर उष्ट्राश्च दशभागम्
 05.2.28 बन्धकीपोषका राजप्रेष्याभिः परमरूपयौवनाभिः कोशं संहरेयुः
 05.2.29 धति योनिपोषकेषु प्राणयः
 05.2.30 सङ्घ् एव न द्विः प्रयोज्यः
 05.2.31 तस्याकारणे वा समाहर्ता कार्य अपदिश्य पौरजानपदान् भिक्षेत
 05.2.32 योगपुरुषाश्चात्र पूर्वं अतिमात्रं दधुः
 05.2.33 अतेन प्रदेशेन राजा पौरजानपदान् भिक्षेत
 05.2.34 कापटिकाश्च अनान् अल्पं प्रयच्छतः कुत्सयेयुः
 05.2.35 सारतो वा डिण्डयं आढ्यान् यायेत, यथा उपकारं वा, स्ववशा वा यद् उपहरेयुः
 05.2.36 स्थानच्छत्रवेष्टनविभूषाश्च अेषां डिण्डयेन प्रयच्छेत्
 05.2.37 पाषाणसङ्घद्रव्यं अश्रोत्रिय उपभोग्यं देवद्रव्यं वा कृत्यकराः प्रेतस्य दग्धगृहस्य वा हस्ते न्यस्तं
 धत्सुपहरेयुः
 05.2.38 देवताऽध्यक्षो दुर्गराष्ट्रदेवतानां यथास्वं अेकस्थं कोशं कुर्यात्, तथैव य उपहरेत्
 05.2.39 दैवतयैत्यं सिद्धपुण्यस्थानं औपपाटिकं वा रात्रावुत्थाप्य यात्रासमाजाभ्यां आञ्जवेत्
 05.2.40 यैत्यं उपवनवृक्षेण वा देवताऽभिगमनं अनार्तवपुष्पङ्गलयुक्तेन ध्यापयेत्
 05.2.41 मनुष्यकरं वा वृक्षे रक्षोभयं प्ररूपयित्वा सिद्धव्यञ्जनाः पौरजानपदानां डिण्डयेन प्रतिदुर्गुः
 05.2.42 सुरुङ्गायुक्ते वा कूपे नागं अनियतशिरस्कं डिण्डय उपहारेण दर्शयेत्
 05.2.43 नागप्रतिमायां अन्तश्छत्रायां यैत्यच्छिद्रे वल्मीकच्छिद्रे वा सर्पदर्शनं आहारेण प्रतिबद्धसंज्ञं कृत्वा
 श्रद्धानानां दर्शयेत्
 05.2.44 अश्रद्धानानां आयमनप्रोक्षणेषु रसं उपचार्य देवताऽभिशापं भ्रूयात्, अभित्यक्तं वा दंशयित्वा
 05.2.45 योगदर्शनप्रतीकारेण वा कोशाभिसंहरणं कुर्यात्
 05.2.46 वैदेहकव्यञ्जनो वा प्रभूतपण्यान्तेवासी व्यवहरेत्
 05.2.47 स यदा पण्यमूल्ये निक्षेपप्रयोगैरुपचितः स्यात् तदा अेनं रात्रौ मोषयेत्
 05.2.48 अतेन रूपदर्शकः सुवर्णकारश्च व्याप्यातौ
 05.2.49 वैदेहकव्यञ्जनो वा प्रभ्यातव्यवहारः प्रहवणनिमित्तं याचितकं अवकीतकं वा रुच्यसुवर्णभाण्डं अनेकं
 गृहीयात्

- 05.2.50 સમાજે વા સર્વપણ્યસન્દોહેન પ્રભૂતં હિરણ્યસુવર્ણં ઋણં ગૃહ્ણીયાત્, પ્રતિભાણ્ડમૂલ્યં ચ
- 05.2.51 તદ્ ઉભયં રાત્રૌ મોષયેત્
- 05.2.52 સાધ્વીવ્યઞ્જનાભિઃ સ્ત્રીભિર્દૂષ્યાન્ ઉન્માદયિત્વા તાસાં એવ વેશ્મસ્વભિગૃહ્ય સર્વસ્વાન્યાહરેયુઃ
- 05.2.53 દૂષ્યકુલ્યાનાં વા વિવાદે પ્રત્યુત્પન્ને રસદાઃ પ્રણિહિતા રસં દદ્યુઃ
- 05.2.54 તેન દોષેણ ઇતરે પર્યાદાતવ્યાઃ
- 05.2.55 દૂષ્યં અભિત્યક્તો વા શ્રદ્ધેયાપદેશં પણ્યં હિરણ્યનિક્ષેપં ઋણપ્રયોગં દાયં વા યાયેત
- 05.2.56 દાસશબ્દેન વા દૂષ્યં આલમ્બેત, ભાર્યા અસ્ય સ્નુષાં દુહિતરં વા દાસીશબ્દેન ભાર્યાશબ્દેન વા
- 05.2.57 તં દૂષ્યગૃહપ્રતિદ્વારિ રાત્રાવુપશયાનં અન્યત્ર વા વસન્તં તીક્ષ્ણો હત્વા બ્રૂયાત્ હતોડયં અર્થકામુકઃ ઇતિ
- 05.2.58 તેન દોષેણ ઇતરે પર્યાદાતવ્યાઃ
- 05.2.59 સિદ્ધવ્યઞ્જનો વા દૂષ્યં જમ્ભકવિદ્યાભિઃ પ્રલોભયિત્વા બ્રૂયાત્ અક્ષયહિરણ્યં રાજદ્વારિકં સ્ત્રીહૃદયં અરિવ્યાધિકરં આયુષ્યં પુત્રીયં વા કર્મ જાનામિ ઇતિ
- 05.2.60 પ્રતિપત્રં ચૈત્યસ્થાને રાત્રૌ પ્રભૂતસુરામાંસગન્ધં ઉપહારં કારયેત્
- 05.2.61 એકરૂપં યાત્ર હિરણ્યં પૂર્વનિખાતં પ્રેતાડ્ગં પ્રેતશિશુર્વા યત્ર નિહિતઃ સ્યાત્, તતો હિરણ્યં અસ્ય દશયેદ્ અત્યલ્પમ્ ઇતિ ચ બ્રૂયાત્
- 05.2.62 પ્રભૂતહિરણ્યહેતોઃ પુનરુપહારઃ કર્તવ્ય ઇતિ સ્વયં એવ એતેન હિરણ્યેન શ્વોભૂતે પ્રભૂતં ઔપહારિકં ક્રીણીહિ ઇતિ
- 05.2.63 સ તેન હિરણ્યેનાઉપહારિકકથ્યે ગૃહ્યેત
- 05.2.64 માતૃવ્યઞ્જનયા વા પુત્રો મે ત્વયા હતઃ ઇત્યવકુપિતા સ્યાત્
- 05.2.65 સંસિદ્ધં એવાસ્ય રાત્રિયાગે વનયાગે વનક્રીડાયાં વા પ્રવૃત્તાયાં તીક્ષ્ણા વિશસ્યાભિત્યક્તં અતિનયેયુઃ
- 05.2.66 દૂષ્યસ્ય વા ભૃતકવ્યઞ્જનો વેતનહિરણ્યે કૂટરૂપં પ્રક્ષિપ્ય પ્રરૂપયેત્
- 05.2.67 કર્મકરવ્યઞ્જનો વા ગૃહે કર્મ કુર્વાણઃ સ્તેનકૂટરૂપકારક ઉપકરણં ઉપનિદધ્યાત્, ચિકિત્સકવ્યઞ્જનો વા ગરં અગદાપદેશેન
- 05.2.68 પ્રત્યાસત્રો વા દૂષ્યસ્ય સત્ત્વી પ્રણિહિતં અભિષેકભાણ્ડં અમિત્રશાસનં ચ કાપટિકમુખેનાચક્ષીત, કારણં ચ બ્રૂયાત્
- 05.2.69 એવં દૂષ્યેષ્વધામિકેષુ ચ વર્તેત, ન ઇતરેષુ
- 05.2.70ab પકવં પકવં ઇવારામાત્ ફલં રાજ્યાદ્ અવાપ્નુયાત્ ।
- 05.2.70chd આત્મચ્છેદભયાદ્ આમં વર્જયેત્ કોપકારકમ્ (ઇતિ)
- Chapt . Salaries of state servants
- 05.3.01 દુર્ગજનપદશક્ત્યા ભૃત્યકર્મ સમુદયપાદેન સ્થાપયેત્, કાર્યસાધનસહેન વા ભૃત્યલાભેન
- 05.3.02 શરીરં અવેક્ષેત, ન ધર્માર્થો પીડયેત્
- 05.3.03 ઋત્વિગ્ । આચાર્યમન્ત્રિપુરોહિતસેનાપતિયુવરાજરાજમાતૃરાજમહિષ્યોડષ્ટયત્વારિશાસ્ત્રાહસ્રાઃ
- 05.3.04 એતાવતા ભરણેનાનાસ્પદ્યત્વં અકોપકં ચ એષાં ભવતિ

05.3.05 दौवारिकान्तर्वशिकप्रशास्तृसमाहर्तृसंनिधातारश्चतुर्विंशतिसाहस्राः

05.3.06 अेतावता कर्मण्या भवन्ति

05.3.07 कुमारकुमारमातृनायकपौरव्यावहारिककार्मान्तिकमन्त्रिपरिषद्वाङ्मन्त्रपालाश्च द्वादशसाहस्राः

05.3.08 स्वामिपरिबन्धकसहाया ल्येतावता भवन्ति

05.3.09 श्रेणीमुष्याः लस्त्यश्चरथमुष्याः प्रदेशारश्चाष्टसाहस्राः

05.3.10 स्ववर्गानुकर्षिणो ल्येतावता भवन्ति

05.3.11 पत्स्यश्चरथलस्त्युदध्यक्षा द्रव्यलस्तिवन्पालाश्च यतुःसाहस्राः

05.3.12 रशिकानीकस्थयिकित्सकाभ्रधमकवर्धकयो योनिपोषकाश्च द्विसाहस्राः

05.3.13 कार्तान्तिकनैमित्तिकमौडूर्तिकपौराणिकसूतमागधाः पुरोहितपुरुषाः सर्वाध्यक्षाश्च साहस्राः

05.3.14 शिल्पवन्तः पादाताः सङ्ख्यायकलेभकादिवर्गश्च पञ्चशताः

05.3.15 कुशीलवाः त्वर्धतृतीयशताः, द्विगुणवेतनाश्च अेषां तूर्यकराः

05.3.16 कारुशिल्पिनो विंशतिशतिकाः

05.3.17 यतुष्वेद्विपदपरिचारकपारिकर्मिकाउपस्थायिकपालकविष्टिबन्धकाः षष्टिवेतनाः, आर्ययुक्तारोहकमाणवकशैलभनक सर्व उपस्थायिनश्च

05.3.18 आचार्या विधावन्तश्च पूजावेतनानि यथाऽर्हं लभेरन् पञ्चशतावत् सस्रपरम्

05.3.19 दशपण्डितो योजने दूतो मध्यमः, दश उत्तरे द्विगुणवेतन आयोजनशताद् षति

05.3.20 समानविद्येभ्यः त्रिगुणवेतनो राजा राजसूयादिषु ङतुषु

05.3.21 राज्ञः सारथिः साहस्रः

05.3.22 कापटिक उदास्थितगुणपतिकवैदेहकतापसव्यञ्जनाः साहस्राः

05.3.23 ग्रामभृतकसत्त्रितीक्ष्णरसदभिक्षुज्यः पञ्चशताः

05.3.24 चारसञ्चारिणोऽर्धतृतीयशताः, प्रयासवृद्धवेतना वा

05.3.25 शतवर्गसहस्रवर्गाणां अध्यक्षा भक्तवेतनलाभं आदेशं विक्षेपं च कुर्युः

05.3.26 अविक्षेपो राजपरिग्रहदुर्गराष्ट्ररक्षावेक्षणेषु च

05.3.27 नित्यमुष्याः स्युरनेकमुष्याश्च

05.3.28 कर्मसु मृतानां पुत्रदारा भक्तवेतनं लभेरन्

05.3.29 बालवृद्धव्याधिताश्च अेषां अनुग्राह्याः

05.3.30 प्रेतव्याधितसूतिकाकृत्येषु च अेषां अर्थमानकर्म कुर्यात्

05.3.31 अल्पकोशः कुप्यपशुक्षेत्राणि दधात्, अल्पं च लिरण्यम्

05.3.32 शून्यं वा निवेशयितुं अभ्युत्थितो लिरण्यं अेव दधात्, न ग्रामं ग्रामसञ्जातव्यवहारस्थापनार्थम्

05.3.33 अेतेन भृतानां अभृतानां च विधाकर्मभ्यां भक्तवेतनविशेषं च कुर्यात्

05.3.34 षष्टिवेतनस्याढकं कृत्वा लिरण्यानुवृषं भक्तं कुर्यात्

05.3.35 पत्स्यश्चरथद्विपाः सूर्य उदये बलिः सन्धिविषसवर्जं शिल्पयोग्याः कुर्युः

- 05.3.36 तेषु राजा नित्ययुक्तः स्यात्, अभीक्ष्णं च अेषां शिल्पदर्शनं कुर्यात्
 05.3.37 कृतनर धन्द्वाङ्गं शास्त्रावरणं आयुधागारं प्रवेशयेत्
 05.3.38 अशस्त्राश्चरेयुः, अन्यत्र मुद्राऽनुज्ञातात्
 05.3.39 नष्टंविनष्टे वा द्विगुणं दधात्
 05.3.40 विध्वस्तगणनां च कुर्यात्
 05.3.41 सार्धिकानां शास्त्रावरणं अन्तपावा गृह्णीयुः, समुद्रं अवचारयेयुर्वा
 05.3.42 यात्रां अभ्युत्थितो वा सेनां उद्योजयेत्
 05.3.43 ततो वैदेडकव्यञ्जनाः सर्वपाण्यान्यायुधीयेभ्यो यात्राकाले द्विगुणप्रत्यादयानि दधुः
 05.3.44 अेवं राजपाण्ययोगविक्रयो वेतनप्रत्यादानं च भवति
 05.3.45 अेवं अवेक्षितायव्ययः कोशदण्डव्यसनं नावाप्नोति
 05.3.46 धृतिं भक्तवेतनविकल्पः
 05.3.47ab सन्निष्ठाश्रायुधीयानां वेश्याः कारुकुशीलवाः ।
 05.3.47chd दण्डवृद्धाश्च ज्ञानीयुः शौचाशौचं अतन्द्रिताः (धृति)

Chapt . Proper conduct fora dependant

- 05.4.01 लोकायात्राविद् राजानं आत्मद्रव्यप्रकृतिसम्पन्नं प्रियङ्गितद्धारणश्रयेत्
 05.4.02 यं वा मन्थेत् यथाऽलं आश्रयं षण्ण्युरेवं असौ विनयं षण्ण्युराभिगामिकगुणयुक्तः धृति, द्रव्यप्रकृतिहीनं
 अप्येनं आश्रयेत्, न त्वेवानात्मसम्पन्नम्
 05.4.03 अनात्मवा छिन्नीतिशास्त्रद्वेषाद् अनर्थसंयोगाद् वा प्राप्यापि भ्रष्टं ऐश्वर्यं न भवति
 05.4.04 आत्मवति लब्धावकाशः शास्त्रानुयोगं दधात्
 05.4.05 अविशंवादाद् छिन्नीतिस्थानस्थैर्यं अवाप्नोति
 05.4.06 मतिकर्मसु पृष्ठः तदात्वे यायत्यां च धर्मार्थसंयुक्तं समर्थं प्रवीणवद् अपरिषद्भीरुः कथयेत्
 05.4.07 धृष्टितः पणेत धर्मार्थानुयोगं अविशिष्टेषु भलवत्संयुक्तेषु दण्डधारणं मत्संयोगे तदात्वे च दण्डधारणं
 धृतिं न कुर्यात्, पक्षं वृत्तिं गुह्यं च मे न उपलब्ध्याः, संज्ञया च त्वां कामकोषदण्डनेषु वारयेयम् धृति
 05.4.08 आदिष्टः प्रदिष्टायां भूमावनुज्ञातः प्रविशेत्, उपविशेच्च पार्श्वतः संनिङ्कृष्टविपङ्कृष्टः परासनम्
 05.4.09 विगृह्य कथनं असंभवं अप्रत्यक्षं अश्रद्धेयं अनृतं च वाक्यं उच्यैरनर्माणि ङासं वातष्ठीवने च शब्दवती
 न कुर्यात्
 05.4.10 मिथः कथनं अन्धेन, जनवाटे द्धकथनं, राज्ञो वेषं उद्धृतकुलकानां च, रत्नातिशयप्रकाशाभ्यर्थनं,
 ओकाक्ष्यं। ओष्ठनिर्भोगं लुक्कुटीकर्म वाक्यावक्षेपाणं च भ्रुवति, भलवत् संयुक्तविरोधं, स्त्रीभिः स्त्रीदर्शिभिः
 सामन्तदूतैर्द्वेषपक्षावक्षिमान् अर्थैश्च प्रतिसंसर्गं ओकार्थयया सङ्घातं च वर्जयेत्
 05.4.11ab अहीनकालं राजार्थं स्वार्थं प्रियङ्गितैः सड ।
 05.4.11chd परार्थं देशकाले च भ्रूयाद् धर्मार्थसंछितम्
 05.4.12ab पृष्ठः प्रियङ्गितं भ्रूयान्न भ्रूयाद् अछितं प्रियम् ।

- 05.4.12chd अप्रियं वा छितं भूयात्सृष्टवतोऽनुमतो मिथः
 05.4.13ab तूष्णीं वा प्रतिवाक्ये स्याद् वेच्यादींश्च न वार्येत् ।
 05.4.13chd अप्रिया अपि दक्षाः स्युः तद्भावाद् ये बलिष्ठताः
 05.4.14ab अनर्थ्याश्च प्रिया दृष्टाश्चित्तज्ञानानुवर्तिनः ।
 05.4.14chd अभिडास्येष्वभिडसेद् घोरडासांश्च वर्जयेत् (धृति)
 05.4.15ab परात् सङ्कामयेद् घोरं न य घोरं परे वदेत् ।
 05.4.15chd तितिक्षेतात्मनश्चैव क्षमावान् पृथिवीसमः
 05.4.16ab आत्मरक्षा हि सततं पूर्वं कार्या विजानता ।
 05.4.16chd अत्राविव हि सम्प्रोक्ता वृत्ती राजा उपश्रुविनाम्
 05.4.17ab ऐकदेशं दडेद् अग्निः शरीरं वा परं गतः ।
 05.4.17chd स-पुत्रदारं राजा तु धातयेद् अर्धयेत वा (धृति)

Chapt . Proper behaviour for a courtier

- 05.5.01 नियुक्तः कर्मसु व्ययविशुद्धं उदयं दर्शयेत्
 05.5.02 आभ्यन्तरं बाह्यं गुह्यं प्रकाश्यं आत्ययिकं उपेक्षितव्यं वा कार्यं धृष्टं भवेत् धृति विशेषयेच्च
 05.5.03 भृगुयाधृतमधस्त्रीषु प्रसक्तं न येन अनुवर्तेत प्रशंसाभिः
 05.5.04 आसन्नश्चास्य व्यसन उपघाते प्रयतेत, पर उपजापातिसन्धान उपधिभ्यश्च रक्षेत्
 05.5.05 धृष्टगिताकारौ चास्य लक्षयेत्
 05.5.06 कामद्वेषलषटैः न्यव्यवसायभयद्वन्द्वविपर्यासं धृष्टगिताकाराभ्यां हि मन्त्रसंवरणार्थं आचरति प्राज्ञः
 05.5.07 दर्शने प्रसीदति, वाक्यं प्रतिगृह्णाति, आसनं ददाति, विविक्तो दर्शयते, शङ्कास्थाने नातिशङ्कते, कथायां रमते, परिज्ञाप्येष्वेक्षते, पथं उक्तं सडते, समयमानो नियुङ्क्ते, उस्तेन स्पृशति, श्वाद्ये न उपडसति, परोक्षं गुणं ब्रवीति, लक्ष्येषु स्मरति, सड विडारं याति, व्यसनेऽभ्युपपद्यते, तद्भक्त्यान् पूजयति, गुह्यं आचष्टे, मानं वर्धयति, अर्थं करोति, अनर्थं प्रतिडन्ति - धृति तुष्टज्ञानम्
 05.5.08 ऐतद् ऐव विपरीतं अतुष्टस्य, भूयश्च वक्ष्यामः
 05.5.09 सन्दर्शने कोपः, वाक्यस्याश्रवणप्रतिषेधौ, आसनयक्षुषोरदानं, वार्णस्वरभेदः, ऐकाक्षिभुकुट्यम् । ओष्ठनिर्भागेः, स्वेदश्चासस्मितानां अस्थान उत्पत्तिः, परमन्त्राणां, अकस्माद्ग्नानं, वर्धनं अन्यस्य, भूमिगात्रविलेपनं, अन्यस्य उपतोदनं, विधावर्णदृशकुत्सा, समदोषनिन्दा, प्रतिदोषनिन्दा, प्रतिवोमस्तवः, सुकृतानवेक्षाणां, दृष्टतानुकीर्तनं, पृष्ठावधानं, अतित्यागः, मिथ्याऽभिभाषणां, राजदर्शिनां च तद्भृताभ्यत्वम्
 05.5.10 वृत्तिविकारं यावेक्षेताप्यमानुषाणाम्
 05.5.11 अयं उच्यैः सिञ्चति धृति कात्यायनः प्रवराज, कौञ्चोऽपसव्यम् धृति कण्डो भारद्वाजः, तृणम् धृति दीर्घश्चारायणः, शीता शाटी धृति घोटमुष्णः, उस्ती प्रत्यौक्षीत् धृति किञ्जल्कः, रथाश्च प्राशंसीत् धृति पिशुनः, प्रतिस्वणे शुनः पिशुनपुत्रः
 05.5.12 अर्थमानावक्षेपे च परित्यागः

05.5.13 સ્વામિશીલં આત્મનશ્ચ કિલ્બિષં ઉપલભ્ય વા પ્રતિકુર્વાત

05.5.14 મિત્રં ઉપકૃષ્ટં વાડસ્ય ગચ્છેત્

05.5.15ab તત્રસ્થો દોષનિર્ઘાતં મિત્રૈર્ભર્તરિ ચાચરેત્ ।

05.5.15chd તતો ભર્તરિ જીવે વા મૃતે વા પુનરાવ્રજેત્ (ઇતિ)

Chapt . Continuance of the kingdom

Continuous sovereignty

05.6.01 રાજવ્યસનં એવં અમાત્યઃ પ્રતિકુર્વાત

05.6.02 પ્રાગ્ એવ મરણાબાધભયાદ્ રાજઃ પ્રિયહિત ઉપગ્રહેણ માસદ્વિમાસાન્તરં દર્શનં સ્થાપયેદ્ દેશાપીડાડપહં અમિત્રાપહં આયુષ્યં પુત્રીયં વા કર્મ રાજા સાધયતિ ઇત્યપદેશેન

05.6.03 રાજવ્યગ્જનં અરૂપવેલાયાં પ્રકૃતીનાં દર્શયેત્, મિત્રામિત્રદૂતાનાં ચ

05.6.04 તૈશ્ચ યથા ઉચિતાં સમ્ભાષાં અમાત્યમુખો ગચ્છેત્

05.6.05 દૌવારિકાન્તર્વશિકમુખશ્ચ યથા ઉક્તં રાજપ્રણિધિં અનુવર્તયેત્

05.6.06 અપકારિષુ ચ હેડં પ્રસાદં વા પ્રકૃતિકાન્તં દર્શયેત્, પ્રસાદં એવ ઉપકારિષુ

05.6.07 આમપુરુષાધિષ્ઠિતૌ દુર્ગાપ્રત્યન્તરથૌ વા કોશદણ્ડાવેકસ્થૌ કારયેત્, કુલ્યકુમારમુખ્યાંશ્ચાન્યાપદેશેન

05.6.08 યશ્ચ મુખ્યઃ પક્ષવાન્ દુર્ગાટવીસ્થો વા વૈગુણ્યં ભજેત તં ઉપગ્રાહયેત્

05.6.09 બહ્લ્ આબાધં વા યાત્રાં પ્રેષયેત્, મિત્રકુલં વા

05.6.10 યસ્માચ્ચ સામન્તાદ્ આબાધં પશ્યેત્ તં ઉત્સવવિવાહહસ્તિબન્ધનાશ્ચપણ્યભૂમિપ્રદાનાપદેશેનાવગ્રાહયેત્, સ્વમિત્રેણ વા

05.6.11 તતઃ સન્ધિં અદૂષ્યં કારયેત્

05.6.12 આટવિકામિત્રૈર્વા વૈરં ગ્રાહયેત્

05.6.13 તત્કુલીનં અપરુહ્યં વા ભૂંય્ । એકદેશેન ઉપગ્રાહયેત્

05.6.14 કુલ્યકુમારમુખ્ય ઉપગ્રહં કૃત્વા વા કુમારં અભિષિક્તં એવ દર્શયેત્

05.6.15 દાણ્ડકર્મિકવદ્ વા રાજ્યકણ્ડકાન્ ઉદ્ધૃત્ય રાજ્યં કારયેત્

05.6.16 યદિ વા કશ્ચિન્ મુખ્યઃ સામન્તાદીનાં અન્યતમઃ કોપં ભજેત તં એહિ, રાજાનં ત્વા કરિષ્યામિ ઇત્યાવાહયિત્વા ઘાતયેત્

05.6.17 આપત્રતીકારેણ વા સાધયેત્

05.6.18 યુવરાજે વા હમેણ રાજ્યભારં આરોપ્ય રાજવ્યસનં ખ્યાપયેત્

05.6.19 પરભૂમૌ રાજવ્યસને મિત્રેણામિત્રવ્યગ્જનેન શત્રોઃ સન્ધિં અવસ્થાપ્યાપગચ્છેત્

05.6.20 સામન્તાદીનાં અન્યતમં વાડસ્ય દુર્ગે સ્થાપયિત્વાડપગચ્છેત્

05.6.21 કુમારં અભિષિચ્ય વા પ્રતિવ્યૂહેત

05.6.22 પરેણાભિયુક્તો વા યથા ઉક્તં આપત્રતીકારં કુર્યાત્

05.6.23 એવં એકાઇશ્ચર્યં અમાત્યઃ કારયેદ્ ઇતિ કૌટિલ્યઃ

- 05.6.24 न अवेमम् एति भारद्वाजः
 05.6.25 प्रम्रियमाणो वा राजन्यमात्यः कुल्यकुमारमुष्यान् परस्यरं मुष्येषु वा विक्रमयेत्
 05.6.26 विक्रान्तं प्रकृतिकोपेन धातयेत्
 05.6.27 कुल्यकुमारमुष्यान् उपांशुदण्डेन वा साधयित्वा स्वयं राज्यं गृह्णीयात्
 05.6.28 राज्यकारणाद् ङि पिता पुत्रान् पुत्राश्च पितरं अभिद्रुड्यन्ति, ङि अङ्ग पुनरमात्यप्रकृतिर्ह्येकप्रअडो
 राज्यस्य
 05.6.29 तत् स्वयं उपस्थितं नावमन्येत
 05.6.30 स्वयं आरुढा ङि स्त्री त्यज्यमानाऽभिषपति एति लोकप्रवादः
 05.6.31ab कालश्च सङ्घ्द अभ्येति यं नरं कालकाङ्क्षिणम् ।
 05.6.31chd दुर्लभः स पुनः तस्य कालः कर्म चिकीर्षतः
 05.6.32 प्रकृतिकोपकं अधर्मिष्ठं अनैकान्तिकं च अेतद् एति कौटिल्यः
 05.6.33 राजपुत्रं आत्मसम्पन्नं राज्ये स्थापयेत्
 05.6.34 सम्पन्नाभावेऽव्यसनिनं कुमारं राजकन्यां गर्भिणीं देवीं वा पुरस्कृत्य मडामात्रान् संनिपात्य भूयात् अयं
 वो निक्षेपः, पितरं अस्यावेक्षध्वं सत्त्वाभिजनं आत्मनश्च, ध्वजमात्रोऽयं भवन्त अवे स्वाभिनः, कथं वा ङियताम्
 एति
 05.6.35 तथा भ्रुवाणं योगपुरुषा भ्रूयुः कोऽन्यो भवत्युरोगाद् अस्माद् राज्ञश्चातुर्वर्ण्यं अर्हति पालयितुम् एति
 05.6.36 तथा एत्यमात्यः कुमारं राजकन्यां गर्भिणीं देवीं वाऽधिदुर्वीत, भन्धुसम्बन्धिनां मित्रामित्रदूतानां च
 दृश्येत्
 05.6.37 भक्तवेतनविशेषं अमात्यानां आयुधीयानां च कारयेत्, भूयश्चायं वृद्धः करिष्यति एति भूयात्
 05.6.38 अवेनं दुर्गराष्ट्रमुष्यान् आभाषेत, यथाऽर्हं च मित्रामित्रपक्षम्
 05.6.39 विनयकर्मणि च कुमारस्य प्रयतेत
 05.6.40 कन्यायां समानजातीयाद् अपत्यं उत्पाद्य वाऽभिषिञ्चेत्
 05.6.41 मातुश्चित्तक्षोभभयात् कुल्यं अल्पसत्त्वं छात्रं च लक्षण्यं उपनिदध्यात्
 05.6.42 ऋतौ च अेनां रक्षेत्
 05.6.43 न यात्मार्यं कञ्चिद् उत्कृष्टं उपभोगं कारयेत्
 05.6.44 राजार्थं तु यानवाडनाभरणवस्त्रस्त्रीवेश्मपरिवापान् कारयेत्
 05.6.45ab यौवनस्थं च यायेत विश्रमं चित्तकारणात् ।
 05.6.45chd परित्यजेद् अतुष्यन्तं तुष्यन्तं यानुपालयेत्
 05.6.46ab निवेद्य पुत्ररक्षाऽर्थं गूढसारपरिग्राहान् ।
 05.6.46chd अरण्यं दीर्घसत्रं वा सेवेतारुन्ध्यातां गतः
 05.6.47ab भुष्यैरेवगृहीतं वा राजानं तत्प्रियाश्रितः ।
 05.6.47chd एतिडासपुराणाभ्यां भोधयेद् अर्थशास्त्रवित्

05.6.48ab સિદ્ધવ્યગ્જનરૂપો વા યોગં આસ્થાય પાર્થિવમ્ ।

05.6.48chd લભેત લબ્ધ્વા દૂષ્યેષુ દાણકર્મિકં આચરેત્ (ઇતિ)

Book . મણ્ડલયોનિઃ પષ્ટ અધિકરણમ્

Chapt . ષણ્ઁઅવતિતમં પ્રકરણં - પ્રકૃતિસમ્પદઃ

06.1.01 સ્વામ્યુડમાત્યજનપદદુર્ગકોશદાણમિત્રાણિ પ્રકૃતયઃ

06.1.02 તત્ર સ્વામિસમ્પત્

06.1.03 મહાકુલીનો દૈવબુદ્ધિસત્વસમ્પન્નો વૃદ્ધદર્શી ધાર્મિકઃ સત્યવાગ્ અવિસંવાદકઃ કૃતજ્ઞઃ સ્થૂલલક્ષો મહા

ઉત્સાહોડદીર્ઘસૂત્રઃ શક્યસામન્તો દૃઢબુદ્ધિરક્ષુદ્રપરિષત્કો વિનયકામ ઇત્યાભિગામિકા ગુણાઃ

06.1.04 શુશ્રૂષાશ્રવણગ્રહણધારણવિજ્ઞાન ઊહાપોહતત્વાભિનિવેશાઃ પ્રજ્ઞાગુણાઃ

06.1.05 શૌર્યં અમર્ષઃ શીઘ્રતા દાક્ષ્યં ચ ઉત્સાહગુણાઃ

06.1.06 વાગ્મી પ્રગલ્ભઃ સ્મૃતિમતિબલવાનુ ઉદગ્રઃ સ્વડવગ્રહઃ કૃતશિલ્પોડવ્યસનો દાણનાચ્યુપકારાપકારયોદૃષ્ટપ્રતીકારી

હ્રીમાનુ આપત્રકૃત્યોર્વિનિયોક્તા દીર્ઘદૂરદર્શી દેશકાલપુરુષકારકાર્યપ્રધાનઃ સન્ધિવિક્રમત્યાગસમ્યમપણપરચ્છિદ્રવિભાગી

સંવૃતોડદીનાભિહાસ્યજિજ્ઞમ્ભુકુટીક્ષણઃ કામક્રોધલોભસ્તમ્ભયાપલ ઉપતાપપૈશુન્યહીનઃ શકલઃ સ્મિત

ઉદગ્રાભિભાષી વૃદ્ધ ઉપદેશાચાર ઇત્યાત્મસમ્પત્

06.1.07 અમાત્યસમ્પદ્ ઉક્તા પુરસ્તાત્

06.1.08 મધ્યે ચાન્તે ચ સ્થાનવાનુ આત્મધારણઃ પરધારણાશ્ચાપદિ સ્વારક્ષઃ સ્વાજીવઃ શત્રુદ્રેષી

શક્યસામન્તઃ પદ્મુપાષાણ ઉષરવિષમકણ્ટકશ્રેણીવ્યાલમૃગાટવીહીનઃ કાન્તઃ સીતાખનિદ્રવ્યહસ્તિવનવાનુ

ગલ્યઃ પૌરુષેયો ગુમગોચરઃ પશુમાનુ અદેવમાતૃકો વારિસ્થલપથાભ્યાં ઉપેતઃ સારચિત્રબહુપણ્યો દાણકરસહઃ

કર્મશીલકર્ષકોડબાલિશસ્વામ્યુડવરવર્ણપ્રાયો ભક્તશુચિમનુષ્ય ઇતિ જનપદસમ્પત્

06.1.09 દુર્ગસમ્પદ્ ઉક્તા પુરસ્તાત્

06.1.10 ધર્માધિગતઃ પૂર્વેઃ સ્વયં વા હેમગૃહ્યપ્રાયશ્ચિત્રસ્થૂલરત્નહિરણ્યો દીર્ઘા અપ્યાપદં અનાયતિં સહેત ઇતિ

કોશસમ્પત્

06.1.11 પિતૃપૈતામહો નિત્યો વશ્યઃ તુષ્ટભૂતપુત્રદારઃ પ્રવાસેષ્વવિસંવાદિતઃ સર્વત્રાપ્રતિહતો દુઃખસહો બહુયુદ્ધઃ

સર્વયુદ્ધપ્રહરણવિદ્યાવિશારદઃ સહવૃદ્ધિક્ષયિકત્વાદ્ અદ્વૈદ્યઃ ક્ષત્રપ્રાય ઇતિ દાણસમ્પત્

06.1.12 પિતૃપૈતામહં નિત્યં વશ્યં અદ્વૈદ્યં મહલ્લઘુસમુત્થં ઇતિ મિત્રસમ્પત્

06.1.13 અરાજબીજી લુબ્ધઃ ક્ષુદ્રપરિષત્કો વિરક્તપ્રકૃતિરન્યાયવૃત્તિરયુક્તો વ્યસની નિરુત્સાહો દૈવપ્રમાણો

યત્કિચ્ચનકાર્યગતિરનનુબન્ધઃ કલીબો નિત્યાપકારી ચ ઇત્યમિત્રસમ્પત્

06.1.14 એવમ્ભૂતો હિ શત્રુઃ સુખઃ સમુચ્છેત્તું ભવતિ

06.1.15ab અરિવર્જઃ પ્રકૃતયઃ સમ એતાઃ સ્વગુણ ઉદયાઃ ।

06.1.15chd ઉક્તાઃ પ્રત્યઙ્ગભૂતાઃ તાઃ પ્રકૃતા રાજસમ્પદઃ

06.1.16ab સમ્પાદયત્યસમ્પન્નાઃ પ્રકૃતીરાત્મવાત્પુપઃ ।

06.1.16chd વિવૃદ્ધાશ્ચાનુરક્તાશ્ચ પ્રકૃતીર્હન્ત્યનાત્મવાનુ

- 06.1.17ab ततः स दृष्टप्रकृतिश्चातुरन्तोऽप्यनात्मवान् ।
 06.1.17chd अन्यते वा प्रकृतिभिर्याति वा द्विषतां वशम्
 06.1.18ab आत्मवाः त्वल्पदेशोऽपि युक्तः प्रकृतिसम्पदा ।
 06.1.18chd नयज्ञः पृथिवीं कृत्स्नां जयत्येव न डीयते (धति)

Chapt . शमव्यायामिकम्

- 06.2.01 शमव्यायामौ योगक्षेमयोर्योनिः
 06.2.02 कर्मारम्भाणां योगाराधनो व्यायामः
 06.2.03 कर्मफल उपभोगानां क्षेमाराधनः शमः
 06.2.04 शमव्यायामयोर्योनिः चाऽगुण्यम्
 06.2.05 क्षयः स्थानं वृद्धिरित्युद्ययाः तस्य
 06.2.06 मानुषं नयापनयौ, दैवं अयानयौ
 06.2.07 दैवमानुषं हि कर्म लोके यापयति
 06.2.08 अदृष्टकारितं दैवम्
 06.2.09 तस्मिन् षष्टेन कुलेन योगोऽयः, अनिष्टेननयः
 06.2.10 दृष्टकारितं मानुषम्
 06.2.11 तस्मिन् योगक्षेमनिष्पत्तिर्नयः, विपत्तिरपनयः
 06.2.12 तच्चिन्त्यं, अचिन्त्यं दैवम्
 06.2.13 राजा आत्मद्रव्यप्रकृतिसम्पन्नो नयस्याधिष्ठानं विजिगीषुः
 06.2.14 तस्य समन्ततो मण्डलीभूता भूम्युत्तरा अरिप्रकृतिः
 06.2.15 तथा अेव भूम्य् । अेकान्तारा मित्रप्रकृतिः
 06.2.16 अरिसम्पद्युक्तः सामन्तः शत्रुः, व्यसनी यातव्यः, अनपाश्रयो दुर्बलाश्रयो वा उच्छेदनीयः, विपर्यये
 पीडनीयः कर्षनीयो वा
 06.2.17 धत्यरिविशेषाः
 06.2.18 तस्मान् मित्रं अरिमित्रं मित्रमित्रं अरिमित्रमित्रं यानन्तर्येण भूमीनां प्रसज्यन्ते पुरस्तात्, पश्चात्
 पाषिर्ग्राह आकन्दः पाषिर्ग्राहासार आकन्दासारः
 06.2.19 भूम्युत्तरः प्रकृतिमित्रः, तुल्याभिजनः सडजः, विरुद्धो विरोधयिता वा कृत्रिमः
 06.2.20 भूम्य् । अेकान्तरं प्रकृतिमित्रं, मातापितृसम्बद्धं सडजं, धनश्रुवितलेतोराश्रितं कृत्रिमम्
 06.2.21 अरिविजिगीष्वोर्भूम्युत्तरः संडतासंडतयोरनुग्रहसमर्थो निग्रहे यासंडतयोर्भयम्
 06.2.22 अरिविजिगीषुमध्यानां बलिः प्रकृतिभ्यो बलवत्तरः संडतासंडतानां अरिविजिगीषुमध्यानां
 अनुग्रहसमर्थो निग्रहे यासंडतानां उदासीनः
 06.2.23 धति प्रकृतयः
 06.2.24 विजिगीषुर्भित्रं मित्रमित्रं वाऽस्य प्रकृतयः तिस्रः

- 06.2.25 તા: પગ્યભિરમાત્યજનપદદુર્ગકોશદણ્ડપ્રકૃતિભિરેક એકશઃ સમ્યુક્તા મણ્ડલં અષ્ટાદશકં ભવતિ
- 06.2.26 અનેન મણ્ડલપૃથક્ત્વં વ્યાખ્યાતં અશિમધ્યમ ઉદાસીનાનામ્
- 06.2.27 એવં ચતુર્મણ્ડલસૂક્ષ્મપઃ
- 06.2.28 દ્વાદશ રાજપ્રકૃતયઃ ષષ્ટિર્દ્રવ્યપ્રકૃતયઃ, સૂક્ષ્મેણ દ્વિસમતિઃ
- 06.2.29 તાસાં યથાસ્વં સમ્પદઃ
- 06.2.30 શક્તિઃ સિદ્ધિશ્ચ
- 06.2.31 બલં શક્તિઃ
- 06.2.32 સુખં સિદ્ધિઃ
- 06.2.33 શક્તિઃ ત્રિવિધા - જ્ઞાનબલં મન્ત્રશક્તિઃ, કોશદણ્ડબલં પ્રભુશક્તિઃ, વિક્રમબલં ઉત્સાહશક્તિઃ
- 06.2.34 એવં સિદ્ધિઃ ત્રિવિધા એવ - મન્ત્રશક્તિસાધ્યા મન્ત્રસિદ્ધિઃ, પ્રભુશક્તિસાધ્યા પ્રભુસિદ્ધિઃ, ઉત્સાહશક્તિસાધ્યા ઉત્સાહસિદ્ધિઃ
- 06.2.35 તાભિરભ્યુચ્ચિતો જયાચાન્ ભવતિ, અપચિતો હીનઃ, તુલ્યશક્તિઃ સમઃ
- 06.2.36 તસ્માત્શક્તિં સિદ્ધિં ચ ઘટેતાત્મન્યાવેશયિતું, સાધારણો વા દ્રવ્યપ્રકૃતિધ્વાનન્તર્યેણ શૌચવશેન વા
- 06.2.37 દૂષ્યામિત્રાભ્યાં વાડપકટ્ટું યતેત
- 06.2.38 યદિ વા પશ્યેત્ અમિત્રો મે શક્તિયુક્તો વાગદણ્ડપારુખ્યાર્થદૂષણૈઃ પ્રકૃતીરુપહનિષ્યતિ, સિદ્ધિયુક્તો વા મૃગયાદ્યૂતમદ્ધસ્ટ્રીભિઃ પ્રમાદં ગમિષ્યતિ, સ વિરક્તપ્રકૃતિરુપક્ષીણઃ પ્રમત્તો વા સાધ્યો મે ભવિષ્યતિ, વિગ્રહાભિયુક્તો વા સર્વસન્દોહેન એકસ્થોડદુર્ગસ્થો વા સ્થાસ્યતિ, સ સંહતસૈન્યો મિત્રદુર્ગવિયુક્તઃ સાધ્યો મે ભવિષ્યતિ, બલવાન્ વા રાજા પરતઃ શત્રું ઉચ્છેત્તુકામઃ તં ઉચ્છિદ્યે માં ઉચ્છિન્દ્યાદ્ ઇતિ બલવતા પ્રાર્થિતસ્ય મે વિપત્રકર્મારમ્ભસ્ય વા સાહાય્યં દાસ્યતિ, મધ્યમલિપ્સાયાં ચ, ઇત્યેવં। આદિષુ કારણૈષ્વમિત્રસ્યાપિ શક્તિં સિદ્ધિં ચ ઇચ્છેત્
- 06.2.39ab નેમિં એકાન્તરાન્ રણઃ કૃત્વા ચાનન્તરાન્ અરાન્ ।
- 06.2.39chd નાભિં આત્માનં આયચ્છેન્નેતા પ્રકૃતિમણ્ડલે
- 06.2.40ab મધ્યે હ્યુપહિતઃ શત્રુર્નેતુર્મિત્રસ્ય ચ ઉભયોઃ ।
- 06.2.40chd ઉચ્છેદ્યઃ પીડનીયો વા બલવાન્ અપિ જાયતે (ઇતિ)
- Book .
- Chapt . ષાડ્ગુણ્યસમુદ્દેશઃ - ક્ષયસ્થાનવૃદ્ધિનિશ્ચયઃ
- 07.1.01 ષાડ્ગુણ્યસ્ય પ્રકૃતિમણ્ડલં યોનિઃ
- 07.1.02 સન્ધિવિગ્રહાસનયાનસંશ્રયદ્વૈભીભાવાઃ ષાડ્ગુણ્યમ્ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 07.1.03 દ્વૈગુણ્યમ્ ઇતિ વાતવ્યાધિઃ
- 07.1.04 સન્ધિવિગ્રહાભ્યાં હિ ષાડ્ગુણ્યં સમ્પદ્યતે ઇતિ
- 07.1.05 ષાડ્ગુણ્યં એવ એતદ્ અવસ્થાભેદાદ્ ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.1.06 તત્ર પણબન્ધઃ સન્ધિઃ

07.1.07 अपकारो विग्रहः

07.1.08 उपेक्षायां आसनम्

07.1.09 अब्युख्ययो यानम्

07.1.10 परार्पणं संश्रयः

07.1.11 सन्धिविग्रह उपपादानं द्वैधीभावः

07.1.12 धति षड्गुणाः

07.1.13 परस्माद् डीयमानः सन्दधीत

07.1.14 अब्युख्यीयमानो विगृहीयात्

07.1.15 न मां परो नाहं परं उपलन्तुं शक्तः धत्यासीत्

07.1.16 गुणातिशययुक्तो यायात्

07.1.17 शक्तिडीनः संश्रयेत्

07.1.18 सहायसाध्ये कार्ये द्वैधीभावं गच्छेत्

07.1.19 धति गुणावस्थापनम्

07.1.20 तेषां यस्मिन् वा गुणे स्थितः पश्येत् धडस्थः शक्ष्यामि दुर्गसेतुकर्मवणिक्पथशून्यनिवेशाभनिद्रव्यडस्तिवनकर्मण्यात्म-
प्रवर्तयितुं, परस्य च अेतानि कर्माण्युपलन्तुम् धति तं आतिष्ठेत्

07.1.21 सा वृद्धिः

07.1.22 आशुतरा मे वृद्धिर्भूयस्तरा वृद्ध्यु। उदयतरा वा भविष्यति, विपरीता परस्य धति ज्ञात्वा परवृद्धिं
उपेक्षेत्

07.1.23 तुल्यकालकृल उदयायां वा वृद्धौ सन्धिं उपेयात्

07.1.24 यस्मिन् वा गुणे स्थितः स्वकर्मणां उपघातं पश्येत्त धतरस्य तस्मिन् तिष्ठेत्

07.1.25 अेष क्षयः

07.1.26 त्रिरतरेणाल्पतरं वृद्ध्यु। उदयतरं वा क्षेप्ये, विपरीतं परः धति ज्ञात्वा क्षयं उपेक्षेत्

07.1.27 तुल्यकालकृल उदये वा क्षये सन्धिं उपेयात्

07.1.28 यस्मिन् वा गुणे स्थितः स्वकर्मवृद्धिं क्षयं वा नाभिपश्येद् अेतत्स्थानम्

07.1.29 ल्रस्वतरं वृद्ध्यु। उदयतरं वा स्थास्यामि, विपरीतं परः धति ज्ञात्वा स्थानं उपेक्षेत्

07.1.30 तुल्यकालकृल उदये वा स्थाने सन्धिं उपेयाद् धत्यायायाः

07.1.31 न अेतद् विभाषितं धति कौटिल्यः

07.1.32a यदिति वा पश्येत् सन्धौ स्थितो मडाकृलैः स्वकर्मभिः परकर्मण्युपलनिष्यामि, मडाकृलानि वा
स्वकर्मण्युपलोक्ष्ये, परकर्मणि वा, सन्धिविश्वासेन वा योग उपनिषत्प्रणिधिभिः परकर्मण्युपलनिष्यामि,
सुभं वा सानुग्रहपरिहारसौकर्यं कृललाभभूयस्त्वेन स्वकर्मणां परकर्मयोगावहं जनं आस्त्रावयिष्यामि -

07.1.32b भलिनाऽतिमात्रेण वा संलितः परः स्वकर्म उपघातं प्राप्स्यति, येन वा विगृहीतो मयासन्धते तेनास्य
विग्रहं दीर्घं करिष्यामि, मया वा संलितस्य मद्दूषिणो जनपदं पीडयिष्यति -

07.1.32ch પર ઉપહતો વાડસ્ય જનપદો માં આગમિષ્યતિ, તતઃ કર્મસુ વૃદ્ધિં પ્રાપ્સ્યામિ, વિપત્રકર્મારમ્ભો વા વિષમસ્થઃ પરઃ કર્મસુ ન મે વિક્રમેત -

07.1.32d પરતઃ પ્રવૃત્તકર્મારમ્ભો વા તાભ્યાં સંહિતઃ કર્મસુ વૃદ્ધિં પ્રાપ્સ્યામિ, શત્રુપ્રતિબદ્ધં વા શત્રુણા સન્ધિં કૃત્વા મણ્ડલં ભેત્સ્યામિ -

07.1.32e ભિન્નં અવાપ્સ્યામિ, દણ્ડાનુગ્રહેણ વા શત્રું ઉપગૃહ્ય મણ્ડલવિપ્સ્યાયાં વિદ્વેષં ગ્રાહયિષ્યામિ, વિદ્વિષ્ટં તેન એવ ઘાતયિષ્યામિ ઇતિ સન્ધિના વૃદ્ધિં આતિષ્ઠેત્

07.1.33a યદિ વા પશ્યેત્ આયુધીયપ્રાયઃ શ્રેણીપ્રાયો વા મે જનપદઃ શૈલવનનદીદુર્ગ એકદ્વારારક્ષો વા શક્ષ્યતિ પરાભિયોગં પ્રતિહન્તુ, વિષયાન્તે દુર્ગ અવિષહ્યં અપાશ્રિતો વા શક્ષ્યામિ પરકર્માણ્યુપહન્તુ -

07.1.33b વ્યસનપીડ ઉપહત ઉત્સાહો વા પરઃ સમ્પ્રાનકર્મ ઉપઘાતકાલઃ, વિગૃહીતસ્થાન્યતો વા શક્ષ્યામિ જનપદં અપવાહયિતુમ્ ઇતિ વિગ્રહે સ્થિતો વૃદ્ધિં આતિષ્ઠેત્

07.1.34 યદિ વા મન્યેત ન મે શક્તઃ પરઃ કર્માણ્યુપહન્તુ નાહં તસ્ય કર્મ ઉપઘાતી વા, વ્યસનં અસ્ય, શ્વરાહયોરિવ કલહે વા, સ્વકર્માનુષ્ઠાનપરો વા વર્ષિષ્યે ઇત્યાસનેન વૃદ્ધિં આતિષ્ઠેત્

07.1.35 યદિ વા મન્યેત યાનસાધ્યઃ કર્મ ઉપઘાતઃ શત્રોઃ, પ્રતિવિહિતસ્વકર્મારક્ષશ્ચાસ્મિ ઇતિ યાનેન વૃદ્ધિં આતિષ્ઠેત્

07.1.36 યદિ વા મન્યેત નાસ્મિ શક્તઃ પરકર્માણ્યુપહન્તુ, સ્વકર્મ ઉપઘાતં વા ત્રાતુમ્ ઇતિ, બલવન્ત આશ્રિતઃ સ્વકર્માનુષ્ઠાનેન ક્ષયાત્ સ્થાનં સ્થાનાદ્ વૃદ્ધિં ચાકાક્ષેત

07.1.37 યદિ વા મન્યેત સન્ધિના એકતઃ સ્વકર્માણિ પ્રવર્તયિષ્યામિ, વિગ્રહેણ એકતઃ પરકર્માણ્યુપહનિષ્યામિ ઇતિ દ્વૈધીભાવેન વૃદ્ધિં આતિષ્ઠેત્

07.1.38ab એવં ષડ્ભિર્ગુણૈરેતૈઃ સ્થિતઃ પ્રકૃતિમણ્ડલે ।

07.1.38chd પર્યેષેત ક્ષયાત્ સ્થાનં સ્થાનાદ્ વૃદ્ધિં ચ કર્મસુ (ઇતિ)

Chapt . સંશ્રયવૃત્તિ

07.2.01 સન્ધિવિગ્રહયોઃ તુલ્યાયાં વૃદ્ધૌ સન્ધિં ઉપેયાત્

07.2.02 વિગ્રહે હિ ક્ષયવ્યયપ્રવાસપ્રત્યવાયા ભવન્તિ

07.2.03 તેનાસનયાનયોરાસનં વ્યાપ્યાતમ્

07.2.04 દ્વૈધીભાવસંશ્રયયોર્દ્વૈધીભાવં ગચ્છેત્

07.2.05 દ્વૈધીભૂતો હિ સ્વકર્મપ્રધાન આત્મન એવ ઉપકરોતિ, સંશ્રિતઃ તુ પરસ્ય ઉપકરોતિ, નાત્મનઃ

07.2.06 યદ્બલઃ સામન્તઃ તદ્વિશિષ્ટબલં આશ્રયેત્

07.2.07 તદ્વિશિષ્ટબલાભાવે તં એવાશ્રિતઃ કોશદણ્ડભૂમીનાં અન્યતમેનાસ્ય ઉપકર્તુ અદૃષ્ટઃ પ્રયતેત

07.2.08 મહાદોષો હિ વિશિષ્ટબલસમાગમો રાજાં, અન્યત્રારિવિગૃહીતાત્

07.2.09 અશક્યે દણ્ડ ઉપનતવદ્ વર્તેત

07.2.10 યદા ચાસ્ય પ્રાણહરં વ્યાધિં અન્તઃકોપં શત્રુવૃદ્ધિં મિત્રવ્યસનં ઉપસ્થિતં વા તન્નિમિત્તાં આત્મનશ્ચ વૃદ્ધિં પશ્યેત્ તદા સમ્ભાવ્યવ્યાધિધર્મકાર્યાપદેશેનાપયાયાત્

07.2.11 સ્વવિષયસ્થો વા ન ઉપગચ્છેત્

- 07.2.12 आसन्नो वाऽस्य स्थिद्रेषु प्रडरेत्
- 07.2.13 बलीयसोर्वा मध्यगतः त्राणसमर्थ आश्रयेत्, यस्य वाऽन्तर्धिः स्यात्, उभौ वा
- 07.2.14 कपालसंश्रयः तिष्ठेत्, मूलदरं धतरस्य धतरं अपदिशन्
- 07.2.15 लेहं उभयोर्वा परस्परापदेशं प्रयुञ्जत, भिन्नयोरुपांशुदण्डम्
- 07.2.16 पार्श्वस्थो वा बलस्थयोरसन्नभयात् प्रतिकुर्वीत
- 07.2.17 दूर्गापाश्रयो वा द्वेधीभूतः तिष्ठेत्
- 07.2.18 सन्धिविग्रहकमडेतुभिर्वा येष्टेत्
- 07.2.19 दूष्यामित्राटविकान् उभयोरुपगृह्णीयात्
- 07.2.20 अेतथोरन्यतरं गच्छः तैरेवान्यतरस्य व्यसने प्रडरेत्
- 07.2.21 द्वाभ्यां उपलतो वा माण्डलापाश्रयः तिष्ठेत्, मध्यमं उदासीनं वा संश्रयेत्
- 07.2.22 तेन सड अेकं उपगृह्य धतरं उच्छिन्नाद्, उभौ वा
- 07.2.23 द्वाभ्यां उच्छिन्नो वा मध्यम उदासीनयोः तत्पक्षीयाणां वा राज्ञां न्यायवृत्तिं आश्रयेत्
- 07.2.24 तुल्यानां वा यस्य प्रकृतयः सुभ्येयुरेनं, यत्रस्थो वा शङ्कुयाद् आत्मानं उद्धर्तुं, यत्र वा पूर्वपुरुष उचिता गतिरासन्नः सम्बन्धो वा, मित्राणि भूयांस्यतिशक्तिमन्ति वा भवेयुः
- 07.2.25ab प्रियो यस्य भवेद् यो वा प्रियोऽस्य कतरः तयोः ।
- 07.2.25chd प्रियो यस्य स तं गच्छेद् धत्याश्रयगतिः परा (धति)
- Chapt . समडीनज्यायसां गुणाभिनिवेशः - डीनसन्धयः
- 07.3.01 विजिगीषुः शक्त्युपेक्षः षाऽगुण्यं उपयुञ्जत
- 07.3.02 समज्यायोभ्यां सन्धीयेत्, डीनेन विगृह्णीयात्
- 07.3.03 विगृहीतो हि ज्यायसा उस्तिना पादयुद्धं धवाभ्युपैति
- 07.3.04 समेन यामं पात्रं आमेनाडतं धव उभयतः क्षयं करोति
- 07.3.05 कुम्भेन धवाशमा डीनेन अेकान्तसिद्धिं अवाप्नोति
- 07.3.06 ज्यायांश्चेन्न सन्धिं धच्छेद् दण्ड उपनतवृत्तं आबलीयसं वा योगं आतिष्ठेत्
- 07.3.07 समश्चेन्न सन्धिं धच्छेद् यावन्मात्रं अपकुर्वात् तावन्मात्रं अस्य प्रत्यपकुर्वात्
- 07.3.08 तेजो हि सन्धानकारणम्
- 07.3.09 नातमं वोडं वोडेन सन्धत्त धति
- 07.3.10 डीनश्चेत् सर्वत्रानुप्राणतः तिष्ठेत् सन्धिं उपेयात्
- 07.3.11 आरण्योऽग्निश्चि वि दुःभामर्षजं तेजो विक्रमयति
- 07.3.12 माण्डलस्य यानुग्राह्यो भवति
- 07.3.13 सडितश्चेत् परप्रकृतयो लुब्धक्षीणापयश्चिताः प्रत्यादानभयाद् वा न उपगच्छन्ति धति पश्येद् डीनोऽपि विगृह्णीयात्

- 07.3.14 વિગૃહીતશ્ચેત્ પરપ્રકૃતયો લુબ્ધક્ષીણાપચરિતા વિગ્રહ ઉદ્વિગ્ના વા માં ન ઉપગચ્છન્તિ ઇતિ પશ્યેજ્ જ્યાયાન્ અપિ સન્ધીયેત, વિગ્રહ ઉદ્વેગં વા શમયેત્
- 07.3.15 વ્યસનયૌગપદ્ધેડપિ ગુરુવ્યસનોડસ્મિ, લઘુવ્યસનઃ પરઃ સુખેન પ્રતિકૃત્ય વ્યસનં આત્મનોડભિયુગ્જ્યાદ્ ઇતિ પશ્યેજ્ જ્યાયાન્ અપિ સન્ધીયેત
- 07.3.16 સન્ધિવિગ્રહયોશ્ચેત્ પરકર્શનં આત્મ ઉપચયં વા નાભિપશ્યેજ્ જ્યાયાન્ અખ્યાસીત
- 07.3.17 પરવ્યસનં અપ્રતિકાર્યં ચેત્ પશ્યેદ્ હીનોડપ્યભિયાયાત્
- 07.3.18 અપ્રતિકાર્યાસન્નવ્યસનો વા જ્યાયાન્ અપિ સંશ્રયેત
- 07.3.19 સન્ધિના એકતો વિગ્રહેણ એકતશ્ચેત્ કાર્યસિદ્ધિં પશ્યેજ્ જ્યાયાન્ અપિ દ્વૈધીભૂતઃ તિષ્ઠેત્
- 07.3.20 એવં સમસ્ય ષાડ્ગુણ્ય ઉપયોગઃ
- 07.3.21 તત્ર તુ પ્રતિવિશેષઃ
- 07.3.22ab પ્રવૃત્તચકેણાકાન્તો રાજ્ઞા બલવતાડબલઃ ।
- 07.3.22chd સન્ધિના ઉપનમેત્ તૂર્ણાં કોશદાદ્યાત્મભૂમિભિઃ
- 07.3.23ab સ્વયં સદ્બ્યાતદદર્ડેન દર્ડસ્ય વિભવેન વા ।
- 07.3.23chd ઉપસ્થાતવ્યં ઇત્યેષ સન્ધિરાત્મામિષો મતઃ
- 07.3.24ab સેનાપતિકુમારાભ્યાં ઉપસ્થાતવ્યં ઇત્યયમ્ ।
- 07.3.24chd પુરુષાન્તરસન્ધિઃ સ્યાન્નાત્મના ઇત્યાત્મરક્ષણઃ
- 07.3.25ab એકેનાન્યત્ર યાતવ્યં સ્વયં દર્ડેન વા ઇત્યયમ્ ।
- 07.3.25chd અદૃષ્ટપુરુષઃ સન્ધિર્દર્ડમુખ્યાત્મરક્ષણઃ
- 07.3.26ab મુખ્યસ્ત્રીબન્ધનં કુર્યાત્ પૂર્વયોઃ પશ્ચિમે ત્વરિમ્ ।
- 07.3.26chd સાધયેદ્ ગૂઢં ઇત્યેતે દર્ડ ઉપનતસન્ધયઃ
- 07.3.27ab કોશદાનેન શેષાણાં પ્રકૃતીનાં વિમોક્ષણમ્ ।
- 07.3.27chd પરિક્રયો ભવેત્ સન્ધિઃ સ એવ ચ યથાસુખમ્
- 07.3.28ab સ્કન્ધ ઉપનેયો બહુધા જ્ઞેયઃ સન્ધિરુપગ્રહઃ ।
- 07.3.28chd નિરુદ્ધો દેશકાલાભ્યાં અત્યયઃ સ્યાદ્ ઉપગ્રહઃ
- 07.3.29ab વિષલ્પદાનાદ્ આયત્યાં ક્ષમઃ સ્ત્રીબન્ધનાદ્ અપિ ।
- 07.3.29chd સુવર્ણસન્ધિર્વિશ્વાસાદ્ એકીભાવગતો ભવેત્
- 07.3.30ab વિપરીતઃ કપાલઃ સ્યાદ્ અત્યાદાનાભિભાષિતઃ ।
- 07.3.30chd પૂર્વયોઃ પ્રણયેત્ કુપ્યં હસ્ત્યુડશ્ચં વા ગરાન્વિતમ્
- 07.3.31ab તૃતીયે પ્રણયેદ્ અર્થ કથયન્ કર્મણાં ક્ષયમ્ ।
- 07.3.31chd તિષ્ઠેચ્ચતુર્થ ઇત્યેતે કોશ ઉપનતસન્ધયઃ
- 07.3.32ab ભૂમ્ય્ । એકદેશત્યાગેન શેષપ્રકૃતિરક્ષણમ્ ।
- 07.3.32chd આદિષ્ટસન્ધિઃ તત્ર ઇષ્ટો ગૂઢસ્તેન ઉપઘાતિનઃ

- 07.3.33ab ભૂમીનાં આત્તસારાણાં મૂલવર્જં પ્રણામનમ્ ।
 07.3.33chd ઉચ્ચિન્નસન્ધિઃ તત્ર ઇષ્ટઃ પરવ્યસનકાઙ્ક્ષિણઃ
 07.3.34ab ક્લદાનેન ભૂમીનાં મોક્ષણં સ્યાદ્ અવકચઃ ।
 07.3.34chd ક્લવાતિમુક્તો ભૂમિભ્યઃ સન્ધિઃ સ પરિદૂષણઃ
 07.3.35ab કુર્યાદ્ અવેક્ષણં પૂર્વો પશ્ચિમૌ ત્વાબલીયસમ્ ।
 07.3.35chd આદાય ક્લં ઇત્યેતે દેશ ઉપનતસન્ધયઃ
 07.3.36ab સ્વકાર્યાણાં વશેન એતે દેશે કાલે ચ ભાષિતાઃ ।
 07.3.36chd આબલીયસિકાઃ કાર્યાઃ ત્રિવિધા હીનસન્ધયઃ (ઇતિ)
 Chapt . વિગૃહ્યાસનં - સન્ધાયાસનં - વિગૃહ્યયાનં - સન્ધાયયાનં - સમ્ભૂયપ્રયાણમ્
 07.4.01 સન્ધિવિગ્રહયોરાસનં યાનં ચ વ્યાખ્યાતમ્
 07.4.02 સ્થાનં આસનં ઉપેક્ષણં ચ ઇત્યાસનપર્યાયાઃ
 07.4.03 વિશેષઃ તુ - ગુણ એકદેશે સ્થાનં, સ્વવૃદ્ધિપ્રાપ્ત્યર્થં આસનં, ઉપાયાનાં અપ્રયોગ ઉપેક્ષણમ્
 07.4.04 અતિસન્ધાનકામયોરિવિજિગીર્ષ્વોરુપહન્તું અશક્તયોર્વિગૃહ્યાસનં સન્ધાય વા
 07.4.05 યદા વા પશ્યેત્ સ્વદાણૈર્મિત્રાટવીદાણૈર્વા સમં જ્યાયાસં વા કર્શયિતું ઉત્સહે ઇતિ તદા
 કૃતબાહ્યાભ્યન્તરકૃત્યો વિગૃહ્યાસીત
 07.4.06 યદા વા પશ્યેત્ ઉત્સાહયુક્તા મે પ્રકૃતયઃ સંહતા વિવૃદ્ધાઃ સ્વકર્માણ્યવ્યાહતાશ્ચરિષ્યન્તિ પરસ્ય વા
 કર્માણ્યુપહનિષ્યન્તિ ઇતિ તદા વિગૃહ્યાસીત
 07.4.07a યદા વા પશ્યેત્ પરસ્યાપચરિતાઃ ક્ષીણા લુબ્ધાઃ સ્વચક્રસ્તેનાટવીવ્યથિતા વા પ્રકૃતયઃ સ્વયં ઉપજાપેન
 વા માં એષ્યન્તિ, સમ્પન્ના મે વાર્તા, વિપન્ના પરસ્ય, તસ્ય પ્રકૃતયો દુર્ભિક્ષ ઉપહતા માં એષ્યન્તિ; વિપન્ના મે વાર્તા,
 સમ્પન્ના પરસ્ય, -
 07.4.07b તં મે પ્રકૃતયો ન ગમિષ્યન્તિ, વિગૃહ્ય યાસ્ય ધાન્યપશુહિરણ્યાન્યાહરિષ્યામિ, સ્વપણ્ય ઉપઘાતીની વા
 પરપણ્યાનિ નિવર્તયિષ્યામિ, -
 07.4.07ch પરવણિક્ષપથાદ્ વા સરવન્તિ માં એષ્યન્તિ વિગૃહીતે, ન ઇતરં, દૂષ્યામિત્રાટવીનિગ્રહં વા વિગૃહીતો ન
 કરિષ્યન્તિ, તૈરેવ વા વિગ્રહં પ્રાપ્સ્યન્તિ, -
 07.4.07d મિત્રં મે મિત્રભાવ્યભિપ્રયાતો બહ્લુલ્યકાલં તનુક્ષયવ્યયં અર્થં પ્રાપ્સ્યન્તિ, ગુણવર્તી આદેયાં વા ભૂમિં, -
 07.4.07e સર્વસન્દોહેન વા માં અનાદૃત્ય પ્રયાતુકામઃ કથં ન યાચાદ્ ઇતિ પરવૃદ્ધિપ્રતિઘાતાર્થં પ્રતાપાર્થં ચ
 વિગૃહ્યાસીત
 07.4.08 તં એવ હિ પ્રત્યાવૃત્તો ગ્રસતે ઇત્યાચાર્યાઃ
 07.4.09 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
 07.4.10 કર્શનમાત્રં અસ્ય કુર્યાદ્ અવ્યસનિનઃ, પરવૃદ્ધ્યા તુ વૃદ્ધઃ સમુચ્છેદનમ્
 07.4.11 એવં પરસ્ય યાતવ્યોડસમૈ સાહાય્યં અવિનષ્ટઃ પ્રયચ્છેત્
 07.4.12 તસ્માત્ સર્વસન્દોહપ્રકૃતં વિગૃહ્યાસીત

07.4.13 વિગૃહ્યાસનહેતુપ્રાતિલોભ્યે સન્ધાયાસીત

07.4.14 વિગૃહ્યાસનહેતુભિરભ્યુચ્ચિતઃ સર્વસન્દોહવર્જં વિગૃહ્ય યાયાત્

07.4.15 યદા વા પશ્યેત્ વ્યસની પરઃ, પ્રકૃતિવ્યસનં વાડસ્ય શીષપ્રકૃતિભિરપ્રતિકાર્યં, સ્વચક્રપીડિતા વિરક્તા વાડસ્ય પ્રકૃતયઃ કર્શિતા નિરુત્સાહાઃ પરસ્પરાદ્ વા ભિન્નાઃ શક્યા લોભયિતું, અગ્ન્ય્ । ઉદકવ્યાધિમરકદુર્ભિક્ષનિમિત્તં ક્ષીણયુગ્યપુરુષનિચયરક્ષાવિધાનઃ પરઃ ઇતિ તદા વિગૃહ્ય યાયાત્

07.4.16 યદા વા પશ્યેત્ મિત્રં આકન્દશ્ચ મે શૂરવૃદ્ધાનુરક્તપ્રકૃતિઃ, વિપરીતપ્રકૃતિઃ પરઃ પાર્ષિણગ્રાહશ્ચાસારશ્ચ, શક્ષ્યામિ મિત્રેણાસારં આકન્દેન પાર્ષિણગ્રાહં વા વિગૃહ્ય યાતુમ્ ઇતિ તદા વિગૃહ્ય યાયાત્

07.4.17 યદા વા ફલં એકહાર્યં અલ્પકાલં પશ્યેત્ તદા પાર્ષિણગ્રાહાસારાભ્યાં વિગૃહ્ય યાયાત્

07.4.18 વિપર્યયે સન્ધાય યાયાત્

07.4.19 યદા વા પશ્યેત્ ન શક્યં એકેન યાતું અવશ્યં ચ યાતવ્યમ્ ઇતિ તદા સમહીનજયાથોભિઃ સામવાયિકેઃ સમ્ભૂય યાયાદ્, એકત્ર નિર્દિષ્ટેનાંશેન, અનેકત્રાનિર્દિષ્ટેનાંશેન

07.4.20 તેષાં અસમવાયે દણ્ડં અન્યતમસ્માન્નિવિષ્ટાંશેન યાયેત

07.4.21 સમ્ભૂયાભિગમનેન વા નિર્વિશ્યેત, ધ્રુવે લાભે નિર્દિષ્ટેનાંશેન, અધ્રુવે લાભાંશેન

07.4.22ab અંશો દણ્ડસમઃ પૂર્વઃ પ્રયાસસમ ઉત્તમઃ ।

07.4.22chd વિલોપો વા યથાલાભં પ્રક્ષેપસમ એવ વા (ઇતિ)

Chapt . યાતવ્યામિત્રયોરભિગ્રહચિન્તાઃ - ક્ષયલોભવિરાગહેતવઃ પ્રકૃતીનાં - સામવાયિકવિપરિમર્શઃ

07.5.01 તુલ્યસામન્તવ્યસને યાતવ્યં અમિત્રં વા ઇત્યમિત્રં અભિયાયાત્, તત્સિદ્ધૌ યાતવ્યમ્

07.5.02 અમિત્રસિદ્ધૌ હિ યાતવ્યઃ સાહાય્યં દધાન્નામિત્રો યાતવ્યસિદ્ધૌ

07.5.03 ગુરુવ્યસનં યાતવ્યં લઘુવ્યસનં અમિત્રં વા ઇતિ ગુરુવ્યસનં સૌકર્યતો યાયાદ્ ઇત્યાચાર્યાઃ

07.5.04 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

07.5.05 લઘુવ્યસનં અમિત્રં યાયાત્

07.5.06 લઘ્વપિ હિ વ્યસનં અભિયુક્તસ્ય કૃચ્છ્ર ભવતિ

07.5.07 સત્યં ગુર્વપિ ગુરુતરં ભવતિ

07.5.08 અનભિયુક્તઃ તુ લઘુવ્યસનઃ સુખેન વ્યસનં પ્રતિકૃત્યામિત્રો યાતવ્યં અભિસરેત્, પાર્ષિણં વા ગૃહ્ણીયાત્

07.5.09 યાતવ્યયોગપદ્ધે ગુરુવ્યસનં ન્યાયવૃત્તિં લઘુવ્યસનં અન્યાયવૃત્તિં વિરક્તપ્રકૃતિં વા ઇતિ વિરક્તપ્રકૃતિં યાયાત્

07.5.10 ગુરુવ્યસનં ન્યાયવૃત્તિં અભિયુક્તં પ્રકૃતયોડનુગૃહ્ણન્તિ, લઘુવ્યસનં અન્યાયવૃત્તિં ઉપેક્ષન્તે, વિરક્તા બલવન્તં અચુચ્છિન્દન્તિ

07.5.11 તસ્માદ્ વિરક્તપ્રકૃતિં એવ યાયાત્

07.5.12 ક્ષીણલુબ્ધપ્રકૃતિં અપચરિતપ્રકૃતિં વા ઇતિ ક્ષીણલુબ્ધપ્રકૃતિં યાયાત્, ક્ષીણલુબ્ધા હિ પ્રકૃતયઃ સુખેન ઉપજાપં પીડાં વા ઉપગચ્છન્તિ, નાપચરિતાઃ પ્રધાનાવગ્રહસાધ્યાઃ ઇત્યાચાર્યાઃ

07.5.13 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

- 07.5.14 क्षीणलुब्धा छि प्रकृतयो भर्तुरि स्निग्धा भर्तृछिते तिष्ठन्ति, उपजापं वा विसंवाद्यन्ति, अनुरागे सार्वगुण्यं छिति
- 07.5.15 तस्माद् अपचरितप्रकृतिं अेव यायात्
- 07.5.16 बलवन्तं अन्यायवृत्तिं दुर्बलं वा न्यायवृत्तिं छिति बलवन्तं अन्यायवृत्तिं यायात्
- 07.5.17 बलवन्तं अन्यायवृत्तिं अभियुक्तं प्रकृतयो नानुगृह्णन्ति, निष्पातयन्ति, अमित्रं वाऽस्य भजन्ते
- 07.5.18 दुर्बलं तु न्यायवृत्तिं अभियुक्तं प्रकृतयः परिगृह्णन्ति, अनुनिष्पातयन्ति वा
- 07.5.19ab अवक्षेपेण छि सतां असतां प्रअडेण य ।
- 07.5.19chd अभूतानां य छिसानां अधर्माणां प्रवर्तनैः
- 07.5.20ab उचितानां यरित्राणां धर्मिष्ठानां निवर्तनैः ।
- 07.5.20chd अधर्मस्य प्रसङ्गेन धर्मस्यावग्रडेण य
- 07.5.21ab अकार्याणां य करणैः कार्याणां य प्रणाशनैः ।
- 07.5.21chd अप्रदानैश्च देयानां अदेयानां य साधनैः
- 07.5.22ab अदण्डनैश्च दण्ड्यानां अदण्ड्यानां य दण्डनैः ।
- 07.5.22chd अत्राड्याणां उपत्राडैर्त्राड्याणां यानभिग्रहैः
- 07.5.23ab अनर्थानां य करणैरर्थानां य विधातनैः ।
- 07.5.23chd अरक्षणैश्च योरेभ्यः स्वयं य परिभोषणैः
- 07.5.24ab पातैः पुरुषकाराणां कर्मणां गुणदूषणैः ।
- 07.5.24chd उपघातैः प्रधानानां मान्यानां यावमाननैः
- 07.5.25ab विरोधनैश्च वृद्धानां वैषम्येणानूतेन य ।
- 07.5.25chd कृतस्याप्रतिकारेण स्थितस्याकरणेन य
- 07.5.26ab राज्ञः प्रमादालस्याभ्यां योगक्षेमवधेन वा ।
- 07.5.26chd प्रकृतीनां क्षयो लोभो वैराग्यं य उपजायते
- 07.5.27ab क्षीणाः प्रकृतयो लोभं लुब्धा यान्ति विरागताम् ।
- 07.5.27chd विरक्ता यान्त्यमित्रं वा भर्तारं ह्यन्ति वा स्वयम्
- 07.5.28 तस्मात् प्रकृतीनां क्षयलोभविरागकारणानि न उत्पाद्येत्, उत्पन्नानि वा सधः प्रतिदुर्वीत
- 07.5.29 क्षीणा लुब्धा विरक्ता वा प्रकृतय छिति
- 07.5.30 क्षीणाः पीडन उच्छेदनभयात् सधः सन्धिं युद्धं निष्पातनं वा रोचयन्ते
- 07.5.31 लुब्धा लोभेनासन्तुष्टाः पर उपजापं लिप्सन्ते
- 07.5.32 विरक्ताः पराभियोगं अत्युत्तिष्ठन्ते
- 07.5.33 तासां छिरण्यधान्यक्षयः सर्वं उपघाती कृष्णप्रतीकारश्च, युग्यपुरुषक्षयो छिरण्यधान्यसाध्यः
- 07.5.34 लोभ औकटेशिको मुष्यायत्तः परार्थेषु शक्यः प्रतिहन्तुं आदातुं वा
- 07.5.35 विरागः प्रधानावग्रहसाध्यः

- 07.5.36 નિષ્પ્રધાના હિ પ્રકૃતયો ભોગ્યા ભવન્ત્યનુપજાપ્યાશ્ચાન્વેષાં, અનાપત્સહાઃ તુ
- 07.5.37 પ્રકૃતિમુખ્યપ્રગ્રહૈઃ તુ બહુધા ભિન્ના ગુમા ભવન્ત્યાપત્સહાશ્ચ
- 07.5.38 સામવાચિકાનાં અપિ સન્ધિવિગ્રહકારણાન્યવેક્ષ્ય શક્તિશૌચયુક્તૈઃ સમ્ભૂય યાયાતુ
- 07.5.39 શક્તિમાન્ હિ પાષ્ણિગ્રહણે યાત્રાસાહાય્યદાને વા શક્તઃ, શુચિઃ સિદ્ધૌ ચાસિદ્ધૌ ચ યથાસ્થિતકારી ઇતિ
- 07.5.40 તેષાં જ્યાયસા એકેન દ્વાભ્યાં સમાભ્યાં વા સમ્ભૂય યાતવ્યં ઇતિ દ્વાભ્યાં સમાભ્યાં શ્રેયઃ
- 07.5.41 જ્યાયસા હ્યવગૃહીતશ્ચરતિ, સમાભ્યાં અતિસન્ધાનાધિક્યે વા
- 07.5.42 તૌ હિ સુખૌ ભેદયિતું, દુષ્ટશ્ચ એકો દ્વાભ્યાં નિયન્તું ભેદ ઉપગ્રહં ચ ઉપગન્તું ઇતિ
- 07.5.43 સમેન એકેન દ્વાભ્યાં હીનાભ્યાં વા ઇતિ દ્વાભ્યાં હીનાભ્યાં શ્રેયઃ
- 07.5.44 તૌ હિ દ્વિકાર્યસાધકૌ વશ્યૌ ચ ભવતઃ
- 07.5.45ab કાર્યસિદ્ધૌ તુ - કૃતાર્થજ્ઞ જ્યાયસો ગૂઢઃ સાપદેશં અપસ્રવેત્ ।
- 07.5.45chd અશુચેઃ શુચિવૃત્તાત્ તુ પ્રતીક્ષેતા વિસર્જનાત્
- 07.5.46ab સત્રાદ્ અપસરેદ્ યત્તઃ કલત્રં અપનીય વા ।
- 07.5.46chd સમાદ્ અપિ હિ લબ્ધાર્થાદ્ વિશ્વઃ તસ્ય ભયં ભવેત્
- 07.5.47ab જ્યાયસ્ત્વે ચાપિ લબ્ધાર્થઃ સમોઽપિ પરિકલ્પતે ।
- 07.5.47chd અભ્યુચ્ચિતશ્ચાવિશ્વાસ્થ્યો વૃદ્ધિશ્ચિત્તવિકારિણી
- 07.5.48ab વિશિષ્ટાદ્ અલ્પં અર્થ્યશં લબ્ધ્વા તુષ્ટમુખો વ્રજેત્ ।
- 07.5.48chd અનંશો વા તતોઽસ્થાકુ પ્રહૃત્ય દ્વિગુણં હરેત્
- 07.5.49ab કૃતાર્થઃ તુ સ્વયં નેતા વિસૃજેત્ સામવાચિકાન્ ।
- 07.5.49chd અપિ જીયેત ન જયેન્ માણ્સલ ઇષ્ટઃ તથા ભવેત્ (ઇતિ)
- Chapt . સંહિતપ્રયાણિકં - પરિપણિતાપરિપણિતાપસૃતાઃ સન્ધયઃ
- 07.6.01 વિજિગીષુર્દ્વિતીયાં પ્રકૃતિ એવં અતિસન્દ્ધ્યાત્
- 07.6.02 સામન્તં સંહિતપ્રયાણે યોજયેત્ ત્વં ઇતો યાહિ, અહં ઇતો યાસ્યામિ, સમાનો લાભઃ ઇતિ
- 07.6.03 લાભસામ્યે સન્ધિઃ, વૈષમ્યે વિક્રમઃ
- 07.6.04 સન્ધિઃ પરિપણિતશ્ચાપરિપણિતશ્ચ
- 07.6.05 ત્વં એતં દેશં યાહિ, અહં ઇમં દેશં યાસ્યામિ ઇતિ પરિપણિતદેશઃ
- 07.6.06 ત્વં એતાવન્તં કાલં ચેષ્ટસ્વ, અહં એતાવન્તં કાલં ચેષ્ટિષ્યે ઇતિ પરિપણિતકાલઃ
- 07.6.07 ત્વં એતાવન્તાર્યં સાધય, અહં ઇદં કાર્યં સાધયિષ્યામિ ઇતિ પરિપણિતાર્યઃ
- 07.6.08 યદિ વા મન્ચેત શૈલવનનદીદુર્ગં અટવીવ્યવહિતં છિન્નધાન્યપુરુષવીવધાસારં અયવસ ઇન્ધન ઉદકં અવિજ્ઞાતં પ્રકૃષ્ટં અન્યભાવદેશીયં વા સૈન્યવ્યાયામાનાં અલબ્ધભૌમં વા દેશં પરો યાસ્યતિ, વિપરીતં અહમ્ ઇત્યેતસ્મિન્ વિશેષે પરિપણિતદેશં સન્ધિં ઉપેયાત્

- 07.6.09 यद्दि वा मन्थेत प्रवर्ष उष्णशीतं अतिव्याधिप्रायं उपक्षीणाडार उपभोगं सैन्यव्यायामानां याउपरोधिकं कार्यसाधनानां तानं अतिरिक्तं वा कालं परश्चेष्टिष्यते, विपरीतं अडम् एत्येतस्मिन् विशेषे परिपणितकालं सन्धिं उपेयात्
- 07.6.10 यद्दि वा मन्थेत प्रत्यादेयं प्रकृतिकोपकं दीर्घकालं मडाक्षयव्ययं अल्पं अनर्थानुबन्धं अकल्प्यं अधर्म्यं मध्यम उदासीनविशुद्धं मित्रं उपघातकं वा कार्यं परः साधयिष्यति, विपरीतं अडम् एत्येतस्मिन् विशेषे परिपणितार्थं सन्धिं उपेयात्
- 07.6.11 अयं देशकालयोः कालकार्ययोर्देशकार्ययोर्देशकालकार्याणां यावस्थापनात् सप्तविधः परिपणितः
- 07.6.12 तस्मिन् प्राग् अेवारण्य प्रतिष्ठाप्य यं स्वकर्माणि परकर्मसु विक्रमेत
- 07.6.13 व्यसनत्परावमानालस्ययुक्तं अज्ञं वा शत्रुं अतिसन्धातुकामो देशकालकार्याणां अनवस्थापनात् संछितौ स्वः एति सन्धिविश्वासेन परश्छिद्रं आसाध प्रउरेद् एत्यपरिपणितः
- 07.6.14 तत्र अेतद् भवति
- 07.6.15ab सामन्तेन अेव सामन्तं विद्वान् आयोज्य विग्रहे ।
- 07.6.15chd ततोऽन्यस्य उरेद् भूमिं छित्वा पक्षं समन्ततः
- 07.6.16 सन्धेरकृतचिकीर्षा कृतश्लेषणं कृतविदूषणं अवशीर्ण्डिया य
- 07.6.17 विक्रमस्य प्रकाशयुद्धं कूटयुद्धं तूष्णीयुद्धम्
- 07.6.18 एति सन्धिविक्रमौ
- 07.6.19 अपूर्वस्य सन्धेः सानुबन्धैः सामादितिः पर्येषणं समडीनज्जायसां यं यथाबलं अवस्थापनं अकृतचिकीर्षा
- 07.6.20 कृतस्य प्रियछिताभ्यां उभयतः परिपालनं यथासम्भाषितस्य यं निबन्धनस्यानुवर्तनं रक्षाणं यं कथं परस्मान्न लिधेत एति कृतश्लेषणम्
- 07.6.21 परस्थापसन्धेयतां दूष्यातिसन्धानेन स्थापयित्वा व्यतिक्रमः कृतविदूषणम्
- 07.6.22 भृत्येन मित्रेण वा दोषापसृतेन प्रतिसन्धानं अवशीर्ण्डिया
- 07.6.23 तस्यां गतागतश्चतुर्विधः - कारणाद् गतागतो, विपरीतः, कारणाद् गतोऽकारणाद् आगतो, विपरीतश्च एति
- 07.6.24 स्वामिनो दोषेण गतो गुणेनागतः परस्य गुणेन गतो दोषेणागत एति कारणाद् गतागतः सन्धेयः
- 07.6.25 स्वदोषेण गतागतो गुणं उभयोः परित्यज्य अकारणाद् गतागतः यलबुद्धिरसन्धेयः
- 07.6.26 स्वामिनो दोषेण गतः परस्मात् स्वदोषेणागत एति कारणाद् गतोऽकारणाद् आगतः तर्कयितव्यः परप्रयुक्तः स्वेन वा दोषेणापकर्तुकामः, परस्य उच्छेत्तारं अमित्रं मे ज्ञात्वा प्रतिघातभयाद् आगतः, परं वा मां उच्छेत्तुकामं परित्यज्यानुशंस्याद् आगतः एति
- 07.6.27 ज्ञात्वा कल्याणबुद्धिं पूजयेद्, अन्यथाबुद्धिं अपकृष्टं वासयेत्

07.6.28 સ્વદોષેણ ગતઃ પરદોષેણાગત ઇત્યકારણાદ્ ગતઃ કારણાદ્ આગતઃ તર્કયિતવ્યઃ છિદ્રં મે પૂરયિષ્યતિ, ઉચિતોડયં અસ્થ વાસઃ, પરત્રાસ્ય જનો ન રમતે, મિત્રૈર્મે સંહિતઃ, શત્રુભિર્વિગૃહીતઃ, લુબ્ધકૂરાદ્ આવિગ્રઃ શત્રુસંહિતાદ્ વા પરસ્માત્ ઇતિ

07.6.29 જ્ઞાત્વા યથાબુદ્ધ્યવસ્થાપયિતવ્યઃ

07.6.30 કૃતપ્રણાશઃ શક્તિહાનિર્વિદ્યાપણ્યત્વં આશાનિર્વેદો દેશલૌક્યં અવિશ્વાસો બલવદ્વિગ્રહો વા પરિત્યાગસ્થાનમ્ ઇત્યાચાર્યાઃ

07.6.31 ભયં અવૃત્તિરમર્ષ ઇતિ કૌટિલ્યઃ

07.6.32 ઇહાપકારી ત્યાજ્યઃ, પરાપકારી સન્ધેયઃ, ઉભયાપકારી તર્કયિતવ્ય ઇતિ સમાનમ્

07.6.33 અસન્ધેયેન ત્વવશ્યં સન્ધાતવ્યે યતઃ પ્રભાવઃ તતઃ પ્રતિવિદધ્યાત્

07.6.34ab સ ઉપકારે વ્યવહિતં ગુમં આયુઃક્ષયાદ્ ઇતિ ।

07.6.34chd વાસયેદ્ અરિપક્ષીયં અવશીર્ણક્રિયાવિઘ્નો

07.6.35ab વિક્રમયેદ્ ભર્તરિ વા સિદ્ધં વા દણ્ડચારિણમ્

07.6.35chd કુર્યાદ્ અમિત્રાટવીષુ પ્રત્યન્તે વાડન્યતઃ ક્ષિપેત્

07.6.36ab પણ્યં કુર્યાદ્ અસિદ્ધં વા સિદ્ધં વા તેન સંવૃતમ્

07.6.36chd તસ્ય એવ દોષેણાદૂષ્ય પરસન્ધેયકારણાત્

07.6.37ab અથ વા શમયેદ્ એનં આયત્સુડર્થં ઉપાંશુના

07.6.37chd આયત્યાં ચ વધપ્રોપ્સું દૃષ્ટ્વા હન્યાદ્ ગતાગતમ્

07.6.38ab અરિતોડભ્યાગતો દોષઃ શત્રુસંવાસકારિતઃ

07.6.38chd સર્પસંવાસધર્મિત્વાન્નિત્ય ઉદ્ભેગેન દૂષિતઃ

07.6.39ab જાયતે પ્લક્ષ્મીજાશાત્ કપોતાદ્ ઇવ શાલ્મલેઃ

07.6.39chd ઉદ્ભેગજનનો નિત્યં પશ્ચાદ્ અપિ ભયાવહઃ

07.6.40ab પ્રકાશયુદ્ધં નિર્દિષ્ટે દેશે કાલે ચ વિક્રમઃ

07.6.40chd વિભીષણં અવસ્કન્દઃ પ્રમાદવ્યસનાર્દનમ્

07.6.41ab એકત્ર ત્યાગઘાતૌ ચ કૂટયુદ્ધસ્ય માતૃકા

07.6.41chd યોગગૂઢ ઉપજાપાર્થં તૂષ્ણીયુદ્ધસ્ય લક્ષણમ્ (ઇતિ)

Chapt . દ્વૈધીભાવિકાઃ સન્ધિવિક્રમાઃ

07.7.01 વિજિગીષુર્દ્વિતીયાં પ્રકૃતિ એવં ઉપગૃહ્ણીયાત્

07.7.02 સામન્તં સામન્તેન સમ્ભૂય યાયાત્, યદિ વા મન્યેત પાષ્ણિં મે ન ગ્રહીષ્યતિ, પાષ્ણિંગ્રાહં વારયિષ્યતિ, યાતવ્યં નાભિસરિષ્યતિ, બલદ્વૈગુણ્યં મે ભવિષ્યતિ, વીવધાસારૌ મે પ્રવર્તયિષ્યતિ, પરસ્ય વારયિષ્યતિ, બહ્વાઆબાધે મે પથિ કણ્ઠકાન્ મર્દયિષ્યતિ, દુર્ગાટવ્યુડપસારેષુ દણ્ડેન ચરિષ્યતિ, યાતવ્યં અવિષ્ણ્યે દોષે સન્ધૌ વા

સ્થાપયિષ્યતિ, લબ્યલાભાંશો વા શત્રૂન્ અન્યાન્ મે વિશ્વાસયિષ્યતિ ઇતિ

- 07.7.03 द्वैधीभूतो वा कोशेन दण्डं दण्डेन कोशं सामन्तानां अन्यतमावलिप्सेत
- 07.7.04 तेषां ज्यायसोऽधिकेनांशेन समात् समेन लीनाद् लीनेन षति समसन्धिः
- 07.7.05 विपर्यये विषमसन्धिः
- 07.7.06 तयोर्विशेषलाभाद् अतिसन्धिः
- 07.7.07 व्यसनिनं अपायस्थाने सक्तं अनर्थिनं वा ज्यायांसं लीनो बलसमेन लाभेन पण्डेत
- 07.7.08 पण्डितः तस्यापकारसमर्थो विक्रमेत, अन्यथा सन्ध्यात्
- 07.7.09 अवेम्भूतो वा लीनशक्तिप्रतापपूरणार्थं सम्भाव्यार्थाभिसारी मूलपाष्णित्राणार्थं वा ज्यायांसं लीनो बलसमाद् विशिष्टेन लाभेन पण्डेत
- 07.7.10 पण्डितः कल्याणबुद्धिं अनुगृहीयात्, अन्यथा विक्रमेत
- 07.7.11 ज्ञातव्यसनप्रकृतिरन्ध्रं उपस्थितानर्थं वा ज्यायांसं लीनो दुर्गमित्रप्रतिष्ठब्धो वा दुस्त्वं अध्वानं यातुकामः शत्रुं अयुद्धं अेकान्तसिद्धिं वा लाभं आदातुकामो बलसमाद् लीनेन लाभेन पण्डेत
- 07.7.12 पण्डितः तस्यापकारसमर्थो विक्रमेत, अन्यथा सन्ध्यात्
- 07.7.13 अरन्ध्रव्यसनो वा ज्यायान् दुर्आरब्धकर्माणां भूयः क्षयव्ययाभ्यां योक्तुकामो दूष्यदण्डं प्रवासयितुकामो दूष्यदण्डं आवादयितुकामो वा पीडनीयं उच्छेदनीयं वा लीनेन व्यथयितुकामः सन्धिप्रधानो वा कल्याणबुद्धिर्लीनं लाभं प्रतिगृहीयात्
- 07.7.14 कल्याणबुद्धिना सम्भूयार्थं लिप्सेत, अन्यथा विक्रमेत
- 07.7.15 अवेवं समः समं अतिसन्ध्याद् अनुगृहीयाद् वा
- 07.7.16 परानीकस्य प्रत्यनीकं मित्राटवीनां वा, शत्रोर्विभूमीनां देशिकं मूलपाष्णित्राणार्थं वा समो बलसमेन लाभेन पण्डेत
- 07.7.17 पण्डितः कल्याणबुद्धिं अनुगृहीयात्, अन्यथा विक्रमेत
- 07.7.18 ज्ञातव्यसनप्रकृतिरन्ध्रं अनेकविरुद्धं अन्यतो लभमानो वा समो बलसमाद् लीनेन लाभेन पण्डेत
- 07.7.19 पण्डितः तस्यापकारसमर्थो विक्रमेत, अन्यथा सन्ध्यात्
- 07.7.20 अवेम्भूतो वा समः सामन्तायत्तकार्यः कर्तव्यबलो वा बलसमाद् विशिष्टेन लाभेन पण्डेत
- 07.7.21 पण्डितः कल्याणबुद्धिं अनुगृहीयात् अन्यथा विक्रमेत
- 07.7.22 ज्ञातव्यसनप्रकृतिरन्ध्रं अभिङ्क्तुकामः स्व्।आरब्धं अेकान्तसिद्धिं वाऽस्य कर्म उपङ्क्तुकामो मूले यात्रायां वा प्रदुर्तुकामो यातव्याद्भूयो लभमानो वा ज्यायांसं लीनं समं वा भूयो यायेत
- 07.7.23 भूयो वा यायितः स्वबलरक्षाऽर्थं दुर्धर्षं अन्यदुर्गु आसादं अटवीं वा परदण्डेन मर्दितुकामः प्रकृष्टेऽध्वनि काले वा परदण्डं क्षयव्ययाभ्यां योक्तुकामः परदण्डेन वा विवृद्धः तं अवे उच्छेत्तुकामः परदण्डं आदातुकामो वा भूयो धधात्
- 07.7.24 ज्यायान् वा लीनं यातव्यापदेशेन हस्ते कर्तुकामः परं उच्छिद्य वा तं अवे उच्छेत्तुकामः, त्यागं वा कृत्वा प्रत्यादातुकामो बलसमाद् विशिष्टेन लाभेन पण्डेत
- 07.7.25 पण्डितः तस्यापकारसमर्थो विक्रमेत, अन्यथा सन्ध्यात्

07.7.26 યાતવ્યસંહિતો વા તિષ્ઠેત્, દૂષ્યામિત્રાટવીદાણં વાડસ્મૈ દદ્યાત્

07.7.27 જાતવ્યસનપ્રકૃતિરન્ધ્રો વા જયાયાન્ ડીનં બલસમેન લાભેન પણેત

07.7.28 પણિતઃ તસ્યાપકારસમર્થો વિક્રમેત, અન્યથા સન્દધ્યાત્

07.7.29 એવમ્ભૂતં ડીનં જયાયાન્ બલસમાદ્ ડીનેન લાભેન પણેત

07.7.30 પણિતઃ તસ્યાપકારસમર્થો વિક્રમેત, અન્યથા સન્દધ્યાત્

07.7.31ab આદૌ બુધ્યેત પણિતઃ પણમાનશ્ચ કારણમ્

07.7.31chd તતો વિતર્ક્ય ઉભયતો યતઃ શ્રેયશ્વતતો પ્રજેત્ (ઇતિ)

Chapt . યાતવ્યવૃત્તિઃ - અનુગ્રાહ્યમિત્રવિશેષાઃ

07.8.01 યાતવ્યોડભિયાસ્યમાનઃ સન્ધિકારણં આદાતુકામો વિહન્તુકામો વા સામવાયિકાનાં અન્યતમં લાભદ્વૈગુણ્યેન પણેત

07.8.02 પણમાનઃ ક્ષયવ્યયપ્રવાસપ્રત્યવાયપર ઉપકારશરીરાબાધાંશ્ચાસ્ય વર્ણયેત્

07.8.03 પ્રતિપત્રં અર્થેન યોજયેત્

07.8.04 વૈરં વા પરૈર્ગ્રાહયિત્વા વિસંવાદયેત્

07.8.05 દુરારબ્ધકર્માણં ભૂયઃ ક્ષયવ્યયાભ્યાં યોક્તુકામઃ સ્વ્ આરબ્ધ્યાં વા યાત્રાસિદ્ધિં વિદ્યાતયિતુકામો મૂલે યાત્રાયાં વા પ્રહર્તુકામો યાતવ્યસંહિતઃ પુનર્યાચિતુકામઃ પ્રત્યુત્પન્નાર્થકૃચ્છઃ તસ્મિન્ અવિશ્વસ્તો વા તદાત્વે લાભં અલ્પં ઇચ્છેત્, આયત્યાં પ્રભૂતમ્

07.8.06 મિત્ર ઉપકારં અમિત્ર ઉપદ્યાતં અર્થાનુબન્ધં અવેક્ષમાણઃ પૂર્વ ઉપકારકં કારયિતુકામો ભૂયઃ તદાત્વે મહાન્તં લાભં ઉત્સૃજયાયત્યાં અલ્પં ઇચ્છેત્

07.8.07 દૂષ્યામિત્રાભ્યાં મૂલહરેણ વા જયાયસા વિગૃહીતં ત્રાતુકામઃ તથાવિધં ઉપકારં કારયિતુકામઃ સમ્બન્ધાવેક્ષી વા તદાત્વે ચાયત્યાં ચ લાભં ન પ્રતિગૃહ્ણીયાત્

07.8.08 કૃતસન્ધિરતિક્રમિતુકામઃ પરસ્ય પ્રકૃતિકર્શનં મિત્રામિત્રસન્ધિવિશ્લેષણં વા કર્તુકામઃ પરાભિયોગાત્સહુમાનો લાભં અપ્રાપ્તં અધિકં વા યાચેત

07.8.09 તં ઇતરઃ તદાત્વે ચાયત્યાં ચ ક્ષમં અવેક્ષેત

07.8.10 તેન પૂર્વે વ્યાખ્યાતાઃ

07.8.11 અરિવિજિગીષ્વોઃ તુ સ્વં સ્વં મિત્રં અનુગૃહ્ણતોઃ શક્યકલ્યભવ્યારમ્ભિસ્થિરકર્માનુરક્તપ્રકૃતિભ્યો વિશેષઃ

07.8.12 શક્યારમ્ભી વિષહ્યં કર્મારભતે, કલ્યારમ્ભી નિર્દોષં, ભવ્યારમ્ભી કલ્યાણ ઉદયમ્

07.8.13 સ્થિરકર્મા નાસમાપ્ય કર્મ ઉપરમતે

07.8.14 અનુરક્તપ્રકૃતિઃ સુસહાયત્વાદ્ અલ્પેનાપ્યનુગ્રહેણ કાર્ય સાધયતિ

07.8.15 ત એતે કૃતાર્થાઃ સુખેન પ્રભૂતં ચ ઉપકુર્વન્તિ

07.8.16 અતઃ પ્રતિલોમા નાનુગ્રાહ્યાઃ

07.8.17 તયોરેકપુરુષાનુગ્રહે યો મિત્રં મિત્રતરં વાડનુગૃહ્ણાતિ સોડતિસન્ધતે

07.8.18 મિત્રાદ્ આત્મવૃદ્ધિં હિ પ્રાપ્નોતિ, ક્ષયવ્યયપ્રવાસપર ઉપકારાન્ ઇતરઃ

- 07.8.19 કૃતાર્થશ્ચ શત્રુર્વેગુણ્યં એતિ
- 07.8.20 મધ્યમં ત્વનુગૃહ્ણતોર્યો મધ્યમં મિત્રં મિત્રતરં વાડનુગૃહ્ણાતિ સોડતિસન્ધતે
- 07.8.21 મિત્રાદ્ આત્મવૃદ્ધિં હિ પ્રાપ્નોતિ, ક્ષયવ્યયપ્રવાસપર ઉપકારાન્ ઇતરઃ
- 07.8.22 મધ્યમશ્ચેદ્ અનુગૃહ્ણીતો વિગુણઃ સ્યાદ્ અમિત્રોડતિસન્ધતે
- 07.8.23 કૃતપ્રયાસં હિ મધ્યમામિત્રં અપસૃતં એકાર્થ ઉપગતં પ્રાપ્નોતિ
- 07.8.24 તેન ઉદાસીનાનુગ્રહો વ્યાખ્યાતઃ
- 07.8.25 મધ્યમ ઉદાસીનયોર્બલાંશદાને યઃ શૂરં કૃતાસ્ત્રં દુઃખસહં અનુરક્તં વા દણ્ડં દદાતિ સોડતિસન્ધીયતે
- 07.8.26 વિપરીતોડતિસન્ધતે
- 07.8.27 યત્ર તુ દણ્ડઃ પ્રહિતઃ તં વા ચાર્થં અન્યાંશ્ચ સાધયતિ તત્ર મૌલભૂતશ્રેણીમિત્રાટવીબલાનાં અન્યતમં ઉપલબ્ધદેશકાલં દણ્ડં દદાત્, અમિત્રાટવીબલં વા વ્યવહિતદેશકાલમ્
- 07.8.28 યં તુ મન્યેત કૃતાર્થો મે દણ્ડં ગૃહ્ણીયાદ્, અમિત્રાટવ્યડભૂમ્ય્ડનૃતુષુ વા વાસયેદ્, અહલં વા કુર્યાદ્ ઇતિ, દણ્ડવ્યાસડગાપદેશેન ન એનં અનુગૃહ્ણીયાત્
- 07.8.29 એવં અવશ્યં ત્વનુગ્રહીતવ્યે તત્કાલસહં અસ્મૈ દણ્ડં દદાત્
- 07.8.30 આસમામેશ્ચ એનં વાસયેદ્ યોધયેચ્ચ બલવ્યસનેભ્યશ્ચ રક્ષેત્
- 07.8.31 કૃતાર્થાચ્ચ સાપદેશં અપસ્રાવયેત્
- 07.8.32 દૂષ્યામિત્રાટવીદણ્ડં વાડસ્મૈ દદાત્
- 07.8.33 યાતવ્યેન વા સન્ધાય એનં અતિસન્દધ્યાત્
- 07.8.34ab સમે હિ લાભે સન્ધિઃ સ્યાદ્ વિષમે વિક્રમો મતઃ
- 07.8.34chd સમહીનવિશિષ્ટાનાં ઇત્યુક્તાઃ સન્ધિવિક્રમાઃ (ઇતિ)
- Chapt . મિત્રહિરણ્યભૂમિકર્મસન્ધયઃ, તત્ર મિત્રસન્ધિઃ હિરણ્યસન્ધિશ્ચ
- 07.9.01 સંહિતપ્રયાણે મિત્રહિરણ્યભૂમિલાભાનાં ઉત્તર ઉત્તરો લાભઃ શ્રેયાન્
- 07.9.02 મિત્રહિરણ્યે હિ ભૂમિલાભાદ્ ભવતઃ, મિત્રં હિરણ્યલાભાત્
- 07.9.03 યો વા લાભઃ સિદ્ધઃ શેષયોરન્યતરં સાધયતિ
- 07.9.04 ત્વં ચાહં ચ મિત્રં લભાવહે ઇત્યેવં । આદિદ્ઃ સમસન્ધિઃ
- 07.9.05 ત્વં મિત્રમ્ ઇત્યેવં । આદિર્વિષમસન્ધિઃ
- 07.9.06 તયોર્વિશેષલાભાદ્ અતિસન્ધિઃ
- 07.9.07 સમસન્ધૌ તુ યઃ સમ્પન્નં મિત્રં મિત્રકૃચ્છ્રે વા મિત્રં અવાપ્નોતિ સોડતિસન્ધતે
- 07.9.08 આપદ્ હિ સૌહૃદસ્થૈર્યં ઉત્પાદયતિ
- 07.9.09 મિત્રકૃચ્છ્રેડપિ નિત્યં અવશ્યં અનિત્યં વશ્યં વા ઇતિ નિત્યં અવશ્યં શ્રેયઃ, તદ્ હિ અનુપકુર્વદ્ અપિ નાપકરોતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 07.9.10 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.9.11 વશ્યં અનિત્યં શ્રેયઃ

- 07.9.12 યાવદ્ ઉપકરોતિ તાવન્ મિત્રં ભવતિ, ઉપકારલક્ષણં મિત્રં ઇતિ
- 07.9.13 વશ્યયોરપિ મહાભોગં અનિત્યં અલ્પભોગં વા નિત્યં ઇતિ મહાભોગં અનિત્યં શ્રેયઃ, મહાભોગં અનિત્યં અલ્પકાલેન મહદ્ । ઉપકુર્વન્ મહાન્તિ વ્યયસ્થાનાનિ પ્રતિકરોતિ ઇત્યાચાર્યાઃ ॥
- 07.9.14 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.9.15 નિત્યં અલ્પભોગં શ્રેયઃ
- 07.9.16 મહાભોગં અનિત્યં ઉપકારભયાદ્ અપક્રામતિ, ઉપકૃત્ય વા પ્રત્યાદાતું ઇહતે
- 07.9.17 નિત્યં અલ્પભોગં સાતત્યાદ્ અલ્પં ઉપકુર્વન્ મહતા કાલેન મહદ્ ઉપકરોતિ
- 07.9.18 ગુરુસમુત્થં મહન્ મિત્રં લઘુસમુત્થં અલ્પં વા ઇતિ ગુરુસમુત્થં મહન્ મિત્રં પ્રતાપકરં ભવતિ, યદા ચ ઉત્તિષ્ઠતે તદા કાર્ય સાધયતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 07.9.19 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.9.20 લઘુસમુત્થં અલ્પં શ્રેયઃ
- 07.9.21 લગુસમુત્થં અલ્પં મિત્રં કાર્યકાલં નાતિપાતયતિ દૌર્બલ્યાચ્ચ યથા ઇષ્ટભોગ્યં ભવતિ, ન ઇતરત્ પ્રકૃષ્ટભૌમમ્
- 07.9.22 વિક્ષિપ્તસૈન્યં અવશ્યસૈન્યં વા ઇતિ વિક્ષિપ્તં સૈન્યં શક્યં પ્રતિસંહર્તું વશ્યત્વાદ્ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 07.9.23 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.9.24 અવશ્યસૈન્યં શ્રેયઃ
- 07.9.25 અવશ્યં હિ શક્યં સામાદિભિર્વશ્યં કર્તું, ન ઇતરત્ કાર્યવ્યાસક્તં પ્રતિસંહર્તુમ્
- 07.9.26 પુરુષભોગં હિરણ્યભોગં વા મિત્રં ઇતિ પુરુષભોગં મિત્રં શ્રેયઃ, પ્રુષભોગં મિત્રં પ્રતાપકરં ભવતિ, યદા ચ ઉત્તિષ્ઠતે તદા કાર્ય સાધયતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 07.9.27 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.9.28 હિરણ્યભોગં મિત્રં શ્રેયઃ
- 07.9.29 નિત્યો હિ હિરણ્યેન યોગઃ કદાચિદ્ દણ્ડેન
- 07.9.30 દણ્ડશ્ચ હિરણ્યેનાન્થે ચ કામાઃ પ્રાપ્યન્ત ઇતિ
- 07.9.31 હિરણ્યભોગં ભૂમિભોગં વા મિત્રં ઇતિ હિરણ્યભોગં ગતિમત્વાત્ સર્વવ્યયપ્રતીકારકરમ્ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 07.9.32 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.9.33 મિત્રહિરણ્યે હિ ભૂમિલાભાદ્ ભવત ઇત્યુક્તં પુરસ્તાદ્
- 07.9.34 તસ્માદ્ ભૂમિભોગં મિત્રં શ્રેય ઇતિ
- 07.9.35 તુલ્યે પુરુષભોગે વિક્રમઃ ક્લેશસહત્વં અનુરાગઃ સર્વબલલાભો વા મિત્રકુલાદ્ વિશેષઃ
- 07.9.36 તુલ્યે હિરણ્યભોગે પ્રાર્થિતાર્થતા પ્રાભૂત્યં અલ્પપ્રયસતા સાતત્યં ચ વિશેષઃ
- 07.9.37 તત્ર એતદ્ ભવતિ
- 07.9.38ab નિત્યં વશ્યં લઘુ । ઉત્થાનં પિતૃપૈતામહં મહત્ ।
- 07.9.38chd અદ્વૈધ્યં ચ ઇતિ સમ્પન્ન મિત્રં ષડ્ગુણં ઉચ્યતે

- 07.9.39ab ऋते यद् अर्थं प्राणयाद् रक्ष्यते यच्च रक्षति ।
 07.9.39chd पूर्व उपयितसम्भन्धं तन् मित्रं नित्यं उच्यते
 07.9.40ab सर्वचित्रमडाभोगं त्रिविधं वश्यं उच्यते ।
 07.9.40chd ऐकतोभोग्युभयतः सर्वतोभोगि यापरम्
 07.9.41ab आदात् वा दान्द्रपि वा श्रुवत्यरिषु छिंसया ।
 07.9.41chd मित्रं नित्यं अवश्यं तद्गुर्गाट्युपसारि य
 07.9.42ab अन्यतो विगृहीतं यल्लघुव्यसनं एव वा ।
 07.9.42chd सन्धते य उपकाराय तन् मित्रं वश्यं अध्रुवम्
 07.9.43ab ऐकार्येनाथ सम्भङ्गं उपकार्यविकारि य ।
 07.9.43chd मित्रभावि भवत्येतन् मित्रं अद्वैध्यं आपदि
 07.9.44ab मित्रभावाद् ध्रुवं मित्रं शत्रुसाधारणाय्यलम् ।
 07.9.44chd न कस्यचिद् उदासीनं द्रयोरुभयभावि तत्
 07.9.45ab विजिगीषोरमित्रं यन् मित्रं अन्तर्षितां गतम् ।
 07.9.45chd उपकारेऽनिविष्टं वाऽशक्तं वाऽनुपकारि तत्
 07.9.46ab प्रियं परस्य वा रक्ष्यं पूज्यं सम्भङ्गं एव वा ।
 07.9.46chd अनुगृह्णाति यन् मित्रं शत्रुसाधारणं छि तत्
 07.9.47ab प्रकृष्टभौमं सन्तुष्टं बलवज्जालसं य यत् ।
 07.9.47chd उदासीनं भवत्येतद् व्यसनाद् अवमानितम्
 07.9.48ab अरेर्नेतुश्च यद् वृष्टिं दौर्बल्याद् अनुवर्तते ।
 07.9.48chd उभयस्याप्यविद्विष्टं विद्याद् उभयभावि तत्
 07.9.49ab कारणाकारणध्वस्तं कारणाकारणागतम् ।
 07.9.49chd यो मित्रं समुपेक्षेत स मृत्युं उपगूडति
 07.9.50 क्षिप्रं अल्पो लाभश्चिरान् मडान् एति वा क्षिप्रं अल्पो लाभः कार्यदृशकालसंवादकः श्रेयान् एत्याचार्याः
 07.9.51 न एति कौटिल्यः
 07.9.52 चिराद् अविनिपाती बीजसधर्मा मडाभ्वलाभः श्रेयान्, विपर्यये पूर्वः
 07.9.53ab एवं दृष्ट्वा ध्रुवे लाभे लाभांशे य गुण उदयम् ।
 07.9.53chd स्वार्थसिद्धिपरो यायात् संछितः सामवायिकैः (एति)
 Chapt . मित्रछिरण्यभूमिकर्मसन्धयः, तत्र भूमिसन्धिः
 07.10.01 त्वं याडं य भूमिं लभावले एति भूमिसन्धिः
 07.10.02 तयोर्थः प्रत्युपस्थितार्थः सम्पन्नं भूमिं अवाप्नोति सोऽतिसन्धते
 07.10.03 तुल्ये सम्पन्नालाभे यो बलवन्तं आक्रम्य भूमिं अवाप्नोति सोऽतिसन्धते
 07.10.04 भूमिलाभं शत्रुकर्शनं प्रतापं य छि प्राप्नोति

- 07.10.33 पार्वतं तु स्व्।आरक्षं दुरूपरोधि कृच्छारोडणं, भग्ने य अेकस्मिन्न सर्ववधः, शिलावृक्षप्रमोक्षश्च मडाऽपकारिणाम्
- 07.10.34 निम्नस्थलयोधिभ्यो निम्नयोधिभ्यो भूमिलालः श्रेयान्
- 07.10.35 निम्नयोधिनी उयुपरुद्धदेशकालाः, स्थलयोधिनिः तु सर्वदशकालयोधिनिः
- 07.10.36 भनकाकाशयोधिभ्यः भनकेभ्यो भूमिलालः श्रेयान्
- 07.10.37 भनका छि भ्रातेन शस्त्रेण य उभयथा युध्यन्ते, शस्त्रेण अेवाकाशयोधिनिः
- 07.10.38ab अेवंविधेभ्यः पृथिवीं लभमानोऽर्थशास्त्रवित् ।
- 07.10.38chd संछितेभ्यः परेभ्यश्च विशेषं अधिगच्छति (छति)
- Chapt . मित्रछिदण्यभूमिकर्मसंघयः - तत्र अनवसितसंधिः
- 07.11.01 त्वं याडं य शून्यं निवेशयावडे छत्यनवसितसन्धिः
- 07.11.02 तयोर्थः प्रत्युपस्थितार्थो यथा उक्तगुणां भूमिं निवेशयति सोऽतिसन्धते
- 07.11.03 तत्रापि स्थलं औदकं वा छति मडतः स्थलाद् अल्पं औदकं श्रेयः, सातत्याद् अवस्थितत्वाच्च कृलानाम्
- 07.11.04 स्थलयोरपि प्रभूतपूर्वापरसस्यं अल्पवर्षपाकं असक्तारम्भं श्रेयः
- 07.11.05 औदकयोरपि धान्यवापं अधान्यवापात्श्रेयः
- 07.11.06 तयोरल्पभडुत्वे धान्यकान्ताद् अल्पान् मडद् अधान्यकान्तं श्रेयः
- 07.11.07 मडत्यवकाशे छि स्थाल्याश्चान्धूयाश्चोषधयो भवन्ति
- 07.11.08 दुर्गादीनि य कर्माणि प्रभूत्येन छियन्ते
- 07.11.09 कृत्रिमा छि भूमिगुणाः
- 07.11.10 भनिधान्यभोगयोः भनिभोगः कोशकरः, धान्यभोगः कोशकोष्ठागारकरः
- 07.11.11 धान्यमूला छि दुर्गादीनां कर्मणां आरम्भाः
- 07.11.12 मडाविषयविक्रयो वा भनिभोगः श्रेयान्
- 07.11.13 द्रव्यछस्तिवनभोगयोर्द्रव्यवनभोगः सर्वकर्मणां योनिः प्रभूतनिधानक्षमश्च, विपरीतो छस्तिवनभोगः छत्याचार्याः
- 07.11.14 न छति कौटिल्यः
- 07.11.15 शक्यं द्रव्यवनं अनेकं अनेकस्यां भूमौ वापयितुं, न छस्तिवनम्
- 07.11.16 छस्तिप्रधानो छि परानीकवध छति
- 07.11.17 वारिस्थलपथभोगयोरनित्यो वारिपथभोगः, नित्यः स्थलपथभोगः
- 07.11.18 भिन्नमनुष्या श्रेणीमनुष्या वा भूमिरिति भिन्नमनुष्या श्रेयसी
- 07.11.19 भिन्नमनुष्या भोग्या भवति, अनुपजाप्या यान्येषां, अनापत्सडा तु
- 07.11.20 विपरीता श्रेणीमनुष्या, कोपे मडादोषा
- 07.11.21 तस्यां यातुर्वर्णनिवेशे सर्वभोगसडत्वाद् अवरवर्णप्राया श्रेयसी, बाडुल्याद् ध्रुवत्वाच्च कृष्याः कर्षकवती, कृष्याश्चान्येषां चारम्भाणां प्रयोजकत्वात् गोरक्षकवती, पण्यनियय । ऋणानुग्रहाद् आढ्यवलिग्वती

- 07.11.22 ભૂમિગુણાનાં અપાશ્રયઃ શ્રેયાન્
- 07.11.23 દુર્ગાપાશ્રયા પુરુષાપાશ્રયા વા ભૂમિરિતિ પુરુષાપાશ્રયા શ્રેયસી
- 07.11.24 પુરુષવદ્ ધિ રાજ્યમ્
- 07.11.25 અપુરુષા ગૌર્વન્ધ્યેવ કિં દુહીત
- 07.11.26 મહાક્ષયવ્યયનિવેશાં તુ ભૂમિં અવામુકામઃ પૂર્વ એવ કેતારં પણેત દુર્બલં અરાજબીજિનં નિરુત્સાહં અપક્ષં અન્યાયવૃત્તિં વ્યસનિનં દૈવપ્રમાણં ચત્કિચ્ચનકારિણાં વા
- 07.11.27 મહાક્ષયવ્યયનિવેશાયાં હિ ભૂમૌ દુર્બલો રાજબીજી નિવિષ્ટઃ સગન્ધાભિઃ પ્રકૃતિભિઃ સહ ક્ષયવ્યયેનાવસીદતિ
- 07.11.28 બલવાન્ અરાજબીજી ક્ષયવ્યયભયાદ્ અસગન્ધાભિઃ પ્રકૃતિભિઃ ત્યજ્યતે
- 07.11.29 નિરુત્સાહઃ તુ દણ્ડવાન્ અપિ દણ્ડસ્થાપ્રણેતા સદણ્ડઃ ક્ષયવ્યયેનાવભજ્યતે
- 07.11.30 કોશવાન્ અપ્યપક્ષઃ ક્ષયવ્યયાનુગ્રહહીનત્વાત્ર કુતશ્ચિત્ પ્રાપ્નોતિ
- 07.11.31 અન્યાયવૃત્તિર્નિવિષ્ટં અપ્યુત્થાપયેત્
- 07.11.32 સ કથં અનિવિષ્ટં નિવેશયેત્
- 07.11.33 તેન વ્યસની વ્યાપ્યાતઃ
- 07.11.34 દૈવપ્રમાણો માનુષહીનો નિરારમ્ભો વિપત્રકર્મારમ્ભો વાડવસીદતિ
- 07.11.35 ચત્કિચ્ચનકારી ન કિચ્ચિદ્ આસાદયતિ
- 07.11.36 સ ચ એષાં પાપિષ્ઠતમો ભવતિ
- 07.11.37 ચત્કિચ્ચિદ્ આરભમાણો હિ વિજિગીષોઃ કદાચિચ્છિદ્રં આસાદયેદ્ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 07.11.38 તથા છિદ્રં તથા વિનાશં અપ્યાસાદયેદ્ ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 07.11.39 તેષાં અલાભે તથા પાષ્ણિગ્રાહ ઉપગ્રહે વક્ષ્યામઃ તથા ભૂમિં અવસ્થાપયેત્
- 07.11.40 ઇત્યભિહિતસન્ધિઃ
- 07.11.41 ગુણવર્તી આદેયાં વા ભૂમિં બલવતા કચેણ યાચિતઃ સન્ધિં અવસ્થાપ્ય દદ્યાત્
- 07.11.42 ઇત્યનિભૃતસન્ધિઃ
- 07.11.43 સમેન વા યાચિતઃ કારણં અવેક્ષ્ય દદ્યાત્ પ્રત્યાદેયા મે ભૂમિર્વશ્યા વા, અનયા પ્રતિબદ્ધઃ પરો મે વશ્યો ભવિષ્યતિ ભૂમિવિક્રયાદ્ વા મિત્રહિરણ્યલાભઃ કાર્યસામર્થ્યકરો મે ભવિષ્યતિ ઇતિ
- 07.11.44 તેન હીનઃ કેતા વ્યાપ્યાતઃ
- 07.11.45ab એવં મિત્રં હિરણ્યં ચ સજનાં અજનાં ચ ગામ્ ।
- 07.11.45chd લભમાનોડતિસન્ધત્તે શાસ્ત્રવિત્ સામવાધિકાન્ (ઇતિ)
- Chapt . મિત્રહિરણ્યભૂમિકર્મસંધયઃ, તત્ર કર્મસંધિઃ
- 07.12.01 ત્વં ચાહં ચ દુર્ગા કારયાવહે ઇતિ કર્મસન્ધિઃ
- 07.12.02 તયોર્યો દૈવકૃતં અવિષહ્યં અલ્પવ્યયારમ્ભં દુર્ગા કારયતિ સોડતિસન્ધત્તે
- 07.12.03 તત્રાપિ સ્થલનદીપર્વતદુર્ગાણાં ઉત્તર ઉત્તરં શ્રેયઃ

- 07.12.04 सेतुबन्धयोरप्याडार्यं उदकात् सल उदकः श्रेयान्
- 07.12.05 सल उदकयोरपि प्रभूतवापस्थानः श्रेयान्
- 07.12.06 द्रव्यवनयोरपि यो मलत्सास्वदृद्रव्याटवीकं विषयान्ते नदीमातृकं द्रव्यवनं छेदयति सोऽतिसन्धते
- 07.12.07 नदीमातृकं छि स्त्वाञ्जुवं अपाश्रयश्चापदि भवति
- 07.12.08 उस्तिवनयोरपि यो बहुशूरमृगं दुर्बलप्रतिवेशंनन्तावकवेशि विषयान्ते उस्तिवनं भद्राति सोऽतिसन्धते
- 07.12.09 तत्रापि बहुकुण्डाव्यशूरयोः अल्पशूरं श्रेयः, शूरेषु छि युद्धं, अल्पाः शूरा बहुन् अशूरान् भञ्जन्ति, ते भग्नाः स्वसैन्यावघातिनो भवन्ति इत्याचार्याः
- 07.12.10 न इति कौटिल्यः
- 07.12.11 कुण्डा बहुवः श्रेयांसः, स्कन्धविनियोगाद् अनेकं कर्म कुर्वाणाः स्वेषां अपाश्रयो युद्धे, परेषां दुर्धर्षा विभीषणाश्च
- 07.12.12 बहुषु छि कुण्डेषु विनयकर्मणा शक्यं शौर्यं आधातुं, न त्वेवाव्येषु शूरेषु बहुत्वं इति
- 07.12.13 भन्धोरपि यः प्रभूतसारं अदुर्गमार्गां अल्पव्ययारम्भां भनि भानयति, सोऽतिसन्धते
- 07.12.14 तत्रापि मडासारं अल्पं अल्पसारं वा प्रभूतं इति मडासारं अल्पं श्रेयः, वज्रमणिमुक्ताप्रवालडेमरुध्यधातुर्हि प्रभूतं अल्पसारं अत्यर्घ्वेण ग्रसते इत्याचार्याः
- 07.12.15 न इति कौटिल्यः
- 07.12.16 शिराद् अल्पो मडासारस्य केता विद्यते, प्रभूतः सातत्याद् अल्पसारस्य
- 07.12.17 अतेन वणिक्पथो व्याप्यातः
- 07.12.18 तत्रापि वारिस्थलपथयोर्वारिपथः श्रेयान्, अल्पव्ययव्यायामः प्रभूतपाण्य उदयश्च इत्याचार्याः
- 07.12.19 न इति कौटिल्यः
- 07.12.20 समृद्धगतिरसार्वकालिकः प्रकृष्टभययोर्निष्प्रतीकारश्च वारिपथः, विपरीतः स्थलपथः
- 07.12.21 वारिपथे तु कूलसभ्यानपथयोः कूलपथः पाण्यपत्तनबाहुल्यात्श्रेयान्, नदीपथो वा, सातत्याद् विषड्याभाधत्वाच्च
- 07.12.22 स्थलपथेऽपि उभयतो दक्षिणापथात्श्रेयान्, उस्त्युदभगन्धन्ताजिनरुध्यसुवर्षपाण्याः सारवत्तराः इत्याचार्याः
- 07.12.23 न इति कौटिल्यः
- 07.12.24 कम्बलाजिनाश्चपाण्यवर्जः शङ्खवज्रमणिमुक्तासुवर्षपाण्याश्च प्रभूततरा दक्षिणापथे
- 07.12.25 दक्षिणापथेऽपि बहुभनिः सारपाण्यः प्रसिद्धगतिरल्पव्ययव्यायामो वा वणिक्पथः श्रेयान्, प्रभूतविषयो वा इत्युपुण्यः
- 07.12.26 तेन पूर्वः पश्चिमश्च वणिक्पथो व्याप्यातः
- 07.12.27 तत्रापि यङ्गपाण्यपथोश्चङ्गपथो विपुलारम्भत्वात्श्रेयान्, देशकालसम्भावनो वा भर उष्ट्रपथः
- 07.12.28 आभ्यां अंसपथो व्याप्यातः

07.12.29 परकर्म उदयो नेतुः क्षयो वृद्धिर्विपर्यये

07.12.30 तुल्ये कर्मपथे स्थानं ज्ञेयं स्वं विजिगीषुषा

07.12.31 अल्पागमातिव्ययता क्षयो वृद्धिर्विपर्यये

07.12.32 समायव्ययता स्थानं कर्मसु ज्ञेयं आत्मनः

07.12.33 तस्माद् अल्पव्ययारम्भं दृर्गादिषु मडा उदयम्

07.12.34 कर्म लब्ध्वा विशिष्टः स्याद् धृत्युक्ताः कर्मसन्धयः (धृति)

Chapt . पाषिर्ग्राह्यिन्ता

07.13.01 संडत्यारिविजिगीष्वोरमित्रयोः पराभियोगिनोः पाषिर्गं गृह्णतोर्यः शक्तिसम्पन्नस्य पाषिर्गं गृह्णाति सोऽतिसन्धत्ते

07.13.02 शक्तिसम्पन्नो ऽयमित्रं उच्छिद्य पाषिर्ग्राहं उच्छिन्धात्, न डीनशक्तिरलब्धलाभः

07.13.03 शक्तिसाम्ये यो विपुलारम्भस्य पाषिर्गं गृह्णाति सोऽतिसन्धत्ते

07.13.04 विपुलारम्भो ऽयमित्रं उच्छिद्य पाषिर्ग्राहं उच्छिन्धात्, नाल्यारम्भः सक्तयङ्कः

07.13.05 आरम्भसाम्ये यः सर्वसन्धोडेन प्रयातस्य पाषिर्गं गृह्णाति सोऽतिसन्धत्ते

07.13.06 शून्यमूलो ऽयस्य सुकरो भवति, नैकदेशभलप्रयातः कृतपाषिर्गप्रतिविधानः

07.13.07 भल उपादानसाम्ये यश्चलामित्रं प्रयातस्य पाषिर्गं गृह्णाति सोऽतिसन्धत्ते

07.13.08 यलामित्रं प्रयातो ऽि सुभेनावामसिद्धिः पाषिर्ग्राहं उच्छिन्धात्, न स्थितामित्रं प्रयातः

07.13.09 असौ ऽि दृर्गाप्रतिडतः पाषिर्ग्राडे य प्रतिनिवृत्तः स्थितेनामित्रेणैवावगृह्यते

07.13.10 तेन पूर्वे व्याप्याताः

07.13.11 शत्रुसाम्ये यो धार्मिकाभियोगिनः पाषिर्गं गृह्णाति सोऽतिसन्धत्ते

07.13.12 धार्मिकाभियोगी ऽि स्वेषां परेषां य द्वेष्यो भवति, अधार्मिकाभियोगी सम्प्रियः

07.13.13 तेन मूलडरतादात्विककदर्याभियोगिनां पाषिर्ग्राहणं व्याप्यातम्

07.13.14 मित्राभियोगिनोः पाषिर्ग्राहणे त अेव डेतवः

07.13.15 मित्रं अमित्रं याभियुञ्जानयोर्यो मित्राभियोगिनः पाषिर्गं गृह्णाति सोऽतिसन्धत्ते

07.13.16 मित्राभियोगी ऽि सुभेनावामसिद्धिः पाषिर्ग्राहं उच्छिन्धात्

07.13.17 सुकरो ऽि मित्रेण सन्धिर्नामित्रेण

07.13.18 मित्रं अमित्रं य उद्धरतोर्योऽमित्र उद्धारिणः पाषिर्गं गृह्णाति सोऽतिसन्धत्ते

07.13.19 वृद्धमित्रो ऽयमित्र उद्धारी पाषिर्ग्राहं उच्छिन्धात्, न धतरः स्वपक्ष उपघाती

07.13.20 तयोरलब्धलाभापगमने यस्यामित्रो मडतो लाभाद् वियुक्तः क्षयव्ययाधिको वा स पाषिर्ग्राहोऽतिसन्धत्ते

07.13.21 लब्धलाभापगमने यस्यामित्रो लाभेन शक्त्या डीनः स पाषिर्ग्राहोऽतिसन्धत्ते, यस्य वा यातव्यः शत्रोर्विग्राहपकारसमर्थः स्यात्

07.13.22 पाषिर्ग्राहयोरपि यः शक्यारम्भभल उपादानाधिकः स्थितशत्रुः पार्श्वस्थायी वा सोऽतिसन्धत्ते

- 07.13.23 पार्श्वस्थायी छि यातव्याभिसारो मूलाभाधकश्च भवति, मूलाभाधक एव पश्चात्स्थायी
- 07.13.24ab पाष्णिर्ग्राडाः त्रयो ज्ञेयाः शत्रोश्चेष्टानिरोधकाः ।
- 07.13.24chd सामन्तः पृष्ठतो वर्गः प्रतिवेशौ य पार्श्वयोः
- 07.13.25ab अरेर्नेतुश्च मध्यस्थो दुर्बलोऽन्तर्धिरुच्यते ।
- 07.13.25chd प्रतिघातो बलवतो दुर्गाटव्युपसारवान्
- 07.13.26 मध्यमं त्वरिविजिगीष्वोर्लिप्समानयोर्भ्रमस्य पाष्णिर् गृह्णतोर्लब्धलाभापगमने यो मध्यमं मित्राद्
वियोजयत्यमित्रं य मित्रं आप्नोति सोऽतिसन्धत्ते
- 07.13.27 सन्धेयश्च शत्रुरुपकुर्वाणो, न मित्रं मित्रभावाद् उच्छान्तम्
- 07.13.28 तेन उदासीनलिप्सा व्याख्याता
- 07.13.29 पाष्णिर्ग्राडणामियानयोः तु मन्त्रयुद्धाद् अभ्युच्ययः
- 07.13.30 व्यायामयुद्धे छि क्षयव्याभ्यां उभयोरवृद्धिः
- 07.13.31 जित्वाऽपि छि क्षिण्णदण्डकोशः पराजितो भवति छत्याचार्याः
- 07.13.32 न छति कौटिल्यः
- 07.13.33 सुमहताऽपि क्षयव्ययेन शत्रुविनाशोऽभ्युपगन्तव्यः
- 07.13.34 तुल्ये क्षयव्यये यः पुरस्ताद् दूष्यबलं घातयित्वा निःशुश्रुवः पश्चाद् वश्यबलो युध्येत् सोऽतिसन्धत्ते
- 07.13.35 द्वयोरपि पुरस्ताद् दूष्यबलघातिनोर्यो बहुलतरं शक्तिमत्तरं अत्यन्तदूष्यं य घातयेत् सोऽतिसन्धत्ते
- 07.13.36 तेनामित्राटवीबलघातो व्याख्यातः
- 07.13.37ab पाष्णिर्ग्राडोऽभियोक्ता वा यातव्यो वा यदा भवेत् ।
- 07.13.37chd विजिगीषुः तदा तत्र नेत्रं येतत् समाचरेत्
- 07.13.38ab पाष्णिर्ग्राडो भवेन्नेता शत्रोर्मित्राभियोगिनः ।
- 07.13.38chd विग्राह्य पूर्वं आङ्गं पाष्णिर्ग्राडाभिसारिणा
- 07.13.39ab आङ्गन्तेनाभियुञ्जानः पाष्णिर्ग्राडं निवारयेत् ।
- 07.13.39chd तथाऽऽङ्गन्ताभिसारेण पाष्णिर्ग्राडाभिसारिणाम्
- 07.13.40ab अरिमित्रेण मित्रं य पुरस्ताद् अवघट्टयेत् ।
- 07.13.40chd मित्रमित्रं अरेश्चापि मित्रमित्रेण वारयेत्
- 07.13.41ab मित्रेण ग्राहयेत् पाष्णिर् अभियुक्तोऽभियोगिनः ।
- 07.13.41chd मित्रमित्रेण याङ्गं पाष्णिर्ग्राडान्निवारयेत्
- 07.13.42ab एवं मण्डलं आत्मार्यं विजिगीषुर्निवेशयेत् ।
- 07.13.42chd पृष्ठतश्च पुरस्ताच्च मित्रप्रकृतिसम्पदा
- 07.13.43ab कृत्स्ने य मण्डले नित्यं दूतान् गूढांश्च वासयेत् ।
- 07.13.43chd मित्रभूतः सपत्नानां उत्वा उत्वा य संवृतः
- 07.13.44ab असंवृतस्य कार्याणि प्रामान्यपि विशेषतः ।

07.13.44chd નિહ્સંશયં વિપદન્તે ભિન્નપ્લવ ઇવ ઉદઘૌ (ઇતિ)

Chapt . હીનશક્તિપૂરણમ્

07.14.01 સામવાયિકૈરેવં અભિયુક્તો વિજિગીષુર્યઃ તેષાં પ્રધાનઃ તં બ્રૂયાત્ ત્વયા મે સન્ધિઃ, ઇદં હિરણ્યં, અહં ચ મિત્રં, દ્વિગુણા તે વૃદ્ધિઃ, નાર્હ્યાત્મક્ષયેણ મિત્રમુખાન્ અમિત્રાન્ વર્ધયિતુ, એતે હિ વૃદ્ધઃ ત્વાં એવ પરિભવિષ્યન્તિ ઇતિ

07.14.02 ભેદં વા બ્રૂયાત્ અનપકારો યથાહલં એતૈઃ સમ્ભૂયાભિયુક્તઃ તથા ત્વાં અપ્યેતે સંહિતબલાઃ સ્વસ્થા વ્યસને વાહભિયોક્ષ્યન્તે, બલં હિ ચિત્તં વિકરોતિ, તદ્ એષાં વિઘાતય ઇતિ

07.14.03 ભિન્નેષુ પ્રધાનં ઉપગૃહ્ય હીનેષુ વિક્રમયેત્, હીનાન્ અનુગ્રાહ્ય વા પ્રધાને, યથા વા શ્રેયોહભિમન્યેત તથા

07.14.04 વૈરં વા પરૈર્ગ્રાહયિત્વા વિસંવાદયેત્

07.14.05 ફલભૂયસ્ત્વેન વા પ્રધાનં ઉપજાપ્ય સન્ધિં કારયેત્

07.14.06 અથ ઉભયવેતનાઃ ફલભૂયસ્ત્વં દર્શયન્તઃ સામવાયિકાન્ અતિસંહિતાઃ સ્થ ઇત્યુદ્દૂષયેયુઃ

07.14.07 દુષ્ટેષુ સન્ધિં દૂષયેત્

07.14.08 અથ ઉભયવેતના ભૂયો ભેદં એષાં કુર્યુઃ એવં તદ્ યદ્ અસ્માભિર્દર્શિતમ્ ઇતિ

07.14.09 ભિન્નેષ્વન્યતમ ઉપગ્રહેણ ચેષ્ટેત

07.14.10 પ્રધાનાભાવે સામવાયિકાનાં ઉત્સાહયિતારં સ્થિરકર્માણાં અનુરક્તપ્રકૃતિં લોભાદ્ ભયાદ્ વા સહ્યાતં ઉપાગતં વિજિગીષોર્ભીતં રાજ્યપ્રતિસમ્બદ્ધં મિત્રં ચલામિત્રં વા પૂર્વાન્ ઉત્તરાભાવે સાધયેત્ - ઉત્સાહયિતારં આત્મનિર્સર્ગેણ, સ્થિરકર્માણાં સાન્ત્વપ્રણિપાતેન, અનુરક્તપ્રકૃતિ કન્યાદાનયાપનાભ્યાં, લુબ્ધં અંશદ્વૈગુણ્યેન, ભીતં એભ્યઃ કોશદણ્ડાનુગ્રહેણ, સ્વતો ભીતં વિશ્વાસ્ય પ્રતિભૂપ્રદાનેન, રાજ્યપ્રતિસમ્બદ્ધં એકીભાવ ઉપગમનેન, મિત્રં ઉભયતઃ પ્રિયહિતાભ્યાં, ઉપકારત્યાગેન વા, ચલામિત્રં અવધૃતં અનપકાર ઉપકારાભ્યામ્

07.14.11 યો વા યથાડયોગં ભજેત તં તથા સાધયેત્, સામદાનભેદદણ્ડૈર્વા યથાહપત્સુ વ્યાખ્યાસ્યામઃ

07.14.12 વ્યસન ઉપઘાતત્વરિતો વા કોશદણ્ડાભ્યાં દેશે કાલે કાર્યે વાહવધૃતં સન્ધિં ઉપેયાત્

07.14.13 કૃતસન્ધિર્હીનં આત્માનં પ્રતિકુર્વીત

07.14.14 પક્ષે હીનો બન્ધુમિત્રપક્ષં કુર્વીત, દુર્ગં અવિષહ્યં વા

07.14.15 દુર્ગમિત્રપ્રતિષ્ઠબ્ધો હિ સ્વેષાં પરેષાં ચ પૂજ્યો ભવતિ

07.14.16 મન્ત્રશક્તિહીનઃ પ્રાણપુરુષ ઉપચયં વિદ્યાવૃદ્ધસમ્યોગં વા કુર્વીત

07.14.17 તથા હિ સઘઃ શ્રેયઃ પ્રાપ્નોતિ

07.14.18 પ્રભાવહીનઃ પ્રકૃતિયોગક્ષેમસિદ્ધૌ યતેત

07.14.19 જનપદઃ સર્વકર્માણાં યોનિઃ, તતઃ પ્રભાવઃ

07.14.20 તસ્ય સ્થાનં આત્મનશ્ચાપદિ દુર્ગમ્

07.14.21 સેતુબન્ધઃ સસ્થાનાં યોનિઃ

07.14.22 નિત્યાનુષક્તો હિ વર્ષગુણલાભઃ સેતુવાપેષુ

07.14.23 વણિક્ષપથઃ પરાતિસન્ધાનસ્ય યોનિઃ

- 07.14.24 वणिक्पथेन छि दण्डगूढपुरुषातिनयनं शस्त्रावरणयानवाहनकथञ्च क्षियते, प्रवेशो निर्णयनं य
- 07.14.25 भनिः सङ्ग्राम उपकरणानां योनिः, द्रव्यवनं दूर्गकर्मणां यानरथयोश्च, उस्तिवनं उस्तिनां, गवाश्वभर
उष्ट्राणां च व्रजः
- 07.14.26 तेषां अलाभे बन्धुमित्रकुलेभ्यः समाज्जनम्
- 07.14.27 उत्साहडीनः श्रेणीप्रवीरपुरुषाणां चोरगण्टविकम्बेच्छजातीनां परापकारिणां गूढपुरुषाणां य
यथालाभं उपययं कुर्वीत
- 07.14.28 परमिश्राप्रतीकारं आबलीयसं वा परेषु प्रयुञ्जत
- 07.14.29ab अवं पक्षेण मन्त्रेण द्रव्येण य भवेन य ।
- 07.14.29chd सम्पन्नः प्रतिनिर्गच्छेत् परावग्रहं आत्मनः (धृति)
Chapt . विगृह्य उपरोधतेतवः - दण्ड उपनतवृत्तम्
- 07.15.01 दुर्बलो राजा भलवताऽभियुक्तः तद्विशिष्टभलं आश्रयेत यं धृतरौ मन्त्रशक्त्या नातिसन्ध्यात्
- 07.15.02 तुल्यमन्त्रशक्तीनां आयत्तसम्पदो वृद्धसम्योगाद् वा विशेषः
- 07.15.03 विशिष्टभलाभावे समभवैः तुल्यभलसङ्घैर्वा भलवतः सम्भूय तिष्ठेद् यात्र मन्त्रप्रभावशक्तित्वा
अतिसन्ध्यात्
- 07.15.04 तुल्यमन्त्रप्रभावशक्तीनां विपुलारम्भतो विशेषः
- 07.15.05 समभलाभावे हीनभवैः शुचिभिरुत्साहिभिः प्रत्यनीकभूतैर्भलवतः सम्भूय तिष्ठेद् यात्र मन्त्रप्रभाव
उत्साहशक्तिभिरतिसन्ध्यात्
- 07.15.06 तुल्य उत्साहशक्तीनां स्वयुद्धभूमिलालाद् विशेषः
- 07.15.07 तुल्यभूमीनां स्वयुद्धकाललाभाद् विशेषः
- 07.15.08 तुल्यदेशकालानां युग्यशस्त्रावरणतो विशेषः
- 07.15.09 सहायाभावे दूर्गं आश्रयेत यत्रामित्रः प्रभूतसैन्योऽपि भक्तयवस धन्धन उदक उपरोधं न कुर्यात् स्वयं
य क्षयव्ययाभ्यां युज्येत
- 07.15.10 तुल्यदुर्गाणां निययापसारतो विशेषः
- 07.15.11 निययापसारसम्पन्नं छि मनुष्यदुर्गं धृच्छेद् धृति कौटिल्यः
- 07.15.12a तद् अेभिः कार्णैराश्रयेत - पार्ष्णिग्राहं आसारं मध्यमं उदासीनं वा प्रतिपाद्यिष्यामि,
सामन्ताटविकतद्बुलीनापरुद्धानां अन्धतमेनास्य राजयं डारयिष्यामि घातयिष्यामि वा -
- 07.15.12b कृत्यपक्ष उपग्रहेण वाऽस्य दूर्गे राष्ट्रैः स्कन्धावारे वा कोपं समुत्थापयिष्यामि, शस्त्राग्निरसप्रक्षिधानैरौपनिषदिकैर्वा
यथा धृष्टं आसन्नं उनिष्यामि -
- 07.15.12ch स्वयंघडिष्ठितेन वा योगप्रक्षिधानेन क्षयव्ययं अेनं उपनेष्यामि, क्षयव्ययप्रवास उपतमे वाऽस्य
मित्रवर्गं सैन्ये वा क्रमेण उपजापं प्राप्स्यामि -

07.15.12t વીવધાસારપ્રસારવધેન વાડસ્ય સ્કન્ધાવારાવગ્રહં કરિષ્યામિ, દણ્ડ ઉપનયેન વાડસ્ય સન્ધં ઉત્યાપ્ય સર્વસન્ધોહેન પ્રહરિષ્યામિ, પ્રતિહત ઉત્સાહેન વા યથા ઇષ્ટં સન્ધિં અવાપ્સ્યામિ, મયિ પ્રતિબદ્ધસ્ય વા સર્વતઃ કોપાઃ સમુત્થાસ્યન્તિ -

07.15.12e નિરાસારં વાડસ્ય મૂલં મિત્રાટવીદણ્ડૈરુદ્ધાતયિષ્યામિ, મહતો વા દેશસ્ય યોગક્ષેમં ઇહસ્થઃ પાલયિષ્યામિ, સ્વવિક્ષિમં મિત્રવિક્ષિમં વા મે સૈન્યં ઇહસ્થસ્ય એકસ્થં અવિષહ્યં ભવિષ્યતિ, નિમ્નખાતરાત્રિયુદ્ધવિશારદં વા મે સૈન્યં પથ્યાબાધમુક્તં આસન્ને કર્મ કરિષ્યતિ -

07.15.12f વિરુદ્ધદેશકાલં ઇહાગતો વા સ્વયં એવ ક્ષયવ્યયાભ્યાં ન ભવિષ્યતિ, મહાક્ષયવ્યયાભિગમ્યોડયં દેશો દુર્ગાટવ્યુડપસારબાહુલ્યાત્ -

07.15.12g પરેષાં વ્યાધિપ્રાયઃ સૈન્યવ્યાયામાનાં અલબ્ધભૌમશ્ચ, તં આપદ્ગતઃ પ્રવેક્ષ્યતિ, પ્રવિષ્ટો વા ન નિર્ગમિષ્યતિ ઇતિ

07.15.13 કારણાભાવે બલસમુચ્છ્રયે વા પરસ્ય દુર્ગ ઉન્મુચ્યાપગચ્છેત્

07.15.14 અગ્નિપતડ્ગવદ્ અમિત્રે વા પ્રવિશેત્

07.15.15 અન્યતરસિદ્ધિર્હિં ત્યક્તાત્મનો ભવતિ ઇત્યાચાર્યાઃ

07.15.16 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

07.15.17 સન્ધેયતાં આત્મનઃ પરસ્ય ચ ઉપલભ્ય સન્દધીત

07.15.18 વિપર્યયે વિક્રમેણ સન્ધિં અપસારં વા લિપ્સેત

07.15.19 સન્ધેયસ્ય વા દૂતં પ્રેષયેત્

07.15.20 તેન વા પ્રેષિતં અર્થમાનાભ્યાં સત્કૃત્ય બ્રૂયાત્ ઇદં રાણઃ પણ્યાગારં, ઇદં દેવીકુમારાણાં, દેવીકુમારવચનાત્, ઇદં રાજ્યં અહં ચ ત્વદ્દર્પણઃ ઇતિ

07.15.21 લબ્ધસંશ્રયઃ સમયાચારિકવદ્ ભર્તરિ વર્તેત

07.15.22 દુર્ગાદીનિ ચ કર્માણિ આવાહવિવાહપુત્રાભિષેકાશ્વપણ્યહસ્તિગ્રહણસત્રયાત્રાવિહારગમનાનિ ચાનુજ્ઞાતઃ કુર્વીત

07.15.23 સ્વભૂમ્યુડવસ્થિતપ્રકૃતિસન્ધિં ઉપઘાતં અપસૃતેષુ વા સર્વં અનુજ્ઞાતઃ કુર્વીત

07.15.24 દુષ્ટપૌરજનપદો વા ન્યાયવૃત્તિરન્યાં ભૂમિં યાયેત

07.15.25 દુષ્યવદ્ ઉપાંશુદણ્ડેન વા પ્રતિકુર્વીત

07.15.26 ઉચિતાં વા મિત્રાદ્ ભૂમિં દીયમાનાં ન પ્રતિગૃહ્ણીયાત્

07.15.27 મન્ત્રિપુરોહિતસેનાપતિયુવરાજાનાં અન્યતમં અદૃશ્યમાને ભર્તરિ પશ્યેત્, યથાશક્તિ ચ ઉપકુર્યાત્

07.15.28 દૈવતસ્વસ્તિવાચનેષુ તત્પરા આશિષો વાયયેત્

07.15.29 સર્વત્રાત્મનિસર્ગ ગુણં બ્રૂયાત્

07.15.30ab સમ્યુક્તબલવત્સેવી વિરુદ્ધઃ શાહ્નિતાદિભિઃ ।

07.15.30chd વર્તેત દણ્ડ ઉપનતો ભર્તર્યેવં અવસ્થિતઃ (ઇતિ)

Chapt . દણ્ડ ઉપનાયિવૃત્તમ્

- 07.16.01 अनुज्ञातसन्धिपण उद्वेगकरं बलवान् विजिगीषमाणो यतः स्वभूमिः स्व । ऋतुवृत्तिश्च स्वसैन्यानां, अद्गुर्गापसारः शत्रुरूपार्षिर्गारनासारश्च, ततो यायात्
- 07.16.02 विपर्यये कृतप्रतीकारो यायात्
- 07.16.03 सामदानाभ्यां दुर्बलान् उपनमयेत्, भेददण्डाभ्यां बलवतः
- 07.16.04 नियोगविकल्पसमुख्यैश्च उपायानां अनन्तरं अकान्तराः प्रकृतीः साधयेत्
- 07.16.05 ग्रामारण्य उपश्रुविप्रणवणिक्रयथानुपालनं उज्जितपापसूतापकारिणां चार्पणं इति सान्त्वं आचरेत्
- 07.16.06 भूमिद्रव्यकन्यादानं अभयस्य च इति दानं आचरेत्
- 07.16.07 सामन्ताद्विकतत्कुलीनापरुद्धानां अन्यतम उपग्रहेण कोशदण्डभूमिदाययाचनं इति भेदं आचरेत्
- 07.16.08 प्रकाशकूटतूष्णीयुद्धदुर्गलम्भ उपायैरमित्रप्रग्रहणं इति दण्डं आचरेत्
- 07.16.09 अेवं उत्साहवतो दण्ड उपकारिणः स्थापयेत्, स्वप्रभाववतः कोश उपकारिणः, प्रज्ञावतो भूम्य् । उपकारिणः
- 07.16.10 तेषां पण्यपत्तनग्रामभनिसञ्जातेन रत्नसारङ्गकुप्येन द्रव्यहस्तिवनप्रणसमुत्थेन यानवाडनेन वा यद् बहुश उपकरोति तच्चित्रभोगम्
- 07.16.11 यद् दण्डेन कोशेन वा मडद् उपकरोति तन् मडाभोगम्
- 07.16.12 यद् दण्डकोशभूमिभिरुपकरोति तत् सर्वभोगम्
- 07.16.13 यद् अमित्रं अकतः प्रतिकरोति तद् अकतोभोगि
- 07.16.14 यद् अमित्रं आसारे य उभयतः प्रतिकरोति तद् उभयतोभोगि
- 07.16.15 यद् अमित्रासारप्रतिवेशादविकान् सर्वतः प्रतिकरोति तत् सर्वतोभोगि
- 07.16.16a पार्षिर्ग्राहश्चाद्विकः शत्रुमुष्यः शत्रुर्वा भूमिदानसाध्यः कश्चिद् आसाद्येत, निर्गुणया भूम्या अेनं उपग्राहयेत्, अप्रतिसम्बद्धया दुर्गस्थं, निरुपश्रुव्ययाऽऽद्विकं -
- 07.16.16b प्रत्यादयेया तत्कुलीनं शत्रोः, अपश्चित्रया शत्रोरपरुद्धं नित्यामित्रया श्रेणीबलं, बलवत्सामन्तया संडतबलं, उभाभ्यां युद्धे प्रतिलोमं, -
- 07.16.16ch अलभ्यव्यायामया उत्साहिनं, शूययाऽरिपक्षीयं, कर्षितयाऽपवाडितं, मडाक्षयव्ययनिवेशया गतप्रत्यागतं, अनपाश्रयया प्रत्यपसृतं, परेणानधिवास्यया स्वयं अेव भर्तारं उपग्राहयेत्
- 07.16.17 तेषां मडा उपकारं निर्विकारं यानुवर्तयेत्
- 07.16.18 प्रतिलोमं उपांशुना साधयेत्
- 07.16.19 उपकारिणं उपकारशक्त्या तोषयेत्
- 07.16.20 प्रयासतश्चार्थमानौ कुर्याद्, व्यसनेषु यानुग्रहम्
- 07.16.21 स्वयं । आगतानां यथा षष्टदर्शनं प्रतिविधानं च कुर्यात्
- 07.16.22 परिरभव उपघातकुत्सातिवादांश्च अेषु न प्रयुञ्जत
- 07.16.23 दत्त्वा याभयं पिता षवानुगृह्णीयात्
- 07.16.24 यश्चास्यापकुर्यात् तद् दोषं अभिविध्याप्य प्रकाशं अेनं घातयेत्

- 07.16.25 પર ઉદ્વેગકારણાદ્ વા દાણકર્મિકવચ્ચેષ્ટેત
 07.16.26 ન ચ હતસ્ય ભૂમિદ્રવ્યપુત્રદારાન્ અભિમન્યેત
 07.16.27 કુલ્યાન્ અપ્યસ્ય સ્વેષુ પાત્રેષુ સ્થાપયેત્
 07.16.28 કર્મણિ મૃતસ્ય પુત્રં રાજ્યે સ્થાપયેત્
 07.16.29 એવં અસ્ય દણ્ડ ઉપનતાઃ પુત્રપૌત્રાન્ અનુવર્તન્તે
 07.16.30 યઃ તુ ઉપનતાન્ હત્વા બદ્ધવા વા ભૂમિદ્રવ્યપુત્રદારાન્ અભિમન્યેત તસ્ય ઉદ્વિગ્નં મણ્ડલં અભાવાય ઉત્તિષ્ઠતે
 07.16.31 યે ચાસ્યામાત્યાઃ સ્વભૂમિષ્વાયતાઃ તે ચાસ્ય ઉદ્વિગ્ના મણ્ડલં આશ્રયન્તે
 07.16.32 સ્વયં વા રાજ્યં પ્રાણાન્ વાડસ્યાભિમન્યન્તે
 07.16.33ab સ્વભૂમિષુ ચ રાજાનઃ તસ્માત્ સામ્રાડનુપાવિતાઃ ।
 07.16.33chd ભવન્ત્યનુગુણા રાણઃ પુત્રપૌત્રાનુવર્તિનઃ (ઇતિ)
 Chapt . સંધિકર્મ -સમાધિમોક્ષઃ
 07.17.01 શમઃ સન્ધિઃ સમાધિરિત્યેકોડર્થઃ
 07.17.02 રાણાં વિશ્વાસ ઉપગમઃ શમઃ સન્ધિઃ સમાધિરિતિ
 07.17.03 સત્યં શપથો વા ચલઃ સન્ધિઃ, પ્રતિભૂઃ પ્રતિગ્રહો વા સ્થાવરઃ ઇત્યાચાર્યાઃ
 07.17.04 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
 07.17.05 સત્યં શપથો વા પરત્ર ઇહ ચ સ્થાવરઃ સન્ધિઃ, ઇહાર્થ એવ પ્રતિભૂઃ પ્રતિગ્રહો વા બલાપેક્ષઃ
 07.17.06 સંહિતાઃ સ્મઃ ઇતિ સત્યસન્યાઃ પૂર્વે રાજાનઃ સત્યેન સન્ધિરે
 07.17.07 તસ્યાતિક્રમે શપથેન અગ્ન્ય્ । ઉદકશીતાપ્રાકારલોષ્ટસ્તિસ્કન્ધાશ્ચપૃષ્ઠરથ ઉપસ્થશસ્ત્રરત્નબીજગન્ધરસસુવર્ણહિરણ્ય
 હન્યુરેતાનિ ત્યજેયુશ્ચ એનં યઃ શપથં અતિક્રામેત્ ઇતિ
 07.17.08 શપથાતિક્રમે મહતાં તપસ્વિનાં મુખ્યાનાં વા પ્રાતિભાવ્યબન્ધઃ પ્રતિભૂઃ
 07.17.09 તસ્મિન્ યઃ પરાવગ્રહસમર્થાન્ પ્રતિભુવો ગૃહ્ણાતિ, સોડતિસન્ધતે
 07.17.10 વિપરીતોડતિસન્ધીયતે
 07.17.11 બન્યુમુખ્યપ્રગ્રહઃ પ્રતિગ્રહઃ
 07.17.12 તસ્મિન્ યો દૂષ્યામાત્યં દૂષ્યાપત્યં વા દદાતિ, સોડતિસન્ધતે
 07.17.13 વિપરીતોડતિસન્ધીયતે
 07.17.14 પ્રતિગ્રહગ્રહણવિશ્વસ્તસ્ય હિ પરશ્ચિદ્રેષુ નિરપેક્ષઃ પ્રહરતિ
 07.17.15 અપત્યસમાધૌ તુ કન્યાપુત્રદાને દદત્ તુ કન્યાં અતિસન્ધતે
 07.17.16 કન્યા હ્યદાયાદા પરેષાં એવાર્થયાકલેશ્યા(?) ચ
 07.17.17 વિપરીતઃ પુત્રઃ
 07.17.18 પુત્રયોરપિ યો જાત્યં પ્રાણં શૂરં કૃતાસ્ત્રં એકપુત્રં વા દદાતિ સોડતિસન્ધીયતે
 07.17.19 વિપરીતોડતિસન્ધતે

- 07.17.20 जात्याद् अजात्यो ङि लुभदायादसन्तानत्वाद् आधातुं श्रेयान्, प्राज्ञाद् अप्राज्ञो मन्त्रशक्तिलोपात्, शूराद् अशूर उत्साहशक्तिलोपात्, कृतास्त्राद् अकृतास्त्रः प्रदर्तव्यसम्बल्लोपात्, अेकपुत्राद् अनेकपुत्रो निरपेक्षत्वात्
- 07.17.21 जात्यप्राज्ञयोर्जात्यं अप्राज्ञं अैश्वर्यप्रकृतिरनुवर्तते, प्राज्ञं अजात्यं मन्त्राधिकारः
- 07.17.22 मन्त्राधिकारेऽपि वृद्धसभ्योगाञ्च जात्यः प्राज्ञं अतिसन्धत्ते
- 07.17.23 प्राज्ञशूरयोः प्राज्ञं अशूरं मतिकर्माणां योगोऽनुवर्तते, शूरं अप्राज्ञं विक्रमाधिकारः
- 07.17.24 विक्रमाधिकारेऽपि उस्तिनं षव लुब्धकः प्राज्ञः शूरं अतिसन्धत्तेश्
- 07.17.25 शूरकृतास्त्रयोः शूरं अकृतास्त्रं विक्रमव्यवसायोऽनुवर्तते, कृतास्त्रं अशूरं लक्ष्यलम्भाधिकारः
- 07.17.26 लक्ष्यलम्भाधिकारेऽपि स्थैर्यप्रतिपत्युऽसम्भोषैः शूरः कृतास्त्रं अतिसन्धत्ते
- 07.17.27 बह्व्। अेकपुत्रयोर्बहुपुत्र अेकं दत्त्वा शेषप्रतिष्ठभ्यः सन्धिं अतिक्रामति, न षतरः
- 07.17.28 पुत्रसर्वस्वदाने सन्धिश्चेत् पुत्रकृतो विशेषः
- 07.17.29 समकृतयोः शक्तप्रजननतो विशेषः
- 07.17.30 शक्तप्रजननयोरप्युपस्थितप्रजननतो विशेषः
- 07.17.31 शक्तिमत्येकपुत्रे तु लुभपुत्र उत्पत्तिरात्मानं आदध्यात्, न य अेकपुत्रं षति
- 07.17.32 अब्युञ्च्यीयमानः समाधिभोक्षं कारयेत्
- 07.17.33 कुमारासन्नाः सन्त्रिणः कारुण्येऽप्यिच्छन्नाः कर्माणि कुर्वाणः सुरुङ्गया रात्रापुष्पानयित्वा कुमारं अपहरेयुः
- 07.17.34 नटनर्तकगायनवादकवाञ्छ्वनकुशीलवप्लवकसौमिका वा पूर्वप्रणिडिताः परं उपतिष्ठेरन्
- 07.17.35 ते कुमारं परम्परया उपतिष्ठेरन्
- 07.17.36 तेषां अनियतकालप्रवेशस्थाननिर्गमनानि स्थापयेत्
- 07.17.37 ततः तद्व्यञ्जनो वा रात्रौ प्रतिष्ठेत
- 07.17.38 तेन रुपाञ्जवा भार्याव्यञ्जनाश्च व्याख्याताः
- 07.17.39 तेषां वा तूर्यभाण्डकैलां गृहीत्वा निर्गच्छेत्
- 07.17.40 सूदारालिकरनापकसंवाडकास्तरेककव्यकप्रसाधक उदकपरियारकैर्वा द्रव्यवस्त्रभाण्डकैलाशयनासनसम्भोगैर्निर्दिष्टे
- 07.17.41 परियारकच्छन्नना वा डिञ्चिद् अरुपवेलायां आदाय निर्गच्छेत्, सुरुङ्गामुष्पेन वा निशा उपहारेण
- 07.17.42 तोयाशये वा वारुणं योगं आतिष्ठेत्
- 07.17.43 वैदेडकव्यञ्जना वा पकवान्नकृतव्यवहारेणारक्षिषु रसं उपचारयेयुः
- 07.17.44 दैवत उपहारश्राद्धप्रदवाणनिमित्तं आरक्षिषु मदनयोगयुक्तं अन्नपानं रसं वा प्रयुज्यापगच्छेत्, आरक्षकप्रोत्साहनेन वा
- 07.17.45 नागरककुशीलवयिकित्सकापूपिकव्यञ्जना वा रात्रौ समृद्धगृहाण्यादीपयेयुः आरक्षिणां वा
- 07.17.46 वैदेडकव्यञ्जना वा पाण्यसंस्थां आदीपयेयुः
- 07.17.47 अन्यद् वा शरीरं निक्षिप्य स्वगृहं आदीपयेद् अनुपातभयात्

- 07.17.48 ततः सन्धिच्छेदभातसुरुङ्गाभिरपगच्छेत्
 07.17.49 कायकुम्भभाण्डभारव्यञ्जनो वा रात्रौ प्रतिष्ठेत
 07.17.50 मुण्डजटिलानां प्रवासनान्यनुप्रविष्टो वा रात्रौ तद्व्यञ्जनः प्रतिष्ठेत, विरुपव्याधिकरणारण्यचरच्छन्नानां
 अन्यतमेन वा
 07.17.51 प्रेतव्यञ्जनो वा गूढैर्निर्द्धियेत
 07.17.52 प्रेतं वा स्त्रीवेषेणानुगच्छेत्
 07.17.53 वनचरव्यञ्जनाश्च अनेन अन्यतो यान्तं अन्यतोऽपदिशेयुः
 07.17.54 ततोऽन्यतो गच्छेत्
 07.17.55 चक्रचराणां वा शकटवाटैरपगच्छेत्
 07.17.56 आसन्ने यानुपाते सत्त्वं वा गृणीयात्
 07.17.57 सत्राभावे छिरण्यं रसविद्धं वा लक्ष्यजातं उभयतःपन्थानं उत्सृजेत्
 07.17.58 ततोऽन्यतोऽपगच्छेत्
 07.17.59 गृहीतो वा सामादिभिरनुपातं अतिसन्ध्यात्, रसविद्धेन वा पथ्युऽदनेन
 07.17.60 वारुणयोगाग्निदाडेषु वा शरीरं अन्यद् आधाय शत्रुं अभियुञ्जत पुत्रो मे त्वया उतः धृति
 07.17.61a उपात्तच्छन्नशस्त्रो वा रात्रौ विक्रम्य रक्षिषु
 07.17.61b शीघ्रपातैरपसरद् गूढप्रणिहितैः सड (धृति)
 Chapt . मध्यमचरितं - उदासीनचरितं - माण्डलचरितम्
 07.18.01 मध्यमस्यात्मा तृतीया पञ्चमी च प्रकृती प्रकृतयः
 07.18.02 द्वितीया यतुर्था षष्ठी च विकृतयः
 07.18.03 तथ्येद् उभयं मध्यमोऽनुगृणीयात्, विजिगीषुर्मध्यमानुलोमः स्यात्
 07.18.04 न येद् अनुगृणीयात्, प्रकृत्युऽनुलोमः स्यात्
 07.18.05 मधमश्चेद् विजिगीषोर्भिन्नं मित्रभावि लिप्सेत, मित्रस्यात्मनश्च मित्राण्युत्थाप्य मध्यमाख्य मित्राणि
 भेदयित्वा मित्रं त्रायेत
 07.18.06 माण्डलं वा प्रोत्साडयेत् अतिप्रवृद्धोऽयं मध्यमः सर्वेषां नो विनाशायाभ्युत्थितः, सम्भूयास्य यात्रां
 विडनाम धृति
 07.18.07 तथ्येन् माण्डलं अनुगृणीयात्, मध्यमावग्रहेणात्मानं उपबृडयेत्
 07.18.08 न येद् अनुगृणीयात्, कोशदण्डाभ्यां मित्रं अनुगृह्य ये मध्यमद्वेषिणो राजानः परस्परानुगृहीता वा
 बडवः तिष्ठेयुः, अेकसिद्धौ वा बडवः सिध्येयुः, परस्परार्द्धं वा शङ्किता न उत्तिष्ठेरन्, तेषां प्रधानं अेकं आसन्नं वा
 सामदानाभ्यां लभेत
 07.18.09 द्विगुणो द्वितीयं त्रिगुणः तृतीयम्
 07.18.10 अेवं अभ्युत्थितो मध्यमं अवगृणीयात्
 07.18.11 देशकालातिपत्तौ वा सन्धाय मध्यमेन मित्रस्य साखिव्यं कुर्यात्, दूष्येषु वा कर्मसन्धिम्

- 07.18.12 कर्शनीयं वाऽस्य मित्रं मध्यमो लिप्सेत, प्रतिस्तम्भयेद् अनेन अडं त्वा त्रायेय धति आ कर्शनात्
 07.18.13 कर्शितं अनेन त्रायेत
 07.18.14 उच्छेदनीयं वाऽस्य मित्रं मध्यमो लिप्सेत, कर्शितं अनेन त्रायेत मध्यमवृद्धिभयात्
 07.18.15 उच्छिन्नं वा भूम्युऽनुग्रहेण उस्ते कुर्याद् अन्यत्रापसारभयात्
 07.18.16 कर्शनीय उच्छेदनीययोश्चेन् मित्राणि मध्यमस्य सायिव्यकराणि स्युः, पुरुषान्तरेण सन्धीयेत
 07.18.17 विजिगीषोर्वा तयोर्मित्राण्यवग्रहसमर्थानि स्युः, सन्धिं उपेयात्
 07.18.18 अमित्रं वाऽस्य मध्यमो लिप्सेत, सन्धिं उपेयात्
 07.18.19 अेवं स्वार्थश्च कृतो भवति मध्यमस्य प्रियं य
 07.18.20 मध्यमश्चेत् स्वमित्रं मित्रभावि लिप्सेत, पुरुषान्तरेण सन्ध्यात्
 07.18.21 सापेक्षं वा नार्हसि मित्रं उच्छेत्तुम् धति वारयेत्
 07.18.22 उपेक्षेत वा मण्डलं अस्य कुप्यतु स्वपक्षवधात् धति
 07.18.23 अमित्रं आत्मनो वा मध्यमो लिप्सेत, कोशदण्डाभ्यां अनेन अदृश्यमानोऽनुगृहीयात्
 07.18.24 उदासीनं वा मध्यमो लिप्सेत, अस्मै साहाय्यं दधाद् उदासीनाद् भिद्यताम् धति
 07.18.25 मध्यम उदासीनयोर्यो मण्डलस्याभिप्रेतः तं आश्रयेत
 07.18.26 मध्यमचरितेन उदासीनचरितं व्याख्यातम्
 07.18.27 उदासीनश्चेन् मध्यमं लिप्सेत, यतः शत्रुं अतिसन्ध्यान् मित्रस्य उपकारं कुर्याद् उदासीनं वा दण्ड उपकारिणं लभेत ततः परिणामेत्
 07.18.28 अेवं उपबृह्यात्मानं अरिप्रकृतिं कर्शयेन् मित्रप्रकृतिं य उपगृहीयात्
 07.18.29a सत्यममित्रभावे तस्यानात्मवान्नित्यापकारी शत्रुः शत्रुसंछितः पाषिर्णिग्राहो वा व्यसनी यातव्यो व्यसने वा नेतुरभियोक्ता धत्यरिभाविनः, अेकार्थाभिप्रयातः पृथग्दर्थाभिप्रयातः सम्भूययात्रिकः संछितप्रयाणिकः स्वार्थाभिप्रयातः सामुत्थायिकः कोशदण्डयोरन्यतरस्य केता विकेता वा द्वैधीभाविक धति मित्रभाविनः, -
 07.18.29b सामन्तो बलवतः प्रतिघातोऽन्तर्धिः प्रतिवेशो वा बलवतः पाषिर्णिग्राहो वा स्वयं उपनतः प्रताप उपनतो वा दण्ड उपनत धति भृत्यभाविनः सामन्ताः
 07.18.30 तैर्भूम्य् । अेकान्तरा व्याख्याताः
 07.18.31ab तेषां शत्रुविरोधे यन् मित्रं अेकार्थतां व्रजेत् ।
 07.18.31chd शक्त्या तद्ऽनुगृहीयाद् विषडेत् यथा परम्
 07.18.32ab प्रसाध्य शत्रुं यन् मित्रं वृद्धं गच्छेद् अवश्यताम् ।
 07.18.32chd सामन्त अेकान्तराभ्यां तत्रकृतिभ्यां विरोधयेत्
 07.18.33ab तत्कुलीनापरुद्धाभ्यां भूमिं वा तस्य धारयेत् ।
 07.18.33chd यथा वाऽनुग्रहापेक्षं वश्यं तिष्ठेत् तथा यरेत्
 07.18.34ab न उपकुर्याद् अमित्रं वा गच्छेद् यद् अतिकर्शितम् ।
 07.18.34chd तद् अडीनं अवृद्धं य स्थापयेन् मित्रं अर्थवित्

- 07.18.35ab અર્થયુક્ત્યા ચલં મિત્રં સન્ધિં ચદ્ ઉપગચ્છતિ ।
 07.18.35chd તસ્યાપગમને હેતું વિહન્યાન્ન ચલેદ્ યથા
 07.18.36ab અરિસાધારણં ચદ્ વા તિષ્ઠેત્ તદ્ અરિતઃ શઠમ્ ।
 07.18.36chd ભેદયેદ્ ભિન્નં ઉચ્છિન્ધાત્ તતઃ શત્રું અનન્તરમ્
 07.18.37ab ઉદાસીનં ચ ચત્ તિષ્ઠેત્ સામન્તૈઃ તદ્ વિરોધયેત્ ।
 07.18.37chd તતો વિગ્રહસન્તમં ઉપકારે નિવેશયેત્
 07.18.38ab અમિત્રં વિજિગીષું ચ ચત્ સઞ્ચરતિ દુર્બલમ્ ।
 07.18.38chd તદ્ બલેનાનુગૃહ્ણીયાદ્ યથા સ્યાન્ન પરાન્મુખમ્
 07.18.39ab અપનીય તતોડન્યસ્યાં ભૂમૌ વા સન્નિવેશયેત્ ।
 07.18.39chd નિવેશ્ય પૂર્વં તન્નાચદ્ દણ્ડાનુગ્રહહેતુના
 07.18.40ab અપકુર્યાત્ સમર્થ વા ન ઉપકુર્યાદ્ ચદ્ આપદિ ।
 07.18.40chd ઉચ્છિન્ધાદ્ એવ તન્મિત્રં વિશ્વસ્યાહું ઉપસ્થિતમ્
 07.18.41ab મિત્રવ્યસનતો વાડરિરુત્તિષ્ઠેદ્ ચોડનવગ્રહઃ ।
 07.18.41chd મિત્રેણ એવ ભવેત્ સાધ્યશ્છાદિતવ્યસનેન સઃ
 07.18.41ab અમિત્રવ્યસનાન્ મિત્રં ઉત્થિતં ચદ્ વિરજયતિ ।
 07.18.41chd અરિવ્યસનસિદ્ધ્યા તત્શત્રુણા એવ પ્રસિધ્યતિ
 07.18.42ab વૃદ્ધિ ક્ષયં ચ સ્થાનં ચ કર્શન ઉચ્છેદનં તથા
 07.18.42chd સર્વ ઉપાયાન્ સમાદધ્યાદ્ એતાન્ યશ્ચાર્થશાસ્ત્રવિત્ ।
 07.18.43ab એવં અન્યોન્યસઞ્ચારં ષાડ્ગુણ્યં ચોડનુપશ્યતિ
 07.18.43chd સ બુદ્ધિનિગલૈર્બદ્ધૈરિષ્ટે કોડતિ પાર્થિવૈઃ (ઇતિ)

Book .

Chapt . પ્રકૃતિવ્યસનવર્ગઃ

- 08.1.01 વ્યસનયૌગપદ્યૈ સૌકર્યતો યાતવ્યં રક્ષિતવ્યં વા ઇતિ વ્યસનચિન્તા
 08.1.02 દૈવં માનુષં વા પ્રકૃતિવ્યસનં અનયાપનયાભ્યાં સમ્ભવતિ
 08.1.03 ગુણપ્રાતિલોભ્યં અભાવઃ પ્રદોષઃ પ્રસડ્ગઃ પીડા વા વ્યસનમ્
 08.1.04 વ્યસ્યત્યેનં શ્રેયસ ઇતિ વ્યસનમ્
 08.1.05 સ્વામ્ય્ડમાત્યજનપદદુર્ગુકોશદણ્ડમિત્રવ્યસનાનાં પૂર્વ પૂર્વ ગરીયઃ ઇત્યાચાર્યાઃ
 08.1.06 ન ઇતિ ભરદ્વાજઃ
 08.1.07 સ્વામ્ય્ડમાત્યવ્યસનયોરમાત્યવ્યસનં ગરીયઃ
 08.1.08 મન્ત્રો મન્ત્રફલાવાપ્તિઃ કર્માનુષ્ઠાનં આયવ્યયકર્મ દણ્ડપ્રણયનં અમિત્રાટવીપ્રતિષેધો રાજ્યરક્ષણં વ્યસનપ્રતીકારઃ કુમારરક્ષણં અભિષેકશ્ચ કુમારાણાં આયત્તં અમાત્યેષુ
 08.1.09 તેષાં અભાવે તદ્ડભાવઃ, છિન્નપક્ષસ્ય ઇવ રાણ્શ્ચેષ્ટાનાશશ્ચ

- 08.1.10 व्यसनेषु यासन्नः पर उपजापः
- 08.1.11 वैगुण्ये य प्राणाबाधः प्राणान्तिकथरत्वाद् राज्ञः षति
- 08.1.12 न षति कौटिल्यः
- 08.1.13 मन्त्रिपुरोडितादिभृत्यवर्गं अध्यक्षप्रथारं पुरुषद्रव्यप्रकृत्यस्यनप्रतीकारं अेधनं य राज्ञ अेव करोति
- 08.1.14 व्यसनिषु वाडमात्येष्वन्यान् अव्यसनिनः करोति
- 08.1.15 पूज्यपूजने दृष्यावग्रहे य नित्ययुक्तः तिष्ठति
- 08.1.16 स्वामी य सम्पन्नः स्वसम्पद्भिः प्रकृतीः सम्पाद्यति
- 08.1.17 स यत्शीलः तत्शीलाः प्रकृतयो भवन्ति, उत्थाने प्रमादे य तद् आयात्तत्वात्
- 08.1.18 तत्कूटस्थानीयो ङि स्वामी षति
- 08.1.19 अमात्यजनपदव्यसनयोर्जनपदव्यसनं गरीयः षति विशालाक्षः
- 08.1.20 कोशो दण्डः दुष्यं विष्टिर्वाङ्मनं नियथाश्च जनपदाद् उत्तिष्ठन्ते
- 08.1.21 तेषां अभावो जनपदाभावे, स्वाम्युडमात्ययोश्चानन्तरः षति
- 08.1.22 न षति कौटिल्यः
- 08.1.23 अमात्यमूलाः सर्वारम्भाः - जनपदस्य कर्मसिद्धयः स्वतः परतश्च योगक्षेमसाधनं व्यसनप्रतीकारः शून्यनिवेश उपययौ दण्डकरानुग्रहश्च षति
- 08.1.24 जनपददुर्गव्यसनयोर्दुर्गव्यसनम् षति पाराशराः
- 08.1.25 दुर्गो ङि कोशदण्ड उत्पत्तिरापदि स्थानं य जनपदस्य
- 08.1.26 शक्तिमत्तराश्च पौरा जनपदेभ्यो नित्याश्चापदि सडाया राज्ञः
- 08.1.27 जनपदाः त्वमित्रसाधारणाः षति
- 08.1.28 न षति कौटिल्यः
- 08.1.29 जनपदमूला दुर्गकोशदण्डसेतुवार्ताऽऽरम्भाः
- 08.1.30 शौर्यं स्वैर्यं दाक्ष्यं बाहुल्यं य जनपदेषु
- 08.1.31 पर्वतान्तर्द्रोपाश्च दुर्गा नाध्युष्यन्ते जनपदाभावात्
- 08.1.32 कर्षकप्राये तु दुर्गव्यसनं, आयुधीयप्राये तु जनपदे जनपदव्यसनं षति
- 08.1.33 दुर्गकोशव्यसनयोः कोशव्यसनम् षति पिशुनः
- 08.1.34 कोशमूलो ङि दुर्गसंस्कारो दुर्गरक्षाणं जनपदमित्रामित्रनिग्रहो देशान्तरितानां उत्साहं दण्डबलव्यवहारश्च
- 08.1.35 दुर्गः कोशाद् उपजाप्यः परेषाम्
- 08.1.36 कोशं आदाय य व्यसने शक्यं अपयातुं, न दुर्गम् षति
- 08.1.37 न षति कौटिल्यः
- 08.1.38 दुर्गार्पाणः कोशो दण्डः तूष्णीयुद्धं स्वपक्षनिग्रहो दण्डबलव्यवहार आसारप्रतिग्रहः परयकाटवीप्रतिषेधश्च

- 08.1.39 દુર્ગાભાવે ચ કોશઃ પરેષામ્
 08.1.40 દૃશ્યતે હિ દુર્ગવતાં અનુચ્છિત્તિરિતિ
 08.1.41 કોશદણ્ડવ્યસનયોર્દણ્ડવ્યસનમ્ ઇતિ કૌણ્ડપદન્તઃ
 08.1.42 દણ્ડમૂલો હિ મિત્રામિત્રનિગ્રહઃ પરદણ્ડ ઉત્સાહનં સ્વદણ્ડપ્રતિગ્રહશ્ચ
 08.1.43 દણ્ડાભાવે ચ ધ્રુવઃ કોશવિનાશઃ
 08.1.44 કોશાભાવે ચ શક્યઃ કુચ્ચેન ભૂમ્યા પરભૂમિસ્વયડગ્રાહણેણ વા દણ્ડઃ પિણ્ડચિતું, દણ્ડવતા ચ કોશઃ
 08.1.45 સ્વામિનશ્ચાસન્નવૃત્તિત્વાદ્ અમાત્યસધર્મા દણ્ડઃ ઇતિ
 08.1.46 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
 08.1.47 કોશમૂલો હિ દણ્ડઃ
 08.1.48 કોશાભાવે દણ્ડઃ પરં ગચ્છતિ, સ્વામિનં વા હન્તિ
 08.1.49 સર્વાભિયોગકરશ્ચ કોશો ધર્મકામહેતુઃ
 08.1.50 દેશકાલકાર્યવશેન તુ કોશદણ્ડયોરન્યતરઃ પ્રમાણીભવતિ
 08.1.51 લમ્ભપાલનો હિ દણ્ડઃ કોશસ્ય, કોશઃ કોશસ્ય દણ્ડસ્ય ચ ભવતિ
 08.1.52 સર્વદ્રવ્યપ્રયોજકત્વાત્ કોશવ્યસનં ગરીય ઇતિ
 08.1.53 દણ્ડમિત્રવ્યસનયોર્મિત્રવ્યસનમ્ ઇતિ વાતવ્યાધિઃ
 08.1.54 મિત્રં અભૂતં વ્યવહિતં ચ કર્મ કરોતિ, પાષ્ણિગ્રાહં આસારં અમિત્રં આટવિકં ચ પ્રતિકરોતિ, કોશદણ્ડભૂમિભિશ્ચ ઉપકરોતિ વ્યસનાવસ્થાયોગમ્ ઇતિ
 08.1.55 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
 08.1.56 દણ્ડવતો મિત્રં મિત્રભાવે તિષ્ઠતિ, અમિત્રો વા મિત્રભાવે
 08.1.57 દણ્ડમિત્રયોઃ તુ સાધારણે કાર્યે સારતઃ સ્વયુદ્ધદેશકાલલાભાદ્ વિશેષઃ
 08.1.58 શીઘ્રાભિયાને ત્વમિત્રાટવિકાનભ્યન્તરકોપે ચ ન મિત્રં વિદ્યતે
 08.1.59 વ્યસનયૌગપદ્ધે પરવૃદ્ધૌ ચ મિત્રં અર્થયુક્તૌ તિષ્ઠતિ
 08.1.60 ઇતિ પ્રકૃતિવ્યસનસમ્પ્રધારણં ઉક્તમ્
 08.1.61ab પ્રકૃત્યુડવયવાનાં તુ વ્યસનસ્ય વિશેષતઃ ।
 08.1.61chd બહુભાવોડનુરાગો વા સારો વા કાર્યસાધકઃ
 08.1.62ab દ્રયોઃ તુ વ્યસને તુલ્યે વિશેષો ગુણતઃ ક્ષયાત્ ।
 08.1.62chd શેષપ્રકૃતિસાદ્રુણ્યં ચદિ સ્યાન્નાવિધેયકમ્
 08.1.63ab શેષપ્રકૃતિનાશઃ તુ યત્ર એકવ્યસનાદ્ ભવેત્ ।
 08.1.63chd વ્યસનં તદ્ ગરીયઃ સ્યાત્ પ્રધાનસ્ય ઇતરસ્ય વા (ઇતિ)
 Chapt . રાજરાજ્યયોર્વ્યસનચિન્તા
 08.2.01 રાજા રાજ્યં ઇતિ પ્રકૃતિસંક્લેપઃ
 08.2.02 રાજોડભ્યન્તરો બાહ્યો વા કોપ ઇતિ

- 08.2.03 અહિભયાદ્ અભ્યન્તરઃ કોપો બાહ્યકોપાત્ પાપીયાન્, અન્તરુડમાત્યકોપશ્ચાન્તઃકોપાત્
- 08.2.04 તસ્માત્ કોશદ્દશક્તિં આત્મસંસ્થાં કુર્વાત
- 08.2.05 દ્વૈરાજ્યવૈરાજ્યયોર્દ્વૈરાજ્યં અન્યોન્યપક્ષદ્વેષાનુરાગાભ્યાં પરસ્પરસદ્ધર્ષેણ વા વિનશ્યતિ, વૈરાજ્યં તુ પ્રકૃતિચિત્તગ્રહણાપેક્ષિ યથાસ્થિતં અન્યૈર્ભુજ્યતે ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.2.06 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.2.07 પિતાપુત્રયોર્ભાત્રોર્વા દ્વૈરાજ્યં તુલ્યયોગક્ષેમં અમાત્યાવગ્રહં વર્તયતિ
- 08.2.08 વૈરાજ્યં તુ જીવતઃ પરસ્યાસ્થિધ ન એતન્ મમ ઇતિ મન્યમાનઃ કર્શયતિ, અપવાહયતિ, પાણ્યં વા કરોતિ, વિરક્તં વા પરિત્યજ્યાપગચ્છતિ ઇતિ
- 08.2.09 અન્યશ્ચલિતશાસ્ત્રો વા રાજા ઇતિ અશાસ્ત્રચક્ષુરન્ધો યત્કિચ્ચનકારી દૃઢાભિનિવેશી પરપ્રણેયો વા રાજ્યં અન્યાયેન ઉપહન્તિ, ચલિતશાસ્ત્રઃ તુ યત્ર શાસ્ત્રાચ્ચલિતમતિર્ભવતિ શક્યાનુનયો ભવતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.2.10 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.2.11 અન્ધો રાજા શક્યતે સહાયસમ્મદા યત્ર તત્ર વા પર્યવસ્થાપયિતુમ્
- 08.2.12 ચલિતશાસ્ત્રઃ તુ શાસ્ત્રાદ્ અન્યથાડભિનિવિષ્ણુબુદ્ધિરન્યાયેન રાજ્યં આત્માનં ચ ઉપહન્તિ ઇતિ
- 08.2.13 વ્યાધિતો નવો વા રાજા ઇતિ વ્યાધિતો રાજા રાજ્ય ઉપઘાતં અમાત્યમૂલં પ્રાણાબાધં વા રાજ્યમૂલં અવાપ્નોતિ, નવઃ તુ રાજા સ્વધર્માનુગ્રહપરિહારદાનમાનકર્માભિઃ પ્રકૃતિરગ્જન ઉપકારૈશ્ચરતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.2.14 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.2.15 વ્યાધિતો રાજા યથાપ્રવૃત્તં રાજપ્રણિધિં અનુવર્તયતિ
- 08.2.16 નવઃ તુ રાજા બલાવર્જિતં મમ ઇદં રાજ્યમ્ ઇતિ યથા ઇષ્ટં અનવગ્રહશ્ચરતિ
- 08.2.17 સામુત્થાયિકૈરવગૃહીતો વા રાજ્ય ઉપઘાતં મર્ષયતિ
- 08.2.18 પ્રકૃતિષ્વરુઢઃ સુખં ઉચ્છેત્તું ભવતિ ઇતિ
- 08.2.19 વ્યાધિતે વિશેષઃ પાપરોગ્યપાપરોગી ચ
- 08.2.20 નવેડપ્યભિજાતોડનભિજાત ઇતિ
- 08.2.21 દુર્બલોડભિજાતો બલવાન્ અનભિજાતો રાજા ઇતિ દુર્બલસ્યાભિજાતસ્ય ઉપજાપં દૌર્બલ્યાપેક્ષાઃ પ્રકૃતયઃ કૃચ્છ્રેણ ઉપગચ્છન્તિ, બલવતશ્ચાનભિજાતસ્ય બલાપેક્ષાઃ સુખેન ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.2.22 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.2.23 દુર્બલં અભિજાતં પ્રકૃતયઃ સ્વયં ઉપનમન્તિ, જાત્યં ઐશ્વર્યપ્રકૃતિરનુવર્તત ઇતિ
- 08.2.24 બલવતશ્ચાનભિજાતસ્ય ઉપજાપં વિસંવાદયન્તિ, અનુરાગે સાર્વગુણ્યં ઇતિ
- 08.2.25 પ્રયાસવઘાત્ સસ્યવધો મુષ્ટિવઘાત્ પાપીયાન્, નિરાજીવત્વાદ્ અવૃષ્ટિરતિવૃષ્ટિતઃ
- 08.2.26ab દ્વયોર્દ્વયોર્વ્યસનયોઃ પ્રકૃતીનાં બલાબલમ્ ।
- 08.2.26chd પારમ્પર્યક્રમેણ ઉક્તં યાને સ્થાને ચ કારણમ્ (ઇતિ)
- Chapt . પુરુષવ્યસનવર્ગઃ
- 08.3.01 અવિદ્યાવિનયઃ પુરુષવ્યસનહેતુઃ

- 08.3.02 અવિનીતો હિ વ્યસનદોષાન્ન પશ્યતિ
- 08.3.03 તાન્ ઉપદેક્ષ્યામઃ
- 08.3.04 કોપજઃ ત્રિવર્ગઃ, કામજશ્ચતુર્વર્ગઃ
- 08.3.05 તયોઃ કોપો ગરીયાન્
- 08.3.06 સર્વત્ર હિ કોપશ્ચરતિ
- 08.3.07 પ્રાયશ્ચ કોપવશા રાજાનઃ પ્રકૃતિકોપૈર્હતાઃ શ્રૂયન્તે, કામવશાઃ ક્ષયનિમિત્તં અરિવ્યાધિભિરિતિ
- 08.3.08 ન ઇતિ ભારદ્વાજઃ
- 08.3.09 સત્યુરુષાચારઃ કોપો વૈરયાતનં અવજ્ઞાવધો ભીતમનુષ્યતા ચ
- 08.3.10 નિત્યશ્ચ કોપેન સમ્બન્ધઃ પાપપ્રતિષેધાર્થઃ
- 08.3.11 કામઃ સિદ્ધિલાભઃ સાન્ત્વં ત્યાગશીલતા સમ્પ્રિયભાવશ્ચ
- 08.3.12 નિત્યશ્ચ કામેન સમ્બન્ધઃ કૃતકર્મણઃ ફલ ઉપભોગાર્થઃ ઇતિ
- 08.3.13 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.3.14 દ્વેષ્યતા શત્રુવેદનં દુઃખાસઙ્ગશ્ચ કોપઃ
- 08.3.15 પરિભવો દ્રવ્યનાશઃ પાટચ્ચરદ્યૂતકારલુબ્ધકગાયનવાદકૈશ્ચાનર્થ્યૈઃ સમ્યોગઃ કામઃ
- 08.3.16 તયોઃ પરિભવાદ્ દ્વેષ્યતા ગરીયસી
- 08.3.17 પરિભૂતઃ સ્વૈઃ પરૈશ્ચાવગૃહ્યતે, દ્વેષ્યઃ સમુચ્છિદ્યત ઇતિ
- 08.3.18 દ્રવ્યનાશાત્શત્રુવેદનં ગરીયઃ
- 08.3.19 દ્રવ્યનાશઃ કોશાબાધકઃ, શત્રુવેદનં પ્રાણાબાધકં ઇતિ
- 08.3.20 અનર્થ્યસમ્યોગાદ્ દુઃખસમ્યોગો ગરીયાન્
- 08.3.21 અનર્થ્યસમ્યોગો મુહૂર્તપ્રતીકારો, દીર્ઘકલેશકરો દુઃખાનાં આસઙ્ગ ઇતિ
- 08.3.22 તસ્માત્ કોપો ગરીયાન્
- 08.3.23 વાક્યપારુષ્યં અર્થદૂષણં દાણપારુષ્યં ઇતિ
- 08.3.24 વાક્યપારુષ્યાર્થદૂષણયોર્વાક્યપારુષ્યં ગરીયઃ ઇતિ વિશાલાક્ષઃ
- 08.3.25 પરુષમુક્તો હિ તેજસ્વી તેજસા પ્રત્યારોહતિ
- 08.3.26 દુરુક્તશલ્યં હૃદિ નિખાતં તેજઃસન્દીપનં ઇન્દ્રિય ઉપતાપિ ચ ઇતિ
- 08.3.27 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.3.28 અર્થપૂજા વાક્ષલ્યં અપહન્તિ, વૃત્તિવિલોપઃ ત્વર્થદૂષણમ્
- 08.3.29 અદાનં આદાનં વિનાશઃ પરિત્યાગો વાડર્થસ્ય ઇત્યર્થદૂષણમ્
- 08.3.30 અર્થદૂષણદાણપારુષ્યયોર્થદૂષણં ગરીયઃ ઇતિ પારાશરાઃ
- 08.3.31 અર્થમૂલૌ ધર્મકામૌ
- 08.3.32 અર્થપ્રતિબદ્ધશ્ચ લોકો વર્તન્તે
- 08.3.33 તસ્ય ઉપઘાતો ગરીયાન્ ઇતિ

- 08.3.34 न ऽति कौटिल्यः
 08.3.35 सुमङ्गलाऽप्यर्थेन न कश्चन शरीरविनाशं ऽच्छेत्
 08.3.36 दण्डपारुष्याख्यं तं ऽप्येव दोषं अन्येभ्यः प्राप्नोति
 08.3.37 ऽति कोपजः त्रिवर्गः
 08.3.38 कामजः तु मृगया धूतं स्त्रियः पानं ऽति यतुर्वर्गः
 08.3.39 तस्य मृगयाधूतयोर्मृगया गरीयसी ऽति पिशुनः
 08.3.40 स्तेनामित्रव्यावदावप्रस्मलनभयदिन्मोहः क्षुत्पिपासे य प्राणाबाधः तस्याम्
 08.3.41 धूते तु जितं ऽप्येवाक्षविदुषा यथा जयत्सेनदुर्योधनाभ्याम् ऽति
 08.3.42 न ऽत्यकौटिल्यः
 08.3.43 तयोश्चन्यतरपराजयोऽस्ति ऽति नलयुधिष्ठिराभ्यां व्याप्यातम्
 08.3.44 तद् ऽप्येव विजितद्रव्यं आमिषं वैरानुबन्धश्च
 08.3.45 सतोऽर्थस्य विप्रतिपत्तिरसतश्चाज्जनं अप्रतिभुक्तनाशो मूत्रपुरीषधारणबुभुक्षाऽऽदिभिश्च व्याधिलाभ
 ऽति धूतदोषाः
 08.3.46 मृगयायां तु व्यायामः श्लेष्मपित्तमेदःस्वेदनाशश्चले स्थिते य काये लक्षपरिचयः कोपभयस्थानेषु य मृगाणां
 चित्तज्ञानं अनित्ययानं य ऽति
 08.3.47 धूतस्त्रीव्यसनयोः कैवलयस्यनम् ऽति कौशापदन्तः
 08.3.48 सातत्येन हि निशि प्रदीपे मातरि य मृतायां दीव्यत्येव कितवः
 08.3.49 कुच्छ्रे य प्रतिपृष्टः कुप्यति
 08.3.50 स्त्रीव्यसने तु स्नानप्रतिदर्भभोजनभूमिषु भवत्येव धर्मार्थपरिग्रहः
 08.3.51 शक्या य स्त्री राजडितेनियोक्तुं, उपाशुदण्डेन व्याधिना वा व्यावर्तयितुं अवस्रावयितुं वा ऽति
 08.3.52 न ऽति कौटिल्यः
 08.3.53 सप्रत्याद्वेयं धूतं निष्प्रत्याद्वेयं स्त्रीव्यसनम्
 08.3.54 अदर्शनं कार्यनिर्वेदः कालातिपातनाद् अनर्थो धर्मलोपश्च तन्मदौर्बल्यं पानानुबन्धश्च ऽति
 08.3.55 स्त्रीपानव्यसनयोः स्त्रीव्यसनम् ऽति वातव्याधिः
 08.3.56 स्त्रीषु हि बालिशं अनेकविधं निशान्तप्रणिधौ व्याप्यातम्
 08.3.57 पाने तु शब्दादीनां ऽन्द्रियार्थानां उपभोगः प्रीतिदानं परिजनपूजनं कर्मश्रमवधश्च ऽति
 08.3.58 न ऽति कौटिल्यः
 08.3.59 स्त्रीव्यसने भवत्यपत्य उत्पत्तिरात्मरक्षणं यान्तदण्डेषु, विपर्ययो वा बाह्येषु, अगम्येषु सर्वं उच्छ्रित्तिः
 08.3.60 तद् उभयं पानव्यसने
 08.3.61 पानसम्पत् - संज्ञानाशोऽनुन्मत्तस्य उन्मत्तत्वं अप्रेतस्य प्रेतत्वं कौपीनदर्शनं श्रुतप्रज्ञाप्राणवित्तमित्रहानिः
 सद्भिर्वियोगोऽनर्थसम्भोगः तन्त्रीगीतनैपुण्येषु चार्थश्रेषु प्रसङ्गः ऽति
 08.3.62 धूतमधयोर्धूतम्

- 08.3.63 એકેષાં પણનિમિત્તો જયઃ પરાજયો વા પ્રાણિષુ નિશ્ચેતનેષુ વા પક્ષદ્વૈધેન પ્રકૃતિકોપં કરોતિ
- 08.3.64 વિશેષતશ્ચ સ્ઙ્ઘાનાં સ્ઙ્ઘધર્મિણાં ચ રાજકુલાનાં ધૂતનિમિત્તો ભેદઃ તન્નિમિત્તો વિનાશ ઇત્યસત્પ્રગ્રહઃ પાપિષ્ઠતમો વ્યસનાનાં તન્નદૌર્ભવ્યાદ્ ઇતિ
- 08.3.65ab અસતાં પ્રગ્રહઃ કામઃ કોપશ્ચાવગ્રહઃ સતામ્ ।
- 08.3.65chd વ્યસનં દોષબાહુલ્યાદ્ અત્યન્તં ઉભયં મતમ્
- 08.3.66ab તસ્માત્ કોપં ચ કામં ચ વ્યસનારમ્ભં આત્મવાન્ ।
- 08.3.66chd પરિત્યજેન્ મૂલહરં વૃદ્ધસેવી જિત ઇન્દ્રિયઃ (ઇતિ)
- Chapt . પીડનવર્ગઃ - સ્તમ્ભવર્ગઃ - કોશસંગવર્ગઃ
- 08.4.01 દૈવપીડનં - અગ્નિરુદકં વ્યાધિદુર્ભિક્ષં મરક ઇતિ
- 08.4.02 અગ્ન્ય્ । ઉદકયોરગ્નિપીડનં અપ્રતિકાર્યં સર્વદાહિ ચ, શક્યાપગમનં તાર્યાબાધં ઉદકપીડનમ્ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.4.03 ન ઇત્ કૌટિલ્યઃ
- 08.4.04 અગ્નિગ્રામં અર્ધગ્રામં વા દહતિ, ઉદકવેગઃ તુ ગ્રામશતપ્રવાહી ઇતિ
- 08.4.05 વ્યાધિદુર્ભિક્ષયોર્વ્યાધિઃ પ્રેતવ્યાધિત ઉપસૃષ્ટપરિચારકવ્યાયામ ઉપરોધેન કર્માણ્યુપહન્તિ, દુર્ભિક્ષં પુનરકર્મ ઉપધાતિ હિરાણ્યપશુકરદાયિ ચ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.4.06 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.4.07 એકદેશપીડનો વ્યાધિઃ શક્યપ્રતીકારશ્ચ, સર્વદેશપીડનં દુર્ભિક્ષં પ્રાણિનાં અજીવનાય ઇતિ
- 08.4.08 તેન મરકો વ્યાખ્યાતઃ
- 08.4.09 ક્ષુદ્રકમુખ્યક્ષયયોઃ ક્ષુદ્રકક્ષયઃ કર્મણાં અયોગક્ષેમં કરોતિ, મુખ્યક્ષયઃ કર્માનુષ્ઠાન ઉપરોધધર્મા ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.4.10 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.4.11 શક્યઃ ક્ષુદ્રકક્ષયઃ પ્રતિસન્ધાતું બાહુલ્યાત્ ક્ષુદ્રકાણાં, ન મુખ્યક્ષયઃ
- 08.4.12 સહસ્રેષુ હિ મુખ્યો ભવત્યેકો ન વા સત્ત્વપ્રજ્ઞાડઠધિક્યાત્ તદ્ । આશ્રયત્વાત્ ક્ષુદ્રકાણાં ઇતિ
- 08.4.13 સ્વચક્રપરચક્રયોઃ સ્વચક્રં અતિમાત્રાભ્યાં દણ્ડકરાભ્યાં પીડયત્યશક્યં ચ વારયિતું, પરચક્રં તુ શક્યં પ્રૈયોદ્ધું ઉપસારેણ સન્ધિના વા મોક્ષયિતુમ્ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.4.14 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.4.15 સ્વચક્રપીડનં પ્રકૃતિપુરુષમુખ્ય ઉપગ્રહવિઘાતાભ્યાં શક્યતે વારયિતું એકદેશં વા પીડયતિ, સર્વદેશપીડનં તુ પરચક્રં વિલોપધાતદાહવિધ્વંસનાપવાહનૈઃ પીડયતિ ઇતિ
- 08.4.16 પ્રકૃતિરાજવિવાદયોઃ પ્રકૃતિવિવાદઃ પ્રકૃતીનાં ભેદકઃ પરાભિયોગાન્ આવહતિ, રાજવિવાદઃ તુ પ્રકૃતીનાં દ્વિગુણભક્તવેતનપરિહારકરો ભવતિ ઇત્યાચાર્યાઃ
- 08.4.17 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 08.4.18 શક્યઃ પ્રકૃતિવિવાદઃ પ્રકૃતિમુખ્ય ઉપગ્રહેણ કલહસ્થાનાપનયનેન વા વારયિતુમ્
- 08.4.19 વિવદમાનાઃ તુ પ્રકૃતયઃ પરસ્પરસ્ઙ્ઘર્ષેણ ઉપકુર્વન્તિ
- 08.4.20 રાજવિવાદઃ તુ પીડન ઉચ્છેદનાય પ્રકૃતીનાં દ્વિગુણવ્યાયામસાધ્ય ઇતિ

08.4.21 દેશરાજવિહાર્યોર્દેશવિહારઃ ત્રૈકાલ્યેન કર્મફલ ઉપઘાતં કરોતિ, રાજવિહારઃ તુ કારુશિલ્પિકુશીલવવાગ્જીવનરૂપાગ્જીવ ઉપકારં કરોતિ ઇત્યાચાર્યાઃ

08.4.22 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

08.4.23 દેશવિહારઃ કર્મશ્રમં અવધાડર્થં અલ્પં ભક્ષયતિ ભક્ષયિત્વા ચ ભૂયઃ કર્મસુ યોગં ગચ્છતિ, રાજવિહારઃ તુ સ્વયં વલ્લભૈશ્ચ સ્વયડુગ્રાહપ્રણાયપાણ્યાગારકાર્ય ઉપગ્રહૈઃ પીડયતિ ઇતિ

08.4.24 સુભગાકુમાર્યોઃ કુમારઃ સ્વયં વલ્લભૈશ્ચ સ્વયડુગ્રાહપ્રણાયપાણ્યાગારકાર્ય ઉપગ્રહૈઃ પીડયતિ, સુભગા વિલાસ ઉપભોગેન ઇત્યાચાર્યાઃ

08.4.25 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

08.4.26 શક્યઃ કુમારો મન્ત્રિપુરોહિતાભ્યાં વારયિતું, ન સુભગા બાલિશ્યાદ્ અનર્થજનસમ્યોગાચ્ચ ઇતિ

08.4.27 શ્રેણીમુખ્યયોઃ શ્રેણી બાહુલ્યાદ્ અનવગ્રહા સ્તેયસાહસાભ્યાં પીડયતિ, મુખ્યઃ કાર્યાનુગ્રહવિઘાતાભ્યામ્ ઇત્યાચાર્યાઃ

08.4.28 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

08.4.29 સુવ્યાવર્ત્યાં શ્રેણી સમાનશીલવ્યસનત્વાત્, શ્રેણીમુખ્ય એકદેશ ઉપગ્રહેણ વા

08.4.30 સ્તમ્ભયુક્તો મુખ્યઃ પરપ્રાણદ્રવ્ય ઉપઘાતાભ્યાં પીડયતિ ઇતિ

08.4.31 સમ્પ્રિઘાતુસમાહર્ત્રોઃ સમ્પ્રિઘાતા કૃતવિદૂષણાત્યયાભ્યાં પીડયતિ, સમાહર્તા કરણાધિષ્ઠિતઃ પ્રદિષ્ટફલ ઉપભોગી ભવતિ ઇત્યાચાર્યાઃ

08.4.32 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

08.4.33 સમ્પ્રિઘાતા કૃતાવસ્થં અન્યૈઃ કોશપ્રવેશ્યં પ્રતિગૃહ્ણાતિ, સમાહર્તા તુ પૂર્વં અર્થં આત્મનઃ કૃત્વા પશ્ચાદ્ રાજાર્થં કરોતિ પ્રણાશયતિ વા, પરસ્વાદાને ચ સ્વપ્રત્યયશ્ચરતિ ઇતિ

08.4.34 અન્તપાલવૈદેહકયોરન્તપાલશ્ચોરપ્રસંગદિયાત્યાદાનાભ્યાં વણિકપથં પીડયતિ, વૈદેહકાઃ તુ પણ્ય | પ્રતિપણ્યાનુગ્રહૈઃ પ્રસાધયન્તિ ઇત્યાચાર્યાઃ

08.4.35 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

08.4.36 અન્તપાલઃ પણ્યસમ્પાતાનુગ્રહેણ વર્તયતિ, વૈદેહકાઃ તુ સમ્ભૂય પણ્યાનાં ઉત્કર્ષાપકર્ષં કુર્વાણાઃ પણે પણશતં કુમ્ભે કુમ્ભશતં ઇત્યાગ્જીવન્તિ

08.4.37 અભિજાત ઉપરુદ્ધા ભૂમિઃ પશુવ્રજ ઉપરુદ્ધા વા ઇતિ અભિજાત ઉપરુદ્ધા ભૂમિઃ મહાકૃલાડ્યાયુધીય ઉપકારિણી ન ક્ષમા મોક્ષયિતું વ્યસનાબાધભયાત્, પશુવ્રજ ઉપરુદ્ધા તુ કૃષિયોગ્યા ક્ષમા મોક્ષયિતું

08.4.38 વિવીતં હિ ક્ષેત્રેણ બાધ્યતે ઇત્યાચાર્યાઃ

08.4.39 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

08.4.40 અભિજાત ઉપરુદ્ધા ભૂમિરત્યન્તમહા ઉપકારાડપિ ક્ષમા મોક્ષયિતું વ્યસનાબાધભયાત્, પશુવ્રજ ઉપરુદ્ધા તુ કોશવાહન ઉપકારિણી ન ક્ષમા મોક્ષયિતું, અન્યત્ર સસ્યવાપ ઉપરોધાદ્ ઇતિ

08.4.41 પ્રતિરોધકાટવિકયોઃ પ્રતિરોધકા રાત્રિસત્રચરાઃ શરીરાહમિણો નિત્યાઃ શતસહસ્રાહપારિણઃ પ્રધાનકોપકાશ્ચ વ્યવહિતાઃ પ્રત્યન્તરાણ્યચરાશ્ચાટવિકાઃ પ્રકાશા દૃસ્યાશ્ચરન્તિ, એકદેશઘાતકાશ્ચ ઇત્યાચાર્યાઃ

08.4.42 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

08.4.43 પ્રતિરોધકાઃ પ્રમત્તસ્યાપરહન્તિ, અલ્યાઃ કુણ્ઠાઃ સુખા જ્ઞાતું ગ્રહીતું ચ, સ્વદેશસ્થાઃ પ્રભૂતા વિકાન્તાશ્ચાટવિકાઃ પ્રકાશયોદિનોડપહર્તારો હન્તારશ્ચ દેશાનાં રાજસધર્માણ ઇતિ

08.4.44 મૃગહસ્તિવનયોઃ મૃગાઃ પ્રભૂતાઃ પ્રભૂતમાંસચર્મ ઉપકારિણો મન્દગ્રાસાવકલેશિનઃ સુનિયમ્યાશ્ચ

08.4.45 વિપરીતા હસ્તિનો ગૃહ્યમાણા દુષ્ટાશ્ચ દેશવિનાશાય ઇતિ

08.4.46 સ્વપરસ્થાનીય ઉપકારયોઃ સ્વસ્થાનીય ઉપકારો ધાન્યપશુહિરણ્યકુપ્ય ઉપકારો જાનપદાનાં આપદાત્મધારણઃ

08.4.47 વિપરીતઃ પરસ્થાનીય ઉપકારઃ

08.4.48 ઇતિ પીડનાનિ - આભ્યન્તરો મુખ્યસ્તમ્ભો બાહ્યોડમિત્રાટવીસ્તમ્ભઃ ઇતિ સ્તમ્ભવર્ગહ્

08.4.49 તાભ્યાં પીડનૈર્યથા ઉક્તૈશ્ચ પીડિતઃ, સક્તો મુખ્યેષુ, પરિહાર ઉપહતઃ, પ્રકીર્ણો, મિથ્યાસંહૃતઃ, સામન્તાટવીહૃત ઇતિ કોશસડ્ગવર્ગઃ

08.4.50ab પીડનાનાં અનુત્પન્નાવુત્પન્નાનાં ચ વારણે ।

08.4.50chd યતેત દેશવૃદ્ધ્યર્થ નાશે ચ સ્તમ્ભસડ્ગવર્ગોઃ (ઇતિ)

Chapt . બલવ્યસનવર્ગઃ - મિત્રવ્યસનવર્ગઃ

08.5.01 બલવ્યસનાનિ - અમાનિતં, વિમાનિતં, અભૂતં, વ્યાધિતં, નવાગતં, દૂરાયાતં, પરિશ્રાન્તં, પરિક્ષીણં, પ્રતિહતં, હતાગ્રવેગં, અનૃતુપ્રાપ્તં, અભૂમિપ્રાપ્તં, આશાનિર્વેદિ, પરિસૃપ્તં, કલત્રગર્ભિ, અન્તઃશલ્યં, કુપિતમૂલં, ભિન્નગર્ભ, અપસૃતં, અતિક્ષિપ્તં, ઉપનિવિષ્ટં, સમાપ્તં, ઉપરુદ્ધં, પરિક્ષિપ્તં, છિન્નધાન્યપુરુષવીવધં, સ્વવિક્ષિપ્તં, મિત્રવિક્ષિપ્તં, દૂષ્યયુક્તં, દુષ્ટપાષ્ણિગ્રાહં, શૂન્યમૂલં, અસ્વામિસંહતં, ભિન્નકૂટં, અન્યં ઇતિ

08.5.02 તેષાં અમાનિતવિમાનિતાનિયતયોરમાનિતં કૃતાર્થમાનં યુદ્યેત, ન વિમાનિતં અન્તઃકોપમ્

08.5.03 અભૂતવ્યાધિતયોરભૂતં તદાત્વકૃતવેતનં યુદ્યેત, ન વ્યાધિતં અકર્મણ્યમ્

08.5.04 નવાગતદૂરાયાતયોર્નવાગતં અન્યત ઉપલબ્ધદેશં અનવમિશ્રં યુદ્યેત, ન દૂરાયતં આયતગતપરિકલેશમ્

08.5.05 પરિશ્રાન્તપરિક્ષીણયોઃ પરિશ્રાન્તં સ્નાનભોજનસ્વપ્રલબ્ધવિશ્રામં યુદ્યેત, ન પરિક્ષીણં અન્યત્રાહવે ક્ષીણયુગ્યપુરુષમ્

08.5.06 પ્રતિહતહતાગ્રવેગયોઃ પ્રતિહતં અગ્રપાતભગ્નં પ્રવીરપુરુષસંહતં યુદ્યેત, ન હતાગ્રવેગં અગ્રપાતહતવીરમ્

08.5.07 અનૃત્વડભૂમિપ્રાપ્તયોરનૃતુપ્રાપ્તં યથ । ઋતુયુગ્યશસ્ત્રાવરણં યુદ્યેત, નાભૂમિપ્રાપ્તં અવરુદ્ધપ્રસારવ્યાયામમ્

08.5.08 આશાનિર્વેદિપરિસૃપ્તયોરાશાનિર્વેદિ લબ્ધાભિપ્રાયં યુદ્યેત, ન પરિસૃપ્તં અપસૃતમુખ્યમ્

08.5.09 કલત્રગર્ભ્યન્તઃશલ્યયોઃ કલત્રગર્ભિ ઉન્મુશ્ય કલત્રં યુદ્યેત, નાન્તઃશલ્યં અન્તરમિત્રમ્

08.5.10 કુપિતમૂલભિન્નગર્ભયોઃ કુપિતમૂલં પ્રશમિતકોપં સામાદિભિર્યુદ્યેત, ન ભિન્નગર્ભ અન્યોન્યસ્માદ્ ભિન્નમ્

08.5.11 અપસૃતાતિક્ષિપ્તયોરપસૃતં એકરાજ્યાતિકાન્તં મન્ત્રવ્યાયામાભ્યાં સત્રમિત્રાપાશ્રયં યુદ્યેત, નાતિક્ષિપ્તં અનેકરાજ્યાતિકાન્તં બહ્ । આબાધત્વાત્

08.5.12 ઉપનિવિષ્ટસમાપ્તયોરુપનિવિષ્ટં પૃથગ્યાનસ્થાનં અતિસન્ધાચારિં યુદ્યેત, ન સમાપ્તં અરિણા એકસ્થાનયાનમ્

- 08.5.13 उपरुद्धपरिक्षिप्तयोः रूपरुद्धं अन्यतो निष्कम्ब उपरोद्धारं प्रतियुध्येत, न परिक्षिप्तं सर्वतः प्रतिरुद्धम्
- 08.5.14 छिन्नधान्यपुरुषवीवधयोः छिन्नधान्यं अन्यतो धान्यं आनीय जङ्गमस्थावराहारं वा युध्येत, न छिन्नपुरुषवीवधं अनभिसारम्
- 08.5.15 स्वविक्षिप्तमित्रविक्षिप्तयोः स्वविक्षिप्तं स्वभूमौ विक्षिप्तं सैन्यं आपदि शक्यं आवाहयितुं, न मित्रविक्षिप्तं विप्रकृष्टदेशकालत्वात्
- 08.5.16 दृष्ययुक्तदृष्टपाषिर्णग्राहयोर्दृष्ययुक्तं आमपुरुषाधिष्ठितं असंलतं युध्येत, न दृष्टपाषिर्णग्राहं पृष्ठाभिघातत्रस्तम्
- 08.5.17 शून्यमूलास्वामिसंलतयोः शून्यमूलं कृतपौरजनपदारक्षं सर्वसन्तोडेन युध्येत, नास्वामिसंलतं राजसेनापतिडीनम्
- 08.5.18 भिन्नकूटान्धयोर्भिन्नकूटं अन्याधिष्ठितं युध्येत, नान्धं अदेशिकं - षति
- 08.5.19ab दोषशुद्धिर्बलावापः सत्रस्थानातिसंलितम् ।
- 08.5.19chd सन्धिश्च उत्तरपक्षस्य बलव्यसनसाधनम्
- 08.5.20ab रक्षेत् स्वदण्डं व्यसने शत्रुभ्यो नित्यं उत्थितः ।
- 08.5.20chd प्रदरेद् दण्डरन्ध्रेषु शत्रूणां नित्यं उत्थितः
- 08.5.21ab यतो निमित्तं व्यसनं प्रकृतीनां अवाप्नुयात् ।
- 08.5.21chd प्राग् एव प्रतिकुर्वीत तन्निमित्तं अतन्द्रितः ।
- 08.5.22ab अभियातं स्वयं मित्रं सम्भूयान्यवशेन वा
- 08.5.22chd परित्यक्तं अशक्त्या वा लोभेन प्रणयेन वा ।
- 08.5.23ab विक्रीतं अभियुञ्जाने सङ्ग्रामे वाऽपवर्तिना
- 08.5.23chd द्वैधीभावेन वाऽमित्रं यास्यता वाऽन्यं अन्यतः ।
- 08.5.24ab पृथग् वा सलयाने वा विश्वासेनातिसंलितम्
- 08.5.24chd भयावमानालस्यैर्वा व्यसनान्न प्रमोक्षितम् ।
- 08.5.25ab अवरुद्धं स्वभूमिभ्यः समीपाद् वा भयाद् गतम्
- 08.5.25chd आच्छेदनाद् अदानाद् वा दत्त्वा वाऽप्यवमानितम् ।
- 08.5.26ab अत्याहारितं अर्थं वा स्वयं परमुपेन वा
- 08.5.26chd अतिभारे नियुक्तं वा भङ्क्त्वा परं उपस्थितम् ।
- 08.5.27ab उपेक्षितं अशक्त्या वा प्रार्थयित्वा विरोधितम्
- 08.5.27chd कुञ्छेण साध्यते मित्रं सिद्धं याशु विरजयति ।
- 08.5.28ab कृतप्रयासं मान्यं वा मोहान् मित्रं अमानितम् ।
- 08.5.28chd मानितं वा न सद्दृशं शक्तितो वा निवारितम्
- 08.5.29ab मित्रं उपघातत्रस्तं वा शङ्कितं वाऽरिसंलितम् ।
- 08.5.29chd दूष्यैर्वा भेदितुं मित्रं साध्यं सिद्धं यत्तिष्ठति

08.5.30ab તસ્માન્ન ઉત્પાદયેદ્ એનાન્ દોષાન્ મિત્ર ઉપઘાતકાન્ ।

08.5.30chd ઉત્પન્નાન્ વા પ્રશમયેદ્ ગુણૌર્દોષ ઉપઘાતિભિઃ (ઇતિ)

Book .

Chapt . શક્તિદેશકાલબલાબલજ્ઞાનં - યાત્રાકાલાઃ

09.1.01 વિજિગીષુરાત્મનઃ પરસ્ય ચ બલાબલં શક્તિદેશકાલયાત્રાકાલબલસમુદ્ધાનકાલપશ્ચાત્કોપક્ષયવ્યયલાભાપદાં જ્ઞાત્વા વિશિષ્ટબલો યાયાતુ, અન્યથાડડસીત

09.1.02 ઉત્સાહપ્રભાવયોરુત્સાહઃ શ્રેયાન્

09.1.03 સ્વયં હિ રાજા શૂરો બલવાન્ અરોગઃ કૃતાસ્ત્રો દણ્ડદ્વિતીયોડપિ શક્તઃ પ્રભાવવન્તં રાજાનં જેતુમ્

09.1.04 અલ્પોડપિ યાસ્ય દણ્ડઃ તેજસા કૃત્યકરો ભવતિ

09.1.05 નિરુત્સાહઃ તુ પ્રભાવવાન્ રાજા વિક્રમાભિપન્નો નશ્યતિ ઇત્યાચાર્યાઃ

09.1.06 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

09.1.07 પ્રભાવવાન્ ઉત્સાહવન્તં રાજાનં પ્રભાવેનાતિસન્ધતે તદ્વિશિષ્ટે અન્યં રાજાનં આવાહ્ય ભૂત્વા ક્રીત્વા પ્રવીરપુરુષાન્

09.1.08 પ્રભૂતપ્રભાવહયહસ્તિરથ ઉપકરણસમ્પન્નશ્ચાસ્ય દણ્ડઃ સર્વત્રાપ્રતિહતશ્ચરતિ

09.1.09 ઉત્સાહવતશ્ચ પ્રભાવવન્તો જિત્વા ક્રીત્વા ચ સ્ત્રિયો બાલાઃ પડ્ગવોડન્ધાશ્ચ પૃથિવી જિગ્ચુરિતિ

09.1.10 પ્રભાવમન્ત્રયોઃ પ્રભાવઃ શ્રેયાન્

09.1.11 મન્ત્રશક્તિસમ્પન્નો હિ વન્ધ્યબુદ્ધિરપ્રભાવો ભવતિ

09.1.12 મન્ત્રકર્મ યાસ્ય નિશ્ચિતં અપ્રભાવો ગર્ભધાન્યં અવૃષ્ટિરિવ ઉપહન્તિ ઇત્યાચાર્યાઃ

09.1.13 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ

09.1.14 મન્ત્રશક્તિઃ શ્રેયસી

09.1.15 પ્રજ્ઞાશાસ્ત્રચક્ષુર્હિ રાજાડલ્પેનાપિ પ્રયત્નેન મન્ત્રં આધાતું શક્તઃ પરાન્ ઉત્સાહપ્રભાવવતશ્ચ સામાદિભિર્યોગ ઉપનિષદ્ભ્યાં યાતિસન્ધાતુમ્

09.1.16 એવં ઉત્સાહપ્રભાવમન્ત્રશક્તીનાં ઉત્તર ઉત્તરાધિકોડતિસન્ધતે

09.1.17 દેશઃ પૃથિવી

09.1.18 તસ્યાં હિમવત્સમુદ્રાન્તરં ઉદીચીનં યોજનસહસ્રપરિમાણં તિર્યક્ ચક્ષવર્તિક્ષેત્રમ્

09.1.19 તત્રારણ્યો ગ્રામ્યઃ પર્વત ઔદકો ભૌમઃ સમો વિષમ ઇતિ વિશેષાઃ

09.1.20 તેષુ યથાસ્વબલવૃદ્ધિકરં કર્મ પ્રચુગ્જીત

09.1.21 યત્રાત્મનઃ સૈન્યવ્યાયામાનાં ભૂમિઃ, અભૂમિઃ પરસ્ય, સ ઉત્તમો દેશઃ, વિપરીતોડધમઃ, સાધારણો મધ્યમઃ

09.1.22 કાલઃ શીત ઉષ્ણવર્ષાત્મા

09.1.23 તસ્ય રાત્રિરહઃ પક્ષો માસ ઋતુરયનં સંવત્સરો યુગં ઇતિ વિશેષાઃ

09.1.24 તેષુ યથાસ્વબલવૃદ્ધિકરં કર્મપ્રચુગ્જીત

09.1.25 યત્રાત્મનઃ સૈન્યવ્યાયામાનાં ઋતુઃ અનૃતુઃ પરસ્ય, સ ઉત્તમઃ કાલઃ, વિપરીતોડધમઃ, સાધારણો મધ્યમઃ

- 09.1.26 शक्तिदेशकालानां तु शक्तिः श्रेयसी छत्याचार्याः
- 09.1.27 शक्तिमान् छि निम्नस्थलवतो देशस्य शीत उष्णवर्षवतश्च कालस्य शक्तः प्रतीकारे भवति
- 09.1.28 देशः श्रेयान् छत्येके
- 09.1.29 स्थलगतो छि श्चा नङ्कं विकर्षति, निम्नगतो नङ्कः श्चानम् छति
- 09.1.30 कालः श्रेयान् छत्येके
- 09.1.31 द्विवा कङ्कः कौशिकं छन्ति, रात्रौ कौशिकः कङ्कम् छति
- 09.1.32 न छति कौटिल्यः
- 09.1.33 परस्परसाधका छि शक्तिदेशकालाः
- 09.1.34 तैरभ्युच्चितः तृतीयं यतुर्थं वा दण्डस्यांशं मूले पाष्पर्यां प्रत्यन्ताटवीषु य रक्षा विधाय कार्यसाधनसङ्कं कोशदण्डं यादाय क्षीणपुराणभक्तं अगृहीतनवभक्तं असंस्कृतदुर्गममित्रं वार्षिकं यास्य सस्यं छैमनं य मुछि उपछन्तुं मार्गशीर्षी यात्रां यायात्
- 09.1.35 छैमानं यास्य सस्यं वासन्तिकं य मुछि उपछन्तुं यैत्री यात्रां यायात्
- 09.1.36 क्षीणदृष्टकाष्ठ उदङ्कं असंस्कृतदुर्गममित्रं वासन्तिकं यास्य सस्यं वार्षिकीं य मुछि उपछन्तुं ज्येष्ठामूलीयां यात्रां यायात्
- 09.1.37 अत्युष्णं अल्पयवस छन्धन उदङ्कं वा देशं छेमन्ते यायात्
- 09.1.38 तुषारदुर्दिनं अगाधनिम्नप्रायं गछनतृणवृक्षं वा देशं ग्रीष्मे यायात्
- 09.1.39 स्वसैन्यव्यायामयोग्यं परस्यायोग्यं वर्षति यायात्
- 09.1.40 मार्गशीर्षी तैर्षी यान्तरेण दीर्घकालां यात्रां यायात्, यैत्री वैशाखी यान्तरेण मध्यमकालां, ज्येष्ठामूलीयां आषाढीं यान्तरेण द्रस्वकालां, उपोषिष्यन् व्यसने यतुर्थीम्
- 09.1.41 व्यसनाभियानं विगृह्ययाने व्याख्यातम्
- 09.1.42 प्रायश्चाचार्याः परव्यसने यातव्यम् छत्युपदिशन्ति
- 09.1.43 शङ्क्य् । उदये यातव्यं अनैकान्तिकत्वाद् व्यसनानां छति कौटिल्यः
- 09.1.44 यदा वा प्रयातः कर्शयितुं उच्छेतुं वा शङ्क्युयाद् अमित्रं तदा यायात्
- 09.1.45 अत्युष्ण उपक्षीणे काले छस्तिभलप्रायो यायात्
- 09.1.46 छस्तिनो छ्यन्तःस्वेदाः कुछिनो भवन्ति
- 09.1.47 अनवगाढमानाः तोयं अपिबन्तश्चान्तरुडवक्षाराख्यान्धीभवन्ति
- 09.1.48 तस्मात् प्रभूत् उदके देशे वर्षति य छस्तिभलप्रायो यायात्
- 09.1.49 विपर्यये भर उष्ट्राश्चभलप्रायो देशं अल्पवर्षपडुम्
- 09.1.50 वर्षति मरुप्रायं यतुर्दुग्गबलो यायात्
- 09.1.51 सम्विषमनिम्नस्थलद्रस्वदीर्घवशेन वाऽध्वनो यात्रां विभजेत्
- 09.1.52ab सर्वा वा द्रस्वकालाः स्युर्यातव्याः कार्यलाघवात् ।
- 09.1.52chd दीर्घाः कार्यगुरुत्वाद् वा वर्षावासः परत्र य (छति)

Chapt . બલ ઉપાદાનકાલાઃ -સમ્પ્રાહ્નગુણાઃ -પ્રતિબલકર્મ

09.2.01 મૌલભૂતકશ્રેણીમિત્રામિત્રાટવીબલાનાં સમુદાનકાલાઃ

09.2.02 મૂલરક્ષણાદ્ અતિરિક્તં મૌલબલં, અત્યાવાપયુક્તા વા મૌલા મૂલે વિકુર્વીરન્, બહુલાનુરક્તમૌલબલઃ સારબલો વા પ્રતિયોદ્ધા, વ્યાયામેન યોદ્ધવ્યં, પ્રકૃષ્ટેઽધ્વનિ કાલે વા ક્ષયવ્યયસહત્વાન્ મૌલાનાં, બહુલાનુરક્તસમ્પાતે ય યાતવ્યસ્ય ઉપજાપભયાદ્ અન્યસૈન્યાનાં ભૃતાદીનાં અવિશ્વાસે, બલક્ષયે વા સર્વસૈન્યાનાં - ઇતિ મૌલબલકાલઃ

09.2.03 પ્રભૂતં મે ભૂતબલં અલ્પં ચ મૌલબલમ્ પરસ્યાલ્પં વિરક્તં વા મૌલબલં, કૃત્યુપ્રાયં અસારં વા ભૂતસૈન્યમ્ મન્ત્રેણ યોદ્ધવ્યં અલ્પવ્યાયામેનાર્ ડ્રસ્વો દેશઃ કાલો વા તનુક્ષયવ્યયઙ્ અલ્પાવાપં શાન્ત ઉપજાપં વિશ્વસ્તં વા મે સૈન્યમ્ પરસ્યાલ્પઃ પ્રસારો હન્તવ્યઙ્ - ઇતિ ભૂતબલકાલઃ

09.2.04 પ્રભૂતં મે શ્રેણીબલં, શક્યં મૂલે યાત્રાયાં યાઘાતુમ્ ડ્રસ્વઃ પ્રવાસઃ, શ્રેણીબલપ્રાયઃ પ્રતિયોદ્ધા મન્ત્રવ્યાયામાભ્યાં પ્રતિયોદ્ધુકામઃ, દણ્ડબલવ્યવહારઃ - ઇતિ શ્રેણીબલકાલઃ

09.2.05 પ્રભૂતં મે મિત્રબલં શક્યં મૂલે યાત્રાયાં યાઘાતુમ્ અલ્પઃ પ્રવાસો મન્ત્રયુદ્ધાચ્ચ ભૂયો વ્યાયામયુદ્ધમ્ મિત્રબલેન વા પૂર્વ અટવીં નગરસ્થાનં આસારં વા યોધયિત્વા પશ્ચાત્ સ્વબલેન યોદ્ધયિષ્યામિણ્ મિત્રસાધારણં વા મે કાર્યમ્ મિત્રાયત્તા વા મે કાર્યસિદ્ધિઙ્ આસન્નં અનુગ્રાહ્યં વા મે મિત્રમ્ અત્યાવાપં વાઽસ્ય સાદયિષ્યામિ - ઇતિ મિત્રબલકાલઃ

09.2.06 પ્રભૂતં મે શત્રુબલં, શત્રુબલેન યોધયિષ્યામિ નગરસ્થાનં અટવીં વા, તન્ન મે શ્વવરાહ્યોઃ કલહે ચણ્ડાલસ્ય ઇવાન્યતરસિદ્ધિર્ભવિષ્યતિણ્ આસારાણાં અટવીનાં વા કણ્ઠકમર્દનં એતત્ કરિષ્યામિણ્ - અત્યુપચિતં વા કોપભયાન્નિત્યં આસન્નં અરિબલં વાસયેદ્, અન્યત્રાભ્યન્તરકોપશુક્રાયાઃ - શત્રુયુદ્ધાવરયુદ્ધકાલશ્ચ - ઇત્યમિત્રબલકાલઃ

09.2.07 તેનાટવીબલકાલો વ્યાખ્યાતઃ

09.2.08 માગાદિશિકં, પરભૂમિયોગ્યં, અરિયુદ્ધપ્રતિભોમં, અટવીબલપ્રાયઃ શત્રુર્વા, બિલ્વં બિલ્વેન હન્યતામ્ અલ્પઃ પ્રસારો હન્તવ્યઃ - ઇત્યટવીબલકાલઃ

09.2.09 સૈન્યં અનેકં અનેકસ્થં ઉક્તં અનુક્તં વા વિલોપાર્થં યદ્ ઉત્તિષ્ઠતિ તદ્ ઔત્સાહિકં - અભક્તવેતનં વિલોપવિષ્ટિપ્રતાપકરં ભેદં પરેષાં, અભેદં તુલ્યદેશજાતિશિલ્પપ્રાયં સંહતં મહત્ ઇતિ બલ ઉપાદાનકાલાહ્

09.2.10 તેષાં કુપ્યભૂતં અમિત્રાટવીબલં વિલોપભૂતં વા કુર્યાત્

09.2.11 અમિત્રસ્ય વા બલકાલે પ્રત્યુત્પન્ને શત્રુબલં અવગૃહ્ણીયાત્, અન્યત્ર વા પ્રેષયેત્, અફલં વા કુર્યાત્, વિક્ષિપ્તં વા વાસયેત્, કાલે વાઽતિકાન્તે વિસૃજેત્

09.2.12 પરસ્ય ચ એતદ્ બલસમુદાનં વિઘાતયેત્, આત્મનઃ સમ્પાદયેત્

09.2.13 પૂર્વં પૂર્વં ચ એષાં શ્રેયઃ સમ્પ્રાહયિતુમ્

09.2.14 તદ્ભાવભાવિત્વાન્નિત્યસત્કારાનુગમાચ્ચ મૌલબલં ભૂતબલાત્શ્રેયઃ

09.2.15 નિત્યાનન્તરં ક્ષિપ્ર ઉત્થાયિ વશ્યં વ ભૂતબલં શ્રેણીબલાત્શ્રેયઃ

09.2.16 જાનપદં એકાર્થં ઉપગતં તુલ્યસઙ્ઘર્ષામર્ષસિદ્ધિલાભં ચ શ્રેણીબલં મિત્રબલાત્શ્રેયઃ

09.2.17 અપરિમિતદેશકાલં એકાર્થં ઉપગમાચ્ચ મિત્રબલં અમિત્રબલાત્શ્રેયઃ

- 09.2.18 आर्याधिष्ठितं अमित्रबलं अटवीबलात्श्रेयः
 09.2.19 तद् उभयं विलोपार्थम्
 09.2.20 अविलोपे व्यसने च ताभ्यां अडिभयं स्यात्
 09.2.21 ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रसैन्यानां तेजःप्राधान्यात् पूर्वं पूर्वं श्रेयः सम्राड्यितुम् एत्याचार्याः
 09.2.22 न एति कौटिल्यः
 09.2.23 प्रणिपातेन ब्राह्मणबलं परोऽभिडारयेत्
 09.2.24 प्रडराणविधाविनीतं तु क्षत्रियबलं श्रेयः, बहुलसारं वा वैश्यशूद्रबलं एति
 09.2.25 तस्माद् अवेमभलः परः, तस्य ऐतत् प्रतिबलं एति बलसमुद्धानं कुर्यात्
 09.2.26 उस्तिचन्द्रशकटगर्भकुन्तप्रासडाटकवेणुशल्यवद् उस्तिबलस्य प्रतिबलम्
 09.2.27 तद् अवे पाषाणलगुडावराणाङ्कुशक्यग्रडणीप्रायं रथबलस्य प्रतिबलम्
 09.2.28 तद् अवेवाश्वानां प्रतिबलं, वर्मिणो वा उस्तिनोऽश्वा वा वर्मिणः
 09.2.29 कवचिनो रथा आवरणिनः पत्तयश्च यतुर्ऽङ्गबलस्य प्रतिबलम्
 09.2.30ab अवेवं बलसमुद्धानं परसैन्यनिवारणम् ।
 09.2.30chd विभवेन स्वसैन्यानां कुर्याद् अङ्गविकल्पशः (एति)
 Chapt . पश्चात्कोपयिन्ता - बाह्याभ्यन्तरप्रकृतिकोपप्रतीकारः
 09.3.01 अल्पः पश्चात्कोपो मडान् पुरस्ताल्लाभ एति अल्पः पश्चात्कोपो गरीयान्
 09.3.02 अल्पं पश्चात्कोपं प्रयातस्य दृष्ट्यामित्राटविका डि सर्वतः समेधयन्ति, प्रकृतिकोपो वा
 09.3.03 लब्धं अपि च मडान्तं पुरस्ताल्लाडं अवेमभूते मृत्यमित्रक्षयव्यया ग्रसन्ते
 09.3.04 तस्मात् सदस्र ऐकीयः पुरस्ताल्लाभस्यायोगः शत ऐकीयो वा पश्चात्कोप एति न यायात्
 09.3.05 सूचीमुषा ड्यनर्था एति लोडप्रवादः
 09.3.06 पश्चात्कोपे सामदानभेददण्डान् प्रयुञ्जत
 09.3.07 पुरस्ताल्लाभे सेनापतिं कुमारं वा दण्डयारिणं कुर्वीत
 09.3.08 बलवान् वा राज्ञ पश्चात्कोपावग्रडसमर्थः पुरस्ताल्लाभं आदातुं यायात्
 09.3.09 अब्यन्तरकोपशङ्कायां शङ्कितान् आदाय यायात्, बाह्यकोपशङ्कायां वा पुत्रदारं अेषाम्
 09.3.10 अब्यन्तरावग्रडं कृत्वा शून्यपालं अनेकबलवर्गं अनेकमुष्यं च स्थापयित्वा यायात्, न वा यायात्
 09.3.11 अब्यन्तरकोपो बाह्यकोपात् पापीयान् एत्युक्तं पुरस्तात्
 09.3.12 मन्त्रपुरोडितसेनापतियुवराजानां अन्यतमकोपोऽब्यन्तरकोपः
 09.3.13 तं आत्मदोषत्यागेन परशक्त्युपराधवशेन वा साधयेत्
 09.3.14 मडाऽपराधेऽपि पुरोडिते सम्रोधनं अवस्त्रावणं वा सिद्धिः, युवराजे सम्रोधनं निग्रहो वा गुणवत्यन्यस्मिन् सति पुत्रे
 09.3.15 पुत्रं भ्रातरं अन्यं वा कुल्यं राजग्राडिणं उत्साडेन साधयेत्, उत्साडाब्भावे गृहीतानुवर्तनसन्धिकर्मभ्यां अरिसन्धानभयात्

- 09.3.16 અન્યેભ્યઃ તદ્વિધેભ્યો વા ભૂમિદાનૈર્વિશ્વાસયેદ્ એનમ્
- 09.3.17 તદ્વિશિષ્ટં સ્વયંકુત્રાહં દણ્ડં વા પ્રેષયેત્, સામન્તાટવિકાન્ વા, તૈર્વિગૃહીતં અતિસન્દધ્યાત્
- 09.3.18 અપરુદ્ધાદાનં પારગ્રામિકં વા યોગં આતિષ્ઠેત્
- 09.3.19 એતેન મન્ત્રસેનાપતી વ્યાખ્યાતૌ
- 09.3.20 મન્ત્ર્ | આદિવર્જાનાં અન્તર્ડમાત્યાનાં અન્યતમકોપોડન્તર્ડમાત્યકોપઃ
- 09.3.21 તત્રાપિ યથાડર્હ ઉપાયાન્ પ્રયુજ્જીત
- 09.3.22 રાષ્ટ્રમુખ્યાન્તપાલાટવિકદણ્ડ ઉપનતાનાં અન્યતમકોપો બાહ્યકોપઃ
- 09.3.23 તં અન્યોન્યેનાવગ્રાહયેત્
- 09.3.24 અતિદુર્ગપ્રતિષ્ઠભ્યં વા સામન્તાટવિકતલ્હુલીનાપરુદ્ધાનાં અન્યતમેનાવગ્રાહયેત્
- 09.3.25 મિત્રેણ ઉપગ્રાહયેદ્ વા યથા નામિત્રં ગચ્છેત્
- 09.3.26 અમિત્રાદ્ વા સત્રી ભેદયેદ્ એનં - અયં ત્વા યોગપુરુષં મન્યમાનો ભર્તર્યવ વિક્રમયિષ્યતિ, અવાત્માર્થો દણ્ડચારિણં અમિત્રાટવિકેષુ કૃચ્છે વા પ્રયાસે યોક્ષ્યતિ, વિપુત્રદારં અન્તે વા વાસયિષ્યતિ
- 09.3.27 પ્રતિહતવિક્રમં ત્વાં ભર્તર્યર્ણયં કરિષ્યતિ, ત્વયા વા સન્ધિં કૃત્વા ભર્તારં એવ પ્રસાદયિષ્યતિ
- 09.3.28 મિત્રં ઉપકૃષ્ટં વાડસ્ય ગચ્છ ઇતિ
- 09.3.29 પ્રતિપત્રં ઇષ્ટાભિપ્રાયૈઃ પૂજયેત્
- 09.3.30 અપ્રતિપત્રસ્ય સંશ્રયં ભેદયેદ્ અસૌ તે યોગપુરુષઃ પ્રણિહિતઃ ઇતિ
- 09.3.31 સત્રી ચ એનં અભિત્યક્તશાસનૈર્દાતયેત્, ગૂઢપુરુષૈર્વા
- 09.3.32 સહપ્રસ્થાયિનો વાડસ્ય પ્રવીરપુરુષાન્ યથાડભિપ્રાયકરણેનાવાહયેત્
- 09.3.33 તેન પ્રણિહિતાન્ સત્રી બ્રૂયાત્
- 09.3.34 ઇતિ સિદ્ધિઃ
- 09.3.35 પરસ્ય ચ એનાન્ કોપાન્ ઉત્થાપયેત્, આત્મનશ્ચ શમયેત્
- 09.3.36 યઃ કોપં કર્તું શમયિતું વા શક્તઃ તત્ર ઉપજાપઃ કાર્યઃ
- 09.3.37 યઃ સત્યસન્ધઃ શક્તઃ કર્મણિ ફલાવામૌ ચાનુગ્રહીતું વિનિપાતે ચ ત્રાતું તત્ર પ્રતિજાપઃ કાર્યઃ, તર્કયિતવ્યશ્ચ કલ્યાણબુદ્ધિરુતાહો શઠ ઇતિ
- 09.3.38 શઠો હિ બાહ્યોડભ્યન્તરં એવં ઉપજપતિ - ભર્તારં ચેદ્ હત્વા માં પ્રતિપાદયિષ્યતિ શત્રુવધો ભૂમિલાભશ્ચ મે દ્વિવિધો લાભો ભવિષ્યતિ, અથ વા શત્રુરેન આહનિષ્યતિ ઇતિ હતબન્ધુપક્ષઃ તુલ્યદોષદણ્ડેન ઉદ્વિગ્રશ્ચ મે ભૂયાન્ અકૃત્યપક્ષો ભવિષ્યતિ, તદ્વિધે વાડન્યસ્મિન્ અપિ શાહ્નિતો ભવિષ્યતિ, અન્યં અન્યં ચાસ્ય મુખ્યં અભિત્યક્તશાસનેન ઘાતયિષ્યામિ ઇતિ
- 09.3.39 અભ્યન્તરો વા શઠો બાહ્યં એવં ઉપજપતિ - કોશં અસ્ય હરિષ્યામિ, દણ્ડં વાડસ્ય હનિષ્યામિ, દુષ્ટં વા ભર્તારં અનેન ઘાતયિષ્યામિ, પ્રતિપત્રં બાહ્યં અમિત્રાટવિકેષુ વિક્રમયિષ્યામિ ચક્રં અસ્ય સજયતાં, વૈરં અસ્ય પ્રસજયતાં, તતઃ સ્વાધીનો મે ભવિષ્યતિ, તતો ભર્તારં એવ પ્રસાદયિષ્યામિ, સ્વયં વા રાજ્યં ગ્રહીષ્યામિણ્ બદ્ધવા

वा बाह्यभूमिं भर्तृभूमिं च उभयं अवाप्स्यामि, विरुद्धं वाऽऽवाडयित्वा बाह्यं विश्वस्तं घातयिष्यामि, शून्यं वाऽस्य मूलं हरिष्यामि इति

09.3.40 कल्याणबुद्धिः तु सङ्गोच्यर्थं उपजपति

09.3.41 कल्याणबुद्धिना सन्दधीत, शठं तथा इति प्रतिगृह्यातिसन्दध्यात् - इति

09.3.42ab अयं उपलभ्य - परे परेभ्यः स्वे स्वेभ्यः स्वे परेभ्यः स्वतः परे ।

09.3.42chd रक्ष्याः स्वेभ्यः परेभ्यश्च नित्यं आत्मा विपश्चिता (इति)

Chapt . क्षयव्ययलाभविपरिभर्शः

09.4.01 युग्यपुरुषापचयः क्षयः

09.4.02 छिरण्यधान्यापचयो व्ययः

09.4.03 ताभ्यां बहुगुणविशिष्टे लाभे यायात्

09.4.04 आद्यैः प्रत्याद्यैः प्रसादकः प्रकोपको ढ्रस्वकालः तनुक्षयोऽल्पव्ययो मडान् वृद्ध्य् । उद्यैः कल्यो धर्म्यः पुरोगश्च इति लाभसम्पत्

09.4.05 सुप्राभ्यानुपाल्यः परेषां अप्रत्याद्यैः इत्याद्यैः

09.4.06 विपर्यये प्रत्याद्यैः

09.4.07 तं आददानः तत्रस्थो वा विनाशं प्राप्नोति

09.4.08 यदि वा पश्येत् प्रत्याद्यैः आदाय कोशदण्डनिययरक्षाविधानान्यवसावयिष्यामि, अनिद्रव्यडस्तिवनसेतुबन्धवणिक्प उद्धृतसारान् करिष्यामि, प्रकृतीरस्य कर्शयिष्यामि, अपवाडयिष्यामि, आयोगेनाराधयिष्यामि वा, ताः परं प्रतियोगेन कोपयिष्यति, प्रतिपक्षे वाऽस्य पाण्यं अनेन करिष्यामि, मित्रं अपरुद्धं वाऽस्य प्रतिपादयिष्यामि, मित्रस्य स्वस्य वा देशस्य पीडां अत्रस्थः तस्करेभ्यः परेभ्यश्च प्रतिकरिष्यामि, मित्रं आश्रयं वाऽस्य वैगुण्यं ग्राहयिष्यामि, तद् अभिन्नविरक्तं तद्गुलीनं प्रतिपत्स्यते, सद्गुण्यं वाऽस्मै भूमिं दास्यामि इति संडितसमुत्थितं मित्रं मे शिराय भविष्यति इति प्रत्याद्यैः अपि लाभं आददीत

09.4.09 इत्याद्यैः प्रत्याद्यैः व्याभ्यातौ

09.4.10 अधार्मिकाद् धार्मिकस्य लाभो लभ्यमानः स्वेषां परेषां च प्रसादको भवति

09.4.11 विपरीतः प्रकोपक इति

09.4.12 मन्त्रिणां उपदेशाल्लालोऽलभ्यमानः कोपको भवति अयं अस्माभिः क्षयव्ययौ ग्राहितः इति

09.4.13 दूष्यमन्त्रिणां अनान्दरात्लालो लभ्यमानः कोपको भवति सिद्धार्थोऽयं अस्मान् विनाशयिष्यति इति

09.4.14 विपरीतः प्रसादकः

09.4.15 इति प्रसादककोपकौ व्याभ्यातौ

09.4.16 गमनमात्रसाध्यत्वाद् ढ्रस्वकालः

09.4.17 मन्त्रसाध्यत्वात् तनुक्षयः

09.4.18 भक्तमात्रव्ययत्वाद् अल्पव्ययः

09.4.19 तदात्ववैपुल्यान् मडान्

09.4.20 અર્થાનુબન્ધકત્વાદ્ વૃદ્ધ્ય્ । ઉદયઃ

09.4.21 નિરાબાધકત્વાત્ કલ્યઃ

09.4.22 પ્રશસ્ત ઉપાદાનાદ્ ધર્મઃ

09.4.23 સામવાયિકાનાં અનિર્ભન્ધગામિત્વાત્ પુરોગઃ - ઇતિ

09.4.24 તુલ્યે લાભે દેશકાલૌ શક્ત્ય્ । ઉપાયૌ પ્રિયાપ્રિયૌ જવાજવૌ સામીપ્યવિપ્રકર્ષૌ તદાત્વાનુબન્ધૌ
સારત્વસાતત્યે બાહુલ્યબાહુગુણ્યે ચ વિમૃશ્ય બહુગુણ્યુક્તં લાભં આદદીત

09.4.25 લાભવિદ્ધાઃ - કામઃ કોપઃ સાધ્યસં કારુણ્યં હ્રીરનાર્યભાવો માનઃ સાનુકોશતા પરલોકાપેક્ષા ધાર્મિકત્વં
અત્યાગિવં દૈન્યં અસૂયા હસ્તગતાવમાનો દૌરાત્યં અવિશ્વાસો ભયં અપ્રતીકારઃ શીત ઉષ્ણવર્ષાણાં આક્ષમ્યં
મડ્ગલતિથિનક્ષત્ર ઇષ્ટિત્વં ઇતિ

09.4.26ab નક્ષત્રં અતિ પૃચ્છન્તં બાલં અર્થોઽતિવર્તતે ।

09.4.26chd અર્થો હ્યર્થસ્ય નક્ષત્રં કિં કરિષ્યન્તિ તારકાઃ

09.4.27ab નાધનાઃ પ્રાપ્ત્વન્ત્યર્થાન્નરા યત્નશૈરપિ ।

09.4.27chd અર્થેરર્થા પ્રબધ્યન્તે ગજાઃ પ્રજિગજૈરિવ (ઇતિ)

Chapt . બાહ્યાભ્યન્તરાશ્ચાપદઃ

09.5.01 સન્ધ્ય્ । આદીનાં અયથા ઉદ્દેશાવસ્થાપનં અપનયઃ

09.5.02 તસ્માદ્ આપદઃ સમ્ભવન્તિ

09.5.03 બાહ્ય ઉત્પત્તિરભ્યન્તરપ્રતિજાપા, અભ્યન્તર ઉત્પત્તિર્બાહ્યપ્રતિજાપા, બાહ્ય ઉત્પત્તિર્બાહ્યપ્રતિજાપા,
અભ્યન્તર ઉત્પત્તિરભ્યન્તરપ્રતિજાપા - ઇત્યાપદઃ

09.5.04 યત્ર બાહ્યા અભ્યન્તરાનુપજપન્તિ, અભ્યન્તરા વા બાહ્યાન્, તત્ર ઉભયયોગે પ્રતિજપતઃ
સિદ્ધિર્વિશેષવતી

09.5.05 સુવ્યાજા હિ પ્રતિજપિતારો ભવન્તિ, ન ઉપજપિતારઃ

09.5.06 તેષુ પ્રશાન્તેષુ નાન્યાન્શક્નુયુરુપજપિતું ઉપજપિતારઃ

09.5.07 કૃચ્છ્ર ઉપજાપા હિ બાહ્યાનાં અભ્યન્તરાઃ તેષાં ઇતરે વા

09.5.08 મહતશ્ચ પ્રયત્નસ્ય વધઃ પરેષાં, અર્થાનુબન્ધશ્ચાત્મન ઇતિ

09.5.09 અભ્યન્તરેષુ પ્રતિજપત્સુ સામદાને પ્રયુઞ્જત

09.5.10 સ્થાનમાનકર્મ સાન્ત્વમ્

09.5.11 અનુગ્રહપરિહારૌ કર્મસ્વાયોગો વા દાનમ્

09.5.12 બાહ્યેષુ પ્રતિજપત્સુ ભેદદણ્ડૌ પ્રયુઞ્જત

09.5.13 સત્તિણ્ણો મિત્રવ્યઞ્જના વા બાહ્યાનાં ચારં એષાં બૂયુઃ અયં વો રાજા દૂષ્યવ્યઞ્જનૈરતિસન્ધાતુકામઃ,
બુધ્યધ્વમ્ ઇતિ

09.5.14 દૂષ્યેષુ વા દૂષ્યવ્યઞ્જનાઃ પ્રણિહિતા દૂષ્યાન્ બાહ્યૈર્ભેદયેયુઃ, બાહ્યાન્ વા દૂષ્યૈઃ

09.5.15 દૂષ્યાન્ અનુપ્રવિષ્ટા વા તીક્ષ્ણાઃ શસ્ત્રરસાભ્યાં હન્યુઃ

- 09.5.16 आढूय वा आढ्यान् घातयेयुः
- 09.5.17 यत्र आढ्या आढ्यान् उपजपन्ति, अभ्यन्तरान् अभ्यन्तरा वा, तत्र ऐकान्तयोग उपजपितुः सिद्धिर्विशेषवती
- 09.5.18 दोषशुद्धौ छि दूष्या न विधन्ते
- 09.5.19 दूष्यशुद्धौ छि दोषः पुनरन्यान् दूषयति
- 09.5.20 तस्माद् आढ्येषु उपजपत्सु भेददण्डौ प्रयुञ्जत
- 09.5.21 सत्रिणो मित्रव्यञ्जना वा भ्रूयुः अयं वो राजा स्वयं आदातुकामः, विगृहीताः स्थानेन राज्ञा, बुध्यध्वम् एति
- 09.5.22 प्रतिजपितुर्वा दूतदण्डान् अनुप्रविष्टाः तीक्ष्णाः शस्त्ररसादिभिरेषां छिद्रेषु प्रदरेयुः
- 09.5.23 ततः सत्रिणः प्रतिजपितारं अभिशंसेयुः
- 09.5.24 अभ्यन्तरान् अभ्यन्तरेषु उपजपत्सु यथाऽर्द्धं उपायं प्रयुञ्जत
- 09.5.25 तुष्टविद्गं अतुष्टं विपरीतं वा साम प्रयुञ्जत
- 09.5.26 शौचसामर्थ्यापदेशेन व्यसनाभ्युदयावेक्षणैश्च वा प्रतिपूजनं एति दानम्
- 09.5.27 मित्रव्यञ्जो वा भ्रूयाद् ऐतान् चित्तज्ञानार्थं उपधास्यति वो राजा, तद् अस्थाप्यातव्यं एति
- 09.5.28 परस्परद्वन्द्वं वा भेदयेद् ऐनान् असौ यासौ य वो राजन्येवं उपजपति - एति भेदः
- 09.5.29 दण्डकर्मिकवच्य दण्डः
- 09.5.30 ऐतासां यतसृष्टां आपदां अभ्यन्तरां ऐव पूर्वं साधयेत्
- 09.5.31 अलिभयाद् अभ्यन्तरकोपो आढ्यकोपात् पापीयान् एत्युक्तं पुरस्ताद्
- 09.5.32ab पूर्वा पूर्वा विजानीयाल्लक्ष्णी आपदं आपदाम् ।
- 09.5.32chd उत्थितां बलवद्भ्यो वा गुर्वी लक्ष्णी विपर्यये (एति)
- Chapt . दूष्यशत्रुसम्युक्ताः <Apadah>
- 09.6.01 दूष्येभ्यः शत्रुभ्यश्च द्विविधा शुद्धा
- 09.6.02 दूष्यशुद्धायां पौरुषेण जनपदेषु वा दण्डवर्जान् उपायान् प्रयुञ्जत
- 09.6.03 दण्डो छि मलाजने क्षेमं अशक्यः
- 09.6.04 क्षिमो वा तं यार्थं न कुर्यात्, अन्यं यानर्थं उत्पादयेत्
- 09.6.05 मुष्येषु त्वेषां दण्डकर्मिकवच्येष्टेत्
- 09.6.06 शत्रुशुद्धायां यतः शत्रुः प्रधानः कार्यो वा ततः सामादितिः सिद्धिं लिप्सेत्
- 09.6.07 स्वामिन्यायत्ता प्रधानसिद्धिः, मन्त्रिष्वयायत्ताऽऽयत्तसिद्धिः, उभयायत्ता प्रधानायत्तसिद्धिः
- 09.6.08 दूष्यादूष्याणां आमिश्रितत्वाद् आमिश्रा
- 09.6.09 आमिश्रायां अदूष्यतः सिद्धिः
- 09.6.10 आलम्बनाभावे ङ्यालम्बिता न विधन्ते
- 09.6.11 मित्रामित्राणां ऐकीभावात् परमिश्रा

- 09.6.12 પરમિશ્રાયાં મિત્રતઃ સિદ્ધિઃ
 09.6.13 સુકરો હિ મિત્રેણ સન્ધિઃ, નામિત્રેણ ઇતિ
 09.6.14 મિત્રં ચેન્ન સન્ધિં ઇચ્છેદ્ અભીક્ષણં ઉપજપેત્
 09.6.15 તતઃ સત્ત્રિભિરમિત્રાદ્ ભેદયિત્વા મિત્રં લભેત
 09.6.16 મિત્રસઙ્ઘસ્ય વા યોડન્તસ્થાયી તં લભેત
 09.6.17 અન્તસ્થાયિનિ લબ્ધે મધ્યસ્થાયિનો ભિદ્યન્તે
 09.6.18 મધ્યસ્થાયિનં વા લભેત
 09.6.19 મધ્યસ્થાયિનિ લબ્ધે નાન્તસ્થાયિનઃ સંહન્યન્તે
 09.6.20 યથા ચ એષાં આશ્રયભેદઃ તાન્ ઉપાયાન્ પ્રયુજ્જીત
 09.6.21 ધાર્મિકં જાતિકુલશ્રુતવૃત્તસ્તવેન સમ્બન્ધેન પૂર્વેષાં ત્રૈકાલ્ય ઉપકારાન્ અપકારાભ્યાં વા સાન્ત્વયેત્
 09.6.22 નિવૃત્ત ઉત્સાહં વિગ્રહશ્રાન્તં પ્રતિહત ઉપાયં ક્ષયવ્યયાભ્યાં પ્રવાસેન ચ ઉપતમં શૌચેનાન્યં લિપ્સમાનં અન્યસ્માદ્ વા શઙ્કમાનં મૈત્રીપ્રધાનં વા કલ્યાણબુદ્ધિં સામ્ના સાધયેત્
 09.6.23 લુબ્ધં ક્ષીણં વા તપસ્વિમુખ્યાવસ્થાપનાપૂર્વં દાનેન સાધયેત્
 09.6.24 તત્ પગ્યવિધં - દેયવિસર્ગૌ ગૃહીતાનુવર્તનં આત્તપ્રતિદાનં સ્વદ્રવ્યદાનં અપૂર્વં પરસ્વેષુ સ્વચડ્ગ્રાહદાનં ચ
 09.6.25 ઇતિ દાનકર્મ
 09.6.26 પરસ્પરદ્વેષવૈરભૂમિહરણશક્ટિતં અતોડન્યતમેન ભેદયેત્
 09.6.27 ભીરું વા પ્રતિઘાતેન કૃતસન્ધિરેષ ત્વયિ કર્મકરિષ્યતિ, મિત્રં અસ્ય નિસૃષ્ટં, સન્ધૌ વા નાભ્યન્તરઃ ઇતિ
 09.6.28 ચસ્ય વા સ્વદેશાદ્ અન્યદેશાદ્ વા પણ્યાનિ પણ્યાગારતયાડડગચ્છેયુઃ તાનિ અસ્ય યાતવ્યાલ્લબ્ધ્યાનિ ઇતિ સત્ત્રિણશ્ચારયેયુઃ
 09.6.29 બહુલીભૂતે શાસનં અભિત્યક્તેન પ્રેષયેત્ એતત્ તે પણ્યં પણ્યાગારં વા મયા તે પ્રેષિતં, સામવાયિકેષુ વિક્રમસ્વ, અપગચ્છ વા, તતઃ પણ્યશેષં અવાપ્સ્યસિ ઇતિ
 09.6.30 તતઃ સત્ત્રિણઃ પરેષુ ગ્રાહયેયુઃ એતદ્ અરિપ્રદત્તમ્ ઇતિ
 09.6.31 શત્રુપ્રખ્યાતં વા પણ્યં અવિજ્ઞાતં વિજિગીષું ગચ્છેત્
 09.6.32 તદ્ અસ્ય વૈદેહકવ્યગ્જનાઃ શત્રુમુખ્યેષુ વિકીર્ણીરન્
 09.6.33 તતઃ સત્ત્રિણઃ પરેષુ ગ્રાહયેયુઃ એતત્ પણ્યં અરિપ્રદત્તમ્ ઇતિ
 09.6.34 મહાડપરાધાનં અર્થમાનાભ્યાં ઉપગૃહ્ય વા શસ્ત્રરસાગ્નિભિરમિત્રે પ્રણિદધ્યાત્
 09.6.35 અથ એકં અમાત્યં નિષ્પાતયેત્
 09.6.36 તસ્ય પુત્રદારં ઉપગૃહ્ય રાત્રૌ હતં ઇતિ ખ્યાપયેત્
 09.6.37 અથામાત્યઃ શત્રોઃ તાન્ એક એકશઃ પ્રરૂપયેત્
 09.6.38 તે ચેદ્ યથા ઉક્તં કુર્યુર્ન ચ એનાન્ ગ્રાહયેત્
 09.6.39 અશક્તિમતો વા ગ્રાહયેત્
 09.6.40 આપભાવ ઉપગતો મુખ્યાદ્ અસ્થાત્માનં રક્ષણીયં કથયેત્

- 09.6.41 અથામિત્રશાસનં મુખ્ય ઉપઘાતાય પ્રેષિતં ઉભયવેતનો ગ્રાહયેત્
- 09.6.42 ઉત્સાહશક્તિમતો વા પ્રેષયેત્ અમુખ્ય રાજ્યં ગૃહાણ, યથાઽસ્થિતો નઃ સન્ધિઃ ઇતિ
- 09.6.43 તતઃ સત્રિણઃ પરેષુ ગ્રાહયેયુઃ
- 09.6.44 એકસ્ય સ્કન્ધાવારં વીવધં આસારં વા ઘાતયેયુઃ
- 09.6.45 ઇતરેષુ મૈત્રીં બ્રુવાણાઃ ત્વં એતેષાં ઘાતયિતવ્યઃ ઇત્યુપજપેયુઃ
- 09.6.46 યસ્ય વા પ્રવીરપુરુષો હસ્તી હયો વા મિચેત ગૂઢપુરુષૈર્હન્યેત હિચેત વા સત્રિણઃ પરસ્પર ઉપહતં બ્રૂયુઃ
- 09.6.47 તતઃ શાસનં અભિશસ્તસ્ય પ્રેષયેત્ ભૂયઃ કુરુ તતઃ પાણશીષં અવાપ્સ્યસિ ઇતિ
- 09.6.48 તદ્ ઉભયવેતના ગ્રાહયેયુઃ
- 09.6.49 ભિન્નેષ્વન્યતમં લભેત
- 09.6.50 તેન સેનાપતિકુમારદણ્ડચારિણો વ્યાખ્યાતાઃ
- 09.6.51 સાન્ધિકં ચ ભેદં પ્રયુજ્જીત
- 09.6.52 ઇતિ ભેદકર્મ
- 09.6.53 તીક્ષ્ણં ઉત્સાહિનં વ્યસનિનં સ્થિતશત્રું વા ગૂઢપુરુષાઃ શસ્ત્રાગ્નિરસાદિભિઃ સાધયેયુઃ, સૌકર્યતો વા તેષાં અન્યતમઃ
- 09.6.54 તીક્ષ્ણો જ્યેકઃ શસ્ત્રરસાગ્નિભિઃ સાધયેત્
- 09.6.55 અયં સર્વસન્દોહકર્મ વિશિષ્ટં વા કરોતિ
- 09.6.56 ઇત્યુપાયચતુર્વર્ગઃ
- 09.6.57 પૂર્વઃ પૂર્વશ્ચાસ્ય લધિષ્ઠઃ
- 09.6.58 સાન્ત્વં એકગુણમ્
- 09.6.59 દાનં દ્વિગુણં સાન્ત્વપૂર્વમ્
- 09.6.60 ભેદઃ ત્રિગુણઃ સાન્ત્વદાનપૂર્વઃ
- 09.6.61 દણ્ડશ્ચતુર્ગુણઃ સાન્ત્વદાનભેદપૂર્વઃ
- 09.6.62 ઇત્યભિયુજ્જાનેષુ ઉક્તમ્
- 09.6.63 સ્વભૂમિષ્ઠેષુ તુ ત એવ ઉપાયાઃ
- 09.6.64 વિશેષઃ તુ
- 09.6.65 સ્વભૂમિષ્ઠાનાં અન્યતમસ્ય પાણ્યાગારૈરભિજ્ઞાતાન્ દૂતમુખ્યાન્ અભીક્ષ્ણં પ્રેષયેત્
- 09.6.66 ત એનં સન્ધૌ પરહિંસાયાં વા યોજયેયુઃ
- 09.6.67 અપ્રતિપદ્યમાનં કૃતો નઃ સન્ધિઃ ઇત્યાવેદયેયુઃ
- 09.6.68 તં ઇતરેષાં ઉભયવેતનાઃ સઙ્કામયેયુઃ અયં વો રાજા દુષ્ટઃ ઇતિ
- 09.6.69 યસ્ય વા યસ્માદ્ ભયં વૈરં દ્વેષો વા તં તસ્માદ્ ભેદયેયુઃ અયં તે શત્રુણા સન્ધત્તે, પુરા ત્વાં અતિસન્ધત્તે, ક્ષિપ્રતરં સન્ધીયસ્વ, નિગ્રહે ચાસ્ય પ્રયતસ્વ ઇતિ
- 09.6.70 આવાહવિવાહાભ્યાં વા કૃત્વા સમ્યોગં અસમ્યુક્તાન્ ભેદયેત્

09.6.71 સામન્તાટવિકતલુવીનાપરુદ્ધૈશ્ચ એષાં રાજ્યાનિ ઘાતયેત્, સાર્થવ્રજાટવીર્વા, દણ્ડ વાડભિસૃતમ્

09.6.72 પરસ્પરાપાત્રયાશ્ચ એષાં જાતિસડ્ઘાશ્છિદ્રેષુ પ્રહરેયુઃ, ગૂઢાશ્ચાગ્નિરસશસ્ત્રેણ

09.6.73ab વીતંસગિલવચ્ચારીન્ યોગૈરાચરિતૈઃ શઠઃ ।

09.6.73chd ઘાતયેત્ પરમિત્રાયાં વિશ્વાસેનામિષેણ ચ (ઇતિ)

Chapt . અર્થાનર્થસંશયયુક્તાઃ <Apadah> - તાસાં ઉપાયવિકલ્પજાઃ સિદ્ધયઃ

09.7.01 કામાદિરુત્સૈકઃ સ્વાઃ પ્રકૃતીઃ કોપયતિ, અપનયો બાહ્યાઃ

09.7.02 તદ્ ઉભયં આસુરી વૃત્તિઃ

09.7.03 સ્વજનવિકારઃ કોપઃ

09.7.04 પરવૃદ્ધિહેતુષુ આપદ્ડર્થોડનર્થઃ સંશય ઇતિ

09.7.05 યોડર્થઃ શત્રુવૃદ્ધિં અપ્રાપ્તઃ કરોતિ, પ્રાપ્તઃ પ્રત્યાદેયઃ પરેષાં ભવતિ, પ્રાપ્યમાણો વા ક્ષયવ્યય ઉદયો ભવતિ, સ ભવત્યાપદ્ડર્થઃ

09.7.06 યથા સામન્તાનાં આમિષભૂતઃ સામન્તવ્યસનજો લાભઃ, શત્રુપ્રાર્થિતો વા સ્વભાવાધિગમ્યો લાભઃ, પશ્ચાત્ કોપેન પાષ્ણિગ્રાહેણ વા વિગૃહીતઃ પુરસ્તાલ્લાભઃ, મિત્ર ઉચ્છેદન સન્ધિવ્યતિક્રમેણ વા માણ્ડલવિરુદ્ધો લાભઃ ઇત્યાપદ્ડર્થઃ

09.7.07 સ્વતઃ પરતો વા ભય ઉત્પત્તિરિત્યનર્થઃ

09.7.08 તયોઃ અર્થો ન વા ઇતિ, અનર્થો ન વા ઇતિ, અર્થોડનર્થ ઇતિ, અનર્થોડર્થ ઇતિ સંશયઃ

09.7.09 શત્રુમિત્રં ઉત્સાહયિતું અર્થો ન વા ઇતિ સંશયઃ

09.7.10 શત્રુભલં અર્થમાનાભ્યાં આવાહયિતું અનર્થો ન વા ઇતિ સંશયઃ

09.7.11 બલવત્સામન્તાં ભૂમિ આદાતું અર્થોડનર્થ ઇતિ સંશયઃ

09.7.12 જાયસા સમ્ભૂયયાનં અનર્થોડર્થ ઇતિ સંશયઃ

09.7.13 તેષાં અર્થસંશયં ઉપગચ્છેત્

09.7.14 અર્થોડર્થાનુબન્ધઃ, અર્થો નિરનુબન્ધઃ, અર્થોડનર્થાનુબન્ધઃ, અનર્થોડર્થાનુબન્ધઃ, અનર્થો નિરનુબન્ધઃ, અનર્થોડનર્થાનુબન્ધઃ ઇત્યનુબન્ધષડ્ઘર્ગઃ

09.7.15 શત્રુ ઉત્પાટ્ય પાષ્ણિગ્રાહાદાનં અર્થોડનર્થાનુબન્ધઃ

09.7.16 ઉદાસીનસ્ય દણ્ડાનુગ્રહઃ કૃલેન અર્થો નિરનુબન્ધઃ

09.7.17 પરસ્થાન્તર્ ઉચ્છેદનં અર્થોડનર્થાનુબન્ધઃ

09.7.18 શત્રુપ્રતિવેશસ્યાનુગ્રહઃ કોશદણ્ડાભ્યાં અનર્થોડનર્થાનુબન્ધઃ

09.7.19 હીનશક્તિં ઉત્સાહ્ય નિવૃત્તિરનર્થો નિરનુબન્ધઃ

09.7.20 જયાયાસં ઉત્પાપ્ય નિવૃત્તિરનર્થોડનર્થાનુબન્ધઃ

09.7.21 તેષાં પૂર્વઃ પૂર્વઃ શ્રેયાન્ ઉપસમ્પ્રાપ્તુમ્

09.7.22 ઇતિ કાર્યાવસ્થાપનમ્

09.7.23 સમન્તતો યુગપદ્ડર્થ ઉત્પત્તિઃ સમન્તતોડર્થાપદ્ ભવતિ

- 09.7.24 सा अेव पाष्णिग्राडविगृहीता समन्ततोऽर्थसंशयापद् भवति
 09.7.25 तयोर्मित्राङ्गं उपग्रहात् सिद्धिः
 09.7.26 समन्ततः शत्रुभ्यो भय उत्पत्तिः समन्तोऽनर्थापद् भवति
 09.7.27 सा अेव मित्रविगृहीता समन्ततोऽनर्थसंशयापद् भवति
 09.7.28 तयोश्चलामित्राङ्गं उपग्रहात् सिद्धिः, परमिश्राप्रतीकारो वा
 09.7.29 एतो लाभ एतरतो लाभ एत्युभयतोऽर्थापद् भवति
 09.7.30 तस्यां समन्ततोऽर्थायां य लाभगुणयुक्तं अर्थ आदातुं यायात्
 09.7.31 तुल्ये लाभगुणे प्रधानं आसन्नं अनतिपातिनं उनो वा येन भवेत् तं आदातुं यायात्
 09.7.32 एतोऽनर्थ एतरतोऽनर्थ एत्युभयतोऽनर्थापत्
 09.7.33 तस्यां समन्ततोऽनर्थायां य मित्रेभ्यः सिद्धिं लिप्सेत
 09.7.34 मित्राभावे प्रकृतीनां लघीयस्य अेकतोऽनर्था साधयेत्, उभयतोऽनर्था ज्यायस्या, समन्ततोऽनर्था मूलेन प्रतिकुर्यात्
 09.7.35 अशक्ये सर्वं उत्सृज्यापगच्छेत्
 09.7.36 दृष्टा हि ज्वतः पुनर्। आवृत्तिर्यथा सुयात्रा उदयनाभ्याम्
 09.7.37 एतो लाभ एतरतो राज्याभिमर्श एत्युभयतोऽर्थापद् भवति
 09.7.38 तस्यां अनर्थसाधको योऽर्थः तं आदातुं यायात्
 09.7.39 अन्यथा हि राज्याभिमर्श वारयेत्
 09.7.40 अेतया समन्ततोऽर्थापद् व्याप्याता
 09.7.41 एतोऽनर्थ एतरतोऽर्थसंशय एत्युभयतोऽनर्थसंशया
 09.7.42 तस्यां पूर्वं अनर्थ साधयेत्, तत्सिद्धावर्थसंशयम्
 09.7.43 अेतया समन्ततोऽनर्थसंशया व्याप्याता
 09.7.44 एतोऽर्थ एतरतोऽनर्थसंशय एत्युभयतोऽनर्थसंशयापद्
 09.7.45 अेतया समन्ततोऽनर्थसंशया व्याप्याता
 09.7.46 तस्यां पूर्वा पूर्वा प्रकृतीनां अनर्थसंशयान् मोक्षयितुं यतेत
 09.7.47 श्रेयो हि मित्रं अनर्थसंशये तिष्ठन्न दण्डः, दण्डो वा न कोश एति
 09.7.48 समग्रमोक्षणाभावे प्रकृतीनां अवयवान् मोक्षयितुं यतेत
 09.7.49 तत्र पुरुषप्रकृतीनां बहुलं अनुरक्तं वा तीक्ष्णलुब्धवर्जं, द्रव्याप्रकृतीनां सारं मडा उपकारं वा
 09.7.50 सन्धिनाऽऽसनेन द्वैधीभावेन वा लघूनि, विपर्ययैर्गुण्णि
 09.7.51 क्षयस्थानवृद्धीनां य उत्तर उत्तरं लिप्सेत
 09.7.52 प्रातिलोभ्येन वा क्षयादीनां आयत्यां विशेषं पश्येत्
 09.7.53 एति देशावस्थापनम्
 09.7.54 अेतेन यात्राऽऽदिमध्यान्तेष्वर्थानर्थसंशयानां उपसम्प्राप्तिर्व्याप्याता

- 09.7.55 નિસ્તરયોગિત્વાચ્ચાર્થનર્થસંશયાનાં યાત્રાડડદાવર્થઃ શ્રેયાન્ ઉપસમ્પ્રાપ્તું પાષ્ણિગ્રાહાસારપ્રતિઘાતે ક્ષયવ્યયપ્રવાસપ્રત્યાદેયે મૂલરક્ષણેષુ ચ ભવતિ
- 09.7.56 તથાડનર્થઃ સંશયો વા સ્વભૂમિષ્ટસ્ય વિષહ્યો ભવતિ
- 09.7.57 એતેન યાત્રામધ્યેડર્થનર્થસંશયાનાં ઉપસમ્પ્રાપ્તિર્વ્યાપ્ચાતા
- 09.7.58 યાત્રાડન્ટે તુ કર્શનીયં ઉચ્છેદનીયં વા કર્શયિત્વા ઉચ્છિદ્ય વાડર્થઃ શ્રેયાન્ ઉપસમ્પ્રાપ્તું નાનર્થઃ સંશયો વા પરાબાધભયાત્
- 09.7.59 સામવાયિકાનાં અપુરોગસ્ય તુ યાત્રામધ્યાન્તગોડનર્થઃ સંશયો વા શ્રેયાન્ ઉપસમ્પ્રાપ્તું અનિર્ભન્ધગામિત્વાત્
- 09.7.60 અર્થો ધર્મઃ કામ ઇત્યર્થત્રિવર્ગઃ
- 09.7.61 તસ્ય પૂર્વઃ પૂર્વઃ શ્રેયાન્ ઉપસમ્પ્રાપ્તુમ્
- 09.7.62 અનર્થોડધર્મઃ શોક ઇત્યનર્થત્રિવર્ગઃ
- 09.7.63 તસ્ય પૂર્વઃ પૂર્વઃ શ્રેયાન્ પ્રતિકર્તુમ્
- 09.7.64 અર્થોડનર્થ ઇતિ, ધર્મોડધર્મ ઇતિ, કામઃ શોક ઇતિ સંશયત્રિવર્ગઃ
- 09.7.65 તસ્ય ઉત્તરપક્ષસિદ્ધૌ પૂર્વપક્ષઃ શ્રેયાન્ ઉપસમ્પ્રાપ્તુમ્
- 09.7.66 ઇતિ કાલાવસ્થાપનમ્
- 09.7.67 ઇત્યાપદઃ - તાસાં સિદ્ધિઃ
- 09.7.68 પુત્રભ્રાતૃબન્ધુષુ સામદાનાભ્યાં સિદ્ધિરનુરૂપા, પૌરજાનપદદાણડમુખ્યેષુ દાનભેદાભ્યાં, સામન્તાટવિકેષુ ભેદદાણડાભ્યામ્
- 09.7.69 એષાડનુલોમા, વિપર્યયે પ્રતિલોમા
- 09.7.70 મિત્રામિત્રેષુ વ્યામિત્રા સિદ્ધિઃ
- 09.7.71 પરસ્પરસાધકા હ્યુપાયાઃ
- 09.7.72 શત્રોઃ શક્ટિતામાત્યેષુ સાન્ત્વં પ્રયુક્તં શેષપ્રયોગં નિવર્તયતિ, દૂષ્યામાત્યેષુ દાનં, સઙ્ઘાતેષુ ભેદઃ, શક્તિમત્સુ દાણ ઇતિ
- 09.7.73 ગુરુલાઘવયોગાચ્ચાપદાં નિયોગવિકલ્પસમુચ્ચયા ભવન્તિ
- 09.7.74 અનેન એવ ઉપાયેન નાન્યેન ઇતિ નિયોગઃ
- 09.7.75 અનેન વાડન્યેન વા ઇતિ વિકલ્પઃ
- 09.7.76 અનેનાન્યેન ચ ઇતિ સમુચ્ચયઃ
- 09.7.77 તેષાં એકયોગાશ્ચત્વારઃ ત્રિયોગાશ્ચ, દ્વિયોગાઃ ષટ્, એકશ્ચતુર્યોગઃ
- 09.7.78 ઇતિ પચ્ચદશ ઉપાયાઃ
- 09.7.79 તાવન્તઃ પ્રતિલોમાઃ
- 09.7.80 તેષાં એકેન ઉપાયેન સિદ્ધિરેકસિદ્ધિઃ, દ્વાભ્યાં દ્વિસિદ્ધિઃ, ત્રિભિઃ ત્રિસિદ્ધિઃ, ચતુર્ભિશ્ચતુઃસિદ્ધિરિતિ

09.7.81 धर्ममूलत्वात् कामकृत्ववाच्यार्थस्य धर्मार्थकामानुबन्धा याऽर्थस्य सिद्धिः सा सर्वार्थसिद्धिः <iti
siddhayah>

09.7.82 दैवाद् अग्निरुदकं व्याधिः प्रमारो विद्रवो दृढिक्षं आसुरी सृष्टिरित्यापदः

09.7.83 तासां दैवतब्राह्मणार्पणोपाततः सिद्धिः

09.7.84ab अतिवृष्टिरवृष्टिर्वा सृष्टिर्वा याऽऽसुरी भवेत् ।

09.7.84chd तस्यां आथर्वणं कर्म सिद्धारम्भाश्च सिद्ध्यः (छति)

Book .

Chapt . स्कन्धावारनिवेशः

10.1.01 वास्तुकप्रशस्ते वास्तुनि नायकवर्धकि मौडूर्तिकाः स्कन्धावारं, वृत्तं दीर्घं यतुर्द्वयं वा भूमिवशेन वा,
यतुर्द्वारं षट्पथं नवसंस्थानं मापयेयुः भातवप्रसालद्वाराट्टालकसम्पन्नं भये स्थाने य

10.1.02 मध्यमस्य उत्तरे नवभागे राजवास्तुकं धनुःशतायामं अर्धविस्तारं, पश्चिमार्धे तस्थान्तःपुरम्

10.1.03 अन्तर्वीथिकसैन्यं यान्ते निविशेत्

10.1.04 पुरस्ताद् उपस्थानं, दक्षिणतः कोशशासनकार्यकरणानि, वामतो राजाउपवाल्यानां उस्त्युश्चरथानां
स्थानम्

10.1.05 अतो धनुःशतान्तराश्चत्वारः शकटमेथीप्रततिस्तम्भसालपरिक्षेपाः

10.1.06 प्रथमे पुरस्तान् मन्त्रिपुरोडितौ, दक्षिणतः कोष्ठागारं मडानसं य, वामतः कुष्यायुधागारम्

10.1.07 द्वितीये मौलभृतानां स्थानं अश्वरथानां सेनापतेश्च

10.1.08 तृतीये उस्तिनः श्रेण्यः प्रशास्ता य

10.1.09 यतुर्थे विष्टिर्नायको मित्रामित्राटवीभवं स्वपुरुषाधिष्ठितम्

10.1.10 वणिजो उपाञ्जवाश्चानुमडापथम्

10.1.11 बाह्यतो लुब्धकश्चगणिनः सतूर्याग्रयः, गूढाश्चारक्षाः

10.1.12 शत्रूणां आपाते कूपकूटावपातकण्टकिनीश्च स्थापयेत्

10.1.13 अष्टादशवर्गाणां आरक्षविपर्यासं कारयेत्

10.1.14 द्विवायामं य कारयेद् अपसर्पज्ञानार्थम्

10.1.15 विवादसौरिकसमाजधूतवारणं य कारयेत्, मुद्गारक्षणं य

10.1.16 सेनानिवृत्तं आयुधीयं अशासनं शून्यपालो बध्नीयात्

10.1.17ab पुरस्ताद् अध्वनः सम्यक्प्रशास्ता रक्षणानि य ।

10.1.17chd यायाद् वर्धकिविष्टिभ्यां उदकानि य कारयेत् (छति)

Chapt . स्कन्धावारप्रयाणं - बलव्यसनावस्कन्दकालरक्षणम्

10.2.01 ग्रामारण्यानां अध्वनि निवेशान् यवसं धन्धन उदकवशेन परिसङ्ख्याय स्थानासनगमनकालं य यात्रां
यायात्

10.2.02 तत्प्रतीकारद्विगुणं भक्त उपकरणं वाडयेत्

- 10.2.03 अशक्तो वा सैन्येष्वायोजयेत्, अन्तरेषु वा निश्चिनुयात्
- 10.2.04 पुरस्तात्त्रायकः, मध्ये कलत्रं स्वामी यः, पार्श्वयोरश्वा बाहु। उत्सारः, यकान्तेषु उस्तिनः प्रसारवृष्टिर्वा, पश्चात् सेनापतिर्यायात् निविशेत
- 10.2.05 सर्वतो वनाज्जवः प्रसारः
- 10.2.06 स्वदेशाद् अन्वायतिर्वावधः
- 10.2.07 मित्रबलं आसारः
- 10.2.08 कलत्रस्थानं अपसारः
- 10.2.09 पुरस्ताद् अध्याघाते मकरेण यायात्, पश्चात्काकटेन, पार्श्वयोर्यज्जेषु, समन्ततः सर्वतोभद्रेण, ओकायने सूथ्या
- 10.2.10 पथिद्वैधीभावे स्वभूमितो यायात्
- 10.2.11 अभूमिष्ठानां छि स्वभूमिष्ठा युद्धे प्रतिलोमा भवन्ति
- 10.2.12 योजनं अधमा, अध्यर्धं मध्यमा, द्वियोजनं उत्तमा, सम्भाव्या वा गतिः
- 10.2.13 आश्रयकारी सम्पन्नघाती पाष्णिरासारो मध्यम उदासीनो वा प्रतिकर्तव्यः, सङ्कटो मार्गः शोधयितव्यः, कोशो दण्डो मित्रामित्राटवीबलं विष्टि। ऋतुर्वा प्रतीक्ष्याः, कृतदुर्गकर्मनिययरक्षाक्षयः कीतबलनिर्वेदो मित्रबलनिर्वेदश्चागमिष्यति, उपजपितारो वा नातित्वरयन्ति, शत्रुरभिप्रायं वा पूरयिष्यति, एति शनैर्यायात्, विपर्यये शीघ्रम्
- 10.2.14 उस्तिस्तम्भसङ्कमसेतुभन्धनौकाष्ठवेशुसङ्घातैरलाभुयर्मकरेण्डृतिप्लवगण्डिकावेष्टिकाभिश्च उदकानि तारयेत्
- 10.2.15 तीर्थाभिगच्छे उस्त्व्युच्चैरन्यतो रात्रावुत्तार्य सत्रं गृहीयात्
- 10.2.16 अनुदके यङ्कियतुष्पदं याध्वप्रमाणेन शक्त्या उदकं वाडयेत्
- 10.2.17 दीर्घकान्तारं अनुदकं यवस एन्धन उदकलीनं वा कृश्राध्वानं अभियोगप्रस्कन्नं क्षुत्पिपासाऽध्वकलान्तं पङ्क्तोयगम्भीराणां वा नदीदरीशैलानां उद्यानापयाने व्यासक्तं ओकायनमार्गं शैलविषमे सङ्कटे वा बहुलीभूतं निवेशे प्रस्थिते विसम्नाडं भोजनव्यासक्तं आयतगतपरिश्रान्तं अवसुप्तं व्याधिमरकदुर्भिक्षपीडितं व्याधितपत्सुश्चद्विषं अभूमिष्ठं वा बलव्यसनेषु वा स्वसैन्यं रक्षेत्, परसैन्यं याभिडन्यात्
- 10.2.18 ओकायनमार्गप्रयातस्य सेनानिश्चारग्रासाडारशय्याप्रस्ताराग्निनिधानध्वजयुधसङ्ख्यानेन परबलज्ञानम्
- 10.2.19 तदाऽऽत्मानो गूडयेत्
- 10.2.20ab पार्वतं वनदुर्गं वा सापसारप्रतिग्रहम् ।
- 10.2.20chd स्वभूमौ पृष्ठतः कृत्वा युध्येत निविशेत य (एति)
- Chapt . कूटयुद्धविकल्पाः - स्वसैन्य उत्साहनं - स्वबलान्यबलव्यायोगः
- 10.3.01 बलविशिष्टः कृत उपजापः प्रतिविहित। ऋतुः स्वभूम्यां प्रकाशयुद्धं उपेयात्
- 10.3.02 विपर्यये कूटयुद्धम्

- 10.3.03 बलव्यसनावस्कन्दकालेषु परं अभिडन्यात्, अलूमिष्ठं वा स्वलूमिष्ठः, प्रकृतिप्रग्रहो वा स्वलूमिष्ठम्
- 10.3.04 दूष्यामित्राटवीबलैर्वा लङ्गां दत्त्वा विभूमिप्राप्तं डन्यात्
- 10.3.05 संडतानीकं डस्तिभिर्मेडयेत्
- 10.3.06 पूर्वं लङ्गाप्रदानेनानुप्रवीनं मित्रं अभिन्नः प्रतिनिवृत्त्य डन्यात्
- 10.3.07 पुरस्ताद् अभिडत्य प्रयलं विभुषं वा पृष्ठतो डस्त्युड्येनाभिडन्यात्
- 10.3.08 पृष्ठतोडभिडत्या प्रयलं विभुषं वा पुरस्तात् सारबलेनाभिडन्यात्
- 10.3.09 ताभ्यां पार्श्वाभिगातौ व्याभ्यातौ
- 10.3.10 यतो वा दूष्यकृल्युबलं ततोडभिडन्यात्
- 10.3.11 पुरस्ताद् विषमायां पृष्ठतोडभिडन्यात्
- 10.3.12 पृष्ठतो विषमायां पुरस्ताद् अभिडन्यात्
- 10.3.13 पार्श्वतो विषमायां डतरतोडभिडन्यात्
- 10.3.14 दूष्यामित्राटवीबलैर्वा पूर्वं योधयित्वा भ्रान्तं अभ्रान्तः परं अभिडन्यात्
- 10.3.15 दूष्यबलेन वा स्वयं लङ्गां दत्त्वा जितम् डति विश्वस्तं अविश्वस्तः सत्त्रापार्श्वयोडभिडन्यात्
- 10.3.16 सार्थत्रजस्कन्धावारसंवाडविलोपप्रभतं अप्रभततोडभिडन्यात्
- 10.3.17 कृल्युबलावच्छन्नसारबलो वा परवीरान् अनुप्रविश्य डन्यात्
- 10.3.18 गोत्रडणेन श्वापदवधेन वा परवीरान् आकृष्य सत्त्रच्छत्रोडभिडन्यात्
- 10.3.19 रात्रावस्कन्देन जागरयित्वा निद्राकलान्तान् अवसुमान् वा दिवा डन्यात्
- 10.3.20 सपाद्यर्मकोशैर्वा डस्तिभिः सौमिकं दधात्
- 10.3.21 अडःसम्राडपरिश्रान्तान् अपराहेडभिडन्यात्
- 10.3.22 शुष्क्यर्मवृत्तशर्कराकोशकैर्गोमडिषु डष्ट्रयुथैर्वा त्रस्नुभिरकृतडस्त्युड्यं मित्रं अभिन्नः प्रतिनिवृत्तं डन्यात्
- 10.3.23 प्रतिसूर्यवातं वा सर्वं अभिडन्यात्
- 10.3.24 धान्वनवनसङ्कटपङ्कुशैवनिम्नविषमनावो गावः शकटव्यूडो नीडारो रात्रिरिति सत्त्राणि
- 10.3.25 पूर्वं य प्रडरशकावाः कूटयुद्धडेतवः
- 10.3.26 सङ्ग्रामः तु निर्दिष्टदेशकावो धर्मिष्ठः
- 10.3.27 संडत्य दण्डं भूयात् तुल्यवेतनोडस्मि, भवदृभिः सड भोग्यं डदं राज्यं, मयाडभिडितैः परोडभिडन्तव्यः डति
- 10.3.28 वेदेष्वप्यनुश्रूयते समाप्तदक्षिणानां यज्ञानां अवभृथेषु सा ते गतिर्या शूराणाम् डति
- 10.3.29 अपि डड श्वोको भवतः
- 10.3.30ab यान् यज्ञसङ्घैः तपसा य विप्राः स्वर्गं ऐषिणः पात्रयथैश्च यान्ति ।
- 10.3.30chd क्षणेन तान् अप्यतियान्ति शूराः प्राणान् सुयुद्धेषु परित्यजन्तः
- 10.3.31ab नवं शरावं सलिलस्य पूर्णं सुसंस्कृतं दर्भकृतं उत्तरीयम् ।
- 10.3.31chd तत् तस्य मा भून्नरकं य गच्छेद् यो भर्तृपिण्डस्य कृते न युध्येत् - डति

- 10.3.32 મન્ત્રિપુરોહિતાભ્યાં ઉત્સાહયેદ્ યોધાન્ વ્યૂહસમ્પદા
- 10.3.33 કાર્તાન્તિકાદિશ્ચાસ્ય વર્ગઃ સર્વજ્ઞદૈવતસમ્યોગખ્યાપનાભ્યાં સ્વપક્ષં ઉદ્ધર્ષયેત્, પરપક્ષં ચ ઉદ્ભેજયેત્
- 10.3.34 શ્વો યુદ્ધમ્ ઇતિ કૃત ઉપવાસઃ શસ્ત્રવાહનં ચાનુશયીત
- 10.3.35 અથર્વભિશ્ચ જુહુયાત્
- 10.3.36 વિજયયુક્તાઃ સ્વર્ગીયાશ્ચાશિષો વાયયેત્
- 10.3.37 બ્રાહ્મણોભ્યશ્ચાત્માનં અતિસુજેત્
- 10.3.38 શૌર્યશિલ્વાભિજનાનુરાગયુક્તં અર્થમાનાભ્યાં અવિસંવાદિતં અનીકગર્ભં કુર્વીત
- 10.3.39 પિતૃપુત્રભ્રાતૃકાણાં આયુધીયાનાં અધ્વજં મુણ્ડાનીકં રાજસ્થાનમ્
- 10.3.40 હસ્તી રથો વા રાજવાહનં અશ્વાનુબન્ધઃ
- 10.3.41 યત્ પ્રાયસૈન્યો યત્ર વા વિનીતઃ સ્યાત્ ત્(અદ્) અધિરોહયેત્
- 10.3.42 રાજવ્યગ્જનો વ્યૂહાધિષ્ઠાનં આયોજયઃ
- 10.3.43 સૂતમાગધાઃ શૂરાણાં સ્વર્ગં અસ્વર્ગં ભીરુણાં જાતિસઙ્ઘકુલકર્મવૃત્તસ્તવં ચ યોધાનાં વણ્ણયિયુઃ
- 10.3.44 પુરોહિતપુરુષાઃ કૃત્યાભિચારં ભૂયુઃ, યન્નિકવર્ધકિમૌહૂર્તિકાઃ સ્વકર્મસિદ્ધિં અસિદ્ધિં પરેષામ્
- 10.3.45 સેનાપતિરર્થમાનાભ્યાં અભિસંસ્કૃતં અનીકં આભાષેત - શતસાહસ્રો રાજવધઃ, પચ્ચાશત્સાહસ્રઃ સેનાપતિકુમારવધઃ, દશસાહસ્રઃ પ્રવીરમુખ્યવધઃ, પચ્ચસાહસ્રો હસ્તિરથવધઃ, સાહસ્રોઽશ્વવધઃ, શત્યઃ પત્તિમુખ્યવધઃ, શિરો વિંશતિકં ભોગદ્વૈગુણ્યં સ્વયઙ્ગ્રાહશ્ચ ઇતિ
- 10.3.46 તદ્ એષાં દશવર્ગાધિપતયો વિદ્યુઃ
- 10.3.47 ચિકિત્સકાઃ શસ્ત્રયન્ત્રાગદસ્નેહવસ્ત્રહસ્તાઃ સ્ત્રિયશ્ચાત્રપાનરક્ષિણ્યઃ પુરુષાણાં ઉદ્ધર્ષણીયાઃ પૃષ્ઠતઃ તિષ્ઠેયુઃ
- 10.3.48 અદક્ષિણામુખં પૃષ્ઠતઃ સૂર્યં અનુલોમવાતં અનીકં સ્વભૂમૌ વ્યૂહેત
- 10.3.49 પરભૂમિવ્યૂહે ચાશ્વાંશ્ચારયેયુઃ
- 10.3.50 યત્ર સ્થાનં પ્રજવશ્ચાભૂમિવ્યૂહસ્ય તત્ર સ્થિતઃ પ્રજવિતશ્ચ ઉભયથા જીયેત વિપર્યયે જયતિ, ઉભયથા સ્થાને પ્રજવે ચ
- 10.3.52 સમા વિષમા વ્યામિશ્રા વા ભૂમિરિતિ પુરસ્તાત્ પાર્શ્વાભ્યાં પશ્ચાચ્ચ જ્ઞેયા
- 10.3.53 સમાયાં દણ્ડમણ્ડલવ્યૂહાઃ, વિષમાયાં ભોગાસંહતવ્યૂહાઃ, વ્યામિશ્રાયાં વિષમવ્યૂહાઃ
- 10.3.54 વિશિષ્ટબલં ભઙ્કત્વા સન્ધિં યાયેત
- 10.3.55 સમબલેન યાયિતઃ સન્ધીત
- 10.3.56 હીનં અનુહન્યાત્, ન ત્વેવ સ્વભૂમિપ્રાપ્તં ત્યક્તાત્માનં વા
- 10.3.57ab પુનર્ આવર્તમાનસ્ય નિરાશસ્ય ચ જીવિતે ।
- 10.3.57chd અધાર્યો જાયતે વેગઃ તસ્માદ્ ભગ્નં ન પીડયેત્ (ઇતિ)
- Chapt . યુદ્ધભૂમયઃ - પત્ય્ડશ્ચરથહસ્તિકર્માણિ
- 10.4.01 સ્વભૂમિઃ પત્ય્ડશ્ચરથદ્વિપાનાં ઇષ્ટા યુદ્ધે નિવેશે ચ

10.4.02 ધાનવનવનનિમ્નસ્થલયોધિનાં ખનકાકાશદિવારાત્રિયોધિનાં ચ પુરુષાણાં નાદેયપાર્વતાનૂપસારસાનાં ચ હસ્તિનાં અશ્વાનાં ચ યથાસ્વં ઇષ્ટા યુદ્ધભૂમયઃ કાલાશ્ચ

10.4.03 સમા સ્થિરાડભિકાશા નિરુત્પાતિન્યચક્રમુરાડનક્ષગ્રાહિણ્યવૃક્ષગુલ્મવ્રતતીસ્તમ્ભકેદારશ્ચભ્રવલ્મીકસિકતાપદ્મભડ્ગુ દરણહીના ચ રથભૂમિઃ, હસ્ત્યુદ્ધયોર્મનુષ્યાણાં ચ સમે વિષમે હિતા યુદ્ધે નિવેશે ચ

10.4.04 અણ્વુદ્ધમવૃક્ષા હ્રસ્વલડ્ધનીયશ્ચભ્રા મન્દદરણદોષા ચાશ્ચભૂમિઃ

10.4.05 સ્થૂલસ્થાણ્વશ્મવૃક્ષવ્રતતીવલ્મીકગુલ્મા પદાતિભૂમિઃ

10.4.06 ગમ્યશૈલનિમ્નવિષમા મર્દનીયવૃક્ષા છેદનીયવ્રતતી પદ્મભડ્ગુરા દરણહીના ચ હસ્તિભૂમિઃ

10.4.07 અકણ્વકિન્યબહુવિષમા પ્રત્યાસારવતી ઇતિ પદાતીનાં અતિશયઃ

10.4.08 દ્વિગુણપ્રત્યાસારા કર્દમ ઉદકખગ્જનહીના નિહ્શર્કરા ઇતિ વાજિનાં અતિશયઃ

10.4.09 પાંસુકર્દમ ઉદકનલશરાધાનવતી શ્વદણ્ડહીના મહાવૃક્ષશાખાઘાતવિયુક્તા ઇતિ હસ્તિનાં અતિશયઃ

10.4.10 તોયાશયાપાશ્રયવતી નિરુત્પાતિની કેદારહીના વ્યાવર્તનસમર્થા ઇતિ રથાનાં અતિશયઃ

10.4.11 ઉક્તા સર્વેષાં ભૂમિઃ

10.4.12 એતયા સર્વબલનિવેશા યુદ્ધાનિ ચ વ્યાખ્યાતાનિ ભવન્તિ

10.4.13 ભૂમિવાસવનવિચયોડવિષમતોયતીર્થવાતરશ્મિગ્રહણં વીવધાસારયોર્ધાતો રક્ષા વા વિશુદ્ધિઃ સ્થાપના ચ બલસ્ય પ્રસારવૃદ્ધિર્બાહુ | ઉત્સારઃ પૂર્વપ્રહારો વ્યાવેશનં વ્યાવેધનં આશ્વાસો ગ્રહણં મોક્ષણં માર્ગાનુસારવિનિમયઃ કોશકુમારાભિહરણં જઘનકોટ્યુડભિધાતો હીનાનુસારણં અનુયાનં સમાજકર્મ ઇત્યશ્ચકર્માણિ

10.4.14 પુરોયાનં અદૃતમાર્ગવાસતીર્થકર્મ બાહુ | ઉત્સારઃ તોયતરણાવતરણે સ્થાનગમનાવતરણં વિષમસમ્બાધપ્રવેશોડગ્રિદાનશમનં એકાડ્ગવિજયો ભિન્નસન્ધ્યાનં અભિન્નભેદનં વ્યસને ત્રાણં અભિધાતો વિભીષિકા ત્રાસનંડઉદાર્યં ગ્રહણં મોક્ષણં સાલદ્વારાટ્ટાલકભગ્જનં કોશવાહનાપવાહનં ઇતિ હસ્તિકર્માણિ

10.4.15 સ્વબલરક્ષા ચતુરુડ્ગબલપ્રતિષેધઃ સડ્ગ્રામે ગ્રહણં મોક્ષણં ભિન્નસન્ધ્યાનં અભિન્નભેદનં ત્રાસનં ઔદાર્યં ભીમઘોષશ્ચ ઇતિ રથકર્માણિ

10.4.16 સર્વદેશકાલશસ્ત્રવહનં વ્યાયામશ્ચ ઇતિ પદાતિકર્માણિ

10.4.17 શિભિરમાર્ગસેતુકૂપતીર્થશોધનકર્મ યન્ત્રાયુધાવરણા ઉપકરણગ્રાસવહનં આયોધનાશ્ચ પ્રહરણાવરણપ્રતિવિદ્ધાપનયનં ઇતિ વિષ્ટિકર્માણિ

10.4.18ab કુર્યાદ્ ગવાશ્ચવ્યાયોગં રથેષ્વલ્પહયો નૃપઃ |

10.4.18chd ખર ઉદ્દેશકટાનાં વા ગર્ભ અલ્પગજઃ તથા (ઇતિ)

Chapt . પક્ષકક્ષ ઉરસ્થાનાં બલાગ્રતો વ્યૂહવિભાગઃ - સારકલ્ગુબલવિભાગઃ - પત્યુદ્ધરથહસ્તિયુદ્ધાનિ

10.5.01 પચ્ચધનુઃશતાપદ્ધૃષ્ટે દુર્ગ અવસ્થાપ્ય યુદ્ધ ઉપેયાત્, ભૂમિવશેન વા

10.5.02 વિભક્તમુખ્યાં અચક્ષુર્વિષયે મોક્ષયિત્વા સેનાં સેનાપતિનાયકૌ વ્યૂહેયાતામ્

10.5.03 શમાન્તરં પતિં સ્થાપયેત્, ત્રિશમાન્તરં અશ્વં, પચ્ચશમાન્તરં રથં હસ્તિનં વા

10.5.04 દ્વિગુણાન્તરં ત્રિગુણાન્તરં વા વ્યૂહેત

10.5.05 એવં યથાસુખં અસમ્બાધં યુધ્વેત

- 10.5.06 પચ્ચારત્તિ ધનુઃ
 10.5.07 તસ્મિન્ ધન્વિનં સ્થાપયેત્, ત્રિધનુષ્યશ્ચ, પચ્ચધનુષિ રથં હસ્તિનં વા
 10.5.08 પચ્ચધનુરનીકસન્ધિઃ પક્ષકક્ષ ઉરસ્યાનામ્
 10.5.09 અશ્વસ્ય ત્રયઃ પુરુષાઃ પ્રતિયોદ્ધારઃ
 10.5.10 પચ્ચદશ રથસ્ય હસ્તિનો વા, પચ્ચ ચાશ્વાઃ
 10.5.11 તાવન્તઃ પાદગોપા વાજિરથદ્વિપાનાં વિધેયાઃ
 10.5.12 ત્રીણિ ત્રિકાણ્યનીકં રથાનાં ઉરસ્યં સ્થાપયેત્, તાવત્ કક્ષં પક્ષં ચ ઉભયતઃ
 10.5.13 પચ્ચચત્વારિંશદ્ એવં રથા રથવ્યૂહે ભવન્તિ, દ્વે શતે પચ્ચવિંશતિશ્ચાશ્વાઃ, ષટ્શતાનિ પચ્ચસમતિશ્ચ
 પુરુષાઃ પ્રતિયોદ્ધારઃ, તાવન્તઃ પાદગોપાઃ
 10.5.14 એષ સમવ્યૂહઃ
 10.5.15 તસ્ય દ્વિરથ ઉત્તરા વૃદ્ધિરા એકવિંશતિરથાદ્ ઇતિ
 10.5.16 એવં ઓજા દશ સમવ્યૂહપ્રકૃતયો ભવન્તિ
 10.5.17 પક્ષકક્ષ ઉરસ્યાનાં મિથો વિષમસડ્પ્રખ્યાને વિષમવ્યૂહઃ
 10.5.18 તસ્યાપિ દ્વિરથ ઉત્તરા વૃદ્ધિરા એકવિંશતિરથાદ્ ઇતિ
 10.5.19 એવં ઓજા દશ વિષમવ્યૂહપ્રકૃતયો ભવન્તિ
 10.5.20 અતઃ સૈન્યાનાં વ્યૂહશેષં આવાપઃ કાર્યઃ
 10.5.21 રથાનાં દ્વૌ ત્રિભાગાવડ્ગોષ્વાવાપયેત્, શેષં ઉરસ્યં સ્થાપયેત્
 10.5.22 એવં ત્રિભાગ ઊનો રથાનાં આવાપઃ કાર્યઃ
 10.5.23 તેન હસ્તિનાં અશ્વાનાં આવાપો વ્યાખ્યાતઃ
 10.5.24 ચાવદ્દશ્ચરથદ્વિપાનાં યુદ્ધસમ્બાધન્ ન કુર્યાત્ તાવદ્ આવાપઃ કાર્યઃ
 10.5.25 દણ્ડબાહુલ્યં આવાપઃ
 10.5.26 પત્તિબાહુલ્યં પ્રત્યાપાવઃ
 10.5.27 એકાડ્ગબાહુલ્યં અન્વાવાપઃ
 10.5.28 દૂષ્યબાહુલ્યં અત્યાવાપઃ
 10.5.29 પરાવાપાત્ પ્રત્યાવાપાચ્ચ ચતુર્ગુણાદ્ આડષ્ટગુણાદ્ ઇતિ વા વિભવતઃ સૈન્યાનાં આવાપઃ
 10.5.30 રથવ્યૂહેન હસ્તિવ્યૂહો વ્યાખ્યાતઃ
 10.5.31 વ્યામિશ્રો વા હસ્તિરથાશ્વાનાં - ચકાન્તેષુ હસ્તિનઃ પાર્શ્વયોરશ્વા રથા ઉરસ્યે
 10.5.32 હસ્તિનાં ઉરસ્યં રથાનાં કક્ષાવશ્વાનાં પક્ષાવિતિ મધ્યભેદી
 10.5.33 વિપરીતોડન્તભેદી
 10.5.34 હસ્તિનાં એવ તુ શુદ્ધઃ - સામ્પ્રાહ્યાનાં ઉરસ્યં ઔપવાહ્યાનાં જઘનં વ્યાલાનાં કોટ્યાવિતિ
 10.5.35 અશ્વવ્યૂહો - વર્મિણાં ઉરસ્યં શુદ્ધાનાં કક્ષપક્ષાવિતિ
 10.5.36 પત્તિવ્યૂહઃ - પુરસ્તાદ્ આવરણિનઃ પૃષ્ઠતો ધન્વિનઃ

10.5.37 धति शुद्धः

10.5.38 पत्तयः पक्षयोरश्वाः पार्श्वयोः उस्तिनः पृष्ठतो रथाः पुरस्तात्, परव्यूहवशेन वा विपर्यासः

10.5.39 धति द्यूडङ्गबलविभागः

10.5.40 तेन त्रुडङ्गबलविभागो व्याख्यातः

10.5.41 दण्डसम्पत् सारबलं पुंसां

10.5.42 उस्त्युदश्वयोर्विशेषः कुलं जातिः सत्त्वं वयःस्थता प्राणो वर्षा जवः तेजः शिल्पं स्तैर्यं उदग्रता विधेयत्वं सुव्यञ्जनाचारता धति

10.5.43 पत्त्युदश्वरद्विपानां सारत्रिभागं उरस्यं स्थापयेत्, द्वौ त्रिभागौ कक्षं पक्षं च उभयतः, अनुलोमं अनुसारं, प्रतिलोमं तृतीयसारं, कृण्वु प्रतिलोमम्

10.5.44 अयं सर्वं उपयोगं गमयेत्

10.5.45 कृण्वुबलं अन्तेष्ववधाय वेगाभिडूलिको भवति

10.5.46 सारबलं अग्रतः कृत्वा कोटीष्वनुसारं कुर्यात्, जघने तृतीययसारं, मध्ये कृण्वुबलम्

10.5.47 अयं अेतत् सडिष्यु भवति

10.5.48 व्यूडं तु स्थापयित्वा पक्षकक्ष उरस्यानां अकेन द्वाभ्यां वा प्रडरेत्, शेषैः प्रतिगृहीयात्

10.5.49 यत् परस्य दूर्बलं वीतडस्त्युदश्वं दूष्यामात्यं कृत उपजापं वा तत्प्रभूतसारेणामिडन्यात्

10.5.50 यद् वा परस्य सारिष्ठे तद्द्विगुणसारेणामिडन्यात्

10.5.51 यद् अङ्गं अल्पसारं आत्मनः तद् भडुना उपयिनुयात्

10.5.52 यतः परस्थापययः ततोऽभ्याशे व्यूहेत, यतोत् वा भयं स्यात्

10.5.53 अभिसृतं परिसृतं अतिसृतं अपसृतं उन्मथ्यावधानं वलयो गोमूत्रिका मण्डलं प्रकीर्णिका व्यावृत्तपृष्ठे अनुवंशं अग्रतः पार्श्वभ्यां पृष्ठतो भग्नरक्षा भग्नानुपात इत्यश्वयुद्धानि

10.5.54 प्रकीर्णिकावर्जन्येतान्येव यत्तुर्णा अङ्गानां व्यस्तसमस्तानां वा घातः, पक्षकक्ष उरस्यानां च प्रभञ्जनं अवस्कन्धः सौमिकं च धति उस्त्युद्धानि

10.5.55 उन्मथ्यावधानवर्जन्येतान्येव स्वभूमावभियानापयानस्थितयुद्धानि धति रथयुद्धानि

10.5.56 सर्वदंशकालप्रडरणं उपांशुदण्डश्च धति पत्तियुद्धानि

10.5.57ab अतेन विधिना व्यूडान् ओजान् युग्मांश्च कारयेत् ।

10.5.57chd विभवो यावद् अङ्गानां यत्तुर्णा सदृशो भवेत्

10.5.58ab द्वे शते धनुषां गत्वा राजा तिष्ठेत् प्रतिग्रहे ।

10.5.58chd भिन्नसङ्घातनं तस्मान्न युध्येताप्रतिग्रहः (धति)

Chapt . दण्डभोगमण्डलासंडतव्यूहव्यूहनं - तस्य प्रतिव्यूहस्थानम्

10.6.01 पक्षावुरस्यं प्रतिग्रहं धत्यौशनसो व्यूहविभागः

10.6.02 पक्षौ कक्षावुरस्यं प्रतिग्रहं धति भार्दस्यः

10.6.03 प्रपक्षकक्ष उरस्या उभयोः दण्डभोगमण्डलासंडताः प्रकृतिव्यूहाः

- 10.6.04 તત્ર તિર્યગ્વૃત્તિર્દણ્ડઃ
- 10.6.05 સમસ્તાનાં અન્વાવૃત્તિર્ભોગઃ
- 10.6.06 સરતાં સર્વતોવૃત્તિર્મણ્ડલઃ
- 10.6.07 સ્થિતાનાં પૃથગ્ડનીકવૃત્તિરસંહતઃ
- 10.6.08 પક્ષકક્ષ ઉરસ્યૈઃ સમં વર્તમાનો દણ્ડઃ
- 10.6.09 સ કક્ષાતિકાન્તઃ પ્રદરઃ
- 10.6.10 સ એવ પક્ષકક્ષાભ્યાં પ્રતિકાન્તો દૃઢકઃ
- 10.6.11 સ એવાતિકાન્તઃ પક્ષાભ્યાં અસહ્યઃ
- 10.6.12 પક્ષાવવસ્થાપ્ય ઉરસ્યાતિકાન્તઃ શ્યેનઃ
- 10.6.13 વિપર્યયે ચાપં ચાપકુકુષિઃ પ્રતિષ્ઠઃ સુપ્રતિષ્ઠશ્ચ
- 10.6.14 ચાપપક્ષઃ સગ્જયઃ
- 10.6.15 સ એવ ઉરસ્યાતિકાન્તો વિજયઃ
- 10.6.16 સ્થૂલકર્ણપક્ષઃ સ્થૂણાકર્ણઃ
- 10.6.17 દ્વિગુણપક્ષસ્થૂણો વિશાલવિજયઃ
- 10.6.18 ત્ર્યંભિકાન્તપક્ષશ્ચમૂમુખઃ
- 10.6.19 વિપર્યયે ઝષાસ્યઃ
- 10.6.20 ઊર્ધ્વરાજિર્દણ્ડઃ સૂચી
- 10.6.21 દ્વૌ દણ્ડૌ વલયઃ
- 10.6.22 ચત્વારો દુર્જયઃ
- 10.6.23 ઇતિ દણ્ડવ્યૂહઃ
- 10.6.24 પક્ષકક્ષ ઉરસ્યૈર્વિષમં વર્તમાનો ભોગઃ
- 10.6.25 સ સર્પસારી ગોમૂત્રિકા વા
- 10.6.26 સ યુગ્મ ઉરસ્યો દણ્ડપક્ષઃ શકટઃ
- 10.6.27 વિપર્યયે મકરઃ
- 10.6.28 હસ્ત્યુડશ્ચરથૈર્વ્યતિકીર્ણઃ શકટઃ પાશ્વિપતન્તકઃ
- 10.6.29 ઇતિ ભોગવ્યૂહઃ
- 10.6.30 પક્ષકક્ષ ઉરસ્યાનાં એકીભાવે મણ્ડલઃ
- 10.6.31 સ સર્વતોમુખઃ સર્વતોભદ્રઃ
- 10.6.32 અઘ્નનીકો દુર્જયઃ
- 10.6.33 ઇતિ મણ્ડલવ્યૂહઃ
- 10.6.34 પક્ષકક્ષ ઉરસ્યાનાં અસંહતાદ્ અસંહતઃ
- 10.6.35 સ પગ્ચાનીકાનાં આકૃતિસ્થાપનાદ્ વજ્રો ગોધા વા

- 10.6.36 यत्तुर्णां उद्धानकः काकपदी वा
 10.6.37 त्रयाणां अर्धयन्द्रकः कर्कटकशृङ्गी वा
 10.6.38 धृत्यसंलतव्यूढः
 10.6.39 रथ उरस्थो हस्तिरक्षोऽश्वपृष्ठोऽरिष्टः
 10.6.40 पत्तयोऽश्वा रथा हस्तिनश्चानुपृष्ठं अयलः
 10.6.41 हस्तिनोऽश्वा रथाः पत्तयश्चानुपृष्ठं अप्रतिहतः
 10.6.42 तेषां प्रदरे दृढकेन घातयेत्, दृढकं असाध्येन, श्येनं यापेन, प्रतिष्ठं सुप्रतिष्ठेन, सञ्जयं विजयेन, स्थूणाकर्णं विशालविजयेन, पारिपतन्तकं सर्वतोभद्रेण
 10.6.43 दूर्जयेन सर्वान् प्रतिव्यूढेत
 10.6.44 पत्त्युद्धरथद्विपानां पूर्वं पूर्वं उत्तरेण घातयेत्, डीनाङ्गं अधिकाङ्गेन च धति
 10.6.45 अङ्गदशकस्य अेकः पतिः पतिकः, पतिकदशकस्य अेकः सेनापतिः, तदशकस्य अेको नाथक धति
 10.6.46 स तूर्यघोषध्वजपताकाभिर्व्यूढाङ्गानां संज्ञाः स्थापयेद् अङ्गविभागे सङ्घाते स्थाने गमने व्यावर्तने प्रदरणे च
 10.6.47 समे व्यूढे देशकालसारयोगात् सिद्धिः
 10.6.48ab यन्त्रैरुपनिषधोगैः तीक्ष्णैर्व्यासक्तघातिभिः ।
 10.6.48chd मायाभिर्देवसभ्योगैः शकटैर्हस्तिभीषणैः
 10.6.49ab दूष्प्रकोपैर्गोयूथैः स्कन्धावारप्रदीपनैः ।
 10.6.49chd कोटीजघनघातैर्वा दूतव्यञ्जनभेदनैः
 10.6.50ab दुर्गं दग्धं हृतं वा ते कोपः कुल्यः समुत्थितः ।
 10.6.50chd शत्रुराटविको वा धति परस्य उद्वेगं आचरेत्
 10.6.51ab अेकं हन्यान्न वा हन्याद् धषुः क्षिप्तो धनुष्मता ।
 10.6.51chd प्रज्ञानेन तु मतिः क्षिप्ता हन्याद् गर्भगतान् अपि (धति)

Book .

Chapt . भेद उपाधानानि - उपांशुदण्डाः

- 11.1.01 सङ्घलाभो दण्डमित्रलाभानां उत्तमः
 11.1.02 सङ्घा छि संलतत्वाद् अधृष्याः परेषाम्
 11.1.03 तान् अनुगुणान् भुञ्जत सामदानाभ्यां, विगुणान् भेददण्डाभ्याम्
 11.1.04 काम्भोजसुराष्ट्रक्षत्रियश्रेण्यु । आद्यो वार्तशस्त्र उपज्जुविनः
 11.1.05 लिख्छिविकवृजिकमल्लकमद्रकुकुरुपाञ्चालाद्यो राजशब्द उपज्जुविनः
 11.1.06 सर्वेषां आसन्नाः सत्रिणः सङ्घानां परस्परन्यङ्गद्वेषवैरकलहस्थानान्युपलभ्य क्कामाभिनीतं भेदं उपचारयेयुः असौ त्वा विजल्पति धति
 11.1.07 अेवं उभयतोभद्ररोषाणां विद्याशिव्यधूतवैडारिकेष्वार्यव्यञ्जना बालकलडान् उत्पादयेयुः

- 11.1.08 વેશશૌણ્ડિકેષુ વા પ્રતિલોમપ્રશંસાભિઃ સઙ્ઘમુખ્યમનુષ્યાણાં તીક્ષણાઃ કલહાન્ ઉત્પાદયેયુઃ, કૃત્યપક્ષ ઉપગ્રહણ વા
- 11.1.09 કુમારકાન્ વિશિષ્ટચિન્દિકયા હીનચિન્દિકાન્ ઉત્સાહયેયુઃ
- 11.1.10 વિશિષ્ટાનાં ચ એકપાત્રં વિવાહં વા હીનેભ્યો વારયેયુઃ
- 11.1.11 હીનાન્ વા વિશિષ્ટૈરેકપાત્રે વિવાહે વા યોજયેયુઃ
- 11.1.12 અવહીનાન્ વા તુલ્યભાવ ઉપગમને કુલતઃ પૌરુષતઃ સ્થાનવિપર્યાસતો વા
- 11.1.13 વ્યવહારં અવસ્થિતં વા પ્રતિલોમસ્થાપનેન નિશામયેયુઃ
- 11.1.14 વિવાદપદેષુ વા દ્રવ્યપશુમનુષ્યાભિઘાતેન રાત્રૌ તીક્ષણાઃ કલહાન્ ઉત્પાદયેયુઃ
- 11.1.15 સર્વેષુ ચ કલહસ્થાનેષુ હીનપક્ષં રાજા કોશદણ્ડાભ્યાં ઉપગૃહ્ય પ્રતિપક્ષવધે યોજયેત્
- 11.1.16 ભિન્નાન્ અપવાહયેદ્ વા
- 11.1.17 ભૂમૌ ચ એષાં પગ્ન્યકુલીં દશકુલીં વા કૃષ્યાયાં નિવેશયેત્
- 11.1.18 એકસ્થા હિ શસ્ત્રગ્રહણસમર્થાઃ સ્યુઃ
- 11.1.19 સમવાયે ચ એષાં અત્યયં સ્થાપયેત્
- 11.1.20 રાજશબ્દિભિરવરુદ્ધં અવક્ષિપ્તં વા કુલ્યં અભિજાતં રાજપુત્રત્વે સ્થાપયેત્
- 11.1.21 કાર્તાન્તિકાદિશ્ચાસ્ય વર્ગો રાજલક્ષણયતાં સઙ્ઘેષુ પ્રકાશયેત્
- 11.1.22 સઙ્ઘમુખ્યાંશ્ચ ધર્મિષ્ઠાન્ ઉપજપેત્ સ્વધર્મં અમુખ્ય રાણઃ પુત્રે ભ્રાતરિ વા પ્રતિપદધ્વમ્ ઇતિ
- 11.1.23 પ્રતિપત્રેષુ કૃત્યપક્ષ ઉપગ્રહાર્થં અર્થં દણ્ડં ચ પ્રેષયેત્
- 11.1.24 વિક્રમકાલે શૌણ્ડિકવ્યગ્જનાઃ પુત્રદારપ્રેતાપદેશેન નૈષેચનિકમ્ ઇતિ મદનરસયુક્તાન્ મદ્યકુમ્ભાન્શતશઃ પ્રચચ્છેયુઃ
- 11.1.25 યૈત્યદૈવતદ્વારરક્ષાસ્થાનેષુ ચ સત્રિણઃ સમયકર્મનિક્ષેપં સહિરણ્યાભિજ્ઞાનમુદ્રાણિ હિરણ્યભાજનાનિ ચ પ્રરૂપયેયુઃ
- 11.1.26 દૃશ્યમાનેષુ ચ સઙ્ઘેષુ રાજકીયાઃ ઇત્યાવેદયેયુઃ
- 11.1.27 અથાવસ્કન્દં દદ્યાત્
- 11.1.28 સઙ્ઘાનાં વા વાહનહિરણ્યે કાલિકે ગૃહીત્વા સઙ્ઘમુખ્યાય પ્રખ્યાતં દ્રવ્યં પ્રચચ્છેત્
- 11.1.29 તદ્ એષાં યાચિતે દત્તં અમુષ્મૈ મુખ્યાય ઇતિ ભૂયાત્
- 11.1.30 એતેન સ્કન્ધાવારાટવીભેદો વ્યાખ્યાતઃ
- 11.1.31 સઙ્ઘમુખ્યપુત્રં આત્મસમ્ભાવિતં વા સત્રી ગ્રાહયેત્ અમુખ્ય રાણઃ પુત્રઃ ત્વં, શત્રુભયાદ્ ઇહ ન્યસ્તોઽસિ ઇતિ
- 11.1.32 પ્રતિપત્રં રાજા કોશદણ્ડાભ્યાં ઉપગૃહ્ય સઙ્ઘેષુ વિક્રમયેત્
- 11.1.33 અવામાર્થઃ તં અપિ પ્રવાસયેત્
- 11.1.34 બન્ધકીપોષકાઃ પ્લવકનટનટંકસૌભિકા વા પ્રણિહિતાઃ સ્ત્રીભિઃ પરમરૂપયૌવનાભિઃ સઙ્ઘમુખ્યાન્ ઉન્માદયેયુઃ

- 11.1.35 ज्ञातकामानां अन्यतमस्य प्रत्ययं कृत्वाऽन्यत्र गमनेन प्रसभलरणेन वा कलडान् उत्पादयेयुः
- 11.1.36 कलडे तीक्ष्णाः कर्म कुर्युः उतोऽयं धत्थं कामुकः धति
- 11.1.37 विसंवाधितं वा भर्षयमाणं अभिसृत्य स्त्री भूयात् असौ मां मुष्यः त्वयि ज्ञातकामां बाधते, तस्मिञ्छ्रवति न धल स्थास्यामि धति धातं अस्य प्रयोजयेत्
- 11.1.38 प्रसख्यापलृता वा वनान्ते क्खिडागृडे वाऽपडर्तारं रात्रौ तीक्ष्णेन धातयेत्, स्वयं वा रसेन
- 11.1.39 ततः प्रकाशयेत् अमुना मे प्रियो डतः धति
- 11.1.40 ज्ञातकामं वा सिद्धव्यञ्जनः सांवदनिकीभिरौषधीभिः संवास्य रसेनातिसन्धायापगच्छेत्
- 11.1.41 तस्मिन् अपकान्ते सत्त्रिणः परप्रयोगं अभिशंसेयुः
- 11.1.42 आढ्यविधवा गूढाञ्जवा योगस्त्रियो वा दायनिक्षेपार्थं विवदमानाः सङ्घमुष्यान् उन्मादयेयुः, अदितिकौशिकस्त्रियो नर्तकीगायना वा
- 11.1.43 प्रतिपन्नान् गूढवेश्मसु रान्निस्समागमप्रविष्टाः तीक्ष्णा उच्युर्बद्ध्वा डरेयुर्वा
- 11.1.44 सत्नी वा स्त्रीलोलुपं सङ्घमुष्यं प्ररुपयेत् अमुष्मिन् ग्रामे दरिद्रकुल्लं अपसृतं, तस्य स्त्री राजार्डा, गुडाण् अेनाम् धति
- 11.1.45 गृहीतायां अर्धमासानन्तरं सिद्धव्यञ्जनो दूष्यसङ्घमुष्यमध्ये प्रकोशेत् असौ मे मुष्यो भार्या स्नुषां भगिनीं दृडितरं वाऽधियरति धति
- 11.1.46 तं येत् सङ्घो निगृह्णीयात्, राजा अेनं उपगृह्य विगुणेषु विक्रमयेत्
- 11.1.47 अनिगृहीते सिद्धव्यञ्जनं रात्रौ तीक्ष्णाः प्रवासयेयुः
- 11.1.48 ततः तद्व्यञ्जनाः प्रकोशेयुः असौ ब्रह्मडा ब्राह्मणीजारश्च धति
- 11.1.49 कार्तान्तिकव्यञ्जनो वा कन्यां अन्येन वृतां अन्यस्य प्ररुपयेत् अमुष्य कन्या राजपत्नी राजप्रसविनी य भविष्यति, सर्वस्वेन प्रसज्य वा अेनां लभस्व धति
- 11.1.50 अलभ्यमानायां परपक्षं उद्धर्षयेत्
- 11.1.51 लब्धायां सिद्धः कलडः
- 11.1.52 भिक्षुकी वा प्रियभार्यं मुष्यं भूयात् असौ ते मुष्यो यौवन उत्सिक्तो भार्यायां मां प्राडिणोत्, तस्याडं भयाल्लेप्यं आभरणं गृहीत्वाऽऽगताऽस्मि, निर्दोषा ते भार्या, गूढं अस्मिन् प्रतिकर्तव्यं, अडं अपि तावत् प्रतिपत्स्यामि धति
- 11.1.53 अेवं । आदिषु कलडस्थानेषु स्वयं उत्पन्ने वा कलडे तीक्ष्णैरुत्पादिते वा डीनपक्षं राजा कोशदण्डाभ्यां उपगृह्य विगुणेषु विक्रमयेद् अपवाडयेद् वा
- 11.1.54 सङ्घेष्वेवं अेकराजो वर्तेत
- 11.1.55 सङ्घाश्चाप्येवं अेकराजो अेतेभ्योऽतिसङ्घान् अेभ्यो रक्षयेयुः
- 11.1.56ab सङ्घमुष्यश्च सङ्घेषु न्यायवृत्तिर्दितः प्रियः ।
- 11.1.56chd दान्तो युक्तजनः तिष्ठेत् सर्वयित्तानुवर्तकः (धति)

Chapt . દૂતકર્મ

- 12.1.01 બલીયસાડભિયુક્તો દુર્બલઃ સર્વત્રાનુપ્રણતો વેતસધર્મા તિષ્ઠેત્
- 12.1.02 ઇન્દ્રસ્ય હિ સ પ્રણમતિ યો બલીયસો નમતિ ઇતિ ભારદ્વાજઃ
- 12.1.03 સર્વસન્દોહેન બલાનાં યુધ્યેત
- 12.1.04 પરાક્રમો હિ વ્યસનં અપહન્તિ
- 12.1.05 સ્વધર્મશ્ચ એષ ક્ષત્રિયસ્ય, યુદ્ધે જયઃ પરાજયો વા ઇતિ વિશાલાક્ષઃ
- 12.1.06 ન ઇતિ કૌટિલ્યઃ
- 12.1.07 સર્વત્રાનુપ્રણતઃ કુલૈડક ઇવ નિરાશો જીવિતે વસતિ
- 12.1.08 યુધ્યમાનશ્ચાત્પસૈન્યઃ સમુદ્રં ઇવાપ્લવોડવગાહમાનઃ સીદતિ
- 12.1.09 તદ્વિશિષ્ટં તુ રાજાનં આશ્રિતો દુર્ગ અવિષહ્યં વા ચેષ્ટેત
- 12.1.10 ત્રયોડભિયોક્તારો ધર્મલોભાસુરવિજયિન ઇતિ
- 12.1.11 તેષાં અભ્યવપત્ત્યા ધર્મવિજયી તુષ્યતિ
- 12.1.12 તં અભ્યવપદ્યેત, પરેષાં અપિ ભયાત્
- 12.1.13 ભૂમિદ્રવ્યહરણેન લોભવિજયી તુષ્યતિ
- 12.1.14 તં અર્થેનાભ્યવપદ્યેત
- 12.1.15 ભૂમિદ્રવ્યપુત્રદારપ્રાણહરણેનાસુરવિજયી
- 12.1.16 તં ભૂમિદ્રવ્યાભ્યાં ઉપગૃહ્યાગ્રાહ્યઃ પ્રતિકુર્વાત
- 12.1.17 તેષાં અન્યતમં ઉત્તિષ્ઠમાનં સન્ધિના મન્ત્રયુદ્ધેન કૂટયુદ્ધેન વા પ્રતિવ્યૂહેત
- 12.1.18 શત્રુપક્ષં અસ્ય સામદાનાભ્યાં, સ્વપક્ષં ભેદદણ્ડાભ્યામ્
- 12.1.19 દુર્ગ રાષ્ટ્રં સ્કન્ધાવારં વાડસ્ય ગૂઢાઃ શસ્ત્રસાગ્રિભિઃ સાધયેયુઃ
- 12.1.20 સર્વતઃ પાષ્ણિર્ણં અસ્ય ગ્રાહ્યેત્
- 12.1.21 અટવીભિર્વા રાજ્યં ઘાતયેત્, તત્કુલીનાપરુહ્દાભ્યાં વા હારયેત્
- 12.1.22 અપકારાન્તેષુ ચાસ્ય દૂટં પ્રેષયેત્
- 12.1.23 અનપકૃત્ય વા સન્ધાનમ્
- 12.1.24 તથાડપ્યભિપ્રયાન્તં કોશદણ્ડયોઃ પાદ ઉત્તરં અહોરાત્ર ઉત્તરં વા સન્ધિં યાચેત
- 12.1.25 સ ચેદ્ દણ્ડસન્ધિં યાચેત, કુણ્ઠં અસ્મૈ હસ્ત્યુદ્ધં દધાદ્, ઉત્સાહિતં વા ગરયુક્તમ્
- 12.1.26 પુરુષસન્ધિં યાચેત, દૂષ્યામિત્રાટવીબલં અસ્મૈ દધાદ્ યોગપુરુષાધિશ્ચિતમ્
- 12.1.27 તથા કુર્યાદ્ યથા ઉભયવિનાશઃ સ્યાત્
- 12.1.28 તીક્ષ્ણબલં વાડસ્મૈ દધાદ્ યદ્ અવમાનિતં વિકુર્વાત, મૌલં અનુરક્તં વા યદ્ અસ્ય વ્યસનેડપકુર્યાત્
- 12.1.29 કોશસન્ધિં યાચેત, સારં અસ્મૈ દધાદ્ યસ્ય કેતારં નાધિગચ્છેત્, કુપ્યં અયુદ્ધયોગ્યં વા
- 12.1.30 ભૂમિસન્ધિં યાચેત, પ્રત્યાદેયાં નિત્યામિત્રાં અનપાશ્રયાં મહાક્ષયવ્યયનિવેશાં વાડસ્મૈ ભૂમિં દધાત્
- 12.1.31 સર્વસ્વેન વા રાજધાનીવર્જનં સન્ધિં યાચેત બલીયસઃ

12.1.32ab यत् प्रसज्य उरेद् अन्यः तत् प्रयञ्चेद् उपायतः ।

12.1.32chd रक्षेत् स्वदेहं न धनं का ज्यनित्ये धने दया (धति)

Chapt . मन्त्रयुद्ध

12.2.01 स येत् सन्धी नावतिष्ठेत, भ्रूयाद् अनेन - धमे शत्रुषड्गुर्वशगा राजानो विनष्टाः, तेषां अनात्मवतां नार्हसि मार्गं अनुगन्तुम्

12.2.02 धर्मं अर्थं यावेक्षस्व

12.2.03 मित्रमुभा ज्यमित्राः ते ये त्वा साडसं अधर्मं अर्थातिक्रमं य आडयन्ति

12.2.04 शूरैः त्यक्तात्मभिः सड योद्धुं साडसं, जनक्षयं उभयतः कर्तुं अधर्मः, दृष्टं अर्थं मित्रं अदृष्टं य त्यक्तुं अर्थातिक्रमः

12.2.05 मित्रवांश्च स राजा, भूयश्च अतेनार्थेन मित्राण्युद्योजयिष्यति यानि त्वा सर्वतोऽभियास्यन्ति

12.2.06 न य मध्यम उदासीनयोर्भेदलस्य वा परित्यक्तः, भवांः तु परित्यक्तः यत्वा समुद्युक्तं उपप्रेक्षन्ते भूयः क्षयव्याभ्यां युज्यतां, मित्राश्च भिद्यतां, अथ अनेन परित्यक्तमूलं सुप्तेन उच्छेत्स्यामः धति

12.2.07 स भवानार्हति मित्रमुभानां अभित्राणां श्रोतुं, मित्राण्युद्वेजयितुं अभित्रांश्च श्रेयसा योक्तुं, प्राणसंशयं अनर्थं य उपगन्तुम् धति यच्छेत्

12.2.08 तथाऽपि प्रतिष्ठमानस्य प्रदृत्तिकोपं अस्य कारयेद् यथा सङ्घवृत्ते व्याप्यातं योगवामने य

12.2.09 तीक्ष्णरसदप्रयोगं य

12.2.10 यद् उक्तं आत्मरक्षितके रक्ष्यं तत्र तीक्ष्णान् रसदांश्च प्रयुञ्जत

12.2.11 बन्धकीपोषकाः परमरूपयौवनाभिः स्त्रीभिः सेनामुष्यान् उन्माद्येयुः

12.2.12 बहूनां ऐकस्यां द्रयोर्वा मुष्ययोः कामे जाते तीक्ष्णाः कलडान् उन्माद्येयुः

12.2.13 कलडे पराजितपक्षं परत्रापगमने यात्रासाडाय्यदाने वा भर्तुर्योजयेयुः

12.2.14 कामवशान् वा सिद्धव्यञ्जनाः सांघनिडीभिरोषधीभिरतिसन्धानाय मुष्येयु रसं दापयेयुः

12.2.15 वैदेडकव्यञ्जने वा राजमहिष्याः सुभगायाः प्रेष्यां आसत्रां कामनिमित्तं अर्थेनाभिवृष्य परित्यजेत्

12.2.16 तस्य अवे परियाडकव्यञ्जन उपदिष्टः सिद्धव्यञ्जनः सांघनिडी ओषधी दधात् वैदेडकशरीरेऽवघातव्या धति

12.2.17 सिद्धे सुभगाया अध्येनं योगं उपदिशेत् राजशरीरेऽवघातव्या धति

12.2.18 ततो रसेनातिसन्ध्यात्

12.2.19 कार्तान्तिकव्यञ्जनो वा मडामात्रं राजलक्ष्णसम्पन्नम् क्माभिनीतं भ्रूयात्

12.2.20 भार्या अस्य भिक्षुकी राजपत्नी राजप्रसविनी वा भविष्यसि धति

12.2.21 भार्याव्यञ्जना वा मडामात्रं भ्रूयात् राजा डिल मां अवरोधयिष्यति, तवान्तिकाय पत्रलेप्यं आभरणं य धं परित्राण्डिकाऽऽडुतम् धति

12.2.22 सूदाराखिकव्यञ्जनो वा रसप्रयोगार्थं राजवचनं अर्थं यास्य लोभनीयं अभिनयेत्

12.2.23 तद् अस्य वैदेडकव्यञ्जनः प्रतिसन्ध्यात्, कार्यसिद्धिं य भ्रूयात्

- 12.2.24 એવં એકેન દ્વાભ્યાં ત્રિભિરિત્યુપાયૈરેક એકં અસ્ય મહામાત્રં વિક્રમાયાપગમનાય વા યોજયેત્ - ઇતિ
- 12.2.25 દુર્ગેષુ ચાસ્ય શૂન્યપાલાસત્રાઃ સત્રિણઃ પૌરજાનપદેષુ મૈત્રીનિમિત્તં આવેદયેયુઃ - શૂન્યપાલેન ઉક્તા યોધાશ્ચાધિકરણસ્થાશ્ચ કૃચ્છગતો રાજા જીવન્ આગમિષ્યતિ, ન વા, પ્રસહ્ય વિત્તં આર્જયધ્વં, અમિત્રાંશ્ચ હત ઇતિ
- 12.2.26 બહુલીભૂતે તીક્ષ્ણાઃ પૌરાત્રિશાસ્વાહારયેયુઃ, મુખ્યાંશ્ચાભિહન્યુઃ એવં ક્રિયન્તે યે શૂન્યપાલસ્ય ન શુશ્રૂષન્તે ઇતિ
- 12.2.27 શૂન્યપાલસ્થાનેષુ ચ સશોણિતાનિ શસ્ત્રવિત્તબન્ધનાન્યુત્સુજેયુઃ
- 12.2.28 તતઃ સત્રિણઃ શૂન્યપાલો ઘાતયતિ વિલોપયતિ ચ ઇત્યાવેદયેયુઃ
- 12.2.29 એવં જાનપદાન્ સમાહર્તુર્ભેદયેયુઃ
- 12.2.30 સમાહર્તુપુરુષાઃ તુ ગ્રામમધ્યેષુ રાત્રૌ તીક્ષ્ણા હત્વા બ્રૂયુઃ એવં ક્રિયન્તે યે જનપદં અધર્મણ બાધન્તે ઇતિ
- 12.2.31 સમુત્પન્ને દોષે શૂન્યપાલં સમાહર્તારં વા પ્રકૃતિકીપેન ઘાતયેયુઃ
- 12.2.32 તદ્બુલીનં અપરુદ્ધં વા પ્રતિપાદયેયુઃ
- 12.2.33ab અન્તઃપુરપુરદ્વારં દ્રવ્યધાન્યપરિગ્રહાન્ ।
- 12.2.33chd દહેયુઃ તાંશ્ચ હન્યુર્વા બ્રૂયુરસ્યાર્તવાદિનઃ (ઇતિ)
- Chapt . સેનામુખ્યવધહ્<dvitIyo bhAgah> - માણ્ડલપ્રોત્સાહનમ્
- 12.3.01 રાણો રાજવલ્લભાનાં ચાસત્રાઃ સત્રિણઃ પત્ય્દશ્વરથદ્વિપમુખ્યાનાં રાજા ક્રુદ્ધઃ ઇતિ સુહૃદ્વિશ્વાસેન મિત્રસ્થાનીયેષુ કથયેયુઃ
- 12.3.02 બહુલીભૂતે તીક્ષ્ણાઃ કૃતરાત્રિચારપ્રતીકારા ગૃહેષુ સ્વામિવચનેનાગમ્યતામ્ ઇતિ બ્રૂયુઃ
- 12.3.03 તાન્નિર્ગચ્છત એવાભિહન્યુઃ, સ્વામિસન્દેશઃ ઇતિ ચાસત્રાન્ બ્રૂયુઃ
- 12.3.04 યે ચાપ્રવાસિતાઃ તાન્ સત્રિણો બ્રૂયુઃ એતત્ તદ્ યદ્ અસ્માભિઃ કથિતં, જીવિતુકામેનાપકાન્તવ્યમ્ ઇતિ
- 12.3.05 યેભ્યશ્ચ રાજા ચાચિતો ન દદાતિ તાન્ સત્રિણો બ્રૂયુઃ - ઉક્તઃ શૂન્યપાલો રાણા અચાચ્યં અર્થ અસૌ ચાસૌ ચ મા ચાચતે, મયા પ્રત્યાખ્યાતાઃ શત્રુસંહિતાઃ, તેષાં ઉદ્ધરણે પ્રયતસ્વ ઇતિ
- 12.3.06 તતઃ પૂર્વવદ્ આચરેત્
- 12.3.07 યેભ્યશ્ચ રાજા ચાચિતો દદાતિ તાન્ સત્રિણો બ્રૂયુઃ - ઉક્તઃ શૂન્યપાલો રાણા અચાચ્યં અર્થ અસૌ ચાસૌ ચ મા ચાચતે, તેભ્યો મયા સોડર્થો વિશ્વાસાર્થં દત્તઃ, શત્રુસંહિતાઃ, તેષાં ઉદ્ધરણે પ્રયતસ્વ ઇતિ
- 12.3.08 તતઃ પૂર્વવદ્ આચરેત્
- 12.3.09 યે ચ એનં ચાચ્યં અર્થ ન ચાચન્તે તાન્ સત્રિણો બ્રૂયુઃ - ઉક્તઃ શૂન્યપાલો રાણા ચાચ્યં અર્થ અસૌ ચાસૌ ચ મા ન ચાચતે, કિં અન્યત્ સ્વદોષશક્ષિતત્વાત્, તેષાં ઉદ્ધરણે પ્રયતસ્વ ઇતિ
- 12.3.10 તતઃ પૂર્વવદ્ આચરેત્
- 12.3.11 એતેન સર્વઃ કૃત્યપક્ષો વ્યાખ્યાતઃ
- 12.3.12 પ્રત્યાસત્રો વા રાજાનં સત્રી ગ્રાહયેત્ અસૌ ચાસૌ ચ તે મહામાત્રઃ શત્રુપુરુષૈઃ સમ્ભાષતે ઇતિ
- 12.3.13 પ્રતિપન્ને દૂષ્યાન્ અસ્ય શાસનહરાન્ દર્શયેત્ એતત્ તત્ ઇતિ
- 12.3.14 સેનામુખ્યપ્રકૃતિપુરુષાન્ વા ભૂમ્યા હિરણ્યેન વા લોભયિત્વા સ્વેષુ વિક્રમયેદ્ અપવાહયેદ્ વા

- 12.3.15 યોડસ્ય પુત્રઃ સમીપે દુર્ગે વા પ્રતિવસતિ તં સત્રિણા ઉપજાપયેત્ આત્મસમ્પન્નતરઃ ત્વં પુત્રઃ, તથાડપ્યન્તર્હિતઃ, તસ્મિં ઉપેક્ષસે વિક્રમ્ય ગૃહાણ, પુરા ત્વા યુવરાજો વિનાશયતિ ઇતિ
- 12.3.16 તદ્ભુલીનં અપરુદ્ધં વા હિરણ્યેન પ્રતિલોભ્ય બ્રૂયાત્ અન્તર્બલં પ્રત્યન્તસ્કન્ધં અન્તં વાડસ્ય પ્રમુદ્ગીહિ ઇતિ
- 12.3.17 આટવિકાન્ અર્થમાનાભ્યાં ઉપગૃહ્ય રાજ્યં અસ્ય ઘાતયેત્
- 12.3.18 પાષ્ણિગ્રાહં વાડસ્ય બ્રૂયાત્ એષ ખલુ રાજા માં ઉચ્છિદ્ય ત્વાં ઉચ્છેત્સ્યતિ, પાષ્ણિં અસ્ય ગૃહાણ, ત્વયિ નિવૃત્તસ્થાહં પાષ્ણિં ગ્રહીષ્યામિ ઇતિ
- 12.3.19 મિત્રાણિ વાડસ્ય બ્રૂયાત્ અહં વઃ સેતુઃ, મયિ વિભિન્ને સર્વાન્ એષ વો રાજા પ્લાવયિષ્યતિ, સમ્ભૂય વાડસ્ય યાત્રાં વિહનામ ઇતિ
- 12.3.20 તત્સંહતાનાં અસંહતાનાં ચ પ્રેષયેત્ એષ ખલુ રાજા માં ઉત્પાટ્ય ભવત્સુ કર્મ કરિષ્યતિ, બુધ્યધ્વં, અહં વઃ શ્રેયાન્ અભ્યુપપત્તુમ્ ઇતિ
- 12.3.21ab મધ્યમસ્ય પ્રહિણુયાદ્ ઉદાસીનસ્ય વા પુનઃ ।
- 12.3.21chd યથાડસન્નસ્ય મોક્ષાર્થં સર્વસ્યેન તદ્દર્પણમ્ (ઇતિ)
- Chapt . શસ્ત્રાગ્નિરસપ્રણિધયઃ - વીવધાસારપ્રસારવધઃ
- 12.4.01 યે ચાસ્ય દુર્ગેષુ વૈદેહકવ્યગ્જનાઃ, ગ્રામેસુ ગૃહપતિકવ્યગ્જનાઃ, જનપદસન્ધિષુ ગોરક્ષકતાપસવ્યગ્જનાઃ, તે સામન્તાટવિકતલ્હુલીનાપરુદ્ધાનાં પાણ્યાગારપૂર્વં પ્રેષયેયુઃ અયં દેશો હાર્યઃ ઇતિ
- 12.4.02 આગતાંશ્ચ એષાં દુર્ગે ગૂઢપુરુષાન્ અર્થમાનાભ્યાં અભિસત્કૃત્ય પ્રકૃતિચ્છિદ્રાણિ પ્રદર્શયેયુઃ
- 12.4.03 તેષુ તૈઃ સહ પ્રહરેયુઃ
- 12.4.04 સ્કન્ધાવારે વાડસ્ય શૌણ્ડિકવ્યગ્જનઃ પુત્રં અભિત્યક્તં સ્થાપયિત્વાડવસ્કન્દકાલે રસેન પ્રવાસયિત્વા નૈષેચનિકમ્ ઇતિ મદનરસયુક્તાન્ મદ્યકુમ્ભાન્શતશઃ પ્રયચ્છેત્
- 12.4.05 શુદ્ધં વા મદ્યં પાદ્યં વા મદ્યં દદ્યાદ્ એકં અહઃ, ઉત્તરં રસિસિદ્ધં પ્રયચ્છેત્
- 12.4.06 શુદ્ધં વા મદ્યં દણ્ડમુખ્યેભ્યઃ પ્રદાય મદકાલે રસસિદ્ધં પ્રયચ્છેત્
- 12.4.07 દણ્ડમુખ્યવ્યગ્જનો વા પુત્રં અભિત્યક્તં ઇતિ સમાનમ્
- 12.4.08 પાકવમાંસિકાઉદનિકાઉણ્ડિકાપૂપિકવ્યગ્જના વા પાણ્યવિશેષં અવધોષયિત્વા પરસ્પરસંઘર્ષેણ કાલિકં સમર્ધતરં ઇતિ વા પરાન્ આહૂય રસેન સ્વપાણ્યાન્યપચારયેયુઃ
- 12.4.09 સુરાક્ષીરદધિસર્પિસ્તૈવાનિ વા તદ્વ્યવહર્તૃહસ્તેષુ ગૃહીતા સ્ત્રિયો બાલાશ્ચ રસયુક્તેષુ સ્વભાજનેષુ પરિકિરેયુઃ
- 12.4.10 અનેનાર્ધેણ, વિશિષ્ટે વા ભૂયો દીયતામ્ ઇતિ તત્ર એવાવાકિરેયુઃ
- 12.4.11 એતાન્યેવ વૈદેહકવ્યગ્જનાઃ, પાણ્યવિરેયેણાહર્તારો વા
- 12.4.12 હસ્ત્યુદ્ધાનાં વિધાયવસેષુ રસં આસન્ના દધુઃ
- 12.4.13 કર્મકરવ્યગ્જના વા રસાક્તં યવસં ઉદકં વા વિકીણીરન્
- 12.4.14 ચિરસંસૃષ્ટા વા ગોવાણિજકા ગવાં અજાવીનાં વા યૂથાન્યવસ્કન્દકાલેષુ પરેષાં મોહસ્થાનેષુ પ્રમુગ્ધેયુઃ, અશ્વખર ઉદ્ગમહિષાદીનાં દુષ્ટાંશ્ચ

- 12.4.15 तद्व्यञ्जना वा युञ्जुन्दरीशोषिताक्ताक्षान्
- 12.4.16 लुब्धकव्यञ्जना वा व्यालमृगान् पञ्चरेभ्यः प्रमुञ्चयेयुः, सर्पग्राह्यं वा सर्पान् उग्रविषान्, उस्तिञ्जुविनो वा उस्तिनः
- 12.4.17 अग्निञ्जुविनो वाऽग्निं अवसृजेयुः
- 12.4.18 गूढपुरुषा वा विमुषान् पत्न्यऽश्वरथद्विपमुष्यान् अभिहन्त्युः, आदीपयेयुर्वा मुष्यावासान्
- 12.4.19 दूष्यामित्राटविकव्यञ्जनाः प्रणिहितः पृष्ठाभिघातं अवस्कन्दप्रतिग्रहं वा कुर्युः
- 12.4.20 वनगूढा वा प्रत्यन्तस्कन्धं उपनिष्कृष्याभिहन्त्युः, ऐकायने वीवधासारप्रसारान् वा
- 12.4.21 ससङ्केतं वा रात्रियुद्धे भूरितूर्यं आहृत्य ब्रूयुः अनुप्रविष्टाः स्मो, लब्धं राजयम् धति
- 12.4.22 राजावासां अनुप्रविष्टा वा सङ्कुलेषु राजानं हन्त्युः
- 12.4.23 सर्वतो वा प्रयातं येन (?अवे?) भवेच्छाटविकदण्डयारिणः सत्रापाश्रयाः स्तम्भवाटापाश्रया वा हन्त्युः
- 12.4.24 लुब्धकव्यञ्जना वाऽवस्कन्दसङ्कुलेषु गूढयुद्धे तु भिरभिहन्त्युः
- 12.4.25 ऐकायने वा शैलस्तम्भवाटपञ्जनान्तर् । उदके वा स्वभूमिभलेनाभिहन्त्युः
- 12.4.26 नदीसरस्तटाकसेतुबन्धभेदवेगेन वा प्लावयेयुः
- 12.4.27 धान्वनवन्दुर्गान्निम्नदुर्गस्थं वा योगाग्निधूमाभ्यां नाशयेयुः
- 12.4.28 सङ्कुटगतं अग्निना, धान्वनगतं धूमेन, निधानगतं रसेन, तोयावगाढं दृष्टग्राहैरुदक्यरक्षैर्वा तीक्ष्णैः साधयेयुः, आदीप्तावासान्निष्यतन्तं वा
- 12.4.29ab योगवामनयोगाभ्यां योगेनान्यतमेन वा ।
- 12.4.29chd अमित्रं अतिसन्दध्यात् सकृत् उक्तासु भूमिषु (धति)
- Chapt . योगातिसंधानं - दण्डातिसंधानं - ऐकविजयः
- 12.5.01 दैवतेज्यायाम् (दैवता एज्यायाम्?) यात्रायां अमित्रस्य बहूनि पूजाऽऽगमस्थानानि भक्तिः
- 12.5.02 तत्रास्य योगं उब्जयेत्
- 12.5.03 दैवतागुणप्रविष्टस्य उपरि यन्त्रमोक्षणेन गूढभित्तिं शिलां वा पातयेत्
- 12.5.04 शिलाशस्त्रवर्षं उत्तमागारात्, कपाटं अवपातितं वा, भित्तिप्रणिहितं ऐकदेशभङ्गं वा परिघं मोक्षयेत्
- 12.5.05 दैवतादेहध्वजप्रदरणानि वाऽस्य उपरिष्ठात् पातयेत्
- 12.5.06 स्थानासनगमनभूमिषु वाऽस्य गोमयप्रदेलेन गन्धं उदकप्रसेकेन वा रसं अतिथारयेत्, पुष्पयूर्णं उपहारेण वा
- 12.5.07 गन्धप्रतिच्छन्नं वाऽस्य तीक्ष्णं धूमं अतिनयेत्
- 12.5.08 शूलद्वयं अवपातनं वा शयनासनस्याधस्ताद् यन्त्रभङ्गतलं येन कीलमोक्षणेन प्रवेशयेत्
- 12.5.09 प्रत्यासन्ने वाऽमित्रे जनपदाञ्च जनं अवरोधक्षमं अतिनयेत्
- 12.5.10 दुर्गास्थानवरोधक्षमं अपनयेत्, प्रत्याद्वयं अरिविषयं वा प्रेषयेत्
- 12.5.11 जनपदं य ऐकस्थं शैलवननदीदुर्गेष्वटवीव्यवहितेषु वा पुनःप्रातृपरिगृहीतं स्थापयेत्
- 12.5.12 उपरोधलेतवो दण्ड उपनतवृत्ते व्याप्याताः

- 12.5.13 तृणकाष्ठे आयोजनाद् दालयेत्
- 12.5.14 उदकानि य दूषयेत्, अवस्त्रावयेच्च
- 12.5.15 कूपकूटावपातकण्टकिनीश्च बहिरुञ्जयेत्
- 12.5.16 सुरुङ्गां अमित्रस्थाने बहुमुष्णीं कृत्वा निययमुष्यान् अभिडारयेत्, अमित्रं वा
- 12.5.17 परप्रयुक्तायां वा सुरुङ्गायां परिभां उदकान्तिर्की भानयेत्, कूपशालां अनुसालं वा
- 12.5.18 तोयकुम्भान् कांस्यभाण्डानि वा शङ्खास्थानेषु स्थापयेत् पाताभिज्ञानार्थम्
- 12.5.19 ज्ञाते सुरुङ्गापथे प्रतिसुरुङ्गां कारयेत्
- 12.5.20 मध्ये भित्त्वा धूमं उदकं वा प्रयच्छेत्
- 12.5.21 प्रतिविहितदुर्गो वा मूले दायाम् कृत्वा प्रतिलोमां अस्य दिशं गच्छेत्, यतो वा मित्रैर्बन्धुभिराटविडैर्वा संसृज्येत परस्यामित्रैर्दूष्यैर्वा मडद्भिः, यतो वा गतोऽस्य मित्रैर्वियोगं कुर्यात् पाषिर्वा वा गृहीयात् राज्यं वाऽस्य डारयेत् वीवधासारप्रसारान् वा वारयेत्, यतो वा शङ्कुयाद् आक्षिकवद् अपक्षेपेणस्य प्रहर्तुं, यतो वा स्वं राज्यं त्रायेत मूलस्य उपययं वा कुर्यात्
- 12.5.22 यतः सन्धिं अभिप्रेतं लभेत ततो वा गच्छेत्
- 12.5.23 सडप्रस्थापिनो वाऽस्य प्रेषयेयुः अयं ते शत्रुरस्माकं डस्तगतः, पाण्यं विप्रकारं वाऽपदिश्य डिरण्यं अन्तःसारभवं य प्रेषय यस्य अेनं अपयेम बद्धं प्रवासितं वा षति
- 12.5.24 प्रतिपन्ने डिरण्यं सारभवं याददीत
- 12.5.25 अन्तपावो वा दुर्गसम्प्रदाने बल अेकदेशं अतिनीय विश्वस्तं घातयेत्
- 12.5.26 जनपदं अेकस्थं वा घातयितुं अमित्रानीकं आवाडयेत्
- 12.5.27 तद् अवरुद्धदेशं अतिनीय विश्वस्तं घातयेत्
- 12.5.28 मित्रव्यञ्जनो वा बाड्यस्य प्रेषयेत् क्षीणं अस्मिन् दुर्गे धान्यं स्नेडाः क्षारो लवणं वा, तद् अमुष्मिन् देशे काले य प्रवेक्ष्यति, तद् उपगुडाण षति
- 12.5.29 ततो रसविद्धं धान्यं स्नेडं क्षारं लवणं वा दूष्यामित्राटविकाः प्रवेशयेयुः, अन्ये वाऽभित्यक्ताः
- 12.5.30 तेन सर्वभाण्डवीवधग्रडणं व्याप्यातम्
- 12.5.31 सन्धिं वा कृत्वा डिरण्य अेकदेशं अस्मै दद्यात्, विलम्बमानः शेषम्
- 12.5.32 ततो रक्षाविधानान्यवस्त्रावयेत्
- 12.5.33 अग्निरसशस्त्रैर्वा प्रडरेत्
- 12.5.34 डिरण्यप्रतिग्राडिणो वाऽस्य वल्लभान् अनुगृहीयात्
- 12.5.35 परिक्षीणो वाऽस्मै दुर्गं दत्त्वा निर्गच्छेत्
- 12.5.36 सुरुङ्गाया कुक्षिप्रदरेण वा प्राकारभेदेन निर्गच्छेत्
- 12.5.37 रात्राववस्कन्दं दत्त्वा सिद्धः तिष्ठेत्, असिद्धः पार्श्वेनापगच्छेत्
- 12.5.38 पाषण्ड्यधना मन्दपरिवारो निर्गच्छेत्
- 12.5.39 प्रेतव्यञ्जनो वा गूढैर्निड्रियेत

- 12.5.40 સ્ત્રીવિષધારી વા પ્રેતં અનુગચ્છેત્
 12.5.41 દૈવત ઉપહારશ્રાદ્ધપ્રહવણેષુ વા રસવિદ્ધં અન્નપાનં અવસૃજ્ય
 12.5.42 કૃત ઉપજાપો દૂષ્યવ્યઞ્જનૈર્નિષ્પત્ય ગૂઢસૈન્યોડમિહન્યાત્
 12.5.43 એવં ગૃહીતદ્ગુર્ગો વા પ્રાશ્યપ્રાશં ચૈત્યં ઉપસ્થાપ્ય દૈવતપ્રતિમાચ્છિદ્રં પ્રવિશ્યાસીત, ગૂઢભિત્તિં વા, દૈવતપ્રતિમાયુક્તં વા ભૂમિગૃહમ્
 12.5.44 વિસ્મૃતે સુરુડગયા રાત્રૌ રાજાવાસં અનુપ્રવિશ્ય સુમં અમિત્રં હન્યાત્
 12.5.45 યન્નવિશ્વેષણં વા વિશ્વેષ્યાધસ્તાદ્ અવપાતયેત્
 12.5.46 રસાગ્નિયોગેનાવલિમં ગૃહં જતુગૃહં વાડધિશયાનં અમિત્રં આદીપયેત્
 12.5.47 પ્રમદવનવિહારાણાં અન્યતમે વા વિહારસ્થાને પ્રમત્તં ભૂમિગૃહસુરુડગાગૂઢભિત્તિપ્રવિષ્ટાઃ તીક્ષ્ણા હન્યુઃ, ગૂઢપ્રણિહિતા વા રસેન
 12.5.48 સ્વપતો વા નિરુદ્ધે દેશે ગૂઢાઃ સ્ત્રિયઃ સર્પરસાગ્નિધૂમાન્ ઉપરિ મુચ્ચેયુઃ
 12.5.49 પ્રત્યુત્પન્ને વા કારણે યદ્ યદ્ ઉપપદ્યેત તત્ તદ્ અમિત્રેડન્તઃપુરગતે ગૂઢસઞ્ચારઃ પ્રયુઞ્જીત
 12.5.50 તતો ગૂઢં એવાપગચ્છેત્, સ્વજનસંજ્ઞાં ચ પ્રરૂપયેત્
 12.5.51ab દ્વાહસ્થાન્ વર્ષધરાંશ્ચાન્યાગ્નિગૂઢ ઉપહિતાન્ પરે ।
 12.5.51chd તૂર્યસંજ્ઞાભિરાહૂય દ્વિષત્ષોષાણિ ઘાતયેત્ (ઇતિ)

Book .

Chapt . ઉપજાપઃ

- 13.1.01 વિજિગીષુઃ પરગ્રામં અવામુકામઃ સર્વજ્ઞદૈવતસમ્યોગખ્યાપનાભ્યાં સ્વપક્ષં ઉદ્ધર્ષયેત્, પરપક્ષં ચ ઉદ્ધેજયેત્
 13.1.02 સર્વજ્ઞાખ્યાપનં તુ - ગૃહગુહ્યપ્રવૃત્તિજ્ઞાનેન પ્રત્યાદેશો મુખ્યાનાં, કણ્ટકશોધનાપસર્પાવગમેન પ્રકાશનં રાજદ્વિષ્ટકારિણાં, વિજ્ઞાપ્ય ઉપાયનખ્યાપનં અદૃષ્ટસંસર્ગવિદ્યાસંજ્ઞાડડદિભિઃ, વિદેશપ્રવૃત્તિજ્ઞાનં તદ્ અહરેવ ગૃહકપોતેન મુદ્રાસમ્યુક્તેન
 13.1.03 દૈવતસમ્યોગખ્યાપનં તુ - સુરુડગામુખેનાગ્નિચૈત્યદૈવતપ્રતિમાચ્છિદ્રાન્ અનુપ્રવિષ્ટૈરગ્નિચૈત્યદૈવતવ્યઞ્જનૈઃ સમ્ભાષણં પૂજનં ચ, ઉદકાદ્ ઉત્થિતૈર્વા નાગવરુણવ્યઞ્જનૈઃ સમ્ભાષણં પૂજનં ચ, રાત્રાવન્તર્ત્ । ઉદકે સમુદ્રવાલુકાકોશં પ્રણિધાયાગ્નિમાલાદર્શનં, શિલાશિક્યાવગૃહીતે પ્લવકે સ્થાનં, ઉદકબસ્તિના જરાયુણા વા શિરોડવગૂઢનાસઃ પૃષતાન્નકુલીસ્નકશિશુમાર ઉદ્રવસાભિર્વા શતપાક્યં તૈવં નસ્તઃ પ્રયોગઃ
 13.1.04 તેન રાત્રિગણાશ્ચરતિ
 13.1.05 ઇત્યુદકચરણાનિ
 13.1.06 તૈર્વરુણનાગકન્યાવાક્યક્રિયા સમ્ભાષણં ચ, કોપસ્થાનેષુ મુખાદ્ અગ્નિધૂમ ઉત્સર્ગઃ
 13.1.07 તદ્ અસ્ય સ્વવિષયે કાર્તાન્તિકનૈમિત્તિકમૌહૂર્તિકપૌરાણિક ઇક્ષણિકગૂઢપુરુષાઃ સાચિવ્યકરાઃ તદ્દર્શિનશ્ચ પ્રકાશયેયુઃ
 13.1.08 પરસ્ય વિષયે દૈવતદર્શનં દિવ્યકોશદણ્ડ ઉત્પત્તિં ચાસ્ય બ્રૂયુઃ
 13.1.09 દૈવતપ્રશ્નનિમિત્તવાયસાડગવિદ્યાસ્વપ્રમૃગપક્ષિવ્યાહારેષુ ચાસ્ય વિજયં બ્રૂયુઃ, વિપરીતં અમિત્રસ્ય

13.1.10 સદુન્દુભિ ઉલ્કાં ચ પરસ્ય નક્ષત્રે દર્શયેયુઃ

13.1.11 પરસ્ય મુખ્યાન્ મિત્રત્વેન ઉપદિશન્તો દૂતવ્યઞ્જનાઃ સ્વામિસત્કારં બ્રૂયુઃ, સ્વપક્ષબલાધાનં પરપક્ષપ્રતિઘાતં ચ

13.1.12 તુલ્યયોગક્ષેમં અમાત્યાનાં આયુધીયાનાં ચ કથયેયુઃ

13.1.13 તેષુ વ્યસનાભ્યુદયાવેક્ષણાં અપત્યપૂજનં ચ પ્રયુઞ્જીત

13.1.14 તેન પરપક્ષં ઉત્સાહયેદ્ યથા ઉક્તં પુરસ્તાત્

13.1.15 ભૂયશ્ચ વક્ષ્યામઃ

13.1.16 સાધારણગર્ભેન દક્ષાન્, લકુટશાખાહનનાભ્યાં દર્શયારિણઃ, કુલ એડકેન ચ ઉદ્ધિગ્રાન્, અશનિવર્ષેણ વિમાનિતાન્, વિદુલેનાવકેશિના વાયસપિણેન કૈતવજમેઘેન ઇતિ વિહતાશાન્ દુર્ભગાલકુરેણ દ્વેષિણા ઇતિ પૂજાફલાન્, વ્યાઘ્રચર્માણા મૃત્યુકૂટેન ચ ઉપહિતાન્, પીલુવિખાદનેન કરકચોદ્રયા ગર્દભીક્ષીરાડભિમન્યનેન ઇતિ ધ્રુવ ઉપકારિણ ઇતિ

13.1.17 પ્રતિપન્નાન્ અર્થમાનાભ્યાં યોજયેત્

13.1.18 દ્રવ્યભક્તચ્છિદ્રેષુ ચ એનાન્ દ્રવ્યભક્તદાનૈરનુગૃહ્ણીયાત્

13.1.19 અપ્રતિગૃહ્ણતાં સ્ત્રીકુમારાલકુરારાન્ અભિહરેયુઃ

13.1.20 દુર્ભિક્ષસ્તેનાટપ્ય્ | ઉપઘાતેષુ ચ પૌરજનપદાન્ ઉત્સાહયન્તઃ સત્ત્રિણો બ્રૂયુઃ રાજાનં અનુગ્રહં યાચામહે નિરનુગ્રહાઃ પરત્ર ગચ્છામઃ ઇતિ

13.1.21ab તથા ઇતિ પ્રતિપન્નેષુ દ્રવ્યધાન્યાન્યપરિગ્રહૈઃ |

13.1.21chd સાચિવ્યં કાર્યં ઇત્યેતદ્ ઉપજાપાદ્ ભૂતં મહત્ (ઇતિ)

Chapt . યોગવામનમ્

13.2.01 મુણ્ડો જટિલો વા પર્વતગુહાવાસી ચતુર્વર્ષશતાયુર્બ્રુવાણઃ પ્રભૂતજટિલાન્તેવાસી નગરાભ્યાશે તિષ્ઠેત્

13.2.02 શિષ્યાશ્ચાસ્ય મૂલફલ ઉપગમનૈરમાત્યાન્ રાજાનં ચ ભગવદ્દર્શનાય યોજયેયુઃ

13.2.03 સમાગતાશ્ચ રાજા પૂર્વરાજદેશાભિજ્ઞાનાનિ કથયેત્, શતે શતે ચ વર્ષાણાં પૂર્ણેડહં અગ્નિં પ્રવિશ્ય પુનર્બાલો ભવામિ, તદ્ ઇહ ભવત્ સમીપે ચતુર્થાં અગ્નિં પ્રવેક્ષ્યામિ, અવશ્યં મે ભવાન્ માનયિતવ્યઃ, ત્રીન્ વરાન્ વૃણીષ્ણ(વૃષીષ્વ) ઇતિ

13.2.04 પ્રતિપન્નં બ્રૂયાત્ સમરાત્રં ઇહ સપુત્રદારેણ પ્રેક્ષાપ્રહવાણપૂર્વં વસ્તવ્યમ્ ઇતિ

13.2.05 વસન્તં અવસ્કન્દેત

13.2.06 મુણ્ડો વા જટિલો વા સ્થાનિકવ્યઞ્જનઃ પ્રભૂતજટિલાન્તેવાસી વસ્તશોણિતદિગ્ધાં વેણુશલાકાં સુવર્ણચૂર્ણેનાવલિપ્ય વલ્મીકે નિદધ્યાદ્ ઉપજિહ્વિકાનુસરણાર્થં, સ્વાર્ણનાલિકાં વા

13.2.07 તતઃ સત્રી રાજઃ કથયેત્ અસૌ સિદ્ધઃ પુષ્પિતં નિધિં જાનાતિ ઇતિ

13.2.08 સ રાજા પૃષ્ઠઃ તથા ઇતિ બ્રૂયાત્, તચ્ચાભિજ્ઞાનં દર્શયેત્, ભૂયો વા હિરણ્યં અન્તર્ | આધાય

13.2.09 બ્રૂયાચ્ચ એનં નાગરક્ષિતોડયં નિધિઃ પ્રણિપાતસાધ્યઃ ઇતિ

13.2.10 પ્રતિપન્નં બ્રૂયાત્ સમરાત્રમ્ ઇતિ સમાનમ્

- 13.2.11 સ્થાનિકવ્યજ્ઞનં વા રાત્રૌ તેજનાગ્નિયુક્તં એકાન્તે તિષ્ઠન્તં સત્ત્રિણઃ ક્રમાભીનીતં રાણઃ કથયેયુઃ અસૌ સિદ્ધઃ સામેધિકઃ ઇતિ
- 13.2.12 તં રાજા યં અર્થં યાચેત તં અસ્ય કરિષ્યમાણઃ સમરાત્રમ્ ઇતિ સમાનમ્
- 13.2.13 સિદ્ધવ્યજ્ઞનો વા રાજાનં જમ્ભકવિદ્યાભિઃ પ્રલોભયેત્
- 13.2.14 તં રાજા ઇતિ સમાનમ્
- 13.2.15 સિદ્ધવ્યજ્ઞનો વા દેશદેવતાં અભ્યર્હિતાં આશ્રિત્ય પ્રહવણૈરભીક્ષણં પ્રકૃતિમુખ્યાન્ અભિસંવાસ્ય ક્રમેણ રાજાનં અતિસન્દઘ્યાત્
- 13.2.16 જટિલવ્યજ્ઞનં અન્તર્ ઉદકવાસિનં વા સર્વશ્ચેતં તટસુરુડ્ગાભૂમિગૃહાપસરણં વરુણં નાગરાજં વા સત્ત્રિણઃ ક્રમાભીનીતં રાણઃ કથયેયુઃ
- 13.2.17 તં રાજા ઇતિ સમાનમ્
- 13.2.18 જનપદાન્તેવાસી સિદ્ધવ્યજ્ઞનો વા રાજાનં શત્રુદર્શનાય યોજયેત્
- 13.2.19 પ્રતિપત્રં બિમ્બં કૃત્વા શત્રું આવાહયિત્વા નિરુદ્ધે દેશે ઘાતયેત્
- 13.2.20 અશ્વપાણ્ય ઉપયાતા વૈદેહકવ્યજ્ઞનાઃ પાણ્ય ઉપાયનનિમિત્તં આહૂય રાજાનં પાણ્યપરીક્ષાયાં આસક્તં અશ્વવ્યતિકીર્ણં વા હન્યુઃ, અશ્વૈશ્ચ પ્રહરેયુઃ
- 13.2.21 નગરાભ્યાશે વા ચૈત્યં આરુહ્ય રાત્રૌ તીક્ષ્ણાઃ કુમ્ભેષુ નાલીન્ વા વિદુલાનિ ધમન્તઃ સ્વામિનો મુખ્યાનાં વા માંસાનિ ભક્ષયિષ્યામઃ, પૂજા નો વર્તતામ્ ઇત્યવ્યક્તં બ્રૂયુઃ
- 13.2.22 તદ્ એષાં નૈમિત્તિકમૌહૂર્તિકવ્યજ્ઞનાઃ ખ્યાપયેયુઃ
- 13.2.23 મડ્ગલ્યે વા હ્રદે તટાકમધ્યે વા રાત્રૌ તેજનતૈલાભ્યક્તા નાગરૂપિણઃ શક્તિમુસલાન્યયોમયાનિ નિષ્પેષયન્તઃ તથૈવ બ્રૂયુઃ
- 13.2.24 ઋક્ષયર્મકચુકિનો વાડગ્નિધૂમ ઉત્સર્ગયુક્તા રક્ષોરૂપં વહન્તઃ ત્રિરપસવ્યં નગરં કુર્વાણાઃ શ્વસૂગાલવાશિતાન્તરેષુ તથૈવ બ્રૂયુઃ
- 13.2.25 ચૈત્યદૈવતપ્રતિમાં વા તેજનતૈલેનાભ્રપટલચ્છન્નેનાગ્નિના વા રાત્રૌ પ્રજવાલ્ય તથૈવ બ્રૂયુઃ
- 13.2.26 તદ્ અન્યે ખ્યાપયેયુઃ
- 13.2.27 દૈવતપ્રતિમાનાં અભ્યર્હિતાનાં વા શોણિતેન પ્રસ્રાવં અતિમાત્રં કુર્મુઃ
- 13.2.28 તદ્ અન્યે દેવરુધિરસંસ્રાવે સડ્ગ્રામે પરાજયં બ્રૂયુઃ
- 13.2.29 સન્ધિરાત્રિષુ શ્મશાનપ્રમુખે વા ચૈત્યં ઊર્ધ્વભક્ષિતૈર્મનુષ્ઠૈઃ પ્રરૂપયેયુઃ
- 13.2.30 તતો રક્ષોરૂપી મનુષ્યકં યાચેત
- 13.2.31 યશ્ચાત્ર શૂરવાદિકોડન્યતમો વા દ્રષ્ટું આગચ્છેત્ તં અન્યે લોહમુસલૈર્હન્યુઃ, યથા રક્ષોભિર્હત ઇતિ જ્ઞાયેત
- 13.2.32 તદ્ અદ્ભુતં રાણઃ તદ્દર્શિનઃ સત્ત્રિણશ્ચ કથયેયુઃ
- 13.2.33 તતો નૈમિતિહમૌહૂર્તિકવ્યજ્ઞનાઃ શાન્તિં પ્રાયશ્ચિત્તં બ્રૂયુઃ અન્યથા મહદ્ અકુશલં રાણો દેશસ્ય ચ ઇતિ
- 13.2.34 પ્રતિપત્રં એતેષુ સમરાત્રં એક એકમન્ત્રબલિહોમં સ્વયં રાણા કર્તવ્યમ્ ઇતિ બ્રૂયુઃ
- 13.2.35 તતઃ સમાનમ્

- 13.2.36 अेतान् वा योगान् आत्मनि दर्शयित्वा प्रतिकुर्वीत परेषां उपदेशार्थम्
 13.2.37 ततः प्रयोजयेद् योगान्
 13.2.38 योगदर्शनप्रतीकारेण वा कोशाभिसंहरणं कुर्यात्
 13.2.39 उस्तिकामं वा नागवनपावा उस्तिना लक्षणेन प्रलोभयेयुः
 13.2.40 प्रतिपन्नं गडनं अेकार्थनं वाऽतिनीय धातयेयुः, अर्ध्वा वाऽपडरेयुः
 13.2.41 तेन मृगयाकामो व्याख्यातः
 13.2.42 द्रव्यस्त्रीलोलुपं आढ्यविधवाभिर्वा परमरूपयौवनाभिः स्त्रीभिर्दायनिक्षेपार्थं उपनीताभिः सत्त्रिणः प्रलोभयेयुः
 13.2.43 प्रतिपन्नं रात्रौ सत्त्रयन्त्राः समागमे शस्त्ररसाभ्यां धातयेयुः
 13.2.44 सिद्धप्रजितयैत्यस्तूपदैवतप्रतिमानां अमीक्षणाभिगमनेषु वा भूमिगृहसुरङ्गाङ्गुष्ठमितिप्रविष्टाः तीक्ष्णाः परं अभिउच्युः
 13.2.45ab येषु देशेषु याः प्रेक्षाः प्रेक्षते पार्थिवः स्वयम् ।
 13.2.45chd यात्राविहारे रमते यत्र कीडति वाऽम्भसि
 13.2.46ab धिग् । उक्त्य् । आदिषु सर्वेषु यज्ञप्रडवाणेषु वा ।
 13.2.46chd सूतिकाप्रेतरोगेषु प्रीतिशोकभयेषु वा ।
 13.2.47ab प्रमादं याति यस्मिन् वा विश्वासात् स्वजन उत्सवे
 13.2.47chd यत्रास्यारक्षिसञ्चारो दुर्दिने सङ्कुलेषु वा ।
 13.2.48ab विप्रस्थाने प्रदीप्ते वा प्रविष्टे निर्जनेऽपि वा ।
 13.2.48chd वस्त्राभरणमाल्यानां झेलाभिः शयनासनैः
 13.2.49ab मद्यभोजनझेलाभिः तूर्णैर्वाऽभिगताः सः ।
 13.2.49chd प्रडरेयुररिं तीक्ष्णाः पूर्वप्रणिहितैः सः (छति)
 13.2.50ab यथैव प्रविशेयुश्च द्विषतः सत्त्रुतेतुभिः ।
 13.2.50chd तथैव यापगच्छेयुरित्युक्तं योगवामनम्
 Chapt . अपसर्पप्रणिधिः
 13.3.01 श्रेणीमुष्यं आमं निष्पातयेत्
 13.3.02 स परं आश्रय पक्षापदेशेन स्वविषयात् सायिव्यकरसहाय उपादानं कुर्वीत
 13.3.03 कृतापसर्प उपथयो वा परं अनुमान्य स्वामिनो दूष्यग्रामं वीतलस्त्युदं दूष्यामात्यं दण्डं आकन्दं वा उत्वा परस्य प्रेषयेत्
 13.3.04 जनपद अेकदेशं श्रेणीं अटवीं वा सहाय उपादानार्थं संश्रयेत्
 13.3.05 विश्वासं उपगतः स्वामिनः प्रेषयेत्
 13.3.06 ततः स्वामी उस्तिबन्धनं अटवीघातं वाऽपदिश्य गूढं अेव प्रडरेत्
 13.3.07 अेतेनामात्याटविका व्याख्याताः

- 13.3.08 શત્રુણા મૈત્રીં કૃત્વાડમાત્યાન્ અવક્ષિપેત્
- 13.3.09 તે તત્શત્રોઃ પ્રેષયેયુઃ ભર્તારં નઃ પ્રસાદય ઇતિ
- 13.3.10 સ યં દૂતં પ્રેષયેત્, તં ઉપાલભેત ભર્તા તે માં અમાત્યૈર્ભેદયતિ, ન ચ પુનરિહાગન્તવ્યમ્ ઇતિ
- 13.3.11 અથ એકં અમાત્યં નિષ્પાતયેત્
- 13.3.12 સ પરં આશ્રિત્ય યોગાપસર્પાપરક્તદૂષ્યાન્ અશક્તિમતઃ સ્તેનાટવિકાન્ ઉભય ઉપઘાતકાન્ વા પરસ્ય ઉપહરેત્
- 13.3.13 આમભાવ ઉપગતઃ પ્રવીરપુરુષ ઉપઘાતં અસ્ય ઉપહરેદ્ અન્તપાલં આટવિકં દણ્ડચારિણં વા દૃઢં અસૌ ચાસૌ ચ તે શત્રુણા સન્ચતે ઇતિ
- 13.3.14 અથ પશ્ચાદ્ અભિત્યક્તશાસનૈરેનાન્ ઘાતયેત્
- 13.3.15 દણ્ડબલવ્યવહારેણ વા શત્રું ઉદ્યોજ્ય ઘાતયેત્
- 13.3.16 કૃત્યપક્ષ ઉપગ્રહેણ વા પરસ્યામિત્રં રાજાનં આત્મન્યપકારયિત્વાડભિયુગ્જીત
- 13.3.17 તતઃ પરસ્ય પ્રેષયેત્ અસૌ તે વૈરી મમાપકરોતિ, તં એહિ સમ્ભૂય હનિષ્યાવઃ, ભૂમૌ હિરણ્યે વા તે પરિગ્રહઃ ઇતિ
- 13.3.18 પ્રતિપન્નં અભિસત્કૃત્યાગતં અવસ્કન્દેન પ્રકાશયુદ્ધેન વા શત્રુણા ઘાતયેત્
- 13.3.19 અભિવિશ્વાસનાર્થં ભૂમિદાનપુત્રાભિષેકરક્ષાડપદેશેન વા ગ્રાહયેત્
- 13.3.20 અવિષહ્યં ઉપાંશુદણ્ડેન વા ઘાતયેત્
- 13.3.21 સ ચેદ્ દણ્ડં દદ્યાન્ન સ્વયં આગચ્છેત્ તં અસ્ય વૈરિણા ઘાતયેત્
- 13.3.22 દણ્ડેન વા પ્રયાતું ઇચ્છેન્ન વિજિગીષુણા તથાડપ્યેનં ઉભયતઃસમ્મીડનેન ઘાતયેત્
- 13.3.23 અવિશ્વસ્તો વા પ્રત્યેકશો યાતું ઇચ્છેદ્ રાજ્ય એકદેશં વા યાતવ્યસ્યાદાતુકામઃ, તથાડપ્યેનં વૈરિણા સર્વસન્દોહેન વા ઘાતયેત્
- 13.3.24 વૈરિણા વા સક્તસ્ય દણ્ડ ઉપનયેન મૂલં અન્યતો હારયેત્
- 13.3.25 શત્રુભૂમ્યા વા મિત્રં પણેત, મિત્રભૂમ્યા વા શત્રુમ્
- 13.3.26 તતઃ શત્રુભૂમિલિપ્સાયાં મિત્રેણાત્મન્યપકારયિત્વાડભિયુગ્જીત - ઇતિ સમાનાઃ પૂર્વેણ સર્વ એવ યોગાઃ
- 13.3.27 શત્રું વા મિત્રભૂમિલિપ્સાયાં પ્રતિપન્નં દણ્ડેનાનુગૃહ્ણીયાત્
- 13.3.28 તતો મિત્રગતં અતિસન્દધ્યાત્
- 13.3.29 કૃતપ્રતિવિધાનો વા વ્યસનં આત્મનો દર્શયિત્વા મિત્રેણામિત્રં ઉત્સાહયિત્વાડસ્ત્માનં અભિયોજયેત્
- 13.3.30 તતઃ સમ્મીડનેન ઘાતયેત્, જીવગ્રાહેણ વા રાજ્યવિનિમયં કારયેત્
- 13.3.31 મિત્રેણાશ્રિતશ્ચેત્શત્રુગ્રાહ્યે સ્થાતું ઇચ્છેત્ સામન્તાદિભિર્મૂલં અસ્ય હારયેત્
- 13.3.32 દણ્ડેન વા ત્રાતું ઇછેત્ તં અસ્ય ઘાતયેત્
- 13.3.33 તૌ ચેન્ન ભિદ્યેયાતાં પ્રકાશં એવાન્યોન્યભૂમ્યા પણેત
- 13.3.34 તતઃ પરસ્યરં મિત્રવ્યગ્જના વા ઉભયવેતના વા દૂતાન્ પ્રેષયેયુઃ અયં તે રાજા ભૂમિં લિપ્સતે શત્રુસંહિતઃ ઇતિ

- 13.3.35 तयोरन्यतरो जाताशङ्कारोषः, पूर्ववश्वेतेत
- 13.3.36 दुर्गराष्ट्रदण्डमुष्यान् वा कृत्यपक्षलेतुभिरभिविष्याप्य प्रप्राजयेत्
- 13.3.37 ते युद्धावस्कन्दानवरोधव्यसनेषु शत्रुं अतिसन्धुः
- 13.3.38 भेदं वाऽस्य स्ववर्गोभ्यः कुर्युः
- 13.3.39 अभित्यक्तशासनैः प्रतिसमानयेयुः
- 13.3.40 लुब्धकव्यञ्जना वा मांसविक्रयेण द्वाङ्स्था दौवारिकापाश्रयाश्चोराभ्यागमं परस्य द्विः त्रिरिति निवेद्य लब्धप्रत्यया भर्तुरनीकं द्विधा निवेश्य ग्रामवधेऽवस्कन्दे य द्विषतो भूयुः आसन्नश्चोरगाणः, महांश्चाङ्गन्धः, प्रभूतं सैन्यं आगच्छतु षति
- 13.3.41 तद् अर्पयित्वा ग्रामघातदण्डस्य सैन्यं षतरद् आदाय रात्रौ दुर्गाद्वारेषु भूयुः षतश्चोरगाणः, सिद्धयान्नं षट् सैन्यं आगतं, द्वारं अपाप्रियताम् षति
- 13.3.42 पूर्वप्रण्डिता वा द्वाराणि दधुः
- 13.3.43 तैः सत् प्रहरेयुः
- 13.3.44 कारुशिविपाषण्डकुशीलववैदेडकव्यञ्जानान् आयुधीयान् वा परदुर्गे प्रण्डिध्यात्
- 13.3.45 तेषां गृहपतिकव्यञ्जनाः काष्ठतृणधान्यपण्यशकटैः प्रहरणावराणान्यभिलरेयुः, देवध्वजप्रतिमाभिर्वा
- 13.3.46 ततः तद्व्यञ्जनाः प्रमत्तवधं अवस्कन्दप्रतिग्रहं अभिप्रहरणं पृष्ठतः शङ्खदुन्दुभिःशब्देन वा प्रविष्टम् षत्यावेदयेयुः
- 13.3.47 प्राकारद्वाराट्टालकदानं अनीकभेदं घातं वा कुर्युः
- 13.3.48 सार्थगणवासिभिरातिवाडिकैः कन्यावाडिकैरश्वपण्यव्यवहारीभिरुपकरणहारीकैर्धान्यकेतुविकेतुभिर्वा प्रप्रञ्जितविदुग्भिर्दूतैश्च दण्डात्तितनयनं, सन्धिकर्मविश्वासनार्थम्
- 13.3.49 षति राजापसर्पाः
- 13.3.50 अेत अेवाटवीनां अपसर्पाः कण्टकशोधन उक्ताश्च
- 13.3.51 व्रज अटव्य् । आसन्नं अपसर्पाः सार्थं वा योरैर्धातयेयुः
- 13.3.52 कृतसङ्केतं अन्नपानं यात्र मदनरसविद्धं वा कृत्वाऽपगच्छेयुः
- 13.3.53 गोपालकवैदेडकाश्च ततश्चोरान् गृहीतलोप्त्रभारान् मदनरसविकारकालेऽवस्कन्दयेयुः
- 13.3.54 सङ्घर्षणैवैतीयो वा मुण्डजटिलव्यञ्जनः प्रहवणकर्मणाम् मदनरसयोगेनातिसन्ध्यात्
- 13.3.55 अथावस्कन्दं दधात्
- 13.3.56 शौण्डिकव्यञ्जनो वा दैवतप्रेतकार्यं उत्सवसमाजेष्व्याटविकान् सुराविक्रय उपायननिमित्तं मदनरसयोगेनातिसन्ध्यात्
- 13.3.57 अथावस्कन्दं दधात्
- 13.3.58ab ग्रामघातप्रविष्टां वा विक्षिप्य बहुधाऽटवीम् ।
- 13.3.58chd घातयेद् षति योराणां अपसर्पाः प्रकीर्तिताः (षति)

Chapt . पर्युपासनकर्म - अवमर्दः

13.4.01 કર્શનપૂર્વ પર્યુપાસનકર્મ

13.4.02 જનપદં યથાનિવિષ્ટં અભયે સ્થાપયેત્

13.4.03 ઉત્થિતં અનુગ્રહપરિહારાભ્યાં નિવેષયેત્, અન્યત્રાપસરતઃ

13.4.04 સડ્ગ્રામાદ્ અન્યસ્થાં ભૂમૌ નિવેશયેત્, એકસ્થાં વા વાસયેત્

13.4.05 ન હ્યજનો જનપદો રાજ્યં અજનપદં વા ભવતિ ઇતિ કૌટિલ્યઃ

13.4.06 વિષમસ્થસ્ય મુષ્ટિં સસ્યં વા હન્યાદ્, વીવધપ્રસારૌ ચ

13.4.07ab પ્રસારવીવધચ્છેદાન્ મુષ્ટિસસ્યવધાદ્ અપિ ।

13.4.07chd વમનાદ્ ગૂઢઘાતાચ્ચ જાયતે પ્રકૃતિક્ષયઃ

13.4.08 પ્રભૂતગુણબદ્ધ(વદ્ધ) અન્યકુપ્યયન્નશસ્ત્રાવરણવિષ્ટિરશ્મિસમગ્રં મે સૈન્યં, ઋતુશ્ચ પુરસ્તાત્, અપર્તુઃ પરસ્ય, વ્યાધિદુર્ભિક્ષનિચયરક્ષાક્ષયઃ કીતબલનિર્વેદો મિત્રબલનિર્વેદશ્ચ ઇતિ પર્યુપાસીત

13.4.09 કૃત્વા સ્કન્ધાવારસ્ય રક્ષાં વીવધાસારયોઃ પથશ્ચ, પરિક્ષિપ્ય દુર્ગા ખાતસાલાભ્યાં, દૂષયિત્વા ઉદકં, અવસ્રાવ્ય પરિખાઃ સમ્પૂરયિત્વા વા, સુરુડ્ગાબલકુટિકાભ્યાં વપ્રપ્રાકારૌ હારયેત્, દારં ચ ગુડેન

13.4.10 નિમ્નં વા પાંસુમાલયાડડચ્છાદયેત્

13.4.11 બહુલારક્ષં યન્નૈર્ઘાતયેત્

13.4.12 નિષ્કિરાદ્ ઉપનિષ્કૃષ્ટ્યાશ્ચૈશ્ચ પ્રહરેયુઃ

13.4.13 વિક્રમાન્તરેષુ ચ નિયોગવિકલ્પસમુચ્ચયૈશ્ચ ઉપાયાનાં સિદ્ધિં વિષ્ણેત

13.4.14 દુર્ગવાસિનઃ શ્યેનકાકનમૃભાસશુકસારિક ઉલૂકકપોતાન્ ગ્રાહયિત્વા પુચ્છેષ્વગ્નિયોગયુક્તાન્ પરદુર્ગો વિસૃજેત્

13.4.15 અપકૃષ્ટસ્કન્ધાવારાદ્ ઉચ્છિતધ્વજધનવારક્ષો વા માનુષેણાગ્નિના પરદુર્ગ આદીપયેત્

13.4.16 ગૂઢપુષ્પાશ્ચાન્તર્દુર્ગપાલકા નકુલવાનરબિડાલશુનાં પુચ્છેષ્વગ્નિયોગં આધાય કાણ્ડનિચયરક્ષાવિધાનવેશ્મસુ વિસૃજેયુઃ

13.4.17 શુષ્કમત્સ્યાનાં ઉદરેષ્વગ્નિ આધાય વલ્લૂરે વા વાયસ ઉપહારેણ વયોભિર્હારયેયુઃ

13.4.18 સરલદેવદારપૂતિતૃણગુગુલુશ્રીવેષ્ટકસર્જરસલાક્ષાગુલિકાઃ ખર ઉદ્ગ્રાજાવીનાં લેણં યાગ્નિધારણામ્

13.4.19 પ્રિયાલયૂર્ણં અવલ્ગુજમધીમધુ । ઉચ્છિષ્ટે અશ્વખર ઉદ્ગ્રગોલેણં ઇત્યેષ્ ક્ષેષ્થોડગ્નિયોગઃ

13.4.20 સર્વલોહચૂર્ણં અગ્નિવર્ણં વા કુમ્ભીસીસન્નપુચૂર્ણં વા પારિભદ્રકપલાશપુષ્પકેશમધીતૈલમધુ । ઉચ્છિષ્ટકશ્રીવેષ્ટકયુક્તોડગ્નિ વિશ્વાસઘાતી વા

13.4.21 તેનાવલિમઃ શણ્નપુસવલ્કવેષ્ટિતો બાણ ઇત્યગ્નિયોગઃ

13.4.22 ન ત્વેવ વિદ્યમાને પરાક્રમેડગ્નિ અવસૃજેત્

13.4.23 અવિશ્વાસ્યો હ્યગ્નિર્દેવપીડનં ચ, અપ્રતિસડ્ધ્યાતપ્રાણિધાન્યપશુહિરણ્યકુપ્યદ્રવ્યક્ષયકરઃ

13.4.24 ક્ષીણનિચયં ચાવાસં અપિ રાજ્યં ક્ષયાય એવ ભવતિ ઇતિ પર્યુપાસનકર્મ

13.4.25 સર્વારમ્ભ ઉપકરણવિષ્ટિસમ્પન્નોડસ્મિ, વ્યાધિતઃ પર ઉપધાવિરુદ્ધપ્રકૃતિરકૃતદુર્ગકર્મનિચયો વા, નિરાસારઃ સાસારો વા પુરા મિત્રૈઃ સન્ધત્તે ઇત્યવમર્દકાલઃ

- 13.4.26 स्वयं अत्रौ जाते समुत्थापिते वा प्रलवणो प्रेक्षाऽनीकदर्शनसङ्गसौरिककललेषु नित्ययुद्धग्रान्तबले
 बहुलयुद्धप्रतिविद्धप्रेतपुरुषे जागरणकलान्तसुमजने दृष्टिने नदीवेगे वा नीलारसम्मलवे वाऽवमृद्वीयात्
- 13.4.27 स्कन्धावारं उत्सृज्य वा वनगूढः शत्रुं निष्क्रान्तं धातयेत्
- 13.4.28 मित्रासारमुष्यव्यञ्जनो वा समुद्धेन मैत्रीं कृत्वा दूतं अभित्यक्तं प्रेषयेत् - एतं ते छिद्रं, एते दूष्याः
 सम्रोद्धुर्वा छिद्रं, अयं ते कृत्यपक्षः एति
- 13.4.29 तं प्रतिदूतं आदाय निर्गच्छन्तं विजिगीषुर्गुह्यीत्वा दौषं अभिविष्याप्य प्रवास्य अपगच्छेत्
- 13.4.30 ततो मित्रासारव्यञ्जनो वा समुद्धं भूयात् मां त्रातुं उपनिर्गच्छ, मया वा सल सम्रोद्धारं जडि एति
- 13.4.31 प्रतिपन्नं उभयतःसम्पीडनेन धातयेत्, शुवग्राडेषा वा राज्यविनिमयं कारयेत्
- 13.4.32 नगरं वाऽस्य प्रमृद्वीयात्
- 13.4.33 सारबलं वाऽस्य वमथित्वाऽभिलन्धात्
- 13.4.34 तेन दण्ड उपनताटविका व्याप्याताः
- 13.4.35 दण्ड उपनताटविकयोरन्यतरो वा समुद्धस्य प्रेषयेत् - अयं सम्रोद्धा व्याधितः, पाष्णिग्राडेषाम्भित्युक्तः,
 छिद्रं अन्यद् उत्थितं, अन्यस्यां भूमावपयातुकामः एति
- 13.4.36 प्रतिपन्ने सम्रोद्धा स्कन्धावारं आदीप्यापयायात्
- 13.4.37 ततः पूर्ववद् आचरेत्
- 13.4.38 पाण्यसम्पातं वा कृत्वा पाण्येन अनेन रसविद्धेनातिसन्ध्यात्
- 13.4.39 आसारव्यञ्जनो वा समुद्धस्य दूतं प्रेषयेत् - मया बाढ्यं अभिलतं उपनिर्गच्छामिडन्तुम् एति
- 13.4.40 प्रतिपन्नं पूर्ववद् आचरेत्
- 13.4.41 मित्रं बन्धुं वाऽपदिश्य योगपुरुषाः शासनमुद्राडस्ताः प्रविश्य दुर्गां ग्राडयेयुः
- 13.4.42 आसारव्यञ्जनो वा समुद्धस्य प्रेषयेत् - अमुष्मिन् देशे काले य स्कन्धावारं अभिलनिष्कामि, युष्मामिरपि
 योद्धव्यम् एति
- 13.4.43 प्रतिपन्नं यथा उक्तं अस्याघातसङ्कुलं दर्शयित्वा रात्रौ दुर्गान्निष्क्रान्तं धातयेत्
- 13.4.44 यद् वा मित्रं आवाडयेद् आटविकं वा, तं उत्साडयेत् विक्रम्य समुद्धे भूमिं अस्य प्रतिपद्यस्व एति
- 13.4.45 विक्रान्तं प्रकृतिभिर्दूष्यमुष्य उपग्राडेषा वा धातयेत्, स्वयं वा रसेन मित्रघातकोऽयम् एत्यवामार्थः
- 13.4.46 विक्रमितुकामं वा मित्रव्यञ्जनः परस्याभिशंसेत्
- 13.4.47 आसभावा उपगतः प्रवीरपुरुषानस्य उपधातयेत्
- 13.4.48 सन्धिं वा कृत्वा जनपदं अनेन निवेशयेत्
- 13.4.49 निविष्टे अस्य जनपदं अविज्ञातो लन्धात्
- 13.4.50 अपकारयित्वा दूष्याटविकेषु वा बल अेकदेशं अतिनीय दुर्गां अवस्कन्देन डारयेत्
- 13.4.51 दूष्यामित्राटविकद्वेषप्रत्यपसृताश्च कृतार्थमानसंज्ञाचिह्नाः परदुर्गां अवस्कन्देयुः
- 13.4.52 परदुर्गां अवस्कन्द्य स्कन्धावारं वा पतितपरान्मुष्मामिपन्नं उक्तदेशशस्त्रभयविशेष्यश्चाभयं
 अयुध्यमानेभ्यश्च दधुः

- 13.4.53 परदुर्गं अवाप्य विशुद्धशत्रुपक्षं कृतं उपांशुदण्डप्रतीकारं अन्तर्बलिश्च प्रविशेत्
 13.4.54 अथं विजिगीषुरमित्रभूमिं लब्ध्वा मध्यमं लिप्सेत, तस्मिद्धावुदासीनम्
 13.4.55 अेष प्रथमो मार्गः पृथिवीं जेतुम्
 13.4.56 मध्यम उदासीनयोरभावे गुण्णातिशयेनास्त्रिप्रकृतीः साधयेत्, तत उत्तराः प्रकृतीः
 13.4.57 अेष द्वितीयो मार्गः
 13.4.58 माण्डलस्याभावे शत्रुणा मित्रं मित्रेण वा शत्रुं उभयतःसम्मीडनेन साधयेत्
 13.4.59 अेषतृतीयो मार्गः
 13.4.60 शक्यं अथं वा सामन्तं साधयेत्, तेन द्विगुणो द्वितीयं, त्रिगुणः तृतीयम्
 13.4.61 अेष यतुर्थो मार्गः पृथिवीं जेतुम्
 13.4.62 जित्वा य पृथिवीं विभक्तवार्श्रमां स्वधर्मोणं लुञ्जत
 13.4.63ab उपजापोऽपसर्पश्च वामनं पर्युपासनम् ।
 13.4.63chd अवमर्दश्च पञ्च अथेते दुर्गलम्भस्य उेतवः (धति)

Chapt . लब्धप्रशमनम्

- 13.5.01 द्विविधं विजिगीषोः समुत्थानं - अटव्यं । आदिकं अकग्रामादिकं य
 13.5.02 त्रिविधश्चास्य लम्भः - नवो, लूतपूर्वः, पित्र्य धति
 13.5.03 नवं अवाप्य लाभं परदोषान् स्वगुणैश्छाद्येत्, गुणान् गुणद्वैगुण्येन
 13.5.04 स्वधर्मकर्मनुग्रहपरिहारदानमानकर्मभिश्च प्रकृतिप्रियहितान्यनुवर्तेत
 13.5.05 यथासम्भाषितं य कृत्यपक्षं उपग्राहयेत्, लूयश्च कृतप्रयासम्
 13.5.06 अविश्वासो हि विसंवादकः स्वेषां परेषां य भवति, प्रकृतिविरुद्धाचारश्च
 13.5.07 तस्मात् समानशीलवेषभाषाऽऽचारतां उपगच्छेत्
 13.5.08 देशदैवतस्माज् उत्सवविहारेषु य भक्तिं अनुवर्तेत
 13.5.09 देशग्रामजातिसङ्घमुष्येषु याभीक्ष्णं सत्रिणः परस्यापचारं दृश्येयुः, माडाभाग्यं भक्तिं य तेषु
 स्वामिनः, स्वामिसत्कारं य विद्यमानम्
 13.5.10 उचितैश्च अनेनान् भोगपरिहाररक्षाऽवेक्षणैर्भुञ्जत
 13.5.11 सर्वदैवताऽऽश्रमपूजनं य विद्यावाङ्मयधर्मशूरपुरुषाणां य लूमिद्रव्यदानपरिहारान् कारयेत्,
 सर्वबन्धनमोक्षणां अनुग्रहं दीनानाथव्याधितानां य
 13.5.12 यातुर्मांस्तेष्वर्धमासिकं अघातं, पौर्णमासीषु य यातूरान्त्रिकं राजदेशनक्षत्रेष्वैकरान्त्रिकम्
 13.5.13 योनिबालवधं पुंस्त्व उपघातं य प्रतिषेधयेत्
 13.5.14 यस्य कोशदण्ड उपघातकं अधर्मिष्ठे वा यरित्रं मन्येत तद् अपनीय धर्म्यव्यवहारं स्थापयेत्
 13.5.15 योरप्रकृतीनां म्लेच्छजातीनां य स्थानविपर्यासं अनेकस्थं कारयेत्, दुर्गराष्ट्रदण्डमुष्यानां य
 13.5.16 परा उपगृहीतानां य मन्त्रिपुरोहितानां परस्य प्रत्यन्तेष्वनेकस्थं वासं कारयेत्
 13.5.17 अपकारसमर्थान् अनुक्षिप्यतो वा लर्तुविनाशं उपांशुदण्डेन प्रशमयेत्

- 13.5.18 स्वदेशीयान् वा परेषां वाऽपररुद्धान् अपवाडितस्थानेषु स्थापयेत्
 13.5.19 यश्च तद्बुलीनः प्रत्याद्येयं आदातुं शक्तः, प्रत्यन्ताटवीस्थो वा प्रभाधितुं अलिजातः, तस्मै विगुणां भूमिं प्रयच्छेत्, गुणवत्याश्चतुर्भागां वा कोशदण्डदानं अवस्थाप्य, यद् उपकुर्वाणः पौरजानपदान् कोपयेत्
 13.5.20 कुपितैः तैरेनं धातयेत्
 13.5.21 प्रकृतिभिरुपकुष्टं अपनयेत्, औपघातिके वा देशे निवेशयेत् - धति
 13.5.22 भूतपूर्वं येन दौषेणापवृत्तः तं प्रकृतिदोषं छाद्येत्, येन य गुणेन उपावृत्तः तं तीव्रीकुर्यात् - धति
 13.5.23 पित्र्ये पितुर्दोषांश्छाद्येत्, गुणांश्च प्रकाशयेत् - धति
 13.5.24ab यस्मिन् अकृतं धर्म्यं कृतं यान्यैः प्रवर्तयेत् ।
 13.5.24chd प्रवर्तयेन्न याधर्म्यं कृतं यान्यैर्निवर्तयेत् (धति)

Book .

Chapt . परबलघातप्रयोगः

- 14.1.01 यातुर्वर्ष्यरक्षाऽर्थ औपनिषदिकं अधर्मिष्ठेषु प्रयुञ्जत
 14.1.02 कालकूटादिर्विषवर्गः श्रद्धेयदेशेषेशिवभाषाऽभिजनापदेशैः कुब्जवामनकिरातमूकबधिरजडान्यश्मभिमर्षेच्छजाती स्त्रीभिः पुम्भिश्च परशरीर उपभोगेष्ववघातव्यः
 14.1.03 राजकीडाभाण्डनिधानद्रव्य उपभोगेषु गूढाः शस्त्रनिधानं कुर्युः. सत्त्वाञ्जविनश्च रात्रियासिण्डोऽञ्जिञ्जविनश्चाञ्जिनिधान-
 14.1.04 चित्रमेककौण्डिन्यकङ्ककणपञ्चकुष्ठशतपदीयूर्णां उच्चिदिङ्गकम्बलीशतकन्द(कर्म?) एधमङ्कलासयूर्णां गृहगोलिका-न्याडिकङ्ककणपूतिकीटगोमारिकायूर्णां भल्लातकावल्गुजरसम्युक्तं सधःप्राण्डरं, अतेषां वा धूमः
 14.1.05ab कीटो वाऽन्यतमः तमः कृष्णसर्पप्रियङ्गुभिः ।
 14.1.05chd शोषयेद् अेष सम्योगः सधःप्राण्डरं मतः
 14.1.06 धामार्गवयातुधानमूलं भल्लातकपुष्पयूर्णयुक्तं आर्धमासिकः
 14.1.07 व्याघातकमूलं भल्लातकपुष्पयूर्णयुक्तं कीटयोगो मासिकः
 14.1.08 कलामात्रं पुरुषाणां, द्विगुणं भराश्वानां, यतुर्गुणं उरस्य् । उष्ट्राणाम्
 14.1.09 शतकर्म उच्चिदिङ्गकरवीरकटुतुम्भीमत्स्यधूमो मदनकोद्रवपलालेन उस्तिकर्णपलाशपलालेन वा प्रवातानुवाते प्रणीतो यावथ्यरति तावन् मारयति
 14.1.10 पूकिकीटमस्यकटुतुम्भीशतकर्म एधम एन्द्रगोपयूर्णां पूतिकीटक्षुद्रारालाडेमविदारीयूर्णां वा अस्तशर्ङ्गगभुरयूर्णयुक्तं अन्धीकरो धूमः
 14.1.11 पूतिकरञ्जपत्रउरितालमनःशिलागुञ्जारक्तकार्पासपलालान्यास्फोटकायगोशकृद्रसपिष्टं अन्धीकरो धूमः
 14.1.12 सर्पनिर्भोक्तं गोऽश्वपुशीषं अन्धाडिकशिरश्चान्धीकरो धूमः
 14.1.13 पारावतप्लवककव्यादानां उस्तिनरवराडाणां य मूत्रपुशीषं कासीसडिङ्गयवतुषकणतण्डुलाः कार्पासकुटजकोशातकीनां य बीजानि गोमूत्रिकाभाण्डमीमूलं निम्बशिग्रुकृण्विर्जकाक्षीवपीलुकभङ्गः सर्पशकरीथर्म उस्तिनभशर्ङ्गयूर्णां एत्येष धूमो मदनकोद्रवपलालेन उस्तिकर्णपलाशपलालेन वा प्रणीतः प्रत्येकशो यावथ्यरति तावन् मारयति

- 14.1.14 કાલીકુષ્ઠનઽશતાવલીમૂલ સર્પપ્રયલાકકૃકણપગ્ચકુષ્ઠચૂર્ણ વા ધૂમઃ પૂર્વકલ્પેનાર્દ્રશુષ્કપલાલેન વા પ્રણીતઃ સઽગ્રામાવતરણાવસ્કન્નસઽક્રુલેષુ કૃતનેજન ઉદકાક્ષિપ્રતીકારૈઃ પ્રણીતઃ સર્વપ્રાણિનાં નેત્રઃ
- 14.1.15 શારિકાકપોતબકબલાકાલેણં અર્કાક્ષિપીલુકસ્નુહિક્ષીરપિષ્ટં અન્ધીકરણં અઞ્જનં ઉદકદૂષણં ચ
- 14.1.16 યવકશાલિમૂલમદનફલજાતીપત્રનરમૂત્રયોગઃ પ્લક્ષવિદારીમૂલયુક્તો મૂક ઉદુમ્બરમદનકોદ્રવકવાથયુક્તો ડસ્તિકર્ણપલાશકવાથયુક્તો વા મદનયોગઃ
- 14.1.17 શ્ઠ્ઠગિગૌતમવૃકકણ્ટકારમયૂરપદીયોગો ગુઞ્જાલાડગલીવિષમૂલિક ઇડ્ગુદીયોગઃ કરવીરાક્ષિપીલુકાર્કમૂગમારણીય મદ્રકોદ્રવકવાથયુક્તો ડસ્તિકર્ણપલાશકવાથયુક્તો વા મદનયોગઃ
- 14.1.18 સમસ્તા વા યવસ ઇન્ધન ઉદકદૂષણાઃ
- 14.1.19 કૃતકણ્ડલકલાસગૃહગોલિકાન્ધાહિકધૂમો નેત્રવધં ઉન્માદં ચ કરોતિ
- 14.1.20 કૃકલાસગૃહગોલિકાયોગઃ કુષ્ઠકરઃ
- 14.1.21 સ એવ ચિત્રં એકાન્તમધુયુક્તઃ પ્રમેહં આપાદયતિ, મનુષ્યલોહિતયુક્તઃ શોષમ્
- 14.1.22 દૂષીવિષં મદનકોદ્રવચૂર્ણં અપજિહ્વિકાયોગઃ
- 14.1.23 માતૃવાહકાઞ્જલિકારપ્રયલાકભેકાક્ષિપીલુકયોગો વિષૂચિકાકરઃ
- 14.1.24 પગ્ચકુષ્ઠકકૌણ્ડિચકરાજવૃક્ષપુષ્પમધુયોગો જ્વરકરઃ
- 14.1.25 ભાસનકુલજિહ્વાગ્રચિકાયોગઃ ખરીક્ષીરપિષ્ટો મૂકબધિર । કરો માસાર્ધમાસિકઃ
- 14.1.26 કલામાત્રં પુરુષાણાં ઇત્ સમાનં પૂર્વેણ
- 14.1.27 ભડ્ગકવાથ ઉપનયનં ઔષધાનાં, ચૂર્ણં પ્રાણભૃતાં, સર્વેષાં વા કવાથ ઉપનયનં, એવં વીર્યવત્તરં ભવતિ
- 14.1.28 ઇતિ યોગસમ્પત્
- 14.1.29 શાલ્મલી વિદારીધાન્યસિદ્ધો મૂલવત્સનાભસમ્યુક્તશ્ચચ્છુન્દરીશોણિતપ્રલેપેન દિગ્ધો બાણો યં વિધ્યતિ સ વિદ્ધોઽન્યાન્ દશપુરુષાન્ દશતિ, તે દષ્ટા દશાન્યાન્ દશન્તિ પુરુષાન્
- 14.1.30 બલ્લાતકયાતુધાનાવાનુધામાર્ગવબાણાનાં પુષ્પૈરેલકાક્ષિગુગુલુહાલાહલાનાં ચ કષાયં બસ્તનરશોણિતયુક્તં દંશયોગઃ
- 14.1.31 તતોડર્ધધરણિકો યોગઃ સક્રુપિણ્યાકાભ્યાં ઉદકે પ્રણીતો ધનુઃશતાયામં ઉદકાશયં દૂષયતિ
- 14.1.32 મત્સ્યપરમ્પરા ડ્યેતેન દષ્ટાડભિમૃષ્ટા વા વિષીભવતિ, યશ્ચ એતદ્ ઉદકં પિબતિ સ્પૃશતિ વા
- 14.1.33 રક્તશ્ચેતસર્ષપૈર્ગૌઘા ત્રિપક્ષં ઉદ્દિકાયાં ભૂમૌ નિખાતાયાં નિહિતા વધ્યેન ઉદ્કૃતા યાવત્ પશ્યતિ તાવન્ મારયતિ, કૃષ્ણસર્પો વા
- 14.1.34 વિદ્યુત્પ્રદગ્ધોડ્ગારો જ્વાલો વા વિદ્યુત્પ્રદગ્ધૈઃ કાષ્ઠૈર્ગૃહીતશ્ચાનુવાસિતઃ કૃત્તિકાસુ ભરણીષુ વા રૌદ્રેણ કર્મણાડભિહુતોડગ્નિઃ પ્રણીતશ્ચ નિસ્પ્રતીકારો દહતિ
- 14.1.35ab કર્મારાદ્ અગ્નિ આહૃત્ય ક્ષૌદ્રેણ જુહુયાત્ પૃથક્ ।
- 14.1.35chd સુરયા શૌણ્ડિકાદ્ અગ્નિ માર્ગતોડગ્નિ ધૃતેન ચ
- 14.1.36ab માલ્યેન ચ એકપત્વ્યડગ્નિ પુંશ્ચલ્યડગ્નિ ચ સર્ષપૈઃ ।
- 14.1.36chd દધ્ના ચ સૂતિકાસ્વગ્નિ આહિતાગ્નિ ચ તણ્ડુલૈઃ

- 14.1.37ab यद्वालाग्निं य मासेन चिताग्निं मानुषेण य
 14.1.37chd समस्तान् भस्तवसथा मानुषेण ध्रुवेण य
 14.1.38ab जुहुयाद् अग्निमन्त्रेण राजवृक्षस्य दारुभिः ।
 14.1.38chd अेष निष्प्रतिकारोऽग्निर्द्विषतां नेत्रमोहनः
 14.1.39 अदिते नमस्ते, अनुमते नमस्ते, सरस्वति नमस्ते, देव सवितर्नमास्ते
 14.1.40 अग्रये स्वाहा, सोमाय स्वाहा, भूः स्वाहा भुवः स्वाहा (छति)
 Chapt . प्रलम्भनं, तत्र अद्भुत उत्पादनम्
 14.2.01 शिरीष उद्गुम्बरशमीयूर्ण सर्पिषा संदृत्यार्धमासिकः क्षुधोगः
 14.2.02 कशेरुक उत्पलकन्देक्षुमूलभिसदूर्वाक्षीरघृतमाद्दसिद्धो मासिकः
 14.2.03 माषयवकुलत्थदर्भमूलयूर्ण वा क्षीरघृताभ्यां, वल्लीक्षीरघृतं वा समसिद्धं, सालपृश्निपर्णमूलकल्दं पयसा
 पीत्वा, पयो वा तत्सिद्धं मधुघृताभ्यां अशित्वा मासं उपवसति
 14.2.04 श्वेतभस्तमूत्रे समरात्र उषितैः सिद्धार्थकैः सिद्धं तैलं कटुकालाभौ मासार्धमासस्थितं यत्पुष्पद्विपदानां
 विरूपकरणम्
 14.2.05 तक्षयवभक्षस्य समरात्राद् उर्ध्वं श्वेतगर्दभस्य लेडयवैः सिद्धं गौरसर्षपतैलं विरूपकरणम्
 14.2.06 अेतयोरन्यतरस्य मूत्रलेडरससिद्धं सिद्धार्थकतैलं अर्कतूलपतङ्गयूर्णप्रतीवापं श्वेतीकरणम्
 14.2.07 श्वेतकुङ्कुटाजगरलेडयोगः श्वेतीकरणम्
 14.2.08 श्वेतभस्तमूत्रे श्वेतसर्षपाः समरात्र उषितास्तक(?)मर्क।क्षीरलवणं धान्यं य पक्षस्थितो योगः
 श्वेतीकरणम्
 14.2.09 कटुकालाभौ वलीगते गतंर्धमासस्थितं गौरसर्षपपिष्टं रोमणं श्वेतीकरणम्
 14.2.10ab अलोजुनेति यः कीटः श्वेता य गृहगोलिका ।
 14.2.10chd अतेन पिष्टेनाभ्यक्ताः केशाः स्युः शङ्भपाडराः
 14.2.11 गोमयेन तिन्दुकारिष्टकल्देन वा मर्दिताङ्गस्य भल्लातकरसानुलिप्तस्य मासिकः कुष्ठयोगः
 14.2.12 कृष्णसर्षपमुषे गृहगोलिकामुषे वा समरात्र उषिता गुञ्जाः कुष्ठयोगः
 14.2.13 शुक्रपित्ताडरसाभ्यङ्गः कुष्ठयोगः
 14.2.14 कुष्ठस्यप्रियालकल्दकषायः प्रतीकारः
 14.2.15 कुङ्कुटकोशातकी(?)शतावरीमूलयुक्तं आढारयमाणो मासेन गौरो भवति
 14.2.16 वटकषायस्नातः सड्यरकल्दङ्घः कृष्णो भवति
 14.2.17 शङ्कुनङ्गुतैलयुक्ता हरितालमनःशिलाः श्यामीकरणम्
 14.2.18 अघोतयूर्णं सर्षपतैलयुक्तं रात्रौ ज्वलति
 14.2.19 अघोतगाडूपदयूर्णं समुद्रजन्तूनां भृङ्गकपालानां अदिरकर्णिकाराणां पुष्पयूर्णं वा शङ्कुनङ्गुतैलयुक्तं
 तेजनयूर्णम्
 14.2.20 पारिभद्रकत्वन्मषी माद्दकवसथा युक्ता गात्रप्रज्वालनं अग्निना

- 14.2.21 परिभद्रकत्वक्तिलकल्प्रद्विग्धं शरीरं अग्निना ज्वलति
 14.2.22 पीलुत्वन्मधीमयः पिण्डो ढस्ते ज्वलति
 14.2.23 माण्डूकवसाद्विग्धोऽग्निना ज्वलति
 14.2.24 तेन प्रद्विग्धं अङ्गं कुशाभ्रकृतैलसिक्तं समुद्रमण्डूकीङ्गेनकसर्जरसयूर्णयुक्तं वा ज्वलति
 14.2.25 माण्डूककुलीरादीनां वसया समभागं तैलं सिद्धं अब्यङ्गं गात्राणां अग्निप्रज्वालनम्
 14.2.26 वेणुमूलशैवललिप्तं अङ्गं माण्डूकवसाद्विग्धं अग्निना ज्वलति
 14.2.27 पारिभद्रकपतिभवावञ्जुलवज्जकदलीमूलकल्केन माण्डूकवसासिद्धेन तैलेनाव्यक्तपादोऽङ्गारेषु गच्छति
 14.2.28ab उप उदका प्रतिभवा वञ्जुलः पारिभद्रकः ।
 14.2.28chd अतेषां मूलकल्केन माण्डूकवसया सड
 14.2.29ab साधयेत् तैलं अतेन पादावव्यज्य निर्मलौ ।
 14.2.29chd अङ्गारराशौ विचरेद् यथा कुसुमसञ्चये
 14.2.30 ढसकौञ्चमयूराणां अन्येषां वा मडाशकुनीनां उदकप्लवानां पुच्छेषु भद्रा नलदीपिका रात्रावुल्कादर्शनम्
 14.2.31 वैद्युतं भस्माङ्गिशामनम्
 14.2.32 स्त्रीपुष्पापयिता माषा व्रजकुलीमूलं माण्डूकवसामिश्रं युल्लुयां दीमायां अपायनम्
 14.2.33 युल्लीशोधनं प्रतीकारः
 14.2.34 पीलुमयो मणिरग्निगर्भः सुवर्चलामूलग्रन्थिः सूत्रग्रन्थिर्वा पिथुपरिवेष्टितो मुष्याद् अग्निधूम उत्सर्गः
 14.2.35 कुशाभ्रकृतैलसिक्तोऽग्निर्वर्षप्रवातेषु ज्वलति
 14.2.36 समुद्रङ्गेनकः तैलयुक्तोऽम्भसि प्लवमानो ज्वलति
 14.2.37 प्लवमानानां अस्थिषु कल्माषवेणुना निर्मथितोऽग्निर्न उदकेन शाम्यति, उदकेन ज्वलति
 14.2.38 शस्त्रढतस्य शूलप्रोतस्य वा पुरुषस्य वामपार्श्वपर्शुकास्थिषु कल्माषवेणुना निर्मथितोऽग्निः स्त्रियाः पुरुषस्य वाऽस्थिषु मनुष्यपर्शुकया निर्मथितोऽग्निर्यत्र त्रिरपसव्यं गच्छति न यात्रान्योऽग्निर्ज्वलति
 14.2.39ab युञ्जुन्ऋषी षञ्जरीटः भारकीटश्च पिथ्यते ।
 14.2.39chd अश्वमूत्रेण संसृष्टा निगलानां तु भञ्जनम्
 14.2.40 अयस्कान्तो वा पाषाणः कुलीरदृष्टुर्भारकीटवसाप्रदेडेन द्विगुणः
 14.2.41 नारकगर्भः कङ्कुभासपार्श्व उत्पल उदकपिष्टश्चतुष्पदद्विपदानां पादलेपः
 14.2.42 उलूकगृध्रवसाभ्यां उष्ट्र्यर्भ उपानढावव्यज्य वटपत्रैः प्रतिस्थाद्य पञ्चाशद्योजनान्यश्रान्तो गच्छति
 14.2.43 श्येनकङ्कुकाङ्गुध्रढसकौञ्चवीचीरल्लानां मज्जनो रेटांसि वा योजनशताय, सिडव्याद्दीपकाङ्क उलूकानां मज्जनो रेटांसि वा
 14.2.44 सार्ववर्णिकानि गर्भपतनान्युष्ट्रिकायां अभिषूय श्मशाने प्रेतशिशून् वा तत्समुत्थितं मेदो योजनशताय
 14.2.45a अनिष्टैरद्भुत उत्पातैः परस्य उद्वेगं आचरेत् ।
 14.2.45b आराज्याय षति निर्वाहः समानः कोप उच्यते (षति)
 Chapt . प्रलम्भनं, तत्र भैषज्यमन्त्रयोगः

- 14.3.01 माज्जर उष्ट्रवृकवराड्धाविद्वागुलीनमृकाड उलूकानां अन्येषां वा निशाचराणां सत्त्वानां अेकस्य
द्वयोर्बलूनां वा दक्षिणानि वामानि याक्षीणि गृहीत्वा द्विधा यूर्णं कारयेत्
- 14.3.02 ततो दक्षिणं वामेन वामं दक्षिणेन समभ्यज्य रात्रौ तमसि च पश्यति
- 14.3.03ab अेकाम्बकं वराडाक्षि भद्योतः कालशारिवा ।
- 14.3.03chd अेतैनाभ्यस्तनयनो रात्रौ रूपाणि पश्यति
- 14.3.04 त्रिरात्र उपोषितः पुष्येण शस्त्रडतस्य शूलप्रोतस्य वा पुंसः शिरःकपाले मृत्तिकायां यवान्
आवास्याविक्षीरेण सेययेत्
- 14.3.05 ततो यवविद्वड्मालां आबध्य नष्टयायाडुपश्चरति
- 14.3.06 त्रिरात्र उपोषितः पुष्येण श्मज्जर उलूकवागुलीनां दक्षिणानि वामानि याक्षीणि द्विधा यूर्णं कारयेत्
- 14.3.07 ततो यथास्वं अभ्यक्ताक्षो नष्टयायाडुपश्चरति
- 14.3.08 त्रिरात्र उपोषितः पुष्येण पुरुषघातिनः काण्डकस्य शलाकां अञ्जनीं च कारयेत्
- 14.3.09 ततो अन्यतमेनाक्षियूर्णनाभ्यक्ताक्षो नष्टयायाडुपश्चरति
- 14.3.10 त्रिरात्र उपोषितः पुष्येण कालायसीं अञ्जनीं शलाकां च कारयेत्
- 14.3.11 ततो निशाचराणां सत्त्वानां अन्यतमस्य शिरःकपालं अञ्जनेन पूरयित्वा मृतायाः स्त्रिया योनौ प्रवेश्य
दाडयेत्
- 14.3.12 तद् अञ्जनं पुष्येण उद्धृत्य तस्यां अञ्जनीं निदध्यात्
- 14.3.13 तेनाभ्यक्ताक्षो नष्टयायाडुपश्चरति
- 14.3.14 यत्र ब्राह्मणं आडिताग्निं दण्डं दड्यमानं वा पश्येत् तत्र त्रिरात्र उपोषितः पुष्येण स्वयंमृतस्य वाससा
प्रसेवं कृत्वा चिताभस्मना पूरयित्वा तं आबध्य नष्टयायाडुपश्चरति
- 14.3.15 ब्राह्मणस्य प्रेतकार्ये यो गौमार्थिते तस्यास्थिमज्जयूर्णपूर्याडडिभस्त्रा पशूनां अन्तर्धानम्
- 14.3.16 सर्पदष्टस्य भस्मना पूर्या प्रयलाडडिभस्त्रा मृगाणां अन्तर्धानम्
- 14.3.17 उलूकवागुलीपुष्यपुशीषजन्वडस्थियूर्णपूर्याडडिभस्त्रा पक्षिणां अन्तर्धानम्
- 14.3.18 षत्यष्टावन्तर्धानयोगः
- 14.3.19ab बलिं वैरोचनं वन्दे शतमायं च शम्बरम् ।
- 14.3.19chd भाडडीरपाकं नरकं निकुम्भं कुम्भं अेव च
- 14.3.20ab देवलं नारदं वन्दे वन्दे सावर्णिगालवम् ।
- 14.3.20chd अेतेषां अनुयोगेन कृतं ते स्वापनं मडत्
- 14.3.21ab यथा स्वपन्त्यजगराः स्वपन्त्यपि यमूभवाः ।
- 14.3.21chd तथा स्वपन्तु पुरुषा ये च ग्रामे कुतूलवाः
- 14.3.22ab भाण्डकानां सडस्रेण रथनेमिशतेन च ।
- 14.3.22chd षमं गृहं प्रवेक्ष्यामि तूषणीं आसन्तु भाण्डकाः
- 14.3.23ab नमस्कृत्वा च मनवे बध्वा शुनकड्डेलकाः ।

- 14.3.23chd યે દેવા દેવલોકેષુ માનુષેષુ ચ બ્રાહ્મણાઃ
 14.3.24ab અધ્યયનપારગાઃ સિદ્ધા યે ચ કૌલાસ તાપસાઃ ।
 14.3.24chd એતેભ્યઃ સર્વસિદ્ધેભ્યઃ કૃતં તે સ્વાપનં મહત્
 14.3.25 અતિગચ્છન્તિ ચ મધ્યપગચ્છન્તુ સંહતાઃ
 14.3.26 અલિતે, વલિતે, મનવે સ્વાહા
 14.3.27 એતસ્ય પ્રયોગઃ
 14.3.28 ત્રિરાત્ર ઉપોષિતઃ કૃષ્ણચતુર્દશ્યાં પુષ્યયોગિન્યાં શ્વપાકીહસ્તાદ્ વિલખાવલેખનં કીર્ણીયાત્
 14.3.29 તન્માષૈઃ સહ કાર્ડોલિકાર્યાં કૃત્વાડસહીર્ણા આદહને નિખાનયેત્
 14.3.30 દ્વિતીયસ્યાં ચતુર્દશ્યાં ઉદ્ધૃત્ય કુમાર્યાં પેષયિત્વા ગુલિકાઃ કારયેત્
 14.3.31 તત એકાં ગુલિકાં અભિમન્ત્રયિત્વા યત્ર એતન મન્ત્રેણ ક્ષિપતિ તત્ સર્વં પ્રસ્વાપયતિ
 14.3.32 એતેન એવ કલ્પેન શ્વાવિધઃ શલ્યકં ત્રિકાલં ત્રિશ્વેતં અસહીર્ણા આદહને નિખાનયેત્
 14.3.33 દ્વિતીયસ્યાં ચતુર્દશ્યાં ઉદ્ધૃત્યાદહનભસ્મના સહ યત્ર એતેન મન્ત્રેણ ક્ષિપતિ તત્ સર્વં પ્રસ્વાપયતિ
 14.3.34ab સુવર્ણપુષ્પીં બ્રહ્માર્ણીં બ્રહ્માણં ચ કુશધ્વજમ્ ।
 14.3.34chd સર્વાશ્ચ દેવતા વન્દે વન્દે સર્વાશ્ચ તાપસાન્
 14.3.35ab વશં મે બ્રાહ્મણા યાન્તુ ભૂમિપાલાશ્ચ ક્ષત્રિયાઃ ।
 14.3.35chd વશં વૈશ્યાશ્ચ શૂદ્રાશ્ચ વશતાં યાન્તુ મે સદા
 14.3.36 સ્વાહા - અમિલે કિમિલે વયુચારે પ્રયોગે ફક્કે વયુઙ્ગે વિહાલે દન્તકટકે સ્વાહા
 14.3.37ab સુખં સ્વપન્તુ શુનકા યે ચ ગ્રામે કુતૂહલાઃ ।
 14.3.37chd શ્વાવિધઃ શલ્યકં ચ એતત્ ત્રિશ્વેતં બ્રહ્મનિર્મિતમ્
 14.3.38ab પ્રસુમાઃ સર્વસિદ્ધા હિ એતત્ તે સ્વાપનં કૃતમ્ ।
 14.3.38chd યાવદ્ ગ્રામસ્ય સીમાન્તઃ સૂર્યસ્ય ઉદ્ભવનાદ્ ઇતિ
 14.3.39 સ્વાહા
 14.3.40 એતસ્ય પ્રયોગઃ
 14.3.41 શ્વાવિધઃ શલ્યકાનિ ત્રિશ્વેતાનિ, સમ્પરાત્ર ઉપોષિતઃ કૃષ્ણચતુર્દશ્યાં ખાદિરાભિઃ સમિધામિર્(?) અગ્નિં
 એતેન મન્ત્રેણાષ્ટશતસમ્પાતં કૃત્વા મધુઘૃતાભ્યાં અભિજુહુયાત્
 14.3.42 તત એકં એતેન મન્ત્રેણ ગ્રામદ્વારિ ગૃહદ્વારિ વા યત્ર નિખન્યતે તત્ સર્વં પ્રસ્વાપયતિ
 14.3.43ab બલિં વૈરોચનં વન્દે શતમાયં ચ શમ્બરમ્ ।
 14.3.43chd નિકુમ્ભં નરકં કુમ્ભં તન્તુકચ્છં મહાડસુરમ્
 14.3.44ab અર્માલવં પ્રમીલં ચ મણ્ડ ઉલૂકં ઘટ ઉબલમ્ ।
 14.3.44chd કૃષ્ણકંસ ઉપચારં ચ પૌલોમીં ચ યશસ્વિનીમ્
 14.3.45ab અભિમન્ત્રયિત્વા ગૃહ્ણામિ સિદ્ધ્યર્થં શવશારિકામ્ ।
 14.3.45chd જયતુ જયતિ ચ નમઃ શલકભૂતેભ્યઃ સ્વાહા

- 14.3.46ab सुभं स्वपन्तु शुनका ये य ग्रामे कुतूडलाः ।
 14.3.46chd सुभं स्वपन्तु सिद्धार्था यं अर्थं मार्गयामहे ।
 14.3.46ech यावद् अस्तं अयाद् उदयो यावद् अर्थं कुलं मम
 14.3.47 धति स्वाडा
 14.3.48 अेतस्य प्रयोगः
 14.3.49 यतुर्भक्त उपवासी कृषयत्तुर्दृश्यां असङ्घीर्णा आदलने बलिं कृत्वा अेतेन मन्त्रेण शवशाहिकां गृहीत्वा
 पौत्रीपोट्टलिकं बध्नीयात्
 14.3.50 तन्मध्ये श्वाविधः शल्यकेन विद्ध्वा यत्र अेतेन मन्त्रेण निभन्त्यते तत् सर्वं प्रस्वापयति
 14.3.51ab उपैमि शरणं याग्निं दैवतानि दृशो दृश ।
 14.3.51chd अपयान्तु य सर्वाणि वशतां यान्तु मे सदा
 14.3.52 स्वाडा
 14.3.53 अेतस्य प्रयोगः
 14.3.54 त्रिरात्र उपोस्थितः पुष्येण शर्करा अेकविंशतिसम्पातं कृत्वा मधुघृताभ्यां अभिजुडुयात्
 14.3.55 ततो गन्धमाल्येन पूजयित्वा निभानयेत्
 14.3.56 द्वितीयेन पुष्येण उद्धृत्य अेकां शर्करां अभिमन्त्रयित्वा कपाटं आडन्यात्
 14.3.57 अभ्यन्तरे यतसृणां शर्कराणां द्वारं अपाप्रियते
 14.3.58 यतुर्भक्त उपवासी कृषयत्तुर्दृश्यां भग्नस्य पुरुषस्यास्था ऋषभं कारयेत्, अभिमन्त्रयेष्य अेतेन
 14.3.59 द्विगोयुक्तं गोकानं आहृतं भवति
 14.3.60 ततः परमाकाशे विरामति
 14.3.61 रविसगन्धः परिधमति सर्वं पृणाति
 14.3.62 याडगालीकुम्भीतुम्भकटुकसारोघः सनारीभगोडसि - स्वाडा
 14.3.63 ताल उद्घाटनं प्रस्वापनं य
 14.3.64 त्रिरात्र उपोषितः पुष्येण शस्त्राडतस्य शूलप्रोतस्य वा पुंसः शिरःकपाले मृत्तिकायां तुवरीरावास्य उदडेन
 सेययेत्
 14.3.65 जातानां पुष्येण अेव गृहीत्वा रज्जुकां वर्तयेत्
 14.3.66 ततः सज्यानां धनुषां यन्त्राणां य पुरस्ताच्छेदनं ज्याच्छेदनं करोति
 14.3.67 उदकाडिभस्त्रां उच्छ्वासमृत्तिकया स्त्रियाः पुरुषस्य वा पूरयेत्, नासिकाभन्धनं मुभग्राडश्च
 14.3.68 वराडभस्त्रां उच्छ्वासमृत्तिकया पूरयित्वा मर्कटस्नायुनाऽवबध्नीयात्, आनाडकारणम्
 14.3.69 कृषयत्तुर्दृश्यां शस्त्राडताया गोः कपिलायाः पित्तेन राजवृक्षमर्थी अमित्रप्रतिमां अञ्जयात्, अन्धीकरणम्
 14.3.70 यतुर्भक्त उपवासी कृषयत्तुर्दृश्यां बलिं कृत्वा शूलप्रोतस्य पुरुषस्यास्था डीलकान् कारयेत्
 14.3.71 अेतेषां अेकः पुरीषे मूत्रे वा निभात आनाडं करोति, पटेऽस्यासने वा निभातः शोषेण मारयति, आपले
 क्षेत्रे गृहे वा वृत्तिच्छेदं करोति

- 14.3.72 अतेन अेव कल्पेन विद्युद्गुहस्य वृक्षस्य डीलका व्याप्याताः
 14.3.73ab पुनर्नवं अवायीनं निम्बः काममधुश्च यः ।
 14.3.73chd कपिरोम मनुष्यास्थि बद्ध्वा मृतकवाससा
 14.3.74ab निभन्यते गृहे यस्य दृष्ट्वा वा यत् पदं नयेत् ।
 14.3.74chd सपुत्रदारः सधनस्त्रीन् पक्षान्नातिवर्तते
 14.3.75ab पुनर्नवं अवायीनं निम्बः काममधुश्च यः ।
 14.3.75chd स्वयङ्गुमा मनुष्यास्थि पदे यस्य निभन्यते
 14.3.76ab द्वारे गृहस्य सेनाया ग्रामस्य नगरस्य वा ।
 14.3.76chd सपुत्रदारः सधनस्त्रीन् पक्षान्नातिवर्तते
 14.3.77ab अजमर्कटरोमाणि मार्जारनकुलस्य यः ।
 14.3.77chd ब्राह्मणानां शपाकानां काक उलूकस्य यादरेत् ।
 14.3.77chd अतेन विष्ठाऽवक्षुण्णा सधे उत्सादकारिका
 14.3.78ab प्रेतनिर्मालिका डिण्वं रोमाणि नकुलस्य यः ।
 14.3.78chd वृश्चिकाल्य(?) अडिकृत्तिश्च पदे यस्य निभन्यते ।
 14.3.78ef भवत्यपुरुषः सधो यावत् तन्नापनीयते
 14.3.79 त्रिरात्र उपोषितः पुष्येण शस्त्रलतस्य शूलप्रोतस्य वा पुंसः शिरःकपाले मृत्तिकायां गुञ्जा आवास्य उदकेन सेययेत्
 14.3.80 जतानां अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा पुष्ययोगिन्यां गुञ्जवल्लीग्राहयित्वा मण्डलिकानि कारयेत्
 14.3.81 तेष्वन्नपानभाजनानि न्यस्तानि न क्षीयन्ते
 14.3.82 रात्रिप्रेक्षायां प्रवृत्तायां प्रदीपाग्निषु मृतधेनोः स्तनान् उद्धृत्य दाडयेत्
 14.3.83 दग्धान् वृषमूत्रेण पेषयित्वा नवकुम्भं अन्तर्लेपयेत्
 14.3.84 तं ग्रामं अपसव्यं परिणीय यत् तत्र न्यस्तं नवनीतं अेषां तत् सर्वं आगच्छति
 14.3.85 कृषण्यतुर्दश्यां पुष्ययोगिन्यां शुनो लङ्गकस्य धोनौ कालावर्सां मुद्रिकां प्रेषयेत्
 14.3.85 तां स्वयं पतितान् गृहीयात्
 14.3.87 तथा वृक्षकृलान्याकारितान्यागच्छन्ति
 14.3.88ab मन्त्रभैषज्यसम्पुक्ता योगा मायाकृताश्च ये ।
 14.3.88chd उपलन्याद् अमित्राः तैः स्वजनं चाभिपालयेत् (धति)

Chapt . स्वबल उपघातप्रतीकारः

- 14.4.01 स्वपक्षे परप्रयुक्तानां दूषीविषगराणां प्रतीकारः
 14.4.02 श्लेष्मातककपित्यदन्तिदन्तशठगोत्रिशिरीषपाटलीबलास्थोनागपुनर्नवाश्वेतवारण्डाकथाथयुक्तम्(?)
 यन्धनसालावृकीलोहितयुक्तं नेजन उदकं राज उपभोग्यानां गुह्यप्रक्षालनं स्त्रीणां, सेनायाश्च विषप्रतीकारः

14.4.03 पृषतनकुलनीलकण्ठगोधापित्तयुक्तं महीराज्ययूष्णिं सिन्दुवारितवरणवारुणीतरुलीयकशतपर्वाग्रपिण्डीतकयोगो मदनदीषडरः

14.4.04 सुगालविन्नामदनसिन्दुवारितवरणवारणवलीमूलकषायाणां अन्यतमस्य समस्तानां वा क्षीरयुक्तं पानं मदनदीषडरम्

14.4.05 कैडर्थपूतितिलतैलं उन्मादडरं नस्तःकर्म

14.4.06 प्रियङ्गुनक्तमालयोगः कुष्ठडरः

14.4.07 कुष्ठलोघ्नयोगः पाकशोषघ्नः

14.4.08 कटकलद्रवन्तीविलङ्गयूष्णिं नस्तःकर्म शिरोरोगडरम्

14.4.09 प्रियङ्गुमञ्जिष्ठातगरलाक्षारसमधुकडरिद्राक्षौद्रयोगो रज्जु । उदकविषप्रडारपतननिड्संज्ञानां पुनःप्रत्यानयनाय

14.4.10 मनुष्याणां अक्षमात्रं, गवाश्वानां द्विगुणं, यतुर्गुणं डस्त्यु । उष्ट्राणाम्

14.4.11 रुक्मगर्भश्च ओषां मणिः सर्वविषडरः

14.4.12 ज्वन्तीश्चेतामुष्कपुष्पवन्दाकानां अक्षीवे जातस्याश्वत्थस्य मणिः सर्वविषडरः

14.4.13ab तूर्याणां तैः प्रलिप्तानां शब्दो विषविनाशनः ।

14.4.13chd लिमध्वजं पताकां वा दृष्ट्वा भवति निर्विषः

14.4.14ab अतैः कृत्वा प्रतीकारं स्वसैन्यानां अथात्मनः ।

14.4.14chd अभित्रेषु प्रयुञ्जत विषधूमाम्बुदूषणान् (ॐति)

Book .

Chapt . तन्त्रयुक्तयः

15.1.01 मनुष्याणां वृत्तिरर्थः, मनुष्यवती भूमिरित्यर्थः

15.1.02 तस्याः पृथिव्या लाभपालन उपायः शास्त्रं अर्थशास्त्रं इति

15.1.03 तद्दानिशद् युक्तियुक्तं - अधिकरणं, विधानं, योगः, पदार्थः, उेत्यर्थः, उद्देशः, निर्देशः, उपदेशः, अपदेशः, अतिदेशः, प्रदेशः, उपमानं, अर्थापत्तिः, संशयः, प्रसङ्गः, विपर्ययः, वाक्यशेषः, अनुमतं, व्याख्यानां, निर्वचनं, निदर्शनं, अपवर्गः, स्वसंज्ञा, पूर्वपक्षः, उत्तरपक्षः, अकान्तः, अनागतावेक्षाणां, अतिकान्तावेक्षाणां, नियोगः, विकल्पः, समुच्चयः आख्यं इति

15.1.04 यं अर्थं अधिकृत्य उच्यते तद् अधिकरणम्

15.1.05 पृथिव्या लाभे पालने च यावन्त्यर्थशास्त्राणि पूर्वाचार्यैः प्रस्थापितानि प्रायशः तानि संलुत्य अेकं धदं अर्थशास्त्रं कृतम् इति

15.1.06 शास्त्रस्य प्रकरणानुपूर्वी विधानम्

15.1.07 विद्यासमुद्देशः, वृद्धसम्भोगः, इन्द्रियजयः, अमात्य उत्पत्तिः इत्येवं । आदिकं इति

15.1.08 वाक्ययोजना योगः

15.1.09 यतुर्वर्णाश्रमो लोकः इति

- 15.1.10 પદાવધિકઃ પદાર્થઃ
 15.1.11 મૂલહર ઇતિ પદમ્
 15.1.12 યઃ પિતૃપૈતામહં અર્થં અન્યાયેન ભક્ષયતિ સ મૂલહરઃ ઇત્યર્થઃ
 15.1.13 હેતુરર્થસાધકો હેત્વૃદ્યર્થઃ
 15.1.14 અર્થમૂલૌ હિ ધર્મકામૌ ઇતિ
 15.1.15 સમાસવાક્યં ઉદ્દેશઃ
 15.1.16 વિદ્યાવિનયહેતુરિન્દ્રિયજયઃ ઇતિ
 15.1.17 વ્યાસવાક્યં નિર્દેશઃ
 15.1.18 કર્ણત્વગૃહક્ષિજિહ્વાદ્વાણા ઇન્દ્રિયાણાં શબ્દસ્પર્શરૂપરસગન્ધેષ્વવિપ્રતિપત્તિરિન્દ્રિયજયઃ ઇતિ
 15.1.19 એવં વર્તિતવ્યં ઇત્યુપદેશઃ
 15.1.20 ધર્માર્થવિરોધેન કામં સેવેત, ન નિહ્સુખઃ સ્યાત્ ઇતિ
 15.1.21 એવં અસાવાહ ઇત્યુપદેશઃ
 15.1.22 મન્ત્રિપરિષદં દ્વાદશામાત્યાન્ કુર્વીત ઇતિ માનવાઃ - ષોડશ ઇતિ બાર્હસ્પત્યાઃ - વિંશતિ ઇત્યૌશનસાઃ - યથાસામર્થ્ય ઇતિ કૌટિલ્યઃ ઇતિ
 15.1.23 ઉક્તેન સાધનં અતિદેશઃ
 15.1.24 દત્તસ્યાપ્રદાનં ઋણાદાનેન વ્યાખ્યાતમ્ ઇતિ
 15.1.25 વક્તવ્યેન સાધનં પ્રદેશઃ
 15.1.26 સામદાનભેદદણ્ડૈર્વા, યથાડડપત્સુ વ્યાખ્યાસ્યામઃ ઇતિ
 15.1.27 દૃષ્ટેનાદૃષ્ટસ્ય સાધનં ઉપમાનમ્
 15.1.28 નિવૃત્તપરિહારાન્ પિતા ઇવાનુગૃહ્ણીયાત્ ઇતિ
 15.1.29 યદ્ અનુક્તં અર્થાદ્ આપદ્યતે સાડર્થાપત્તિઃ
 15.1.30 લોકયાત્રાવિદ્ રાજાનં આત્મદ્રવ્યપ્રકૃતિસમ્પન્નં પ્રિયહિતદ્વારેણાશ્રયેત
 15.1.31 નાપ્રિયહિતદ્વારેણાશ્રયેત ઇત્યર્થાદ્ આપન્નં ભવતિ ઇતિ
 15.1.32 ઉભયતોહેતુમાન્ અર્થઃ સંશયઃ
 15.1.33 ક્ષીણલુબ્ધપ્રકૃતિં અપચરિતપ્રકૃતિં વા ઇતિ
 15.1.34 પ્રકરણાન્તરેણ સમાનોડર્થઃ પ્રસઙ્ગઃ
 15.1.35 કૃષિકર્મપ્રદિષ્ટાયાં ભૂમૌ - ઇતિ સમાનં પૂર્વેણ ઇતિ
 15.1.36 પ્રતિલોભેન સાધનં વિપર્યયઃ
 15.1.37 વિપરીતં અતુષ્ટસ્ય ઇતિ
 15.1.38 યેન વાક્યં સમાપ્યતે સ વાક્યશેષઃ
 15.1.39 છિન્નપક્ષસ્ય ઇવ રાણશ્ચેષ્ટાનાશશ્ચ ઇતિ
 15.1.40 તત્ર શકુનેઃ ઇતિ વાક્યશેષઃ

- 15.1.41 પરવાક્યં અપ્રતિષિદ્ધં અનુમતમ્
 15.1.42 પક્ષાપુરસ્યં પ્રતિગ્રહ ઇત્યૌશનસો વ્યૂહવિભાગઃ ઇતિ
 15.1.43 અતિશયવાર્ણના વ્યાખ્યાનમ્
 15.1.44 વિશેષતશ્ચ સ્ઙ્ઘાનાં સ્ઙ્ઘધર્મિણાં ચ રાજકુલાનાં ધૂતનિમિત્તો ભેદઃ તન્નિમિત્તો વિનાશ ઇત્યસત્પ્રગ્હઃ
 પાપિષ્ઠતમો વ્યસનાનાં તન્નદૌર્ભલ્યાત્ ઇતિ
 15.1.45 ગુણતઃ શબ્દનિષ્પત્તિર્નિર્વચનમ્
 15.1.46 વ્યસ્યત્યેનં શ્રેયસ ઇતિ વ્યસનમ્ ઇતિ
 15.1.47 દૃષ્ટાન્તો દૃષ્ટાન્તયુક્તો નિદર્શનમ્
 15.1.48 વિગૃહીતો હિ જયાયસા હસ્તિના પાદયુદ્ધં ઇવાભ્યુપૈતિ ઇતિ
 15.1.49 અભિપ્લુતવ્યપકર્ષણં અપવર્ગઃ
 15.1.50 નિત્યં આસન્નં અરિબલં વાસયેદ્ અન્યત્રાભ્યન્તરકોપશક્ત્યાઃ ઇતિ
 15.1.51 પરૈરસમિતઃ શબ્દઃ સ્વસંજ્ઞા
 15.1.52 પ્રથમા પ્રકૃતિઃ, તસ્ય ભૂમ્યુડનન્તરા દ્વિતીયા, ભૂમ્યુ ઁકાન્તરા તૃતીયા ઇતિ
 15.1.53 પ્રતિષેદ્ધવ્યં વાક્યં પૂર્વપક્ષઃ
 15.1.54 સ્વામ્યુડમાત્યવ્યસનયોરમાત્યવ્યસનં ગરીયઃ ઇતિ
 15.1.55 તસ્ય નિર્ણયનવાક્યં ઉત્તરપક્ષઃ
 15.1.56 તદ્ આયત્તવાત્, તદ્કૂટસ્થાનીયો હિ સ્વામી ઇતિ
 15.1.57 સર્વત્રાયત્તં ઁકાન્તઃ
 15.1.58 તસ્માદ્ ઉત્થાનં આત્મનઃ કુર્વીત ઇતિ
 15.1.59 પશ્ચાદ્ એવં વિહિતં ઇત્યનાગતાવેક્ષણમ્
 15.1.60 તુલાપ્રતિમાનં પૌતવાધ્યક્ષે વક્ષ્યામઃ ઇતિ
 15.1.61 પુરસ્તાદ્ એવં વિહિતં ઇત્યતિકાન્તાવેષ્ણણમ્
 15.1.62 અમાત્યસમ્મદ્ ઉક્તા પુરસ્તાત્ ઇતિ
 15.1.63 એવં નાન્યથા ઇતિ નિયોગઃ
 15.1.64 તસ્માદ્ ધર્મ્યં અર્થ્યં ચાસ્ય ઉપદિશેત્, નાધર્મ્યં અનર્થ્યં ચ ઇતિ
 15.1.65 અનેન વાડનેન વા ઇતિ વિકલ્પઃ
 15.1.66 દુહિતરો વા ધર્મિષ્ઠેષુ વિવાહેષુ જાતાઃ ઇતિ
 15.1.67 અનેન ચાનેન ચ ઇતિ સમુચ્ચયઃ
 15.1.68 સ્વયન્જાતઃ પિતુર્બન્ધુનાં ચ દાયાદઃ ઇતિ
 15.1.69 અનુક્તકરણં ઊહ્યમ્
 15.1.70 યથા ચ દાતા પ્રતિગ્રહીતા ચ ન ઉપહત્તૌ સ્થાતાં તથાડનુશયં કુશલાઃ કલ્પયેયુઃ ઇતિ
 15.1.71ab એવં શાસ્ત્રં ઇદં યુક્તં એતાભિઃ તન્નયુક્તિભિઃ ।

- 15.1.71chd अवामौ पालने य उक्तं लोकस्यास्य परस्य य
15.1.72ab धर्म अर्थ य कामं य प्रवर्तयति पाति य ।
15.1.72chd अधर्मानर्थविद्वेषान् षट् शास्त्रं निडन्ति य
15.1.73ab येन शास्त्रं य शस्त्रं य नन्दराजगता य भूः ।
15.1.73chd अमर्षेण उद्धृतान्याशु तेन शास्त्रं षट् कृतम् (एति)
End of the Arthashastra
-

kauTilIya arthashastraM

pdf was typeset on September 16, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

